O. N. G. „PRO – CULTURA”

Soroca

ALMANAH

Societate
Oameni
Realizări
Oficial
Cultură
Artă

Colegiul pedagogic „M. Eminescu” din Soroca la 100 de ani

2012

Publicaţie anuală AO „Pro – Cultura” în colaborare cu Muzeul de Istorie şi Etnografie, Săptămânalul independent „Observatorul de Nord”, Soroca

Colegiul de redacţie:
Ignat Berbeci, Nicolae Bulat, Victor Cobăsneanu, Nina Neculce.

Responsabil de ediţie – Ignat Berbeci

Lector: Claudia Darienco
Asistenţă computerizată: Sergiu Izbaş
Design coperta şi interior: Ion Dogaru

Toate interviurile și materialele nesemnate sunt realizate de Ignat Berbeci

© Editura , 2012
© O.N.G. „Pro-Cultura”, 2012

ÎN ALMANAH

Persoane

Andriuţă Aliona 59
Bicec Raisa 82
Pavel Bacinin. 137
Bortă Maria 68
Bucataru Grigore. 83
Bârlădeanu Lucreţia 139
Cebotarean Ion. 59
Cobăsneanu Victor. 13
Ciuvaga Victor. 34
Cetulean Serghei 148
Ciobanu Nicolae 161
Cojocari Marina. 77
Crestian Mihail 167
Dolghii Ludmila 75
Donos Ghenadie 14
Florea Silvia. 82
Focşa Liuba 82
Gafencu Grigore 45
Gâtlan Mihail. 82
Gudumac Eva 125
Grosu Gheorghe. 172
Grosu Maria. 172
Guţu Grigore 180
Ivanovici Natalia 82
Lipovanciuc Silvia. 6
Lozan Elena. 74
Martâniuc Mircea 189
Neculce Nina 11
Oleinic Alexandru 197
Onică Boris 205
Prepeliţă Diana 73
Popa Petre 139
Popovschi Mariana 82
Partole Claudia 143
Pletniuc Valentina 213
Purice Constantin. 59
Rotaru Tamara 117
Rudei Anatol 82
Slutu Serghei 60, 220
Său Victor 48
Solovei Eugen 59
Struţescu Ana. 77
Timofti Nicolae 78
Tomacinschi Lucreţia 82
Trofăilă Vasile 131
Ţârdea-Spinei Elena
Ţurcanu Lilia 82
Ungureanu Lidia 82
Zara Silvia 59
Zeamă Mariana 40
Zăbrian Stela 54
Zgardan Dumitru. 71, 226

Întreprinderi

SRL „ABC”, Construcţii. 161
SRL „Milen –Agro – Prim” 167

Instituţii

Consiliul Raional Soroca 48
Casa Teritorială de Asigurări Sociale
(CTAS), Soroca 68
Direcţia Raională Agricultură
şi Alimentaţie 58
Colegiul pedagogic „M.Eminescu” 16
Secţia Raională Cultură şi Turism Soroca 79
Biroul de Avocaţi „Boris Onică”. 205

Planşe color

Colectivul colegiului
Pedagogic „M. Eminescu” 2012. 31
Prestigu international.
Consiliul raional Soroca 53
Direcţia Agricultură şi Alimentaţie Soroca. 63
Casa Teritorială de Asigurări sociale Soroca 76
Secţia raională cultura şi turism, Soroca. 84
Festivalul „V. Postolachi” ed. III. 111
Festivalul – concurs
„Trandafir de pe cetate” ediţia III 113
Festivalul Mărului – ediţia II. 122
Familia Gudumac 130
Familia Cetulean 156
Serghei Cetulean – primar. 159
Familia Ciobanu 165
Familia Crestian. 171
Familia Grosu 178
Familia Guţu 185
Lucrări de Grigore Guţu 186
Familia Martâniuc 195
Alexandru Oleinic 203
Familia Onică 211
Familia Pletniuc. 218
Familia Slutu 224
Familia Zgardan. 231

Eveniment 2012

10, 33, 39, 56, 57, 114, 114, 115, 116, 117, 117, 118, 119, 138

Tabletele lui V. Cobăsneanu

13, 44, 55, 77, 109, 160, 170, 179, 196, 204, 225

SUMARUL

În Almanah 3

● ***Istorie*** ***6***
Silvia Lipovanciuc. Pacea de la Bucureşti şi consecinţele ei 6
Nina Neculce. „Anul 1812 – colonizarea Basarabiei” – conferinţă naţională la Soroca 11

● ***Instruire si educaţie*** ***14***
Ghenadie Donos. Optimizarea instituţiilor de învăţământ din raion 14
Colegiul pedagogic „M. Eminescu” din Soroca la 100 de ani (Scurt istoric) 16
Administraţia Colegiului Pedagogic „Mihai Eminescu” 18
Catedra pedagogie, psihologie şi metodici particulare 20
Catedra filologie şi ştiinţe socioumane 22
Catedra limbi străine 23
Catedra ştiinţe exacte şi naturale 24
Catedra muzică instrumentală 25
Catedra dirijat coral şi coregrafie 26
Centenarul Colegiului Pedagogic „M.Eminescu” 28
Performanţe pedagogice. Victor Ciuvaga, LT „C. STERE” 34

● ***Basarabia Română*** ***40***
Mariana Zeamă. Destinul familiei Caldare din s. Schineni r. Soroca, deportate în Siberia 40
Personalităţi istorice române. Expoziţia „Grigore Gafencu”
la Muzeul de Istorie şi Etnografie Soroca 45
Istorie şi Adevăr, 1812-2012-200 ani de ocupaţie. „Miting la Cetatea Soroca” 46

● ***Soroca oficială*** ***48***
Consiliul Raional Soroca. „*Victor Său.* Probleme şi soluţii – bucurii şi necazuri” 48
Stela Zăbrian. „O imagine valorează mai mult decât zece mii de cuvinte” 54
Direcţia raională Agricultură şi Alimentaţie 58
Serghei Slutu. Complexul agroindustrial este baza economiei raionului 60
Ziua lucrătorului din domeniul agriculturii – 2012 64
Casa Naţională de Asigurări Sociale (CNAS)
Maria Bortă. Mesaj către colaboratorii CTAS, Soroca 68
Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca (CTAS) 70
Dumitru Zgardan. Casa Teritorială de Asigurări sociale Soroca – structură de bază 71
Diana Prepeliţă. CTAS Soroca activează în baza sistemului FRONT şi BACK OFFICE 73
Servicii CTAS 74
Elena Lozan. Direcţia venituri 74
Ludmila Dolghii. Direcţia Calcul Drepturi Sociale 75

● ***Anul politic 2012*** ***78***
Cele mai importante evenimente politice
ale anului 2012 în Republica Moldova 78
Preşedintele ales al Republicii Moldova – Nicolae Timofti 78

● ***Cultură*** ***79***
Secţia Raională Cultură şi Turism Soroca (SRCTS) 79
Din istoria structurilor de organizare a culturii în judeţul,
raionul şi oraşul Soroca 79
Grigore Bucataru. Activitatea Secţiei Cultură şi Turism Soroca în anul 2012 85
Interviu. Salariul lucrătorilor din domeniul culturii este cel mai mic
dintre toate sferele sociale ale RM! 108
Festivalul „Victor Postolachi” ed III 110

„Trandafir de pe Cetate”– Festival – concurs televizat al interpreţilor de folclor ed III 112
Festivalul Mărului ed II 120

● ***Spiritualitate. 124***
La Racovăţ s-a sfinţit o nouă biserică 124
Biserica „Sf.Martiri Brâncoveni” – bijuterie maramureşeană în Câmpia Sorocii 124

● ***Ecologie, Sănătate, Sport 125***
Eva Gudumac: „Doar o adevărată cunoaştere şi însuşire practică perfectă a profesiei,
îţi poate da o veritabilă creştere în cariera profesională” 125
Vasile Trofăilă. Academician – Eva Gudumac (Oţel) 131
Soroca Sport – 2012 135

● ***Literatură 139***
Petre Popa. Interviu cu poetele Lucreţia Bărlădeanu şi Claudia Partole 139
*Lucreţia Bărlădeanu: „*Nu e bine să mergi înainte şi să priveşti mereu în urmă” (poezii) 139
*Claudia Partole: „*Să scrii ca şi când i-ai dedica ceva sufletului tău…” (poezii) 143

● ***Soroceni, soroceni 147***
Serghei Cetulean – Primar de Parcani (Voloave) 148
Nicolae Ciobanu – Inginer – constructor; Patron al SRL „ABC”, construcţii 161
Mihail Crestian – Inginer – mecanic, diector SRL „Milen –Agro-Prim”, R.Maria, Soroca 167
Gheorghe Grosu – Director, Instituţia Publică
Tabăra de odihnă pentru copii „La Dumbravă”, Soroca 172
Maria Grosu – Peadagog; specialist relaţii cu publicul,
Aparatul Preşedintelui raionului Soroca 172
Grigore Guţu – Arhitect – şef al oraşului Soroca; Membru al Uniunii Arhitecţilor din RM 180
Mircea Martâniuc – Preşedinte al Raionului Soroca (2007-2011); Contabil – economist 189
Alexandru Oleinic – Deputat în Parlamentul RM (2001-2005; 2005-2009)
Copreşedinte-coordonator al Partidului Popular din R. Moldova (PPRM) 197
Boris Onică –Şef, Cabinetul de Avocaţi „Boris Onică”, Soroca 205
Valentina Pletniuc – Director, Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”. 213
Serghei Slutu – Şef Direcţie Agricultură şi Alimentaţie,
Consiliul raional Soroca; Agronom-horticultor 220
Dumitru Zgardan – Şef al Direcţiei Generale a Camerei Teritoriale de Asigurări Sociale, Soroca 226

200 ani de la anexarea Basarabiei la Rusia

PACEA DE LA BUCUREŞTI ŞI CONSECINŢELE EI

Silvia LIPOVANCIUC

Născută la 12 august 1960 în s.Bădiceni, Soroca
Pedagog, grad didactic I; „Pedagogul Anului”–2008;
Studii: Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, f-tea Istorie şi Pedagogie(Chişinău,1982)
Profesor de istorie şi educaţie civică, LT „C.Stere”, Soroca

„Basarabiei i-a fost hărăzită o soartă tragică. Trecutul ei este o mare şi grea durere. Am încercat-o toţi câţi am fost şi suntem. O vor şti şi acei care vin să ne urmeze, că o durere de neam, o durere de ţară e netrecătoare”

Dr. Prof. Alexandru Moşanu

Voi începe cu o constatare, care nu va fi pe placul tuturor: statul Republica Moldova este o consecinţă a jafului teritorial rusesc din 1812; dacă Rusia nu ocupa atunci Moldova din stânga Prutului, astăzi statul nostru ar fi fost parte integrantă şi firească a României. Dar nu a fost să fie. În continuare voi elucida câteva pagini din istoria românilor de la începutul secolului XIX când Moldova, fiind antrenată în lupta marilor puteri europene, a devenit teatru de război şi obiect al disputelor diplomatice soldate cu anexarea la Imperiul Rus a unei jumătăţi din teritoriul Principatului Moldova (ţinuturile dintre Prut şi Nistru).

Declanşarea războiului ruso-turc din 1806-1812 n-a fost iniţiată de Poarta Otomană, chiar dacă şi istoriografia sovietică şi cea rusă a susţinut că anume mazilirea domnilor Ţării Româneşti (C. Ipsilanti) şi Moldovei (Al. Moruzi) în august 1806 la insitenţa Fanţei şi fără aprobarea Rusiei, a fost motivul principal al conflictului. Acesta a fost doar un pretext pentru expansiunea ţaristă, deoarece la 3 (15) octombrie 1806 Poarta, la insistenţa diplomaţiei ruse, i-a restabilit pe principii (domnitorii) anteriori destituiţi. Astfel, ostilităţile ruso-otomane provocate în toamna anului 1806 au fost determinate nu atât de divergenţele de neînlăturat dintre Rusia şi Imperiul Otoman, cât de derularea nefavorabilă pentru ţarismul rusesc a confruntării intereselor Rusiei şi Franţei în sud-estul Europei, condiţionată la rândul său de modificarea raportului de forţe al marilor puteri pe întreg continentul european. Pentru a evita această situaţie nefavorabilă şi a convinge Poarta Otomană să revină la „colaborare” cu Rusia, ţarismul a recurs la un act violent de agresiune – ocuparea militară, în noiembrie-decembrie 1806, a Principatului Moldovei şi a Ţării

Româneşti, pe care, după declararea oficială a războiului de către Poartă, la 24 decembrie 1806, le-a considerat ca teritorii cucerite prin „forţa armei”.

Acest război a fost cel mai lung conflict militar dintre cele 2 mari Imperii, însă trăsătura lui principală a constituit-o, nu atât operaţiunile militare, cât disputele diplomatice, inclusiv diplomaţia secretă.

Războiul declanaşat în toamna anului 1806, fiind dezastruos pentru Principate, poate fi împărţit în 3 perioade:

● Perioada I – de la trecerea Nistrului în luna noiembrie 1806 a armatei ruseşti a lui I. Mikelson şi până la încheierea armistiţiului de la Slobozia (august 1807). În această perioadă, armata rusă a ocupat fără lupte Cetăţile Hotin, Bender, Akkerman, adică tot teritoriul dintre Nistru şi Dunăre cu excepţia unor puternice cetăţi de pe Dunăre (Ismail, Brăila şi altele).

● Perioada II – armistiţiul de la Slobozia (august 1807 – primăvara lui 1809). El prevedea ca armatele părţilor beligerante să fie evacuate din Principate. Alexandru I, fiind hotărât să-şi stabilească frontiera Imperiului pe linia Dunării, nu şi-a retras trupele, iar la 17 februarie 1808 l-a destituit definitiv pe C. Ipsilanti care ţinea scaunul ambelor Principate.

● Perioada III – de la reînceperea ostilităţilor militare în primăvara anului 1809 şi până la semnarea păcii în luna mai 1812. Pe parcursul acestei perioade, pretenţiile teritoriale ale Rusiei, care cerea Dunărea drept hotar, se loveau de rezistenţa diplomatică a otomanilor. Marele vizir i-a ripostat lui M. I. Kutuzov: „Vă dau Prutul, nimic mai mult; Prutul, ori războiul?”. M. Kutuzov a reuşit în 1811 să răstoarne raportul de forţe în favoarea Rusiei, repurtând cu forţe numeric inferioare victoria de la Rusciuc (22 iunie – 4 iulie 1811), ulterior încercuind trupele otomane în lagărul lor de la Slobozia de pe malul stâng al Dunării.

Negocierile ruso-franceze şi tratatele încheiate la Tilsit şi Erfurt (1807-1808) demonstrează că diplomaţia secretă europeană a evoluat într-o nouă fază: Europa este împărţită de marile puteri, Franţa şi Rusia, în sfere de influenţă. La Erfurt Napoleon şi-a dat consimţământul ca Alexandru I să-şi anexeze Finlanda şi Principatele Române, deşi ulterior, s-a opus extinderii Rusiei în direcţia balcanilor.

În ajunul semnării Păcii de la Bucureşti, Poarta se afla sub o presiune multilaterală, atât din partea duşmanului său – Rusia, cât şi din partea aliaţilor – Franţa şi Marea Britanie. Chiar şi ţările neutre, cum ar fi, bunăoară, Suedia, exercitau presiune asupra Istambulului, deoarece marile puteri ale Europei încercau să atragă Imperiul Otoman de partea lor în ajunul războiului franco-rus (iunie 1812), conflict ce urma să hotărască soarta întregului continent european.

În timpul negocierilor finale ruso-otomane de la Giurgiu (19.10.1811 – 22.11.1811) şi Bucureşti (31.12.1811 – 16.05.1812), diplomaţia ţaristă con-

Miting la 200 ani de la anexarea Basarabiei. 1812–2012

tinua să considere că „pretenţiile Rusiei nu sunt înafara bunăvoinţei”, deoarece, dacă la început s-a cerut hotarul pe Dunăre, ulterior s-a renunţat şi s-a acceptat hotarul pe Siret. Astfel, soarta poporului şi Ţării Moldovei s-a pecetluit la masa negocierilor ruso-otomane în cadrul celor 19 Conferinţe oficiale ce au avut loc la Giurgiu şi Bucureşti, încălcându-se drepturile românilor şi obligaţiile, atât din partea puterii „suzerane” (Turcia), cât şi din partea celei „protectoare” (Rusia).

La 16-28 mai 1812, în incinta Hanului lui Manuc din Bucureşti a avut loc procedura oficială a semnării Tratatului de Pace Ruso-Turc de către împuterniciţii celor 2 Imperii. Tratatul includea 16 articole de bază, dintre care articolele 4 şi 5 vizau în modul cel mai direct soarta Principatului Moldovei.

Guvernul ţarist, fiind presat de pericolul iminent al conflictului militar cu Franţa, de opunerea marilor puteri occidentale şi de rezistenţa diplomaţiei otomane, şi-a redus substanţial pretenţiile teritoriale: de la ambele Principate – doar la cel al Moldovei; apoi de la cel al Modovei până la Siret, la Moldova dintre Prut şi Nistru, în final.

Tratatul de pace ruso-turc de la Bucureşti a fost ratificat de către Alexandru I la 11-23 iunie 1812 la Vilno, doar cu o singură zi înainte Niemenului de către „Grende arme” a lui Napoleon Bonaparte.

Istoricul moldovean Alexandru Moşanu constata că Tratatul de Pace de la Bucureşti a pus începutul unei mari tragedii naţionale. Hotarul săpat arbitrar pe trupul viu al Moldovei avea să-i separe forţat pe românii acestui principat. În interesul unei politici imperiale ambiţioase, a fost sacrificată integritatea unei ţări aşezate de secole între Nistru şi Carpaţi. În dorinţa de a şterge în spaţiul dintre Prut şi Nistru orice referire la Moldova, Rusia ţaristă a denumit noua sa achiziţie teritorială „Basarabia”. Astfel, ea ascunde adevărul despre sacrificarea Moldovei. Ţin să subliniez că prin anexarea forţată a Basarabiei la Rusia au fost încălcate normele de drept internaţional potrivit cărora poporul băştinaş este suveran asupra teritoriului său naţional şi numai el poate decide să cedeze sau nu din teritoriile sale.

Caracterul odios al Tratatului de Pace de la Bucureşti s-a manifestat pe deplin într-un şir de consecinţe atât imediate, cât şi de lungă durată.

Consecinţele imediate ale anexării din 1812:

● Scindarea Ţării Modovei în jumătate, deoarece teritoriul anexat (48%) era cu 7400 km^2 mai mare decât ceea ce rămăsese sub oblăduirea Domnului Moldovei (41%). Bucovina anexată de Imperiul Habsburgic la 1775 alcătuia 11% din suprafaţa Principatului Moldovei. Teritoriul anexat la Rusia întrunea 5 cetăţi istorice întărite: Hotin, Bender, Ismail, Chilia, Akkerman (Cetatea Albă), la care se mai adugă şi vechea cetate a Sorocii, 17 oraşe şi târguri, 683 sate. Numărul polulaţiei teritoriului anexat era de circa 300-340 mii de oameni.

● Principatele Române au ieşit din războiul ruso-turc din 1806-1812 ruinate economic, populaţia fiind sărăcită la maximum. Prestaţiile şi abuzurile n-au contenit până la plecarea definitivă a trupelor ruseşti, astfel, încât însăşi oficialităţile ruse urmau să recunoască la 1813 că „această ţară jefuită şi pustiită de operaţiunile militare... prezintă un pustiu vast şi nepopulat”.

● Moldovenii au avut de suferit drama familiilor despărţite şi a averii pierdute prin stabilirea hotarului pe Prut. Martorul ocular, Manolache Drăghici, ne descrie acele evenimente tragice: „Sosind ziua fatală a expirării convenţiei după tratat, ceasurile acelea au fost de plâns, pentru că poporul cu cârdul, ca turmele de oi, încinsese toată marginea Prutului, de la un capăt la altul mergând şi viind de prin sate şi de prin târguri, săptămâni încheiate, cu luarea de ziua bună de la părinţii cu care crescuse şi vieţuise dimpreună până în vremea aceea când se despărţiră unii de alţii pentru totdeauna...”

● Ca un răspuns direct la actul de la 1812 a fost exodul populaţiei româneşti peste Prut. Numai până la 1815 din Basarabia au emigrat mai mult de 5000 de familii de băştinaşi, aceasta fiind o formă firească de protest faţă de politica anexionistă a Rusiei.

Consecinţele de lungă durată ale anexării din 1812:

● Timp de 106 ani românii din Moldova din partea stângă a Prutului, numită de administraţia rusă Basarabia, s-au aflat sub ocupaţia străină a regimului autocrat ţarist, al cărui impact s-a răsfrânt asupre

vieţii politice, economice, sociale, spirituale, etc.

● Din punct de vedere economic, teritoriul dintre Prut şi Nistru a fost izolat de piaţa economică unică inter-românească, care se constituia pe măsura afirmării epocii moderne. La fel au fost întrerupte şi relaţiile cu piaţa europeană şi, în primul rând cu Austria. În schimb, ţarismul rus a creat condiţii favorabile populaţiei urbane alogene pentru acaparerea industriei şi comerţului basarabean.

● Din punct de vedere politic în Basarabia, iniţial (1813-1828) a fost păstrată o autonomie ştirbită, care apoi a fost înlocuită cu instituţii administrative şi judiciare specifice Imperiului Rus şi conduse de funcţionari ţarişti. Populaţia băştinaşă a fost privată de dreptul de a participa la crearea unor instituţii, organizaţii şi mişcări politice împreună cu întregul neam românesc.

● Politica socială promovată de ţarism a schimbat structura populaţiei ţinutului: s-a strămutat intensiv populaţia alogenă care a creat o categorie privilegiată aparte – cea a coloniştilor; imense teritorii din sudul Basarabiei au devenit proprietate a statului rus şi transmise ulterior în posesia unor înalţi funcţionari ţarişti.

● Pe tot parcursul dominaţiei ţariste Basarabia a fost supusă unei colonizări intensive, ceea ce a schimbat situaţia demografică a ţinutului. Dacă în 1817 populaţia Basarabiei număra circa 500 mii persoane dintre care 420 mii erau români (86%), apoi către 1856 populaţia creşte la 990 mii locuitori, dintre care 738 mii erau români (74%). În intervalul de timp menţionat, în medie anual în Basarabia au fost aduşi peste 21 mii de colonişti străini.

● Cultura şi spiritualitatea basarabenilor a avut cel mai mult de suferit din partea politicii ţariste, deoarece s-a promovat o rusificare intensă a populaţiei băştinaşe, mai ales după lichidarea autonomiei Basarabiei în 1828. Limba română a fost interzisă în instituţiile de stat, apoi şi în şcoală. Promovând

Hanul Manuc, Bucureşti

o politică reacţionară, guvernul rus a înăbuşit orice încercare de afirmare a culturii şi spiritualităţii naţionale. Biserica Basarabeană a fost ruptă de Biserica Principatului Moldovei şi supusă Patriarhiei Ruse. Se impune în mod forţat slujba bisericească în limba rusă. Numărul românilor basarabeni ştiutori de carte era cel mai mic raportat la populaţia din ţinut: bărbaţi – 10,5%; femei 1,7%.

● Cea mai tragică consecinţă însă este faptul că după 1812, prin genocid spiritual, regimul ţarist şi apoi şi cel sovietic de ocupaţie au reuşit să afecteze serios o parte a memoriei noastre istorice şi a conştiinţei naţionale a băştinaşilor, adică a românilor basarabeni şi transnistrieni.

Raptul Basarabiei de către Rusia la 1812, care a marcat începutul unei drame naţionale a neamului românesc, contravenea normelor de drept internaţional. A fost condamnat atunci şi ulterior de opinia publică, de numeroase personalităţi marcante din România (M. Eminescu, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, N. Iorga, A. Xenopol, N. Titulescu şi alţii), precum şi de cunoscute oficialităţi din Rusia şi din alte ţări (Amiralul Mordvinov, istoricul L. Casso, academicianul L. Berg, acad. E. Tarle, K. Marx, F. Engels şi alţii).

Opinii publicate la acest subiect:

Mihai Eminescu*: *„A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominaţiei ruseşti”.

„Basarabia... în anul 1812 a fost, în actul oficial de cesiune dobândită de către Rusia de la Poarta Otomană, dar în realitate răpită de la legitimul şi adevăratul său proprietar, care este Moldova”

***Nicolae Iorga:** „Deschidem această carte, menită să arate viaţa curat românească a Basarabiei, timp de atâtea veacuri, până în anul nenorocit al răpirii, 1812 – de care ne amintim astăzi cu durere adâncă, dar nu fără speranţe, la 100 de ani după această pierdere naţională, – prin afirmarea unui fapt: viaţa istorică a aşanumitei Basarabia începe cu Domnia Moldovei şi se întăreşte, se acoperă de bogăţie negustorească şi de glorie războinică prin această Domnie... Am dovedit că nu e ogor, monument, aşezământ local, neam vechi în Basarabia, care să nu fie al nostru, sânge românesc, faptă românească, gând românesc”.*

***Nicolae Titulescu:** „Turcia a cedat Basarabia Rusiei. Prin această concesie, Turcia a violat, pur şi simplu, contractul său de vasalitate; şi Rusia a devenit complicele violării unui contract de drept internaţional or, complicitatea la violarea unui contract de drept internaţional nu poate crea dreptul”*

Amiralul rus N. Mordvinov scria ţarului Alexandru I la 1812: *„Prosperitatea Imperiului rus nu cere acapararea Moldovei şi a Valahiei. Nu cucerirea unor noi pământuri, ci păstrarea integrităţii patrimoniului poate să aducă adevărata glorie şi laudă în veci”.*

Academcianul sovietic I. Tarle *recunoaşte că Rusia a acaparat Basarabia atât prin forţa armelor, cât şi prin şiretlicuri diplomatice, folosind activ procedeul ameninţării cu forţa.*

Karl Marx: *„Tratatul din 28 mai 1812. Poarta renunţă la Basarabia. Turcia nu putea ceda ceea ce nu-i aparţinea, pentru că Poarta Otomană nu a fost niciodată suverană asupra Ţărilor Române”.*

Fridrich Engels, *apreciind anexarea Basarabiei la 1812 de către Rusia scria: „Aici nici vorbă nu poate fi de unirea unor neamuri înrudite, risipite, care poartă numele de ruşi; aici avem de a face, pur şpi simplu, cu o cucerire prin forţă a unor teritorii străine, pur şi simplu, cu un jaf”.*

Generalul francez Henri Berthelot *accentua în 1818 că „Tratatele din 1812 şi 1878 n-au încorporat Basarabia la Rusia decât prin dreptul celui mai tare”.*

E cazul de sublinat că şi „Declaraţia de Independenţă a Republicii Moldova” din 27 august 1991 condamnă fără echivoc Raptul Basarabiei din 1812 şi 1940: „Parlamentul Republicii Moldova... consideră actele de dezmembrare a teritoriului naţional de la 1775 şi 1812 ca fiind în contradicţie cu dreptul istoric şi de neam şi cu statutul juridic al Ţării Moldovei, acte infirmate de întraga evoluţie a istoriei şi de voinţa liber exprimată a populaţiei Basarabiei şi Bucovinei”.

La scurgerea a 200 de ani de la anexarea Basarabiei la Rusia s-au pus multe puncte pe «i», dar au apărut şi multe semne de întrebare. Încercaţi să răspundeţi la următoarele întrebări:

- ✓ Care este mesajul românilor din Republica Moldova pentru ruşi, după 200 de ani de „istorie comună” ?
- ✓ Care ar fi relaţia cu România, dacă s-ar facilita regimul fără vize pentru moldoveni în UE?
- ✓ Care este Poziţia României faţă de această veşnică anexare?
- ✓ Unde sunt „minţile treze” de la Bucureşti şi de la Chişinău?

Problema Basarabiei mai este la ordinea zilei şi ea îşi aşteaptă rezolvarea firească... ■

Eveniment–2012

AMBASADORUL ROMÂNIEI ÎN R. MOLDOVA, LA SOROCA

Ambasadorul M.Lazurcă (în stânga) în discuţie cu V. Nicuţă vicepreşedinte al raionului şi N. Bulat directorul Muzeului Soroca

Excelenţa sa, ambasadorul Marius Lazurcă, a avut la Soroca următorul program: o întrevedere cu preşedintele raionului, Victor Său; vizite-biblioteca „Basarabia”-filială a bibliotecii judeţene „Vasile Voiculescu” din Buzău, Cetatea Soroca,LT „Constantin Stere”, bisericile „Sfinţii Martiri Brâncoveni” şi „Sfânta Cuvioasă Parascheva”(Mitropolia Basarabiei); participarea la masa rotundă dedicată holocaustului romilor, unde s-a întâlnit cu Ambasadorul Suediei în Moldova, Ingrid Tersman. Programul s-a încheiat la Muzeul de Istorie şi Etnografie Soroca, în cadrul expoziţiei „Grigore Gafencu – diplomat, istoric şi gazetar”, organizată de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chişinău.

În cadrul întrevederii de la Consiliul raional Marius Lazurcă şi Victor Său au discutat despre proiectele implementate la Soroca în parteneriat cu România, iar în pauza de la prânz vicepreşedintele Vladimir Nicuţă I-a informat pe diplomatul român despre colaborarea transfrontalieră dintre judeţul Vaslui şi raionul Soroca. ■

istorie şi adevăr

„ANUL 1812 – COLONIZAREA BASARABIEI” – CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ LA SOROCA

Nina NECULCE

Reporter la Săptămânalul independent OdN, Soroca. Născută la 9 februarie 1956 în s. Popeştii de Sus, Soroca. Studii: Universitatea de Stat din Moldova , (Jurnalistică), Chişinău, 1980.

Comitetul Civic – „Anul 1812” Soroca, în colaborare cu Direcţia învăţământ şi filiala PL Soroca, au organizat în incinta LT „Constantin Stere” o Conferinţă naţională consacrată împlinirii a 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus.

Au participat savanţi-istorici de la Institutul de Istorie al AŞM: Pavel Parasca, Vlad Mischevca, Gheorghe Negru; istorici din localitate: M.Zeamă, I.Cujbă, A.Zeamă, Gh.Donos, V.Lipovanciuc, Comunicările de bază: „Antecedentele anexei de la 1812”, „Problema Basarabiei de la 1812”, „Consecinţele anexării Basarabiei la Imperiul Rus”, „Tratatul de la Bucureşti din 28 mai 1812”. Analiza s-a făcut în baza surselor documentare, a împrejurărilor istorice, militare, politice, juridice, diplomatice etc. S-a amintit că la 16 mai stil vechi sau 28 mai, stil nou, se împlinesc 200 de ani de la semnarea Tratatului de Pace de la Bucureşti între Rusia şi Poarta Otomană, în conformitate cu care partea Moldovei de la est de Prut (ţinutul a fost rebotezat de ruşi în „Basarabia”, pentru a-l induce în eroare pe Împăratul Napoleon), a fost anexată la Imperiul Rus. De atunci acest rapt istoric a generat abordări şi interpretări controversate în mediile politice, diplomatice, ştiinţifice, culturale şi informaţionale. Conferinţa şi-a propus să facă lumină în problema dată, având-l moderator pe istoricul Ghenadie Donos, şeful Direcţiei generale învăţământ Soroca.

Făcând o introducere, Pavel Parasca a adus în atenţie şirul de războaie care au precedat şi au pregătit anexarea Basarabiei la Rusia în 1812, printre ele numărându-se şi primul război ruso-turc din 1710 -1713, pierdut de Petru I în Campania de la Prut din 1711, atunci când pentru prima dată un ţar al Rusiei a trecut Nistrul chiar pe aici, pe la Soroca, şi a păşit în fruntea armatei ruseşti pe teritoriul Ţării Moldovei. Evenimentele s-au precipitat după izbucnirea la 28 octombrie 1806, a celui de-al şaselea război ruso-otoman, desfăşurat pe teritoriul Principatelor Române. După ce au cucerit Cetatea Albă, Chilia, Ismailul şi celelalte cetăţi din zonă, ruşii au înaintat spre Carpaţi, ocupând nu numai Moldova ci şi Ţara Românească. Situaţia deveni cu totul dramatică în 1812. Imperiul Ţarist, ieşit câştigător din război, solicită cu tupeu turcilor „ambele ţări româneşti”, adică Ţara Românească şi Moldova, limitându-se în final la ţinutul dintre Nistru şi Prut. Prin Tratatul de la Bucureşti, încheiat la 28 mai 1812, se consfinţeşte amputarea teritorială a Moldovei prin anexarea Basarabiei la Imperiul Rus. Ruptă din trupul Ţării Moldovei, Basarabia a deve-

nit gubernie rusească. Cum aveau să accentueze şi ceilalţi vorbitori, atât pentru istorie, cât şi pentru a scoate în lumină adevărul, Tratatul de la Bucureşti rămâne un document atacabil, care încalcă practica internaţională şi normele de drept existente la momentul respectiv. Prin acest document întocmit şmechereşte, Imperiul Otoman a cedat în mod abuziv ţinuturi, care nu-i aparţineau şi care făceau parte dintr-un stat vasal, dar autonom, cu care imperiul avea un tratat, care îi garanta integritatea şi frontierele. Ocupând teritorial mai mult de jumătate din Moldova istorică, ţinutul dintre Prut şi Nistru este rebotezat de ruşi Basarabia pentru a-l induce în eroare pe Împăratul Napoleon, care se spune că nu ar fi consfinţit de fapt niciodată ocuparea Moldovei. În scurt timp, autorităţile ţariste au trecut la suprimarea treptată a elementelor de autonomie locală, care contraveneau sistemului centralizat al guvernării absolutiste şi politicii de integrare a provinciei în imperiu. Următorul secol a fost unul plin de abuzuri şi privaţiuni pentru Basarabia.

● **Profesoara de istorie Angela Zeamă** a vorbit despre faptul cum a suferit Soroca de pe urma raptului. Prin jafuri sistematice şi impozite zdrobitoare au avut de suferit toţi sorocenii, dar în mod special cele mai de seamă familii ale ţinutului. Cetatea, monument al destoiniciei noastre , a fost batjocorită fiind făcută depozit, dată în arendă diferitor venetici, iar în anii 1880 în Cetate funcţiona abatorul comunal al Sorocii. Deplorabilă era situaţia şi în învăţământ, care cuprindea în cele câteva şcoli un număr foarte mic de elevi. Predarea se făcea doar în limba rusă – o limbă necunoscută pentru băştinaşi. Iată de ce în oraş era un număr foarte mare de neştiutori de carte, fără să mai vorbim despre analfabetismul din satele sorocene, sărăcite şi umilite la limită.

● **Profesorul Iurie Cujbă** a vorbit despre biserica din Basarabia sub ocupaţia rusească şi propovăduirea antinaţională şi şovinistă a bisericii Moscovite pe teritoriile anexate.

● **Ana Bejan, exprefect de Soroca**, a ţinut să accentueze încă o dată, că actul istoric de la 1812 a fost un rapt, o anexă, o cotropire, îndemnând profesorii de istorie să facă lumină în tratarea acestui subiect. Totodată şi-a exprimat regretul, că avem foarte puţini profesori de istorie care spun adevărul, şi avem încă mulţi aşa-zişi profesori, care habar n-au de istorie. Iar pe elevi i-a îndemnat să citească revistele „Magazin istoric" şi „Destin românesc", cărţile care le-au fost oferite. „Conferinţa e binevenită în şcoală, pentru că şcoala trebuie să se bazeze pe lucrul de cercetare. Mă bucur să constat că astăzi în liceu au loc mai multe conferinţe", a opinat Bejan. La final le-a spus tinerilor: „Să nu uitaţi că elucidarea adevărului istoric depinde de voi, de pregătirea voastră, de faptul ce veţi promova. Şi dacă veţi promova nonvaloarea în societate, şi dacă veţi spune minciuni, şi dacă veţi tolera la lecţiile de istorie sau română profesorul care va încerca să vă spună nişte neadevăruri, să ştiţi că n-o să ajungeţi adevărate personalităţi".

● **Mihail Sălcuţan, avocat, oaspete din România,** a informat pe 19 mai curent, la Buzău va avea loc o conferinţă similară unde, pe lângă răsfoirea paginilor de istorie, se va discuta în ce măsură mai există un spirit unionist al românilor din Ţară. A amintit şi de Conferinţa de la Buzău de acum 10 ani, când s-au marcat 190 de ani de la primul (1812) rapt al Basarabiei, conferinţă la care au participat alături de Grigore Vieru şi Leonida Lari, sorocenii Ana Bejan şi Nicolae Bulat.

Invitaţii de la Chişinău despre conferinţă

● **Vlad Mischevca,** (cu rădăcinile în Niorcanii Sorocii): „Mă bucur pentru această conferinţă pe care o consider reuşită. Am venit de la Academia de Ştiinţe a Moldovei cu noi realizări istoriografice. Am prezentat nişte comunicări de relevanţă, care sper vor avea ecou în inimile şi sufletele celor prezenţi. Este vorba totuşi de un an extraordinar de important în istoria naţională – anul 1812, care ne-a marcat de 200 de ani încoace. Sunt sigur că lucrările noastre vor fi publicate şi ne vom mai revedea încă pe malurile Nistrului la lansarea lor".

● **Cheorghe Negru,** (originar din raionul Floreşti, judeţul Soroca): „A fost o onoare şi un prilej fericit pentru noi toţi să ne întâlnim aici, la liceul „Constantin Stere", ca să discutăm problemele cele mai importante ale consecinţelor anului 1812. Sunt nişte consecinţe care ne marchează şi astăzi existenţa, şi este bine să vorbim despre ele, să le cunoaştem cu toţii. Noi, reprezentând şi Asociaţia Istoricilor din R.Moldova, vom merge în continuare prin toate centrele raionale cu astfel de comunicări şi cu revistele noastre „Destin românesc" şi „Magazin is-

toric", aşa cum am venit şi la dumneavoastră. În aceste reviste, atât elevii, cât şi profesorii, vor găsi sintetizate multe adevăruri din istoria noastră".

● **Pavel Parasca:** „Scopul nostru a fost ca să contribuim la depăşirea mentalităţii create de istoriografia sovietică, care trata actul de la 1812 ca un act de eliberare a poporului moldovenesc. Sarcina principală constă în aceea, ca tineretul de astăzi, dar şi profesorii, să conştientizeze că anul 1812 a fost o consecinţă a unei politici de durată, dusă cu tenacitate de către Imperiul Rus în direcţia Dunării, Balcanilor, pentru a prelua moştenirea Imperiului Bizantin. Un mare interes reprezintă cercetarea, cunoaşterea războaielor ruso-turce din sec. XVIII în cadrul cărora s-a şi manifestat politica expansionistă a Rusiei care urmărea scopul de subjugare a popoarelor, de cucerire a noi teritorii. Şi în situaţia creată Ţara Moldovei, care era prima în calea ruşilor, precum şi Ţara Românească, erau tratate ca provincii ale Imperiului. Dar provincia înseamnă un teritoriu integrat în sistemul administrativ, politic, statal al unui stat. În cazul de faţă Imperiul Rus. Sunt mulţumit că am participat la această conferinţă. Mă întorc la Chişinău mulţumit că am cunoscut cadre didactice care ştiu să le spună elevilor adevărul istoric". ■

Tableta de vineri

REPUBLICA MOLDOVA: CENUȘĂREASĂ SAU ISTORIE DE SUCCES?

Victor COBĂSNEANU

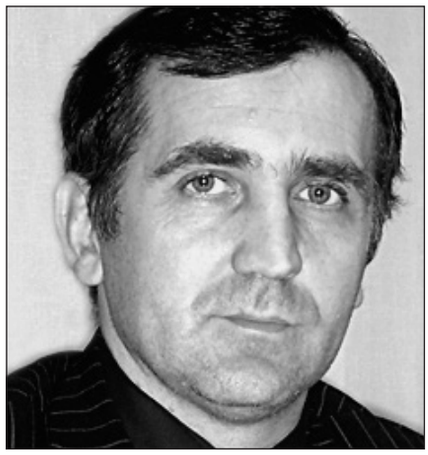
Fondator şi redactor-şef al săptămânalului independent ,,Observatorul de Nord", Soroca, laureat al Premiului internaţional ,,Cupa de Aur pentru business prestigios". Născut la 9 decembrie 1960 în satul Cuizăuca, Rezina. Studii: Universitatea Pedagogică ,,I. Creangă", Pedagogia şi psihologia, 1986.

Ar fi mare păcat să afirmăm că Republica Moldova, cea mai săracă ţară din Europa, nu este în atenţia mai marilor lumii, că este lăsată unu la unu cu problemele sale. Dimpotrivă, dacă facem o revizie a vizitelor înalţilor oficiali europeni și americani în ultimii doi ani, chiar am putea spune, fără exagerare, că suntem niște răsfăţaţi ai sorţii. Bunăoară, nu a dovedit să se răcească pista de decolare de la aeroportul internaţional din Chișinău, după plecarea vicepremierului rus Dmitri Rogozin, că ieri la Chișinău a aterizat președintele Comisiei Europene Jose Manuel Barroso, fapt ce vorbește despre multe. Pe de altă parte, dacă ai fi căzut de pe Lună nu ai înţelege care totuși este „diagnoza" reală a celor ce se întâmplă la noi, ţară etichetată, pe de-o parte, cenușăreasa Europei, iar pe de altă parte, nici mai mult, nici mai puţin, o istorie de succes. Adevărul adevărat este undeva pe la mijloc, or Republica Moldova îmi amintește de un elev care, odată venit în clasa întâi, este luat de bun de unii învăţători și tîrîit de urechi, cu această „diagnoză", până ce absolvește școala și, invers, luat de rău, de alţi pedagogi și tratat ca atare până în pânzele albe. Adică tot ce se vorbește despre noi este cancan – mai bine să vezi odată cu ochii tăi decât să auzi de o mie de ori. În acest context vreau să aduc două exemple mai mult decât elocvente. Primul – un amic de-al meu, medic de profesie, a emigrat, ceva vreme în urmă în Germania și acolo s-a împrietenit cu un mare producător de medicamente, care are un distribuitor și la Chișinău. Pregătindu-se de o deplasare de serviciu în capitala Moldovei, neamţul l-a întrebat pe amicul meu ce ar trebui să-și ia cu sine la Chișinău, fiindcă a citit că ţara noastră este cea mai săracă și că nu ar vrea să moară de foame. Fostul nostru conaţional a strâns doar din umeri și l-a sfătuit să nu ia în serios ce scriu ziarele și să meargă în Moldova fără nici un fel de temere. Revenind acasă, producătorul de medicamente i-a zis amicului următoarele: „Ce fel de ţară săracă, domnule? Eu, patron de firmă cu renume internaţional, nu am așa automobil luxos sau telefon mobil de ultima generaţie cum are distribuitorul de la Chișinău, iar miliardele (!) de dolari investite în casele din preajma capitalei (se are în vedere orășelul Stăuceni, în care casele cresc aidoma ciupercilor după ploaie – V.C.) chiar m-au năucit. Să nu mai spuneţi că sunteţi săraci că nimeni n-o să vă creadă!". Putem doar să ne imaginăm ce șoc ar fi suferit neamţul dacă făcea o escapadă prin beciurile Cricovei sau dacă era invitat la o nuntă moldovenească… Și al doilea exemplu – un coleg de breaslă a fost zilele acestea într-o vizită de lucru în Bulgaria și a rămas neplăcut surprins de ceea ce a văzut la Sofia. „Se creează impresia că această ţară este mai săracă și mai puţin atractivă decât Republica Moldova. Chiar m-am gândit că noi mai mult meritărm să fim în Uniunea Europeană decât ei".

Revenind la comparaţia cu elevul din clasa întâi nu pot spune din ce categorie face parte domnul Jose Manuel Barosso, care anterior a fost mai mult rezervat în declaraţiile referitoare la republica noastră (spre deosebire de doamna Anhela Merkel, care este o prietenă aproape declarată a Republicii Moldova), – din cea a „învăţătorului" care ne va tîrîi mai departe de urechi ca pe o „ţară de succes" sau ne va trece în categoria „cenușăreselor" fără nici o perspectivă reală de aderare. Spre seara acestei zile vom putea trage primele concluzii, dar personal aș vrea să cred că și conducerea de vârf, și diplomaţii noștri îl vor putea convinge pe înaltul oficial european că sărăcia noastră nu este decât o aparenţă și că bogăţia unor persoane luate aparte, care se atestă astăzi la noi, în cel mai apropiat timp va căpăta un caracter naţional... ■

Direcţia Generală Învăţământ Soroca

OPTIMIZAREA INSTITUŢIILOR DE ÎNVĂŢĂMÂNT DIN RAION

Ghenadie DONOS

Director General al Direcţiei Generale Raionale Învăţământ, Soroca.
Născut la 4 mai 1966 în Cureşniţa Nouă, Soroca. Istoric, pedagog, absolvent al Universităţii de Stat din Moldova (1990).

În urma unor analize şi studii a rapoartelor privind activitatea didactică din instituţii şi a calităţii serviciilor educaţionale prestate în raion, s-au propus unele reorganizări structurale, legate de încetarea activităţii Şcolilor Medii ca tip de instituţie educaţională. Astfel, în baza ordinului Ministerului Educaţiei nr.782 din 15.09.2011 şi a ordinului DGÎ Soroca, nr.01-27/341 din 23.09.2011, şcolile medii din satele Bulboci, Baxani, Stoicani, Tătărăuca Veche, au primit statut de gimnaziu.

O problemă acută, cu care se confruntă sistemul educaţional din raion, este cea demografică, ceea ce a condus la organizarea educaţiei şi instruirii elevilor în şcoli mici, cu un număr foarte mic de elevi în clase (trei-patru elevi, ba chiar şi un singur elev în clasă). Din aceste motive, activitatea şcolii primare Floriceni a fost sistată în baza deciziei Consiliului Comunal Căinarii Vechi, nr. 4/5 din 02.09.2010 şi a ordinului DÎ Soroca cu nr. 01-27/348 din 22.09.2011. Elevii din satul Floriceni sunt transportaţi la Liceul Teoretic „A.Porcescu" din comuna Căinarii Vechi, şi anume: clase primare 5 elevi; clase gimnaziale – 6 elevi; clase liceale – 3 elevi.

În 33 instituţii preuniversitare din raion, în cl. I-IV a fost organizat procesul educaţional cu predare simultană, în urma căruia s-au format 48 clase complete. Chestiunea deschiderii claselor a X-a de liceu în anul de studii 2011-2012, cu elevi la un singur profil, a fost discutată cu specialiştii Ministerului Educaţiei şi a fost aprobată, iar în anul curent de studii nu s-a acceptat deschiderea claselor de liceu cu un număr de elevi mai mic de 20, ţinându-se cont de prevederile Regulamentului de admitere în liceu.

Completarea medie a unei clase în instituţiile preuniversitare din raion este de 16,98 elevi: în licee - 21,03 elevi; în gimnazii – 13,5elevi; în şcolile primare – 8,21 elevi.

Completarea medie pe cicluri de clase este următoarea: clasele I-IV – 17,7 elevi; clasele V-IX – 16,75 elevi; clasele X-XII – 15,9 elevi. Numărul elevilor a scăzut, faţă de anul precedent de studii, cu 520 elevi: ciclul primar - cu 65 elevi; ciclul gimnazial - cu 361 elevi; ciclul liceal - cu 94 elevi.

În anul trecut de studii (2011-2012) în raionul Soroca au activat: 12 licee, 36 gimnazii, 10 şcoli primare-în total 58 instituţii preuniversitare cu un contingent de 9716 elevi în 620/572 clase complete.

În acest an de studii (2012-2013), în raionul Soroca activează: 12 licee, 34 gimnazii, 2 şcoli primare, 3 şcoli primare-grădiniţe - în total 51 instituţii preuniversitare cu un contingent de 9140 elevi, în 561/512 clase complete –adică cu 60 complete de clase mai puţine, faţă de anul de studii 2011-2012.

Din motivele expuse mai sus(numărul mic de copii în clase şi în şcoală; calitatea proastă a serviciilor educaţionale), în temeiul art.43(1)a)j) al legii privind administraţia publică locală (nr.436-XVI din 09.03.2007), art.40,43,44,45a)d), 47 ale Legii Învăţământului (nr.547 din 21.07.1995), în baza Deciziei Consiliului Raional Soroca nr. 13/4 din 16 august 2012 şi a Deciziilor Consiliilor Comunale:

- au fost închise 7 instituţii preuniversitare din raion: gimnaziul Soloneţ; şcoala primară Dumbrăveni; şcoala primară Bulbocii Noi; şcoala primară Vanţina; şcoala primară Floriceni; şcoala primară Mălcăuţi; şcoala primară Ruslanovca.
- au fost reorganizate 3 instituţii preuniversitare: gimnaziul Cureşniţa- în şcoala primară-grădiniţă; şcoala primară Sobari- în şcoala primară-grădiniţă; şcoala primară „Mihai Secară" Niorcani- în şcoala primară-grădiniţă.

În 29 instituţii preuniversitare, în cl. I-IV, a fost organizat procesul educaţional cu predare simultană, în urma căruia s-au format 49 clase complete.

Din motivul numărului mic de elevi, nu a fost posibilă deschiderea claselor a X-a în LT Bădiceni, LT „A.Porcescu" Căinarii Vechi, LT Cosăuţi, LT Nimereuca, LT Racovăţ , LT „Gr. Vieru" Vasilcău.

Date despre starea edificiilor instituţiilor preuniversitare închise şi reorganizate, din r. Soroca.

Instituţia închisă/ reorganizată	Anul dării în exploatare	Capacitatea de proiect (nr. de locuri)	Starea edificiului (rea/satisfăcătoare /bună)	Utilizarea după închidere/reorganizare (neutilizată/grădiniţă/activităţi extraşcolare /altele) propuneri, sugestii, comentarii
Închise:				
Gimnaz. Soloneţ	1974	120	bună	grădiniţă
Şc. prim. Dumbrăveni	1898	80	bună	neutilizată
Şc. prim. Bulbocii Noi	1962	50	bună	neutilizată
Şc. prim. Vanţina	1959	40	bună	Punct medical, biblioteca sătească; se planifică deschiderea unei grupe preşcolare.
Şc. prim. Floriceni	1964	15	satisfăcătoare	neutilizată
Şc. prim. Mălcăuţi	1994	40	bună	½ clădire e grădiniţă; punct medical sătesc;cîteva încăperi sunt neutilizate.
Şc. prim. Ruslanovca	1953	30	satisfăcătoare	neutilizată
Reorganizate:				
Gimn. Cureşniţa	1897/1974	280	bună	şcoală primară-grădiniţă
Şc. prim. Sobari	1965	36	bună	şcoală primară-grădiniţă
Şc. prim. Niorcani	1900	45	bună	şcoală primară-grădiniţă

În urma optimizării instituţiilor de învăţământ din raion au rămas fără serviciu 10 persoane, dintre care 7 cadre didactice şi 3 lucrători auxiliari. Toţi 10 sunt la evidenţă la Agenţia de Ocupare a Forţei de Muncă. ■

COLEGIUL PEDAGOGIC „M. EMINESCU” DIN SOROCA LA 100 DE ANI

Scurt istoric

► **Perioada 1912-1918**

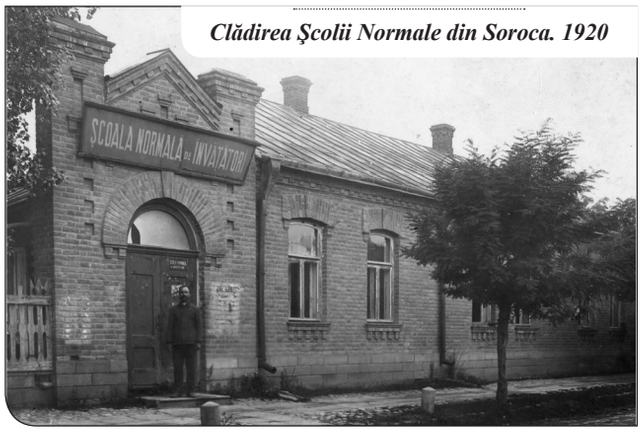
– În 1891 în Basarabia funcţionau 546 şcoli primare şi eparhiale.
– 1908 – 1910 – Deschiderea şcolilor normale (de pregătire a învăţătorilor (clase primare) ruseşti, la Cetatea Albă şi Chişinău.
– La 3 iunie 1903 Inspectoratul şcolar al regiunii Odesa anunţă Consiliul Judeţean (Uezd) Soroca, despre intervenţia sa către Ministerul Instrucţiunii Publice Imperiale ruseşti, cu cererea de a se aloca finanţe pentru construcţia unei şcoli normale în Basarabia.
– La 1908 Şcoala normală din Bairamcea (Podolia, Ucraina), este transferată la Cetatea Albă, Basarabia.
– La 12.02.1910 Zemstva Soroca reia adresările către Zemstva Gubernială a Basarabiei, cu cererea de a se deschide o Şcoală normală şi la Soroca. Primăria oraşului declară oferirea a 10 mii ruble, a 6-7 ha de pământ şi libera extragere a materialelor de construcţie din cariera oraşului Soroca, pentru construcţia şcolii.
– Primarul de Soroca, Nicolae Soltuz, Deputat al Dumei de Stat din Rusia, susţinut de A.F. Aleinicov, mare latifundiar sorocean, intervine cu o cerere oficială către Ministerul Instrucţiunii Publice Imperiale. La 24.07.1912 s-a aprobat fondarea unei şcoli normale la Soroca şi alocarea în acest scop a 17 mii 400 ruble pentru începerea lucrărilor.
– La 25 septembrie 1912 la Soroca soseşte primul director al Şcolii Normale – Gherasim Samoilenco, profesor (fizic, matematic), licenţiat al Universităţii din Moscova.
– Prima admitere în 1912, în Şcoala normală a avut 200 de cereri, însă din lipsă de spaţiu pentru studii au fost admişi doar 32 de candidaţi. De la început Şcoala Normală din Soroca funcţiona într-un local închiriat, în casa lui I. Belicov, apoi a lui A. Iaroţchi.
– La 28 octombrie 1912 a avut loc deschiderea oficială a Şcolii Normale din Soroca. Tot atunci în cadrul ŞN a fost deschisă şi Şcoala de Aplicaţii, pentru lecţii practice ale studenţilor ŞN.
– Termenul de studii în Şcoala Normală din Soroca era de 4 ani.
– Admiterea se făcea în baza a 4 clase primare.
– Se studiau următoarele obiecte: matematica, limba şi literatura rusă, geografia, istoria Rusiei, ştiinţele naturii. Studiile se făceau doar în limba rusă!
– În 1913, pe cel mai înalt loc al oraşului, în Dealul Sorocii, a început construcţia localului ŞN Soroca, care a fost finisată abia după 1932 de către autorităţile Române (azi clădure pustie, vizavi de LT „I.Creangă”), când ŞN îşi încetase deja existenţa.
– Clădirea actuală principală a Colegiului Pedagogic” M.Eminescu” a fost construită între anii 1904-1905, pentru Liceul de fete (arhitector V. Schmidt, Odesa), trecând în posesia Şcolii Pedagogice „Boris Glavan” în 1976.
– La 1914 Şcoala Normală Soroca este vizitată de Ministrul Instrucţiunii Publice Imperiale din Rusia, Leon Casso (L.Caşu, originar din s. Ciutuleşti, judeţul Soroca).

Normalişti de la Şcoala Normală „Petru Maior”, Soroca.1931

► **Perioada 1918-1940**

– În primăvara lui 1918 la Soroca soseşte Andrei Scobioală – primul director român al Şcolii Normale, Soroca.

Clădirea Şcolii Normale din Soroca. 1920

– La 1919 instituţiei i s-a conferit numele „Petru Maior”
– La 24 aprilie 1927 Şcoala Normală Soroca este vizitată de Ministrul Instrucţiunii din România, I. Petrovici.
– În perioada 1919 –1931 Şcoala Normală „Petru Maior”a pregătit 466 absolvenţi – învăţători, pentru şcolile pirmare.
– În primăvara lui 1932 în urma marii inundaţii a oraşului, Şcoala Normală „P.Maior” îşi încetează existenţa, elevii /200 pers./ fiind transferaţi la Bălţi.

► **Perioada 1944-1991**
– În toamna lui 1944 autorităţile sovietice deschid la Soroca nişte cursuri pedagogice.
– În 1945 cursurile sunt reorganizate în Şcoală Pedagogică.
– În 1949 Şcoala Pedagogică Soroca este transferată la Bălţi.
– În 1954 la Soroca este redeschisă Şcoala Pedagogică.
– La 22 decembrie 1954, ŞP i se conferă numele „Boris Glavan” /erou comsomolist/.
– În 1965 în ŞN este deschisă Secţia muzicală.
– Între 1954-1976, ŞP funcţionează în fosta clădire a Zemstvei Soroca /acum devastată/.
– În 1976, ŞP este transferată în actualele localuri.

► **Perioada 1991-2012**
– La 8 mai 1991 Şcoala Pedagogică „B.Glavan” este reorganizată în Şcoală Normală, cu termenul de studii – 5 ani.
– La 28 iunie 1998 Şcoala Normală este reorganizată în Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”, cu termenul de studii – 4 ani. ■

Bloc de studii. 2012

DIRECTORII INSTITUŢIEI

Gherasim Samoilenco	*1.09.1912 / 1.10.1918*
Andrei Scobioală	*1.10.1918 / 1.09.1919*
Gheorghe Cazacu	*1.09.1919 / 1.09.1922*
Silviu Bărgănanu	*1.09.1922 / 15.02.1926*
V. Lucan	*15.02.1926 / 26.04.1926*
M. Garniţianu	*26.04.1926 / 25.08.1926*
A. Maicu	*25.08.1926 / 1.02.1927*
Gheorghe Stănescu	*1.02.1927 / 1932*
I. D. Blându	*1945 / 1946*
I. I. Ceban	*1946 / 1947*
F. P. Uleg	*1947 / 1949*
G. Z. Borovic	*1954 / 1960*
M. M. Grinzaid	*1960 / 1964*
I. S. Garaz	*1964 / 1969*
V. D. Garabagiu	*1969 / 1991*
Iurie Tăbârţă	*1991 / 1996*
Valentina Pletniuc	*din 1996, până în prezent.*

ADMINISTRAȚIA COLEGIULUI PEDAGOGIC „MIHAI EMINESCU” 2012

Pletniuc Valentina
Directorul Colegiului Pedagogic
”Mihai Eminescu”, Soroca

Burlacu Zinaida
Director adjunct pentru
practica pedagogică

Vișniovaia Tatiana
Director adjunct pentru instruire

Celac Virgilia
Director adjunct pentru educație

Frunză Ionela
Șef secție

Pacatovici Elena
Șef secție

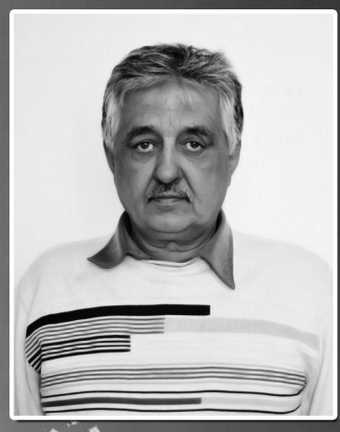
Fiodorciuc Daniela
Șef secție

Taşnic Lilia
Şef bibliotecă

Craveţ Lidia
Contabil-şef

Nacu Ion
Director adjunct pentru gospodărie

Pîrlii Elena
Pedagog social

Popovici Valentina
Bibliotecară

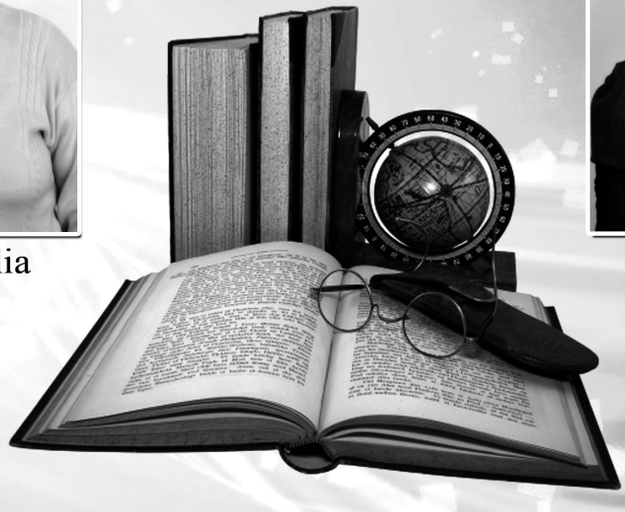
Pronico Tamara
Intendent

Basistaia Iulia
Contabil

Lisnic Olesea
Inspector cadre

CATEDRA PEDAGOGIE, PSIHOLOGIE ŞI METODICI PARTICULARE

*,,Învăţătorul, modul lui de a gîndi, iată ce este important în orice activitate de instruire.” **(Diesterweg)***

Golobciuc Valentin
Şef catedră, profesor de Pedagogie
grad didactic superior

În prezent la catedra de pedagogie, psihologie şi metodici particulare activează 30 de cadre didactice, teoriticieni şi practicieni în domeniul pedagogiei, psihologiei, asistenţei sociale.

Obiectivul principal, realizat de catedră, constă în formarea personalităţii competente, creative, apte să-şi asume responsabilităţi profesionale de educaţie a elevilor. Printre obiectivele majore se numără valorificarea ideilor elaborate in proiectul Codului Educaţional al Republicii Moldova, identificarea trăsăturilor comportamentului didactic eficient şi stimulativ, realizarea educaţiei centrate pe cel ce invaţă şi dezvoltarea ideilor instruirii modulare, dezvoltarea competenţelor de autoeducaţie şi autoinstruire.

Profesorii catedrei participă la emisiuni televizate : ,,Societatea ca factor ce influenţează asupra personalităţii”-Tăbîrţă A., ,,Relaţia profesor-elev – tendinţe de armonizare” - Golobciuc V. Cadrele didactice au înalte competenţe profesionale, elaborează noi tehnologii de predare-învaţare, implementează strategii educaţionale de succes, realizează legătura dintre teorie şi practică în procesul educaţional, organizează stagii de practică.

Mulţi absolvenţi lucrează în universităţile din republică, instituţiile şcolare şi preşcolare, centrele de asistenţă socială, alte ramuri ale economiei naţionale. De exemplu, S. M. Cemortan – candidat în ştiinţe pedagogice, E. C. Zolotariova - candidat în ştiinţe pedagogice, V. Priţcan – doctor în psihologie, în prezent, prorector pentru relaţii internaţionale şi integrare europeană etc.

Tăbîrţă Anelia
grad didactic I

Frunză Ionela
grad didactic II

Pletniuc Valentina
grad didactic superior

Burlacu Zinaida
grad didactic II

Burlacu Vasile
grad didactic I

Petraşevscaia Valentina
grad didactic I

Palamarciuc Ecaterina
grad didactic II

Brînza Vasile
grad didactic II

Brînza Maria
grad didactic II

Pulbere Claudia
grad didactic II

Toderean Valentina
grad didactic II

Ostapovici Olga
grad didactic II

Celac Virgilia
grad didactic I

Usatîi Emilia
grad didactic II

Taşnic Aliona

Railean Viorica

Ceban Ala

Ranga Radu
grad didactic II

Ghidirim Liliana
grad didactic II

Racicovscaia Lilia
grad didactic II

Doga Cristina

Arbuz Irina

Mitrofan Tatiana

Munteanu Luminiţa

Vizitiu Tatiana

Oţel Olesea

Braguţa Dorina

Revenco Mariana

CATEDRA FILOLOGIE, ŞI ŞTIINŢE SOCIOUMANE

„Limba este cartea de nobleţe a unui neam."
(Vasile Alecsandri)

Revenco Victoria
Şef catedră, grad didactic II

Trăim astăzi în mileniul dominat de noile tehnologii multimedia, care facilitează într-un mod uimitor comunicarea între oameni. Globalizarea solicită un om deschis spre comunicare, pentru că ea, comunicarea, are un rol esenţial şi fundamental în progresul omenirii.

Obiectivele-cadru ale catedrei vizează finalităţile educaţionale ale disciplinelor de resort. Ele indică asupra relaţiilor de colaborare dintre profesor şi elev, elevul devenind subiect activ al învăţării.

Performanţele catedrei:

► Succesele şi realizările absolvenţilor: A. Lisnic - doctor în ştiinţe istorice, conferenţiar universitar, US „Ion Creangă", D. Vrabie – doctor în filologie, conferenţiar universitar la catedra de Literatură română şi universală, Facultatea Filologie, Universitatea de Stat „Al. Russo " din Bălţi, L. Ţurcan – doctor în Literatură, conferenţiar universitar, L. Pocitari – profesoară de Limba şi literatura română, grad didactic întîi, directorul gimnaziului din Schineni, Soroca, absolvenţii colegiului, profesori ce activează, actualmente, la catedra de Filologie: V. Revenco, T.Tamazlîcari, A. Dobrovolschi, M. Pînzari, V. Rebeja, V. Rusu, I. Sapojnic, O. Budeci.

► Relaţiile de colaborare cu catedrele de specialitate ale US "Alecu Russo", Bălţi, US „Ion Creangă", Chişinău; Institutul Limbii Române, Bucureşti.

Lipovanciuc Vitalie
grad didactic II

Ţurcan Galina
grad didactic superior

Golobciuc Eleonora
grad didactic II

Vovc Mariana
grad didactic superior

Uretii Dumitru

Tamazlîcari Tatiana
grad didactic II

Sapojnic Ina
grad didactic II

Taşnic Lilia
grad didactic I

Zagaevscaia Lilia
grad didactic II

Bulat Diana
grad didactic II

Rusu Valentina

Dobrovolschi Adelina
grad didactic II

Rebeja Valentina
grad didactic II

Pînzari Maria

Budeci Olesea
laborant

CATEDRA LIMBI STRĂINE

„O limbă străină e ca o pînză între tine şi cel căruia îi vorbeşti,
ca o mănuşă care-ţi desparte mîna de mîna celuilalt.”
(I. Vulpescu)

Spătaru Anastasia
Şef catedră, grad didactic I

Întotdeauna profesorii catedrei Limbi Străine s-au manifestat prin buna lor pregătire profesională, prin atitudine responsabilă faţă de obligaţiile de serviciu, punctualitate şi exigenţă faţă de elevi.

În anul de studii 2008-2009 a început să funcţioneze laboratorul, echipat cu 12 calculatoare, scanner, printer, copiator, proiector multimedia, mobilier.

Tradiţia catedrei a fost şi rămîne : munca, perseverenţa, performanţa. Aceasta uneşte membrii catedrei şi toate faptele frumoase sunt fixate în ”Cronica Laboratorului computerizat de Limbi Străine”. Activitatea profesorilor de limbi străine este direcţionată întru atingerea obiectivelor noastre comune - instruirea şi educarea tinerei generaţii.

Performanţele catedrei sunt legate de :

- Realizările foştilor şi actualilor noştri discipoli, inclusiv participarea anuală cu succes la Olimpiada de Limbi Străine; continuarea studiilor la facultăţile de limbi străine ; angajarea în cîmpul muncii şi activitatea rodnică în domeniul pedagogiei;
- Proiectul ***Laborator computerizat de Limbi Străine*** a fost o provocare pentu întreg colegiul pedagogic, dar au desăvîrşit lucrul şi asigură durabilitatea proiectului profesorii catedrei Limbi Străine ;
- Asigurarea funcţionalităţii unei biblioteci de carte artistică în limba franceză şi limba engleză.
- Performanţa noastră o costituie specialiştii de limbi străine, care activează în toată republica: Nicoară-Balanici L. - US „A. Russo”, Bălţi, Cebotarenco A. – Liceul Teoretic „I.Creangă”, Soroca, Cebotarenco M. - Gimnaziul Zastînca, Bruma A. – Liceul Teoretic „Grigore Vieru”, Vasilcău, Strechii O. - Liceul Teoretic, Rubleniţa, Cebotari N. - USM, Vaşchevici C. – Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”, Soroca, Chiriţa V. - Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”, Soroca etc.

Boldescu Galina
grad didactic I

Sandu Raisa
grad didactic II

Diaconu Svetlana

Zagaevscaia Lilia
grad didactic II

Vaşchevici Cristina
grad didactic II

Pînzari Maria

Vizitiu Tatiana

Braguţa Dorina

CATEDRA ŞTIINŢE EXACTE ŞI NATURALE

„Matematica este regina ştiinţelor "
(Carl Friedrich Gauss)

Scopul major al educaţiei matematice şi al ştiinţelor exacte vizează formarea competenţelor specifice, necesare pentru dezvoltarea armonioasă a personalităţii elevului, care îi vor asigura premisele integrării şcolare , ale integrării lui sociale şi profesionale de perspectivă. Ştiinţele exacte se orientează spre un set de valori şi atitudini, printre care:
- gîndirea deschisă, creativă, spirit de obiectivitate şi imparţialitate;
- tenacitate, perseverenţă şi capacităţi de a învăţa;
- independenţă în gîndire şi acţiune, spirit de iniţiativă şi disponibilitate de a aborda sarcini variate etc.

Dubciuc Ludmila
Şef catedră, grad didactic I

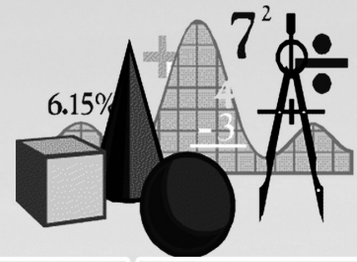
Mahnoveţcaia Natalia
grad didactic II

Osadciuc Ion
grad didactic I

Guţu Angela
grad didactic II

Bordian Semion
grad didactic I

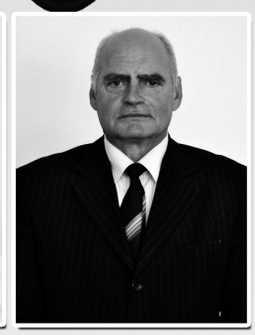
Melnic Veronica
grad didactic II

Fiodorciuc Daniela
grad didactic II

Nosov Victoria

Bicec Nicolai
grad didactic II

Branişte Ivan

Mahnoveţcaia Iulia

Bostan Maria
laborant

Cruglov Alexandr

CATEDRA MUZICĂ INSTRUMENTALĂ

„Muzica este o lege morală, ea dă suflet universului, aripi gîndirii, avînt inchipuirii, farmec tinereţii, viaţă şi veselie tuturor lucrurilor, ea este esenţa ordinii, înălţînd sufletul către tot ce este bun, drept şi frumos”

(Platon)

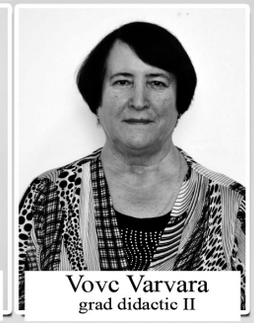
Vidraşcu Ludmila
Şef caterdă
grad didactic I

Specialitatea *Instruire muzicală* are drept scop pregătirea profesorilor de educaţie muzicală pentru şcolile primare şi gimnazii, în cadrul ei fiind înmatriculaţi candidaţii care au aptitudini muzicale, indiferent de faptul dacă au studiat la şcoala de muzică sau nu. Elevii studiază, ca instrument muzical de bază, acordeonul sau pianul. Planul de învăţământ prevede şi alte discipline de specialitate, care contribuie la educarea şi formarea unei personalităţi multilateral dezvoltate: canto, dirijat coral, metodica educaţiei muzicale în şcoală şi în grădiniţă, solfegiul, ritmica etc.

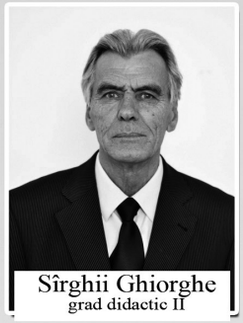
Performanţele catedrei se reflectă în activitatea discipolilor săi, printre care se numără : regretatul E. Coroi - lucrător al Institutului de cercetări ştiinţifice, autor de lucrări metodice muzicale, A. Botnaru, A. Golomoz - ţambalagiu în orchestra „Folclor”, O. Volontir – colaboratorul Ministerului Culturii, V. Bajan – compozitor şi autor al diverselor cărţi, N. Munteanu, G. Pîslaru, S. Creţu, C. Pacatovici - interpret la Filarmonica de Stat, S. Chiţan - viorist de forţă, N. Veselnaia - directorul gimnaziului din s. Egoreni, Soroca, A. Roşca - directorul gimnaziului din s. Cosăuţi etc.

Pacatovici Elena
grad didactic I

Vovc Varvara
grad didactic II

Sîrghii Ghiorghe
grad didactic II

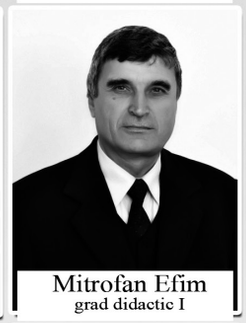
Chiroşca Maria
grad didactic II

Vertianov Ludmila
grad didactic II

Epihina Tatiana
grad didactic I

Mitrofan Efim
grad didactic I

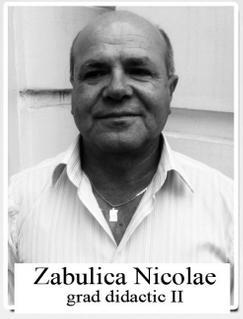
Vişniovaia Tatiana
grad didactic superior

Şterbulov Alexandru
grad didactic I

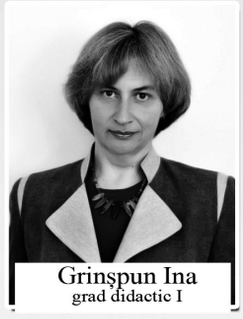
Melnic Nadejda
grad didactic I

Zabulica Nicolae
grad didactic II

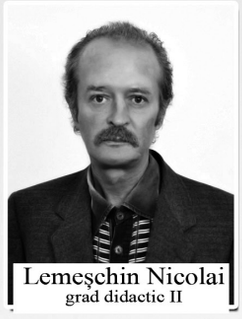
Cibotarean Svetlana
grad didactic II

Grinşpun Ina
grad didactic I

Arsenii Marina

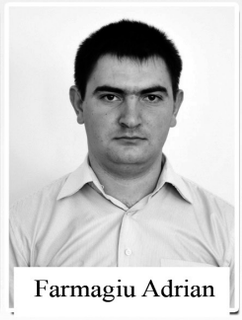

Lemeşchin Nicolai
grad didactic II

Donos Tatiana
grad didactic II

Farmagiu Adrian

Osadciuc Veronica

CATEDRA DIRIJAT CORAL ŞI COREGRAFIE

„Dansul este un poem în care fiecare mişcare este un cuvînt”
(Mata Hari)

Cursul de Dirijat coral, componentă de bază în formarea de profesori de muzică, este o disciplină care îmbină pregătirea teoretică muzicală şi de cultură generală a studenţilor cu practica lor artistică. Cursurile formează personalitatea artistică a studenţilor, prin înţelegerea şi interpretarea muzicii, pentru activitatea pedagogică şi artistică. Coregrafia reprezintă o disciplină care are ca scop conştientizarea, ordonarea şi producerea unor mişcări ale corpului, ale căror semnificaţie se leagă de dans.În cadrul orelor de specialitate, toţi profesorii catedrei orientează elevii spre arta frumosului, spre lumea muzicii naţionale, universale şi contemporane, educînd gustul estetic. La catedra Dirijat coral şi Coregrafie activează profesori cu experienţă bogată, cu performanţe, care demonstrează un înalt potenţial ştiinţific. In ansamblul folcloric ”Izvoraş”, conducător V. Chiţan, şi în ansamblul de dans popular, conducător – N. Gorpin, sînt implicaţi mulţi elevi. Aceste colective artistice au participat activ la multiple festivaluri şi concursuri. La festivalul organizat de către Consiliul General al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova, cu genericul ”Tineretul studios”, au obţinut următoarele diplome:

Şportco Elena
Şef catedră, grad didactic II

- Clasa corală – conducător V. Chiţan, locul II;
- Ansamblul folcloric – conducător V. Chiţan, locul I, II;
- Ansamblul de dansuri populare– locul I, dansuri sportive – locul I;
- Interpreţii-vocalişti – menţiune;
- Diploma Primarului municipiului Bălţi pentru participarea cu succes la Festivalul de dans popular ”Cine joacă horele”, ed. VIII, 02.06.2012;
- Diploma pentru promovarea dansului popular la Festivalul Internaţional de dans popular din Lido di Jesolo, Italia – 17-22 iunie 2012;
- Diploma de onoare a Ministerului Culturii pentru prestaţie deosebită în cadrul Festivalului Republican al Cîntecului şi dansului popular ”La umbra stejarului”, ed. a XI- a 02 iulie, 2012;
- Diploma de excelenţă a centrului judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Botoşani, România, 3-5 august, 2012.

Chiţan Veronica
grad didactic II

Cibotari Tatiana
grad didactic I

Lupu Alexandru
grad didactic II

Tacu Lidia
grad didactic II

Tacu Anatolie
grad didactic I

Revenco Olga
grad didactic II

Cojoc Lidia
grad didactic II

Gorpin Nadejda
grad didactic superior

Borodin Marina

Andriuţa Angela

Burlacu Natalia

Gordinscaia Anastasia

Secrieru Olga

ORGANIGRAMA INSTITUŢIEI

DIRECTOR
Valentina Pletniuc

Tatiana Vişniovaia
Director - adjunct pentru instruire

Zinaida Burlacu
Director - adjunct pentru practica pedagogică

Virgilia Celac
Director - adjunct pentru educaţie

Ion Nacu
Director - adjunct pentru gospodărie

Şef-secţie
Ionela Frunză

SPECIALITĂŢILE
1202 Pedagogie preşcolară
1203 Pedagogia învaţământului primar

Şef-secţie
Daniela Fiodorciuc

SPECIALITĂŢILE
1270 Asistenţă social
1052 Secretariat şi birotică
1205 Instruire tehnologică

Şef-secţie
Elena Pacatovici

SPECIALITĂŢILE
1404 Instruire muzicală
1505 Coregrafie

Şef – bibliotecă
Lilia Taşnic

Şef – contabilă
Lidia Craveţ

Pedagogi sociali
Elena Pârlii

DENUMIREA CATEDRELOR

Filologie şi ştiinţe socioumane
Şef-catedră
Revenco Victoria

Ştiinţe exacte şi naturale
Şef-catedră
Ludmila Dubciuc

Pedagogie, psihologie şi metodici particulare
Şef-catedră
Valentin Golobciuc

Limbi străine
Şef-catedră
Spătaru Anastasia

Dirijat coral şi coregrafie
Şef-catedră
Şportco Elena

Muzica nstrumentală
Şef-catedră
Vidraşco Ludmila

CENTENARUL COLEGIULUI PEDAGOGIC „M.EMINESCU”

Soroca a fost întotdeauna, în această margine de ţară, un centru de civilizare şi promovare a culturii, fie în timpuri de integritate naţională, fie sub vremelnica ocupaţie străină, deosebirea fiind în valorile promovate: în integritate se promovează cultura naţională în limba naţională, iar sub ocupaţie-cultura străină neamului. După 100 de ani, de la anexarea în 1812 a Basarabiei, în vara anului 1912, conform unei decizii a înaltelor autorităţi imperiale ruseşti, la Soroca s-a deschis o şcoală normală de pregătire a cadrelor didactice pentru instituţiile preşcolare şi şcolare începătoare.

Este vorba despre Colegiul pedagogic „M. Eminescu”, instituţie soroceană de învăţământ mediu de specialitate, care timp de 100 de ani pregăteşte cadre didactice pentru propăşirea culturală a neamului nostru.

Istoria instituţiei e tot atât de tumultuoasă, precum au fost şi timpurile anilor de restrişte şi dezastru, prin care a trecut multpătimitul nostru popor.

Astfel, încă de la începutul secolului XX (1902), pe timpul ocupaţiei ţariste ruseşti, Nicolai Mihailovici Soltuz, primar de Soroca şi Deputat în Duma de Stat a Imperiului Rus, susţinut de latifundiarul sorocean, cunoscutul filantrop Alexandru Fiodorovici Aleinikov, preşedinte al Zemstvei Basarabiei, face mai multe demersuri oficiale către forurile guberniale ale Basarabiei şi, în acelaşi timp, către Ministrul Imperial al Instrucţiunii Publice Leon Casso (L.Caşu), originar din Basarabia (satul Ciutuleşti, judeţul Soroca), insistând asupra deschiderii la Soroca a unei Şcoli Normale (şcoală medie de specialitate pentru pregătirea învăţătorilor şi educatorilor în învăţământul primar). Primăria oraşului declarase repetat, că va dona 10.000 ruble, 7 ha. de pământ şi libera extragere a materialelor de construcţie din carierele oraşului pentru construirea şcolii.

În sfârşit, peste 10 ani de străduinţe şi insistenţe, la 24 iulie 1912 instanţele imperiale au decis înfiinţarea Şcolii Normale la Soroca, cu aprobarea sumei de 17.400 ruble, pentru începerea lucrărilor. Consrtucţia clădirii şcolii a început abia în 1913, pe piscul Dealului Sorocii, la ieşirea din oraş spre Ocolina (azi clădirea pustie a fostei Cârmuiri a Sovhoztehnicumului din Soroca, vizavi de LT „I.Creangă”). Şcoala n-a avut însă destinul de a funcţiona în propria sa clădire. În 1915, în legătură cu ostilităţile Primului Război Mondial, construcţia a fost suspendată şi reluată din nou abia peste 8 ani, în 1923, de către autorităţile române, care din păcate nu au reuşit de asemenea, să ducă construcţia la bun sfârşit până în 1932, când în urma unei mari inundaţii a oraşului, ŞN a fost transferată la Bălţi.Deci şcoala a funcţionat timp de 20 de ani(1912-1932), în localuri închiriate, adaptate şi restrânse.

Prima admitere a acumulat 200 cereri, însă din lipsă de suficiente spaţii pentru studii, au fost înscrişi doar 32 elevi.

Deschiderea oficială a Şcolii Normale din Soroca a avut loc, cu mare pompă, la 28 octombrie 1912, în prezenţa conducerii locale şi a altor personalităţi ale judeţului. Durata studiilor era de 4 ani, fiind admişi candidaţi de 13-14 ani, după absolvirea a 4 clase.Programele de studii ale ŞN prevedeau studierea următoarelor obiecte: matematica, limba şi literatura rusă, geografia, istoria Rusiei, ştiinţele naturii – toate în limba rusă şi nimic despre limba, istoria, geografia, natura, poporului autohton. În anul următor 1913, în cadrul instituţiei a fost deschisă şi Şcoala de Aplicaţie, în care viitorii învăţători urmau să petreacă lecţii practice. Limba oficială de predare şi activitate a instituţiei era rusa. Un eveniment deosebit pentru întregul judeţ a fost vizitarea de către L. Casso, Ministrul Imperial Rus al Instrucţiunii Publice, în toamna anului 1914, a Şcolii Normale din Soroca.

Primul director al Şcolii Normale (1912–1918) a fost trimisul special al Ministerului Instrucţiunii Publice Imperiale – Gherasim Samoilenco, profesor de matematică, absolvent al Universităţii din Moscova.

După 4 ani de activitate, la finele anului de studii 1915 –1916, şcoala a înregistrat prima promoţie de absolvenţi – 24 la număr, printre care figura şi Nicolae Cojocaru, viitorul director al Liceului Tehnic din Soroca. În 1917 au fost înregistraţi - 21, iar în 1918 - 26 absolvenţi.

După Marea Unire din 1918 instituţia a trecut la programele şi normele de studii româneşti cu limba română de predare, purtând denumirea de Şcoala Normală „Petru Maior”(scriitor, istoric, filolog român (1756-1821), şcoala a avut iniţial 5, iar mai apoi 6 ani de studii.

Corpul didactic al şcolii, în primul an de învăţământ(1918-1919), petrecut deja în cadrul statului Român, a avut următoarea componenţă:

Andrei Scobioală (venit din Regat) – director, matematica; protoiereu Alexandru Proţenco – religie; Ion Petrovici – limba şi lit. română – titulari. Filip Scriteanu – ştiinţele naturii, Virgil Petrovici–

matematica, Fridrih Rişavi – muzica, Timofei Ciobanu - desen, caligrafie, Vasile Nedzelschi - practica agricolă, Ion Raţilor - lucru manual - suplinitori. Gheorghe Gâscă - director, educator, pedagogie; Vasile Ciubotaru, Mihai Popovici - învăţători - Şc. de Aplicaţii; Ion Cernopol - secretar.

Pe parcursul anilor următori au activat şi profesori veniţi din Vechiul Regat:Gheorghe Cazacu, Silviu Bărgănanu, Dr.Constantinescu, Marin Gărniţeanu, Victor Cicherschi.

Între anii 1919-1931 Şcoala Normală „P.Maior" a pregătit şi repartizat în şcolile săteşti basarabene 466 absolvenţi (alţi 200 elevi au fost transferaţi în 1932 la Bălţi), ei urmau să înveţe copiii de ţărani. Aceşti tineri învăţători, cu o solidă cultură generală şi profesională, erau bine pregătiţi nu doar pentru petrecerea lecţiilor, ci şi pentru a oficia un serviciu religios, a conduce un cor, a altoi un pom, etc., Ei erau, sub toate aspectele, un exemplu de cultură umană bună de urmat pentru tot satul.

Astfel, Şcoala Normală din Soroca a pregătit în cei 20 de ani de existenţă (1912-1932) peste 700 de învăţători calificaţi, care au pus temelia intelectualităţii sorocene.

Gheorghe Stănescu, ultimul director (1927-1932) al ŞN „P. Maior", a editat o broşură – „Anuarul Şcolii Normale „Petru Maior" din Soroca", care conţine numele tuturor profesorilor şi absolvenţilor ŞN de până la 1927, printre care: Gr. Stratan, Gr. Zaporojan, Ilie Bârcă, Alexandru Popa, Efimie Zgardan, Teodor Stăjilă, Afanasie Spinei şi alţii - personalităţi ale învăţământului basarabean, care au ridicat şcolile noastre săteşti din ruină după 1944, în perioada sovietică.

După al doilea război mondial în 1944 la Soroca s-au deschis nişte cursuri pedagogice, în 1945 fiind reorganizate în Şcoală Pedagogică, care în 1949 a fost transferată în componenţa Şcolii Pedagogice din Bălţi. Abia în 1954 la Soroca este redeschisă Şcoala Pedagogică conferindui-se numele „Boris Glavan"(erou comsomolist sovietic). La originile creării şi consolidării noilor concepţii sovietice ale Şcolii Pedagogice „B.Glavan" s-au aflat: G. Z. Borovic- (1954-1960), M.M. Grinzaid- (1960-1964), I.S. Garaz (1964-1969)- directori;F.I. Gofman, M. M. Zimina, M.D. Gardevskaia, A.G. Caluţchii, M. A. Caluţcaia, V.S. Vitcovschii, L.A. Gancerenco, L. Rubel, V. D. Garabagiu, A.M. Covalciuc, N.I. Bacinscaia, L.V. Bacinschii, A.V. Hmelniţchii, C.M. Bârliba, A.P. Pâhova, R.D. Chişiniovskaia, B.M. Naumov, N. I. Tacu- profesori. Treptat, odată cu dezvoltarea economică şi socială a republicii, planul de admitere a elevilor s-a majorat considerabil, astfel apărând necesitatea completării corpului didactic cu noi pedagogi, printre care: M.S. Vlasiuc, V.V. Petrenco, T.A. Pronico, N.G. Secară, N. Golic.

Până în 1976, când s-a stabilit în actualele edificii, instituţia a activat în diferite localuri adaptate, inclusiv în fosta clădire de sub deal a Zemstvei Soroca, devastată şi pustie acum, situată în capul străzii M.Eminescu.

Deci, la sfârşitul anilor 1970, începutul anilor 1980, şcoala dispunea de actualele două clădiri mari pentru studii, 3 cămine pentru 600 de studenţi, o cantină cu 120 de locuri, un teren sportiv, bibliotecă, 14 cabinete şi laboratoare, ateliere, seră. În cabinete funcţionau 5 aparate de proiecţie cinema „Ucraina", 15 casetofoane, 14 filmoscoape, 2 aparate radio, 9 aparate foto, etc.

Şcoala pregătea, practicând două forme de studii- staţionar şi prin corespondenţă-specialişti pentru învăţământul primar: învăţători la clasele primare şi educatori în instituţiile preşcolare. Din 1965 s-a adăugat profesia de conducător muzical, iar din 1971 şi cea de învăţător de cânt şi educator muzical. Deci la începutul anilor 1970 în cadrul instituţiei s-au cristalizat 2 secţii - preşcolară şi muzicală.

Secţia preşcolară i-a avut în calitate de şefi (succesiv) pe A.P. Pâhova, R.T. Guţu, V.D. Pletniuc. Pedagogi au fost: T.A. Pronico, N.G. Secară, C.I. Pulbere, V.G. Pulbere, V.G. Burlacu, V.D. Golobciuc, M.S. Brânză, A.D. Ceban, I.I. Frunze, V.S. Brânză, E.A. Palamarciuc, S.C. Dubciuc, M.T. Tetelea. Pe parcursul anilor de activitate aceşti profesori au acumulat o bogată experienţă de muncă pedagogică, ulterior fiind preluată de profesorii mai tineri. Un rol însemnat în pregătirea viitoarelor cadre pedagogice îi revenea practicii de producere, care era condusă pe atunci de R.D. Chişiniovskaia.

Din 1954 până în 1990 secţia a pregătit peste 6.227 specialişti cu studii medii speciale, dntre care 127 elevi au primit diplomă cu menţiune.

Secţia muzicală: şefi (succesiv) - V.C. Raimond, A. Şevciuc; pedagogi - V. Vitcovschii, S. Bordeniuc, N. Şevciuc, N. Porcescu, M. Arseni, M. Savca, T. Lemeşchina, G. Sârghi, L. Martin, V. Vovc, E. Teacă, G. Remeşovschi, A. Salamatin, L. Ţârdea.

Mulţi dintre absolvenţii secţiei sunt astăzi artişti bine cunoscuţi în republică: A. Golomoz – ţambalagiu, formaţia „Folclor"; S. Botnari – solist, formaţia „Veselia"; G. Pâslaru – solistă , ansamblul folcloric „Ţărăncuţa" ş.a.

Mulţi absolvenţi din ambele secţii s-au consacrat activităţii ştiinţifice: E. Coroi – colaborator, Institutul de Cercetări Ştiinţifice, autor de lucrări metodice muzicale; C.M. Drahenberg – docent, USM, Chişinău; E.U. Muraru – istoric, prodecan, facultatea istorie, USM; V.N. Parasca – candidat în ştiinţe matematice; F.A. Andon – doctor în ştiinţe fizico-matematice; I.G. Garaz – candidat în ştiinţe istorice; M.A. Gudima – candidat în ştiinţe filologice, lector, Institutul pedagogic „A. Russo";

A.T. Ghebos – doctor în ştiinţe psihologice; I.Z. Dumeniuc – candidat în ştiinţe filologice, profesor, USM; F.I. Marşalovschii - candidat în ştiinţe istorice, lector, Institutul pedagogic „A.Russo”, Bălţi; V.I. Cojocaru – director, Institutul de Perfecţionare a cadrelor didactice; S.M. Cemortan – candidat în ştiinţe pedagogice; E.C. Zolotariova - candidat în ştiinţe pedagogice; V. Priţcan – doctor în psihologie, prorector pentru relaţii internaţionale şi integrare europeană, Universitatea de Stat, Bălţi; G. Petcu – doctor în pedagogie; D. Vrabie – doctor în filologie; L. Balanici – magistru în filologie; I. Odinocaia (Negură) – doctor în Drept, ş. a.

La 8 mai 1991, în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 245, Şcoala Pedagogică a fost reorganizată în Şcoală Normală (director(1991 – 1995) Iurie Tăbârţă), cu durata studiilor de 5 ani. În anul de studii 1995 -1996 au fost admişi 138 şi au absolvit şcoala 116 elevi, contingentul total constituind 698-elevi. Corpul didactic era alcătuit din 130 profesori, 115 dintre care cu studii superioare.

► **Perioada 1996-2000**

În 1996 la cârma Şcolii Normale vine Valentina Pletniuc - actualul director al instituţiei. În cadrul proiectelor centrale de modernizare a conceptului învăţământului lansate în republică, inclusiv al celui mediu de specialitate, în şcoală se atrage o atenţie deosebită spiritului creativ al profesorilor, oferindu-li-se posibilitatea de a lucra după programe individuale şi forme netradiţionale de organizare a procesului instructiv - educativ.

În şcoală îşi făceau studiile 1021 elevi, dintre care 544 studiau la secţia fără frecvenţă.

La Festivalul republican al colectivelor artistice ale şcolilor medii de specialitate Şcoala Normală Soroca a prezentat: ansamblul folcloric – conducător T. Coşciuc;colectivul coral – conducător V. Chiţan; orchestra de muzică populară –dirijor N. Zabulică; ansamblul vocal-instrumental –conducător N. Lemeşchin; colectivul dramatic – conducător M. Rusnac; ansamblul coregrafic – coregraf N. Gorpin. Totalurile Festivalului au arătat că colectivele ŞN Soroca s-au plasat pe primul loc în republică.

Activau Catedrele metodice:

Catedra Limba şi lit. Română

Şef catedră, G. Ţurcan.

Profesori: M. Vovc, M. Rusnac, T. Eftodii, S. Timciuc.

Catedra Limbi Moderne

Activau 9 profesori cu studii superioare, printre care: A. Spătaru, R. Sandul, E. Bulat, L. Taşnic.

Catedra Ştiinţe Socioumane

Profesori: E. Golobciuc, V. Lipovanciuc şi A. Hibovschi

Catedra Biologie şi Sport

Activau 7 profesori, printre care: L. Ungureanu şi S. Akkerman.

Catedra Matematică, Fizică, Informatică

Activau 4 profesori, printre care: E. Andronic, grad didactic superior, I. Tăbârţă – grad didacti I.

La 28.07.1998, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 816, Şcoala Normală Soroca este reorganizată în Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”, continuator al ideilor şi scopurilor înălţătoare ale focarului sorocean interbelic de cultură - Şcoala Normală “Petru Maior”.

► **Perioada 2000-2003**

Au fost admişi cca 350 de elevi, care aveau posibilitatea de a-şi face studii la cele trei specialităţi şi studii liceale de 3 ani.

În această perioadă Colegiul avea următoarea echipă de conducere şi subdiviziuni:

- Director - V. Pletniuc, prof. pedagogie şi psihologie, gr.did. superior;
- Director - adjunct - I. Osadciuc, prof. chimie şi biologie, gr.did.I;
- Director - adjunct pentru practică - Z. Burlacu, prof. pedagogie, gr.II;
- Director - adjunct pentru educaţie- V. Lipovanciuc, prof. istorie, gr.II;
- Şef secţie „Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar”- N. Negară, prof. pedagogie, gr. did. I;
- Şef secţie „Pedagogia muzicală”- E. Pacatovici, prof. acordeon, gr. did.I.

Activau Catedre metodice:

Catedra Psihologie, Pedagogie şi Metodici particulare

Şef catedră- V. Golobciuc

Membrii catedrei: V. Pletniuc, N. Negară, V. Coşman, A. Tăbârţă, V. Burlacu, V. Brânză, M. Brânză, I. Frunză, Z. Burlacu, E. Palamarciuc, C. Pulbere.

Catedra Limba şi literatura Română, Ştiinţe socioumane

Şef catedră- G. Ţurcan

Membrii catedrei: S. Timciuc, M. Vovc, I. Sapojnic, E. Golobciuc, V. Lipovanciuc.

Catedra Limbi moderne

Şef catedră- A. Spătari

Membrii catedrei: G. Boldescu, R. Sandul, A. Cebotari.

Catedra Ştiinţe exacte şi naturale

Şef catedră- E. Andronic

Membrii catedrei: I. Osadciuc, I. Tăbârţă, N. Mahnoveţchi, S. Bordian, D. Ţârdea, S. Akkerman, P. Lazarenco.

Catedra Muzică instrumentală:

Şef catedră-M. Ceban

COLECTIVUL COLEGIULUI PEDAGOGIC „M. EMINESCU” 2012

(De la stânga) rândul de sus: – 1. M.Pânzari, V.Melnic, A.Guţu, O.Lisnic,V.Răilean, A.Taşnic, R.Ranga, V.Rebeja, Cl. Pulbere,N.Zabulica,A.Cruglov, D.Ureti, Cr.Doga, L.Racicovschi, S.Diaconu. Rândul de mijloc: – T.Cibotari, G.Ţurcan, S.Cebotarean, V.Brânză, R.Sandu, M.Revenco, M.Chiroşca, T.Tamazlâcari, L.Vertianova, N.Melnic, I.Branişte, A.Tăbârţă, A.Lupu, V.Petraşevschi, I.Osadciuc, Gh.Sârghi, E.Pârţachi, E.Mitrofan, Iu.Mahnoveţchi, N.Mahnoveţchi, E.Palamarciuc, A.Farmagiu, M.Arseni, L.Cojoc, V.Guţu, O.Revenco, O.Ostapovici, L.Ghidirim, V.Burlacu, S.Bordeian, A.Dobrovolschi, T.Mitrofan, L.Zagaevschi, D.Bulat, V.Rusu, O.Pogribnic, A.Gordinschi, I.Grinşpun.Pe scaune: – Iu.Basistaia, L.Tacu, L.Taşnic, V.Revenco, L.Dubciuc, E.Şportco, V.Golubciuc, E.Pacatovici, V.Celac, V.Pletniuc, T.Vişniovaia, Z.Burlacu, I.Frunză, L.Craveţ, D.Fiodorciuc, L.Vidraşcu, V.Chiţan.

Membrii catedrei: E. Pacatovici, L. Vidraşcu, V. Martin, T. Vişniovâi, Gh. Sârghi, T. Epihina, V. Kukliţki, N. Lemeşchin, M. Chiroşca, E. Mitrofan, A. Ştirbulov, N. Melnic, L. Verteanova, V. Vovc, N. Gorpin, N. Zabulica, A. Leahoveţcaia, S. Cebotarean.

Catedra Dirijat coral, Canto şi Discipline muzical-teoretice

Şef catedră-V. Chiţan

Membrii catedrei: A.Tacu, T. Cebotari, L. Cojoc, O. Revenco, T. Cazacu, A. Lupu, P. Pacatovici, G. Remeşovschi, L. Tacu, G. Novac, I. Grinşpun, S. Cebotarean, M. Arseni.

La 23decembrie 2003, conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1551, Colegiul Pedagogic "M. Eminescu", Soroca este reorganizat în Instituţie medie de Specialitate cu durata studiilor de 4 ani, specialităţile existente completându-se cu una nouă - „Asistenţa socială", iar din 2006 adăugându-se şi specialitatea „Turism", care a existat până în anul 2012.

Numărul total de elevi şi studenţi în anul 2003 era de 418 persoane, dintre care la secţia de zi – 359 şi la secţia cu frecvenţă redusă – 59 persoane.

Între anii 2006-2008 în colegiu au fost înmatriculaţi 527 elevi, dintre care 15 – la frecvenţa redusă, iar în total în colegiu îşi fac studiile 1487, atât vorbitori de limbă română, cât şi vorbitori de limbă rusă şi ucraineană. În aceeaşi perioadă 242 studenţi au absolvit colegiul.

Corpul didactic includea 77 pedagogi cu studii superioare şi grade didactice în domeniile de activitate.

► **Perioada 2009 – 2012**

Începând cu anul 2009 lista specialităţilor studiate în Colegiu este completată cu încă 3 noi specialităţi: „Instruire tehnologică", „Secretariat - birotică", „Coregrafie".

Au fost înmatriculaţi 752 şi au absolvit 349 elevi. Din anul 2008 a fost exclus învăţământul cu frecvenţă redusă.

În cadrul activităţilor de modernizare şi perfecţionare a procesului de studii în colegiu se generalizează experienţa de muncă în problemele instruirii diferenţiate, verificările programate ale competenţelor la lecţii, se implementează forme individuale şi colective de lucru în grupa academică, se pune accent pe utilizarea la lecţii, de către pedagogii-novatori, a metodelor netradiţionale de lucru.

O atenţie deosebită se acordă lucrului educativ extraşcolar, activităţile educative având menirea să afirme principiile umanităţii, ale binelui, dreptăţii şi demnităţii.

Pentru a fi în pas cu inovaţiile care au loc în societatea modernă şi pentru a amplifica şi aprofunda cunoştinţele şi abilităţile elevilor, în colegiu activează diverse formaţiuni studenţeşti de creaţie:

- Cenaclul „Orfeu"- conducător - prof. limba şi lit.română, G. Ţurcan;
- Cenaclul „Verb matern"-conducător- prof. limba şi lit.română, M. Vovc;
- Cenaclul „Baştina"- conducător prof. istorie- E. Golobciuc, V. Lipovanciuc;
- Ansamblul coregrafic „Nistrenii"-conducător-prof. coregrafie şi dans- N. Gorpin;

Catedre metodice

Catedra Psihologie, pedagogie şi metodici particulare

Şef catedră - V. Golobciuc

Membrii catedrei: V. Pletniuc, A. Tăbârţă, V. Celac, V. Burlacu, V. Brânză, M. Brânză, I. Frunză, Z. Burlacu, E. Palamarciuc, C. Pulbere, E. Usatâi, O.

Ostapovici, V. Todirean, L. Ghidirim, R. Ranga, L. Racicovscaia, V. Railean, T. Vizitiu, T. Mitrofan, I. Arbuz, C. Doga, A. Oţel, A. Revenco, M. Alexandrov, A. Taşnic, M. Revenco, D. Braguţa.

Catedra Limba şi literatura Română şi Ştiinţe socioumane

Şef catedră - V. Revenco

Membrii catedrei: G. Ţurcan, M. Vovc, D. Bulat, T. Tamazlâcari, I. Sapojnic, L. Zagaevscaia, A. Dobrovolschi, V. Rusu, M. Pânzaru, L. Taşnic, E. Golobciuc, V. Rebeja, V. Lipovanciuc, D. Uretii, I. Tofanciuc.

Catedra Limbi străine

Şef catedră – A. Spătari

Membrii catedrei: G. Boldescu, R. Sandul, L. Zagaevscaia, C. Vaşchevici, S. Diaconu, V. Chiriţa, T. Vizitiu, M. Pânzaru, D. Braguţa.

Catedra Ştiinţe exacte şi naturale

Şef catedră-L. Dubciuc

Membrii catedrei: I. Osadciuc, N. Mahnovețchi, S. Bordian, N. Bicec, D. Fiodorciuc, A. Guţu, V. Melnic, I. Ababii, I. Ivaneţ, I. Mahnoveţcaia, I. Braniște, V. Nosov, A. Cruglov,

Catedra Muzică instrumentală

Şef catedră-L. Vidraşcu

Membrii catedrei: E. Pacatovici, T. Vişniovaia, N. Melnic, A. Ştirbulov, Gh. Sârghii, T. Epihina, I. Grinşpun, N. Lemeşchin, M. Chiroşca, E. Mitrofan, L. Vertianova, V. Vovc, N. Zabulica, S. Cebotarean, T. Donos, M. Arseni, A. Farmagiu, V. Osadciuc.

Catedra Dirijat coral şi coregrafie:

Şef catedră - E. Anisina (Şportco)

Membrii catedrei: N. Gorpin, A. Tacu, T. Cibotari, L. Tacu, L. Cojoc, A. Lupu, V. Chiţan, O. Revenco, N. Burlacu, A. Gordinscaia, M.Borodin, A. Andriuţă, O. Secrieru.

Astăzi Colegiul Pedagogic "Mihai Eminescu" este un laborator viu, în care se formează viitoare personalităţi – active şi inteligente, pregătite pentru a se încadra în viaţa social-culturală a republicii. Mulţi dintre actualii profesori sunt absolvenţii de altădată ai colegiului: Vişniovaia Tatiana, Pacatovici Elena, Celac Virigilia, Fiodorciuc Daniela, Revenco Victoria, Sportco Elena, Sapojnic Ina, Tamazlâcari Tatiana, Rebeja Valentina, Dobrovolschi Adelina, Rusu Valentina, Taşnic Aliona, Pânzari Maria, Cebotarean Svetlana, Grinşpun Inna, Gordinschi Anastasia, Farmagiu Andrian, Chiroşca Maria, Mahnoveţcaia Iuliana, Ababii Inga, Doga Cristina, Arbuz Irina, Mitrofan Tatiana, Vizitiu Tatiana, Vaşchevici Cristina, Chiriţa Veronica.

La aniversarea a 100 ani de la fondare Colegiul pedagogic „M. Eminescu"din Soroca se poate mândri cu circa 19.400 absolvenţi, majoritatea dintre care au urmat cursurile învăţământului superior, activând în diferite perioade, într-o gamă variată de profesii, răspândiţi în toate regiunile ţării şi peste hotarele ei, dând dovada unui înalt profesionalism. ■

Eveniment–2012

ETAPA RAIONALĂ A CONCURSULUI "PEDAGOGUL ANULUI", EDIȚIA A VI-A

Cei 13 pedagogi - participanți au fost felicitați de către vicepreședintele raionului Soroca, Boris Ivasi, și șeful DGÎ Soroca, Ghenadie Donos, fiindu-le înmânate diplome, cadouri și premii bănești: Ludmila Pavlic - LT „A. Porcescu"; Grigore Marinescu - LT „A. Porcescu"; Iulia Darii - instituţia preşcolară nr. 17 din oraşul Soroca; Lilia Manea-LT „Constantin Stere"; Natalia Vasilciuc - LT „A. Porcescu"; Aliona Florea și Tatiana Cernitu - LT „Constantin Stere"; Marcela Cociorvă - LT „Petru Rareș"; Lilia Marinescu - LT „A. Porcescu". ■

Patru pedagogi s-au plasat pe locul I: Lilia Ciubuc – LT „Petru Rareş", Zinaida Mafta – grădiniţa nr. 1, Inga Saftenco – LT „Ion Creangă", Stela Tagatiuc – LT „Constantin Stere"

Performanțe pedagogice

VICTOR CIUVAGA, LT „C. STERE”

Pedagog, fizician, grad didactic superior, manager – grad didactic II, „Profesorul anului 2005” în raionul Soroca, „Profesorul Anului 2009” în RM, membru al Comisiei Republicane de Atestare a cadrelor didactice la fizică, membru al Consiliului Olimpic la fizică, lider de echipe olimpice la fizică, autor de subiecte la concursurile republicane (fizică), autor al culegerilor de teste pentru gimnaziu „Vreau să știu ce am reușit să învăţ la fizică”, coautor al manualului de fizică pentru clasa a VIII-a în limba franceză, al curricumului național la fizică și al ghidului de implementare a curricumului modernizat pentru ciclul liceal, recenzent al ghidului de implementare al curricumului gimnazial, membru al grupului de experți la concursul manualului de fizică pentru clasa a IX-a, formator național în proiectul „Educație de calitate în mediul rural” din RM, consilier în consiliul orășenesc (2011-2015).

FIŞIER BIOGRAFIC

1978-1988 – Elev, Şcoala Medie Sculeni, Ungheni.
1988-1993 – Student, f-tea de fizică, specialitatea fizician, profesor de fizică, USM Chişinău. 1993-1999 – Profesor de fizică LT „C. Stere”, Soroca.
09.1999 – 11.1999 – Director adjunct pentru instruire, profesor de fizică LT „C.Stere” Soroca. 1999-2001 – Director, profesor de fizică LT „C. Stere” Soroca. 2001-2004 – Director Seviciu Personal, Intreprinderea mixtă moldo-italiană CdS „Calmo”, Din 2004 până în prezent – Profesor de fizică LT „C. Stere”, Soroca.

Victor CIUVAGA

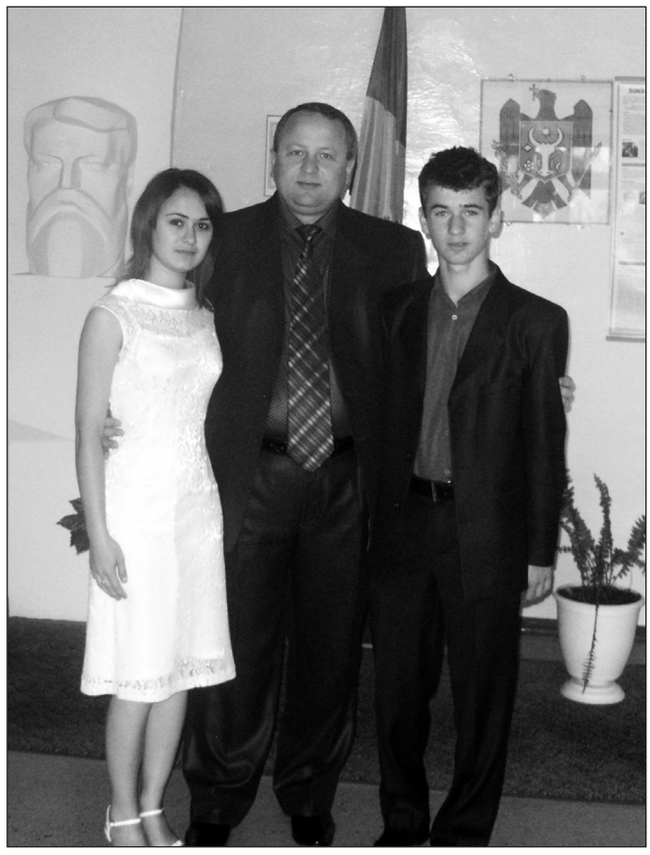
Născut la 17 iunie 1971 în satul Sculeni, Ungheni. Profesor de fizică grad didactic superior LT „C. Stere”, Soroca

Publicații:

1. Teste de autoevaluare pentru cl. a VI- IX „Vreau să știu ce am reușit să învăţ la fizică”, Chișinău, ed. Cartier, 2007;
2. Teste de autoevaluare pentru cl. a VI – VII „Vreau să știu ce am reușit să învăţ la fizică”, ediția 2, Chișinău, ed. Cartier, 2008 ;
3. Teste de autoevaluare pentru cl. a VIII – IX Vreau să știu ce am reușit să învăţ la fizică”, ediția 2 Chișinău, ed. Cartier, 2008;
4. Manual de fizică pentru cl. a VIII-a în limba franceză ”Sciences PHYSIQUES” - ed Știința 2008;.
5. Ghidul profesorului la manualul ”Sciences PHYSIQUES” - ed.Știința 2008;
6. Ghid de implementare a curricumului modernizat pentru treapta liceală – Chișinău, ed. Cartier, 2010.
7. Univers pedagogic, “Matematica în stud. Fizicii “, 2012

Menţiuni şi trofee,

V. Ciuvaga cu fiica Ana şi fiul Alexandru

Discipoli

Marin Stratan, Andrei Casapu, Nicolae Levciuc, Viorel Vacarov, Ana Ciuvaga, Rotaru Daniela, Ciuvaga Alexandru (multipli premianţi la Olimpiada Republicană la fizică); Olga Lozan – laureat olimpic, doctorantă la fizică în Franţa.

Colaborări profesionale

Viorel Bocancea – Doctor în Pedagogie (Universitatea de Stat din Tiraspol, Chişinău);

Ion Botgros – Doctor în Ştiinţe Fizico – Matematice, conferenţiar universitar (Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei);

Victor Păgânu – consultant, Ministerul Educaţiei;

Gheorghe Ţurcanu – Doctor în Ştiinţe, profesor (USM),

Igor Evtodiev – doctor habilitat USM – preşedintele Consiliului Olimpic.

Soţii Victor şi Silvia Ciuvaga

CONCURSURI 2012

Rezultatele Olimpiadei Raionale de fizică

Nr. d/o	Numele, prenumele	Locul	Profesorul
Clasa VII			
1	Dubciuc Cătălina	I	Ciuvaga Victor
2	Bătrânu Evelina	II	Ciuvaga Victor
3	Tverdohleb Gabriela	II	Ciuvaga Victor
4	Frumusachi Mihaiela	III	Ciuvaga Victor
Clasa IX			
1	Ciuvaga Alexandru	I	Ciuvaga Victor
2	Rotaru Daniela	II	Ciuvaga Victor
3	Comendant Ion	II	Ciuvaga Victor
4	Potoroacă Iurie	III	Ciuvaga Victor
5	Baş Andrei	III	Ciuvaga Victor
6	Bozov Vlada	III	Ciuvaga Victor
7	Petrovici Lidia	menţiune	Ciuvaga Victor
Clasa X			
1	Grosu Constantin	I	Ciuvaga Victor
2	Bruma Alina	II	Ciuvaga Victor
3	Vacarov Verginiu	III	Ciuvaga Victor
4	Spoialo Natalia	III	Ciuvaga Victor
5	Revenco Constantin	III	Ciuvaga Victor
Clasa XII			
1	Goreacii Daniela	I	Ciuvaga Victor
2	Rotaru Alina	II	Ciuvaga Victor
3	Slivinschii Alexandru	II	Ciuvaga Victor
4	Fedco Boris	II	Ciuvaga Victor
5	Lozan Egor	II	Ciuvaga Victor
6	Patraş Ecaterina	III	Ciuvaga Victor

Participarea lotului olimpic la Olimpiada Republicană la fizică – ediţia XLVIII-A
06-09 martie 2012, Chişinău.

Nr. d/o	N.P. elevului	Clasa	Locul	Profesorul
1	Dubciuc Cătălina	VII	III diplomă pentru cea mai originală soluţie la proba teoretică	Ciuvaga V.
3	Ciuvaga Alexandru	IX	III diplomă pentru punctaj maxim obţinut la proba teoretică între participanţii din Raioanele Republicii.	Ciuvaga V.
4	Goreacii Daniela	XII	Dip gr. II USM diplomă pentru cea mai originală soluţie la proba teoretică	Ciuvaga V.

Rezultatele participanților la Concursul de Fizică
„În memoriam Mihai Marinciuc”

Nr. d/o	Numele, Prenumele	Clasa	Locul	Profesorul
1.	Baltă Cristian	VI	I - AUR	Ciuvaga Victor
2.	Cebotari Leonid	VI	II - ARGINT	Ciuvaga Victor
3.	Dubciuc Cătalina	VIII	III- BRONZ	Ciuvaga Victor
4.	Tverdohleb Gabriela	VIII	Menţiune	Ciuvaga Victor
5.	Ciuvaga Alexandru	X	III- BRONZ	Ciuvaga Victor
6.	Rotaru Dana	X	Menţiune	Ciuvaga Victor
7.	Vacarov Verginiu	XI	Menţiune	Ciuvaga Victor

Rezultatele concursului de Fizică
„În memoriam Petru Medveţchi” 03 martie 2012,
ediţia a 10-a, or. Bălţi.

Nr. d/o	N.P. elevului	Clasa	Locul	Profesorul
1	Tverdohleb Gabriela	VII-F	menţ.	Ciuvaga V.
2	Bătrînu Evelina	VII-F	menţ.	Ciuvaga V.
3	Ciuvaga Alexandru	IX-F1	I	Ciuvaga V.
4	Rotaru Daniela	IX-F1	III	Ciuvaga V.
5	Grosu Constantin	X-F	III	Ciuvaga V.
6	Revenco Constantin	X-F	menţ.	Ciuvaga V.
7	Goreacii Daniela	XII-A	I	Ciuvaga V.
8	Rotaru Alina	XII-F	menţ.	Ciuvaga V.

Participarea la concursul teoretico-experimental Galileo.
Ediţia – III , 2012. 24 decembrie.

Nr. d/o	Numele, Prenumele	Clasa	Diplomă de gradul	Profesorul
1.	Baltă Cristian	VI	II	Ciuvaga Victor
2.	Cebotari Leonid	VI	II	Ciuvaga Victor
3.	Dubciuc Cătalina	VIII	III	Ciuvaga Victor
4.	Ciuvaga Alexandru	X	Menţiune	Ciuvaga Victor
5.	Rotaru Dana	X	III	Ciuvaga Victor
6.	Vacarov Verginiu	XI	Menţiune	Ciuvaga Victor

Victor Ciuvaga împreună cu o grupă de premianţi şi directorul LT „C. Stere" Vasile Baş

ALMANAH: ***Rezultatele proiectelor reformatoare în învăţământul RM***

Victor CIUVAGA: Reformele în învăţământul preuniversitar lansate în RM le văd doar la nivel cantitativ. Calitatea instruirii şi educaţiei în urma lansării acestor reforme nu s-a schimbat esenţial, deoareace, după părerea mea, implementarea lor trebuie asigurată nu doar de profesor, ci şi de familie- prin crearea unui parteneriat efectiv, prin participare activă la viaţa şcolii; minister – prin editarea de noi manuale, culegeri de probleme şi asigurarea laboratoarelor cu utilaj şi softuri educaţionale, prin asigurarea cu cadre calificate; societatea – prin atitudine faţă de şcoală, profesor, studii, cultură generală. Suntem astăzi în situaţia când în foarte multe familii unul sau ambii părinţi sunt plecaţi peste hotare, iar copiii sunt lăsaţi în grija rudelor; absolvenţii facultăţilor nu găsesc unde să muncească şi pleacă să muncească la negru, facultăţile pedagogice nu mai sunt prestigioase - aspecte care frânează obţinerea unor rezultate calitative în urma reformelor anunţate.

A.: – ***Cine poartă vina?***

V.C.: – Ar fi incorect să căutăm un vinovat, un ţap ispăşitor. Consider că toţi trebuie să avem curajul să ne asumăm partea noastră de vină. Păcatul cel mare îl consider indiferenţa în raport cu cei din jur şi lipsa de curaj de a lupta pentru dreptate. Cred că am putea depăşi criza doar prin a schimba atitudinea familiei faţă de educaţia copiilor şi atitudinea faţă de familie a statului.

A.: – ***Prestigiul pedagogului în societatea modernă moldovenească***

V.C.: – Funcţia de pedagog şi-a pierdut, din păcate, prestigiul şi atractivitatea de odinioară, aceasta fiind un indicator al pierderii interesului general al societăţii noastre către şcoală, studii, inteligenţă veritabilă. Facultăţile de pedagogie sunt subsolicitate şi deci, acolo, deseori se înscriu elevi cu medii de 5-6 puncte, care în final, devenind deţinători de diplome de pedagog, nu au cunoştinţele şi competenţele necesare pentru a implementa calitativ reformele.

A.: – ***Calitatea predării în şcolile noastre***

V.C.: – În viziunea mea, comparativ cu anii 1994-2000, când în învăţământul RM se cristalizase deja nişte concepţii stabile, atât în conţinut cât şi în calitatea predării la toate obiectele, inclusiv la cele exacte, astăzi calitatea învăţământului este în continuă scădere.Din păcate, ca urmare a marilor probleme din societate, atât de ordin moral cât şi material, astăzi avem mai puţini copii cu capacităţi înalte de a invăţa, a scăzut mult şi interesul copiilor faţă de carte, lectură, cultură, artă, morală, etc. Drept urmare, în viziunea mea, statul trebuie să-şi schimbe strategiile de organizare a educaţiei prin a implimenta o curriculă diferenţiată şi a atrage o atenţie sporită instruirii profesionale. Numărul

mare de instituţii superioare, care au apărut ca ciupercile după ploaie, nu totdeauna oferă şi o calitate a instruirii. În final obţinem tineri cu diplome, însă fără competenţe.

A.: – ***Atractivitatea profesiei de pedagog pentru tânăra generaţie***

V.C.: – Învăţământul în RM, mai ales cel din mediul rural, şi asta este poate una dintre cele mai importante cauze ale ineficacităţii lui, se bazează doar pe entuziasmul profesorilor consacraţi, care de fapt se jertvesc conştient sau inconştient, în numele profesiei iubite. Salariile mici, lipsa unei baze materiale moderne adecvate (cu prevalenţă în şcolile săteşti) pensiile mizere pentru o activitate de o viaţă în cel mai responsabil domeniu al vieţii sociale, pregătirea către viaţă a tinerei genraţii – plasează profesia de pedagog la un nivel foarte jos pe scara de prestigiu a profesiilor în RM.

A.: – ***Familia Ciuvaga***

V.C.: – Familia noastră are deja o istorie frumoasă de 21 de ani. Ne-am căsătorit la 21.09.1991, pe când mai eram încă studenţi la Chişinău. Soţia mea, Silvia (Guţulenco) Ciuvaga, născută la 04.02.1969 în oraşul Râşcani, a absolvit Universitatea de Medicină „N. Testemiţanu” în 1992 şi, conform repartizării, s-a angajat la mucă iniţial ca medic pediatru de sector. În prezent este medic neonatalog la Spitalul Raional Soroca. Suntem părinţi fericiţi a doi copii minunaţi şi iubiţi. Fiica Ana, născută la 21.05.1992, este studentă la Institutul Naţional de Ştiinţe Aplicate din or. Lyon, Franţa. Fiul, Alexandru, născut la 20 mai 1996, este elev în clasa a X-a la LT „C. Stere”. Ambii multipli premianţi ai concursurilor raionale la disciplinele: matematica, chimia, biologia, fizica şi laureaţi ai Olimpiadelor şi Concursurilor Republicane la fizică.

A.: – ***Liceul „C.Stere” pentru d-stră.***

V.C.: – L.T. „Stere” este o instituţie soroceană de învăţământ general, care are un rol esenţial în pregătirea tinerilor pentru viaţă. Este un liceu răspunzător educaţional şi civic, pentru ceea ce produce în, şi pentru societate, este un liceu capabil să-şi recunoască, să-şi planifice şi să-şi evalueze resursele, în termeni de scopuri şi rezultate.

A.: – ***Pornind de la idea că rolul profesorului rămâine a fi mereu în prim plan, în opera de formare a personalităţii elevilor, administraţia liceului crează condiţii necesare profesorilor pentru a se integra, dezvolta, manifesta profesional şi civic.***

V.C.: – Sunt onorat să activez în cadrul acestui liceu, iar prin activitatea mea, fac tot posibilul să contribui la creşterea prestigiului acestei instituţii. Evident este faptul că de unul singur nu poţi avea rezultate. Sunt într-o permanentă colaborare cu colegii de la catedră: Ludmila Baş, Sergiu Gânga, Fenea Focşa, Rodica Roman, Valentina Ceban... Ideile şi acţiunile mele găsesc susţinerea echipei manageriale: Vasile Baş, Efimia Cosnicean, Valentina Hanganu. Confortul psihologic, susţinerea reciprocă, climatul pozitiv îl am prin a conlucra cu colegii de la alte catedre: Elena Sauca, Angela Bucătaru, Angela Zeamă, Nadejda Seredovschi, Lucia Bujor, Vladimir Bulat. Pentru mine activitatea de profesor este o îmbinare reuşită a muncii cu hobiul, din munca cu copiii acumulez o încărcătură de energie pozitivă. Liceul „C. Stere” pentru mine este o a doua casă, iar colectivul din acest liceu este o a doua familie. ■

Eveniment–2012

TINERII FIZICIENI DE LA LT „C. STERE” CUCERESC NOI CULMI

În cadrul Concursului de fizică „In memoriam - Mihai Marinciuc”, organizat de Centrul de excelenţă pentru educaţie modernă al USM, LT „Orizont”, filiala Durleşti, în colaborare cu Direcţia Generală educaţie, tineret şi sport a Consiliului municipal Chișinău, tinerii fizicieni soroceni, au obţinut următoarele distincţii: o medalie de aur – Cristian Baltă, cl. VI-a; una de argint – Leonid Cebotari, cl. VI-a; două de bronz – Cătălina Dubciuc,cl. VIII-a, Alexandru Ciuvaga,cl. X-a şi patru menţiuni – Gabriela Tverdohleb, cl.VIII-a, Marcela Andriuţă, cl. IX-a, Dana Rotaru, cl. X-a şi Vergiliu Vacarov, cl. XI-a. Toţi aceşti bravi elevi ai LT „C. Stere”, sunt discipolii profesorilor de fizică Victor Ciuvaga (7 elevi) şi Rodica Roman. ■

Sălbăticiile comuniştilor

DESTINUL FAMILIEI CALDARE DIN S. SCHINENI R. SOROCA, DEPORTATE ÎN SIBERIA

Mariana ZEAMĂ

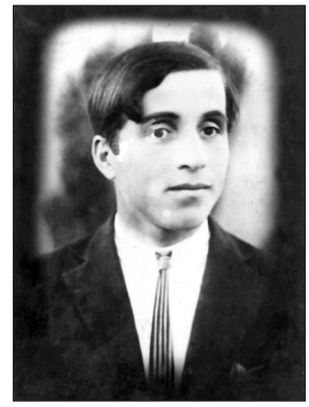
Născută la 27.08.1989 în or. Soroca. Masterand, Istoria şi Filozofia USM, Chişinău. Absolventă a LT „C.Stere”, Soroca.

„ …ei n-au dus în Siberia cozi de topor… i-au dus pe cei mai buni…”

„V-au adus aici ca să vă șteargă de pe fața pământului”

Zilnic, dis de dimineaţă, o făptură josuţă şi uscăţivă, încovoiată de griji şi îmbătrânită de ani şi de nevoi, cu nişte ochi mari, inteligenţi, şi indiferenţi pe faţa suptă, îmbrăcată şi încălţată sărăcăcios, din strânsură, grijeşte tăcută, de ani de zile, curtea şi trotuarul aferent Colegiului de Arte din Soroca... Este Nadejda Caldarii – o consecinţă tristă şi vie a sălbăticiilor de ieri şi de azi ale “nemuritoarei” mentalităţi comuniste, fiica foştilor deportaţi în iunie 1941, Tudor şi Claudia Caldare - tineri gospodari din satul Schineni, Soroca, Basarabia...

Se consideră că prioritățile şi atitudinile unui om faţă de viaţă, oameni şi societate în ansamblu se formează în copilărie. Viaţa copiilor celor deportaţi, născuţi în Siberia, a fost marcată de frig, foame, lipsa unui cămin părintesc, dar şi de o înnăscută ură, faţă de cei care i-au condamnat la surghiun.

Părinţii Nadejdei – Tudor şi Claudia Caldare, anii 1930

În Cartea Memoriei sunt enumerate câteva sute de persoane care au fost ridicate (deportate) cu forţa din oraşul Soroca şi satele din împrejurimi. Anul curent ajutor material au primit doar 164 persoane[1]

Pe Nadejda Smirnova (Caldare) am cunoscut-o în vara anului

[1] http://odn.info.md/2012/06/164-persoane-deportate-din-raionul-soroca-vor-primi-un-ajutor-material-unic-in-marime-de-500-lei/ (ultima accesare 14.10.2012)

Nadejda Caldarii, fiica foştilor deportaţi în iunie 1941, Tudor şi Claudia Caldare. 2012

2012, când în cadrul unui proiect susţinut de Moldova Leipzig Institut, intitulat „The Memory of the Soviet - Era Deportations in the Republic of Moldova Victims' Lives: Traumatic, Forgotten, Mythologized", urma să iau interviuri de la câteva persoane din raionul Soroca, care au fost deportate. Tatăl meu mi-a sugerat ideea să mă adresez acestei femei, cunoscând-o ca pe o femeie inteligentă, deschisă şi dispusă să discute despre cele trăite de dânsa şi părinţii ei.

În multe cazuri oamenii, care au trecut prin experienţa deportărilor, ascund acest fapt. Se tem probabil să nu fie marginalizaţi, excluşi, într-un oarecare sens, din societate, discriminaţi, sau „arătaţi cu degetul". Nadejda Smirnova (Caldare) a acceptat să-mi răspundă la toate întrebările.

S-a născut la 8 mai 1946 în regiunea Tomsk, Rusia, fiind al patrulea copil din familie. Părinţii – Fiodor şi Claudia Caldare, împreună cu trei copii, pe care îi aveau, au fost deportaţi în noaptea de 12 spre 13 iunie 1941. Ei, fratele mai mare, i-a povestit cum soldaţii ruşi au înconjurat casa, apoi au năpădit înnăuntru. Intrând, i-au împins pe toţi- părinţii „în cămeşă de noapte" şi trei copii mici, la perete şi le-au ordonat „să steie tihu". Nu li s-a permis să ia nimic cu ei, în afară de cele 72 de copeici pe care le aveau în casă şi o plapumă pentru copilul mai mic de trei luni – Valerian. Înainte ca să-i scoată din casă, soldaţii le-au rupt toate documentele şi „au spus pe rusăşte": „Om vede cum tu ti-i întoarce înapoi în Moldova!".

N-a avut loc nici un proces de judecată şi nici nu li s-a permis să-şi respingă acuzaţiile înaintate. Claudia era acuzată de diversiune şi acţiuni antisovietice. Era învinuită că a întrerupt mitingul din sat, care promova ideile sovieice -„că tare bine trăim, că-i puterea sovietică şi nu lucrăm greu". „Diversiunea" antisovietică a Claudiei a constat în faptul, că a venit la miting călare pe cal -„şi tăţi o lepadat mitingul", deoarece era de mirare să vezi o femeie călare la adunare în sat! Tatăl Fiodor, era învinuit că ar fi avut simpatii proromâneşti. Se presupunea că ar fi fost membru al Partidului Naţional Ţărănesc în perioada de până la ocupaţia sovietică din 1940, fapt contestat de Nadejda. Li se mai incrimina că în anul 1930 au fugit din Uniunea Sovietică în România (Basarabia), fiind deja căsătoriţi. Nadejda povesteşte că doar Claudia cu părinţii ei au trecut Nistrul pe la Tiraspol în 1928, când încă nu era căsătorită.

Cu o seară înainte de a fi deportaţi Claudia a mai făcut o „acţiune antisovietică" -a salvat-o pe învăţătoarea din sat, Cuhuiscaia Evghenia - „frumuşică era" - de soldaţii ruşi, care voiau să o violeze: - „ei erau călăi mari şi tari, care fată mai frumoasă - o violau". Sărind în apărarea învăţătoarei, Claudia nu avea de unde să ştie, care vor fi consecinţele acestei intervenţii.

Familia Caldare nici măcar nu era scrisă în lista de bază a celor care urmau a fi deportaţi, i-au înscris în liste adăugătoare. Nadejda a repetat de câteva ori cu adâncă durere acest regretabil fapt.

La gară au fost urcaţi în tren, „în vagon pentru animale şi închideu uşa cu zamok" şi duşi pe lumea albastră, fără să se ştie când şi unde se vor opri. Claudia încerca, din puţinele alimente pe care reuşise să le apuce de acasă, să-i salveze pe ceilalţi „pasageri" de foame. În acelaşi vagon erau trei familii de moldoveni, iar restul, erau familii de evrei. Peste o vreme soldaţii care îi supravegheau au început să separe bărbaţii de femei. Claudia i-a rugat plângând şi văitându-se să-i permită soţului să rămână cu dânsa, avea trei copii şi despărţirea de soţ ar fi fost echivalentă cu moartea: - „Iaca am trei copii, unul mititel. Da ei tăţ cer mâncare, ce să fac eu fără soţ, în depărtare? Cum să trăiesc eu? Unde ne duceţi? La moarte?" Pe toţi bărbaţii evrei i-au urcat în alt vagon, doar Fiodor a rămas alături de Claudia. Celelalte femei, rămase singure, au strigat către soldaţi: „La noi mai este un bărbat!" - „Acest bărbat rămâne", - o spus căpitanul."

Oamenii care mureau în tren erau aruncaţi -„nu puneu acoloia, ca pe om, da zvârleu în clituri mari, mari, clădeu unul pişti altul". Excepţie a fost un om foarte respectat, pe care îl cunoşteau mulţi din acel tren, Ungureanu. Acesta murise la 82 de ani - „unul o luat di cap, unul di cioare... când o început tăt trenu, cât acolo erau... mii erau... tăt trenu a început a răcni" - şi atunci l-au predat cuiva să-l înmormânteze.

Nadejda alături de fratele ei în Siberia

Familia Caldare a fost coborâtă din tren la Surgut, în regiunea Tomsk, Siberia. Primele zile le-a fost foarte greu să se descurce-„şi acolo nici vacă, nici lingură, nică nu era!”. Claudia şi Fiodor erau foarte muncitori. Când au întrebat „comendantu” de la raion despre un loc de muncă, acesta le-a răspuns pe ruseşte: „V-au adus ca să vă şteargă de pe faţa pământului! Ce lucru vrei?”. Iniţial, lucrau cu ziua pentru a fi în stare să-şi întreţină familia, mai mult la săpat carofi. Din 1941 până în 1943 Cladudia a lucrat la uscat cartofi pentru armată astfel, involuntar, devenind participantă la Marele Război pentru Apărarea Patriei. Era o disciplină foarte strictă. Fiecare lucrător era verificat. Pentru faptul că a ascuns câţiva cartofi putrezi pentru copiii săi, o femeie a fost condamnată la doi ani de închisoare. Apoi timp de opt ani Claudia a lucrat prisăcar în colhoz, devenind unul dintre cei mai buni din regiunea Tomsk.

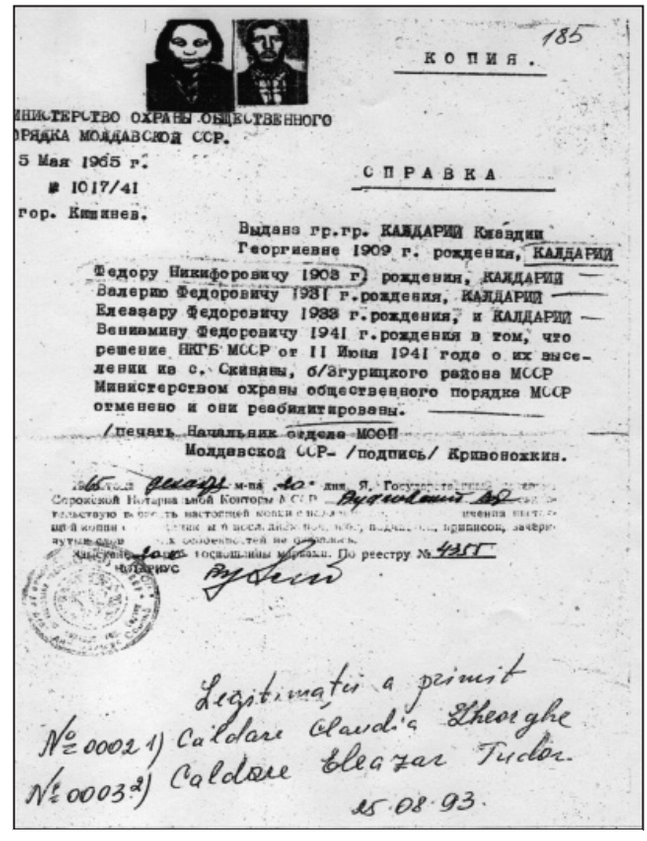
„Preşedintele de colhoz tare se bucura de moldoveni, tare ghini lucrau”. În primii ani o dată la câteva luni fiecare familie era verificată dacă nu a evadat şi ce gospodărie are. Ce era considerat în plus, se confisca. Peste un an toţi moldovenii din acea regiune au fost mutaţi cu traiul în altă parte, pentru a nu reuşi să-şi facă o gospodărie. Preşedintele de colhoz a încercat să riposteze, argumentând că lucrurile merg foarte bine, datorită muncii lor. Răspunsul, însă, a fost concis: „I-au adus ca să-i şteargă de pe faţa pământului, iar voi plângeţi după ei”. Peste un timp şi acolo au reuşit să se stabilească bine.

În perioada cât au trăit în Siberia au reuşit să ţină legătura cu rudele şi cunoscuţii. În satul lor mai rămăsese puţină lume - unii au fost deportaţi, alţii au plecat în căutarea rudelor ridicate cu forţa. În una din scrisori, o vecină le-a scris că fântâna lor, a rămas ca un monument ridicat în memoria familiei Caldare.

În anul 1946 au primit o scrisoare de la o rudă, care de-asemenea fusese deportată. Fragmentul pe care îl voi reproduce mai jos este semnificativ, pentru a încerca să înţelegem care erau gândurile şi sentimentele unui om dus cu forţa în alt capăt al pământului:

„Eu am 25 de ani, dar părul cărunt relatează despre lucruri greu de imaginat. Da, aceşti 7 ani m-au schimbat, dar nu m-au pus în genunchi şi nu am cerut niciodată îndurare de la soartă. Nu m-a nimicit, dar moral m-a distrus din temelii.” În 1952 aceeaşi persoană scria că nu are nici o legătură cu patria sa.

Nadejda s-a născut în surghiun. Din cauza condiţiilor grele, în care locuiau şi munceau părinţii, ea s-a născut foarte slabă şi bolnavă - „cum în carte desămnat era, aişi nişte beţi - (mâinile), aişi tot nişte beţe (picioarele), şi un pânci mare, cap mare, … rahitică…”. Cât era mică, părinţii permanent îi povesteau despre casă, despre bunei, despre rude, îi arătau fotografii. La vârsta de şapte ani în martie 1953 Nadejda se îmbolnăvise şi mama o duse la spital. Pe patul de alături era o nemţoaică, care îşi pierduse picioarele şi, în ziua când murise Stalin,

185

КОПИЯ.

МИНИСТЕРСТВО ОХРАНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА МОЛДАВСКОЙ ССР.

5 Мая 1965 г.

№ 1017/41

гор. Кишинев.

СПРАВКА

Выдана гр.гр. КАЛДАРИЙ Клавдии Георгиевне 1909 г. рождения, КАЛДАРИЙ Федору Никифоровичу 1903 г. рождения, КАЛДАРИЙ Валерию Федоровичу 1931 г.рождения, КАЛДАРИЙ Елеазару Федоровичу 1933 г.рождения, и КАЛДАРИЙ Вениамину Федоровичу 1941 г.рождения в том, что решение НКГБ МССР от 11 Июня 1941 года о их выселении из с. Скиняны, б/Згурицкого района МССР Министерством охраны общественного порядка МССР отменено и они реабилитированы.

/печать Начальник отдела МООП Молдавской ССР- /подпись/ Кривоножкин.

Сороцкой Нотариальной Конторой МССР

Legitimații a primit
№ 0002 1) Caldare Claudia Gheorghe
№ 0003 2) Caldare Eleazar Fiodor.
25.08.93.

Anexa Nr. 1 Adeverinţă de reabilitare, 5 mai 1965.

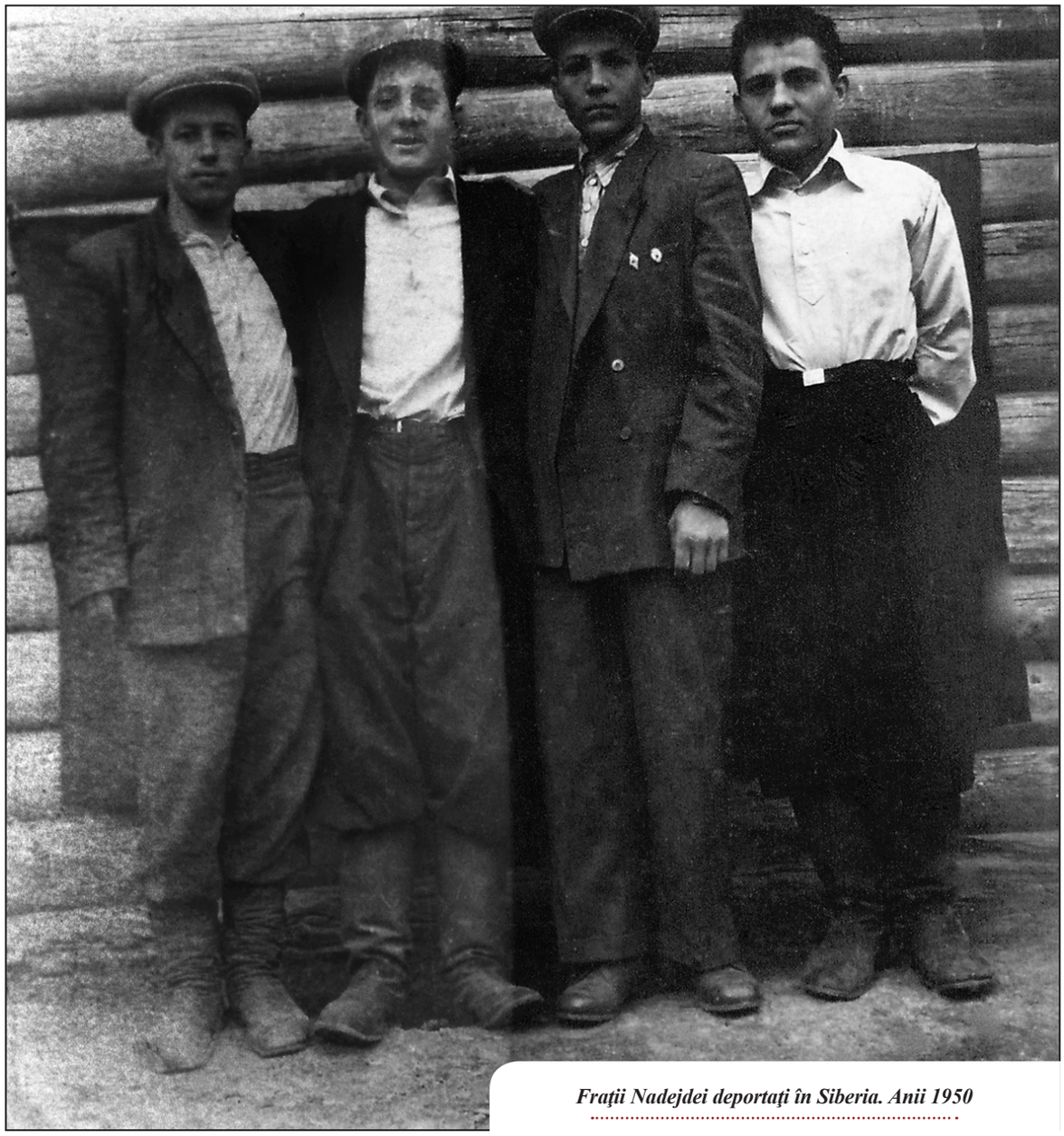
sora medicală îi reproşă cu aroganţă femeii fără picioare: „Ha! Aşa oameni mor, da fel de fel de râsuri trăiesc!”. O băştinaşă a întreabat-o atunci pe Claudia, care este părerea ei, despre cele ce se întâmplă şi ce se vorbeşte în legătură cu moartea lui Stalin. Aceasta i-a răspuns: „Eu cred în felul următor: omul acela a trăit o viaţă diferită de ceilalţi. Când i-a venit timpul, a murit ca şi toţi ceilalţi. Ce să mai regretăm!” Fiind o femeie inteligentă, părerea Claudiei se lua de toţi în consideraţie.

Acolo făcuseră cunoştinţă cu o nemţoaică, originară din Crimeea. Aceasta lucrase o perioadă în spitalul de la închisoare şi le povestea cum soldaţii jucau cărţi la viaţa bolnavilor; în acest timp niciun medic sau soră medicală nu aveau voie să se apropie de acest bolnav.

În anul 1958 au fost anunţaţi că sunt eliberaţi. Claudia a fost reabilitată, deoarece „ave cinci copii, medalia mama eroina, da noi am zvârlit-o”. În 1959 au primit documentele. În adeverinţa temporară de naştere, acordată lui Fiodor era indicat anul naşterii 1958 şi nu 1905! Numele de familie le-a fost schimonosit, din încercarea de a-i rusifica – din Caldare s-au transformat în Caldarii. Prima adeverinţă pe care a primit-o familia Caldare, precum că ei sunt reabilitaţi este datată din anul 1965, 5 mai (vezi anexa nr. 1).

Nu li s-a permis să se întoarcă în satul natal- „Voi sunteţi eliberaţi, da n-aveţi dreptul să trăiţi în Moldova. Duşeţi-vă în altă parte”. Mai întâi au stat puţin la Popeşti la bunica, apoi s-au stabilit la Ţechinovca, peste Nistru de oraşul Soroca. Acolo Nadejda a mers la şcoală ucraineană.

Casa lor din satul Schineni nu mai era. În 1961 au primit o adeverinţă în care li se comunica că „în momentul deportării li s-a confiscat casa, pe care cetăţeanul (гражданин – n.n.) Caldarii F. N. a cumpărat-o în 1938 cu 30.000 lei (bani româneşti). Des-

Fraţii Nadejdei deportaţi în Siberia. Anii 1950

pre averea confiscată nu se cunoaşte nimic. În 1952 casa lui a fost demolată, în locul ei fiind construită o şcoală". Mai târziu, în 1999, Claudia a reuşit să obţină o adeverinţă de la Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, la care era anexată şi lista averii confiscate.

Într-un document eliberat în 1993 de către Comisia de Reabilitare a Cetăţenilor din raionul Soroca, se menţionează că „aproximativ prin anii 1949-1950, (casa) a fost demolată, în locul căreia a fost construită altă casă. Banii pentru casa demolată i-au fost întorşi d-lui Caldare T. N. de către cârmuirea colhozului „Femeia Moldovei" (s. Bulboci)" (vezi anexa nr. 4). Nadejda susţine că suma despăgubirilor a fost de 93 de lei! „Da ian du-te şi cumpără… casă nouă!".

Deşi învăţa în limba rusă, acasă se vorbea în română. În familie nu s-au temut niciodată să discute despre ororile trăite în Siberia. Nu s-au simţit niciodată incomodaţi sau marginalizaţi de colegi, vecini sau prieteni.

Nadejda ar dori foarte mult să-şi „recupereze" copilăria de care a fost lipsită: „Aş vrea să dau în jiudecată chiar pe ruşi. Ei îs jinoveţi. Chiar la CEDO m-aş duce, dacă cineva m-ar ajuta". Nadejda este acum singură şi la vârsta de 65 de ani, pe care o are acum, munceşte în câteva locuri, pentru a supravieţui. Nu a primit niciodată compensaţii, deoarece nu ea a fost deportată, ci părinţii ei. În schimb, este preţuită acolo unde lucrează. Atât profesorii, cât şi studenţii Colegiului de Arte din Soroca, o respectă şi încearcă să o susţină. Este ajutată şi de părintele paroh Sorin Huluţă, de la Biserica Sfinţilor Brâncoveni din oraş.

La finele interviului am întrebat-o care ar fi mesajul ei pentru tânăra generaţie şi ce ar trebui să învăţăm din experienţa ei de viaţă. Răspunsul a fost foarte succint: „Să fie patrioţi. Să fie mai serioşi în privinţa patriotismului". Ea mi-a spus, că cei care nu au fost surghiuniţi, nu simt în aceeaşi măsură, dragostea faţă de ţara în care s-au născut, iar fără acest sentiment nu putem avea un viitor prosper. ■

Tableta de vineri

CE VREA UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CE NE DORIM NOI?

Ziceam zilele trecute, cu trimitere la ultimul sondaj de opinie, că sunt bucuros de faptul că, spre deosebire de toamna trecută, a crescut numărul cetăţenilor care doresc ca Republica Moldova să se integreze în Uniunea Europeană. Această bucurie însă mi-a căzut foarte repede în scârbă când am auzit o persoană înaltă, la propriu și la figurat, care și-a exprimat încrederea, fie și într-o manieră voalată, că aderarea noastră la UE este scrisă cu fuiorul pe apă, iar cauza principală care ne-ar putea menţine în stare de suspans, pentru o perioadă nedeterminată, ar fi atât de mult mediatizata și terfelita pe toate părţile Legea antidiscriminare. Adică, în loc să promoveze eurooptimismul și să mobilizeze cetăţenii la fapte care ne-ar apropia cât mai mult de lumea civilizată (și ne-ar îndepărta de lumea barbară, care se bazează în continuare pe minciună și totalitarism), una din primele persoane în stat ne toarnă plumb în picioare, ne roade urechile cu niște efemere condiţii irealizabile, înaintate de UE, ne sperie cu alte cerinţe și mai drastice, care urmează să ne fie impuse (de exemplu, ce ne facem dacă UE ne va „impune" să nu cumpărăm carnea de sub toate gardurile sau să venim la serviciu la ora stabilită, dar nu când ne vine pofta?) și nu-și camuflează speranţa că, mai degrabă sau mai târziu, vectorul european va fi schimbat cu cel asiatic. Și dacă această opinie ar fi fost sonorizată de un exponent al trecutului, de un nostalgic după vremurile care nu se vor mai întoarce, de un politician de ocazie, certat cu bunul-simţ sau de moș Gheorghe, care vorbește mai mult din auzite, ar mai fi calea-valea, dar când astfel de „opinii" ies din gura unei persoane ajunse, poate și datorită hazardului, în vârful piramidei, îţi dai seama cât de gravă este situaţia. (În acest context, și în contrabalanţă, trebuie menţionată poziţia proaspătului ales președinte al republicii care crede în visul european și chiar numește niște termene rezonabile). Nu știu ce cred alţii, dar mie chiar mi se par strigătoare la cer și periculoase ca formă și conţinut părerile care ne reprezintă Uniunea Europeană ca pe un organism care nu are altceva de făcut decât să îngenuncheze Moldova și s-o „violeze" în faţa întregii lumi. Or, ce dorește, până la urmă, Uniunea Europeană de la Republica Moldova? Nimic mai mult decât intrarea în normalitate, respectarea unor reguli și principii recunoscute și respectate în lumea bună, dar nu aflarea noastră sub influenţa celor care vorbesc una și fac alta, care împart lumea în „ai noștri" și „ai voștri", care îi netezesc pe cap pe cei slugarnici și lingușitor și își șterg picioarele și îi bombardează pe acei care au onoare și demnitate. De altfel, revenind la Legea antidiscriminare, chiar nu înţeleg un lucru – oare atât de degradată și de fățarnică este societatea noastră încât toată lumea s-a concertat asupra minorităţilor sexuale, lăsând în umbră atâtea alte pături sociale care zi de zi au de suferit din simplul motiv că „nu sunt ca alţii"? Dumnezeu cu ei, cu acei care au luat-o pe altă cale decât majoritatea (altă vorbă că nu este normal ca aceștia să-și afișeze viaţa intimă și să organizeze parade, care nu au nimic comun cu decenţa), dar nu este de competenţa noastră să-i judecăm și să-i impunem să facă ceea ce nu doresc. Când zic „Dumnezeu cu ei" nu doresc, bineînţeles, să murdăresc numele Creatorului, fiindcă înţeleg bine un lucru – sub cupola Lui și-au găsit adăpost luminaţii și întunecaţii, frumoșii șu urâţii, sănătoșii și bolnavii și numai El este în drept să ne judece pe toţi, buni și răi, ascultători

Continuoare în pag 55

Personalităţi istorice române

EXPOZIŢIA „GRIGORE GAFENCU” LA MUZEUL DE ISTORIE ŞI ETNOGRAFIE SOROCA

Expoziţia „Grigore Gafencu – diplomat, istoric şi gazetar”, organizată de Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chişinău în colaborare cu Ambasada României în Republica Moldova, s-a deschis la Soroca vineri, 30 martie 2012, la ora 15.00, în Sala de la colţ a Muzeului de Istorie şi Etnografie Soroca, în prezenţa mai multor personalităţi notorii din România şi Soroca.

Expoziţia a fost prilejuită de împlinirea a 120 de ani de la naştere şi 55 de ani de la moartea diplomatului român Grigore Gafencu. Exponatele, multe dintre ele inedite, provin din arhivele Ministerului Afacerilor Externe al României.

Grigore GAFENCU

Erou, ambasador, ministru de Externe şi apoi lider al exilului – o viaţă închinată libertăţii românilor. Grigore Gafencu s-a născut la Bucureşti pe 30 ianuarie 1892. A studiat dreptul la Geneva şi a obţinut doctoratul în ştiinţe politice la Paris, în 1944. În Primul Război Mondial a fost aviator într-o escadră franceză, dar s-a întors ca locotenent de aviaţie pe frontul românesc şi a fost distins cu ordinul militar „Mihai Viteazul” pentru meritul de a reuşi să zboare de la Paris la Iaşi peste liniile germano-turco-bulgare.

După Marea Unire din 1 decembrie 1918 a intrat în viaţa publică în calitate de ziarist, fondator al publicaţiei „Revista vremii”, apoi a fost director al cotidianelor „Argus” şi „Timpul”. Intrat în politică, a militat în aripa stângă a Partidului Naţional Ţărănesc alături de Petre Andrei, Mihai Ghelmegeanu sau Mihail Ralea.

A ocupat mai multe funcţii în guvernele ţărăniste, iar pe 22 decembrie 1938 a fost numit Ministru de Externe. A demisionat pe 30 mai 1940, motivându-şi retragerea prin schimbarea raportului de forţe internaţionale în urma victoriilor germane în Vest. A fost acreditat apoi ca ambasador plenipotenţiar la Moscova (1940-1941), unde a stat până în iunie 1941, când a început războiul pentru eliberarea provinciilor româneşti, răpite de ruşi.

În noiembrie 1941 a plecat în Elveţia, unde s-a stabilit şi a acţionat în interesul României, ţinând legătură cu Iuliu Maniu şi Mihai Antonescu. După instalarea guvernului Petru Groza, Grigore Gafencu a rămas pilonul principal care, după indicaţiile lui Iuliu Maniu, a urmărit influenţarea delegaţiilor anglo-franco-americane până la semnarea tratatului de pace cu România din 19 februarie 1947, la Paris. În acelaşi an, s-a mutat la New-York pentru a susţine o serie de conferinţe la Yale University Press şi cursuri la New-York University.

Grigore Gafencu a încetat din viaţă pe 30 ianuarie 1957 la locuinţa sa din Paris. În ziua morţii ziarele din exil au apărut îndoliate, iar articolele omagiale au fost semnate de personalităţi precum Virgil Ierunca, alături de care Grigore Gafencu colaborase pentru ziarul „Uniunea Română”, editată la Paris; filozoful şi diplomatul Vintilă Horia, un alt important lider al exilului românesc; Mircea Eliade, care-şi petrecea ultimul an la Paris, înainte ca postul de profesor coordonator al Catedrei de Istorie a Religiilor de la Universitatea din Cicago, să-l mute definitiv peste Ocean, şi scriitorul N. I. Herescu, aflat de asemenea în exil la Paris. ■

Istorie şi adevăr: 1812-2012 - 200 de ani de ocupatie

„MITING LA CETATEA SOROCA”

„Comitetul civic – anul 1812” a organizat pe 16 mai în faţa Cetăţii Soroca un miting de comemorare şi condamnare a tragicului eveniment de acum 200 de ani – primul rapt al Basarabiei de către Imperiul Rus de la Ţara Moldovei. Oamenilor de bună credinţă din Soroca şi satele învecinate li s-au alăturat tineri de la Sângerei, Bălţi şi Orhei, membri ai Platformei Civice Acţiunea -2012, care au venit cu drapele tricolore şi pancarte. S-au scandat lozinci şi s-au interpretat cântece patriotice, s-au recitat versuri. Gândul comun care a trecut prin toate discursurile tinerilor a fost: „Basarabia e pământ românesc, iar ceasul Unirii bate la uşă”.

Evenimentul a început cu o slujbă de pomenire în memoria eroilor neamului din toate timpurile, oficiată de preoţii Sorin Huluţă (Biserica „Sfinţii Martiri Brâncoveni”), Radu Rusu (Biserica „Sf. Cuv. Parascheva”) şi Nicolae Robu (Biserica „Adormirea Maicii Domnului”).

Toţi vorbitorii au condamnat această crimă istorică, care a dezbinat o ţară şi un neam paşnic, împiedicându-i dezvoltarea economică, politică şi spirituală timp de două secole.

Boris Ivasi, vicepreşedintele Consiliului raional Soroca, a remarcat în discursul pronunţat că şi până în prezent mai rămânem dominaţi de ruşi: „Avem la moment vreo 50 de canale TV ruseşti şi doar vreo 3-4 româneşti. De exemplu, într-o emisiune de la un canal TV rus se vorbea cu atâta jale despre doi ursuleţi separaţi de părinţi. Caz condamnat şi calificat drept mare tragedie. Uite că a separa doi ursuleţi e o tragedie, dar a separa şi a diviza un popor nu este o tragedie, este un bine pentru cei de ne-au ocupat. Ne-au deznaţionalizat, ne-au colonizat, ne-au rusificat. Colonizarea cu reprezentanţi ai diferitor etnii alogene a avut un impact negativ asupra destinului nostru, dar cu toate acestea am rezistat, ne-am păstrat limba, tradiţiile, obiceiurile”.

Valeriu Ciubotaru, preşedintele Partidului Naţional Român: „La Orhei acum câteva ore s-a făcut un parastas de pomenire. Vorbeam că noi căutăm minuni. Dar ce minune mai mare poate fi decât aceea că noi astăzi suntem aici, vorbim şi gândim româneşte, exprimându-ne profunda durere şi indignare faţă de acel act istoric – Pacea de la Bucureşti din 16 mai 1812! Să fim optimişti şi să credem în bine. Ţin să amintesc aici un catren al poetului Vasile Alexandri: „E scrisă în ceruri sfânta Unire,/ E scrisă în inimi cu foc ceresc,/ O, Românie, la a ta mărire/ Lucrează braţ dumnezeiesc.../ Am plâns destul. E timpul să ne spunem cuvântul pentru triumful adevărului”.

Irina Guţu, studentă la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, filiala Bălţi: „Suntem membrii societăţii **Acţiunea 2012**. Prin acţiunile pe care le promovăm încercăm să trezim la viaţă tineretul, să aducem în faţă patriotismul şi nu mancurtismul, aşa cum au făcut-o de-a lungul timpului comuniştii şi nu numai ei. Marele poet Grigore Vieru spunea că degeaba a venit libertatea, dacă fraţii nu se cunosc între ei. Noi şi semenii noştri de peste Prut ne cunoaştem. Ceea ce ne lipseşte este unitatea, desăvârşirea cunoaşterii noastre prin înfăptuirea idealului naţional de reunire cu Patria-mamă. La începutul lunii aprilie am pornit un marş „De la Nistru pân-la Tisa”. La Nistru suntem. În luna iunie urmează să mergem la Prut, iar următoarea destinaţie o să ne fie România până la Tisa. E timpul să punem punct acestor 200 de ani de despărţire şi dezbinare şi să reînfăptuim Unirea. Basarabia – pământ românesc!”

Mihai Zeamă, istoric „Comitetul civic – anul 1812”, Soroca: „Din aceşti 200 de ani de ocupaţie trebuie să tragem anumite concluzii. Ce ne-au demonstrat aceşti 200 de ani? Îmbinarea struţului cu cămila nu se poate face. Numai revenirea noastră la izvoare, la rădăcină, la cultura noastră naţională ne poate salva. De aceea le spun acum tinerilor că viitorul nostru este România, Basarabia este pământ românesc”.

Olga Gherghelegiu, profesoară de română Soroca: „Acum, aici, mi-am zis: ce mare taină ascunde rugăciunea! Aţi observat, atunci când preoţii au pomenit numele martirilor acestui neam, numele lui Grigore Vieru, vântul s-a liniştit şi ardeau atât de frumos lumânările! Lumina sfântă şi divină parcă saluta curajul lor. Şi mi-am adus aminte de un gând de-al lui Aurelian Silvestru despre curaj: „Fără curaj nu ai convingeri, ci doar păreri”. Iar curajul vine şi din cunoaşterea adevărului. Adevărul istoric despre anul 1812 trebuie să-l cunoască nu doar românii basarabeni, ci şi ruşii, şi celelalte etnii care conlocuiesc pe acest pământ”.

Iurie Cujbă, profesor de istorie Soroca: «Astăzi noi elucidăm un adevăr care are un început

tragic. Ce înseamnă astăzi tragedia de la 1812? Înseamnă că noi nu putem trece Prutul fără paşaport. Nu putem ajunge la Putna lui Ştefan cel Mare, la baştina lui Eminescu şi Creangă fără viză. Deci, cu tot dezgheţul de la 1990 încoace, înstrăinarea noastră se menţine. Imperiul rus face tot posibilul să ne înstrăineze în continuare. Dacă ruşii ar vrea să înţeleagă că problema Basarabiei este una internă a celor două state româneşti, atunci revenirea ei acasă demult se înfăptuia. Chiar şi aşa acest lucru este realizabil cu astfel de tineri, care au venit astăzi să protesteze şi să scandeze mai multe lozinci, printre care şi „Basarabia, pământ românesc!”

Vasile Guţu, student la Colegiul de Arte Soroca: „Prezentarea unei istorii adevărate, ştiinţifice a Basarabiei pare imposibilă din cauza falsificării documentelor sau înlăturării unor şabloane în care istoria a fost falsificată. Cu toate acestea, adevăraţii istorici ne pun în lumină adevărul... Basarabia a avut o soartă dramatică. Ruşii care conlocuiesc cu noi consideră anul 1812 an al eliberării. Actul putea să însemne eliberare numai dacă trupele ruse ar fi plecat şi ar fi lăsat Moldova întreagă, dacă n-ar fi împărţit-o în două şi n-ar fi pus hotarul pe Prut”.

Discursuri similare au mai rostit: preşedintele filialei Orhei a PNR- Ion Codreanu; veteranul mişcării de eliberare naţională Soroca-Victor Jambă; liderul Mişcării Naţional-Creştine Noua Dreaptă-Sergiu Laşcu; domnul doctor Radu Munteanu.

Moderatorul mitingului Ana Bejan a salutat curajul tinerilor de a rosti cuvinte ce exprimă adevărul, condamnând în acelaşi timp, laşitatea şi frica politicienilor noştri: „Sunt nişte fugari prin Chişinău, nici interviuri nu vor să acorde, se tem de adevăr. Cu aşa politicieni noi nu vom putea accede în UE, unde minciuna nu este acceptată!”.

La miting au fost prezenţi mai puţin de 200 de oameni. Au venit acei, care pun preţ pe demnitate, pe cultura şi limba română, pe unitatea şi existenţa poporului nostru. Cu siguranţă, strămoşii noştri, care dorm sub firul ierbii de lângă Cetate, s-au întristat şi s-au întrebat: doar atâţia urmaşi ne-au mai rămas? Va mai rămâne vre-o unul peste 100 de ani? ■

Nina NECULCE

Consiliul Raional Soroca

Activitatea preşedintelui şi a Consiliului raional în anul 2012

„PROBLEME ŞI SOLUŢII- BUCURII ŞI NECAZURI”

A avut dreptate Joseph Joubert, care spunea că „scopul argumentaţiei sau al discuţiei nu trebuie să fie victoria, ci progresul” Anul 2012, pentru mine, ca şi pentru toţi ceilalţi, a fost un an cu reuşite şi nu prea, cu probleme, soluţii, cu bucurii şi necazuri. Cert însă este faptul că, atât conducerea raionului, cât şi specialiştii din aparatul preşedintelui, din direcţiile, secţiile şi serviciile Consiliului raional, dând dovadă de profesionalism, competenţă şi devotement, au muncit mult şi au depus efort maxim pentru a realiza lucruri frumoase întru dezvoltarea raionului Soroca. N-a fost deloc uşor, deoarece au ieşit la iveală probleme la mai multe capitole: în sistemul educaţional, cel al ocrotirii sănătăţii; au crescut preţurile la produsele alimentare şi resursele energetice; continuă să persiste lipsa locurilor de muncă; seceta… În pofida problemelor relatate, am mers înainte, fiind resimţite schimbări spre bine la nivel de fiecare instituţie şi localitate în parte, la nivel de raion şi ţară. S-au depus considerabile eforturi pentru gestionarea transparentă, corectă şi eficientă a banilor publici. Nu e un secret faptul, că bugetul raional,în situaţia economică actuală grea, este unul destul de limitat,iar probleme stringente, care necesită soluţionare, sunt mult mai multe decât posibilităţile noasre financiare. Din aceste considerente, căutăm resurse financiare suplimentare, prin intermediul atragerii investiţiilor străine, prin diferite proiecte. Credibilitatea raionului în faţa donatorilor, imaginea lui pozitivă în plan naţional şi internaţional, fiind un factor important în domeniul acestor investiţii,este asigurată prin întreaga activitate a tuturor componentelor Consiliului raional Soroca.

Pe parcursul anului, în raion au avut loc mai multe evenimente importante, care, consider, au format opinii pozitive în societate. Voi enumera doar câteva din ele: semnarea la data de 2 februarie 2012, la Kiev, a acordului privind crearea Euroregiunii „Nistru”, de către reprezentanţii administraţiei regiunii Viniţa, din partea Ucrainei, şi conducătorii a şase raioane din Republica Moldova; în perioada 10 –13 octombrie 2012, a fost prezentată şi promovată Euroregiunea

Victor SĂU

Preşedinte al raionului Soroca.
Născut la 18 martie 1971 în s. Ţarigrad, Drochia.

„Nistru” la Bruxelles, inclusiv şi raionul Soroca; pe data de 21 noiembrie 2012 la Iaşi, a avut loc ceremonia de semnare a Acordului de colaborare dintre două Euroregiuni – „Nistru” şi „Siret-Prut-Nistru”; vizita la Soroca a ambasadorilor statelor UE cu ambasade în Republica Moldova, în frunte cu Dirk Schuebel(şeful Delegaţiei UE în RM); vizita de lucru în raionul Soroca,a reprezentantului Agenţiei Germaniei pentru Cooperare Internaţională (GIZ) – Philipp Yohannsen; încheierea înţelegerii de colaborare şi înfrăţire cu preşedintele Consiliului Judeţean Marian Cristinel Bâgiu; organizarea unei vizite cu schimb de experienţă a consilierilor raionali, primarilor şi şefilor de direcţii, secţii şi servicii, conform Planului de acţiuni al Consiliului raional, la Botoşani, în cadrul căreia a fost semnată Declaraţia de intenţie, privind colaborarea dintre judeţul Botoşani şi raionul Soroca; la 18 mai 2012, a demarat proiectul ”Bijuterii medievale - Cetăţile Suceava – Hotin – Soroca”, proiect aşteptat de mai mult timp. Acest şir ar putea fi continuat şi vă asigur că fiecare eveniment a fost pe cât de important, pe atât deloc uşor de realizat, dar atunci când ai în spate o echipă consolidată în care găseşti susţinere şi înţelegere, problemele se rezolvă. Consider o semnificativă realizare faptul, că fiecare parte componentă a Consiliului raional Soroca a muncit cinstit şi cu dăruire de sine, conform planurilor collective de activitate, iar consilierii, atât cei din Alianţă, cât şi cei din opoziţie, i-au susţinut.

Pe fundalul situaţiei social-economice şi politice din ţară cel mai mult îmi doresc mie personal şi la toată lumea, linişte şi stabilitate, deoarece este foarte complicat să lucrezi într-o situaţie tensionată. Ar fi bine, ca fiecare să-şi ştie locul şi să-şi îndeplinească onest obligaţiunile de serviciu. Doar atunci vom avea o ordine oarecare, perspectiva şi stabilitatea unui trai decent. Pe noi, conducătorii, ne-au ales oamenii şi menirea noastră este de a fi în serviciul lor. Suntem obligaţi să le rezolvăm problemele, care, din păcate, sunt mult mai multe, decât soluţiile de care putem dispune. Implementarea reformelor este deasemenea un proces destul de anevoios şi controversat dar necesar, cu toate că uneori, doar ne conformăm cerinţelor de sus. Spre exemplu, personal sunt absolut împotriva optimizării instituţiilor de învăţământ, dar m-am conformat cerinţelor Ministerului Educaţiei şi am depus eforturile cuvenite, ca această procedură să fie mai puţin dureroasă, pentru cei vizaţi. Ceea ce ţine de dezvoltarea relaţiilor financiare în interior şi exterior, vom încerca să atragem investiţii extrabugetare, prin elaborarea şi implementarea de noi proiecte, prin semnarea acordurilor de colaborare, prim muncă cinstită şi atitudine serioasă faţă de obligaţiunile de serviciu şi faţă de parteneri.

Republica Moldova are un extraordinar potenţial uman, valorificarea eficientă a căruia, ar permite soluţionarea multor probleme. Trebuie să comunicăm cât mai mult pe viu, deoarece trăind în perioada când suntem înghiţiţi de progresul tehnico-ştiinţific, deseori ne pierdem în reţelele de socializare, închizându-ne astfel într-o carapace, de după care nu vedem multe lucruri elementare. Ne scăldăm în propriile probleme, învinuind toată lumea împrejur, fără ca să încercăm să întreprindem elementarul, pentru a le soluţiona. Trăim timpuri, când este puţin să ai un serviciu şi să-ţi îndeplineşti doar obligaţiunile tale de serviciu... Fiecare persoană în parte trebuie să ia o atitudine, să se implice personal, să dea dovadă de iniţiativă în depăşirea problemelor ce ţin de întreaga comunitate! Nimeni n-o să vină în Republica Moldova să ne rezolve problemele. Să ne ajute – da, dar izbânda trebuie s-o obţinem, până la urmă, noi - nu doar eu personal, nu doar vicepreşedinţii, nu doar consilierii, ci fiecare cetăţean în parte, la locul său. Altfel spus, noi, conducerea, doar administrăm, pe când dezvoltarea şi bunăstarea tuturor ţine de atitudinea şi rezultatele fiecăruia!

În continuare voi relata mai amănunţit despre activitatea Preşedintelui raionului şi a subdiviziunilor Consiliului raional, în scopul implementării Politicilor de dezvoltare ale raionului Soroca, în 2012, referindu-mă şi la unele probleme.

Toate acţiunile întreprinse în această perioadă au vizat realizarea activităţilor planificate. Prezenta relatare este structurată în baza a 5 domenii prioritare:

1. ***Administraţie eficientă, dezvoltarea relaţiilor transfrontaliere şi atragerea investiţiilor extrabugetare;***
2. ***Asistenţă socială şi sănătate;***
3. ***Infrastructura şi protecţia mediului înconjurător;***
4. ***Dezvoltare agricolă, industrială şi comercială;***
5. ***Educaţie, cultură, artă şi sport;***

La bugetul raional în 2012 au fost acumulate venituri în sumă de 197,0 milioane lei, ceea ce constituie 101,6% faţă de prevederile anuale, iar comparativ cu anul 2011, au fost acumulate suplimentar 24,0 milioane lei, adică cu 13,8% mai mult, faţă de anul precedent.

Cât priveşte partea de cheltuieli a bugetului raional pe toate componentele, s-a executat în sumă de 182,3 milioane lei, ceea ce constituie 91,9% (vezi tabelul).

Astfel, nivelul cel mai scăzut de executare a bugetului revine componentei „proiecte finanţate din surse externe” şi anume proiectului „Bijuterii Medievale – cetăţile Hotin, Soroca, Suceava”, din cadrul Programului Operaţional Comun Româ-

Prietenie şi colaborare Soroca – Buzău

nia – Ukraina – Republica Moldova – 2007-2013, contractul căruia a fost încheiat la 18.05.2012, cu perioada de implementare de 24 luni şi finalizarea la data de 18.05.2014. Planul la cheltuieli precizat pentru 2012 este de 15522,1 mii lei, prevăzut pentru primul an de activitate al proiectului – an, care nu coincide cu anul bugetar.

● **Direcţia Generală de Învăţământ**

Una din cele mai complicate probleme ale Direcţiei pe parcursul anului 2012 a fost anevoioasa procedură de optimizare a unor instituţii de învăţământ. Conducerea raionului şi a Direcţiei au depus eforturi considerabile pentru a realiza obiectivul impus de Ministerul Educaţiei cu cele mai mici jertfe. S-a discutat în parte cu fiecare director şi primar, s-au asigurat cu transport localităţile unde au fost optimizate şcolile, cât de cât s-au reparat drumurile de acces către şcoli. Nu a fost deloc uşor, deoarece indicaţiile autorităţilor centrale nu totdeauna sunt însoţite şi de instrucţiuni concrete. S-a mers pe calea consultărilor şi a negocierii variantei optimale.

În anul 2012 în instituţiile de învăţământ preuniversitar din raion, a fost implementat principiul descentralizării în domeniul învăţământului. În acest sens, a fost pregătit pachetul de documente fiind înregistrate 16 instituţii de învăţământ, în calitate de Instituţii Publice - ordonatori secundari de credite. Pentru gestionarea celorlalte 35 de instituţii-ordonatori terţiari de credite a fost creată contabilitatea centralizată în cadrul Direcţiei Învăţământ. A fost de asemenea realizată instruirea tuturor managerilor şcolari, în domeniul managementului financiar şi bugetar (2 seminare pentru 51 de manageri ai instituţiilor de învăţământ preuniversitar, cu formatori naţionali şi locali). Cu toate acestea, au mai rămas să fie soluţionate în 2013 probleme legate de patrimoniu, reparaţia drumurilor de acces spre instituţiile vizate, calitatea prestării serviciilor de transportare a elevilor ş.a. Întru asigurarea folosirii eficiente a banilor publici, am decis să investim în reparaţii capitale la toate instituţiile publice, doar în urma unei analize ample de perspectivă.

● **Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei**

Problema stringentă a Direcţiei sunt condiţiile de muncă ale angajaţilor, care lasă mult de dorit. La moment, toate birourile sunt supraîncărcate şi este imposibil de a desfăşura o activitate normală şi eficientă, luând în consideraţie şi faptul, că contingentul de beneficiari este unul specific. Spre exemplu, de când a fost fondat serviciul Asistenţă Socială Comunitară, cinci asistenţi sociali primesc beneficiarii doar într-un singur birou,fapt ce provoacă incomodităţi în activitatea de serviciu.O altă problemă nu mai puţin stringentă este şi lipsa în raion a Centrului maternal; Centrului de plasament temporar pentru persoanele aflate în situaţie de risc; Serviciilor de plasament pentru copiii cu comportament delicvent.

Excursie cu delegaţia ambasadorilor UE în Republica Moldova

● **IMSP Spitalul raional Soroca „A. Prisacari”**

O problemă prioritară a IMPS, care se cere urgent rezolvată, este reparaţia capitală a acoperişului blocului chirurgical (str. Testemiţanu 68). În pofida reparaţiilor curente executate,în urma ploilor abundente apa s-a scurs totuşi în secţiile curative. Reparaţia capitală a acoperişlui va proteja clădirea de efectele negative ale ploilor.

IMSP a elaborat documentaţia proiectului de reparaţie a acoperişului, Consiliul raional Soroca este cofinanţatorul serviciilor de proiectare cu contribuţia în sumă de 56,9 mii lei, alocate prin Decizia nr.34/4 din 07.04.2011, pct.1.4.2. Instituţia a participat la concursul de selectare, evaluare şi monitorizare a proiectelor investiţionale, finanţate din fondul de dezvoltare şi modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale, cu proiectul „Reparaţia capitală a acoperişului la blocul „A” a clădirii de pe str. Testemiţeanu 68”. În urma petrecerii concursului, instituţia a câştigat proiectul în sumă de 1209, 4 mii lei (pentru a treia parte din suprafaţa acoperişului). În anul 2013 IMSP va participa iarăşi la concurs cu proiectul „Reparaţia capitală a acoperişului la blocul „B” a clădirii de pe str. Testemiţanu 68”(pentru suprafaţa restantă).

În linii generale, Planul de acţiuni pentru anul 2012 a fost realizat la 90,4 % (din 167 acţiuni aprobate, nu s-au realizat doar 16).

Domeniul I – ”Administraţie eficientă, dezvoltarea relaţiilor transfrontaliere şi atragerea investiţiilor exstrabugetare” – planificat 581,4 mii lei - executat 542,2 mii lei, (inclusiv-bugetul raional 201,0 mii lei; alte surse 341,2 mii lei) .

Au fost planificate 33 acţiuni, din care nerealizate – trei:

1. Organizarea concursului ”Cea mai bună primărie” – (34,5 mii lei) – nu s-a executat la sugestia consilierilor, deoarece între APL de nivelul I şi II este conlucrare, iar Regulamentul din 2003 este unul depăşit.

2. Organizarea şi desfăşurarea concursului raional ”Cel mai bun post de poliţie şi cea mai fructuoasă conlucrare cu organele administraţiei publice locale de nivelul I din raionul Soroca” – (2,2 mii lei).

3. Organizarea şi desfăşurarea concursului raional ”Cea mai bună Gardă populară din raion” – (2,2 mii lei).(ambele concursuri se vor petrece în I trimestru 2013, în baza totalizării rezultatelor activităţii în 2012).

Domeniul II – „Asistenţă socială şi sănătate „– planificat 14434,7 mii lei – executat 11492,4 mii lei. (inclusiv: bugetul raional – 9395,7 mii lei; bugetul local – 10,0 mii lei; alte surse – 2086,7 mii lei).

Au fost planificate 46 acţiuni, din ele nerealizate – două:

1. Nu s-au procurat calculatoare, deoarece în 2013 va avea loc implementarea sistemului informaţional în asistenţa medicală primară, raională –

	executat 2011	anul 2012				devieri executat 2012 faţă de 2011	
		precizat pe an	executat	devieri		(+,-)	%
				(+,-)	%		
Cheltuieli, total*	**169432,4**	**198297,5**	**182282,6**	**-16014,9**	**91,9**	**12850,2**	**107,6**
inclusiv							
Componenta de bază	162188,7	174370,7	169972,3	-4398,4	97,5	7783,6	104,8
Mijloace speciale	4208,9	5289,9	4769,6	-520,3	90,2	560,7	113,3
Fonduri speciale	3265,8	3461,5	3382,6	-78,9	97,7	116,8	103,6
Proiecte investiţionale		**15522,1**	**4504,7**	**-11017,4**	**29,0**	**4504,7**	**100,0**

(800 mii lei) – Soft gratuit de MS;

2. Nu s-a procurat un fluorograf, pentru depistarea precoce a maladiilor (1800 mii lei), deoarece în baza ordinului MS nr. 962 din 01.10.2012, cabinetul de microradiofotografie va fi transferat în cadrul Spitalului Raional;

Domeniul III –"Infrastructura şi protecţia mediului înconjurător" – planificat 37838,0 mii lei – executat 4159,2 mii lei (inclusiv: bugetul raional-2717,7mii lei; alte surse – 1441,5mii lei).

Au fost planificate 15 acţiuni, din ele nerealizate – două:

1. Nu s-au construit reţelele de apeduct în localităţile Soroca, Egoreni, Zastânca, Hristici, Regina Maria, Rubleniţa - (32000,0 mii lei),fiindcă nu au fost îndeplinite la timp cerinţele contractului de către Primăria or.Soroca, fapt ce a dus la tergiversarea realizării proiectului;

2. Nu s-au executat lucrările de proiectare pentru renovarea drumului Vanţina – Schineni -Baxani – Bădiceni – Dărcăuţi – Visoca – Teleşeuca – R-9 – (1500,0 mii lei) fiind incluse, prin decizia nr 12/2 din 07.06.12 a CRS, de a fi executate în anul 2013. Documentele de licitaţie sunt prezentate la Agenţia de Achiziţii Publice pentru desfăşurarea procedurii de achiziţionare;

Domeniul IV – "Dezvoltare agricolă, industrială şi comercială" – planificat 238,0 mii lei – executat 238,0 mii lei(inclusiv:bugetul raional-218,0 mii lei; bugetul local- 20,0 mii lei).

Au fost planificate 11 acţiuni- realizate – 11.

Domeniul V – "Educaţie, cultură, artă şi sport " – planificat 22345,9 mii lei – executat 19256,8 mii lei (inclusiv: bugetul raional – 5307,9 mii lei; bugetul local - 59,5 mii lei; alte surse - 13889,4 mii lei)

Au fost planificate 62 acţiuni, din ele realizate: 47- la 100 %; 3 – la 50-70%; 6- până la 50 %.

Pe parcursul întregului an 2012 conducătorii subdiviziunilor au monitorizat situaţia, privind executarea măsurilor planificate.

În concluzie putem spune că Serviciile, Secţiile şi Direcţiile Consiliului Raional Soroca au întreprins totul, pentru a soluţiona pe parcursul anului 2012 problemele existente, cu toate că o parte au mai rămas pe agenda conducătorilor instituţiilor.

Evaluând situaţia am prioritizat problemele şi am încercat să le soluţionăm în măsura posibilităţilor. Am rezistat în faţa mai multor obstacole, am consolidat puterile şi am întreprins un şir de măsuri pentru fortificarea poziţiilor. Banii publici nu cad din pod şi noi trebuie să asigurăm o gestionare eficientă a lor şi să atragem resurse suplimentare, prin intermediul investiţiilor străine, prin proiecte. La acest capitol Raionul Soroca are succese palpabile. Încercăm să organizăm prestarea serviciilor publice în concordanţă cu nevoile locale, să utilizăm cu mai mare eficienţă resursele materiale, financiare şi umane, să ridicăm responsabilitatea autorităţilor administraţiei publice locale şi să promovăm managementul modern în gestionarea intereselor fiecărei colectivităţi. ■

PRESTIGIU INTERNAȚIONAL. CONSILIUL RAIONAL SOROCA

1

2

1. Cu ocazia deschiderii la Soroca a unui Centru de Informare al UE, raionul nostru a fost vizitat de o delegaţie oficială, în frunte cu ***Ambasadorul Delegaţiei UE în RM, Dirk Schuebel****. În componenţa delegaţiei au fost ambasadori şi persoane de răspundere de la ambasadele unor ţări-membre UE –* ***Gheorghi Panayotov (Bulgaria), Iaromir Kvapil (Republica Cehă), Pierre Legueltel (Franţa), Zane Petre (Letonia), Violeta Motulaite (Lituania), Liviu Bleoca (Romania), Ingrid Tersman (Suedia)****.*

3

4

5

2. Înţeţegere de colaborare şi înfrăţire între judeţul Buzău şi raionul Soroca. 3. Prim Ministrul RM Vlad Filat, Ambasadorul FR în RM Farid Muhametşin, Preşedintele raionului Soroca Victor Său şi deputatul în Parlamentul RM A. Cimbriciuc, printre soroceni. 4. Preşedintele raionului Soroca Victor Său alături de Presedintele Consiliului Judeţean Buzău, Marian Cristinel Bâgiu. 5. Preşedintele raionului Soroca Victor Său alături de Dirk Schuebel – Şeful Delegaţiei permanente a Comisiei Europene în R. Moldova.

„O IMAGINE VALOREAZĂ MAI MULT DECÂT ZECE MII DE CUVINTE”.

Confucius

Stela Zăbrian

şef Relaţii publice CR Soroca. Născută la 15 martie 1971 în or. Soroca. Studii: USM filologie; AAP, Master ştiinţe politice, specializare în administrare publică.

În scopul dezvoltarii relaţiilor transfrontaliere şi atragerea investiţiilor extrabugetare,CR Soroca acordă o atenţie deosebită consolidării eforturilor pentru promovarea imaginii pozitive a raionului.Voi menţiona aici câteva evenimente mai deosebite, legate de acest obiectiv important.

Vizita ambasadorilor ţărilor UE cu ambasade în R. M., în frunte cu Dirk Schuebel. Soroca a fost primul şi unicul raion din RM, care a fost vizitat de 9 ambasadori concomitent şi acest lucru nu este întâmplător. Conducerea soroceană este activă în aplicarea proiectelor finanţate de UE şi BERD. Sperăm că această vizită a ridicat imaginea acestui meleag şi va impulsiona rezolvarea problemelor cu care ne confruntăm. Un rezultat pozitiv al acestei vizite, considerăm pregătirea şi organizarea activităţilor necesare pentru deschiderea şi funcţionarea Biroului Comun de Informaţii şi Servicii (BCIS) în incinta Consiliului Raional Soroca.

Participarea noastră în Programul UN Women „Abilitarea economică a femeilor prin creşterea oportunităţilor de angajare în câmpul muncii în Republica Moldova”, implementat în comun cu Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei şi Ministerul Economiei, cu suportul financiar al Guvernului Suediei.

Semnarea Memorandumului, pe 11.12.2012 în municipiul Chişinău între: Firmele „Mngr. Jacek W. Spyro”, „Tylovicka sidlem 372, 155 21 Prague 5”- Republica Cehă şi Consiliul Raional Soroca, cu referire la construcţia podului peste râul Nistru.

În luna iunie 2012 în raionul Soroca a efectuat o vizită de lucru reprezentantul Agenţiei Germaniei pentru Cooperare Internaţională (GIZ) - Philipp Yohannsen, însoţit de viceministrul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, Veaceslav Guţuţui şi alte persoane.Scopul vizitei a fost discutarea cu conducerea raionului a priorităţilor şi oportunităţilor de implementare a politicilor de dezvoltare regională, inclusiv cu suportul Guvernului Germaniei prin intermediul GIZ, a fondurilor europene, surselor din Fondul Naţional de Dezvoltare Regională. Domeniile de intervenţie ale GIZ fiind: aprovizionarea cu apă şi canalizare, gestionarea deşeurilor solide, eficienţa energetică.

Copia Sabiei lui Stefan cel Mare, originalul căreia se află în Palatul Topkapi din Istanbul, oferită lui Vlad Filat de către omologul său turc, Recep Tayyip Erdogan,a fost donată în luna noiembrie 2012, de către premierul Vlad Filat Muzeului Cetatea Soroca. Din motiv că Cetatea acum se renovează sabia va fi păstrată provizoriu la Muzeul Naţional de Arheologie şi Istorie din Chişinău.

O vizită de schimb de experienţă a consilierilor raionali, primarilor şi şefilor de direcţii, secţii şi servicii Soroca a fost organizată în România, Botoşani. În cadrul acestei vizite a fost semnată o declaraţie de intenţie, privind colaborarea dintre Judeţul Botoşani şi Raionul Soroca.

În acest an 2012 Consiliul Raional Soroca a fost implicat şi în activităţile ce ţin de proiectul transnaţional din Sud - Estul Europei ”SAGITTARIUS”, cu durata de implementare de 3 ani (2011-2014),

în cadrul căruia, ne revine rolul de partener pentru Universitatea Aegean din Atena, Grecia. Scopul proiectului este utilizarea potenţialului cultural pentru stimularea dezvoltării socio-economice.

În luna martie a fost finalizat cu succes proiectul „Managementul performant şi eficienţa administrativă" Prioritatea 3. Promovarea activităţilor „people to people", finanţat în cadrul Programului Operaţional Comun ENPI CBC România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013. Proiectul a fost implementat în parteneriat cu Consiliul Judeţean Iaşi şi Business Consulting Institute. În rezultat, au fost create 2 servicii în cadrul Consiliului raional Soroca (audit intern, resurse umane), dotate cu mobilier necesar, echipamente şi calculatoare; au avut loc 4 seminare de formare, organizate în cadrul Consiliul Judeţean Iaşi pentru 15 persoane; 3 cicluri de formare, organizate pentru 60 consilieri şi funcţionari publici din raioanele Soroca, Floreşti, Drochia şi judeţul Iaşi (audit intern, resurse umane).

În luna mai a anului 2012 a fost semnat contractual de grant, privind implementarea proiectului „Bijuterii Medievale Suceava-Hotin-Soroca", finanţat în cadrul Programului Operaţional Comun ENPI CBC România-Ucraina-Republica Moldova- 2007-2013, proiect prin care Consiliul raional Soroca, împreună cu partenerii din România şi Ucraina, îşi propune să dezvolte potenţialul turistic în regiunea zonei transfrontaliere Soroca-Suceava-Hotin.Obiectivul proiectului va fi realizat prin restaurarea Cetăţii Soroca şi organizarea Festivalurilor medievale ale cetăţilor Moldovei: Suceava, Hotin, Soroca.

La 8 septembrie 2012, în sala de protocol a Consiliului raional Soroca, s-a desfăşurat cea de-a II şedinţă a Asociaţiei preşedinţilor de raioane în cadrul căreia, pe lîngă un şir de probleme, s-a discutat una ce ţine de transferul competenţelor din domeniul educaţiei către autorităţile publice raionale. Partea neoficială a şedinţei a ţinut de vizitarea locurilor istorice din oraş şi raionul Soroca.

La 1 decembrie - Ziua Naţională a României, Consiliul Raional Soroca şi Consiliul Judeţean Buzău, prin semnarea unui acord,au stabilit relaţii de prietenie şi colaborare. Acordul de înţelegere colaborare şi înfrăţire a fost încheiat cu preşedintele Consiliului Judeţean Buzău, Marian Cristinel Bâgiu,cu scopul de a deschide noi posibilităţi pentru raporturile de colaborare în domeniile de interes comun: economic, social-cultural şi de conservare a tradiţiilor, administraţiei publice locale,protecţiei mediului înconjurător, integrării europene şi a absorbţiei fondurilor cu finanţare europeană, parteneriatului public - privat,etc.

Un eveniment de amploare în raion a fost şi Ediţia a II-a "Festivalul Mărului". Alături de conducerea raionului şi de locuitorii raionului Soroca la sărbătoare au participat mulţi oaspeţi,înalte oficialităţi: Prim-ministrul RM- Vlad Filat; Ministrul Agriculturii şi Industriei Alimentare-Vasile Bumacov; Ambasadorul Extraordinar şi Plenipotenţiar al României la Chişinău- Marius Lazurcă; Ambasadorul Extraordinar şi Plenipotenţiar al Federaţiei Ruse în Moldova- Farit Muhametişin; preşedintele Euroregiunii "Nistru" - Serghei Tatuseac; preşedintele Euroregiunii "Siret-Prut-Nistru" - Dragoş Mandache; delegaţii din România, Ucraina, Rusia, dar şi din diferite raioane ale Republicii Moldova. În concluzie putem afirma că anul 2012 a fost unul benefic în ceea ce ţine de promovarea imaginii pozitive a raionului Soroca atât în plan naţional, cât şi internaţional. ■

Tableta de vineri

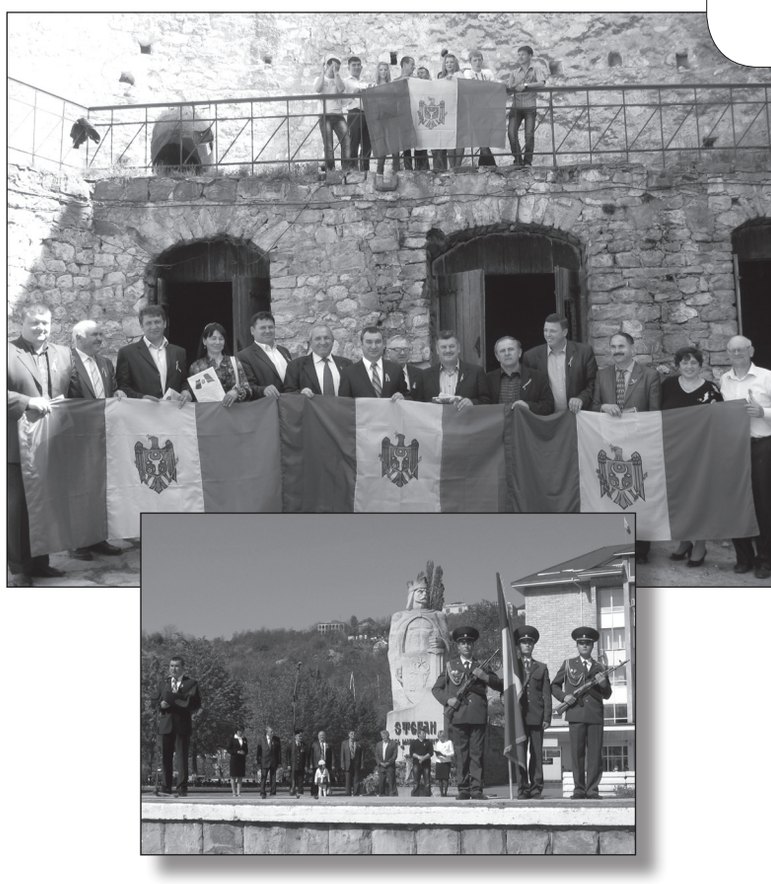
CE VREA UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CE NE DORIM NOI?

Începutul în pag 44

și neastâmpărați, războinici și pacificatori, credincioși și atei?ti. Dacă fiecare dintre noi își va asuma rolul de deținător al adevărului și de judecător în ultimă instanță, viitorul nu poate fi unul frumos și roz. Or, riscăm să beneficiem de un regim liberalizat de vize mai dezbinați și mai înrăiți unul pe altul ca niciodată.

Și încă ceva. Multă lume, care mai deschis, care mai pe ascuns, regretă nu numai adoptarea sau respingerea Legii discriminării, dar și închiderea canalului de televiziune NIT. Și dacă situația cu Legea discriminării este așa cum este și totul depinde de legiuitorii care urmează să-și spună cuvântul, apoi cu postul de televiziune lucrurile au luat o întorsătură neașteptată. Chiar dacă contestările celor de la NIT, fie la Consiliul Europei, fie în instanțele de judecată, nu au avut efectul scontat (ba dimpotrivă, decizia Consiliului Audiovizualului a fost recunoscută legitimă) s-a găsit cineva care face eforturi pentru a le continua cauza, deși (încă) nu cheamă oamenii la nesupunere civică. Este vorba despre o emisiune de la un post de televiziune, căruia nu vreau să-i dau numele, dar care seară de seară, prin vocea moderatorului care nu-și poate ascunde întotdeauna părtinitatea și a atotștiutorului analist care își schimă poziția în dependență de oaspeții din studio ne dă de înțeles, printr-o formă sau alta, că actuala guvernare este una nelegitimă și că opoziția comunistă este acea care procedează corect. Priveam zilele acestea o emisiune în care acei care regretă închiderea NIT-ului erau din nou majoritari și mă gândeam că pentru o coincidență mai mare cu postul după care tânjesc trebuia de afișat pe tot ecranul o „gheorghievscaia lenta", care îi reprezenta de minune… ■

DRAPELUL DE STAT, ONORAT LA SOROCA

27 aprilie - Ziua drapelului național al Republicii Moldova, instituită de Parlamentul RM, la23 aprilie 2010. La 27 aprilie 1990 Sovietul Suprem al RS S M a aprobat tricolorul – drapel de stat.

În legătură cu această sărbătoare,la 27 aprilie, ora 10.00, în Piaţa Libertăţii din Soroca a început un Miting, mai devreme depunându-se flori la monumentul lui Ştefan cel Mare. La eveniment au participat autorităţile raionale şi orăşeneşti, reprezentatul Guvernului, Galina Voleanschi, toţi purtând la piept panglici tricolore. Mitingul a fost deschis cu un discurs patriotic de către preşedintele raionului Soroca Victor Său, apoi a vorbit primarul oraşului, Elena Bodnarenco şi reprezentantul Guvernului, Galina Voleanschi, care a transmis şi un mesaj de felicitare, semnat de Prim - ministrul RM, Vlad Filat. ■

PREMIERA DOCUMENTARULUI SOROCEAN – „GRIGORE VIERU LA SOROCA”

Marţi, 14 februarie, de ziua naşterii lui Grigore Vieru, la Soroca în incinta restaurantului „Golden River”, a avut loc premiera filmului documentar – **„Grigore Vieru la Soroca”**

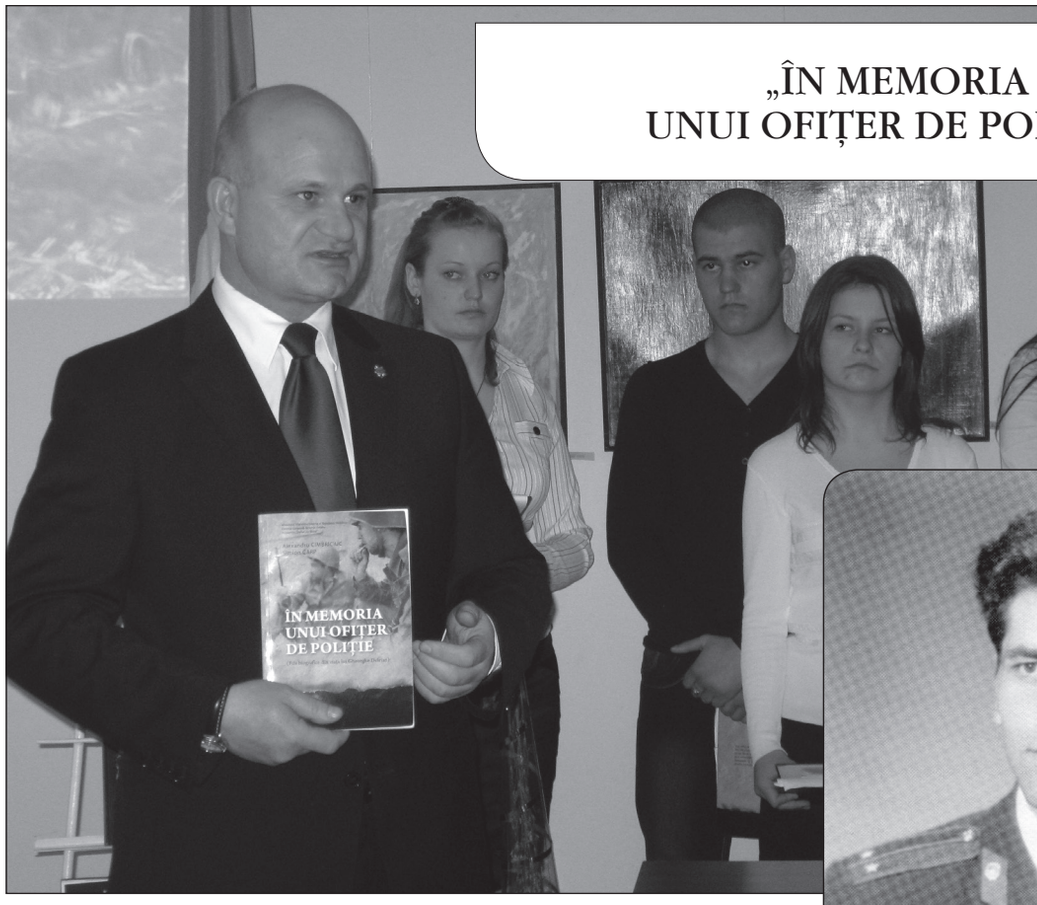
Grupul de creaţie: **Ana Bejan (autorul ideei, coordonatorul proiectului), Cristina şi Sergiu Ursachi, Steliana Guţuleac, Denis Tighineanu, Angela Bucătaru, Alex Crafţoff, Nina Neculce.**

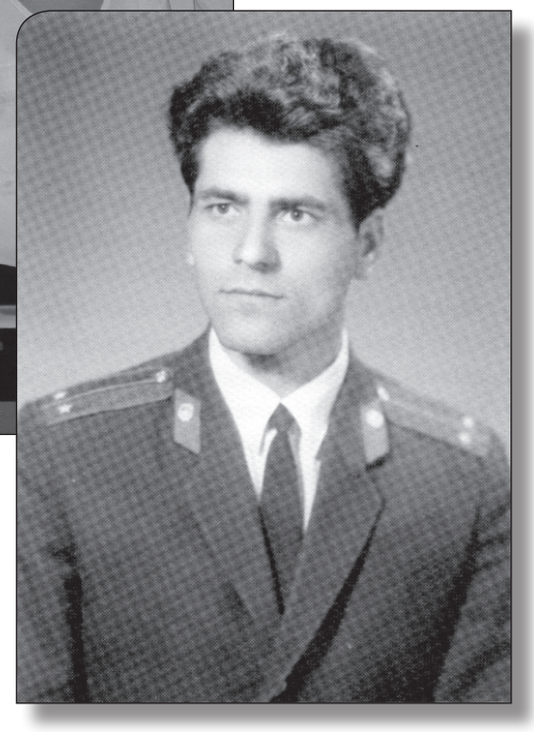
A. Bejan: „Filmul a adunat frumoase amintiri, legate de vizitele poetului în orașul și raionul nostru. În film ne vom reîntâlni cu Grigore Vieru, așa cum a fost la toate întâlnirile cu cititorii – plin de voie bună până în ultima clipă a vieţii. Este un film realizat nu pentru concurs, ci pentru sufletele noastre, ale sorocenilor”. Filmul are un substrat tematic cu genericul „Vă las dorul meu durut/ Și nădejdea de la Prut” și cuprinde momente de la întâlnirile cu cititorii soroceni din anii 1988, 1992, 1999, 2007 și 2008. De asemenea au fost folosite secvenţe din ultimele ore de viaţă ale poetului, trăite la comemorarea lui Mihai Eminescu la Cahul, precum și secvenţe post-mortem, din șirul mai multor activităţi in memoriam, ce s-au derulat în ultimii trei ani la Soroca. ■

Eveniment–2012

„ÎN MEMORIA UNUI OFIȚER DE POLIȚIE”

La 1 martie 2012, la 20 de ani de la declanșarea conflictului armat de pe Nistru, în sala de la colţ a Muzeului din Soroca a avut loc lansarea cărţii „În memoria unui ofiţer de poliţie”, semnate de Alexandru Cimbriciuc și Simion Carp. Cartea este un omagiu adus comisarului de poliţie Gheorghe Delejan, ofiţerului care a fost un adevărat exemplu de bărbăţie și un adevărat patriot al ţării. Volumul inserează file din biografia comisarului Delejan, descrierea evenimentelor din război, mărturii și fotografii, care ilustrează evenimentele din acel an – 1992. ■

DELEJAN GHEORGHE TUDOR,
comisar al CPR Soroca, locotenent – colonel de poliţie

S-a născut la 7 noiembrie 1945 în orașul Orhei într-o familie de muncitori.

A învăţat la școala medie din satul Isacova,Orhei. În perioada 27.11.1964 – 29.11.1967 și-a satisfăcut serviciul militar. La 1 octombrie 1969, concomitent cu înmatricularea în Școala medie specială de miliţie din Chișinău, se încadrează în organele afacerilor interne. În noiembrie 1971, a fost repartizat la serviciu în Secţia de poliţie a raionului Orhei, în funcţia de inspector de sector. După 3 ani de activitate a continuat studiile la Școala superioară a MAI al URSS din Kiev. Din 1977 până în 1989 a activat în cadrul Secţiei de miliţie din raionul Călărași, deţinând pe parcurs mai multe funcţii de conducere. Ulterior a activat în Secţia de pază a raionului Octombrie din capitală și în SAI din Strășeni. În 1990 a fost numit șef al Secţiei afacerilor interne din raionul Soroca. ■

DIRECŢIA RAIONALĂ AGRICULTURĂ ŞI ALIMENTAŢIE

Raionul Soroca este unul dintre cele mai mari din nordul Republicii Moldova

- Majoritatea populaţiei din localităţile rurale ale raionului Soroca este antrenată în agricultură.
- Suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă – 63,077 mii hectare, inclusiv:
- Pământ arabil – 53,85 mii hectare; plantaţii multianuale – 8,96 mii hectare; păşuni şi construcţii – 0,2 mii hectare;
- În sectorul agrar al raionului actualmente activează:
- Agenţi economici asociaţi – 127; gospodării ţărăneşti individuale -22,1 mii; industria prelucrătoare – 7 întreprinderi mari, cu divers profil de activitate;

În localităţile rurale şi oraş funcţionează:

- Mori – 41;oloiniţe – 30, de serviciile cărora se folosesc practic toţi locuitorii raionului.
- Oficii de prestare a serviciilor zooveterinare – 29; puncte de colectare a laptelui – 22;
- Magazine agricole – 7; farmacii veterinare – 5, acestea fiind nişte adevărate centre de consultanţă şi implementare a tehnologiilor moderne.

Direcţia raională Agricultură şi Alimentaţie (DAA) a Consiliului raional Soroca a fost fondată în scopul implementării în teritoriu a politicii agrare, promovate de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare al Republicii Moldova şi de către Consiliul Raional Soroca.

În activitatea sa, DAA elaborează programe de dezvoltare a ramurilor din sectorul agroalimentar al raionului Soroca, diferite instrucţiuni de serviciu şi alte acte normative, care sunt coordonate cu Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare şi aprobate de Consiliul raional. Direcţia dispune de statut de persoană juridică şi este o subdiviziune a Consiliului raional.

Bogăţii sorocene

Direcţia Agricultură şi Alimentaţie Soroca

Serghei SLUTU

Născut: 04.11.1975 s.Ţepilova, Soroca. Studii:Universitatea Agrară de Stat din Moldova, f–tea Horticultură. Şef Direcţie raională Agricultură şi Alimentaţie. Conduce întreaga activitate a Direcţiei.

Aliona ANDRIUŢĂ

Născută: 27.04.1977 s. Bădiceni, Soroca. Studii: Universitatea Agrară de Stat din Moldova, f–tea Economie. Şef adjunct al Direcţiei. Responsabil în problemele planificării şi dezvoltării producţiei vegetale.

Ion CEBOTAREAN

Născut: 15.08.1948 s. Alexandru cel Bun, Soroca. Studii: Universitatea de Stat din Chişinău, f–tea Agrochimie şi pedologie. Specialist principal în problemele protecţiei şi ameliorării fertilităţii solului.

Eugen SOLOVEI

Născut: 25.12.1950 s.Vasilcău, Soroca. Studii: Institutul Agricol, f–tea economie şi organizare a agriculturii. Specialist principal în problemele planificării şi prognozării producţiei agricole.

Constantin PURICE

Născut: 27.01.1968 s. Şolcani, Soroca. Studii: Universitatea Agrară de Stat din Moldova, f–tea agronomie. Specialist principal în problemele mecanizării şi prestării serviciilor mecanizate.

Silvia ZARA

Născută: 26.02.1971 s. Ocolina, Soroca. Studii: Universitatea de Stat din Moldova, f–tea contabilitate şi control. Specialist principal în problemele planificării şi dezvoltării producţiei animaliere.

COMPLEXUL AGROINDUSTRIAL ESTE BAZA ECONOMIEI RAIONULUI

Serghei SLUTU

Şef Direcţie raională Agricultură şi Alimentaţie, Soroca.
Născut la 4 noiembrie 1975 în satul Ţepilova, Soroca.

Volumul global al producţiei agricole constituie anual 30% din produsul net brut, dat fiind faptul că majoritatea populaţiei din localităţile rurale este antrenată în agricultură.

Raionul Soroca este unul dintre cele mai mari din nordul RM, suprafaţa terenurilor cu destinaţie agricolă constituind 63,077 mii hectare, inclusiv: 53,85 mii hectare – pământ arabil; 8,96 mii hectare- plantaţii multianuale; 0,2 mii hectare -păşuni şi construcţii.

În sectorul agrar al raionului actualmente activează: agenţi economici asociaţi - 127; gospodării ţărăneşti individuale -22,1 mii; industria prelucrătoare - 7 întreprinderi mari, cu divers profil de activitate.

În localităţile rurale şi oraş funcţionează 41 de mori şi 30 oloiniţe, de serviciile cărora se folosesc practic toţi locuitorii raionului.

Pe teritoriul raionului activează 29 oficii de prestare a serviciilor zooveterinare şi 22 puncte de colectare a laptelui.

Conducătorii şi specialiştii gospodăriilor agricole şi fermierii s-au folosit de serviciile a 7 magazine agricole şi 5 farmacii veterinare, care funcţionează în raion, acestea fiind pentru dânşii nişte adevărate centre de consultanţă şi implementare a tehnologiilor moderne.

În strânsă legătură cu Uniunea producătorilor agricoli „Teragronord", cu „Federaţia Naţională a Fermierilor" ACSA,cu conducătorii gospodăriilor agricole,cu reprezentanţii organelor ad ministraţiei publice locale, specialiştii Direcţiei Agricultură şi Alimentaţie Soroca au continuat lucrul de monitorizare a activităţii în sectorul agroalimentar, ţinând evidenţa permanentă a situaţiei în gospodăriile agricole şi de fermier.

Pe parcursul anului 2012, prin intermediul şi cu participarea activă a specialiştilor DAA, s-au organizat 12 seminare practice şi consfătuiri instructive cu conducătorii şi specialiştii gospodăriilor agricole şi de fermier din raion.

O tradiţie benefică a devenit şi controlul reciproc a stării semănăturilor în gospodăriile agricole şi de fermier care în acest an s-a desfăşurat în raion la 20 iunie, contribuind la un adevărat şi larg schimb de experienţă,inclusiv la implementarea tehnologiilor avansate în sectorul agrar.

Pe parcursul anului 2012 au fost realizate diferite Activităţi organizatorice în cadrul cărora, conform regulamentelor şi condiţiilor aprobate, au fost alocate mijloace financiare din bugetul Consiliului Raional după cum urmează:

„ Ultimul Snop" -36,5 mii lei; Sărbătoarea Naţională „Ziua vinului" – 11,5 mii lei; Festivalul Mărului Ediţia II - 50,0 mii lei; Ziua Agricultorului – 50,0 mii lei; Antreprenorul Anului – 30,0 mii lei; Iarmarocul de Crăciun, Caravana de Crăciun, 5 târguri agricole.

Oglindirea publică a activitatăţii DAA a fost realizată prin inter-

mediul ziarelor locale „Realitatea” şi „Observatorul de Nord”, pe parcursul anului fiind publicate respectiv, 62 şi 24 articole cu caracter agricol.

Un şir de activităţi ale DAA au fost reflectate în emisiunile televeziunii locale şi naţionale;s-au acordat 12 interviuri, privind situaţia în sectorul agroalimentar.

Unul din principalele obiective în activitatea Direcţiei rămâne a fi monitorizarea şi înzestrarea ramurii cu tehnică modernă. În anul 2012 parcul tehnicii agricole, în toate categoriile de gospodării, s-a completat cu 38 tractoare, 5 combine de modificaţii diferite şi alt utilaj agricol: 9 stropitori, 11 pluguri, 14 cultivatoare, 16 semănători, 16 grape cu dinţi deferiţi. În afară de cele expuse mai sus, agenţii economici s-au mai înzestrat cu 5 depozite şi 4 frigidere, pentru păstrarea producţiei agricole.

E bine cunoscut faptul, că succesul în agricultură depinde, în mare măsură, de respectarea legilor fundamentale ale agronomiei- una dintre cele mai principale fiind implementarea şi respectarea strictă a asolamentelor ştiinţific argumentate. Cu părere de rău în raion, timp de mai mulţi ani la rând, asolamentele nu se respectă, predominând de obicei unele şi aceleaşi culturi cerealiere: grâul, orzul, porumbul; culturile tehnice de asemenea ocupă un procent mare, pondere având floarea soarelui. Aproape că nu se mai seamănă culturile furajere- lucerna, măzărichea cu ovăz, porumbul la siloz, precum şi mazărea boabe, aceste culturi fiind foarte buni premergători. La fel s-au redus simţitor suprafeţele ocupate cu culturi legumicole, deoarece acestea necesită antrenarea unui număr mare de lucrători sezonieri, care actualmente sunt un deficit. Socotim că ar fi binevenită subvenţionarea producerii acestor culturi neglijate, pentru a cointeresa cultivatorii, reînviind astfel aceste ramuri, fapt care ar duce şi la respectarea asolamentului.

Fără un material semincier şi săditor de înaltă calitate nu putem asigura o productivitate intensivă a culturilor agricole. Pe parcursul anului,în raion au activat 7 gospodării licenţiate de producere a seminţelor de diferite culturi şi 9 pepiniere care produc material săditor pentru crearea plantaţiilor multianuale, producţia cărora îndestulează pe deplin necesităţile raionului.

O deosebită atenţie cere de asemenea, utilizarea activă şi permanentă a metodelor de protecţie a plantelor contra bolilor şi vătămătorilor. În acest context, conducătorii agricoli au consolidat relaţii reciproc avantajoase cu cele mai prestigioase firme, care nu numai că comercializează mijloace de protecţie, dar şi acordă asistenţă permanentă de consultare a gospodăriilor.În pofida faptului că în anul 2012 a sporit simţitor volumul de îngrăşăminte şi fertilizanţi, utilizat în solurile raionului- cca 1368 tone, ceea ce constituie câte 40 kg substanţă nutritivă la hectar -atât cantitatea de îngrăşăminte minerale introduse,cât şi roada obţinută lasă de dorit.

Agricultura contemporană, ca şi orice altă ramură a economiei, solicită în permanenţă o strânsă legătură cu ştiinţa- implementarea în practică a celor mai avansate tehnologii,a celor mai productive soiuri şi hibrizi, a tehnicii agricole performante.

Fiind conştienţi de rentabilitatea ramurii pomiculturii, conducătorii şi specialiştii gospodăriilor agricole şi de fermier din raion tot mai frecvent îşi orientează activitatea la săditul livezilor şi crearea noilor plantaţii multianuale. Doar în anul 2012 în toate categoriile de gospodării agricole din raion au fost sădite livezi intensive şi superintensive pe o suprafaţă de 226 ha., iar plantaţii nucifere pe 23 ha. Un stimul important la acest capitol a fost sistemul de subvenţionare a ramurii în RM, care prevede recuperarea parţială a cheltuielilor (3,4 mln. lei) la înfiinţarea plantaţiilor vizate.

Una din ramurile importante ale sectorului agroalimentar este sectorul zootehnic , care ţine mai mult de sectorul privat. Dat fiind faptul, că fermele de vite în gospodăriile asociate practic nu mai funcţionează, iar în rezultatul secetei din anul 2012, efectivul de animale a scăzut simţitor - la sfârşitul anului 2012 efectivul de porcine constituie doar 12.383 capete, în scădere cu 13% faţă de anul precedent; bovinele numără 7.627 capete, în scădere cu 15% faţă de anul trecut; ovinele şi caprinele alcătuiesc 10.702 capete, în scădere cu 22%; efectivul de păsări constituie 230 mii capete, în scădere cu 4%, faţă de 2011; familii de albini sunt 2680, sau cu 50% mai mult faţă de anul precedent. În urma secetei a fost afectată mult şi baza furajeră,ea reducându-se simţitor cantitativ, fapt care a dus la majorarea preţurilor la furaje. Aceşti factori negativi au cauzat scăderea nivelului de alimentaţie în sectorul zootehnic şi ca rezultat a scăzut productivitatea laptelui şi a cărnii,astfel fiind pusă în pericol eficienţa ramurii. Reieşind din cele expuse, propunem următoarele căi de soluţionare a problemei:

- majorarea suprafeţelor însămânţate cu culturi furajere.
- lărgirea suprafeţelor irigabile şi renovarea sistemelor de irigare.
- introducerea în asolament a culturilor furajere înalt-productive şi rezistente la secetă.

În anul 2012 au fost irigate:

1. culturi agricole: SRL „Soragrovis”- 20 ha; SA „Alfa Nistru”-385 ha; SRL”SC Vitalitifruct-EXPO”-4ha; SRL „Prietenia Agro”-15 ha; AMG „Kernel”SRL- 85ha; SRL „Milen-Agro-Prim”-16 ha.
2. livezi: SRL”SC Vitalitifruct-EXPO”-30 ha; SRL”Milen-Agro-Prim”-35 ha; SRL “Geto-

Dava" -31 ha; GŢ „Zosim Mihail " -8 ha; SA „Alfa Nistru"-115 ha; AMG „Kernel"SRL-25 ha.

Agricultorii raionului au beneficiat de sprijinul şi înlesnirile (din 19 mln. lei solicitate au fost achitate 12 mln. lei) acordate producătorilor agricoli, conform Hotărârii Guvernului RM nr. 57 din 31.01.2012.

Un capitol aparte în activitatea DAA este lucrul cu petiţiile cetăţenilor. La adresa Direcţiei au parvenit 42 petiţii adresate direct, prin intermediul Guvernului, Ministerelor şi Departamentelor, sau organelor APL- toate fiind soluţionate în termenii stabiliţi.

În vederea soluţionării diferitor probleme specialiştii Direcţiei au participat la 26 adunări în gospodăriile agricole din raion, contribuind la aplanarea situaţiilor conflictuale.

În anul 2012 agricultorii raionului Soroca au recoltat: 47,15 mii tone de cereale; 17,7 mii tone seminţe de floarea soarelui; 45,1 mii tone de sfeclă de zahăr; 77 tone seminţe de rapiţă; 2,9 mii tone de soie; 42,1 mii tone de fructe; 5,7 mii tone de legume şi alte produse agricole. Preţurile la producţia agricolă sunt relativ convenabile pentru agenţii economici.

În sectorul zootehnic s-au produs: 4,2 mii tone de carne; 24,9 mii tone de lapte; 22,9 mln. buc. de ouă şi alte produse animaliere.

Volumul producţiei agricole a tuturor categoriilor de gospodării din raion(preţuri comparabile),în anul 2012 a constituit 222,2 mln. lei (producţia vegetală - 68,4%; producţia animalieră - 31,6%), volum ce constituie 85,3%, din volumul anului precedent, 2011.

În toamna anului 2012,în pofida faptului că condiţiile climaterice n-au fost favorabile,ci afectate de secetă, în raion s-au însămânţat 12.556 ha de grâu, 1000 ha orz de toamnă, şi 800 ha de rapiţă. Din suprafaţa totală a terenurilor arabile 96% au fost arate fiind îmbucurător şi faptul, că o bună parte din aceste terenuri au fost prelucrate conform noilor tehnologii (Nou Till şi Mini Till). Circa 60% din terenurile arate au fost nivelate, pe terenurile planificate pentru cultivarea sfeclei de zahăr, introducându-se îngrăşăminte minerale.

Condiţiile climaterice favorabile de la sfârşitul anului 2012, începutul lui 2013 dau speranţa că anul agricol 2013 va fi un an agricol mai bun. ■

DIRECȚIA RAIONALĂ AGRICULTURĂ ȘI ALIMENTAȚIE SOROCA

De la stânga: Constantin Purice, Serghei Slutu, Aliona Andriuţă, Silvia Zara, Eugen Solovei, Ion Cebotarean

ZIUA LUCRĂTORULUI DIN DOMENIUL AGRICULTURII – 2012

AGRICULTORII SOROCENI AU FĂCUT TOTALURILE ANULUI AGRICOL LA TRADIȚIONALA ÎNTRUNIRE RAIONALĂ

Preşedintele r-lui Soroca, Victor Său: „Condiţiile naturale ale acestui an au fost foarte grele, dar s-a muncit mult şi în rezultat avem o creştere în domeniul agrar în comparaţie cu anii precedenţi. Vă felicit şi vă doresc ploi, zăpadă la vreme, timp frumos pentru desfăşurarea lucrărilor şi forţe pentru a munci. Să fiţi mândri de munca pe care o faceţi şi de rezultatele dvs.” Mihai Grosu, reprezentant al Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare, a înmânat Diplome de Onoare producătorilor agricoli, care au înregistrat rezultate frumoase în acest an: Alexei Florea, Ghenadie Muntean, Victor Guţu, Pavel Cebotari, Mihail Cristian, Oxana Petrovici, Ala Lisnic.

Serghei Slutu, şeful Direcţiei raionale Agricultură şi Alimentaţie, a trecut în revistă cele mai marcante realizări şi a menţionat, că în pofida tuturor greutăţilor, agricultorii din Soroca au izbutit să ducă la bun sfârşit toate lucrările cu rezultate bune.

Comisia raională pentru totalizarea rezultatelor obţinute şi aprecierea învingătorilor a decis premierea producătorilor agricoli din raion, fiindu-le oferite Diplome de Onoare şi Premii băneşti:

Grupa I – gospodăriile agricole care prelucrează peste 2000 ha.
I loc – SRL “Prietenia Agro” – conducător Florea Alexei;
II loc – SRL „AMG Kernel” – conducător Guţu Victor;
III loc – SA „Alfa Nistru” – conducător Ceban Ilarion.

Grupa II – gospodăriile agricole care prelucrează 1500-2000 ha.
I loc – GŢ „Marciuc Valentina” – conducător Marciuc Valentina;
II loc – SRL „Oclanda Agro” – conducător Cebotari Pavel;
III loc – SRL „Tehrubsor” – conducător Muntean Ghenadie.

Grupa III – gospodăriile agricole care prelucrează 1000-1500 ha.
I loc – GŢ „Cebotari Mihail” – conducător Cebotari Mihail;
II loc – CP „A. Gusacinschi” – conducător Cravciuc Ilie;
III loc – GŢ „Cobâlaş Silvia” – conducător Cobâlaş Silvia.

Grupa IV – gospodăriile agricole care prelucrează 500-1000 ha.
I loc – SRL „Visagromag” – conducător Sochirca Vasile;
II loc – GŢ „Bacalâm Vitalie” – conducător Bacalâm Vitalie;
III loc – SRL „Soragrovis” – conducător Ivanov Vladimir.

Grupa V – gospodăriile agricole care prelucrează 200-500 ha.
I loc – CP „CVA Virocagro” – conducător Cotoman Vitalie;
II loc – SRL „Alviresor” – conducător Mânzat Vitalie;
III loc – SRL „Cobgeancasor” – conducător Eremiţa Vladimir.

Grupa VI – gospodăriile agricole care prelucrează 100-200 ha.
I loc – SRL „Niclus Agro”, conducător Cristian Mihai;
II loc – SRL „Ilina”, conducător Topală Larisa;
III loc – GŢ „Ţarina” – conducător Popa Nicolae.

Grupa VII – gospodăriile agricole care prelucrează până la 100 ha.
I loc – GŢ „Solovei Victor” – director Solovei Victor;
II loc – GŢ „Ţurcan Iurie” – conducător Ţurcan Iurie;
III loc – Colegiul Tehnic Agricol – director Nesterenco Constantin.

Pentru indici înalţi la recoltarea culturilor de câmp şi efectuarea semănăturilor de toamnă se menţionează cu Diplome de Onoare şi premii băneşti:
SRL „Agroselect Vădeni”- Sochircă Haralampie
SRL „CMV” - Volniţchi Constantin
SRL „Diamax Agro”, - Coţaga Ion
SRL „Scripta Prim”-Bric Valentina
SRL „Silvitrans”-Braga Petru
SRL „Milen Agro Prim”-Cristian Mihai
SRL „Agroselect Vasilcău”-Cebotărean Iurie
SRL „Agro PSC”-Sapojnic Anatolie
SRL „Regina Câmpiilor”- Donţu Petru
GŢ „Solza Constantin”-Solza Constantin

Se menţionează cu Diplome de Onoare şi premii băneşti următoarele echipaje: Echipajele de recoltare a florii-soarelui.
Brumareţchi Mihail-SRL „Scripta Prim”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA – 402 tone;
Borozan Petru-SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA – 324 t;
Botnari Pavel-SRL „CMV”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA – 310 t;
Moruz Veaceslav-SRL „AMG Kernel”, care a recoltat 1200 t;
Costache Ion -SRL „Tehrusbor”, care a recoltat 700t;
Gulica Aurel- SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat 532 t.

Premii de încurajare următoarelor echipaje:
Bolbocean Ruslan-SRL „Agro PSC”, care a recoltat 418 t;
Gasan Iurie-SRL „Visagromag”, care a recoltat 410 t;
Costin Mihail-SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat 408 t;
Blajen Arcadie-GŢ „Marciuc Valentina”, care a recoltat 363 t;
Glijin Valerii-SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat 354 t.

II. Echipajele de recoltare a porumbului.
Borozan Petru-SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat cu combina NIVA 549 t;
Ghervas Petru-SRL „Prietenia Agro”, care a recoltat cu combina NIVA 512 t;
Calaraş Vasile-SRL „Scripta Prim”, care a recoltat cu combina NIVA 300 t;
Curoşu Veaceslav-SRL “AMG Kernel”, care a recoltat 700 t;
Sochirca Iurie-SRL „Visagromag”, care a recoltat 510 t;
Agachi Ion-SRL “Tehrubsor”, care a recoltat 309 t.

III. Echipajele de recoltare a soiei.

Se menţionează cu diplome de onoare şi premii băneşti următoarele echipaje:
Pavliuc Serghei, SRL „Scripta Prim”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA 120 t;
Istrati Gheorghe, GŢ „Cebotari Mihail”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA 78t;
Rotari Victor, SRL „Tehrubsor”, care a recoltat cu combina SC-5 NIVA 69 t;
Zubco Vladimir, SRL „AMG Kernel”, care a recoltat cu combina 477 t;
Mitrean Constantin, GŢ „Cobâlaş Silvia”, care a recoltat cu combina 142 t;
Chiriac Boris, GŢ „Marciuc Valentina”, care a recoltat cu combina 130 t.

IV. Cel mai bun mecanizator.
Aratul
Locul I – Voloşciuc Ivan, SRL „Rai Agro” tractor K-700 – 831 ha;
Locul II – Golovin Alexei şi Perciun Valerii, SRL „Milen Agro Prim”,tractor K-700 – 680 ha;
Locul III – Porcescu Valerii, GŢ „Bacalâm Vitalie”,tractor K-700 – 590 ha.
Locul I – Guşilă Ion, SRL „Prietenia Agro”, tractor T-150 – 715 ha;
Locul II – Stanco Igor, SRL „Visagromag”,tractor T-150 – 509 ha;
Locul III – Chiriac Serghei, SRL „Oclanda Agro”, tractor T-150 – 500 ha.

Locul I – Guţu Cornel,SRL „AMG Kernel”, tractor K-700 – 1500 ha;
Locul II – Marciuc Alexandru, GŢ „Marciuc Valentina”, tractor K-700 – 778 ha;
Locul III – Ciutulean Oleg, SA „Alfa Nistru”, tractor K-700 – 747 ha.

Se menţionează cu Diplome de Onoare şi premii băneşti mecanizatorii care au arat şi semănat suprafeţe mari:
a)La arat
Doscoci Alexei, SRL „Prietenia Agro”, tractor K-700 – 550 ha;
Mititiuc Viorel, SRL „Rai Agro Prim”,tractor T-150 – 550 ha;
Ursachi Viorel, SRL „Tehrubsor”, tractor K-700 – 528 ha;
Vacari Alexandru, SRL „Oclanda Agro”, tractor T-150 – 474 ha;
Barițchii Gheorghe, SRL „AMG Kernel”, tractor K-700 – 450 ha;
Borodin Mihail, SRL „AMG Kernel”,tractor T-150 – 430 ha;
Ostapciuc Viorel, SRL „Silvitrans”, tractor K-700 – 420 ha;
Cojocari Alexandru, SRL „Agro PSC”, tractor T-150 – 416 ha;
Curoşu Arcadie, SA „Alfa Nistru”, tractor T-150 – 400 ha;
Calaraş Ion, SRL „Scripta Prim”, tractor T-150 – 400 ha.
b) La semănat
Locul I – Revenco Ion şi Rotari Veaceslav, SRL „AMG Kernel”-560 ha;
Locul II – Guşilă Ion, SRL „Prietenia Agro”-480 ha;
Locul III – Marciuc Alexandru, GŢ „Marciuc Valentina”- 480 ha.

Se menţionează cu Diplome de Onoare şi premii băneşti mecanizatorii care au semănat suprafeţe mari pentru roada anului 2013:
Pascari Mihail, SRL „Milen Agro Prim”-452 ha;
Rotari Iurie, SRL „Tehrubsor”-400 ha;
Pascari Ruslan, SRL „Scripta Prim”-390 ha;
Carauş Andrei, SRL „Prietenia Agro”-340 ha;
Verbiţchi Gheorghe, SRL „Prietenia Agro”-310 ha;
Craveţ Ion, SA Alfa Nistru”-300 ha;
Tăbârţă Vasile, SRL „Visagromag”-250 ha;
Paşa Mihail, GŢ „Cobâlaş Silvia”-250 ha.

V. Cel mai bun specialist în agricultură
Agronomi:
Locul I – Spinei Vasile, SRL „AMG Kernel”;
Locul II – Tarasiuc Ion, SRL „Oclanda Agro”;
Locul III – Râjac Ana, SRL „Prietenia Agro”.

Ingineri:
Locul I – Coşciug Ivan, SRL „Scripta prim”;
Locul II – Melnic Anatolie, SRL „Tehrubsor”;
Locul III Hriplivâi Ion, ARL „Agroselect Vădeni”.

Contabili-economişti:
Locul I – Cecan Mihail, SRL „Prrietenia Agro”;
Locul II – Gadibadi Liuba, SRL „Visagromag”;
Locul III – Conovali Semion, SRL „Agro PSC”.
Cel mai bun conducător al brigăzii de câmp:
Locul I – Costin Mihail, SRL „Prietenia Agro”;
Locul II – Alexei Timofei, SRL „Oclanda Agro”;
Locul III – Andrieş Ion, GŢ „Cebotari Mihail”.

Cel mai bun conducător al brigăzii de fructe:
Locul I – Bulat Agafia, SRL „Tehrubsor”;
Locul II – Plitoc Vitalie, GŢ „Bacalâm Vitalie”;
Locul III – Leahu Isidor, SA „Alfa Nistru”.

Cel mai bun conducător al brigăzii de legume:
Locul I – Coţaga Leonid, SA „Alfa Nistru”;
Locul II – Sorocean Vasile, SRL „Prietenia Agro”;
Locul III – Cepurneac Raisa, SRL „Soragrovis”.

Cel mai bun conducător al brigăzii de tractoare:
Locul I – Morari Mihail, SRL Diamax Agro”;
Locul II – Celac Valeriu, SRL „AMG Kernel”;
Locul III – Codrean Gheorghe, SRL „Scripta Prim”.

Cel mai bun şef de fermă din gospodăriile agricole:
Locul I – Cebotari Igor, SRL „Oclanda Agro”;
Locul II – Boţoc Petru, SRL „Prietenia Agro”;
Locul III – Cebotărean Eugeniu, SRL „Agroselect Vasilcău”.

Cel mai bun specialist în relaţii funciare şi cadastru:
Locul I – Ţarălungă Igor, primăria Redi-Cereşnovăţ;
Locul II – Drăgălin Valentin, primăria Bădiceni;
Locul III – Zagaevschii Mihail, primăria Cosăuţi.

Cel mai bun specialist al serviciilor desconcentrate din agricultură:
Locul I – Cucicov Ion, şeful Inspectoratului „Intehagro”;
Locul II – Spoialo Valeriu, şeful Direcţiei supraveghere fitosanitară şi control semincer;
Locul III – Mărâi Alexandru, inspector principal zootehnic la Direcția sanitar-veterinară şi siguranţa produselor de origine animală.

Veterani- conducători de gospodării agricole,

premiaţi cu diplome de onoare şi premii băneşti:
Catan Tudor, primăria Rubleniţa
Crisco Jorj, primăria Soroca
Godorog Nicolae, primăria Soroca
Branişte Nicolae, primăria Soroca
Flocosu Eugen, primăria Ocolina
Puico Ion, primăria Zastânca
Grigor Constantin, primăria Soroca
Tureatcă Polina, primăria Iarova
Brijatâi Iurii, primăria Oclanda
Lupuşor Vasile, primăria Egoreni
Garabagiu Serghei, primăria Soroca
Ursu Vasile, primăria Stoicani

Au fost premiaţi participanţii concursului „Cei mai buni producători de vin de casă" în cadrul „Zilei Naţionale a Vinului- 2012":

Vin alb
Locul I Radu Marco, or. Soroca
Locul II Railean Ion, s. Redi Cereşnovăţ
Locul III Guţu Vladimir, or.Soroca
Vin roşu
Locul I Tabuncic Gheorghe, or.Soroca
Locul II Guţu Vladimir, or.Soroca
Locul III Vârlan Vasile, or.Soroca

Premii de încurajare
Andronic Stepan, or.Soroca
Rotaru Lilian, s.Pîrliţa
Valuţa Vladimir, or.Soroca
Zaporojan Victor, or.Soroca
Petric Iurie, s.Stoicani
Goncearuc Iurie, or.Soroca
Luca Nichifor, s.Cureşniţa
Robu Nicolae, or.Soroca
Moiseevici Mihail, or.Soroca
Petcu Ion, s.Rubleniţa
Dumitraş Iurie, s.Rubleniţa
Manole Pavel, s.Rubleniţa
Dumitraş Andrian, s.Iojniţa

Tradiţional, festivitatea agricultorilor soroceni s-a încheiat cu un frumos concert, prezentat de artişti soroceni şi din capitală. ■

Eveniment–2012

IURIE TĂNASE A LUAT PREMIUL MARE LA EXPOZIȚIA-TÂRG "FARMER-2012"!

Fermierul Iurie Tanase felicitat de Ministrul Agriculturii şi Industriei Alimentare al RM Vasile Bumacov

În perioada 25-27 octombrie, la Moldexpo, pentru a 15-a oară a avut loc tradiţionala expoziţie-târg „Farmer-2012", care a fost una de mare succes pentru soroceanul Iurie Tănase.

În cadrul concursului „Fermier Lider-2012" Iurie Tănase, administratorul gospodăriei ţărănești cu același nume, care a participat cu nu mai puţin de șapte soiuri de mere, s-a învrednicit de cea mai mare distincţie – PREMIUL MARE!!!

Domnia sa a mai primit din partea organizatorilor Medalia de Aur, un premiu bănesc și o foaie gratis la Expoziţia agricolă, care va avea loc în perioada 6-8 februarie 2013 la Berlin. ■

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE (CNAS)

CNAS este o instituţie publică autonomă de interes naţional, cu personalitate juridică, ce administrează şi gestionează sistemul public de asigurări sociale. Instituţia a fost înfiinţată în 2001, în baza Legii privind sistemul public de asigurări sociale de stat nr. 489-XIX din 8 iulie 1999.

CNAS este condusă de un preşedinte, desemnat de Guvernul Republicii Moldova. Activitatea **CNAS** este supravegheată de Consiliul de Administraţie compus din 12 persoane, reprezentanţi ai: Guvernului, Sindicatelor, Patronatului şi a organizaţiilor de pensionari.

Mesaj către CTAS, SOROCA

„Cine nu are grijă de el însuşi,
are şansele să se trezească ruinat”
Epictet

Astăzi puţini îşi pun întrebarea „Din ce mijloace voi trăi, când nu voi mai putea realiza venituri dintr-o activitate profesională?”. Este eronată gândirea omului, că toată viaţa va avea forţe pentru a-şi crea resurse suficiente pentru acoperirea tuturor cheltuielilor şi va putea de sine stătător să înfrunte situaţiile dificile de viaţă, care de regulă se produc pentru fiecare din noi, în cel mai neaşteptat şi nepotrivit moment.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca este subdiviziunea teritorială a Casei Naţionale de Asigurări Sociale şi reprezintă veriga ce uneşte autoritatea publică centrală cu populaţia din raionul Soroca. Fiind amplasată într-un loc pitoresc şi de o frumuseţe rară, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca are parte şi de specialişti responsabili şi competenţi în domeniu. Este una dintre cele mai de succes case teritoriale, asigurând realizarea politicii statului în domeniul asigurărilor sociale şi înregistrând performanţe înalte de activitate. Colectivul este condus de dl Dumitru Zgardan, manager responabil şi persoană cu un suflet mare, care pe lângă activitatea în cadrul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, mai are timp şi energie, pentru activităţi extraserviciu, fiind ctitorul Parohiei „Sfinţii martiri Brâncoveni” din Soroca.

În general noi, cei ce activăm în domeniul protecţiei sociale, avem nevoie de multă răbdare, bunătate şi dăruire de sine. Sunt convinsă, că în lipsa acestor calităţi, nu este posibilă o activitate rodnică în domeniul protecţiei sociale şi nici nu pot fi atinse coardele cele mai fine ale sufletului uman. Doar cu credinţă în Dumnezeu vom depăşi orice obstacol şi provocare.

Preşedintele Casei Naţionale de Asigurări Sociale,
Maria BORTĂ

Maria BORTĂ

Preşedintele Casei Naţionale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova. Născută la 27 martie 1963 în satul Cucuieţii-Vechi, Râşcani.

STRUCTURILE TERITORIALE CNAS

ORGANIGRAMA CASEI NAŢIONALE DE ASIGURĂRI SOCIALE

Consiliul de Administraţie al CNAS

Preşedintele CNAS

Aparatul Central

Vicepreşedinte

Direcţia generală control şi aplicarea legislaţiei pentru drepturile sociale

Direcţia generală elaborarea şi dezvoltarea sistemului informaţional

Direcţia generală plata drepturi sociale

Direcţia generală implementarea sistemului informaţional

Direcţia generală prestaţii sociale

Secţia susţinerea informaţională a utilizatorilor

Direcţia relaţii internaţionale, acorduri bilaterale şi comunicare

Secţia securitatea informaţională

Vicepreşedinte

Direcţia generală evidenţa contribuabililor

Direcţia planificare bugetară

Direcţia generală evidenţa individuală a contribuţiilor

Secţia statistică şi cheltuieli de organizare

Direcţia generală monitorizarea activităţii şi achiziţii publice

Direcţia generală finanţe şi asigurări sociale

Direcţia generală audit intern

Direcţia juridică

Direcţia resurse umane

Secţia administrativă

40 Case teritoriale de asigurări sociale

Subdiviziuni teritoriale

CASA TERITORIALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE SOROCA (CTAS)

Atribuţiile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca

1. *Înregistrarea persoanelor juridice şi fizice în calitate de plătitori la bugetul asigurărilor sociale de stat şi evidenţa acestora;*
2. *Recepţionarea şi prelucrarea declaraţiilor privind calcularea şi utilizarea contribuţiilor de asigurări sociale de stat şi altor documente ce ţin de modificarea obligaţiilor faţă de BASS;*
3. *Efectuarea controalelor privind corectitudinea stabilirii şi achitării indemnizaţiilor pentru incapacitatea temporară de muncă de către plătitorii de contribuţii la BASS;*
4. *Acumularea şi prelucrarea documentelor evidenţei individuale;*
5. *Evidenţa contribuţiilor de asigurări sociale persoanelor autoasigurate;*
6. *Atribuirea codului personal de asigurări sociale (CPAS), eliberarea certificatelor asigurărilor sociale de stat şi a extraselor din contul personal;*
7. *Stabilirea prestaţiilor sociale (pensii, indemnizaţii, alocaţii, ajutoare şi alte drepturi sociale) în baza cererilor şi documentelor depuse de cetăţeni şi perfectarea deciziilor de acordare/respingere a solicitărilor;*
8. *Acordarea biletelor de tratament balneosanatorial invalizilor veteranilor şi persoanelor asigurate;*
9. *Efectuarea controalelor privind corectitudinea achitării prestaţiilor sociale prin intermediul instituţiilor financiare şi oficiilor poştale;*
10. *Constatarea contravenţiilor administrative şi întocmirea dărilor de seamă privind cauzele contravenţionale examinate în instanţa de recurs;*
11. *Examinarea petiţiilor şi adresărilor cetăţenilor pe probleme ce ţin de competenţa casei teritoriale.*
12. *Informarea populaţiei în scopul mediatizării modificărilor în legislaţie.*

Conducerea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca (CTAS)

Şef Direcţie Generală CTAS Soroca - Dumitru Zgardan.

Şef-adjunct Direcţie Generală CTAS Soroca – Diana Prepeliţă.

Şef Direcţia Venituri - Elena Lozan.

Şef Direcţia Calcul Drepturi Sociale - Ludmila Dolghii.

Şef Secţie Calcul Drepturi Sociale plătite de la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat (BASS) –Marina Cojocari.

Şef Serviciul Calcul Drepturi Sociale plătite de la Bugetul de Stat –Ana Struţescu.

* În cadrul CTAS Soroca mai activează: administrator-1; şofer-1; lucrător tehnic-1, angajaţi prin contract de muncă.

Soroca3000 str. Ştefan cel Mare, 20
Telefon
0-230-3-01-64
0-230-2-24-37
0-230-2-23-76

CASA TERITORIALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE SOROCA– STRUCTURĂ DE BAZĂ

Dumitru Zgardan

Şef Direcţie Generală CTAS Soroca. Născut la 9 august 1957 în s. Redi – Cereşnovăţ, Soroca.

Activitatea CTAS Soroca, ca structură teritorială de bază în sistemul public de asigurări sociale, în limitele atribuţiilor stabilite, în anul 2012 a fost desfăşurată în baza planului de activitate, întocmit conform cerinţelor Programului de Dezvoltare Strategică a CNAS pentru anii 2012-2014, regulamentului privind organizarea activităţii CTAS şi altor acte normative.

În anul 2012 au fost deserviţi peste 14 mii cetăţeni după cum urmează:

Stabilirea dreptului la prestaţii sociale: pensii - 1706 persoane; indemnizaţii – 1969 persoane; compensaţii nominative - 1179 persoane; foi balneosanatoriale – 174 persoane; ajutoare de deces – 1383 persoane; alocaţii sociale de stat – 322 persoane; alocaţii nominale de stat – 10 persoane; alocaţii lunare de stat – 659 persoane.

Alte servicii: eliberate certificate – 4718; extrase din conturi personale – 705.

Realizarea obiectivelor în domeniul înregistrării şi evidenţei plătitorilor la BASS, evidenţei individuale a contribuţiilor, precum şi utilizării mijloacelor bugetului pentru achitarea indemnizaţiilor pentru incapacitatea temporară de muncă au fost asigurate de către Direcţia Venituri. Acumulările la BASS pentru anul 2012 au fost planificate în volum de 107,8 mln. lei, de facto fiind acumulate 102,3 mln. lei, sau 95,5 %.

Cei mai mari 11 contribuabili din raionul Soroca, care au contribuit la formarea BASS în sumă 34,9 mln. lei, ceea ce constituie 34% din volumul incăsărilor pe raion:

Direcţia generală învăţământ – 5 972,5 mii lei; Spitalul raional – 4 752,6 mii lei; Centrul medicilor de familie – 3 961,2 mii lei; SA Alfa Nistru – 3 245,0 mii lei; Primăria Soroca – 3 233,4 mii lei; SRL Ermogrup – 2 927,9 mii lei; Fabrica de brânzeturi – 2 713,0 mii lei; ÎM Magt Vest SRL- 2 671,9 mii lei; Cariera de granit şi pietriş – 1 940,9 mii lei; Colegiul pedagogic „M.Eminescu” – 1 737,1 mii lei; ÎCS Sotex Grup – 1 711,0 mii lei.

Totodată restanţa la BASS pe raionul Soroca, la situaţia din 31.12.2012 constituie – 16,1 mln. lei.

Cele mai considerabile sume de restanţe o au următorii contribuabili: ÎM Magt Vest – 3 172,1 mii lei; I.I.S Acva Nord - 1 188,0 mii lei; Î.S Silvicultura - 488,9 mii lei; SRL Agrosimion – 456,6 mii lei; SA Cariera de granit şi pietriş – 340,1 mii lei; SRL AMG Magroselect – 194,2 mii lei; SRL Fumăriţa - 191,2 mii lei; SRL Nord Invest – 158,7 mii lei; SA Regia Apă Canal – 147,0 mii lei; SRL Ermo Grup – 114,5 mii lei; SRL Agro P.S.C. – 105,9 mii lei; SRL Agromir – 102,3 mii lei; GŢ Răilean Ion – 73,4 mii lei; Primăria Hologniţa – 97,2 mii lei; Primăria Nimereuca – 64,0 mii lei.

În continuare mă voi referi la realizarea obiectivelor în domeniul protecţie sociale a persoanelor în etate, persoanelor care şi-au pierdut întreţinătorul, persoanelor cu necesităţi speciale, familiilor cu copii şi altor categorii de populaţie, care au nevoie de o protecţie socială suplimentară, conform legislaţiei în vigoare, asigurate de către Direcţia calcul drepturi sociale .

La data de 31.12.2012 la CTAS Soroca se aflau la evidenţă 24197 beneficiari de drepturi sociale, inclusiv: 20 309 - beneficiari de pensii; 2 167- beneficiari de alocaţii; 1 721 - beneficiari de indemnizaţii. Pentru 2012 suma plăţilor drepturilor sociale a constituit 216,9 mln. lei.

Am conlucrat cu Inspectoratul Fiscal de Stat Soroca întru asigurarea achitării restanţelor la BASS, cu filialele S.A. Banca de Economii şi oficiile poştale ale Î.S. Poşta Moldovei, la obiectul achitării în mărime deplină şi în termenii stabiliţi a drepturilor sociale prin intermediul acestor instituţii. Conlucrăm permanent cu Direcţia asistenţă socială şi protecţia familiei Soroca, Oficiul Forţelor de Muncă, Comisia de expertiză medicală a vitalităţii. De asemenea, avem o conlucrare strânsă cu administraţia publică locală de nivelul unu şi doi.

În activitatea zi de zi, o deosebită atenţie acordăm informării în masă a cetăţenilor, privind noutăţile din sistemul public de asigurări sociale, participând la emisiunile difuzate de televiziunea SOR TV, publicând diverse informaţii, anunţuri, răspunsuri la întrebări în presa locală „OdN” şi „Realitatea”.

Depunem toate eforturile pentru a menţine o imagine de instituţie modernă, corespunzătoare cerinţelor cetăţenilor, prin realizarea obiectivelor trasate:

- înregistrarea şi asigurarea evidenţei agenţilor economici şi a obligaţiilor acestora;
- asigurarea procesului de evidenţă individuală a contribuţiilor de asigurări sociale;
- implementarea serviciului de raportare electronică;
- asigurarea realizării dreptului cetăţenilor la protecţia socială;
- asigurarea indexării pensiilor şi unor prestaţii sociale;
- sporirea nivelului de deservire a populaţiei prin informarea corectă şi operativă;
- asigurarea examinării obiective a petiţiilor;
- îmbunătăţirea şi optimizarea activităţii de control;
- aplicarea în activitate a tehnologiilor informaţionale noi;
- dezvoltarea profesională a angajaţilor şi perfecţionarea competenţelor;
- asigurarea evaluării obiective a performanţelor profesionale;
- aplicarea în practică a performanţelor altor CTAS. ■

Front Office

CTAS SOROCA ACTIVEAZĂ ÎN BAZA SISTEMULUI FRONT ŞI BACK OFFICE

Diana PREPELIŢĂ

Şef-adjunct Direcţie Generală CTAS Soroca
Născută la 23 septembrie 1971 în or. Soroca.
Specialist în administrare publică, sistemul asigurărilor sociale (AAP, 1991, Chişinău).

Casa teritorială de asigurări sociale (CTAS) Soroca activează în condiţii similare,caracteristice pentru majoritatea CTAS din RM, având aceleaşi griji, nevoi şi bucurii. Ne deosebim, probabil, doar prin proporţii şi intensitatea fluxului de vizitatori,dat fiind faptul, că suntem a 10-ea CTAS din republică, după numărul de persoane deservite.

Valorile general umane de care ne conducem în activitatea noastră se manifestă în atitudinea corectă faţă de contribuabili şi beneficiarii de prestaţii sociale, precum şi faţă de orice cetăţean care se adresează la CTAS. O condiţie fundamentală pentru specialiştii noştri este şi manifestarea profesionalismului şi operativităţii.

CTAS Soroca activează în baza sistemului FRONT şi BACK OFFICE timp de 4 ani. Sistemul dat prevede deservirea la cel mai înalt nivel a persoanelor. Astfel, pe parcursul anului 2012 am înregistrat:

- doar 28 adresări şi petiţii ale cetăţenilor, nici una din ele nu a fost întemeiată, ceia ce ne bucură.

- 202 adresări privind acordarea foilor de tratament balneosanatorial invalizilor şi veteranilor. Au fost distribuite 170 foi balneosanatoriale inclusiv: 145 vetranilor muncii şi 25 veteranilor şi invalizilor de război.

Pe parcursul anilor CTAS Soroca a demonstrat prin rezultate concrete şi performante, că face faţă tuturor sarcinilor de bază ale activităţii sale. Tindem spre majorarea veniturilor în bugetul asigurărilor sociale şi facem tot posibilul pentru realizarea programului stabilit. Obiectivele trasate, privind constituirea sistemului de evidenţă a contribuţiilor şi organizarea schimbului de informaţii cu instituţiile raionului Soroca, au fost realizate. Un obiectiv important planificat, este implementarea noului Serviciu de raportare electronică în cadrul CTAS Soroca. Începând cu 01.01.2012, pensiile sunt stabilite în baza datelor privind venitul asigurat din Registrul de Stat al Evidenţei Individuale. Datorită acestui sistem solicitanţii de pensii nu prezintă numeroase certificate cu privire la salariu obţinut după 01.01.1999. Obiectivele trasate sunt reale şi măsurabile, reflectând o imagine concretă a gradului de dezvoltare a domeniului. ■

Activitate zi de zi

SERVICII CTAS

Elena LOZAN

Şef Direcţie Venituri.
Născută la 10 septembrie 1961 în s. Baxani, Soroca.
Contabil-economist (Universitatea Agrară, Chişinău)
În sistemul public de asigurări sociale activează din anul 1996.

I. Direcţia Venituri

În cadrul Direcţiei activează 10 specialişti: subsemnata Elena Lozan; Aliona Manoli, Vitalie Sârbu, Ala Panas, Ana Sclifos-specialişti principali; Lidia Movilă, Alexei Plaţânda, Livia Ardovan-specialişti superiori; AculinaPlohii, CarolinaHoroşii – specialişti.

Din activitatea Direcţiei:

Obiectivele strategice: evidenţa plătitorilor de contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii specificaţi în Legea BASS pentru anul 2013; evidenţa obligaţiilor plătitorilor de contribuţii faţă de bugetul asigurărilor sociale de stat; dezvoltarea segmentului de evidenţă individuală a contribuţiilor de sigurări sociale de stat în cadrul CTAS.

La formarea bugetului asigurărilor sociale de stat au participat 23 309 agenţi economici, plătitori de contribuţii de asigurări sociale la BASS, şi 15 708 persoane asigurate din rândul salariaţilor, angajaţilor în bază de contract individual de muncă, judecătorilor, avocaţilor, persoanelor fizice ce îşi desfăşoară activitatea pe cont propriu, dintre care 1 675 persoane angajate în sectorul agrar şi 1 395 pensionari încadraţi în activitate.

Peste 61 000 declaraţii trimestriale privind calcularea şi utilizarea contribuţiilor de asigurări sociale prezentate de plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat au fost verificate, analizate şi prelucrate cu întocmirea rapoartelor/informaţiilor totalizatoare.

În conformitate cu art.30 şi 35 din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale de stat au fost întreprinse măsuri întru sporirea acumulărilor la bugetul asigurărilor sociale de stat prin organizarea şedinţelor cu agenţii economici din raionul Soroca cu cele mai mari restanţe la buget.

Administrarea Registrului de stat al evidenţei individuale în sistemul public de asigurări sociale s-a realizat prin acumularea şi prelucrarea a 437 644 declaraţii ale persoanelor asigurate. Începând cu 1 ianuarie 2012, CTAS Soroca a început procesul de confirmare a venitului asigurat realizat după 1 ianuarie 1999 în baza datelor de la contul personal al persoanelor asigurate. Lipsa informaţiei la contul personal de asigurări sociale din motivul neprezentării documentelor evidenţei individuale de către angajator sau nevirării contribuţiilor de asigurări sociale atrag după sine excluderea perioadei respective din stagiul de cotizare şi micşorarea venitului asigurat, influienţând negativ asupra mărimii pensiei.

Pe parcursul anului 2012 au fost atribuite peste 11 mii coduri personale de asigurări sociale (CPAS) şi prelucrate peste 22 mii declaraţii ale persoanelor asigurate. Pentru informarea cetăţenilor cu privire la datele personale din Registrul evidenţei individuale de asigurări sociale au fost eliberate 761 extrase din conturile curente de asigurări sociale. Extrasul din cont se eliberează la cererea persoanei asigurate şi este o pârghie eficientă în vederea reducerii practicii achitării salariilor în plic. Furnizarea informaţiei din Registrul de stat al evidenţei individuale se relizează şi prin intermediul accesării paginii web a CNAS, www.cnas.md, serviciu care oferă fiecărei persoane asigurate, posibilitatea de a verifica starea contului curent on-line, fără nece-

sitatea deplasării la CTAS, introducând doar IDNP din buletinul de identitate.

În scopul gestionării eficiente a mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, pe parcursul semestrului au fost efectuate 224 controale privind veridicitatea certificatelor de salariu eliberate de agenţii economici şi 102 controale privind corectitudinea calculării şi achitării indemnizaţiilor pentru incapacitate temporară de muncă de către agenţii economici. De plata indemnizaţiilor pentru incapacitate temporară de muncă au beneficiat 5 969 persoane, în acest scop achitându-se din bugetul asigurărilor sociale de stat suma de 8,4 mln. lei.

În calitate de Şef Direcţie Venituri activez mai bine de 17 ani, volumul de lucru fiind destul de mare, dar îmi iubesc munca, colectivul pe care-l conduc şi am un profund respect faţă de persoanele ce calcă pragul CTAS Soroca. Nici o laudă publică, s-au o menţiune de stat, nu-ţi aduce atâta satisfacţie, ca o simplă recunoştinţă omenească. Dacă pe parcursul zilei de muncă cineva ţi-a spus un sincer ,,mulţumesc", să ştii că ziua nu a trecut în zadar! ■

Ludmila DOLGHII:

Şef Direcţie Calcul Drepturi Sociale
Născută la 6 septembrie 1978 în or. Soroca.
Magistru în administrare publică (AAP Chişinău).
În sistemul public de asigurări sociale activează din anul 1999.

II. Direcţia Calcul Drepturi Sociale

La data de 01.01.2013, la evidenţă în Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca se aflau 32 977 beneficiari de prestaţii sociale, dintre care:

22.476 - beneficiari de pensii şi alocaţii sociale;
1.721 - beneficiari de indemnizaţii acordate familiilor cu copii;
7.445 - beneficiari de compensaţii nominative până la 01.07.2012;
741- beneficiari de alocaţii lunare de stat;
550 - beneficiari de alocaţii nominale de stat;
44 - beneficiari de compensaţii, în schimbul produselor alimentare, din rândul participanţilor la lichidarea avariei de la Cernobâl

Pe perioada de gestiune au fost stabilite următoarele drepturi sociale:

- pensii - pentru 1360 persoane, inclusiv: pentru limită de vârstă – 1004, de invaliditate – 308 şi de urmaş - 48;
- alocaţii sociale de stat - pentru 265 persoane;
- indemnizaţii familiilor cu copii – pentru 1 972 persoane;
- ajutor de deces – 1 394 persoane.

În perioada anului 2012 au beneficiat de prestaţii sociale ca participanţii şi invalizii la lichidarea avariei de la C.A.E. Cernobâl: bilete de tratament balneosanatorial – 12 persoane şi compensaţii lunare băneşti în schimbul asigurării cu produse alimentare şi suplimente alimentare – 44 persoane.

Fondul mediu lunar pentru plata prestaţii sociale cetăţenilor din raionul Soroca constituie:

1.760.158 lei - pensii şi alocaţii sociale
959.724 lei - indemnizaţii acordate familiilor cu copii;
110.917 lei - alocaţii lunare de stat;
23.726 lei - alocaţii nominale de stat;
371.535 lei - compensaţii nominative;
17.192 lei – compensaţii, în schimbul produselor alimentare, participanţilor la lichidarea avariei de la Cernobâl.

În total pe parcursul anului 2012 au fost examinate 1450 cereri (pentru stabilire, transfer şi reexaminare a pensiei), prelucrate contoarele de expertiză medicală a vitalităţii pentru circa 1691 persoane cu dizabilităţi.

În scopul monitorizării corectitudinii desfăşurării procesului de achitare a prestaţiilor sociale, pe parcursul anului 2012 au fost supuse controlului 53 oficii poştale ale Întreprinderii de Stat „Poşta Moldovei" şi 8 filiale ale S. A. Banca de Economii.

Spunea cineva, că greutăţile sunt pentru a le învinge, problemele

CASA TERITORIALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE SOROCA

Direcţia Calcul Drepturi Sociale

De la stânga:
Sus: Marina Cojocari, Ludmila Dolghii, Natalia Rujelovschii, Marina Ostapovici, Natalia Coştei, Silvia Semenciuc, Oxana Sili, Elena Sturza, Ana Struţescu, Ludmila Eni, Ana Ogorodnic.
Pe scaun: Galina Ox, Zinauda Zăbrian, Maria Boldescu.

Directia venituri

De la stânga: Lidia Movilă, Vitalie Sârbu, Elena Lozan, Carolina Horoşii, Ana Sclifos, Aculina Plohii, Alexei Plăcintă.

Veterani CTAS Soroca

De la stânga:Natalia Rujelovschii,Valentina Vânoagă,Ion Zăbrian,Maria Ostapovici,Zinaida Zăbrian,Maria Boldescu.

sunt pentru a le rezolva şi avea dreptate în sensul, că omul trebuie să fie optimist, că un drum lung se începe de la primul pas. Sperăm că străduinţele colaboratorilor direcţiei calcul drepturi sociale sunt la nivelul solicitat, atât de persoanele deservite, cât şi de conducere

DCDS se divizează în 2 subdiviziuni:

Marina COJOCARI,

Şef Secţie.
Născută la 19 ianuarie 1982 în s. Redi – Cereşnovăţ, Soroca
Contabil - audit (UCOOP, Chişinău), În sistemul Asigurărilor Sociale din 2002

1. Secţia Calcul Drepturi Plătite de la bugetul Asigurilor Sociale de Stat

În cadrul Secţiei activează 10 specialişti: Marina Ostapovici, Galina Ox, Elena Sturza, Alina Pascaru – specialişti principali; Oxana Silii, Natalia Coştei, Silvia Semenciuc, Violeta Turuta , Olesea Mahu – specialişti superiori; Alina Popescu – specialist.

2.Serviciul calcul drepturi plătite de la Bugetul de Stat

Componenţa Secţiei: Ludmila Eni – specialist principal; Silvia Tonofa – specialist superior.

Ana STRUŢESCU

Şef Seviciu.
Născută la 16 octombrie 1961 în s. Vărăncău, Soroca
Economist (USM, Chişinău). În sistemul Asigurărilor Sociale din 2002

Tableta de vineri

EUROVISION – CONCURS MUZICAL SAU COOPERATIVĂ CA ÎN FOTBAL?

În mod (a)normal ar trebui să scriu şi eu pe acest colţ de pagină despre ceva ce este azi la modă – să zicem, despre acţiunile mai puţin neortodoxe, în legătură cu promulgarea şi publicarea în „Monitorul Oficial" a Legii cu privire la egalitatea de şanse a unei părţi a preoţimii şi a enoriaşilor, care pun emoţiile înaintea bunului-simţ, sau despre noul scop suprem al ex-preşedintelui Vladimir Voronin, dar nu voi face acest lucru. De data aceasta voi fi „original" nu din cauza că nu aş dori să fiu în rând cu lumea, ci din simplu motiv că văd tot acest balamuc şi toată această forfotă, care este mai degrabă un rezultat al luptei politice decât o apărare a valorilor creştine şi de altă natură, absurde şi lipsite de orice logică. Haideţi mai bine să vorbim despre muzică, mai cu seamă că avem motive întemeiate. Or, speranţa că şi de data aceasta reprezentantul Republicii Moldova la Eurovision va rupe gura târgului şi va intra în elita europeană nu a fost materializată cu un rezultat pe măsura aşteptărilor. De altfel, acest concurs, care în vorbe este un fel de Olimp râvnit de toţi, iar în realitate este o simplă „tusovcă" şi un blat pe faţă pentru mine, cel puţin, rămâne nebuloasă. Când zic „blat", nu am în vedere, bineînţeles, învingătoarea ultimei ediţii (dar şi a multor ediţii anterioare, cu unele excepţii), dar repartizarea celorlalte locuri, care nu prea are nimic cu situaţia din teren, pardon, din scenă. Recunosc cu mâna pe inimă, că nu sunt muzician şi nu pot pretinde la adevăr în ultima instanţă, dar am obrăznicia să scriu acest comentariu, fiindcă sunt convins că şi cei care au „arbitrat" concursul nu sunt cu nimic mai breji. Să zicem, chiar au fost mai „slabi" Paşa Parfeni sau reprezentanta Albaniei (cu vocea ei dumnezeiască, cum afirmă specialiştii) decât bunicuţele de la Buranovsk (îmi scot pălăria în faţa acestor doamne, dar locul lor nu este pe scenele mari ale lumii, ci în cluburile sătești, iar acei care le promovează la astfel de concursuri nu fac altceva decât un deserviciu adevăratei arte. Cu ce, de exemplu, ar fi mai rău în acest caz, Corul veteranilor din Soroca? Până şi comparaţia cu monştrii din Finlanda, care au scandalizat lumea câţiva ani în urmă, referitor la reprezentantele Federaţiei Ruse pălește rău. Sau despre ce fel de concurs de anvergură poate fi vorba, dacă votarea se face pe criterii de „rubedenie" sau de „bună vecinătate"? Priviţi câte axe pe criterii care nu au nimic sau au foarte puţin cu muzica de calitate, câte „cooperative" mai dihai ca în fotbal s-au înjghebat la acest Eurovision: Cipru-Grecia-Turcia, Suedia-Danemarca-Finlanda-Letonia-Lituania-Estonia, Rusia-Belarus-Ucraina-alte republici ex-sovietice aflate, la momentul oportun, în graţia Moscovei sau deja proverbiala Serbia-Muntenegru-Macedonia-Bosnia şi Herţegovina! Există, bineînţeles, şi axa Republica Moldova-România, dar aceasta se limitează doar la relaţiile frăţești, omiţându-se cele de vecinătate. Dacă nu greşesc, şi Republica Moldova, şi România nu au primit anul acesta puncte de la Bulgaria sau Ungaria, iar notele venite din partea Rusiei sau a Ucrainei au fost mai mult din complezenţă decât

Continuoare în pag 109

Anul Politic 2012:
CELE MAI IMPORTANTE EVENIMENTE POLITICE ALE ANULUI 2012 ÎN REPUBLICA MOLDOVA

►Alegerea Preşedintelui Republicii Moldova

Alegerea lui Nicolae Timofti în martie 2012, în funcţia de Preşedinte al RM a încheiat formal criza politică şi constituţională, care s-a întins peste 2,5 ani. Această alegere ar trebui să ofere ţării atât stabilitate şi condiţii de implementare a reformelor interne,cât şi posibilitatăţi reale pentru continuarea cursului de integrare europeană.

►Vizita Cancelarului Federal al Germaniei, Angela Merkel în RM

Este pentru prima dată în istoria noastră, când un Cancelar Federal al Germaniei vizitează Chişinăul, această vizită uluitoare fiind un semnal puternic că Germania susţine în continuare RM în problema transnistreană şi cea de integrare europeană.

►Vizita la Chişinău a Preşedintelui Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso

Înaltul oficial european a transmis un mesaj public clar, că în 2013 R Moldova ar urma să semneze Acordul de Asociere cu UE,care va deschide o perspectivă europeană sigură, pentru RM.

►Condamnarea oficială a crimelor comunismului şi interzicerea simbolicii comuniste

Opinia publică faţă de această decizie ,reieşind din faptul că astăzi RM mai este încă *de facto bântuită masiv de mentalitatea bolşevică,* rămâne împărţită.Unii speră că decizia Parlamentului va rămâne în vigoare, alţii – că trebuie anulată!

►Reforma Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupţiei (CCCEC) al RM

Reforma era aşteptată în societate, fiind prevăzută de programul de guvernare al AIE şi de Planul de acţiuni, legat de liberalizarea regimului de vize cu UE. Reforma este şi o încercare de revenire la normalitate în sistemul organelor de drept ale R. M.

►Marşurile unioniste (România) la Cahul, Chişinău şi Bălţi.

Manifestanţii au avut ciocniri violente cu elemente proruse şi ale moldovenismului prmitiv.Liderii AIE V. Filat, M. Ghimpu şi M. Lupu au presupus public, că violenţele antiunioniste, ar fi provocate din exterior. Puterea a deschis o serie de dosare administrative şi penale celor care au provocat violenţe, dar ca de obicei, totul a rămas suspendat.

►Închiderea postului de televiziune deschis procomunist şi prorus, NIT

Decizia a fost salutată de o parte şi criticată de altă parte a opiniei publice basarabene.

►Adoptarea legii privind egalitatea de şanse

Legea asigură egalitatea şi interzice orice formă de discriminare faţă de bolnavi, bătrâni şi membri ai comunităţilor etnice, lingvistice, religioase sau politice. ■

PREŞEDINTELE ALES AL REPUBLICII MOLDOVA – NICOLAE TIMOFTI

Născut la 22 decembrie 1948 în s. Ciutulești, Florești.

Al patrulea Președinte al R. Moldova ales de Parlament la 16 martie 2012.

A depus jurământul de credin-ță la 23 martie 2012

Soția, Margareta Timofti, originară din s. Parcani, Soroca, este șefa Direcției activitate cu publicul la Biblioteca națională pentru copii "Ion Creangă", Chișinău. Au educat trei fii.

Fișier biografic- N. Timofti

1955 - 1964 - Elev,școala medie Florești

1964 - 1965 - Funcționar al departamentului drumuri, Florești

1965 - 1967 - Pădurar,raionul Florești

1967 - 1972 - Facultatea Drept, Universitatea de Stat din Moldova

1972 - 1974 - Armata Sovietică în Germania de Est, îngrad de locotenent major.

1974 - 1976 - Consultant superior la Ministerul Justiției al RSSM

1976 - 1980 - Judecător în raionul Frunze, Chișinău

1980 - 1990 - Judecător la Judecătoria Supremă, RSSM

1990 - 1996 - Vicepreședinte al Judecătoriei Supreme

1996 - 2001 - Președinte al Curții de Apel

2005 - 2009 - Membru al consiliului Curții de Apel.

2009 - 2011 - Membru al Consiliului Magistraturii.

Din martie 2011 - Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii.

Din martie 2012 - Președinte al RM

A participat la elaborarea proiectelor de lege, care au stat la baza noului sistem judecătoresc , la promovarea reformei de drept și a celei judecătorești.

În octombrie 1996 a fost decorat cu ordinul „Gloria Muncii", iar în decembrie 1998 i-a fost conferit titlul de „Om emerit" al RM.

SECȚIA RAIONALĂ CULTURĂ ŞI TURISM SOROCA (SRCTS)

- **Secţia este organul care realizează politica statului şi raionului în domeniul culturii în teritoriu şi îşi desfăşoară activitatea în corespundere cu legislaţia în vigoare, actele normative emise de Ministerul Culturii şi organele administraţiei publice locale şi prezentul Regulament.**
- **Secţia este subordonată Ministerului Culturii - în domeniile metodologic şi politica culturală şi Consiliului Raional - în domeniile administrare şi asigurare financiară.**
- **Secţia are statut de persoană juridică, dispune de balanţă independentă, cont în bancă, ştampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova şi cu denumirea deplină a instituţiei,foaie cu antet în limba de stat.**

Din istoria structurilor de organizare a culturii în judeţul, raionul şi oraşul Soroca

1812-1918 – După anexarea rusească din 1812 Basarabia s-a pomenit izolată de procesul natural, plenar şi liber de dezvoltare a culturii sale naţionale, fiind impusă unei acerbe politici de rusificare. Ruşii nu aveau nici un interes să dezvolte cultura poporului autohton cotropit, dimpotrivă, interesul lor era în al deznaţionaliza complet. Nici turcii, pe parcursul a sute de ani de ocupaţie, nu au încercat să-şi impună metodic limba sau cultura lor poporului român. Până la urmă, în mare parte datorită influenţei românilor din dreapta Prutului, rezultatul politicilor de deznaţionalizare şi rusificare a fost egal cu zero, noi rămânând pe acest pământ cei care am fost - români-basarabeni. Dar au reuşit totuşi de-a lungul unui secol şi peste el, să ne frâneze considerabil dezvoltarea noastră culturală, înşelând opinia publică prin declararea unor realizări culturale în Basarabia, inclusiv în Soroca, care de fapt, erau pur ruseşti - educaţia, învăţământul, arta, cercetările, etc - şi nu aveau nimic comun cu dezvoltarea culturii naţionale a poporului nostru.

1918-1940 –Toată activitatea şi dezvoltarea culturală în judeţele Basarabiei era iniţiată, dirijată şi susţinută de structurile cu centrul la Bucureşti, ce activau în toată România - Fundaţia Culturală Regală „Principele Carol” şi Casa Şcolilor şi Culturii poporului.

– În judeţul Soroca activau 71 cămine culturale rurale, Căminul cultural judeţean „E. Gavriliţă” şi 1 cămin orăşenesc, sub egida Fundaţiei Culturale Regale, „Principele Carol”
– Casa Şcolilor şi Culturii poporului, întreţinea în judeţ 111 cămine culturale şi 14 biblioteci (în total 125 instituţii culturale), dintre care 95 cu statut juridic.
– La 11.09.1918, inginerul-agronom Ion Candiani a fondat la Soroca Societatea Culturală „Simion Murafa”
– La 21.02.1926 la Soroca a fost fondată Asociaţia Corpului Didactic (ACD).
– La 09.11.1917 la Soroca a avut loc, după 105 ani de ocupaţie rusească prima manifestaţie culturală naţională (Concert artistic).
– În octombrie 1917 la Soroca soseşte Onisifor Ghibu cu o echipă de 6 lectori (5 ardeleni şi 1 bucovinean /V. Sacară/, pentru cursurile învăţătoreşti de la Soroca.
– În 1918 la Soroca îşi începe activitatea Ateneul popular judeţean.
– La Cosăuţi activează Căminul cultural „Gavriil Gasev”, membrul căruia a fost Ion Madonici, dirijorul vestitului cor din Cosăuţi care s-a plasat pe primul loc în România.
– La Soroca activa de asemenea şi un Centru de propagandă populară (lecţii tematice, şezătoari, bibliotecă, sport).
– În Soroca activau câteva orchestre de fanfară: Liceul Agricol -„Lira”, dir. F. Rişavi; LT „A.D. Xenopol”; Şcoala Normală (dir. I. Pocaznoi); Orchestra lui Cerneţchii.

- În cadrul Ateneului Popular Soroca activau mai multe cercuri de amatori şi Corul Mare mixt de adulţi (dir. N. Sântache),
- În 1926 la Soroca a fost fondată Societatea Culturală a Elevilor de Curs Superior „Zorile Al. Vlăhuţă" (promovarea culturii româneşti în şcolile din oraş şi judeţ).
- Ateneul Popular Soroca (director I. Candiani) închiria autotransport pentru deplasările Corului Ateneului cu concerte şi discursuri culturale în satele judeţului.
- Dumitru Iov a fondat Societatea Scriitorilor din jud. Soroca.
- În satele judeţului activa cu lecţii de culturalizare a ţăranilor Comitetul Cultural al Profesorilor: Paul Vataman, Vasile Sacară, Tatiana Lupaşcu, Timofei Ciubotaru şi Ion Coţulab
- Sub egida Asociaţiei Corpului Didactic, un aparat mobil de cinema (mecanic S. Planciuc) se deplasa sistematic prin satele judeţului cu programe culturale de cinema.
- În judeţ se organizau sistematic festivaluri artistice de cântece populare şi patriotice, concursuri de coruri şcolare şi recitări de poezie spectacole dramatice, etc.
- Erau organizate de asemenea Expoziţii de lucru manual (broderii, cusături, rogojini, coşuri de papură, ţesuturi),ale meşterilor populari din judeţul Soroca şi alte judeţe.
- Se activa în baza programelor anuale de activitate, în baza dispoziţiilor Fundaţiei Regale, şi Casei Şcolilor, propagându-se spiritualitatea, sănătatea, munca cinstită şi patriotismul.
- La 1938 în judeţul Soroca activau 38 coruri mari de adulţi; 39 cercuri dramatice; 51 biblioteci.
- În 1938 Căminul Cultural Judeţean din Soroca a fost premiat cu 10 mii lei ca cel mai bun din România. (Pentru conlucrare între: preot, învăţător, medic, agronom, primar, prefect – în culturalizarea şi iluminarea maselor şi pentru organizarea cursurilor pe teren, sfaturilor înpăciuitoreşti, educaţie medicală igienică, diferite expoziţii, inclusiv de cărţi lucru manual, aparate tehnice, coruri, dansuri populare.
- În 1938 Corul de la Cosăuţi (130 pers., dirijor I. Madonici) s-a plasat pe Locul I, iar Corul Gura-Camencii (dir. P. Vovc) pe Locul II în toată România.
- Pe strada „Ion Duca" (actuala Alexandru cel Bun) din Soroca funcţiona un Cinematograf orăşenesc.
- În Dealul Sorocii funcţiona o Şcoală de Arte şi Meserii
- Câteva nume de înaintaşi ai culturii antebelice sorocene: I.Griţic - profesor de canto şi cor, în instituţiile de învăţământ din Soroca; Ion Rebeja – profesor de muzică la Liceul Tehnic-Agricol; F. Rişavi – dirijor, viorist, fanfarist; F. Vexler – viorist la cinematograf;
- Zinaida Palii şi Elena Ciornei – mezzo-soprane, devenite soliste la Opera din Bucureşti; Ion Semencişin, Dusica Vexler- violonişti; Mitea Afurcheev - tenor vocalist.

1944-1991 – Odată cu instalarea puterii sovietice în 1944 în domeniul culturii, atât în literatură cât şi în toate celelalte domenii artistice, sunt declarate definitive, fără alternative, metodele comuniste de creaţie, numite "metode ale realismului socialist". Aceste "metode" erau menite să distrugă tradiţiile naţionale, deznaţionalizând populatia autohtonă. In RSSM au fost interzise(!) literatura română, muzica română, fondurile existente în biblioteci, fiind distruse. Limba română deveni peste noapte "moldovenească" şi scoasă din uzul oficial, alfabetul latin schimbat cu cel chirilic, iar limba rusă declarată limbă de stat. Regimul comunist a ideologizat şi politizat creaţia artistică de jos până sus supunând-o unui control permanent şi riguros, ajuns până la ridicol, care nu permitea oamenilor de creaţie să creeze cu adevărat, ci doar să mimeze creaţia, fapt înjositor şi ruşinos pentru o mare majoritate de artişti. Au existat fireşte şi "cântăreţi" sinceri ai "marelui partid". Deci s-a urmărit metodic dezvoltarea unei noi "culturi" socialiste modoveneşti, deosebite de cultura naţională. Conducătorii noilor structuri de stat ale culturii, inclusiv la Soroca, fiind în mare parte nişte neciopliţi veniţi de pe aiurea, nici măcar nu ne cunoşteau limba, fără să mai vorbim de tradiţii şi spiritualitate, fără care nu poate fi vorba de cultură naţională. Astfel, după 1944, dezvoltarea culturii noastre luă o direcţie pe cât de barbară, pe atât de distrugătoare: schimonosirea, la gustul şi urechea veneticului, a numelor noastre de familie (Caldare - Caldarii, etc.), a numirii localităţilor (Voloave - Volovo, etc.), a obiceiurilor (nunţi şi cumetrii comsomoliste), a tradiţiilor populare (Moş Crăciun-Moş Gerilă), interzicerea sărbătoririlor tradiţionale a marilor sărbători creştine, inclusiv Naşterea şi Invierea Domnului. Toate realizările noastre culturale de până la 1944 le-au scos în afara legii, declarându-ne de fapt o adunătură de oameni inculţi şi analfabeţi, fără trecut. Comuniştii, fiind conştienţi de importanţa zombării ideologice şi culturale a populaţiei autohtone, pentru stabilirea şi consolidarea puterii sovietice, au investit pe parcursul deceniilor de ocupaţie, mai ales în anii 1970-1980, sume colosale în domeniul culturii socialiste:au construit Case de Cultură,dotându-le cu toate cele necesare, au deschis instituţii de

învăţământ artistic, au organizat diferite manifestaţii cultural stimulatorii (festivaluri, concursuri-locale, republicane, unionale), au stimulat înaintaşii (Artist al Poporului, Emerit, etc.) Toate s-au prăbuşit, însă, odată cu dispariţia colosului comunist şi acum, după 20 ani de independenţă şi democraţie, ne mai spălăm încă, sufocaţi de sărăcie şi lipsă de adevărată cultură, de sedimentele spirituale ale "culturii" socialiste.

- În 1944 în judeţul Soroca, ca şi în toată RSSM, în cadrul noilor structuri administrative sovietice, au fost fondate 2 „Otdeluri" (Secţii) de propagandă comunistă şi rusificare, legate de cultură - „Otdel culitprosvetrabotî" (Secţia de iluminare culturală) şi „Otdel kinofikaţii" (Secţia cinema).
- Raiotdel Chinoficaţii (Secţia raională cinema) în 1950 dispunea de 7 aparate de cinema.
- La înfiinţarea Ministerului Culturii al RSSM la 27 mai 1953, aceste Otdeluri au fost unite, astfel apărând Otdel Culiturî (gorotdel şi raiotdel) (Secţii Cultură oraş şi raion).
- În majoritatea satelor au fost deschise, în nişte cocioabe rămase pustii, „izba citalinea" (casă de citit), cu cărţi în limba rusă(!)

Au mai fost deschise în 1944:

- Uezdnâi dom narodnogo tvorcestva (Casa judeţeană de creaţie populară) – (1944-1947)
- Gorodskoi Club soţialisticescoi culiturî (Clubul orăşenesc de cultură socialistă) – (devenit apoi Gordskoi Dom Culiturî GDK) (Casa orăşenească de cultură) acum Palatul Culturii. Directori ai instituţiei au fost succesiv: I.R. Hvaruzenco; P. Lencovici; I. Anisimov; A. Beliaeva; M. Deineca; P.I. Levhovici, M.S. Idelson, L.I. Beleakova, M. Deineca, I.F. Bega, Gh.M. Lubeneţ, P.S. Hvaruzin, A.Z. Vilenschii, K.A. Cobzev, D.F. Cetveriacov, V.P. Zagaievschi; N. Mazur; C. Cazacu; Iu. Andon; C. Cazacu; M. Cenuşă; V. Topor; Gh. Leşco.
- Cinematograful „Moldavia" deschis în 1949, vizavi de actualul parc „M. Eminescu".
- În 1970 în raion activau 46 aparate cinema, 56 cluburi, 46 biblioteci.
- În 1970, Casa de Cultură şi Biblioteca Cosăuţi au devenit raionale.
- În 1970 a început construcţia Caselor de Cultură – Tip, în Vădeni şi Slobozia-Cremene.
- În cadrul structurii raionale de cultură, în anii 1970-80, activa un „Avtoclub" (Autoclub), cu echipajul: şofer-mecanic de cinema şi un motorist.

Şefi ai Secţiilor Cultură din raionul şi oraşul Soroca

Raionul Soroca
Smirnov A. -1944-1947
Pavlic B. –1947-1948
Kostâliov I.V. -1948 -1950
Caramaliuc Ivan Fiodorovici – 1950-1955
Şeverdov I. – 05.1955-11.1955
Ungurean S. Ivanovici – 1955-1956
Cramskoi P. – 1956 -1957
Şumeakov V. – 06.1957 -12.1957
Vitcovschii Ivan Leonidovici – 1957-1958
Popescu Tihon Ivanovici – 1958-1962
Postolachii Victor Fiodorovici – 1962-1964
Gâtlan Nicolai Ivanovici – 1964 -1965
Dediulin Savelii Egorovici – 1965 -1972
Cotici Tudor – 1972 - 1986
Vaculin Ion – 1986 - 1999
Popa Petru – 1999 - 2007
Bucătaru Grigore – din 2007 până în prezent.

Oraşul Soroca
Balandin I. – 1950 -1951
Perepiolkin A.-1951-1952
Andrievschii V. – 1952 -1954
Cucliţkaia O. – 1954-1965
Grecu A. A. – 1965 -1967
Gâtlan N.I. - 1967-1972
Patraşco V.-1972-1977
Grigorjevski I.-1977-1979
Mazur N.I.-1979-1981
Grigoriev V. -1981-1984-
Untura Ala Stepanovna – 1986-1987
Bucătaru Grigore – 1987-1991
Mârzac Vasile – 1991-1994

**** Din 1994, odată cu piederea statutului de municipiu, oraşul Soroca nu dispune de Secţie orăşenească Cultură.***

SECŢIA CULTURĂ ŞI TURISM SOROCA

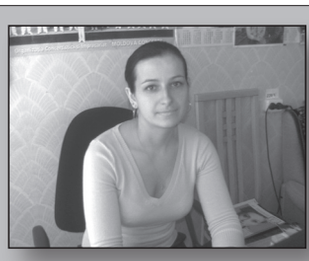
Grigore BUCĂTARU

Şef Secţie, n.la 24.10.1960, s.Selişte, Nisporeni

Anatol RUDEI

Specialist principal în domeniile: învăţământ artistic, activitate artistică de amatori, n.la 15.08.1966, s. Şestaci, Şoldăneşti

Mariana POPOVSCHI

Specialist superior în domeniul turismului , n.la 10.10.1985, or. Soroca

Raisa BICEC

Specialist principal în domeniile:biblioteci, muzee, patrimoniu. n. la 13.09.1950, s. Bezede, Briceni

Lidia UNGUREANU

Specialist principal în domeniul manifestărilor publice n. la 14.01.1969, s. Văleni, Cahul

Liubovi FOCŞA

Specialist principal, în domeniul formaţiilor cu titlul"Model", n. la 14.12.1958, s. Trifăuţi,Soroca

Silvia FLOREA

Specialist principal în domeniul meşteşugăritului şi portului popular, n. la 11.02.1959, s. Bulboci, Soroca

Mihail GÂTLAN

Administrator, Palatul Culturii Soroca n. la 15.08.1960 în s. Cosăuţi, Soroca.

Lilia ŢURCANU

contabil-şef, n. la 29.09.1969 în s.Zastânca, Soroca

Lucreţia TOMACINSCHI

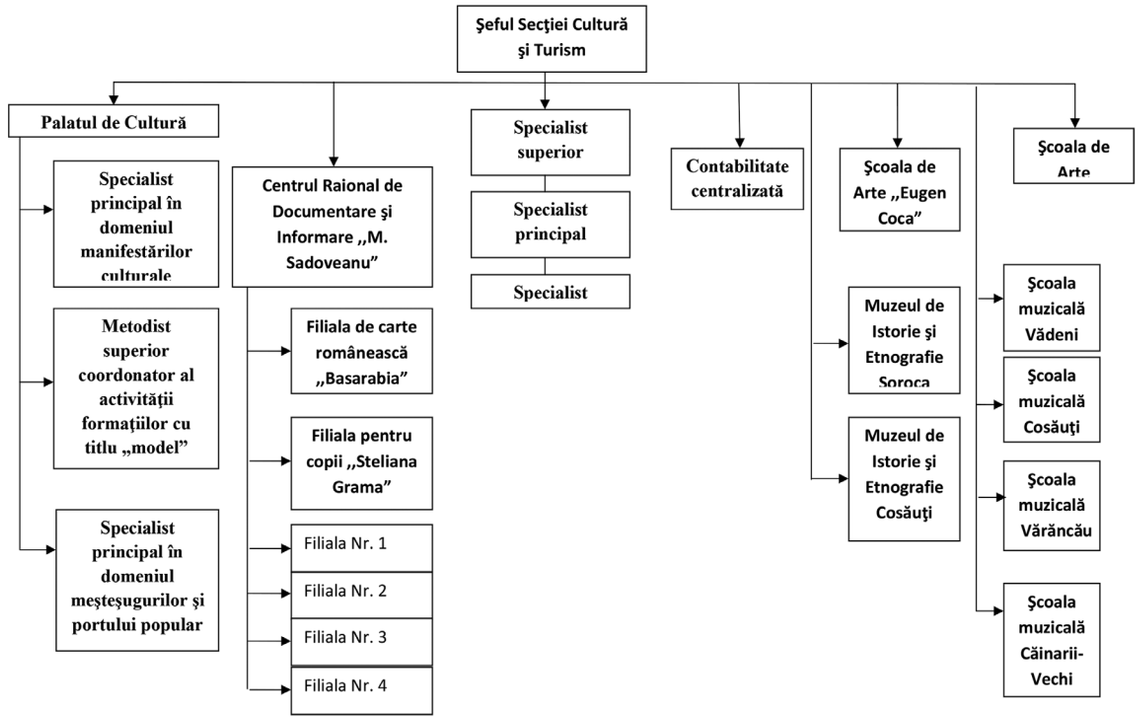
contabil-economist, n. La 31.10.1969 în s. Bulboci, Soroca

Natalia IVANOVICI

contabil, n. la 1.01.1972 în or. Soroca

ORGANIGRAMA SECȚIEI CULTURĂ ŞI TURISM SOROCA

Acțiuni prioritare – 2012

1. Acţiunea Premiul Naţional de Poezie „Mihai Eminescu” la Soroca;
2. Concursul raional al tinerilor îndrăgostiţi „Dragobete-sărută fete”, Ediţia a VIII-a;
3. Festivalul Internaţional „Mărţişor 2012”;
4. Festivalul-teatral „ Rampa nistreană”;
5. Ziua umorului „Un zâmbet, o floare, o sărbătoare”;
6. Ziua Lucrătorilor din domeniul Culturii;
7. Festivalul de muzică sacră „Cu noi este Dumnezeu”;
8. „Duminicile de suflet” (concerte cu participarea colectivelor cu titlul „model” şi evoluarea orchestrelor de fanfară);
9. Aniversarea a 20 ani de la fondarea Formaţiei folclorice „Floare de noroc” s. Volovița;
10. Sărbătoarea Naţională „Ziua Independenței”
11. Târgul Meşterilor Populari „La Nistru la mărgioară” Ediţia II-a
12. Sărbătoarea „Ultimul snop”;
13. Sărbătoarea „Ziua oraşului”;
14. Sărbătoarea Naţională „Limba noastră”
15. Festivalul etniilor „Unitate prin diversitate”, ediţia XII;
16. Ziua profesorului
17. Festivalul Mărului, ed. a II-a;
18. Festivalul-concurs al dansului sportiv „Valurile Nistrului”, ed. I;
19. Ziua Lucrătorului din Agricultură;
20. Festivalul-concurs televizat, al interpreţilor de folclor „Trandafir de pe Cetate”;
21. Concursul „La izvoarele înţelepciunii”
22. Festivalul-concurs de muzică populară „Victor Postolachi”, ed. a III-a;
23. Festivalul obiceiurilor şi datinelor de iarnă „V-am ura, v-am tot ura” din cadrul „Iarmarocului de Crăciun”;
24. Festivalul Cărţii şi al Lecturii;

SECȚIA RAIONALĂ CULTURĂ ȘI TURISM, SOROCA

Conducătorii Colectivelor artistice „Model”

De la stânga. I. – V.Gâlcă-Voloviţa, L.Drăgan-Rubleniţa, L. Focşa-specialist SCT, T.Bejenari-Pârliţa, G.Bucătaru-şef SCT, T.Rudei-Soroca, M.Afanas-Hristici, C.Istrati-Şolcani. II. – V.Dubalari-Parcani, T.Boboc-Coşciug-Soroca, L.Panici-Vărăncău, I.Sochircă-Dubna, C.Ciumac-Cosăuţi, S.Ungureanu-Soroca, L.Ungureanu-specialist SCT. III. – I.Rotaru-Soroca, N.Babii-Soroca, S.Lungu-Vădeni, E.Crăciun-Bădiceni, M.Dombrovan-Trifăuţi, N.Manea-Căinarii Vechi, M.Chiriliuc-Racovăţ, O.Veisa-Cosăuţi, O.Guţu-Voloave.

Conducătorii instituţiilor de cultură din oraşul şi raionul Soroca. 2012

ACTIVITATEA SECŢIEI CULTURĂ ŞI TURISM SOROCA ÎN ANUL 2012

„Nivelul de cultură este un indiciu de dezvoltare a unei societăţi”

Grigore BUCATARU

Şef Secţie raională Cultură şi Turism, Soroca
Pedagog (grad didactic II), viorist, ,,Om Emerit” (2000)
Studii: Institutul de Arte ,,G. Muzicescu” (1990)

Obiectivele propuse şi realizarea lor

Obiectivul principal al activităţii Secţiei Cultură şi Turism Soroca (SCTS) pentru anul 2012 a fost – realizarea programului de activitate, care a cuprins toate direcţiile prioritare de conservare,ocrotire, promovare şi valorificare a creaţiei populare şi a patrimoniului cultural raional.

Sarcinile trasate se realizează prin intermediul instituţiilor subordonate: Palatul Raional de Cultură; Muzeele de Istorie şi Etnografie Soroca şi Cosăuţi; Biblioteca Publică „M. Sadoveanu cu 6 filiale în cartier; Instituţiile din învăţământul complementar - Şcoala de Arte „E. Coca”, Şcoala de Arte plastice (Soroca), Şcoala de muzică „Ion Madonici”, Cosăuţi, Şcoala de muzică Vădeni, Şcoala de muzică Vărăncău, Şcoala de muzică Căinarii Vechi; 28 formaţii cu titlu „model”; 3 studiouri de meşteşuguri populare, care îşi desfăşoară activitatea în oraş şi în satele raionului; prin intermediul caselor şi căminelor culturale, bibliotecilor de la sate.

În toate aceste instituţii sunt create condiţii corespunzătoare de activitate, care înlesnesc realizarea obiectivelor de prestare a serviciilor în domeniul culturii şi organizarea activităţilor culturale (expoziţii, concursuri, festivaluri, saloane de carte, laboratoare de creaţie, etc.). Activităţile enumărate sporesc creşterea includerii populaţiei în cadrul acţiunilor culturale, trezesc dragostea şi spiritul naţional al oamenilor de toate categoriile de vârstă.

Indicele de realizare a obiectivului principal este destul de înalt, acest lucru rezultând din aprecierile locuitorilor oraşului, raionului, republicii, expuse în urma evoluărilor colectivelor artistice din raion la diverse concursuri, festivaluri, proiecte televizate.

O realizare remarcabilă s-a reuşit şi la compartimentul-promovarea dialogului intercultural-materializat prin deplasarea colectivelor artistice sorocene peste hotare, astfel fortificându-se relaţiile culturale internaţionale.

SCTS la Consiliul Raional:

În cadrul şedinţelor Consiliului raional Soroca au fost examinate şi aprobate următoarele chestiuni:

Decizia nr. 10/5 din 1 martie 2012 *„Cu privire la aprobarea Planului de acţiuni culturale al Secţiei Cultură şi Turism Soroca pentru anul 2012”;*

Decizia nr. 12/12 din 7 iunie 2012 *„Cu privire la transmiterea în comodat a unor bunuri imobile Secţiei Cultură şi Turism”;*

Decizia nr. 10/17 din 1 martie 2012 *“Cu privire la casarea mijloacelor fixe aflate în gestiunea Secţiei Cultură şi Turism”;*

Decizia nr. 04/5 din 08.09.2012 *„Cu privire la Festivalul Mărului”;*

Formaţiile sorocene cu titlu onorific „ model”, şi formaţiile fără titlu, au participat în cadrul festivalurilor raionale şi naţionale:

Festivalul - concurs coral „O ce veste minunată!”, or. Botoşani, România

Formaţia „Colinda”- Palatul Culturii, Soroca

Corul „Orantis” - or. Weimar, Germania,

Corul „Ion Madonici”, s. Cosăuţi - Festivalul - concurs coral „O, ce veste minunată!”, or. Botoşani, România

Festivalul de dansuri populare „Cine joacă horele”, or. Bălţi,

Festivalul de dansuri populare din Lido di Jesolo, Italia, „Nistrenii”

Festivalul de dans popular - s. Rogojeni, r-nul Şoldăneşti – Formaţia de dansuri populare „Vatra”, s. Racovăţ

– Festivalul Republican al cântecului şi dansului popular „La umbra stejarului”,ediţia a XI, s. Cobâlnea, Şoldăneşti, „Nistrenii”.

Festivalul Cântecului, Jocului şi Meşteşugului popular din or. Botoşani, - „Nistrenii” şi meşterii populari;

Ziua Independenţei în or. Viniţa,Ukraina - Nistrenii.

Festivalul fanfarelor, comuna Cozmeşti, jud. Iaşi
21-22 mai 2012 – Fanfara Palatului de Cultură

◆ Participarea la festivaluri naţionale:

- Festivalul de muzică populară pentru copii şi tineret „Cântă de răsună lunca”, or. Glodeni - Mariela Sainciuc, Felicia Coşciug;
- Festivalul – concurs naţional al interpreţilor instrumentişti „Lăutarii Moldovei”, or. Bălţi - Victor Andonii;
- Festivalul de folclor şi expoziţia meşterilor populari „La poalele Ţiglei”, s. Văsieni, r-nul Ialoveni – formaţia folclorică „Ţărăncuţa”, studioul de meşteşuguri populare „Fantezia”, s. Vădeni.

◆ Festivaluri raionale

FESTIVALUL MĂRULUI – ed. a II-a

FESTIVALUL –CONCURS „TRANDAFIR DE PE CETATE”, ED. A III-A

FESTIVALUL ETNIILOR”UNITATE PRIN DIVERSITATE”

ZIUA COMEMORĂRII
LUI ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT ►

◄ FESTIVALUL - CONCURS
„VICTOR POSTOLACHI”, ED. A III-A

FESTIVALUL OBICEIURILOR ŞI DATINELOR DE IARNĂ „ V-AM URA, V-AM TOT URA” DIN CADRUL IARMAROCULUI DE CRĂCIUN

FESTIVALUL DE MUZICĂ SACRĂ „ CU NOI ESTE DUMNEZEU”

◆ Instruirea şi perfecţionarea personalului

Angajaţii instituţiilor din domeniul culturii au participat la diferite cursuri de reciclare, seminare raionale şi republicane.

Conducătorii formaţiilor folclorice, regizorii de teatru, dirijorii de fanfare, conducătorii formaţiilor de muzică uşoară, meşterii populari au participat în cadrul seminarelor republicane organizate de către Centrul Naţional de Conservare şi Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial.

◆ Gestionarea financiară

Din buget	**Suma (mii lei)**
Total: Plan precizat	8816,8
Executat: dintre care	8687,3
Cheltuieli de personal	5893,3
Achiziţii de carte, ediţii periodice,abonare	160,9
Reparaţii	348,9
Măsuri culturale şi alte servicii	462,3
Procurarea mijloacelor fixe	68,3
Costume naţionale	56,7
Mijloace speciale	
Venituri: precizate	595,9
Venituri executate	596,9
Cheltuieli precizate	702,4
Cheltuieli executate	640,7
Cheltuieli de personal	130,4
Achiziţie de carte, ediţii periodice	3,1
Reparaţii	119,2
Costume naţionale	24,5
Măsuri culturale şi alte cheltuieli	34,1
Total:	**27341,7**

◆ Probleme şi propuneri:

1. Problema acută proritară ţine de reparaţia caselor şi căminelor de cultură din teritoriu, încălzirea lor în perioada rece a anului. Soluţionarea ei poate fi posibilă numai în cazul acordarii unui ajutor financiar administraţiilor publice locale din partea Guvernului.
2. E necesară dotarea Caselor de Cultură cu instrumente muzicale, aparataj de sonorizare şi tehnologii informaţionale, înzestrarea bibliotecilor comunale cu calculatoare şi imprimante.
3. Pentru a îmbunătăţi situaţia se cere elaborarea unui Program Naţional de susţinere a căminelor culturale şi bibliotecilor publice.
4. Majorarea cuantumului de salarizare a lucrătorilor din domeniul culturii.
5. Spaţiul de locuit pentru tinerii specialişti. Asigurarea funcţionării Legii cu privire la facilităţile de susţinere a tinerilor specialişti;
6. Perfectarea Legii Culturii şi a Regulamentului de funcţionare a caselor şi căminelor culturale acordate la cerinţele actuale.
7. Sporirea numărului proiectelor culturale pentru localităţile rurale; diversificarea şi decentralizarea proiectelor.

II. Case de cultură şi cămine culturale

Palatul Culturii Soroca
Centru metodic

Casa de Cultură – s. Cosăuţi

◆ Reţeaua instituţiilor, starea edificiilor

Actualmente în raionul Soroca activează 56 case de cultură, cămine culturale, centre comunitare
Stare satisfăcătoare –26
Necesită reparaţie curentă – 6
Necesită reparaţie capitală –21
Avariate – 2

◆ Obiective propuse:

Dezvoltarea tuturor genurilor de artă populară , crearea condiţiilor
de manifestare a talentelor, crearea bazei tehnico – materială a instituţiilor .

◆ Cadre de specialitate:

În total în casele şi căminele culturale activează 82 specialişti:
Studii superioare – 26 specialişti (dintre care –19, în domeniul culturii)
Studii medii speciale – 47 specialişti (dintre care – 37 în domeniul culturii)
Studii medii generale – 9 specialişti

◆ Dinamica din ultimii doi ani este:

I. 2011 – 81 specialiţti
2012 – 82 specialiţti

II. Manifestări culturale: 2011 – 4045
2012 – 3385

◆ Întreţinerea edificiilor, dotarea instituţiilor cu costume, instrumente muzicale, aparataj de sonorizare, mobilier.

- S-a efectuat reparaţia curentă în instituţiile: Şcoala de muzică, Cosăuţi; Şcoala de muzică, Vădeni; Şcoala de Arte plastice şi Biblioteca pentru copii, Soroca.
- S-a schimbat podeaua în sala sportivă a Palatului Culturii,Soroca.
- S-a întocmit proiectul şi devizul de cheltuieli pentru schimbarea sistemului interior de încălzire şi trecerea la alimentarea cu gaze naturale în Şcoala de Arte „E.Coca”.
- S-au completat cu tehnică informaţională filialele Bibliotecii Publice „M. Sadoveanu”.
- S-a completat cu instrumente muzicale Şcoala de muzică din satul Vărăncău.
- S-a completat cu instrumente muzicale(set de tobe) formaţia de muzică uşoară„Olhionia”
- S-au procurat costume naţionale pentru formaţia folclorică „Colinda”; opinci pentru formaţia folclorică”Băciţele” ,Căinarii Vechi.
- S-au achiziţionat costume pentru Corul Veteranilor, Corul „Orantis”, Palatul Culturii,Soroca.
- S-a achiziţionat un set de aparataj de iluminare scenică pentru Palatul Culturii,Soroca.
- S-au completat cu mobilier: ”Biblioteca Publică „M. Sadoveanu”; Palatul Culturii; Şcoala de Arte plastic; Şcoala de Arte „E. Coca”; Şcoala de muzică, Căinarii Vechi.

În anul 2012 o bună parte din primăriile raionului Soroca au procurat aparataj tehnic acustic, inventar, mobilier, costume naţionale în casele şi căminele culturale.

№ d/o	**Localitatea**	**Ce s-a procurat**	**Suma (mii lei)**
1	Secţia Cultură şi Turism Soroca Palatul de Cultură Soroca	Mobilier; Tehnică de calcul Aparataj acustic Instrumente muzicale Costume naţionale	28,1 4,2 60,6 14,2 47,7
2	Colective artistice „Model" de la sate	Costume naţionale Instrumente muzicale	9,0 – 7,7
3	Şcoala de Arte, 3- Coca", or. Soroca	2 centre muzicale, scaune	4,6 – 8,0
4	Şcoala de Arte Plastice, or. Soroca	Mobilier televizor	4,140 – 4,6
5	Biblioteca Publică „M. Sadoveanu"	literatură	94,9
6	Şcoala de muzică s. Căinării Vechi	Masă de birou	2,8
7	s. Dârcăuţi	Centru muzical	2,0
8	s. Ruslanovca	Aparataj acustic	2,5
9	s. Rubleniţa Nouă	Masă	2,5
10	s. Stoicani	Acordeon Weltmeister	10,0
11	s. Bădiceni	Costume naţionale Aparataj	8,0 – 60,0
12	s. Ocolina	Centru muzical	3,410

13	s. Ţepilova	Centru muzical	3,410
14	s. Trifăuţi	Centru muzical	2,5
15	s. Racovăţ	Compiuter	6,6
Total:			**391,46 mii lei**

III. Biblioteci

◆ Reţeaua bibliotecilor, starea edificiilor.

În raion activează **59** biblioteci dintre care:

Biblioteca Publică „M. Sadoveanu”, cu statut raional, care include: sediul central Soroca cu 4 filiale de cartier; filiala pentru copii „Steliana Grama”; filiala de carte românească „Basarabia”; 52 biblioteci comunale.

Toate 59 instituţii activează în localuri adaptate, dintre care 2 necesită reparaţie capitală, 5 – reparaţie curentă; 52 – sunt în stare satisfăcătoare.

Pe parcursul anului 2012 reparaţii curente au fost efectuate de către autorităţile locale în bibliotecile din Egoreni, Vasilcău, Racovăţ. Bibliotecile din oraş, pentru reparaţii curente au cheltuit 5.8 mii lei.

Realizarea obiectivelor propuse: Informaţie, educaţie, cunoaştere, cultură.

Bibliotecile din raion au servit ca spaţii informaţionale şi culturale atractive, pentru viaţa comunităţilor sorocene, dezvoltând legături eficiente de colaborare cu comunitatea şi Administraţia Publică Locală.

Principii de funcţionare: accesibilitatea, diversitatea şi colaborarea,neangajarea politică. Bibliotecile raionului Soroca au asigurat tuturor solicitanţilor, indiferent de preferinţe, de naţionalitate, de orientare politică, religioasă, de statutul economic şi social,accesul la informaţie.

Acţiuni prioritare pentru anul 2012 au fost :

- „Anul Grigore Vieru”;
- Anul promovării imaginii bibliotecii în comunitate;
- „Anul Spiridon Vangheli”;
- „Eminesciana 2012”;
- „Anul Doina şi Ion Aldea-Teodorovici”;
- „Anul European al îmbătrânirii active”;
- Valorificarea şi promovarea istoriei, culturii, personalităţilor sorocene în cadrul proiectului „Soroca şi oamenii săi”.

Valorificarea creaţiei lui Spiridon Vangheli s-a realizat prin diverse forme de animaţii culturale şi activităţi biblioteconomice. Pentru a extinde posibilităţile de informare ale utilizatorilor referitor la viaţa, activitatea şi opera ilustrului scriitor, toate filialele au organizat expoziţii permanente, la care au fost expuse operele literare ale scriitorului, referinţe critice, care au servit ca suport informaţional în pregătirea pentru etapa raională a concursului „La izvoarele înţelepciunii” consacrat aniversării a 80 de ani de la naşterea scriitorului Spiridon Vangheli. La

etapa raională s-au evidenţiat: Manea Cătălina, clasa V - liceul teoretic din satul Rubleniţa - locul I; Dobrovolschi Cristi, clasa IV - liceul teoretic „Constantin Stere” şi Usatâi Valeria, clasa V - liceul teoretic „Ion Creangă” din oraşul Soroca, care s-au învrednicit de locul II.

Consiliul Raional Soroca a oferit participanţilor la concurs 10 bilete de odihnă la tabăra „La Dumbravă”. La 19 mai 2012, învingătorii la etapa raională au participat la etapa republicană care s-a desfăşurat la Biblioteca Naţională pentru copii „Ion Creangă” din mun. Chişinău, unde Manea Cătălina şi Dobrovolschi Cristi au devenit premianţi, obţinând premiul I.

◆ Dezvoltarea colecţiilor de bibliotecă

Fondul celor 59 de biblioteci constituie:

anii	2011	2012
total	449555	442.3
cărţi	432695	424.1
ediţii periodice	16383	17.6
intrări	9724	13.4
casate	18160	20.6
în limba română	294505	299.4
în grafia latină	133268	144.2

Intrările de colecţii în fondul bibliotecilor din oraş sunt de 4.8 exemplare- în sumă de 94.9 lei; abonarea la ediţii periodice- în suma de 55.7 lei; au fost casate 20.6 cărţi şi ediţii periodice - cauzele casării fiind uzură fizică, uzură morală sau depăşirea morală, documente pierdute de cititori. Intrările au crescut faţă de anul 2011 cu 3,7 ediţii.

Informarea beneficiarilor despre noile achiziţii s-a făcut prin mai multe forme :

1.Expoziţii de carte „Cărţi noi”, „Cărţi pentru cei mici”.

2. Zile/săptămâni informaţionale- „În prag de an de învăţământ”, „Pentru profesori şi studenţi”.

3. Informaţii individuale

4. Prezentări/lansări de carte.

5. Informaţii în mass-media.

6. Zile ale uşilor deschise.

Dacă facem o analiză a colecţiilor existente, în raport cu necesităţile informaţionale ale comunităţii, putem afirma, că ele nu corespund cerinţelor. Numărul documentelor electronice în comparaţie cu anii precedenţi s-a mărit nesemnificativ.

Completarea bibliotecilor comunale cu publicaţii noi rămâne a fi alarmantă. Nucleul fondurilor îl constituie cărţile editate cu 20-25 ani în urmă, având un grad avansat de uzură fizică şi morală. Bibliotecile dispun de un număr relativ mic de cărţi. Un suport substanţial informaţional îl formează ediţiile periodice,care vin să completeze insuficienţa de carte.

În bibliotecile din oraş achiziţia de carte a fost de 94.9 mii lei.

Biblioteca Publică „Mihail Sadoveanu” a beneficiat de donaţii de carte în valoare de 43,0 mii lei.

Colecţiile bibliotecilor din oraş s-au micşorat în acest an cu 6717 u.m.

S-a organizat verificarea colecţiilor la bibliotecile comunale Ţepilova, Holoşniţa, Tătărăuca- Nouă, Niorcani, în urma cărora s-au eliminat 20,6 exemplare de carte.

În multe primării mijloacele financiare destinate achiziţiei de carte şi abonare n-au fost utilizate conform destinaţiei. În altele, însă, mijloacele financiare s-au cheltuit conform destinaţiei: Rubleniţa – 284 exemplare de ediţii periodice; Stoicani – 230 exemplare de ediţii periodice; Zastânca – 2800 lei – 80 exemplare; Hristici – 700 lei – 32 exemplare; Dărcăuţi – 3000 lei – 120 exemplare; Iorjniţa – 3000 lei – 98 exemplare.

◆ Utilizarea bibliotecii

Bibliotecile raionului Soroca au oferit servicii şi documente pentru toţi consumatorii de informaţie, respectând accesul egal pentru persoane de diferite vârste. Pe parcursul anului colecţiile şi serviciile bibliotecilor au fost utilizate de 31,8 utilizatori, din ei elevi până la 16 ani – 11,5.

Componenţa contingentului de cititori

După vârstă:	***După ocupaţie:***
Până la 18 ani – 38%	Elevi, studenţi – 46.2 %

Între 18 – 25 ani – 28%
Între 26– 40 –15%
Între 41– 61 – 19%

Muncitori – 4.5 %
Şomeri – 14.4%
Intelectuali – 11.3%
Pensionari – 2.3%

Prevalează numărul elevilor şi studenţilor, fapt îmbucurător pentru biblioteci. De aici rezultă, că tinerii manifestă interes vădit pentru informaţie în raport cu cei adulţi. În pofida faptului, că problema achiziţionării de carte a rămas şi în acest an nerezolvată, numărul de vizite ale cititorilor constituie 171,1, din ei copii până la 15 ani – 83,5; vizite virtuale – 3,6.

Pe parcursul anului au fost consultate 425,6 documente, inclusiv de către copii până la 15 ani – 195,8. Lectura pe suport tradiţional rămâne, totuşi, a fi în continuare cea mai solicitată. Pentru a acoperi lipsa informaţiei din colecţia bibliotecilor, a sistematiza informaţii pe teme speciale, recente, care se actualizează permanent, bibliotecile au completat fişiere, mape tematice. Subiectele cele mai importante sunt: Tradiţii şi obiceiuri de iarnă; Sărbătorile de Paşti; Totul despre droguri; Istoria satului natal; Dragobete; Sfântul Andrei. În anul 2012 au fost iniţiate şi actualizate 265 mape tematice. Cele mai consultate teme rămân a fi: beletristica, critica literară, proza, poezia, romanul; mai puţin dramaturgia şi publicistica.

◆ Difuzarea culturală

Organizarea acţiunilor culturale este o componentă indispensabilă a activităţii bibliotecii. Unele acţiuni, care se bucură de succes, au devenit pe parcursul anilor tradiţionale:

1. **Ziua comemorării lui M. Eminescu** – biblioteca publică „M. Sadoveanu”, bibliotecile comunale Cosăuţi, Baxani, Vărăncău, Volovița, Bădiceni, filiala nr. 2.
2. **Anul promovării imaginii bibliotecii în comunitate**.

Filiala pentru copii „Steliana Grama” a iniţiat concursul „Biblioteca în povestea ta”. Copiii urmau să prezinte o poveste însoţită de desene, cu implicarea personajelor cititorului şi bibliotecarului. Paralel s-a iniţiat şi concursul „La sfat cu Ion Creangă»; „Poveşti pentru colegii noştri mai mici”. În concurs au participat elevi ai liceelor „C. Stere”, „I. Creangă”, „P. Rareş”, liceul Cosăuţi, Slobozia-Vărăncău ş.a. Cele mai frumoase poveşti şi desene au fost incluse într-o carte valetă, care din lipsa mijloacelor financiare nu s-a editat în 2012. Biblioteca a programat editarea cărţii în 2013.

3. **Decada Scrisului şi Culturii Slavone:**

– bibliotecile comunale – Căinarii Vechi, Rădi-Cereşnovăţ, Şolcani. Biblioteca „Mihail Sadoveanu” a fost implicată în Acţiunea Internaţională „Читаем Расула Гамзатова”, lansat de Ministerul Culturii al Republicii Daghestan la 20 februarie 2012. Programul proiectului a culminat cu serata literar-muzicală „Toată viaţa mea e-n versurile mele”. Plasându-se printre cele 20 de biblioteci, cu cele mai reuşite programe Bibliotecii Publice „M. Sadoveanu” i s-a decernat o Diplomă de Gratitudine, iar animatoarea proiectului a fost menţionată cu un aparat de fotografiat digital, un disc şi 2 cărţi cu poezii donate de fiica poetului.

4. „Anul Doina şi Ion Aldea – Teodorovici”.

La 31 august 2012 în cadrul FNLC în incinta Bibliotecii Piblice „M. Sadoveanu” s-a desfăşurat o activitate de comemorare a legendarului cuplu Doina şi Ion Aldea - Teodorovici „Soroceni ce i-au cunoscut pe Doina şi Ion Aldea – Teodorovici”. Au fost prezentate publicaţiile bibliotecii : „Amintiri...Amintiri...Soroceni ce i-au cunoscut pe Ion și Doina Aldea – Teodorovici”, ghidul „Doina și Ion Aldea – Teodorovici înveşniciţi la Soroca”.

La 14 martie 2012 în incinta Bibliotecii Publice „Mihail Sadoveanu” a avut loc întâlnirea cu poetul, prozatorul, dramaturgul - Iulian Filip ; poetul, prozatorul, publicis-

tul, directorul Liceului „Prometeu”, Chişinău – Aurelian Silvestru şi directoarea Bibliotecii Naţionale pentru Copii „Ion Creangă” - Claudia Balaban.

În cadrul proiectului „Soroceni de dincolo de Soroca” au fost organizate 2 întâlniri cu scriitoarea Nina Slutu.

● În preajma Zilei Internaţionale a Poeziei, filiala de carte românească „Basarabia” a găzduit evenimentul literar „Cuvântul inimii – poezia”.

● Activităţile culturale (total – 86) organizate în 2012 de Biblioteca Publica „M. Sadoveanu” şi filialele acesteia, precum şi de bibliotecile comunale, au avut drept scop promovarea cărţii şi lecturii, dezvoltarea creativităţii şi intelectului cititorilor. Acţiunile organizate au fost dedicate sărbătorilor calendaristice: - „1 martie”, „8 martie”, „Ziua umorului”, „Dragobete”, „Adio, toamnă”; „Ziua Independenţei”, Sărbătoarea Naţională **„**Limba noastră”, „Festivalul Cărţii şi al Lecturii”, „Zilele M. Eminescu”, sărbătorilor creştine şi tradiţiilor; acţiunilor de promovare a comunităţii şi oamenilor săi: Nina Slutu, Petru Popa; scriitorilor jubiliari, săptămânii cărţii pentru copii; promovării culturii minorităţilor naţionale.

◆ Automatizare şi informatizare. Echipament (din buget şi proiecte).

Biblioteca Publică „M. Sadoveanu” cu cele 6 filiale de cartier dispune de: 24 calculatoare, (18 pentru utilizatori, 6 pentru bibliotecari); 1printer color; 2 printere alb-negru; 4 xerox/scannere; 12 căşti; 10 camere web; WI-FI; 1ecran; 1 videoproiector; conexiune la Internet. Filiala de carte românească „Basarabia” dispune de 2 calculatoare, o imprimantă şi un xerox. A fost finisată pagina Web a Biibliotecii Publice „Mihail Sadoveanu”.

Graţie Fundaţiei Soros-Moldova, biblioteca din s. Zastânca dispune de 3 calculatoare, scanner, imprimantă, xerox, Internet şi printer color.

◆ Activitatea biblioteconomică

În raionul Soroca activează 79 de bibliotecari. Din ei: cu studii superioare – 29; cu studii medii speciale – 50, din care de specialitate–21. În anul 2012 au obţinut grad de calificare 1 bibliotecar gradul I şi 1 bibliotecar gradul II de calificare, în total deţin grad de calificare pe raion 27 de bibliotecari.

Biblioteca Publică „Mihail Sadoveanu” continuă să servească drept bază pentru orele practice ale studenţilor facultăţii de biblioteconomie şi asistentă informaţională a Colegiului de Arte Soroca. Noii angajaţi ai bibliotecilor comunale Egoreni, Holoşniţa, Tătărăuca Nouă, Slobozia-Cremene, Voloave, Zastânca, Ţepilova au participat la stagierile de specialitate „Iniţiere în profesie”. Pe parcursul anului au fost organizate un şir de vizite reciproce cu schimb de experienţă cu Biblioteca Publică „D. Cantemir”, Ungheni. Au fost organizate 26 deplasări în teren în vederea asistării metodice.

◆ Gestionarea financiară

Pentru Biblioteca Publică „Mihail Sadoveanu” a fost procurat mobilier (70 de scaune, 8 mese pentru calculator, 5 mese-catedre). În total cheltuieli curente pentru achiziţia de cărţi şi ediţii periodice: raion - 60,9 mii lei.

oraş - 150,6 mii iei;	
reparaţii curente ale clădirilor şi încăperilor:	
raion	- 45,0 mii lei,
oraş	- 4,4 mii lei;
pentru personal:	
raion	- 1139,5 mii lei,
oraş	- 755,0 mii lei;
alte cheltuieli:	
raion	- 86,3 mii lei,
oraş	- 298,4 mii lei.

IV. Instituţii de învăţământ artistic

Şcoala de Arte „E. COCA", or. Soroca

◆ Amplasarea şcolilor, starea edificiilor;

Cele 4 şcoli de muzică din raion sunt amplasate în localul altor instituţii. Şcoala de Arte „E. Coca" şi Şcoala de Arte Plastice Soroca îşi au sedii proprii. Edificiile sunt în stare satisfăcătoare şi se încălzesc în perioada rece a anului.

Strategii didactice aplicate: Organizarea şi desfăşurarea lecţiilor după metode tradiţionale şi moderne.

Contribuţia financiară a autorităţilor publice locale este de 80%, 20% fiind contribuţia părinţilor.

◆ Asigurarea cu cadre didactice

În instituţiile de învăţământ artistic din raion activează 57 profesori dintre care:

Şcoala de Arte plastice – 6
Şcoala de Arte „E. Coca" – 25
Şcolile de muzică din mediul rural – 26

Conform studiilor:

studii superioare – 29
studii medii speciale – 28

Dinamica contingentelor de profesori şi elevi în ultimii doi ani:

2011– 55 – profesori, 585 elevi
2012– 57 – profesori; 610 elevi

◆ Asigurarea cu materiale didactice, instrumente muzicale

Şcolile de învăţământ artistic sunt dotate cu materiale didactice,instrumente muzicale, calculatoare, printere, scanere, xerox, inclusiv cu centre muzicale pentru audierea operelor muzicale.

Elevii instituţiilor de învăţământ artistic participă cu succes în cadrul spectacolelor, concursurilor, festivalurilor raionale şi republicane.

V. Muzee. Patrimoniu

◆ Realizarea obiectivelor propuse

În raionul Soroca îşi desfăşoară activitatea Muzeul de Istorie şi Etnografie Soroca, în componenţa căruia intră Cetatea Soroca, Monumentul Lumânarea Recunoştinţei şi Muzeul de Istorie şi Etnografie Cosăuţi.

Obiective :

- Achiziţionarea, identificarea, colectarea, conservarea, cercetarea şi valorificarea ştiinţifică a bunurilor culturale cu valoare documentară, istorică, ştiinţifică, etnografică şi de artă, cu scopul de a cultiva şi forma spiritul civic, patriotic şi estetic al vizitatorilor Muzeelor.
- S-a lucrat asupra materialelor pentru monografia „Mănăstirea Cosăuţi" (1729 – 2005), care în prezent este gata pentru editare.
- În decursul anului 2012 muzeografii au lucrat asupra următoarelor teme de cercetare: „Cetatea Soroca – file de istorie"; „Cetatea Hotin – scut al Ţării Moldova"; „Anul 1812 – Sfâşierea Moldovei"; „Reforma agrară din anii 20 ai sec. XX"; „Cariera de piatră şi granit, roca, spaţiul de islanda", „Pădurea „Stânca".
- În cadrul părţii a doua a Simpozionului Internaţional CUCUTENI 5000 REDIVIVUS „Ştiinţe exacte şi mai puţin exacte", ediţia a VII, care a avut loc la Cetatea Soroca prima parte a căruia s-a desfăşurat la Universitatea Tehnică din Moldova (Chişinău) Nicolae Bulat, directorul Muzeului de Istorie şi Etnografie Soroca a prezentat comunicarea „Cetatea Soroca: trecut, prezent, viitor", iar Colegiul de Arte din Soroca a prezentat un concert teatralizat. La eveniment au participat 400 de oameni.
- La 24 februarie 2012, în cadrul aniversării a 20 de ani de la războiul pentru Independenţa Republicii Moldova, a avut loc lansarea cărţii „În memoria unui ofiţer de poliţie" (Gheorghe Delejan, fost Comisar de poliţie la Soroca), autor Alexandru Cimbriciuc şi Simion Carp.

Pe parcursul anului în incinta Muzeelor din or. Soroca şi s. Cosăuţi au fost deschise pentru public 18 expoziţii:

- Expoziţie de artă a pictorilor soroceni"; „Cosăuţenii în anii războaelor (1941 – 1945), Afganistan şi Transnistria"; „Meseria cioplitului în piatră"; „Grigore Gafencu – diplomat, istoric şi gazetar".
- În cadrul Zilelor Europene ale Patrimoniului Istorico – Cultural în premieră la Muzeul de Istorie şi Etnografie Soroca a avut loc inaugurarea expoziţiei şi lansarea albumului cu acelaşi nume „Retro Soroca", (coordonatori ai volumului: Ion Ştefăniţă şi Nicolae Bulat). Expoziţia a cuprins 30 de fotografii vechi cu imagini din oraşul Soroca, prima jumătate a sec. XX.

●S-au organizat şi desfăşurat expediţii de inspectare şi pro-

movare a monumentelor satelor Tătărăuca Veche, Tătărăuca -Nouă şi Rudi. În satul Rudi s-au descoperit 2 cruci vechi - crucea lui Simion Rudi 1721(semn de hotar între moşii) şi crucea lui Ion Vodă Călimaş anul 1760**.** În pofida faptului că cele două cruci se află una pe deal şi alta lângă fostul muzeu, specialiştii Secţiei Cultură şi Turism au propus primarului ca acestea să fie transferate în cimitirul satului pentru a nu fi distruse.

- La Mănăstirea Rudi a fost amenajat în anii 2011 – 2012 un izvor cu apă curativă de o frumusețe rară.
- Între satele Tătărăuca Veche şi Tătărăuca Nouă a fost descoperit „Dealul Drăguţei".
- 28 martie la Consiliului Raional s-a desfăşurat seminarul „Cu privire la completarea formularului şi participarea reprezentanţilor din primării la conferinţa internaţională pe tema: „Interacţiunea publicului cu autorităţile publice locale şi diferite regiuni din CSI pentru reconstrucţia şi amenajarea monumentelor militare şi mormintelor ostăşeşti de pe teritoriul Moldovei"

- 24 octombrie 2012 la Consiliului Raional s-a desfăşurat seminarul „Cu privire la completarea registrelor monumentelor de importanţă locală".

În incinta Cetăţii Soroca au avut loc 9 acţiuni culturale :

Festivalul de muzică sacră „Cu noi este Dumnezeu"; „Noaptea Muzeelor la Cetatea Soroca", dedicat Zilei Internaţionale a Muzeelor; Comemorarea voievodului Ştefan cel Mare şi Sfânt; „Festivalul Mărului"; „Muzică clasică în Cetatea Soroca"; „Halloween la Cetatea Soroca"; Târgul Meşterilor Populari „La Nistru la Mărgioară", ediţia a II; ş.a.

Colectivele muzeelor Soroca şi Cosăuţi au organizat pentru vizitatori 8 expoziţii tematice:

„Desen şi pictură cu artistul plastic Racz Sochircă Karol"; „100 ani de la înfiinţarea băncii de credit Albina"; „Expoziţia pascală"; expoziţia permanentă „Meşteşuguri populare din ţinutul Soroca".

În mass – media, TV, şi Radio – Moldova au fost prezentate publicaţii, interviuri şi reportaje: „Bijuterii Medievale", „Grigore Gafencu – diplomat, istoric, gazetar", „Azi merg restaurările Cetăţii Soroca", „Atracţii turistice la Soroca", „Zilele Europene ale Patrimoniului", „Cetăţile Moldovei", „Regiunea Nistrului de Mijloc (Podişul Nistrului)", „Pelerinaj cu iz de istorie".

Pe parcursul anului 2012 au fost organizate 505 excursii: la Cetatea Soroca – 235; la „Lumânarea Recunoştinţei" – 235; la Muzeu – 35. Numărul vizitatorilor organizaţi în grup a fost de 10 100 persoane, dintre care: la Cetatea Soroca – 4700; la „Lumânarea Recunoştinţei" – 4700; la Muzeu – 700. Numărul vizitatorilor individuali a fost de 12 890 persoane:la Cetatea Soroca – 7720, dintre care 6200 în cadrul măsurilor culturale organizate; la „Lumânarea Recunoştinţei" – 4800; la Muzeu – 370, dintre care 220 în cadrul măsurilor culturale organizate la Muzeu.

Muzeul Cosăuţi

La Muzeul de Istorie şi Etnografie din satul Cosăuţi au fost organizate 285 de excursii (2038

vizitatori) 396 de vizitatori individuali.

În anul 2012 Muzeul de Istorie şi Etnografie din satul Cosăuţi a întocmit un ghid cu descrierea amănunţită a exponatelor din cele 3 săli ale muzeului. Domnul Ion Negrei (cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei) a donat muzeului din Cosăuţi 3 seturi de cărţi. Pe parcursul anului 2012 Muzeul de Istorie şi Etnografie din s. Cosăuţi a fost vizitat de echipa de reporteri de la televiziunea ,,Mir" pentru a filma expoziţiile ,,Epoca paleolitică" şi ,,Geologia". În presa raională au fost publicate 2 materiale legate de istoria satului şi a oamenilor săi. Muzeul de Istorie şi Etnografie din s. Cosăuţi este în strânsă conlucrare cu biblioteca comunală şi şcolară, în vederea creării unei biblioteci a muzeului satului Cosăuţi.

Consiliul raional Soroca ca aplicant, în parteneriat cu Primăria or. Soroca, Primăria municipiului Suceava, Rezervaţia de Stat Cetatea Hotin, au participat la prima licitaţie în cadrul Programului Operaţional comun România – Moldova – Ucraina 2007 – 2013 cu *Proiectul Bijuterii medievale – cetăţile Hotin, Soroca, Suceava,* care prevede realizarea a mai multor activităţi majore, inclusiv şi restaurarea parţială a Cetăţii Soroca, amenajarea terenului aferent Cetăţii şi reparaţia drumului de la intrarea în oraş până la Cetate cu informaţiile necesare referitor la Cetatea Soroca. Buget estimativ: 3 000 000 euro, din care 2000 000 euro pentru Soroca. La 18 mai 2012 Consiliul Raional Soroca (aplicant) semnează cu Consiliul Europei Acordul de implimentare a proiectului dat. La 25 iulie are loc lansarea proiectului cu participarea partenerilor de peste hotare – Suceava şi Hotin. Conform programului de implimentare a Proiectului, pe parcursul lunii octombrie în Cetatea Soroca au fost efectuate săpături arheologice, care vor fi continuate în aprilie – mai 2013.

Pe parcursul anului au fost colectate în ambele muzee peste 135 piese muzeistice, fiecare din ele având o anumită valoare istorică.

Starea edificiilor muzeelor şi a monumentelor

În raionul Soroca în stare satisfăcătoare sunt 30 complexe memoriale şi 23 monumente în memoria ostaşilor căzuţi în cel de-al Doilea Război Mondial (1941-1945). Sunt înregistrate de asemenea 64 monumente de for public. Muzeul de Istorie şi Etnografie din oraşul Soroca dispune de două clădiri,una dintre care necesită reparaţie curentă, iar alta - reparaţie capitală. În luna aprilie în Sala de Colţ a Muzeului a fost schimbat sistemul de iluminare.

Muzeul de Istorie şi Etnografie din satul Cosăuţi urmează să participe într-un proiect în vederea raparaţiei clădirii nr. 2, fapt care ar permite lărgirea spaţiului expoziţional al muzeului. Pentru muzeul din s. Cosăuţi au fost procurate 12 draperii pentru geamurile din sălile de expoziţii în valoare de 3700 lei. La drumul central al satului Cosăuţi a fost instalat un panou ,,Muzeul de Istorie şi Etnografie, Casa de Cultură" s. Cosăuţi. De asemenea s-au înfăptuit lucrări de amenajare şi îngrijire în grădina din preajma muzeului (0,8 ha), s-au sădit flori şi arbuşti. ■

MEŞTEŞUGURI ARTISTICE POPULARE

Bogăţia patrimoniului cultural a raionului Soroca o constituie un număr impunător de meşteri populari, care practică diferite genuri de artă şi meşteşuguri.

Activitatea meşterilor populari în domeniul meşteşugurilor artistice se desfăşoară în baza *Legii privind meşteşugurile populare,* aprobată în martie 2003, Regulamentului de certificare a calităţii de „Meşter popular", aprobat prin Ordinul 292 din 05 decembrie 2011 la şedinţa Colegiului Ministerului Culturii nr.14 din 29 noiembrie 2011.

In raion îşi desfăşoară activitatea – 265 de meşteri, 15 meşteri populari sunt Membri ai Uniunii Meşterilor Populari din Moldova, 4 deţin titlul de „Meşter - Faur", 4 Centre de meşteşuguri artistice cu titlul„model", instruiesc tineri, dezvoltă arta tradiţională, o promovează în rîndurile copiilor şi tineretului în domeniul împletitului din fibre vegetale, confecţionarea costumelor naţionale, croşetare, ţesut artistic un laborator la aer liber se ocupă cu prelucrarea artistică a pietrei în s. Cosăuţi, unde turiştii pot să încerce să mânuiască şi ei acest meşteşug.

Cu prelucrarea artistică a lemnului se ocupă 31; ,arta dantelei - 42; broderie artistică şi goblen -76; feronerie artistică - 3; ţesuturi artistice-59, împletitul din fibre vegetale - 18, ceramică - 2, confecţionarea costumelor naţionale - 7; sculptură, pictură-2, prelucrarea artistică a pietrei -12, confecţionarea păpuşilor, măştilor-2 ; macrame-2; prelucrarea aristică a pănuşelor, paielor -3.

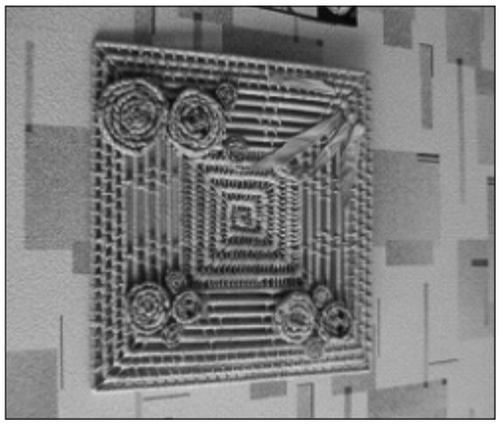
Scopul Secţiei Cultură şi Turism este de a cultiva specificul zonal şi a revitaliza unele meserii tradiţionale, care sunt o pârghie pentru promovarea diversităţii. Trebuie să orienteze meşterii spre o astfel de revitalizare şi în localităţile rurale din raion, unde această activitate s-a pierdut sau este pe cale de dispariţie: ţesutul artistic în satele: Căinării Vechi, Bădiceni, Parcani, cioplitul în piatră în satul Egoreni; cioplitul în lemn în satul Bulboci, Volovița.

Genuri de meşteşugărit mai des întâlnite în raion sunt: împletitul în lozie, prelucrarea artistică a pietrei, goblen, croşetare, ţesut artistic, broderie. Însă printre aceste genuri mai avem şi prelucrarea artistică a lemnului, confecţionarea costumelor naţionale.

Prelucrarea artistică a pietrei

Acest domeniu se practică în satele Cosăuţi,Egoreni, Racovăţ-localităţi, unde meşteri vestiţi dintr-o bucată de piatră fac adevărate minuni artistice - răstigniri, coloane, sculpturi decorative, ghizduri de fântână, intrări artistice din piatră în localităţile Moldovei, balustrade, mese, bănci, havuzuri măiestrite, elemente de arhitectură, diverse monumente civice şi funerare, etc. Cele mai reuşite au fost prezentate la diferite expoziţii raionale, naţionale şi internaţionale. De-a lungul istoriei meşterii locali au întrebuinţat tehnici şi reguli strămoşeşti de cioplire în piatră, transmise din generaţie în generaţie. Poţi întâlni astăzi meşteri, care cioplesc cu măiestrie elemente de arhitectură, stele funerare, monumente, hizduri de la fântână, balustrade, coloane, mese, bănci, cruci şi troiţe. Meşterii pietrari din satul Cosăuţi, Egoreni, Soroca lucrează la edificarea multor monumente atât în republică cât şi peste hotare

Împletitul în paie, pănuşi.

Împletitul din fibre naturale în raion este cunoscut din cele mai vechi timpuri.Actualmente meşterii soroceni, care deţin secretele acestui meşteşug frumos, confecţionează obiecte de uz casnic, obiecte decorative, jucării.

În ultimul timp numărul meşterilor acestui meşteşug artistic s-a micşorat, dar îi mai putem întâlni în satele Vădeni şi Vasilcău. Pentru unii creatori populari meşteşugul acesta este o modalitate de existenţă materială. Ei confirmă că practicarea acestui meşteşug, cât şi obiectele confecţionate din paie au o acţiune pozitivă asupra organismului.

Prelucrarea artistică a lemnului

Lemnul a constituit dintotdeauna un material sensibil pentru meşterul popular, care îşi pune în el, prin muncă atât îndemânarea cât şi simţul artistic. Lemnul s-a supus mâinii pricepute a omului, dând naştere unei cuprinzătoare game de obiecte-de la cele mai mici de uz personal, ustensile casnice şi unelte de lucru, obiecte de cult, până la piese mari de interior - cruci şi icoane - toate impodobite cu crestături rafinate care le conferă valoare artistică. La noi meşteşugul se practică în satele Vasilcău, Trifăuţi, Cosăuţi, Volovița, în oraşul Soroca, confecţionându-se diferite obiecte ce ţin de ritualurile bisericeşti, mobilă, diferite accesorii care împodobesc casele sau instituţiile publice, rame pentru icoane, sculpturi în lemn, răstigniri, troiţe, etc.

Ceramica

Meşteşug nou pentru raionul Soroca,pe care au început să-l practice meşteri din satele Slobozia Nouă şi Tătărăuca Veche . Lucrările îndeplinite cu mult har bucură privirea: ulcioare, embleme pentru festivaluri, veselă, suvenire,etc.

Ţesutul artistic

Este răspândit în mai multe sate din raion: Căinarii Vechi, Stoicani, Parcani, Bădiceni. Gama bogată şi variată a categoriilor de ţesături indică o îndelungă tradiţie în domeniul ţesutului şi a folosirii textilelor atât în cadrul portului popular, cât şi în cadrul ţesăturilor de interior ţărănesc: ţesături de uz gospodăresc - prosoape de nuntă, ciarşafuri, feţe de masă; ţesături funcţionale decorative sau strict decorative - lăicer, covoare de caracter ceremonial, feţe de perne. Forma, prezentarea decorului pe suprafaţa ţesăturilor sunt determinate de funcţia şi poziţia lor în încăpere sau în viaţa de toate zilele. În ansamblul articolelor ţesute predomină elementele geometrice, cele vegetale. Elementele antropomorfe şi avimorfe se întâlnesc mai rar, ele fiind însă schematizate cu multă îndemânare.

Croşetarea

Meşteşug la noi relativ vechi se practică preponderent în satele Vasilcău, Malcăuţi, Sobari, Rubleniţa,Căinarii Vechi, or. Soroca. De obicei se croşetează colţuri la prosoapele pentru obiceiurile de nuntă, feţe de masă, ciarşafuri, diferite obiecte ce prezintă interes pentru populaţie. Această îndeletnicire este astăzi un domeniu activ, în care este prezentă virtuozitatea, iar produsele realizate fiind artistic excelente.

Broderia

Se practică în satele Cosăuţi, Vărăncău, Căinarii Vechi, Vădeni, brodându-se diferite bluziţe populare(ii), feţe de masă, feţe de pernă, broboade, tablouri, etc**.**

Confecţionarea costumelor naţionale

Satul Vădeni se distinge în acest domeniu prin tradiţii naţionale specifice zonei. Aici este dezvoltată arta confecţionării costumului naţional, caracterizat prin elementele etnice tradiţionale.Un grup de iniţiativă a realizat expediţii de colectare a informaţiilor utile la identificarea specificului portului popular din zonă. Iniţial a existat şi problema ornamentului autohton din Câmpia Sorocii, care apoi a fost găsit totuşi în Muzeul Etnografic din Chişinău. Ca rezultat al tuturor căutărilor a fost găsită ornarea autentică a cămăşilor, juponului, catrinţei.Materii prime utilizate sunt: inul, canvaua, lâna de ţesut.

Împletitul din fibre vegetale (lozie)

Meşteşugul împletitului din nuiele este unul dintre cele mai vechi şi se păstrează până în prezent în raionul Soroca. Cei mai iscusiţi meşteri populari în domeniu activează în localităţile: Soroca, Rubleniţa, Bădiceni, Egoreni, Zastânca, Şeptelici.De obicei se practică împletirea mobilei, coşurilor, panerelor pentru struguri, tot lucrul executându-se manual.

În vederea susţinerii activităţii meşterilor populari din oraşul şi raionul Soroca, stimulării instruirii şi promovării tinerelor talente în domeniul meşteşugurilor artistice populare, contribuirii la crearea a noi locuri de muncă prin susţinerea centrelor, şi atelierelor meşteşugăreşti, Secţia Cultură şi Turism Soroca organizează sistematic expoziţii, târguri, seminare raionale şi republicane, schimb de experienţă între meşterii populari, ateliere de creaţie, etc.

Cei mai iscusiţi meşteri populari care participă activ în cadrul seminarelor, expoziţiilor îi putem numi pe: Lidia Manea-împletitul din lozie din satul Rubleniţa, Gaugaş Mihail- împletitul din lozie Rubleniţa, Voloşciug Grigore - Soroca, Boţoroga Valentina - goblen or. Soroca, Simion Lungu - confecţionarea costumelor naţionale, Vădeni; Bergău Lucia or. Soroca - croşetare, Munteanu Luminiţa - broderie, biser; Plop Valentina - broderie or. Soroca, Melnic Eugenia - broderie or. Soroca,, Zamă- neagră Victoria - croşetare, or. Soroca, Ţarălungă Tatiana - goblen, or. Soroca.

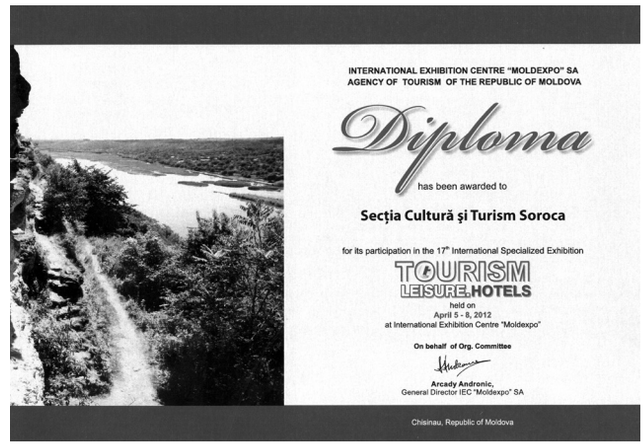

Printre învingătorii Concursului raional **„Cel mai bun întreprinzător din micul business”** al raionului Soroca s-au înscris şi 5 meşteri populari, care s-au învrednicit de premii şi diplome după cum umează: **Boţoroga Valentina** - Soroca, **Lungu Simion** - s. Vădeni- or. Soroca-, **Manea Lidia** - împletitul din fibre vegetale s. Rubleniţa, **Prepeliţă Ludmila** - croşetare s. Vasilcău, **Lozan Ion** - prelucrarea artistică a pietrei s. Cosăuţi.

Lucrările meşterilor populari au fost expuse la numeroase manifestări culturale republicane şi internaţionale cum ar fi: Manea Lidia „Festivalul Cîntecului, Jocului, Meşteşugurilor artistice”, Botoşani, România 2-5 august 2012; Lungu Simion „Festivalul, Cîntecului. Jocului, Meşteşugurilor artistice”, Botoşani, România 2-5 august 2012; Prepeliţă Lidmila „Festivalul

Expoziţia Internaţională „Turism, Hotele, Servicii”, Ediţia a XVIII. Chişinău, Moldexpo

Cîntecului, Jocului, Meşteşugurilor artistice”, Botoşani, România 2-5 august 2012, Boţoroga Valentina „Festivalul, Cîntecului, Jocului, Meşteşugurilor artistice”, Botoşani, România 2-5 august 2012.

Au obţinut menţiuni la târguri, expoziţii 2012:

1. **Manea Lidia** s. Rubleniţa, meşter popular împletitul din lozie - Chişinău, - „Expoziţia Internaţională Specializată” „Tourisme,Leisure. Hotels”.

Lungu Simion confecţionarea costumelor naţionale s. Vădeni, - “Expoziţia Internaţională Specializată” „Tourisme, Leisure. Hotels” - Chişinău, Moldexpo.

Prepeliţă Ludmila, Croşetare Expoziţia Internaţională Specializată „Tourisme, Leisure. Hotels” - Chişinău, Moldexpo.

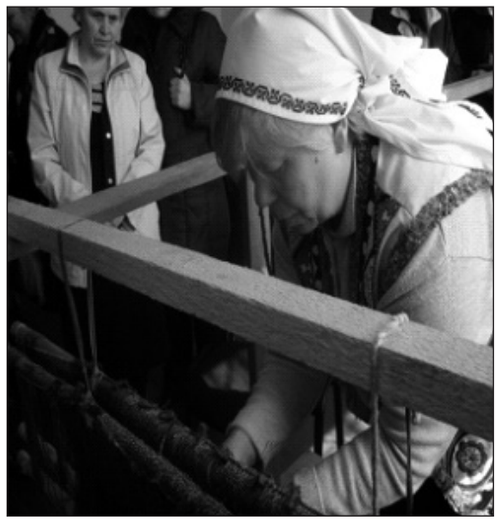
Ranga Olga - origame, goblen Croşetare Expoziţia Internaţională Specializată „Tourisme, Leisure. Hotels” - Chişinău, Moldexpo.

Boţoroga Valentina -goblen, croşetare -Expoziţia Internaţională Specializată Moldexpo.„TourismeJ Leisure. Hotels” - Chişinău.

Bărgău Lucia croşetare - Expoziţia Internaţională Specializată Moldexpo. „Tourisme, Leisure. Hotels” - Chişinău.

Meşterii populari din raionul Soroca participă activ şi în cadrul expoziţiilor organizate de către Secţia Cultură şi Turism: Festivalul de muzică sacră „Cu noi este Dumnezeu”, în cadrul festivalului a fost organizată o expoziţie extraordinară de ouă încondeiate, icoane goblen, copturi pascale. ■

ACTIVITATEA METODICĂ A STUDIOURILOR ARTISTICE

În cadrul Secţiei Cultură şi Turism activează 3 studiuori de meşteşuguri, care în urma atestării au obţinut titlul **„model”** şi **categoria I .**

Pe parcursul anului studiourile au instruit tineri şi tinere în domeniile: confecţionarea costumelor naţionale, împletitul din fibre vegetale, croşetare ţesut artistic. Au fost instruiţi metodic în cadrul seminarelor,atelierelor de creaţie organizate de Secţia Cultură şi Turism, CNCPPCI. Lucrările membrilor studiourilor au fost expuse la diverse expoziţii atît raionale cît şi republicane, internaţionale.

„Atelierul de creaţie” cu tema: „Urzitul catrinţei şi a brâului – accesorii ale costumului naţional” s-a desfăşurat în baza Studioului de meşteşuguri „Fantezie”, conducător Pavel Lungu, unde au participat specialiştii de la Centrul Naţional de Conservare şi Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial: Silvia Zagoreanu – şefa secţiei arte tradiţionale şi Mariana Dobzeu – specialist în domeniul meşteşugăritului, Silvia Florea – specialist principal în domeniul meşteşugăritului şi portului popular la Secţia Cultură şi Turism, conducători ai studiourilor de meşteşuguri cu titlul „Model”, meşteri populari din raion.

Atelierul de creaţie se înscrie în şirul acţiunilor metodice de nivel republican şi raional, programate de Centrul Naţional de Conservare şi Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial şi Secţia Cultură şi Turism Soroca.

Scopul acestui atelier a fost schimbul de experienţă între meşterii populari, care practică acest gen de artă tradiţională, dar şi iniţierea în domeniu a tinerilor meşteri, care poartă în inimă dragostea de tot ce este cultură tradiţională

Atelierul de creaţie cu tema: „Confecţionarea coşurilor din nuiele de răchită prin diferite metode”, conducător Lidia Manea, s-a desfăşurat în baza Studioului de meşteşuguri populare „Sălcioara” din satul Rubleniţa unde cei prezenţi au avut posibilitate să urmărească, dar şi să se antreneze în confecţionarea obiectelor din lozie.

Despre activitatea studiourilor şi a meşterilor populari au fost publicate articole atât în presa raională „Realitatea” cât şi cea republicană cum ar fi „Realităţile culturale”, au participat în cadrul emisiunilor televizate la Jurnal TV, Sor – TV, „ Asfalt de Moldova”, „Aici”.

Raionul Soroca, a fost şi rămâne a fi unul din cele mai de valoare centre culturale din ţara noastră şi acest lucru se datorează graţie a mai multor performanţe reuşite în diferite omenii. Bogăţia patrimoniului cultural a raionului Soroca o constituie un număr impunător de meşteri populari, care practică diferite genuri de artă şi meşteşuguri. Câmpia Sorocii păstrează şi transmite din generaţie în generaţie farmecul meşteşugurilor artistice, folclorului nistrean, acestea fiind o parte din tezaurul culturii naţionale. Credem că şi bunul Dumnezeu a hărăzit desfăşurarea Târgului Meşterilor Populari „La Nistru la Mărgioară”, aici, la Soroca lângă Cetatea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt.

Suntem bune meşteriţe…

Târgul „La Nistru la Mărgioară”

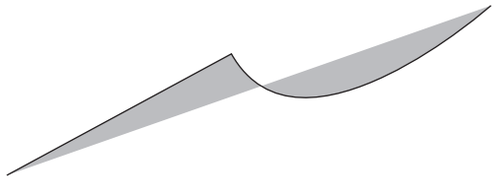
Cei pasionaţi de articole meşteşugăreşti au avut posibilitatea nu doar să admire exponatele celor mai vestiţi meşteri populari, dar şi să le procure. Succesul târgului a fost întregit de meşterii populari din Botoşani, (România), Buşa, (Ucraina), Chişinău Şoldăneşti, Orhei, Bălţi, Criuleni, Călăraşi, Rîşcani, Drochia şi desigur devotaţii noştri meşteri populari, care nu lipsesc de la nici o manifestare culturală, fie de nivel local sau naţional.

Au evoluat în spectacol timp de două zile formaţii artistice din oraş, raion şi interpreţi din România.

Cu o bogată expoziţie de măşti, ţesături, creaţie pentru căiuţi au fost prezenţi la târg meşterii populari Andronache Niculina, Andronache Raluca, Stan Dănuţă din Botoşani, România.

Pentru prima dată am avut participanţi şi din ţara vecină – Ucraina: Nizova Natalia, Berezovscaia Tatiana, Iulia Craveţ, care au venit cu o expoziţie bogată de bijuterii şi bibelouri.prosoape ţesute şi brodate în stil ucrainean.

Publicul a rămas încântat de expoziţia bogată prezentată de către soţii Vasile şi Angela Goncear din satul Hogineşti, Călăraşi, care ne-au demonstrat şi **Master class la olărit.** Cei prezenţi au avut posibilitatea să admire cum dintr-o simplă bucată de lut se pot obţine lucrări atât de frumoase. Cel mai interesant pentru public a fost că au putut încerca roata, la care meşterul lucrează cu atâta dibăcie. El a menţionat: „Aceasta este o meserie fantastică şi trebuie adusă oamenilor.Poporul îşi are tradiţiile şi obiceiurile sale şi trebuie promovate, transmise tinerei generaţii”.

In cadrul târgului şi-au expus lucrările peste 65 de meşteri populari care practică diferite genuri de meşteşuguri artistice, cum ar fi: Colin Ion s. Pohoame, Şoldăneşti prelucrarea artistică

a lemnului, împletitul din pănuşi, Liliana Ştirbu s. Mihăileni, Rîşcani, Ţăma Nina Orhei, Ecaterina Popescu s. Glişova, Orhei, ţesut artistic, Moldovanu Eugenia, Bălţi – împletitul din paie, pănuşi, Erşova Natalia, Bălţi – bijuterii; Şerşen Victor s. Sofia Drochia – instrumente muzicale, Mihail Cebotari s. Ţarigrad, Drochia – feronerie, dar şi neobosiţii meşteri populari din oraş şi raion: Boţoroga Valentina, Chiriac Valentina, Melnic Eugenia Plop Valentina, – goblen, Manea Lidia, Baltă Rodica, Gaugaş Mihail, Voloşciug Grigore – împletitul din lozie, Ludmila Prepeliţă, Bergheu Lucia, Sîrghi Ala – croşetare, Viorica Bulat, Munteanu Luminiţa – obiecte confecţionate din biser,Manea Nina – ţesut artistic, Simion Lungu – confecţionarea costumelor naţionale; Ion Lozan, Serghei Crîjanovschi – prelucrarea artistică a pietrei, ş.a. ■

Cangea Natalia, s. Zolonceni, Criuleni

Gonciar Vasile, s. Hogineşti, Călăraşi

Ion Lozan, s Cosăuţi, Soroca

Lucia Bergau, Soroca

Şerşen Victor s. Sofia, Drochia

Crîjanovschi Serghei, Soroca.

TURISMUL

Între atribuţiile pe care le exercită Secţia Cultură şi Turism Soroca un loc aparte îl ocupă Compartimentul Turism, care are drept scop următoarele obiective:

- **promovarea traseelor turistice în plan raional, naţional şi internaţional;**
- **cooperarea transfrontalieră în vederea creării traseelor turistice comune;**
- **schimbul de experienţă şi tehnici de lucru în domeniul turismului între regiunile limitrofe.**

Secţia Cultură şi Turism a participat la elaborarea planului strategic pentru promovarea turismului în Soroca. Acest plan are drept scop crearea unei baze adecvate pentru dezvoltarea turismului în raionul Soroca şi regiunile cu care se învecinează într-un mod integrat, echilibrat şi durabil, astfel încât să aducă beneficii culturale şi socio-economice raionului Soroca. Unul dintre obiectivele principale ale Secţiei Cultură şi Turism este şi întocmirea ghidurilor şi a bucletelor turistice locale, în baza tuturor materialelor şi informaţiilor colectate.

Procesul de lucru în acest domeniu prevede relaţii de colaborare şi interconexiune directă cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Asociaţia Naţională a Turismului Rural, Ecologic şi Cultural. Secţia Cultură şi Turism selectează informaţii privitor la potenţialul turistic al raionului,elaborează listele prestatorilor de servicii turistice şi traseelor turistice existente în raion.

În cadrul expoziţiei „Tourisme, Leisure, Hotels" organizate la Soroca la 9-12 aprilie 2012, Secţia Cultură şi Turism a participat cu un panou de fotografii ale celor mai atractive şi reprezentative aşezări şi monumente din raionul Soroca.

În primăvara anului 2012 au fost organizate un şir de expediţii de inspectare a monumentelor din satele Tătărăuca Veche, Tătărăuca Nouă şi Rudi. În colaborare cu Administraţiile Publice Locale se lucrează pentru completarea şi fondarea Registrului Local de Înregistrare a Monumentelor de Istorie, Arhitectură şi de For Public. Se conlucrează şi cu Agenţia turistică din oraşul Soroca „Tatia-Grup".

La 25 iulie curent a avut loc lansarea proiectului „Bijuterii medievale – cetăţile Hotin, Soroca, Suceava". Principalele rezultate ale acestui proiect vor fi: creşterea atractivităţii şi perceperea mai bună a cetăţilor medievale localizate în regiunea transfrontalieră Soroca-Suceava-Hotin la nivel naţional şi european; accesul îmbunătăţit către şi în interiorul Cetăţilor Soroca şi Hotin (83 m2 de spaţiu renovat, dezvoltate 40 m2 de facilităţi sanitare, 5197,86 m de drum de acces îmbunătăţit, asiguraţi 150 m2 de arie pentru facilităţi exterioare de vânzare cu amănuntul); sporirea popularităţii cetăţilor, ca o nouă destinaţie turistică pe piaţa turismului european; creşterea numărului de turişti care vor vizita oraşele şi regiunea; mărirea „perioadelor de călătorie" (60.000 turişti vor participa la Festivalul Medieval „Zilele Cetăţii – Renaşterea unei Legende"; elaborarea strategiei de marketing, cu scopul de a crea o bază pentru cooperarea între părţile interesate din sectorul public şi privat; realizarea parteneriatului între turism şi managementul patrimoniului. Se prevede mărirea ofertei turistice a cetăţilor medievale prin crearea a 8 facilităţi turistice unite, a 2 centre de informare şi publicitate, a unei pieţe (iarmaroc) pentru vânzări cu amănuntul, a unei scene de vară, a 2 sisteme de iluminare scenică, a unui WC public; unui drum de acces reabilitat; aranjarea a 2 zone verzi adiacente; a 3 sisteme de semnalizare; creşterea valorii turistice ale cetăţilor la nivel naţional şi internaţional; atragerea investiţiilor în industria turismului din regiune (30 de locuri noi de muncă în cadrul infrastructurii locale de turism); împărtăşirea experienţei, vizavi de managementul durabil al patrimoniului cultural. ■

Şeful Secţiei
Cultură şi Turism Soroca
Grigore Bucataru

SALARIUL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL CULTURII ESTE CEL MAI MIC DINTRE TOATE SFERELE SOCIALE ALE RM!

„Fără steagul culturii un popor devine o gloată”
Nicolae Iorga.

(Interviu cu Grigore Bucătaru şef Secţie raională cultură şi turism Soroca)

ALMANAH: – ***Salariul lucrătorilor din domeniul culturii – cel mai mic dintre toate sferele sociale ale RM!?***

Grigore BUCĂTARU: – Consider asta o discriminare evidentă a unui domeniu social, căruia, asemeni învăţământului, în ţările civilizate i se acordă o atenţie prioritară. Or, RM nu se dă oare drept ţară civilizată cu aspiraţii de integrare în Europa? Deseori îmi pun întrebarea: „De ce toţi cei vizaţi de această urâtă situaţie a culturii, tolerează condiţiile mizere de remunerare a muncii şi atitudinea indiferentă, chiar ostilă, a unor angajatori? De ce nu ies în stradă să-şi ceară drepturile încălcate?” Şi tot eu găsesc răspunsul (posibil subiectiv, dar cu siguranţă unicul acceptabil, pentru marea majoritate). În domeniul structurilor de stat ale culturii, mulţi specialişti activează încă de pe timpurile mentalităţii comuniste ale URSS, când mai presus de orice, în mod obligatoriu, se declara (doar pentru cei mulţi!) dragostea de ţară cu toate componentele ei de atunci – Lenin, Comunism, Muncă şi Răbdare – valori care astăzi şi-au schimbat denumirile (Popor, Identitate, Plai mioritic) – esenţa şi obligativitatea lor sacră, rămânând aceiaşi – NE JERTVIM. Această jertvă de azi în numele culturii, când lumea trăieşte în baza altor principii, umileşte mult lucrătorii în cultură şi îi impune, să cedeze pe nedrept, în faţa unor autorităţi publice angajatoare, care deseori nici nu conştientizează importanţa acestui domeniu.

A.: – ***Deficitul cadrelor tinere în structurile culturii RM***

G.B.: – De ce nu avem un flux suficient de cadre tinere în cultură? Desigur din cauza salariului mizer şi a unei paradoxale şi crase discriminări: un tânăr specialist care se angajează în câmpul muncii în domeniul învăţământului rural primeşte o indemnizaţie în sumă de 30.000 lei în câteva rate şi de asemenea plata pentru consumul energiei electrice, gaze naturale, combustibil – fapt îmbucurător şi absolut necesar… dar tinerilor specialişti din domeniul culturii, cetăţeni ai aceleiaşi ţări – nu li se dă nimic!

Este adevărat că domeniul culturii la noi, niciodată n-a stat în capul mesei, cu toate că ar trebui, situaţia dovedindu-ne contrariul – acest domeniu este marginalizat şi absolut neprotejat. În toate domeniile vieţii sociale, sunt angajaţi, în mod oblgatoriu, doar specialişti cu studii speciale, pe când în cultură, poate fi angajat oricine.

În asemenea situaţie politica descentralizării are un impact absolut negativ, deoarece specialiştii în cultură din mediul rural, sunt angajaţi de către primari, fără o coordonare cu Secţiile raionale de cultură, ele fiind lipsite de competenţa de a interveni.

A.: – ***Cum stau lucrurile la Soroca?***

G.B.: – Să făcem o analiză şi o să ne dăm seama cum stau lucrurile.

Un nivel de cultură poate fi măsurat prin numărul persoanelor de diferite vârste, încadrate în diverse activirăţi culturale, care prin prisma genurilor de artă (cântec, dans, teatru, poezie, etc.) îşi vor cultiva propria cultură, îi vor molipsi şi pe alţii şi vor contribui la păstrarea şi promovarea imaginii propriei localităţi, în care trăiesc. Să nu uităm însă, că sat cu sat face o comună, un raion, o ţară!

Nivelul culturii poate fi apreciat doar comparativ, în cadrul diferitor activităţi culturale de nivel local, raional, naţional, internaţional… Deci, vă întreb: – Aţi văzut vreodată pe scenele din Soroca (nu mai vorbesc de cele din Chişinău!) *colective artistice* din satele *Tătărăuca Veche, Tătărăuca Nouă, Niorcani, Slobozia-Vărăncău, Slobozia Cremene, Sobari, Cerlina, Iarova, Regina Maria, Baxani, Cremenciug?* N-aţi văzut, pentru că nu sunt. Oare nu există în aceste localităţi oameni care iubesc şi ar dori să se implice în artele frumosului? Sunt sigur că există şi doresc, dar nepăsarea autorităţilor locale, faţă de domeniul culturii sau incapacitatea lor de a mobiliza potenţialul uman cultural al comunităţii, fac imposibil acest lucru.

Atunci care este efectul reparaţiei casei de cultură din satul Visoca, sau va fi rentabilă oare alocarea milioanelor pentru reparaţia capitală a casei de cultură din satul Slobozia - Cremene, dacă în aceste comunităţi activităţile culturale lipsesc ?

Este ridicol şi dureros pentru populaţia acelor primării, primarii cărora deseori îmi zic: „Mai vină d-nul Bucataru pe la noi şi mai trage-le mâţa pe spinare lucrătorilor noştri de cultură, că nici nu deschid *„clubul”*! Şi acest lucru îl spune angajatorul, care are competenţa de verificare a activităţii angajatului său! Vechea temă este actuală pentru unii şi

astăzi – se aşteaptă indicaţii de sus! Dar există, din fericire, şi situaţii diametral opuse: satul Voloviţa, unde nu există casă de cultură, dispune de o formaţie folclorică vestită, de mare valoare - **„Floare de noroc”**, pentru că în această localitate activitatea artistică are atenţia cuvenită din partea Administraţiei Publice Locale.

A.: – ***Finanţarea şi administrarea instituţiilor de cultură publică***

G.B.: – Oare în care clădire a primăriei primarul îşi face singur curăţenie? Or, n-o să găsiţi o altă instituţie, decât căminul cultural sau bibliotecă, unde şeful căminului şi bibliotecarul sunt şi deriticători, dar fără remunerare! Nu mai vorbesc despre executarea cheltuielilor bugetare anuale, alocate acestor instituţii, care în afară de salariu, sunt redistribuite pentru alte necesităţi, aici fiind şi vina lucrătorilor din domeniu, care nici nu ştiu măcar, că sunt executori terţiari de buget… Astfel apare întrebarea: în asemenea condiţii sunt gata oare aceste instituţii, să treacă la autofinanţare parţială, să devină persoane juridice (după cum este prevăzut în proiectul noului Regulament de funcţionare a caselor şi căminelor culturale)?

Conştientizăm cu toţii, că sistemul actual al instituţiilor de cultură din RM vine din fosta URSS, ideologia căreia impunea aceste instituţii să deservească unicul partid de guvernare, care la rândul său era cointeresat să le doteze, într-o măsură oarecare, cu toate cele necesare. De acolo am moştenit reţeaua de instituţii, noi urmând să le găsim corect locul în societate, să le transformăm în centre de cultură şi agrement, unde să se regăsească şi alte diferite servicii pentru populaţie, care sa aducă venituri pentru întreţinerea parţială a acestora.

Au trecut peste 20 de ani de independenţă, dar cu părere de rău, Ministerul Culturii, care are şi funcţia de elaborare şi promovare a politicilor culturale ale statului, nu a reuşit aproape nimic în acest domeniu.

A.: – ***Ce vor schimba noile reforme?***

G.B.: – Posibil, că printr-o eventuală reorganizare se vor putea atrage mai multe investiţii de peste hotare. Suntem în aşteptarea aprobării noii Legi a Culturii, Strategiei Naţionale de dezvoltare a Culturii, Regulamentului de funcţionare a caselor şi căminelor culturale – toate fiind acum în faza de Proiect. Cu toate că am înaintat şi noi cei din raioane diferite propuneri pentru elaborarea acestor documente şi acte normative, nu sunt dispus să cred, că situaţia se va schimba spre bine. Este necesară, mai întâi, revizuirea Legii Administraţiei Publice Locale (delimitarea competenţelor autorităţilor publice locale), Legii nr.155, (Nomenclatorul Statelor de personal al funcţionarilor publici), pentru că doar în domeniul culturii, în diferite raioane sunt diferite servicii descentralizate – secţii, direcţii, servicii, etc.

Aşi putea să aduc încă sute de argumente, care vor dovedi că descentralizarea în domeniul culturii, va avea un impact negativ, dacă nu vor fi atribuite competenţe de dirijare secţiilor raionale de cultură, în care să fie stipulate direct: modalitatea de angajare a cadrelor, de achiziţie de carte, etc., etc. Vă asigur că doar aşa va fi un real şi nou început de acţiuni extrem de necesare pentru salvgardarea unui domeniu social deosebit de important –

Cultura poporului. ■

Tableta de vineri

CE VREA UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CE NE DORIM NOI?

Începutul în pag 77

din apreciere a talentului. Ba mai mult: până și Azerbaijanul care, cu câteva zile înaintea concursului, și-a exprimat încântarea față de „Lăutar” la ora decisivă i-a acordat lui Pașa Parfeni... zero puncte. Dacă nu era San Marino, un stat la fel „de mare și de influent” ca noi, reprezentantul nostru mai nu era la un pas de locul zece, care, din câte știu, permite accesul direct în finală, la ediția următoare a concursului. De aici și concluzia: Republica Moldova niciodată nu va câștiga Eurovisionul și, implicit, nu ne paște pericolul să organizăm un astfel de eveniment costisitor. În această situaţie, poate este cazul să mergem și noi pe calea Cehiei și Poloniei care, văzând că nu există sorți de izbândă, au abandonat concursul. Mai cu seamă că etapa naţională a Eurovisionului mereu este plină de bârfe și scandaluri...

Știu că nu va fi o mare pierdere și că nici organizatorii, nici participanţii nu vor avea de suferit, dar această ediţie, a 57-a la număr, a fost ultima când eu, în rol de telespectator, am așteptat, fie și nu cu sufletul la gură (de ce să exagerez?), rezultatele concursului. Or, efortul meu – să nu dormi până la unu noaptea este un sacrificiu, dar și al organizatorilor. Se zice că organismele europene au criticat dur guvernul azer și autorităţile de la Baku pe motiv că acestea au evacuat forţat mai multe familii pentru a construi Sala de Cristal ca să dea „chișca” la cei dinaintea lor, nu au fost răsplătite pe măsură. ■

FESTIVALUL „VICTOR POSTOLACHI”

(EDIŢIA A III-A)

Membrii juriului: Nicolae Botgros (Artist al Poporului) -preşedinte; Ion Dascăl - Artist al Poporului; Tamara Griţenco, Om Emerit, directorul „Colegiului de Arte; Grigore Bucătaru, Om Emerit şeful Secţiei raionale cultură şi turism; Tudor Nistor, Om Emerit, profesor la Colegiul de Arte.

Plasări:

Solişti instrumentişti: Premiul III – Ion Vorotneac, or. Soroca; Premiul III – Ion Garmaliuc, Vărăncău; Premiul II – Victor Andoni, Căinarii Vechi; Premiul II – Maria Nour, Vărăncău. Premiul I – Constantin Cazac, Vărăncău.

Solişti vocalişti: Premiul III – Gabriela Radiaciuc, Slobozia-Vărăncău; Premiul III – Nicoleta Bodiu, Cosăuţi; Premiul II – Tatiana Caldare, Hristici; Premiul II – Vitalie Vovc, Trifăuţi; Premiul I – Marcela Vuicu, Bulboci.

Menţiuni: Natalia Crăciun- Vădeni; Irina Rabii- Regina Maria; Galina Topor-Stoicani; Ludmila Furdui-Vărăncău.

Au evoluat orchestrele de muzică populară: „Alboteanca”- Ţaul, Donduşeni, dirijor Alexandru Znagovan; „Rapsozii nordului”- or. Ocniţa, dirijor Ghenadie Garaz; „Crăişorii”- or. Drochia, dirijor Ion Canţer; „Doina Nistrului”-Palatul Culturii Soroca, dirijor Nicolae Zabulică; „Nistrenii”-Palatul Culturii Soroca, dirijor Gheorghe Duminică. ■

Preşedintele juriului Nicolae Botgros, Artist al Poporului din RM, anunţă rezultatele Festivalului.
Laureaţi, (de la stânga): Marina Nour, Victor Andoni, Ludmila Furdui, Nicoleta Bodiu, Marcela Vuicu, Gabriela Radiaciuc, Irina Rabii, Ion Vorotneac, Vitalie Vovc, Galina Topor, Tatiana Caldare,

FESTIVALUL „V. POSTOLACHI” ED. III

1. N. Botgros – felicitări pentru Laureaţi.
2. Solo la fluier – C. Cazac, orch. ,,Nistrenii”, Soroca.
3. La microfon Irina Rabii,Soroca.
4. Orchestra ,,Crăişorii”, Drochia.
5. Orchestra ,,Alboteanca”, s.Ţaul, Donduşeni.

„TRANDAFIR DE PE CETATE” – FESTIVAL – CONCURS TELEVIZAT AL INTERPREŢILOR DE FOLCLOR

(EDIŢIA A III-A, 2012)

În Cetatea Veche a Sorocii a avut loc trecerea anuală în revistă a interpreţilor vocalişti de folclor autentic.

Membrii juriului: Nicolae Glib, Artist al Poporului-preşedinte; Grigore Bucătaru, Om Emerit, şef Secţie raională cultură şi turism; Gheorghe Duminică, Om Emerit; Constantin Volniţchi, fondatorul televiziunii locale Sor TV; Tamara Boboc-Coşciug-fondatorul şi moderatorul festivalului.

Moderator: – Tamara Boboc-Coşciug-fondatorul Festivalului „Trandafir de pe Cetate”

Acompaniament instrumentişti: Sergiu Diaconu – cobză; Igor Podgoreanu – nai; Sergiu Bantâş – vioară (Chişinău).

Participanţi: 18 interpreţi de diferite vârste: Zinaida Pastuşenco, Rita Cernatinschi, Maria Boldescu, Natalia Caciur, Ana Magaliuc, Ion Sochirca, Galina Topor, Tatiana Caldare, Raisa Panas, Vlad Bogdan, Simion Lungu, Cristina Branişte, Marcela Vuicu, Natalia Mitrean, Cristina Baţura, Oxana Stati (Droghia), Ina Sârghi şi Galina Cegodari (Floreşti).

Program: O doină, baladă sau cântec prelung şi alte două cântece la alegere

Plasări: Vlad Bogdan, Stoicani, Soroca-Premiul Mare; Oxana Stati (Drochia)- Premiul I; Cristina Branişte (Soroca) - Premiul II; Marcela Vuicu (Soroca)- Premiul III.

Cea mai bună interpretare doinită - Cristina Baţura; premiul pentru cel mai vârstnic participant a fost oferit Mariei Boldescu. ■

Participanţii Festivalului împreună cu Preşedintele juriului Nicolae Glib, Artist al Poporului din RM (primul din stânga)

FESTIVALUL – CONCURS „TRANDAFIR DE PE CETATE” EDIȚIA III

1

5

2

3

4

1. Marele Premiu – Vlad Bogdan, s. Stoicani Soroca.
2. Premiul I – Oxana Stati, Drochia.
3. Premiul II – Cristina Branişte, s. Vărăncău Soroca.
4. Premiul III Marcela Vuicu, s. Bulboci, Soroca.
5. Acompaniament instrumentişti: Sergiu Diaconu – cobză, Igor Podgoreanu – nai, Sergiu Bantâş – vioară (Chişinău)

Eveniment–2012

CRISTINA BRANIŞTE – LOCUL II LA EDIŢIA A IV-A A FESTIVALULUI „NICOLAE SULAC”

Născută în satul Vărăncău, Soroca la 24 martie 1993, studentă la Colegiul de Medicină, Chișinău.

Laureată a concursului de colinde „Florile Dalbe” (Soroca, 2010); Menţiuni -„Cântecul pascal”, „Cântec ostășesc” (Soroca); Diplomă de participare - concursul „Tamara Ciobanu” (Chișinău).

Condiţiile de program ale Festivalului: o doină, baladă sau un cântec doinit și o piesă de la baștină.

Programul Cristinei: „Ilenuţă cu brăţări”;„Criniţa mamei” – cântec doinit;

Plasări:

Premiul Mare – Gabriel Dumitru (România, Pitești, discipolul lui Benone Sinulescu); **Locul I** – Lucreţia Goagea,; **locul II** – Cristina Braniște și Gheorghe Zagoreanu; **locul III** – Tamara Ciobanu și Mihaela Ojog. Premiul special al juriului – Maria Radu (Brăila, România).

Juriul: Nicolae Botgros, președinte; Elize Stan(România); Diana Decusară; Oleg Volontir; Nicolae Glib; Petre Neamţu;Doina Sulac.

Acompaniator- orchestra „Lăutarii”.

În cadrul preselecţiei au participat circa o sută de concurenţi, fiind selectaţi doar 28, șase dintre care, din România.

Concursul a avut loc la Filarmonica „S.Lunchevici” iar Concertul de Gală,la Palatul Naţional, Chișinău. Printre invitaţi au fost soliștii: Adriana Ochișanu, Ion Paladi, Mioara Velicu, Benone Sinulescu, Nicu Mâţă, Nicoleta Voica, Petrică Mâţu - Stoian .

Cristina Braniște: – Vreau să-mi continuu studiile la Universitatea de Medicină. Visez să devin un medic bun. Muzica este un refugiu pentru mine și nu cred că ar putea exista fără celălalt refugiu – medicina. O să le îmbin toată viaţa. ■

„NISTRENII” AU „RUPT” SCENA DIN LIDO DI JESOLO!

Coregraful ansamblului „Nistrenii”, Nadejda Gorpin: la festivalul internațional de dans popular „Mare Adriatico”, desfășurat la sfârșitul lunii iunie în orașul Lido di Jesolo, Italia, au venit colective din Rusia, Ucraina, Turcia, Polonia, Ungaria, România, Kazahstan, Slovenia, Georgia, Mexic, Bulgaria. În cadrul Festivalului a fost programată și parada portului popular, după care urmau evoluările colectivelor. Participanții aveau la dispoziție doar câte 15 minute pentru a-și demonstra arta. Timp de 6 zile, „Nistrenii” au susținut 3 spectacole, au văzut cultura multor popoare, și-au făcut noi prieteni, s-au bronzat, au gustat multe paste, pizza, iar în drum spre casă au vizitat orașul Venezia și capitala Ungariei – Budapesta. . . ■

Eveniment–2012

ANSAMBLUL FOLCLORIC „COLINDA” LA 25 DE ANI!

Fondatorul și conducătorul colectivului este Tamara Boboc-Coșciug, absolventă a Institutului de Arte „Gavriil Musicescu”, discipola vestitului folclorist Andrei Tamazlâcaru, fondatorul primului ansambu folcloric din RM „Tălăncuţa”, în cadrul căruia a cântat și protagonista. Formaţia a luat naștere în ajunul sărbătorilor de iarnă 1986, fiind botezată drăgostos „Colinda”. Primii membri ai formaţiei au fost: Veronica Chiţan, Petru Ţarălungă, Valeriu Bagrii, Anatol Rudei, Gheorghe Duminică, Valentin Coșciug, la care pe parcursul anilor s-au alăturat: Raisa Ciumac ,Emil Guţu, Maria Purice, Gheorghe Șargu, Dumitru Noroc, Vasile Onoţchi, Irina Matei, Felicia Coșciug-Nevodaru, Ana Porcirean, Ana Solomina, Mariana Braga, Doina Capacinschi, Anastasia Volontir, Valeriu Rotari, Mihaela Chiriac, Maria Burlac. ■

La mulţi ani, „Colinda”!

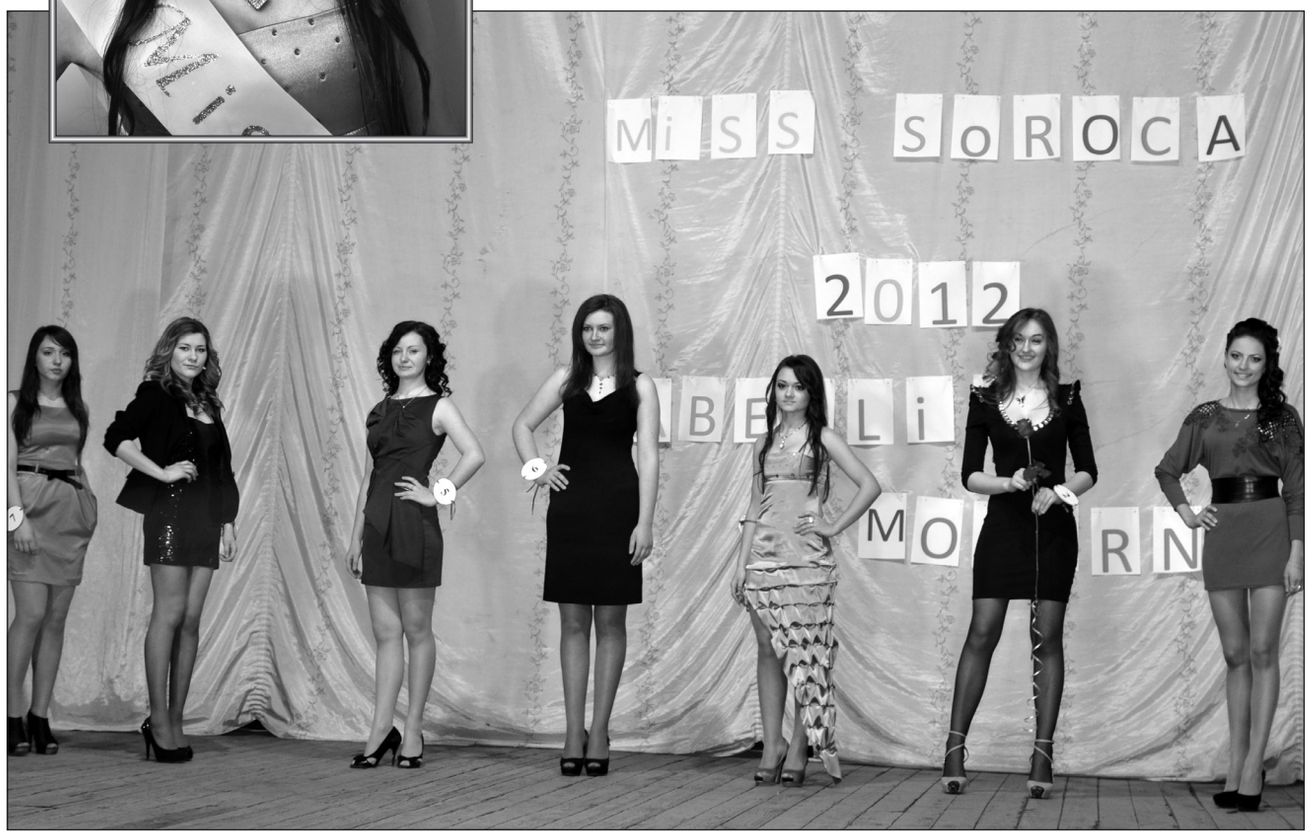

Eveniment–2012

GABRIELA SPOIALĂ – MISS SOROCA 2012

Participante: Corina Mârzac (Colegiul de Arte), Victoria Stoionoglo (LT „C. Stere"), Gabriela Spoială (LT „I. Creangă"), Elena Molea (LT „C. Stere"), Alexandra Cojocari (LT „P. Rareș"); Ana Chira (LT „I. Creangă");Irina Cupco (LT „I. Creangă").

Membrii juriului: Elena Bodnarenco, primarul orașului Soroca – președinte, viceprimarul Mihail Grabciuc; Ion Babici, președinte, CTR „DACIA", Rodica Gadibadi, firma de produse cosmetice Faberlic, Galina Starniciuc, CC „Modern", Sergiu Ursachi, „Rec studio".

Plasări: *Miss Soroca 2012* – Gabriela Spoială, *Locul II*, *Miss simpatia publicului* – Irina Gubco, *Locul III*, *Miss inteligența* – Corina Mârzac, **Premii de încurajare și titluri:** Ana Chira – *Miss ingeniozitate*, Alexndra Cojocari – *Miss gingășie*, Elena Molea – *Miss eleganţă* Victoria Stoionoglo – *Miss ambiţie*, și pentru că este cea mai fotogenică participantă s-a ales cu un premiu special de la studioul „REC Studio" – o sesiune foto profesionistă.

Concursul a fost organizat de către Primăria Soroca, Consiliul orășenesc și Consiliul local de tineret, în parteneriat cu studioul „REC Studio". ■

Eveniment–2012

Tamara ROTARU

Născută la 10 .11. 1947 în s.Stoicani,Soroca.Şef Oficiu Împrumut la domiciliu,Centrul raional de Informare şi Documentare (CID)''M. Sadoveanu'',Soroca.Studii:USM,f-tea filologie şi biblioteconomie.

ROMANŢA SUFLETLUI MEU

Serata muzical – literară „Romanţa sufletului meu" a fost organizată la Biblioteca „Mihail Sadoveanu" de către bibliotecara Tamara Rotaru, în colaborare cu profesoara Colegiului Pedagogic, Tatiana Cebotari.

Programul a cuprins un scurt istoric al genului şi un frumos recital de romanţă şi poezie. Pe lângă interpretele sorocene binecunoscute – Tatiana Cebotari, Veronica Chiţan şi Tamara Coşciug – s-au produs şi discipolii acestora – Elena Buruiană, Ion Solovei, Pavel Muntean, Veronica Furtună. Serata a inclus şi o expoziţie de publicaţii şi fotografii despre şi cu pozele interpreţilor de romanţă sorocenі din toate timpurile. Făcând o incursiune prin lumea romanţei, Tamara Rotaru a spus că romanţa a fost şi este o muzică firească pentru poporul român, noi fiind un neam deosebit de musical şi sentimental. La manifestaţie a fost prezent şi Preşedintele raionului Soroca, Victor Său. ■

DONAREA COPIEI SABIEI LUI ŞTEFAN CEL MARE MUZEULUI DIN SOROCA

Premierul RM Vlad Filat a decis să doneze instituţiei replica sabiei domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt, primită în dar de la omologul său turc, Tayyip Erdogan. Decizia a fost susţinută de preşedintele RM, Nicolae Timofte și ÎPS Vladimir, Mitropolitul Moldovei.

Evenimentul transmiterii sabiei delegaţiei din Soroca (deputatul PLDM A.Cimbriciuc, preşedintele raionului V. Său și directorul muzeului N. Bulat), a avut loc la Chișinău pe 5 noiembrie 2012, în prezenţa mai multor oficialităţi.

Până la finalizarea reparaţiei Cetăţii în cadrul proiectului transfrontalier „Bijuterii medievale: Cetăţile Hotin, Soroca și Suceava",preţiosul exponat va fi păstrat la Chișinău,apoi își va ocupa locul binemeritat în Cetatea Soroca. ■

Eveniment–2012

CORUL SOROCEAN „ORANTIS” – LA WEIMAR, GERMANIA

La invitaţia dnei Martinei Marinac, preşedinta Societăţii culturale „Grunes Herz” Thuringen E.V. („Inima Verde” din landul Thuringen, Germania), în decembrie 2012, corul a participat la Festivalul de Crăciun al Weimarului, baştină a unor nume geniale – Bach, Wagner, Brams, Goette, Schiller…

Concertul de sărbătoare, în biserica catolică „Inima lui Hristos”, a fost susţinut alături şi împreună cu unul din corurile locale, condus de basarabeanca noastră, stabilită acolo – Veronica Pfennig-Gălescu. ■

A DOUA EDIȚIE A IARMAROCULUI DE CRĂCIUN

Pentru a amplifica spiritul sărbătorilor de iarnă în cadrul Iarmarocului a fost inclus și tradiţionalul festival sorocean „V-am ura, v-am tot ura”, care în acest an și-a extins geografia, la colectivele artistice din raionul Soroca alăturându-se colective din raioanele Edineţ, Florești și Drochia, în total 15 colective.

Festivalulul a început cu parada colectivelor folclorice, pornite din preajma Catedralei „Adormirea Maicii Domnului” spre Piaţa Libertăţii.

Directorul Centrului Naţional de Conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial Diana Decusară a venit cu Diplome și suvenire pentru participanţi. Târgul și-a primit vizitatorii cu bunătăţi și mărfuri specifice sărbătorilor de iarnă, iar formaţiile folclorice au interpretat cele mai frumoase colinde, prezentând și o largă diversitate a obiceiurilor și tradiţiilor noastre, legate de aceste sărbători.

Diana Decusară: „Dacă iniţial gândul era că doar prima ediţie a acestui Festival Zonal să fie la Soroca, iar celelalte – în alte raioane, acum, văzând această organizare atât de firească, omenească, frumoasă, am decis ca și ediţia viitoare, să se desfășoare tot în acest oraș istoric, cu participarea mai multor raioane.” ■

CONSILIUL RAIONAL SOROCA
SECŢIA CULTURĂ ŞI TURISM SOROCA

FESTIVALUL MĂRULUI
(EDIŢIA II)

Imnul Festivalului

Muzică şi interpretare –Daria Radu. Versuri – Petre Popa.

Flori de măr

Ţărâna îndură de veac supărăriile ploii,
Al soarelui foc nemilos îl preface în fruct
Cum se preface amarul pe struna viorii
În cântul doinit şi etern despre-un neam dedemult.

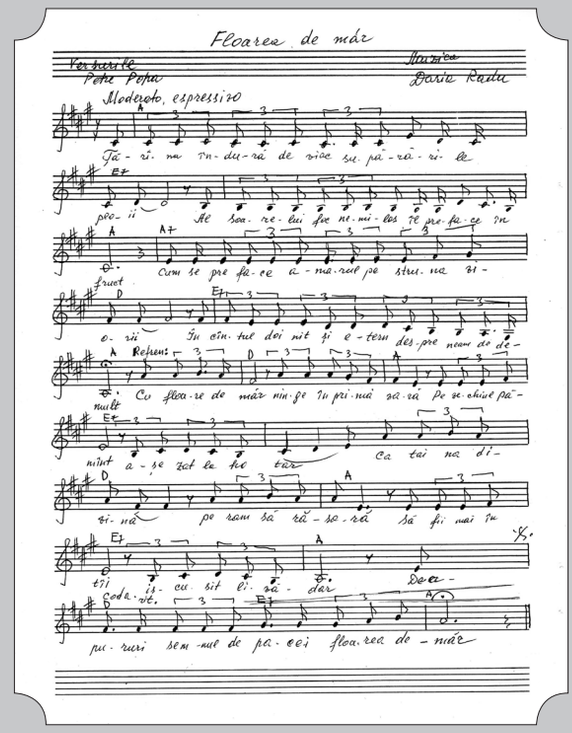
Refren:
Cu floare de măr ninge în primăvară
Pe vechiul pământ aşezat la hotar
Ca taina divină pe ram să răsară
Să fii mai întâi iscusit livădar

Dulcele lui mai ascunde umbra ispitei
Iar miezul ascunde sămânţa de dor nesfârşit
Veniţi să gustaţi, oameni buni, bucuriile clipei
Din fructul-minune cules pentru noi dintr-un mit.

Refren:

Cu floare de măr ninge în primăvară
Pe vechiul pământ sorocean, la hotar
Ca taina divină pe ram să răsară
Să fii mai întâi iscusit livădar.

Semnul de pace e floarea de măr!

Comitetul organizatoric:

Victor Său, Preşedintele raionului, preşedintele comisiei; Boris Ivasi, vicepreşedinte al raionului; Vladimir Nicuţa, vicepreşedinte al raionului; Ghenadie Muntean, preşedinte al Comisiei pentru Dezvoltare Economică; Mihail Popovschi, Preşedintele Fracţiunii PCRM; Ilie Manea, Preşedintele Fracţiunii PL; Mihail Mîţu, Preşedintele Fracţiunii PLDM; Efim Agachi, Preşedintele Fracţiunii PD; Ion Spataru, secretar al Consiliului Raional; Elena Bodnarenco, primarul or. Soroca; Lora Lisnic, şef al Direcţiei Finanţe; Sergiu Slutu, şef al Direcţiei Agricultură şi Alimentaţie; Grigore Bucătaru, şef al Secţiei Cultură şi Turism; Elena Focşa, şef Secţie Economie; Stela Zabrian, şef al Serviciului Relaţii cu Publicul, secretar al comisiei; Tatiana Ţarelunga, şef al Agenţiei de Dezvoltare Durabilă şi Integrare Europeană; Valeriu Rogojină, comisar CPR Soroca; Marcel Buşan, şef al filialei Camerei de Industrie şi Comerţ Soroca; Gheorghe Găină, director executiv al organizaţiei raionale a FNF; Anelia Caraman, coordonator de proiect ACSA; Silvia Andonii, director SRL „Getodava”; Nicolae Bulat, directorul Muzeului de Istorie şi Etnografie; Mihail Marcoci, director SA „Drumuri Soroca”; Constantin Volnîtchii, director SRL „Mar Sor – TV”; Victor Cobăsneanu redactor-şef ODN; Ion Talmaci, redactor-şef „Realitatea”.

Au participat: 26 primării şi 57 agenţi economici din raionul Soroca, câţiva agenţi economici din raionul Floreşti.

Oaspeţii festivalului:

Prim-ministrul RM -Vlad Filat;
Ambasadorul României la Chişinău - Marius Lazurcă;
Ambasadorul Federaţiei Ruse în Moldova- Fanit Muhametsin;
Ministrul Agriculturii şi Alimentaţiei Publice RM - Vasile Bumacov;
Preşedintele Euroregiunii „Nistru"- Serghei Tatuseac;
Preşedintele Euroregiunii „Siret-Prut-Nistru" - Dragoş Mandache; deputaţi în Parlamentul de la Chişinău;
Delegaţii din7 judeţe din România,
Viniţa şi Iampol, Ucraina,
Din regiunea Kostroma, Rusia;
Preşedinţi din raioanele republicii.

Soroca se plasează pe primul loc în republică după suprafeţele plantate cu livezi de măr – 7498 ha; anual raionul produce cca 40 mii tone de mere, exportul constituind 50-55% din întreaga recoltă.

Grupul de creaţie:

Grigore Bucataru – şef Secţie Cultură şi Turism
Tamara Griţenco – director, Colegiul de Arte
Vera Selevestru – profesoară, Colegiul de Arte

Scenariu şi regie:

Petre Popa – director, Teatrul „V. Apostol", Soroca

Participanți:

Moderatori – Sofiica Spinei şi Cristian Baltă – membrii studioului „Cortina" – teatrul „V. Apostol".

Interpreți:

Daria Radu – compozitoare, Cetăţean de Onoare al raionului Soroca; Tatiana Bujor - Rudei; Anatol Rudei - cantautor; Tamara Boboc - Coşciug; Vlad Bogdan, Marcela Vuicu, Valeriu Caldare - laureaţi ai concursurilor raionale şi republicane.

Actori:

Ştefan cel Mare – Iurie Babii; Eva – Margareta Pântea; S. Jobs – Petru Oistric; Newton – Valentin Zorilă; Tândală – Gheorghe Galben, Păcală – Victor Dobândă.

Formaţii artistice:

Studioul „Prometeu", conducător artistic Iurie Babii. Formaţia folclorică „Colinda" – conducător artistic Tamara Boboc - Coşciug. Ans. de dans al Colegiului de Arte Soroca - conducător artistic Elena Postolachi. Fanfara Palatului Culturii, Soroca – dir. Mihai Boldescu. Colective artistice de la instituţiile de învăţământ din oraş şi raion.

Monologul lui Ştefan cel Mare

„IUBIT POPOR!

Cetatea Soroca e locul de unde sufletul meu nu va pleca niciodată. A venit încă o toamnă peste falnica zidire, unde mai este aşteptat cocostârcul cu strugurul salvator.

Mă bucur să regăsesc în preajmă târgul meşteşugarilor, alături de care gospodarii îşi scot în văzul lumii rodul muncii de un an - poamele toamnei... Colinele Sorocii stau împovărate de rodul viilor şi livezilor cu mere din viţă domnească...

Bucuraţi-vă şi voi creştini, de truda voastră, desfundaţi butoaiele cu chihlimbar, chemaţi musafiri să guste din roadele acestui pământ mănos şi veseliţi-vă pe potriva trudei voastre, însă ochiul care veghează hotarele şi cetăţile ţării, trebuie să rămână pururi treaz.

Fiţi uniţi, să nu îngăduiţi nimănui să arunce Mărul Discordiei între voi, ca să-mi pot dormi liniştit somnul de veci, iar sufletul să poată colinda nestingherit pe locurile pentru care mi-am jertfit cei mai de seamă oşteni. (ridică crucea de-asupra capului şi rosteşte:) Iubiţi-vă,dragii mei urmaşi şi nu uitaţi că: „ Moldova nu este a mea, nu este a voastră, ci a urmaşilor, urmaşilor voştri, în veacul vecilor! Amin!"

Cuvântul de deschidere al Preşedintelui Raionului Soroca Victor Său

(cu înmânare de diplome şi premii unor participanţi)

Onorată asistenţă, a mai venit încă o toamnă ca să ne verifice vrednicia. Bogăţiile ei sunt, de fapt, munca omului şi vrerea Domnului. Dacă e să ne referim la roadele livezilor din acest an, putem spune cu certitudine că am avut parte de oameni harnici dar şi de mila lui Dumnezeu. Dovadă este târgul de fructe, organizat timp de trei zile în preajma Cetăţii. Am o mare satisfacţie să înmânez diplome speciale livădarilor şi primarilor, care au susţinut organizarea Festivalului Mărului, ediţia 2012.

FESTIVALUL MĂRULUI – EDIȚIA II

4

1

5

3

2

6

7

8

9

10

11

12

1. Mesjul de deschidere a preşedintelui raionului Soraca Victor Său. 2. Emblema Festivalului. 3. Livădarii Fruntaşi ai plaiului sorocean. 4. Graţiile Mărului la Poarta Cetăţii Soroca. 5. Frumoasa cu salbă de măr. 6. Pâine şi sare Premierului RM Vlad Filat. 7. Dans – „Ţi-am adus un măr”. 8. În căruţă spre Cetatea Sorocii. 9. Başii şi tromboanele Festivalului. 10. Adam şi Eva şi purtătorii Emblemei festivalului. 11. Tehnică modernă pentru livezile sorocene. 12. Poetul Petre Popa alături de speranţele folclorului moldovenesc.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

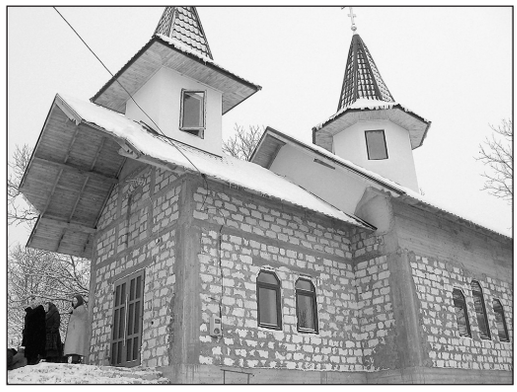

22

23

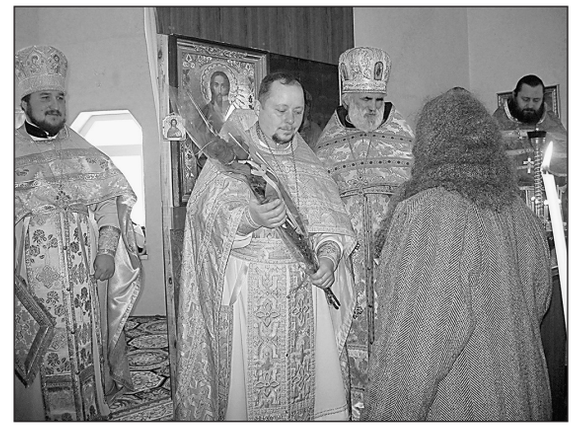

24

13. Tinereţea zâmbitoare a Festivalului. 14. Premierul RM V. Filat (în centru) alături de ambasadorii în RM M. Lazurcă (România), F. Muhametşin (Rusia), Preşedintele r. Soroca V. Său, deputatul în Parlamentul RM A. Cimbriciuc. 15. La microfon Daria Radu. 16. Stefan cel Mare şi Sfânt – Mesaj către popor 17. La acordeon Baronul Romilor A. Cerari. 18. Colaci pentru Premierul RM V. Filat. 19. Limuzina „de Rubleniţa". 20. Elevi de la LT „C. Stere". 21. Fanfara Argintie a Festivalului. 22. Piaţa din faţa Cetăţii – în aşteptarea alaiului festiv. 23. Bate toba măi Vasile, ca la Cosăuţi. 24. Cântec popular.

LA RACOVĂŢ S-A SFINŢIT O NOUĂ BISERICĂ

Sfinţirea noii biserici cu hramul „Sfântul Prooroc Ilie” a fost oficiată de un sobor de preoţi în frunte cu protopopul de Soroca Nicolae Craveţ, iar cântările liturgice au fost interpretate de corul de la Mănăstirea Rudi. Noua parohie s-a constituit în jurul unui nucleu de credincioşi din sat, în frunte cu preotul Andrei Bevza. Dorinţa de a construi această biserică a venit de la locuitorii, care până acum se înghesuiau în vechea bisericuţă din această parte a satului. Piatra de temelie a fost aşezată şi sfinţită în 2011. Şi iată că într-un timp de un an şi jumătate, cu ajutorul Domnului şi al creştinilor din localitate, Biserica a fost înălţată. Toate lucrările la înălţarea bisericii au fost înfăptuite de către oamenii din sat şi s-au făcut fără plată. Fiecare a muncit atâtea zile cât a socotit de cuviinţă. De lucru încă mai este, atât în exterior, cât şi în interior, dar creştinii sunt bucuroşi că părintele poate oficia sfintele slujbe în noua Biserică şi sunt gata să-l sprijine în tot ce urmează de înfăptuit. ■

BISERICA „SF.MARTIRI BRÂNCOVENI” - BIJUTERIE MARAMUREŞEANĂ ÎN CÂMPIA SOROCII

La 1 decembrie 2012 în prezenţa a numeroşi enoriaşi a avut loc sfinţirea de către un sobor de preoţi(părintele Gheorghe Saftiuc de la Dolhasca, părintele Sorin Huluţă-Saftiuc (gazda ceremoniei), Radu Russu (parohul Bisericii „Sfânta Parascheva”),a Troiţei din preajma Bisericii şi a Crucii, care a fost ridicată pe turla principală a Bisericii. La eveniment au participat de asemenea multe persoane oficiale, printre care: reprezentanţii de la Bucureşti ai Departamentului pentru Românii de Pretutindeni - Ştefan Gherman şi Florin Oprea; deputatul Parlamentului Republicii Moldova - Valeriu Saharneanu; secretarul Consiliului raional Soroca- Ion Spataru; primarul şi viceprimarul oraşului Soroca - Elena Bodnarenco şi Feodosie Bordian; lideri şi membri ai Filialei Soroca, a Partidului Liberal. ■

„DOAR O ADEVĂRATĂ CUNOAŞTERE ŞI ÎNSUŞIRE PRACTICĂ PERFECTĂ A PROFESIEI ÎŢI POATE DA O VERITABILĂ CREŞTERE ÎN CARIERA PROFESIONALĂ”

Eva GUDUMAC

Născută la 6 mai 1941 în com. Tătărăuca Veche, Soroca. Academician al Academiei de Ştiinţe a R.Moldova; Medic-chirurg-pediatru; Profesor universitar; Cavaler al Ordinului Republicii (1994); Om Emerit al RM (2001); Deputat în Parlamentul RM (2001-2005; 2005-2009); Preşedinte al Asociaţiei Chirurgilor-pediatri „Natalia Gheorghiu”. Medalii: „60 de ani a AŞRM” (2001); „Nicolae Testemiţanu” (2004). Publicaţii: autor a peste 400 de lucrări ştiinţifice.

FIŞIER BIOGRAFIC

1948 -1956 – Elevă, Şcoala de 8 ani Tătărăuca Veche, Soroca.
1956 -1958 – Elevă, Şcoala Medie Visoca, Soroca.
1958 -1960 – Studentă, Şcoala de Medicină Soroca.
1960 -1966 – Studentă, Institutul de Stat de Medicină, f-tea Pediatrie, Chişinău.
1966 -1968 – Secundar clinic, Catedra Pediatrică, ISM, Chişinău.
1969 -1972 – Doctorand, Catedra Chirurgie Pediatrică, ISM, Chişinău.
1973 – Susţine Teza de Doctor în Medicină.
1973 -1977 – Asistent, Catedra Chirurgie Pediatrică, ISM, Chişinău.
1977 -1986 – Docent, Catedra Chirurgie Pediatrică, ISM, Chişinău.
1986 -1988 – Decan, Facultatea Pediatrie, ISM, Chişinău.
1986 – Susţine Teza de Doctor Habilitat în Medicină, Chişinău.
Din 1986 până în prezent – Vice-preşedinte al Comisiei de Atestare a Chirurgilor din RM.
Din 1986 până în prezent – Şef Catedră Chirurgie, Ortopedie şi Anestiologie Pediatrică a Universităţii de Stat de Medicină şi Farmacie „N. Testemiţanu”, Chişinău.
Din 1987 – Profesor Universitar, Catedra Chirurgie, Ortopedie şi Anestiologie Pediatrică, USMF „N. Testemiţanu”.
2000-2007 – Membru-corespondent al Academiei de Ştiinţe a Republicii Moldova.
Din 2001 până în prezent – Redactor-şef al revistei „Anale Ştiinţifice” a Asociaţiei Chirurgilor-Pediatri „Natalia Gheorghiu”.
2001-2009 – Deputat în Parlamentul RM.
Din 2005 până în prezent – Membru al Consiliului Suprem pentru Ştiinţă şi Dezvoltare Tehnologică al AŞRM.

EVA GUDUMAC – PEDAGOG

- *A pregătit 6 doctori habilitaţi şi 27 doctori în medicină*
- *Membru al Comisiei de Acreditare a Consiliului Naţional pentru Acreditare şi Atestare (CNAA)*
- *Membru al Comisiei de Atestare pentru conferirea gradelor ştiinţifice de Doctor şi Doctor Habilitat în Ştiinţe şi a titlurilor ştiinţifico-didactice din mediul de cercetări şi universitar.*

EVA GUDUMAC – MEDIC-PEDIATRU

- *Unica femeie din republică-membru titular al Academiei de Ştiinţe a Republicii Moldova*
- *Realizează 1 sau 2 intervenţii chirurgicale zilnic*
- *Realizează cca 500 de operaţii anual, salvând vieţile sau reabilitând copii, de la sugari până la adolescenţi*
- *Teza de Doctor Habilitat „Argumentarea patogenică a tratamentului chirurgical diferenţiat în supuraţiile bronho-pulmonare la copii”*
- *A publicat peste 400 de lucrări ştiinţifice, inclusiv 2 monografii – „Afecţiunile bronho-pulmonare cronice nespecifice la copii” (1999); „Pneumoniile bacteriene distructive acute la copii” (2001) şi manualul „Boli chirurgicale ale copilului” (2004)*
- *Participantă activă la reuniuni internaţionale şi congrese în -Londra; Moscova; Sankt-Petersburg; Samarcand; Iaşi, Bucureşti; Istanbul; etc.*
- *Membru – Asociaţia Chirurgilor Pediatri din România; Uniunea Europeană a Asociaţiilor Chirugilor Pediatrie (EUPSA); Redactor-şef al revistei „Anale ştiinţifice ale Asociaţiei Chirurgilor Pediatri Universitari”*

DISCIPOLI

Teze de Doctor şi Doctor Habilitat în Medicină, susţinute sub conducerea academicianului Eva Gudumac

Doctori Habilitaţi: *Boris Pârgari (1992); Vasile Grosu (1994); Boris Curajos (1997); Stanislav Babuci (2005); Anatol Ciubotaru (2006); Nicolae Şavca (2010).*
Doctori în Medicină: *Marina Nicolaevna Golubeva (Moscova, 1991); Elina Valentinovna Malicovscaia (Moscova, 1991); Cornel Maruşciac (1993); Ina Berezinscaia (1994); Lidia Dolghieru (1994); Ala Bajurea (1995); Veaceslav Axentiuc (1995); Tatiana Pasicovscaia (1995); Valentina Latâcevscaia (1995); Gheorghe Gâncu (1995); Victor Petrache (1995); Aglaia Malai (1997); Vladimir Radilov (1998); Stanislav Babuci (1999); Marcel Grăjdieru (1999); Iurie Nepaliuc (1999); Gheoghe Vicol (2000); Leo Stati (2000); Argentina Sandrosean (2003); Alexandru Jalbă (2003); Mohamed Abu Helal (2004); Sergiu Postolache (2004); Lilia Baranov (2006); Anatolii Litovcenco (2007).*

ALMANAH: – ***Familia Oţel din Tătărăuca Veche-urmaşi de preoţi ortodocşi.***

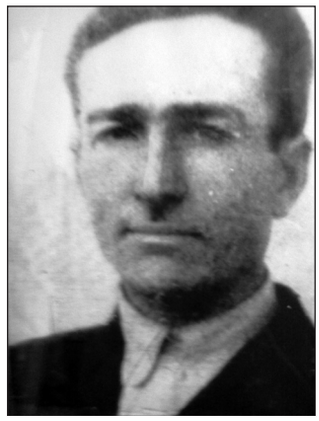
Eva GUDUMAC: – Am crescut şi am fost educată în comuna Tătărăuca Veche,Soroca, strămoşii noştri paterni cu adânci rădăcini răzeşeşti, fiind în generaţiile de până la jumătatea a doua a secolului XIX preoţi ortodocşi în localitate. Atracţia către carte, inteligenţa şi onestitatea lor s-a transmis din generaţie în generaţie, fiecare din ele dorindu-şi urmaşii oameni cu carte şi pondere în ochii lumii, reuşind, mai mult sau mai puţin, după cum erau vremurile şi puterile. Părinţii mei şi-au trăit viaţa legaţi de glia satului: tata, Mihail Oţel (1913 -1999), un bărbat voinic, cu ochii albaştri şi părul negru, cu 7 clase româneşti şi cursuri speciale de agronomie a tutunului, veteran de război (1941-1945), a lucrat o viaţă agronom în colhozul satului.

Mama, Maria (Jitniuc) Oţel (1918-2010), o ucraineană frumoasă şi inteligentă din s. Balinţi, Soroca, cu 4 clase româneşti, a lucrat deasemenea în colhozul local.

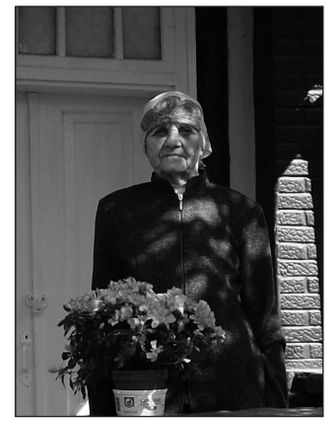
Am crescut împreună cu doi fraţi: Ilarion, (n.1942), un tâmplar şi un zidar cu mâini de aur, stabilit în Tătărăuca Veche şi Ion (n.1947), un minunat medic, stabilit în satul Oclanda, Soroca. Am fost mereu cu toţii în grija părinţilor, dar şi a bunicii, care ne trezea în fiecare dis de dimineaţă, ne ospăta cu lapte de vacă proaspăt muls, petrecându-ne apoi la şcoală.

A.: – ***Ani de şcoală la Tătărăuca Veche şi Visoca.***

E.G.: – Am fost întotdeauna „Fetiţa tatei şi a mamei”, zămislirea mea fiind aşteptată timp de 4 ani după căsătoria părinţilor. Naşterea mea,atât de mult aşteptată, a fost deci, o mare bucurie pentru toţi – părinţi, bunei, rude. M-au botezat Iva. În copilărie nu am fost prea alintată, mai ales de tata, un pedagog înăscut care, până a merge la şcoală, m-a învăţat a citi, a scrie şi a socoti. Pentru dânsul, om ce nu reuşise să facă „carte mare” din cauza vremurilor vitrege, nu exista nimic mai important şi mai sfânt, decât dorinţa de a- şi vedea copiii învăţaţi-

Mihail Oţel (1913 -1999) – tatăl E. Gudumac

Maria (Jitniuc) Oţel (1918-2010) – mama E. Gudumac

dorinţă venită din adâncul genelor strămoşeşti, să ducă viţa oţelenilor la carte şi inteligenţă de cea mai excelentă stofă. Punându-şi o mare speranţă în mine, mă impunea cu insistenţă să învăţ mai bine decât toţi, lucru care, din fericire şi spre marea lui bucurie, mi-a reuşit întotdeauna.

Cele 7 clase la şcoala Tătărăuca Veche, le-am absolvit atât de bine, încât mi s-a propus, aşa mică cum eram (14 ani!), fiind criză de învăţători, să rămân profesoară în şcoala din sat. Ispita era mare, dar înţeleptul meu părinte vedea lucrurile în perspectivă, zicându-mi: „Dacă rămâi aici cu aceste 7 clase, rămâi de fapt aceeaşi colhoznică şi mâine, poimâne, te vor lua la normele de tutun!”.

Am continuat deci studiile (clasele VIII-X) la şcoala medie Visoca, sat situat la vre-o 7 km de Tătărăuca Veche, făcând naveta pe jos, de două ori pe săptămână.

Învăţătorii mei din Visoca ştiau că la Tătărăuca Veche am fost eminentă şi deseori mă supraapreciau în baza vechilor mele merite lăsându-mă, altfel spus, să învăţ la bunul meu plac, fiind şi şefa clasei. Dar eram încă o copilă!

A.: – ***Eşecul de la Institutul Pedagogic din Bălţi.***

E.G.: – Visul meu era să devin numaidecât învăţătoare – profesie pe atunci de mare prestigiu. Încă de mică iubeam să adun copiii din mahala, să-i aşez frumuşel în una din odăile casei noastre şi să fac „lecţii” cu ei la diferite obiecte – fapt care îl umplea de bucurie pe tata!

Deci, după absolvirea şcolii medii Visoca ne-am deplasat cu multă îndrăzneală, împreună cu tata, la Institutul Pedagogic din Bălţi, depunând actele la cea mai prestigioasă facultate - Fizica şi Matematica. Surpriza cea mare însă, tristă şi ruşinoasă, a venit peste mine, dar şi peste tata, chiar după primul examen de admitere, pe care l-am picat, obţinând nota 4 la proba scrisă şi nota 2 la oral! Pentru mine – o veste buimăcitoare şi în acelaşi timp o ruşine dezarmantă, iar pentru tata, o descoperire plină de necaz: „Măi, ai încheiat-o cu învăţătura! Ce fel de eminentă ai fost tu, dacă n-ai putut să dai acest examen?” Doar un lucru era clar pentru noi – după această picare ruşinoasă, Tătărăuca Veche era închisă pentru mine.

A.: – ***Şcoala de Medicină din Soroca.***

E.G.: – A doua zi dimineaţă tata, luându-mă în trăsură, mă duse la Soroca să-mi găsească vre-o şcoală potrivită, unde aş fi reuşit să intru să învăţ. Trecuse deja termenii depunerii actelor în comisiile de admitere, dar tata era un om pe cât de riguros, pe atât de descurcăreţ în fel de fel de situaţii dificile şi nimic nu putea să-l oprească din drum. Prima şcoală de specialitate,în calea noastră, situată la intrarea în Soroca din partea Tătărăucii, era Tehnicumul Agricol şi tata făcu haz de necaz: – „Poate te faci tractoristă?!” Următoarea şcoală, coborând cu trăsura la vale, era Şcoala de Iluminare Culturală „E. Sârbu”, la care nu aveam şanse, căci eram lipsită de aptitudini muzicale şi nu aveam nici voce bună să cânt... Apoi urma Şcoala de Medicină, la care nu doream să învăţ,fiind absolut indiferentă faţă de medicină, şi deci mergând mai departe, ajunsem la ultima din listă- Şcoala pedagogică. Aici mi-au spus că mă primesc, dar trebuie să am o voce bună şi auz muzical (!) – asfel, lista şanselor mele încheindu-se. Dar nu şi pentru tata. El hotărâ că trebuie să încercăm totuşi la Şcoala de Medicină, pentru că reîntoarcerea în sat, cu „drapelele în bernă”, era exclusă! S-a descurcat, cu toate că nu prea ştia ruseşte, cu profesoara ruscă de la comisia de admitere a Şcolii de Medicină, actele mele fiind primite. La examenele de admitere am obţinut o notă de 5 şi una de 4, un prilej de mare satisfacţie pentru noi! Fiind înscrisă la secţia „Surori medicale”, m-am apucat cu cea mai mare râvnă, aşa cum o dorea tata, să studiez intens în pofida faptului, că medicina nu fusese niciodată pentru mine o profesie dorită. Pofta venea învăţând...

Am fost în permanenţă, pe parcursul celor 2 ani de studii, cea mai bună, ascultătoare şi silitoare la curs, ocupând întotdeauna la lecţii banca din faţă şi răspunzând materialul, conform indicaţiilor tatălui, la fiecare lecţie, asta fiind ca un canon al meu, pentru trista nereuşită de la Bălţi. Aveam susţinerea noilor mei învăţători – profesorul de chirurgie mă încuraja, vorbind cu tata, că eu voi deveni un mare chirurg, iar un alt profesor, la absolvire a insistat să merg la Institutul de Medicină din Chişinău. Deci, în vara anului 1960 am depus actele şi am devenit studentă la Institutul de Medicină din Chişinău.

A.: – ***Studentă la facultatea Pediatrie,Institutul de Medicină, Chişinău.***

E.G.: – Profesoara de pediatrie de la Şcoala din Soroca mi-a insuflat un interes deosebit faţă de co-

pii prin atitudinea sa diferenţiată faţă de ei, aşa încât am dorit să fiu în viaţă asemănătoare cu ea şi deci, am ales pediatria.

Chiar şi atunci, când eram deja înscrisă la facultate, tata se îndoia de seriozitatea intenţiilor mele: – „A învăţat 2 ani la Soroca şi aici încă 6 trebuie să urmeze... Cine-o ştie, acuş se mărită şi lasă învăţătura!!!”. O fi vorbit aşa special, jucându-mi pe amorul propriu şi provocându-mă astfel să-i dovedesc a câta oară, că pot să fiu şi voi fi cea mai bună. Fiind un om riguros, tata mă impunea, după primul an de studii, să-mi semnez anticipat, cu un an înainte, carnetul studenţesc de note, cu numele Oţel – asta fiind o promisiune că nu mă voi mărita. Acceptam cu mari rezerve, semnând 5 ani la rând,dar am refuzat totuşi, la începutul anului VI de studii, în care m-am căsătorit. La acel timp, tata era deja liniştit şi împăcat, având încrederea că sunt deja un bun medic pediatru.

A.: – ***Destinul meu - Chirurgia Pediatrică.***

E.G.: – Iniţial, intenţionam să mă specializez ca infecţionist, însă la distribuire, spre fericirea mea,la această specialitate nu mai erau locuri. Acesta a fost destinul meu,căci atunci academicianul Natalia Gheorghiu m-a luat sub aripa sa, intuind probabil, că o voi urma cu stricteţe în marile ei iniţiative şi în munca sa chirurgicală de valoare. În secundariatul clinic la Chirurgie am activat 10 luni, după care timp de 3 ani am făcut doctorantura. Am activat apoi medic asistent, docent la catedră, susţinând ulterior teza de doctor habilitat, profesor universitar, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a RM.

Înţelepciunea tatălui meu şi a minunatului om şi academician Natalia Gheorghiu m-a învăţat să muncesc,astfel realizându-mă plenar.

Părinţii se bucurau imens de succesele mele, dar fără prea multă publicitate. Tata, ca de obicei zgârcit la laude, îmi amintea în permanenţă că trebuie să mai muncesc, că încă n-am ajuns la nivelul pe care

Academicianul Natalia Gheorghiu (în centru pe scaun) printre discipolii săi. Prima din dreapta E. Gudumac

Acad. Natalia Gheorghiu şi prof. Eva Gudumac cu angajaţii unei unităţi militare sovietice dislocate în RDGermania şi băieţelul lor Iurie salvat de distinsele doamne.

pot să-l ating. Când a decedat în 1999, fără să mă ştie ajunsă academician, mi-a zis cu lacrimi în ochi: „Ivăsica tatei, floarea tatei!”, acestea fiind primele lui cuvinte de laudă pentru mine, dar şi cele mai sfinte şi neuitate, auzite în viaţa mea!

Sunt conştientă că datorită tatălui, insitenţei şi marii lui dorinţe de o viaţă, de a mă vedea pe culmile unei profesii, dar şi datorită Bunului Dumnezeu care mi-a trimis-o pe doamna nepereche Natalia Gheorghiu – o femeie extraordinară, din cele care se nasc o dată la sute de ani,am reuşit să mă realizez. Ei m-au învăţat să muncersc cu adevărat, cu migală, competenţă şi îndrăzneală profund calculată. N. Gheorghiu îmi fixa câte 11 gărzi spitaliceşti pe lună, mai având să frecventez lecţiile şi grijile familiei mele, care abia se înfiripa, astfel fiind de fapt lipsită de odihnă, chiar şi în zilele de sâmbătă şi duminică. Simţeam firească, în toată activitatea mea, susţinerea tacită şi înţeleaptă a d-nei Gheorghiu, ea însoţindu-mă, de obicei, la toate vizitele pacienţilor. Dar într-o bună zi am fost lăsată singură în sala de operaţii,alături de mine fiind doar pacientul şi anesteziologul. Mi-a fost atunci imens de greu, fiind asaltată şi de o nesiguranţă în competenţele şi puterile mele, dar am rezistat, înţelegând gestul

pedagogic, eminent al d-nei N. Gheorghiu, de a mă lansa în zbor autonom profesional. Disciplina, perseverenţa şi siguranţa scumpei mele profesoare au intrat profund în firea mea pentru toată viaţa, toată activitatea profesională fiind adusă prin experienţă şi insistenţă la un automatism uman, când la orice oră de zi sau de noapte sunt gata să intervin pentru orice pacient urgent.

A.: – ***Fericirea familială.***

E.G.: – Suntem o familie medicală. Soţul Valentin (n.1941)originar din s.Parcova,Edineţ-medic, fiica Jana (Gudumac) Bernic deasemenea medic, ginerele Mircea Bernic, profesor la UT, Chişinău şi nepoţelul Valentin, elev cl.XII liceu.

Am simţit întotdeauna sprijinul, înţelegerea, respectul şi admiraţia soţului, asta dându-mi puteri şi avântându-mă în noi şi noi proiecte de carieră profesională.

Sunt de părerea,pe care mi-am cristalizat-o pe parcursul vieţii, că dragostea între bărbat şi femeie e bine să fie reciprocă, însă bărbatul trebuie totuşi, să iubească şi să jertvească mai mult. Firea femeii este una plină de imaginaţie şi intuiţie artistică, acest minunat har fiind camuflat de ea cu multă măiestrie. Bărbatul este o fire mai pragmatică, mai directă şi deci mai sinceră – sinceritatea fiind acea calitate la bărbaţi, pe care femeia o preţuieşte cel mai mult şi pentru care îi este mereu recunoscătoare... Am avut întotdeauna,slavă Domnului, în viaţa familială acest minunat simţământ al recunoştinţei şi deci al fericirii.

A.: – ***Doar Munca aduce adevărata satisfacţie a cunoaşterii.***

E.G.: – Doar munca asiduă, bine dirijată, rezultatele conştientizate ale căreia sunt depozitate grijuliu în experienţă, lună de lună, an de an, te poate ridica pe culmile profesiei, dăruindu-ţi în acelaşi timp, satisfacţii inimaginabile în urma fiecărei noi performanţe, în procesul de mişcare înainte. La început de cale,în anii studenţiei, stăteam cu noaptea în cap la uşa bibliotecii din Moscova, ca să prind un loc în sala de lectură, pentru a acumula cunoştinţe din izvoare originale, care nu doar te instruiesc, ci şi te educă, insuflându-ţi spiritul temeiniciei, care-i lipseşte unei lucrări trase la xerox. Doar o adevărată cunoaştere şi însuşire practică perfectă a profesiei, îţi poate da o veritabilă creştere în cariera posturilor ocupate, iar atunci când vine timpul să pleci, valorile acumulate trebuie numaidecât să le transmiţi discipolilor tăi, celor cu adevărat buni, în care ai încrederea, că te vor continua perfecţionându-şi cele realizate, cu acelaşi crez şi insistenţă.

Omul nu se slăveşte prin bogăţii, maşini luxoase şi castele de provenienţă îndoielnică, ci prin fapte bune pentru această lume...

Fiecare om de ştiinţă trebuie să lase după sine nişte semne de întrebare, la care urmaşii trebuie să dea nişte răspunsuri...

Există şi vor exista întotdeauna noi şi noi culmi ale perfecţiunii, spre care e bine să tindem pe parcursul vieţii, dar fiecare om are limitele sale – adevăr, de care trebuie să fim conştieinţi! ■

Acad. Eva Gudumac (prima din stanga) cu mama Maria Oţel (ultima din dreapta) împreună cu rudele la fântâna familiei Oţel. Tătărăuca Veche, Soroca. 2008

FAMILIA GUDUMAC

1

2

3

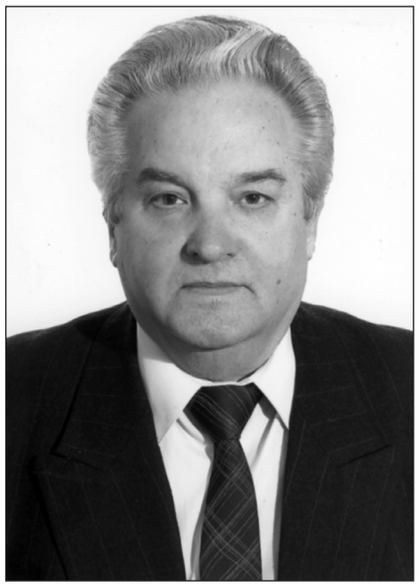

4

5

6

1. Soţii Valentin şi Eva Gudumac împreună cu fiica Jana. 2. D-na Eva Gudumac. 3. Academician – doctor Eva Gudumac. 4. E. Gudumac împreună cu mama şi fiica. 5. Mama în pridvorul casei părinteşti. Tătărăuca Veche. 2009. 6. Acad. Eva Gudumac (prima din stanga) cu mama Maria Oţel (ultima din dreapta) împreună cu rudele la fântâna familiei Oţel. Tătărăuca Veche, Soroca. 2009

ACADEMICIAN–EVA GUDUMAC (OȚEL)

Vasile TROFĂILĂ

Născut la 5 februarie 1942 în s. Visoca, Soroca. Fondator şi conducător al firmei editoriale „VAST-M" SRL. Autor de nuvele istorice, povestiri, schiţe, scenarii de filme documentare; autor, redactor şi editor al unui serial de cărţi de istorie a satelor şi oraşelor din RM. Membru al Uniunii Jurnaliştilor din RM, „Om Emerit"(2002).

Un fapt documentar, ce a avut loc acum circa două secole: la 2 ianuarie 1814 cântăreţul de strană în biserica din com. Cremenciug ţinutul Soroca, Miron Oţel, fiu de preot, căsătorit cu Sofronia, fiică de mazil, scria cu mâna proprie o cerere către autorităţile bisericeşti din Basarabia de atunci, rugând să fie avansat în postul de diacon, adică pe prima treaptă a ierarhiei preoţeşti, precizând că „citeşte şi scrie moldoveneşte", că a învăţat carte fiind îndrumat de tatăl său, la şcoala bisericească de acolo. Rugămintea îi fu satisfăcută. Miron Oţel deveni dascăl, iar în 1835 îl aflăm ca preot la Tătărăuca Veche, Soroca. El pune începuturile ştiinţei de carte în acest sat răzeşesc, în care în anul 1862 se întemeiază oficial o şcoală bisericească.

Fiii şi nepoţii lui Miron Oţel, se vede, nu l-au urmat în preoţie, ci au făcut legământ cu pământul, devenind şi ei plugari-răzeşi ca şi ceilalţi tătărăuceni.

Dar, brăzdând şi semănând pământul, îngrjindu-l în sudoarea frunţii, acei răzeşi purtau în suflet şi marea înclinare către carte, unii dintre ei făcându-i pe copiii lor să guste din această cupă de lumină încă până a păşi pragul şcolii.

De la acel neam de preot cărturar şi oameni ai pământului, creşte arborele genealogic al doamnei Eva Gudumac. E fiica lui Mihail şi a Mariei Oţel, oameni harnici ca furnicile şi stimaţi în sat. Tatăl dumneaei a făcut 7 clase româneşti, apoi şi o şcoală de agronomie, în 1944 a fost luat la bătălia contra fascismului. A luptat, a ajuns chiar pe pământul Germaniei, unde i s-a pierdut urma. La Tătărăuca Veche sosi un plic cu ştampilă militară, aducând vestea sinistră. Dar, într-o zi a anului 1945, Mihail Oţel apăru în pragul casei sale. Le-a spus celor dragi că a fost contuzionat într-o luptă, iar superiorii l-au crezut mort... Lacrimi de bucurie s-au prelins pe obrajii Mariuţei şi a micuţei Eva.

– Tata mi-a fost primul învăţător şi, când am mers la şcoală, nu-mi era interesant, căci ştiam a citi şi a scrie, îmi spune dna Eva Gudumac.

Nu-i era interesant, fiindcă, deprinsă cu muncile ce-i erau pe puteri, nu-i plăcea să stea degeaba, pe când colegii ei rotungeau primele litere, scriau primele cuvinte. Era nerăbdătoare să purceadă la descoperirea marilor taine din manuale. Sosi şi timpul aşteptat, veni ca să nu se mai termine, pentru că Eva Oţel învaţă toată viaţa: sârguincios, temeinic, nesăţios. Cunoştinţele îi sânt marele nesaţ, fiindcă ele îi alimentază frumoasele însuşiri sufleteşti – dăruirea şi dărnicia.

Dornică de carte ni s-a părut şi nouă, colegilor ei de clasă de la şcoala medie Visoca. Năltuţă, subţirică ca o trestioară, ea nu ezita să măsoare cu pasul, de două ori pe săptămână, uneori şi mai des, drumul de vreo 7 km de la şcoală şi până la casa părintească şi înapoi, căci pe atunci nu se ştia de autobuze. Era prima la învăţătură şi venea

Un coş de trandafiri albi i-au adus colegii de breaslă şi discipolii d-nei Eva Gudumac la jubileul său de 60 de ani.

mereu în ajutorul celor care, se ştia, păşteau oile sau vacile până la înţolirea ogoarelor cu brumă argintie. Am absolvit Şcoala Medie în 1958 şi am pornit fiecare pe drumul său. Firește, în viaţa mea de jurnalist am auzit de multe ori despre marea prietenă a copiilor, chirurgul, profesorul Eva Gudumac, dar mult timp n-am ştiut că aceasta e colega noastră de clasă. Destinul a binevoit să ne revedem peste 40 de ani aducându-mi în faţă o doamnă năltuţă, frumoasă, elegantă, pe chipul căreia timpul pare să nu-şi fi lăsat amprente. Apoi au urmat alte întrevederi, de obicei scurte, fiindcă Dna academician Gudumac e mereu solicitată de vreun pacient, se grăbeşte la operaţie sau la o întâlnire cu alegătorii săi. Şi totuşi am reuşit să adun informaţia necesară pentru a schiţa, foarte sumar portretul Omului şi savantului Eva Gudumac (Oţel).

În 1958 s-a înscris la Şcoala de Medicină din Soroca, unde s-a remarcat ca o elevă eminentă. A urmat Facultatea Pediatrie a institutului de Stat de Medicină din Chişinău, pe care o absolveşte cu diplomă de menţiune în 1966. În perioada studiilor postuniversitare, în cadrul secundariatului clinic şi doctoranturii, îşi manifestă atracţia pentru specialităţile chirurgicale şi dă dovadă de aptitudinile necesare.

După un prim stagiu de perfecţionare în chirurgia toracică îşi completaeză cunoştinţele profesionale în stagierile şi la cursurile conduse de renumiţi chirurgi-pediatri ai timpului: Nicolae Anestiade (Chişinău), academicienii Natalia Gheorghiu, Gheorghe Ghidirim (Chişinău), Valter Derjavin, Vadim Tuman, Stanislav Doleţchii, Iurii Isacov, Eduard Stepanov (Moscova), Azam Pulatov (Duşanbe), Ghirei Bairov (Sankt-Petersbourg), Jan Gauens (Riga), Alexandru Pesamosca (Bucureşti), Ion Goţia (Iaşi), ş.a.

Având o pregătire chirurgicală bună, în scurt timp se încadrează în echpă, la început ca secundar clinic, apoi ca medic specialist şi, în final, academician al AŞ a Moldovei. Activează ca chirurg-pediatru în Clinica de Chirurgie Pediatrică a Spitalului Republican de Copii, devenind discipolul profesoarei Natalia Gheorghiu.

În 1969 Eva Gudumac îşi ia tema de doctorat sub îndrumarea profesorului universitar Natalia Gheorghiu, alături de care lucrează până la 4 februarie 2001. În 1973 îşi susţine doctoratul în medicină cu teza „Determinarea activităţii fermenţilor în boala *arsurilor* la copii", iar în 1986, la Moscova îşi susţine teza de doctor habilitat în medicină cu tema „Argumentarea patogenică a tacticii diferenţiale a tratamentului chirurgical în pneumonia distructivă acută la copii". Teza dată reperezintă o sinteză a cercetărilor pentru crearea condiţiilor optime de chirurgie fiziologică. Autorul a elaborat pentru prima dată în patologia respectivă o schemă a etiopatologiei noi algoritme de diagnostic, tratament medico-chirurgical, profilaxie, care au intrat în tratatele de tehnică de chirurgie pediatrică cu rezultate funcţionale şi estetice excelente.

Cea mai bună caracterizare a omului o pot face, se ştie, colegii săi de muncă. Iată ce scriu ei:

„Doctorul Eva Gudumac împreună cu academicianul Natalia Gheorghiu au adus o serie de contribuţii în specialitate, abordând o gamă largă de intervenţii chirurgicale bune în timp ca operaţii reconstructive în malformaţiile congenitale ale esofagului, mediastinului, duodenului, intestinului subţire, chirurgiei colorectale, chirurgiei toracice, a ficatului, pancreasului, glandelor suprarenale, chirurgiei vasculare, chirurgiei septice, oncopediatriei, arsurilor la copii, etc. Au elaborat în mod preferenţial principii şi tehnici chirurgicale folosite în bolile parazitare, hemoragii digestive, osteomielite la copii, etc.

Chirurgul Eva Gudumac a efectuat un număr impresionant de operaţii în chirurgia generală, multe dintre ele de amploare deosebită. În afară de operaţiile curente face o frumoasă muncă de pionierat, activitate care n-ar fi fost posibilă fără o pregătire multidisciplinară. În spitalele de chirurgie pediatrică, dotate cu 10 săli de operaţie şi 562 de paturi, efectuează câte 300-500 de operaţii anual.

Prin activitatea sa neobosită contribuie esenţial la diversificarea chirurgiei toracice, abdominale la copil. Paralel cu munca în Clinica de Chirurgie Pediatrică efectuează un număr impresionant de intervenţii chirurgicale în raioanele Republicii Moldova, salvând viaţa multor copii aflaţi în stări extrem de dificile.

Este un diagnostician de mare fineţe, are o tehnicitate chirurgicală deoasebită, întotdeauna îşi îngrijeşte doesebit de atent bolnavii. Fiind un gânditor excelent al gestului chirurgical, posedă un simţ deosebit în intuirea complicaţiilor pre-, intra- şi postoperatorii.

Are un deosebit talent organizatoric, didactic, manifestat pe tot parcursul activităţii sale şi de care beneficiază toţi studenţii şi medicii doritori să-şi îmbogăţească cunoştinţele. În cei doi ani, cît a activat ca decan al Facultăţii Pediatrice, a contribuit mult la diversificarea şi specificarea pregătirii specialiştilor pediatri.

Spiritul academic, claritatea deosebită a d-nei Gudumac se îmbină cu o cultură medicală şi chirurgicală complexă. Este muncitoare, curajoasă, ambiţioasă, principială, inteligentă şi dotată cu o *manualitate* deosebită. Datorită calităţilor sale dr. Eva Gudumac este promovată ca şef a Catedrei Chirurgie, Ortopedie, Traumatologie, Anesteziologie şi reanimaţie Pediatrică, reluând tradiţiile frumoase de acolo de unde le-a lăsat prof. Natalia Gheorghiu.

În calitate de şef de clinică chirugicală, depune o activitate dintre cele mai frumoase de organizare a secţiilor pe baze moderne.

Academicianul Eva Gudumac posedă şi un certificat de inovator pentru „Radiometru în diagnosticul afecţiunilor chirurgicale inflamatorii la copii", în baza căruia a fost elaborată şi o teză de doctor în ştiinţe medicale «Диагностика острого аппендицита у детей методом дифференциальной инфракрасной радиометрии» (Ковалёв В., Москва, 1975).

Printre multiplele sale lucrări publicate (circa 400 lucrări ştiinţifice, 2 monografii, 1 manual) un loc aparte îl deţin cele dedicate malformaţiilor congenitale, infecţiei postoperatorii în chirurgia generală, chirurgia toracică, etc.

Argumentarea şi implementarea de către chirurgul Eva Gudumac a algoritmilor antibioterapeutici contemporani, monitoringului microbiologic a permis ameliorarea rezultatelor de tratament a celor mai grave afecţiuni chirurgicale septico-purulente la copil (peritonitele purulente, pneumoniile distructive, osteomielitele hematogene, formele generalizate ale sepsisului chirurgical abdominal) şi preîntâmpinarea superinfecţiei nozocomiale etc.

Elaborarea şi implementarea markerilor biochimici în diverse patologii chirurgicale au oferit noi posibilităţi în diagnosticul şi terapia sepsisului chirurgical, şocului septic, sindromului de disfuncţie multiorganică, CID-ului, etc. Aprofundarea investigaţiilor până la cunoaşterea exactă a rezervelor organismului în creştere a permis adaptarea tehnicilor cirurgicale, anesteziologice şi terapiei intensive la starea funcţională a copilului.

Un merit deosebit al elaborărilor ştiinţifice sunt studiile dedicate diagnosticului, profilaxiei şi tratamentului bolii aderenţiale la copil. Acest domeniu rămâne extrem de complex, chiar controversat din punct de vedere conceptual şi terapeutic. Profilaxia bolii aderenţiale suscit un interes din ce în ce mai

În prezidiul Congresului Chirurgilor din România alături de profesori-chirurgi din Franţa şi SUA. 2001.

mare în ultimii ani, deoarece conduce la un numătr apreciabil de reintervenţii chirurgicale, invaliditate, chiar la decese. S-au descoperit noi factori patogenici, s-au creat speranţe de ameliorare a pronosticului prin noile concepte terapeutice în particular, prin terapia antimediatorie, antiendotoxinică, etc.

Chirurgul Eva Gudumac a contribuit şi contribuie în continuare la formarea tinerilor chirurgi şi maturizarea întregului colectiv chirurgical.

Sub conducere D-nei Eva Gudumac au fost elaborate 5 teze de doctor habilitat în ştiinţe medicale şi 27 teze de doctor în medicină.

Profesorul Eva Gudumac a format în domeniul chirurgiei pediatrice o şcoală, conduce cu mare succes clinica chirurgicală care a fost fondată de regretata academician Natalia Gheorghiu, contribuie la dezvoltarea tuturor compartimentelor chirurgiei pediatrice (chirurgia generală, neonatală, septică, toraco-abdominală; ortopedia şi traumatologia, combustiologia, urologia, anesteziologia şi reanimaţia, neurochirurgia, oncopediatria, etc.); A înfiinţat Centrul Naţional Ştiinţifico-Practic de Chrurgie Pediatrică „Natalia Gheorghiu".

În calitate de Preşedinte al Asociaţiei Chirurgilor Pediatri „Academician Natalia Gheorghiu" din Republica Moldova, director-coordonator al Centrului Naţional Ştiinţifico-Practic de Chirurgie-Pediatrică „Natalia Gheorghiu", şef clinică universitară Chirurgie Pediatrică nr. 1, chirurg principal al Ministerului Sănătăţii, rămâne convinsă că această sarcină de mare răspundere şi de mare nobleţe va permite şi în continuare împreună cu alţi colegi de profesie să menţină la acelaşi nivel şi să dezvolte în spiritul timpului chirurgia pediatrică ".

Eva Gudumac este un om recunoscător pentru tot binele ce i l-au făcut alţi oameni:

– Tot ce am obţinut în viaţă datorez părinţilor mei, învăţătorilor de la Tătărăuca Veche şi Visoca, cei care m-au învăţat să muncesc, să gândesc, mi-au dat lecţii de omenie, profesorilor mei, pe primul în

Academicianul Eva Gudumac şi profesorul Universitar Viorel Prisacari în biroul fostului senator Ronald Reagan. Washington. 2003.

acest sens, fiind academicianul Natalia Gheorghiu, personaliatate marcantă, de cea mai înaltă prestanţă omenească şi ştiinţifică, înzestrată cu har divin, cu înţelepciune şi curaj civic. Ea a fondat chirurgia pediatrică în Moldova şi ne-a deschis calea în acest domeniu nouă, sutelor de elevi ai săi. Domnia sa a ştiut să selecteze cadrele, să la crească răbdător, cu multă căldură şi exigenţă, ca mai apoi, să le poată încredinţa viitorul operei pe care o făurea prin muncă asiduă de zi la zi, an de an. D-na academ. Natalia Gheorghiu a mai avut o valoroasă calitate – de a semăna în sufletele noastre, a elevilor săi, atâta omenie, încât şi după trecerea ei în eternitate părinţii continuă să ne încredinţeze viaţa şi sănătatea copiilor. După ce se prăvăleşte un pom mare şi rotat, mult gol rămâne în spaţiu. Când ne părăseşte un savant mare, cum a fost d-na Natalia Gheorghiu, mult gol rămâne în ştiinţă. Nu e simplu şi nici uşor să continui ceea ce a început ea. Însă noi, discipolii ei, ne amintim mereu de frumoasele-i trăsături omeneşti, ne străduim să implementăm să perfecţionăm ceea ce ne-a învăţat, să privim cum ne îndruma ea nu numai până la orizontul cunoştinţelor actuale ci şi dincolo de el... Anul acesta se rotunjeşte o jumătate de secol al chirurgiei pediatrice din Moldova. Meritul apariţiei la noi a acestui domeniu îi aparţine d-nei Natalia Gheorghiu, pe atunci doctor habilitat în medicină, conferenţiar. Activând în calitate de chirurg la adulţi, ea a observat că micuţii posedă alte particularităţi şi nu doar comportamentale, ci şi în sensul patologiilor. În plus, loealitatea şi invaliditatea copiilor din republică atingeau cote prea mari. Datorită insistenţei d-nei Natalia Georghiu, tăriei ei de caracter, în 1957, cu participarea ei nemijlocită la Spitalul Clinic Republican de Copii a fost deschisă prima secţie de chirurgie pediatrică din republică.

Eva Gudumac, deputat în Parlamentul RM, în Parlamentul Macedoniei.

Să dea Domnul ca acest binecuvântat pământ al Moldovei să mai nască asemenea deschizători de căi. Noi, urmaşii d-nei Natalia Gheorghiu, ne considerăm şi copii ai ei, fiindcă ne-a format ca specialişti, ne-a fost avocatul principal şi la bine şi la rău. Deşi niciodată nu m-a lăudat. Mereu îmi spunea că trebuie să mai studiez, ca să mă dezvolt ca chirurg.

Activitatea d-nei Eva Gudumac se bucură de atenţia presei scrise şi electronice. Cunoscutul scriitor Nicolae Dabija povesteşte cititorilor ziarului „Literatura şi Arta" din 25 august 2005 despre boala fiicei sale şi cum doctorul Eva Gudumac a salvat-o sosind la locul de muncă la ora 4 dimineaţă la Centrul Mamei şi Copilului. După ce îi palpează burtica fetei, ea îmi zice:

– Dacă mă căutaţi cu câteva ore mai târziu... mă tem că ar fi fost prea târziu.

Academicianul Eva Gudumac ştie să vorbească cu copiii.

... D-ei se comportă cu copiii ajunşi la Centrul Ştiinţifico-Practic de Chirurgie Pediatrica „Natalia Gheorghiu" ca o zână bună. Probabil nu există o altă femeie în Basarabia căreia să-i fi spus atâţia copii „mamă".

–„ Fiica mea Jana, când avea 5 ani,povesteşte dna Eva Gudumac, s-a îmbolnăvit de o boală grea. Atunci am înţeles ce ar înseamna să-ţi moară copilul sub ochii tăi şi tu să nu poţi să-l ajuţi! Aproape un an de zile am umblat prin spitale. Cei mai mari specialişti îmi spuneau: Eşti tânără, poţi să naşti alţi copii, acesta nu are nici o şansă. Dar eu am crezut că va trăi. Şi atunci mi-am promis cu tărie că dacă v-a supravieţui copilul meu, îmi voi dedica viaţa mea şi altor copii, ca să le pot dărui şansa"...

Jana a supravieţuit, fiind azi şi ea, asemeni mamei sale, medic-pediatru la Spitalul Mamei şi Copilului din Chişinău. Toţi cei care o cunosc sunt impresionaţi de căldura inimii ei – „E de la mama!", îi place să facă această precizare obligatorie, medicul Jana Bernic.

Astăzi şcoala medie Tătărăuca Veche,în care şi-a început glorioasa cale a ştiinţei copilița Iva Oţel, poartă numele „Eva Gudumac". Aşa au decis consătenii ei, mândri de fiica neamului lor răzeşesc, recunoscători pentru tot binele ce îl face ea pentru ţară şi pentru satul natal. ■

Eveniment–2012

SOROCA SPORT – 2012

La fiecare început de an, Consiliul raional face totalurile anului sportiv precedent,onorând înaintașii sportului sorocean, care duce faima raionului pe arenele naţionale și internaţionale.În centrul atenţiei au fost acele sporturi, care aduc cele mai multe satisfacţii și medalii – luptele, baschetul, triatlonul-forţă, atletica ușoară, tenisul și fotbalul. Președintele raionului Victor Său a menţionat că raionul Soroca este printre primele în republică, la finanţarea sportului și a modului sănătos de viaţă.

Cei mai buni sportivi soroceni, inclusiv campionii și premianţii campionatelor naţionale, mondiale și continentale: Valeriu Tighineanu, Tudor Moraru, Iurie Todirean, Tim Tarasiuc, Marcel Boţoroga, Andrei Zugrav, Inga Boico, Ruslan Dorogan, Victoria Popovschi, Marina Mânzat, Sergiu Bulgac, Mihai Zaporojan, Dan Prohor, Alexandru Mironov, Iurie Todirean-jr, Maxim Raficov, Nikita Galactionov, Corina Tătărescu, Olga Turturică, Dorin Cazac, Arcadie Cebotarean, Gleb Muntean, Valeriu Todirean, echipa de fotbal a Asociaţiei raionale de fotbal (antrenor Vasile Zăbrian, președinte Rodion Ghilas), echipele de baschet, fete și băieţi,„Soroca-Baschet" (antrenor Serghei Crudu), antrenorul emerit Ștefan Dragan, antrenorul emerit Oleg Gresev, antrenorul emerit Serghei Crudu, antrenorii Iurie Todirean, Sergiu Oţel, Victor Spinei, Petru Ceban, Ion Ceban, Pavel Bacinin, Vasile Zăbrian, Kazbek Ţomartov, Constantin Nesterenco, Nina Antonevici, Serghei Timco, Alexandru Cojocaru, Vsevolod Gâtlan, Constantin Bostan, Petru Vlas, Iurie Costin, dar și profesorii de educaţie fizică Vitalie Voinițchi, Valeriu Toderaș și Nicolae Braniște. ■

SOROCENII AU OBȚINUT 11 MEDALII LA CAMPIONATELE NAȚIONALE!

În capitală au avut loc campionatele naţionale la K-1, la care o evoluţie mai mult decât meritorie au avut discipolii antrenorilor Iurie Todirean (Clubul sportiv al Colegiului Tehnic Agricol), Sergiu Oţel (Clubul de lupte universale "Oţel") și Victor Spinei (Clubul sportiv "Taurus"). Sorocenii, în componenţa a 22 de sportivi, au obţinut 11 medalii: una de aur – Radu Carp; patru de argint – Iurie Todirean-jr, Constantin Rusu, Vladislav Ţeriman, Mihai Rusu; șase de bronz – Ștefan Cebotari, Nicolae Coţaga, Alexandru Ţurcan, Cristian Levandovschi, Dan Clim,Aik Ovcean. Campionul naţional Radu Carp, pe lângă medalia de aur, a mai obţinut și dreptul de a reprezenta Republica Moldova la campionatul continental, care va avea loc la Praga.

În viitorul apropiat luptătorii soroceni vor participa la alte câteva competiţii de prestigiu: 25 noiembrie – Cupa Transnistriei la lupte universale, care va avea loc la Tiraspol; 5-8 decembrie – Campionatele internaţionale la lupta corp la corp, care vor avea loc la Chișinău; 14-16 decembrie – Campionatul mondial la lupte universale, care va avea loc la Moscova și la care va participa multiplul învingător și premiant al competiţiilor naţionale și internaţionale- Iurie Todirean. ■

Eveniment–2012

UN NOU SUCCES REMARCABIL AL SPORTIVILOR ANTRENORULUI EMERIT OLEG GRESEV!

La Chișinău, în sala de sport a Liceului „Gh. Asachi", s-a desfășurat Campionatul Naţional deschis la triatlon forţă, printre seniori și juniori. Un succes remarcabil au repurtat discipolii antrenorului Oleg Gresev- elevi ai LT „Ion Creangă" și Colegiului Tehnic Agricol, care au obţinut patru locuri I (întâi!!!) – Maxim Raficov, Tudor Moraru (record mondial!); Dumitru Păun și Ion Pogorevici. Segiu Jurat și Dumitru Popescu-medalii de argint, iar Nicolae Cojocari-loc. III. La aceste competiţii prestigioase au participat și cunoscuţii sportivi soroceni Iurie Todirean și Sergiu Oţel. În clasamentul pe echipe sorocenii au ocupat locul I - juniori și locul II - seniori. Acest campionat a fost onorat de prezenţa președintelui Federaţiei Internaţionale de Triatlon forţă Wim Bacheland și vicepreședintele Mariana Marinova. În 2014, Republica Moldova va găzdui campionatele mondiale la această probă de sport. ■

SOROCEANUL TUDOR MORARU– CAMPION EUROPEAN PENTRU A PATRA OARĂ!!!

În suburbia Parisului, la Autun, a avut loc campionatul Europei la triatlon-forţă. Selecţionata Republicii Moldova, care a cucerit 42 de medalii, a avut în componenţa sa și un sorocean – Tudor Moraru, discipolul Antrenorului Emerit Oleg Gresev. Evoluţia lui Tudor merită calificativul „excelent" – titlul de campion continental, pentru a patra oară, două medalii de aur, două medalii de argint și două recorduri mondiale în categoria 82,5 kg. Felicitări campionului, slavă antrenorului! ■

Eveniment–2012

CAMPIONATUL RAIONULUI SOROCA – 2012 LA FOTBAL, ÎN CIFRE ŞI FAPTE

Pavel BACININ

Născut la 16 septembrie 1962 în or. Krasnoturinsk, Rusia. Maestru în sport cu Însigna de Onoare ,,Pentru dezvoltarea Fotbalului moldovenesc''

• Au fost disputate 110 meciuri (în anul 2012 – 132 meciuri).

• La meciuri au asistat 10.500 microbiști (15.680) sau 95,5 spectatori în mediu pe meci (118,49).

• Cei mai mulţi suporteri a avut echipa din Racovăţ – în mediu pe meci 1250 microbiști. Cea mai populară echipă din ediţia trecută, cea din Bădiceni, s-a situat pe locul II – în mediu, 1210 microbiști. Locurile III și IV au fost împărţite de echipele din Soroca – 1075 și Voloviţa – 1070 spectatori, în mediu pe meci.

• În meciurile campionatului au fost marcate 533 goluri sau 4,85 goluri pe meci (5,5).

• Ca și în campionatul precedent, cele mai multe goluri – 100 – au fost marcate de fotbaliștii din Racovăţ, iar cele mai puţine goluri au marcat fotbaliștii din Stoicani – 27.

• Trei campionate la rând se marchează câte șapte goluri în propria poartă.

• Golgheter al campionatului a fot desemnat Ion Ursu din Racovăţ, care a marcat în poarta adversarilor 22 goluri. Învingătorul din ediţia trecută de campionat, Dumitru Noroc din Bădiceni, a marcat 20 de goluri, iar locul III, cu 19 goluri la activ, a fost împărţit de Mihail Ursu din Bădiceni și Ion Ursu din Bădiceni.

• În total, 152 de fotbaliști și-au înscris numele în lista marcatorilor. Cei mai mulţi fotbaliști cu goluri la activ – 17 – are echipa din Vasilcău.

• Pe parcursul campionatului participanţii au primit din partea arbitrilor 86 cartonașe galbene (în ediţia precedentă – 142!) și 14 cartonașe roșii sau cu 2 cartonașe mai mult decât anul trecut.

• Lideri la capitolul „cartonașe roșii" sunt echipele din Soroca – 4 cartonașe și Vasilcău – 6 cartonașe.

• Cele mai disciplinate echipe ale competiţiei au fost formaţiile din Cremenciug – 7 cartonașe galbene și Dubna – 8 cartonașe galbene.

• La individual cei mai nediciplinaţi fotbaliști au fost V. Ţurcan din Vasilcău și A. Starâș din Soroca.

• Meciurile campionatului au fost deservite de 9 arbitri (anul trecut – 10 arbitri). ■

ÎMBLÂNZITORII DE STRUŢI DE LA OCOLINA- MIHAI ŞI RODICA BELIVACĂ

(Dialog-N.Neculce)

– Până la câte kilograme ajunge această pasăre?

– Până la 160-170 kilograme, când atinge vârsta de un an și opt luni, dar sunt păsări care ajung și la 200 de kilograme.

– Și ce vârstă au păsările dumneavoastră?

– Masculul are trei ani. Femela aia bătrână are un an și opt luni și ăștilalţi sunt pui de nouă luni. La anul deja o să am familia mea pentru producţie. Visez să ajung la 200 de capete.

– Și cât costă această frumuseţe?

– Un pui de struţ costă 120 euro. E scumpă întreţinerea lor,dar nu-s niște păsări care necesită mare îngrijire sau vaccinuri. Le dai de două ori în zi mâncare: grâu, orz, porumb, lucernă tocată.

O femelă face 60 -100 de ouă pe timp de vară.

– Cât cântărește un ou de struţ?

– Între 1-2 kilograme. Coaja este mai groasă decât grosimea unui chibrit.

– Care este durata de viaţă a struţului?

– În jurul la 60-70 de ani. ■

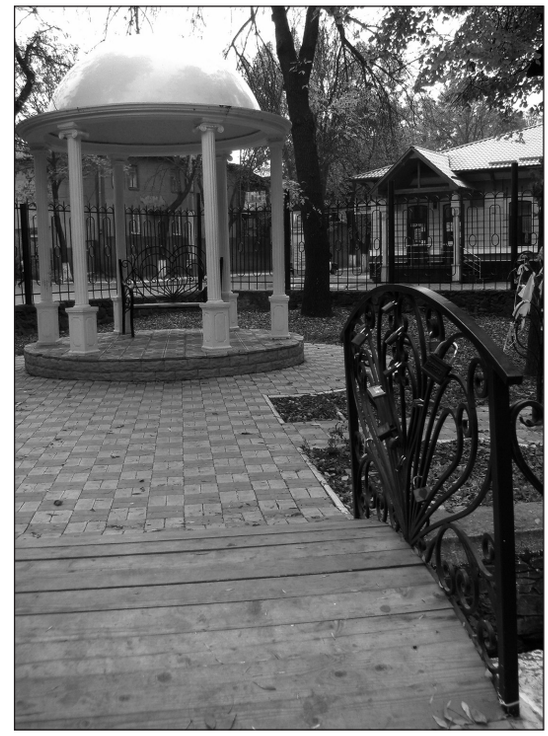
Eveniment–2012

„ALEEA ÎNDRĂGOSTIȚILOR” –SURPRIZĂ PENTRU ÎNDRĂGOSTIȚI

În parcul orășenesc „M.Eminescu”,în preajma Aleei clasicilor,la 1 iunie –Ziua Copilului,s-a inaugurat o nouă alee-„Aleea îndrăgostiţilor”.Compoziţia cuprinde elemente din lemn şi metal forjat, şi creează un peisaj architectonic şi o atmosferă deosebite. Inaugurarea a purtat un caracter festiv, cu discursuri,după care primarul oraşului, Elena Bodnarenco, a înmânat autorului proiectului-fiicei sale Diana Matvienco şi tuturor celor care şi-au adus contribuţia – agenţi economici, locuitori ai oraşului,Diplome de Onoare.

La ceremonie, două cupluri - tânăra familie Vasile și Marina Cojocaru, și familia Anatolie și Vasilisa Staviţa, care marchează 50 de ani de căsătorie,au fost primii, în istoria acestei frumoase Alei,care și-au jurat pe “altarul” ei, dragoste și fidelitate!

ELENA ȚÂRDEA–SPINEI

Poezia soroceană s-a îmbogăţit cu trei plachete de versuri pentru copii – „Fetiţe garofiţe”, „Povestea Abeceduţului” și „Povești versificate” – toate apărute în 2012 la editura Bons Offices, Chișinău. Poezia tinerei poete, relevă o cunoaștere profundă și iubitoare a sufletului copilului, fapt care îi permite să găsească cel mai potrivit și eficace limbaj poetic, pentu sincerele și povăţuitoarele sale dialoguri cu micii cititori. Plachetele,având un minunat și captivant conţinut, au și un design cu o coloristică bogată și atrăgătoare.

ElenaȚÂRDEA

Născută la 16 iulie 1970 în or. Soroca. Studii: Institutul Pedagogic „T.Şevcenco” f-tea filologie, Tiraspol. Redactor literar, la săptămânalul sorocean „Realitatea”

Despre cineva, cel mai bine, se poate scrie cu gândurile acestuia, iar dacă e posibil chiar și cu cuvintele lui. Nu este simplu deloc. Scoţi din intimitate nişte întrebări-frământări care urmează să dezvăluie universul altei intimităţi, exerciţiu la care, știi cu siguranţă, că vor asista „curioșii" și poate nu a unei singure generaţii. Folosindu-mă de ocazia că am fost rugat să vorbesc despre personalităţi sorocene în literatură, mi-am propus să folosesc confesiunile scriitoarelor Lucreţia Bârlădeanu și Claudia Partole.

Dacă e să respectăm noţiunea de almanah, atunci în câţiva ani în cele cca 100 de pagini, ar fi să încapă numele tuturor personalităţilor reprezentative ale judeţului Soroca, or promovarea valorilor ar trebui să rămână scopul primordial al lucrării.

Petre POPA

Născut la 7 mai 1958 în s. Tătărăuca Veche, Soroca. Poet, membru al Uniunii Scriitorilor din RM şi România. Director - director artistic al Teatrului „Veniamin Apostol", Soroca.

Lucreţia BÂRLĂDEANU

Născută 30 mai, 1956. Satul Tătărăuca Veche, Soroca. Doctor în filologie, Scriitor, Memdru al Uniunii Scriitorilor din România şi Republica Moldova Distincţii: Medalia Mihai Eminescu, Premiul Uniunii Scriitorilor pentru anul Literar 2011, Alte Premii literare. Activitate profesională: Din 2010 - Director al

„NU E BINE SĂ MERGI ÎNAINTE ŞI SĂ PRIVEŞTI MEREU ÎN URMĂ"

Petre POPA: – ***Drumul uneşte ori desparte?***

Lucreţia BÂRLĂDEANU: – Şi una şi alta. Dar nu e bine, după mine, să mergi înaine şi să priveşti mereu în urmă. Dacă pleci de undeva doar fizic, rămânând ataşat complet sufleteşte locului din care ieşi, nu vei obţine în viaţă nimic important. În acest caz, mai bine rămâi. De ce să pleci fără suflet? Căci dacă vrei să reuşeşti acolo unde te îndrepţi , trebuie să fii integru, să nu te divizezi, să nu fii înjumătăţit. Să te investeşti plenar. Proverbialul nostru *sentiment al dorului* trebuie pus să funcţioneze constructiv, iar omul poate face asta!

P.P.: – ***Cartea pentru copii te maturizează?***

L.B.: – La începutul carierii mele artistice nu am crezut că voi ajunge să scriu literatură pentru copii. Dar omul se schimbă şi acest lucru este formidabil! Cu timpul am văzut copilăria cu alţi ochi. Am vrut să împărtăşesc această experienţă. O carte care ar place copiilor necesită multe calităţi, inclusiv maturitatea gândirii.

P.P.: – ***De pe care munte ai vedea ca în palmă ţara ta?***

L.B.: – De pe cel al minţii, dacă mintea ta are înălţime.

P.P.: – ***Când ai înţeles că literele nu sunt doar semne, iar cuvintele nu doar expresii?***

L.B.: – Înainte de a le cunoaşte şi a le şti să le ortografiez. Am avut parte -poate că ştii - de un tată care era o bibliotecă vie. Contactul cu literatura, cu arta, s-a realizat, în primă instanţă, pe cale orală. Am învăţat de la tata, încă până a merge la şcoală, o parte din poeziile marilor clasici. Am fost însă foarte surprinsă, când am descoperit mai apoi că, din păcate, cuvintele pot fi înjosite şi puse să slujească o ideologie distructivă. Mă refer la aşa zisa literatura realistă pe care a trebuit s-o studiem în programa şcolară. Din fericire,

Asociaţiei Culturale Synergie Franco-Moldave, cu sediu în Franţa
1988 – 1998 Conferenţiar universitar - Academia de Arte, Chişinău
1982 - 1988 Lector la Universitatea Pedagogică Ion Creangă, Chişinău
1979 - 1982 Profesoară la Şcoala medie Tătărăuca Veche, Donduşeni
Publicaţii :
Rouă de cuvinte, ed. Literatura Artistică, Chişinău, 1988,
Clipe cu păsări, ed. Cartier, Chişinău, 1996,
Capitalul din para sângelui, Ed.Junimea, Iaşi,
Sentimentul naturii în poezia lui Eminescu, ed. Cartier, Chişinău,
Dialoguri pariziene, ed. Arc, Chişinău,
Secolul nomazilor, ed. Epigraf, Chişinău,
Dealul Drăguţei, Editura Silvis-Libris, 2010,
Scrisori din Paris, Editura Arc, 2011,
Lectures de metro, /în limba franceză/, Arc- Lumina, 2012

aceasta s-a scurs ca apa în nisp, fără urme.

P.P.: – ***Cine (ce) te ţine la masa de scris?***

L.B.: – Convingerea că am a spune ceva care ar produce interes şi ar putea fi util semenilor mei.

P.P.: – ***Dacă ai avea puterea să dai timpul înapoi, în care punct ai vrea să bată ora exactă?***

L.B.: – Nu sunt o nostalgică. Îmi place să privesc spre viitor. Viaţa mi se pare frumoasă în fiecare zi. Trăiesc clipa şi mă bucur de ea.

P.P.: – ***De care lucruri (sau ...) nu te desparţi când treci hotarul dincolo?***

L.B.: – De mine. Rămân, oriunde aş fi, eu însămi. Mă mişc cu aceeaşi dexteritate la Chişinău ca şi la Paris ori la Tătărăuca Veche. Păstrez acelaşi viu interes pentru oamenii de pretutindeni şi încerc să învăţ din ce-mi oferă întâmplarea şi şansa.

P.P.: – ***Câtă Europă este în satul de baştină?***

L.B.: – Dacă prin Europă se presupune să vorbim despre drumuri asfaltate şi luminate, apă caldă, magazine bine asigurate şi alte lucruri, mă tem că în satul meu de baştină este loc de mai bine. Referitor la mentalitate şi capacitatea de sincronizare, însă, mi se pare că avem destulă inteligenţă ca să putem, eventual, ţine pasul cu alţii. Apropo, ştii că pe locul unde e situat satul nostru acum câteva milenii s-a aflat Oraşul antic Maetonium (La şanţuri), menţionat in Geografia lui Ptolomeus, atestat ca monument de valoare naţională cu sec.VII-VI i.n.Hr; sec IV-III î.n.Hr; sec.II î.n.Hr - sec.I era noastră? În ce mă priveşte, am simţit întotdeauna energia cutremurătoare ce venea de pe Valea Adâncă, din partea acelora ce ne-au anticipat. Sper să o simtă şi actualii locuitori ai satului Tătărăuca Veche.

Şi tot de acolo, în 1918, trei consăteni de-ai noştri votau în Sfatul Ţării Actul Unirii. Îţi dai seama ce vigoare şi inteligenţă poseda acest sat la începutul secolului trecut ? Eu nu cred că ea poate dispare fără a lăsa urme profunde.

P.P.: – ***La noi părinţii sunt parte din şcoală, dar şcoala parte din familie?***

L.B.: – Ar fi nemaipomenit să avem ca părinţi nişte dascăli buni, iar în şcoală - o atmosferă caldă şi familială.

P.P.: – ***Literatura adevărată este doar pentru cei bine şcoliţi?***

L.B.: – O literatură bună se face, după mine, cu talent, cu biografie, /citeşte- caracter/ şi cu multă carte. Dacă ţi-a fulguit prin suflet o aripă a talentului, dar nu-l îmbogăţeşti, nu-l perfecţionezi, te va părăsi foarte degrabă, iar literatura pe care o vei scrie va avea o valoare îndoielnică.

Dacă însă vrei să punem accentul pe consumatorul de literatură, părerea mea este că inteligenţa nu ţine doar de studii. Ea poate fi înnăscută. Accesul la literatură bună îl poate avea oricine ştie să citească.

P.P.: – ***Peisajul satului natal l-ai descoperit după ce te-ai îndepărtat de el, sau te-a fascinat totdeauna?***

L.B.: – Am avut sentimentul naturii de mică, graţie părinţilor care m-au purtat pe la Capul Dealului, m-au dus la Nistru şi m-au încurajat să urc pe Dealul Drăguţei. Amintirea mea păstrează intacte senzaţiile tari ce le trăiam în copilărie în faţa unui apus de soare, ori a unui pom înflorit. Nu am făcut parte doar din peisaj, ci am putut să mă detaşez de el şi să-l admir. Port destule fotografii de acest gen în albumul memoriei mele afective.

P.P.: – ***În şcoala unde am învăţat amândoi era prezent cultul***

Eminescu, mai apoi te-ai aplecat cu mai multă seriozitate asupra creaţiei Poetului, este rezultatul mediului din şcoală, de acasă?

L.B.: – Eminescu, dacă mi s-ar permite să parafrazez, este, - trebuie să fie!- Cartea noastră cea de toate zilele. De la el pornesc nu doar toate drumurile spre literatura bună, ci şi cele spre un fel anume de a fi ca om. Este un reper, coloana vertebrală, de care noi,ca popor, nu ne putem dispersa. Ceva din Eminescu, cred că am primit prin memoria sângelui, prin dialogul meu cu tata, pe băncile şcolii din sat. Dar am fost interesată apoi să dezghioc singură fiecare poezie, să o gust, să o savurez, să fac efortul a o înţelege şi să mi-o asum ca pe un dat, ca o moştenire vie. Această experienţă am împărtăşit-o apoi studenţilor şi cititorilor mei.

P.P.: – ***Câteva gânduri la început de an pentru soroceni. Cu ce te impresionează azi Câmpia Sorocii?***

L.B.: – Am fost în ultimii ani la câteva întâlniri memorabile în liceele din Soroca şi din Câmpia Sorocii. Am văzut copii frumoşi, deştepţi şi profesori inteligenţi. / Apropo, doamna Svetlana Păunescu, persoana responsabilă de la Secţia de învăţământ care a organizat aceste întâlniri, este chiar consăteanca noastră. /

L.B.: – Le-aş dori sorocenilor să nu uite că locuiesc lângă Cetate, care este un loc istoric plin de conotaţii şi de rezonanţe. Şi, mai ales, să nu le lipsească dorinţa de a-şi face viaţa frumoasă. Este un obiectiv pentru care, chiar merită să te investeşti!

P.P.: – ***Nu-mi rămâne decât să-ţi urez sănătate şi realizări pe potriva talentului şi trudei de zi cu zi, iar cititorului îi pun în faţă un poem unde cu adevărat locuieşte poetul.***

L.B.: – Mulţumesc pentru invitaţia de a dialoga. A fost o reală plăcere să discut cu un interlocutor inspirat. ■

Scrisoare

Am primit azi scrisoare
de la mama
şi am deschis fereastra
să se încălzească afară.

Ars poetica

Odată
fascinată
am descoperit
cum prin albastrul sufletului meu
se zbenguie un stol de păsări
Imi ciugulesc câte-un zâmbet
se-adapă cu-o lacrimă
iar în nopţile cu lună
cântă o melodie ciudată
pe care urmează s-o zidesc
la temelia unei mănăstiri de cuvinte
Păsările-mi cresc
şi mâine poimâine
ar putea să mă zboare
un alt spaţiu să locuiesc
Nu-mi e frică
Mi-e tângă
căci nimeni ca mine
cântecul lor minunat
pentru Voi
n-o să poată să-l plângă

Sărmana inima mea

Nu mă căuta pe drumuri de şes
n-ai să mă întâlneşti niciodată.
Urcă-te-n munţii tineri.
Nu te teme!
Poate pe unul din piscuri
Îmi vei zări partea de suflet,
Îngenuncheată,
Aproape de Lună şi Stele
Ce-n rugile care le înalţă
Îţi luminează drumul spre ele.
Ori
coboară
în prăpăstii adânci
cu riscul de-a te zdrobi
şi poate-i surprinde
pe-un mal de apă, între stânci
trăgând să moară
sărmana inima mea,
blestemându-te să trăieşti
veacuri
fără de ea.

Scrisoare fiilor mei

Copiii mei, ce dulce adevăr
Că n-am trecut prin lume ca o umbră
Dar am muşcat cu Eva dintr-un măr
Neacceptând o existenţă sumbră

Îngrozitor ar fi să mă gândesc
C-aş fi purtat şi-acum în spate
Povara grea a raiului ceresc
Scutită de greşeli şi de păcate

Băieţii mei,în visul meu ades
Vin două Eve să vă ispitească
Cu roada pomului de Dumnezeu ales
Prin voi o viaţă nouă să răzbească

Primiţi-o. Este harul strămoşesc
Amar la gust şi-ispititor ca luna.
Misterele din miezul lui pornesc
Să are şi să semene lumina.

Cuvântul

Cel mai mult în lume
a ştiut să lucreze Cuvântul
Nimeni nu s-a gândit vreodată
să-i dea salarii
ori să-l trimită la case de odihnă
Il înhămăm de milenii
la intenţiile noastre
(aberante oare?)
de a ajunge pe cel mai înalt Pisc
şi-l biciuim să ne-aburce
şi-l implorăm să ne ridice
şi-l tragem de limbă când
obosit se sufocă
şi are imperioasa necesitate
rotund să se adune
şi-l tăiem necruţător
când prea grăbit se-nfăţişează
să plângă sau să cânte pe strună
Ah Cuvântul ce-mi ară fiinţa
până la os suferă răstignit
şi iarăşi învie-n Lumină
precum Domnul Isus Hristos.

Avertisment

Niciodată
n-am să iert
mâinilor
buzelor
vocii tale
vraja ce mă făcea dulce
şi zburătoare
ca lebăda
Niciodată
n-am să iert
ochilor tăi
minunea
de-a mă reda
atât de frumoasă
cum nimeni nu m-a văzut
şi cine ştie
dacă ar putea cândva
să mă vază
Niciodată
n-am să iert
dragostea care
pâlpâind nebuneşte
mi-a ars amintirile
de până la tine
şi norocul
după plecarea ta
Degeaba mă implori
să te uit
N-am s-o fac Auzi?
Niciodată!

Triunghi

I
Cândva demult
am descoperit
pe mama şi tata
dansând prin flăcările iubirii
tablou tulburător din Ţara Copilăriei
unde culorile nu se-ofilesc
şi odată cu trecerea anilor
luminează
şi
înverzesc

II.
Micuţ fiind
fiul nostru
s-a sprijinit copăcel
să ne vadă cum ne sărutăm
în lanul galben al unui inel
ce mă legăna ameţitor
între bărbat şi fecior

III
Astăzi
înmărmurită
mi-am văzut băiatul
strâns îmbrăţişat cu-o fată –
două păsări cu-aripile albe
gata să străbată Inaltul

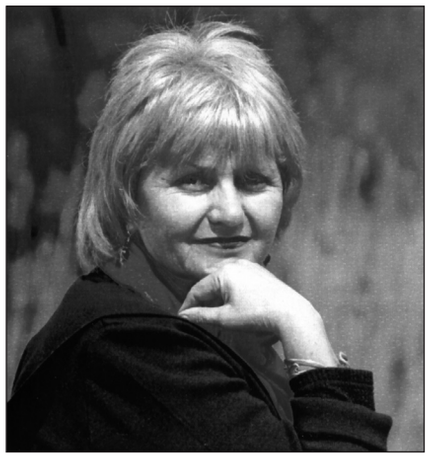
Mi-e dor

Mi-e dor de teii ce s-au scuturat
Cu floarea ce nu-mi poate aparţine
De versurile care m-au uitat
Şi m-au trădat năpraznic fără tine.

Mi-e dor de aerul miraculos
Din adevăr zburând înstre legendă
Când orele se dezghiocau frumos
Cum nuferii pe-a apelor oglindă

Mi-e dor de ochii tăi. Sunt viaţa mea.
Destul m-am tot scăldat în apă
strâmtă
Las-să-şi vorbească alţii cât o vrea-
Eu vreau să tac cu tine într-o limbă.

„SĂ SCRII CA ŞI CÂND I-AI DEDICA CEVA SUFLETULUI TĂU...”

Claudia PARTOLE

Născută la 14 iunie 1955, în satul Cotova, Drochia. Studii: Universitatea de Stat din Moldova, facultatea filologie (ziaristică); Activitate: Redactor - programe cinematografice, „Alunelul”; Moderatoarea Cenaclului literar „La Creangă” - Biblioteca Naţională pentru Copii „Ion Creangă”; Redactor-şef - revista „Univers Muzical” - Uniunea Muzicienilor din Moldova.

Creaţie literară: Poezie: „Păsări suntem când ne naştem”, „Psalmii Mariei Magdalena”, „Eu sunt”, „Are mama fată mare”, „Şi la mare vine Dumnezeu”, „De la facerea lumii citire”, „Mica Ica-Bâzâica”, etc. Proză: „În aşteptarea mamei”, „O clipă” (eseuri), „Cea mai aşteptată întâlnire”, „Salba

Petre POPA: – Dnă Claudia Partole, îmi dau seama ce ştiţi despre ţinutul Soroca, dar ce credeţi că ştie Soroca despre scriitoarea de la Cotova ?

Claudia PARTOLE: – Cred în memoria din oglinda Timpului. Soroca, fiind marele oraş care mi-a fascinat copilăria, sper să fi rămas fixat acolo, departe (dar nu atât de demult, raportat la imensitate!), chipul meu de copil curios şi dornic de a „gusta” din toate. Visam să învăţ şi să locuiesc la Soroca. Mă fascina peisajul cu Nistrul şerpuitor, colinele care străjuiesc oraşul şi, desigur, cetatea, care pe atunci era vandalizată şi profanată... Ca să ajung la Soroca trebuia să mă pun bine pe lângă părinţi o lună întreagă. Apoi, mai exista şi un aspect mistic: ţiganii! Dacă erai un pic mai negruţ, ţi se spunea că vei fi fiind de la cârnitură de la Soroca. Iar dacă nu te purtai frumos, erai ameninţat că vei fi dat ţiganilor de la aceeaşi cotitură. Ţiganii, avându-şi casele cocoţate pe dealul oraşului, parcă ar fi vrut să sfideze... Mai târziu am auzit din povestirile mamei, care făcuse şcoală la români şi de la bunicu Gheorghe, care avea câţiva ani de liceu la Soroca, precum că pe acolo a trecut domnul Ştefan cel Mare. Studiind istoria satului, am descoperit că prin Soroca a trecut şi Cantemir... Un oraş-legendă, care-şi reflectă istoria şi chipul în apele curgătoare ale Nistrului, dar şi ale Timpului. Azi, de când îmi zic scriitoare am fost la multe întâlniri cu sorocenii. M-am bucurat enorm când o stradelă, paralelă cu Nistrul, a fost botezată cu numele unuia din călăuzele mele în ale scrisului. Alexandru Cosmescu. CosMeca, precum i se zicea... Mă leagă de Soroca un fel de dragoste greu de mărturisit, de aceea, să nu se supere drochienii mei, dar mi-a plăcut întotdeauna să spun că sunt din fostul judeţ Soroca. Astfel mă simt mai în braţele istoriei şi ale neamului care mă are...

P.P.: – ***Ce întrebare nu aţi dori să v-o pună cineva şi care este întrebarea la care nu găsiţi un răspuns?***

C.P.: – Pot fi întrebată orice, doar că răspunsul ar putea fi altul decât cel aşteptat. Aş răspunde în felul meu. Există, firește, întrebări jenante, personale, pe care prefer să mi le adresez eu şi să-mi răspund, roşind în sine... Întrebarea la care nu găsesc răspuns ar fi: Ce este dincolo de moarte? Dar voi afla într-o bună zi... Numai că a răspunde nu voi mai fi în stare!

P.P.: – ***Care ar fi cartea pe care, citind-o, ai putea exclama: „Asta-i Claudia Partole!”***

C.P.: – Dacă te referi la cărţile mele... În toate e ceva din mine – mai mult sau mai puţin. Dar, iată, cartea pe care mi-am scris-o mie, sufletului meu!, este romanul „Viaţa unei nopţi sau Totentanz”. Şi, ciudat, deşi s-ar părea că am scris-o doar pentru mine, s-a descoperit în conţinutul ei – în subiect, atâta lume... Deci, asta e: să scrii, ca şi când i-ai dedica ceva sufletului tău!

P.P.: – ***Locul literaturii pentru copii în fiecare casă şi rolul autorităţilor din „patria mică” (a scriitorului)?***

C.P.: – Dacă şi-ar da seama părinţii, cât de mult importă citirea unei poveşti în copilărie sau prezenţa unei cărţi în casă... Astfel şi-ar asigura şi o bătrâneţe mai puţin zbuciumată. M-a impresionat

cu mărgele care plâng”, „Domniţa Păstoriţă”, „O plută aşteaptă”, „Copilul din colivie”, „Floarea iubirii”; „Unde eşti, Iren?” (dramaturgie); „Reculegere” (cugetări, tablete), „Îmblânzirea câinilor” (jurnalul unei experienţe onirice), „Viaţa unei nopţi sau Totentanz” (roman), „Peisaj cu Dimineţi şi Clipe” (roman rocambolesc), „Ultima amantă” (nuvele). Membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova şi al Uniunii Scriitorilor din România; membru al Uniunii Muzicienilor din Republica Moldova

Premii şi menţiuni: Premiul Bibliotecii Naţionale pentru Copii „Ion Creangă”: „Cea mai bună carte a anului”; Premiul Ministerului Culturii - concursl de dramaturgie; Premiul Salonului de Carte – Iaşi; Premiul Salonului Internaţional de Carte pentru Copii (Ediţia IX-a) „Cartea anului”; Diploma de Onoare a IBBY (Diploma Andersen); Premiul Otilia Cazimir - Salonul de Carte de la Iaşi; Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză; Medalia EMINESCU pentru activitate literară.

dictonul:”Mă sperie omul care n-a citit nici o carte...” E mare adevăr! Dar, e ştiut, toate se deprind în copilărie. Şi lecturile...

P.P.: – ***Câte culori ale curcubeului copilăriei se regăsesc în scrierile C. Partole?***

C.P.: – Mai multe decât vede ochiul… Niponii îşi deprind copiii să vadă mai multe nuanţe, decât cele vizibile. Noi înlenim ochii copilului, pomenindu-le întruna de doar şapte culori. Dar e ştiut că există sute de nuanţe, pe care ochiul comun nu le vede, pentru că nu e deprins, nu este antrenat de la vârsta cea mai fragedă. Noi umplem copilul cu tot felul de dogme şi interdicţii. Cineva a spus că e mult mai adâncă taina jocului de copii, decât cea a atomului. E un adevăr. Dacă urmărim jocul copilului, fără a-i impune regulile noastre eronate, de copii îmbătrâniţi prematur, ne umplem de o lume nouă şi, totodată, înţelegem că la vârsta infantilă omul are mult mai mare deschidere spre tainele universului. Şi o înţelegere a lucrurilor mult mai abilă, decât ne imaginăm noi, vârstnicii…

C.P.: – ***Etica, estetica şi noţiuni de cultura politică ar fi bine să se regăsească în programele şcolare, la ce vârstă? ori...***

C.P.: – Dacă nu din familie, atunci începând cu „mica şcoală”, cum îi zic cehii grădiniţei. Căci, dacă începem educaţia etică şi estetică - prin noţiuni generale, teoretice, la vârsta adolescenţei, e cam târziu. Bineînţeles, trebuie gândite bine anumite aspecte, care includ aceste materii şi adaptate la o anumită vârstă. Întâi de toate, trebuie educaţi educatorii (educatoarele!) şi, nu în ultimul rând, părinţii. Copii au nevoie de modele şi, dacă nu le au?!... Apoi, eu n-aş limita aceste obiecte la nivelul gimnazial sau liceal. Ar fi cazul să se studieze etica, estetica, arta oratorică, fie şi cultura politică (ca să fie în stare fiecare om să-şi aibă opinia proprie şi să realizeze adevărurile, să discearnă sensul evenimentelor), zic, să se studieze, cât de cât, aceste materii în toate instituţiile de învăţământ – colegii, universităţi, academii. Nu contează, că va fi ziarist, om de artă sau medic, comerciant. Sunt criterii valorice general umane, pe care fiecare individ trebuie să le ingurgiteze, să le însuşească şi să le utilizeze ca ceva firesc. Mai ales acum, azi, când valorile adevărate, cum ar fi onoarea, demnitatea, bunacuviinţă, respectul (faţă de sine, dar şi de alţii), simţul recunoştinţei, devotamentul, etc. sunt interpretate eronat, egoist.

P. P.: – Câteva impresii despre antologia soroceană „Cetatea de cuvinte” care s-a topit în şirul evenimentelor şi numai la cea de-a doua ediţie va sparge gheaţa.

E o cronică frumoasă (poate încă incompletă, dar mereu va avea nevoie de completare!) a vieţii culturale sorocene. Este o oglindă a sufletului oraşului, dar şi a satelor raionului Soroca. Scrisă cu mână (şi inimă!) de adevărat cronicar – cărturar, competent, devotat. Fără a încerca să flatez pe cineva, vreau să spun că, o „Cetate de cuvinte” ar trebui să aibă fiecare oraş, raion. E un exemplu, un model. Poate din acest motiv se şi tace. Cine nu şi-ar dori o asemenea cronică şi, mai ales, să fie înaintemergător?!

P.P.: – ***Proiecte, nostalgii, doleanţe...***

C.P.: – Nu am nostalgii. Decât că mi-e dor de copilărie… Însă nostalgiile legate de regrete, de frustrări… Ăstora de la o vreme încoace le răspund prin scris. Ele mă inspiră. Proiecte – am. Multe. Personale şi nefinanţate. Îmi fac de cap pe cont propriu. Cine s-ar angaja să-mi de-a bursă pentru toate trăsnăile care-mi vin spontan. Apoi, am un “neajuns” - nu am făcut niciodată coaliţie, n-am făcut parte din nici o gaşcă, nu am fost membru a nici unui partid,,,

Doleanţe: dacă s-ar putea să fim mai buni şi mai modeşti în sensul orgoliului (ca neam) şi mai grijulii faţă de Natură… Ar fi o armonie relativă şi am avea de câştigat ca Neam.

P.P.: – ***Care este surpriza pentru propria aniversare?***

C.P.: – Aniversare? Care? Voiai să zici „popas" în timp? Mă aflu mereu între două aniversări şi mai multe idei, dar şi câteva cărţi (la care lucrez concomitent), dar mai ales mă aflu între două lumi – cea a vârstnicilor şi a celor mici. Mereu alerg ba în una, ba în cealaltă, astfel nu mă plictisesc şi nici obosesc, şi nici îmbătrânesc. Asta ar fi: pregătesc surprize şi copiilor mari, şi celor mici, dar în special mie-mi pregătesc...

Dragă colega, vreau să menţionez faptul că ţi-a reuşit să mă descoşi bine şi inspirat, cum n-a făcut-o nimeni în nici un interviu. Atâtea întrebări îmi adresez doar eu. Zilnic. Dar nu am mai fost pusă în situaţia de a răspunde la atâtea întrebări pentru public şi care să mă înaripeze, sincer – toate! Mulţumesc.

P.P.: – ***dacă doriţi puteţi scrie şi despre altceva, care nu se conţine în miezul întrebărilor de mai sus.***

C.P.: – Voi scrie… În cărţile mele! Pentru că te inspiră până şi întrebările venite de Acasă…

Cu tot dragul de Soroca, soroceni şi iconfundabilul Petru POPA ■

A venit toamna

în cale frunzele îmi cad
și soarele e tracasat,deși omniprezent și cald...
Un vânt din junglă evadat, prin gesturi de postmodernist,
se smulge din anonimat.
Cioroi cu poalele în vânt, scuipă de sus pe-obrazul lumii.
În ochii lacului se vede întors pe dos chipul genunei.
Încă o toamnă,încă una... Spre apus se plimbă goală luna.
O frumusețe tristă moare! Eu mușc din lună, mușc din soare.
Eu sunt în toamnă și atât. Un semn?! Ofrunză!?
… un cuvânt!

Durerea mea e ca o strună

întinsă,amenințând să mă rănească,
dar nu de moarte. De dragoste mor nebunii!
Ei nu pot miza nici măcar pe nebunia lor...
De-ai fi alături, dorința mea te-ar lumina.
Gheţarul implantat ermetic în pieptul tău
ar picura și s-ar topi! Încetul cu încetul, val după val.
Iar eu... atunci aș învia din ape care nasc meduze
și perle care pier pe mal.

Un masochist în pieptu-mi zace însângerat și biciuit de propria-i nesăbuință sau,
poate, lovește
în tine, chiriaș străin –să pleci! Vai, cum mă dori!
Așa să-ți geamă în palme piatra pe care o mângâi
și lemnul de care te atingi…
Nu te mai chem și totuși, dacă întâmplător revii,
învie-mă!

Cerule, iartă-mă, dacă te rog

să salvezi o floare.
Floarea va salva o albină,
iar albina va salva un copil.
Acesta va păstra pe mormântul străbunilor
crucea.

Mi-e dor de tine

ca de-o primăvară,
de-o toamnă blondă
şi de-o iarnă cu troiene.
Mi-e dor precum ne-am întâlni
întâia oară.
De dor mi se prelinge şi îngheaţă
o lacrimă pe gene.

Copilăria…

Copilăria Copilăriei mele
îmi cere socoteală:
am lăsatt-o să plângă până azi în tăcere.

Acelaşi tablou

Cu multe colivii –
Mii de colivii
Ca un joc de copii.
Cu ochi de copil
Printre case
Umil Trece-n fiecare zi
Conjugând verbul a fi
Pasul meu, pasul tău ...
Personaje din tabloul
Cu mii de copii
Ieşiţi dimineaţa din colivii.
Un joc du-te-vino
Cu marionete
Care trec în imagini indiferente
Ori poate atente
La beletu-n mişcare?
De altfel
O sală de aşteptare
Cu acelaşi tablou de colivii,
Decor înviat de un joc de copii.
Doar cerul,doar cerul
Cu-ale sale veşminte
De alte tablouri ne-aduce aminte:
O pânză imensă,fără colivii-
Pentru cei ieşiţi din jocul de copii...

Dragostea din noi

e o invenţie primitivă –
brevet în unicat!
Poate lua chipul
celei mai perfide minciuni –
credibilă naivitate!
Ciudat,dar şi profeţii cred în ea.
Poate, mai puţin ignoranţii.

Uneori mă doare trădarea

alteori mi-e dor de ea,
căci dincolo, în faţa ei,
eram împreună.
Azi o apă adâncă
peste care nu pot trece,
ne desparte.
Să mă caut în ochiul trădării
se întâmplă…
Atunci eu mă aplec,
ea stă dreaptă!
Ochiul ei îmi face semne,
jonglând cu amintiri
care promit să-mi consoleze
setea şi foamea,
doar să aştept,
să iert şi, mai ales,
să uit…

Azi dimineață

tristeţea mă apăsa
ca o boală neaflată.
Am tresărit
Şi, ca un dinte smuls din rădăcină,
deodată trisreţea mi s-a spulberat:
pe creanga de vişin se legăna primăvara!

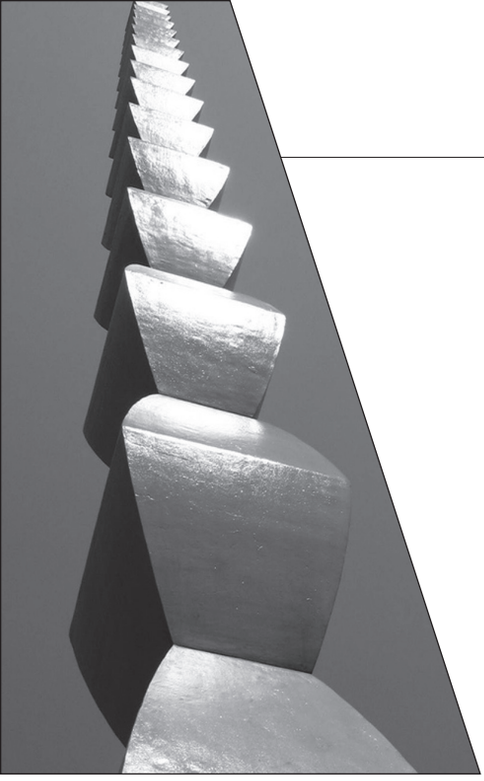
In loc de inimă

dragă doctore,
te rog să-mi pui un motoraş.
Să nu mă doară pentru orice fleac!
Mai puţină lume va încăpea în camerele
inimii mele
şi astfel voi putea să trăiesc
ca toată lumea în acest oraş.
Cui îi va păsa ce port în piept?
Voi umbla pe lângă toate
fără să contaminez sentimente,
dar, mai ales,
fără să iubesc.

In acest spațiu

(Doamne, nu-i da
acestui Neam greul lumii,
că-l va duce!)

Istoria a fost eutanasiată,
Sfârtecată şi dusă
In siberii, departe…
Şi, totuşi, nimeni
Din neamul acesta
Nu şi-a condamnat
Visul la moarte.

Memoria e doar în ochii vii,
Ca chpul în oglindă,
Dar nu o vezi, dacă nu ţii
Făclia sus, arzândă!

„Măsura tuturor lucrurilor este Omul”

Protagorus

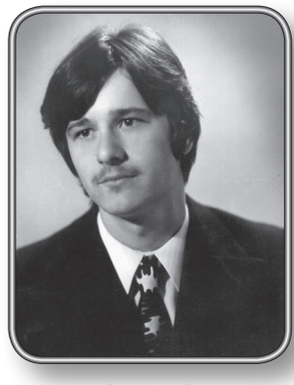
Soroca nu este altceva decât noi şi lucrurile noastre, materializate în roadele lor. Aşa a fost, este şi va fi. Strămoşii ne-au lăsat rodul lor, noi vom lăsa urmaşilor roadele noastre, astfel generând incontinuu, Dragoste şi Zidire sau Discordie şi Măcinare.

Din rădăcini ne vine Providenţa şi în tăria lor ne este garanţia continuităţii…

În acest context patetic, Almanahul „SOROCA” a iniţiat o serie de interviuri cu diferiţi exponenţi ai vieţii social-politice, economice şi cultural -artistice locale în speranţa de a elucida mai viu procesul evoluţiei societăţii sorocene şi a face cunoscut publicul cu promotorii lui.

Serghei Cetulean

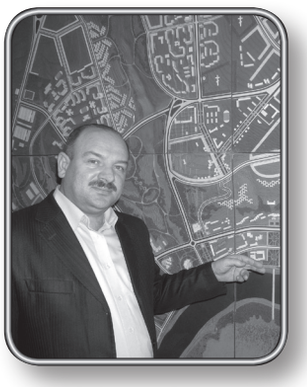
Nicolae Ciobanu

Mihail Crestian

Mircea Martâniuc

Grigore Guţu

Gheorghe Grosu

Maria Grosu

Alexandru Oleinic

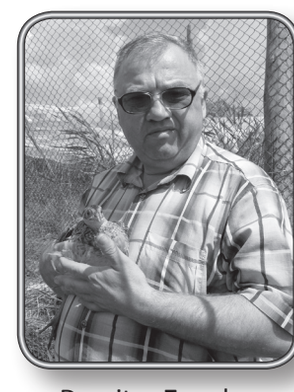
Boris Onică

Valentina Pletniuc

Serghei Slutu

Dumitru Zgardan

„REALIZĂRILE COMUNEI–REZULTATE ALE COMPETENȚEI ŞI CONLUCRĂRII”

FIŞIER BIOGRAFIC

1966-1976 – Elev, Şcoala Medie Parcani.
1976-1981 – Student, Institutul Agricol „M. Frunze”, facultatea Agronomie, Chişinău.
1981-2007 – (succesiv) brigadier,agronom-şef, Preşedinte al gospodăriei agricole din localitate.
Din 2007 până în prezent – Primar al Comunei Parcani (Voloave).

Serghei CETULEAN

Născut la 24 septembrie 1959 în satul Parcani, Soroca. Primar al comunei Parcani(Voloave); preşedinte al Asociaţiei Primarilor din r. Soroca; membru al Consiliului de Administrare al Agenției de Dezvoltare Regională Nord(ADR Nord); membru al Consiliului de Administrare al Congresului Autorităților Locale din Moldova(CALM).

UNELE ACCENTE CE AU ADUS SCHIMBAREA

(Comuna Parcani (Voloave) – primar S. CETULEAN)

● Gazificarea ambelor sate – Parcani şi Voloave; în gimnaziile din localităţiile noastre şi grădinița din s. Voloave cazangeriile lucrează pe bază de gaze naturale;

● Elaborarea proiectelor de construcţie a conductelor de presiune joasă, pentru fiecare gospodărie individuală.

● Elaborarea proiectelor de aprovizionare cu apă potabilă şi canalizare a satelor Parcani şi Voloave. Suma totală de implementare – 27 mln. lei, sumă aprobată prin Hotărâre de Guvern spre finanțare.

● Reparația capitală a 3 km de drum de acces spre s. Parcani – 3mln. Lei

● Reparația capitală a drumului din preajma cimitirului din s. Parcani.

● Elaborarea a 37 proiecte în valoare de la 10 mii lei, până la 27 mln. lei, dintre care:

● Proiectul ce prevede îmbunătăţirea imaşurilor pe o suprafaţă de 40 hectare din cele 560,în valoare de 100.000 mii lei, câştigat prin intermediul Asociaţiei crescătorilor de animale din satul Parcani.

● Proiectul în sumă de 1.500.000 lei, ce prevede măsuri pentru protejarea solului, în cadrul căruia vom reconstrui iazuri, vom instala nişte treceri tubulare, vom defrişa o suprafaţă de 47 hectare din fosta livadă a satului.

● Proiectul PNUD prin care, gimnaziul din satul Voloave a fost mobilat complet, iar în incinta gimnaziului s-a construit o cantină.

● Sădit un trup de pădure de 46 ha.

● Angajarea persoanelor locale, cu ajutorul Agenţiei Forţei de Muncă din Soroca, care ajută bătrânii singuratici din satele Parcani şi Voloave.

● Creşterea disciplinii de colectare a impozitelor – dacă anterior se colectau doar 50-60 la sută din impozite,astăzi această cifră a ajuns la cota de 98 la sută.

● Fondarea publicaţiei lunare a Consiliului local al comunei - „Buletin informativ”.

● Deschiderea rutei de transport a pasagerilor Parcani-Voloave-Soroca.

● Crearea serviciului public-privat de transportare a elevilor şi studenţilor la instituţiile de învăţământ din or. Soroca

● Instalarea la Parcani a unei Staţii de telefonie performantă pentru 240 de numere.

● Crearea posibilităţilor, în ambele sate, de conectare la televiziunia digitală, doritorii având acces la Internet.

● Sărbătorirea, cu mare fast, a jubileului satului – 400 de ani de la prima atestare documentară a satului Parcani

● Organizarea pentru prima dată, a excursiilor anuale pentru copiii din comună, la Chişinău şi în alte localităţi ale Republicii Moldova.

● Organizarea, pentru prima dată, a concursurilor şi competiţiilor locale gen „La săniuş” sau republicane - „De la focul de artificii până la univers”.

● Amenajarea terenurilor de fotbal din satele Parcani şi Voloave

● Fondarea şi susţinerea a două echipe de fotbal (Parcani şi Voloave), care participă în campionatele raionului.

● Implementarea, în cel mai apropiat timp, a unui proiect de 29.000.000 lei de la Uniunea Europeană,care prevede salubrizarea teritoriului unor primării din raionul Soroca, dintre care şi primăria Parcani.

● Acordarea în continuare a unei atenţii deosebite bisericilor din ambele sate şi amenajării cimitirelor.

● Repararea capitală în cel mai apropiat timp a Casei de Cultură din satul Parcani.

● Procurarea în cel mai apropiat timp a tehnicii agricole pentru deservirea cetăţenilor.

● Valorificarea reuşită şi transparentă a circa 5 mln. lei, pentru reconstrucţia şi reparaţia grădiniţelor şi a gimnaziilor comunei.

ALMANAH: – ***Cetulenii – neam părcănean.***

Serghei CETULEAN: – Neamul nostru al Cetulenilor, se trage din Parcani. Bunelul Grigore (1900-1977) şi bunica Anastasia (1901-1984) Cetulean, ţărani părcăneni, la timpul lor cu două desetine de pământ, care au crescut 8 copii, au devenit odată cu schimbarea vremurilor, colhoznici - bunica colhoznică la câmp, iar bunelul - păstor la turma de oi a colhozului. Şi buneii materni, Ion şi Aftenia Mânăscurtă, de asemenea băştinaşi părcăneni, au crescut 7 copii, şi au fost ţărani gospodari, apoi colhoznici de rând, ca toată lumea din sat...,

Tatăl meu, Fiodor Cetulean (1934-1994), a lucrat o viaţă, mecanizator în colhozul local, având

Buneii Grigore şi Anastasia Cetulean, 1915.

Părinţii Fiodor şi Eugenia Cetulean. (1958)

Şcoala Profesional-tehnică de la Vertiujeni. N-a ajuns la vîrsta de pensionare cîteva zile (aşa sînt condiţiile nocive de lucru).

Mama, Eugenia (Mânăscurtă) Cetulean, născută în 1932, a lucrat colhoznică de rând, apoi, croitoreasă la Casa de deservire socială din sat, ajungând cu timpul, şefă a acestei instituţii. A fost tot timpul o muncitoare onestă şi fruntaşă, fiind deseori menţionată de conducerea satului, raionului şi Republicii, dar şi mult respectată de populaţia satului, pe care o deservea.

A.: – ***Familia Serghei şi Maria Cetulean.***

N.C.: – Soţia mea, Maria (Ciumeica) Cetulean, născută de asemenea în Parcani, de specialitate

Mama (prima din stânga), bunica (pe scaun) şi 2 mătuşi. 1959

contabilă. Am crescut şi educat 3 bravi fii: fiul mai mare Serghei, născut la 23 martie 1976 - întreprinzător, este stabilit la Parcani împreună cu familia – soţia Ala şi copiii, nepoţii noştri: Ana-Maria-elevă în clasa XI, LT „P. Rareş", Soroca; Romina- studentă anul I, Colegiul Pedagogic „M. Eminescu", Soroca şi Tatiana - elevă clasa II, gimnaziul Parcani. Fiul mijlociu Igor, născut la 10 februarie 1977, întreprinzător,este stabilit la Soroca împreună cu familia – soţia Inga şi copiii, nepoţii noştri: Cezar-elev clasa IV, LT „P. Rareş" şi Beatrice- elevă clasa II, LT „P. Rareş". Mezinul Olimpiu, născut la 20 ianuarie 1979, jurist (USM, Chişinău),este stabilit la Chişinău împreună cu familia – soţia Violeta (jurist, angajată la Ministerul Justiţiei al RM) şi fiul, nepoţelul nostru Sergiu – elev clasa a IV-a, la un liceu din Milano, Italia, unde are succese deosebite.

A.: – *„Unde eşti copilărie…"*

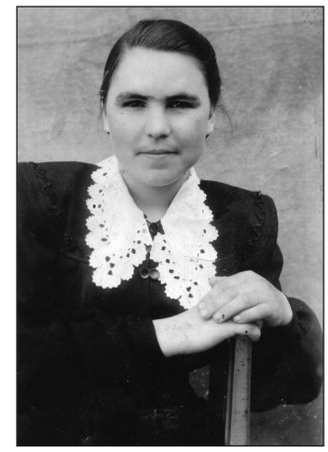
N.C.: – Fiind de vre-o 5-6 anişori, cutreieram deja tot satul, fiind foarte curios să-l cunosc, trecând şi pe la tatăl meu, care lucra aproape de sat, la brigada de tractoare.Tata era acolo responsabil de toate, dar şi un foarte bun fierar, la care venea mulţime de oameni cu diferite comenzi (detalii metalice, scule, piese pentru tractoare şi agregate, potcovitul cailor, etc.). Încercam şi eu, jucându-mă, să „meşteresc" la nicovală, observând că tata mă urmăreşte atent, ca mai apoi să-mi facă observaţii ca unui adevărat ucenic de fierar... „Inspectam" împreună cu băieţii din mahala şi fermele colhozului de vite şi de porcine, ca să vedem cum trăiesc „animalele cele multe", pentru că „puţine" aveam acasă, în gospodăria noastră particulară. Fiind deja elev la şcoală, megeam deseori cu rândul la păscut vacile pe imaşurile satului *Coclauri*, *Burduhoaica*, *Fundac*. Vara, colindam pădurea din vecinătatea satului, ne scăldam şi pescuiam la iaz, iar iarna, când apele îngheţau temeinic, patinam şi jucam hochei pe gheaţă! Am avut o copilărie cu adevărat romantică, demnă de condeiul unui poet. „Unde eşti copilărie...!"

Tatăl, tanchist în Armata sovietică, 1964

A.: – *Elev la şcoala Parcani.*

N.C.: – Şcoala medie Parcani, pe care am absolvit-o doar cu note bune, pentru mine înseamnă mai întâi de toate, învăţătoarii ei, care mi-au pus bazele conştiinţei de demnitate umană şi naţională, dar şi cele ale ştiinţei de carte: prima mea învăţătoare şi dirigintă în cl.V-X, Eugenia Petrovna Muntean (limba română), datorită căreia m-am pătruns de dragoste faţă de carte, zicea: „Ca să cunoaşteţi viaţa şi să fiţi oameni adevăraţi, trebuie să deschideţi cartea!", Anastasia Calinovna Boldescu (educatoare în cl.I-IV), Ecaterina Feodoseevna Flocosu (educatoare cl. V-VIII), Ivan Fiodorovici Arhip (matematica, directorul şcolii), ne-a altoit simţământul stimei şi respectului faţă de cei mai în vârstă, simţul omeniei, Elena Gheorghievna Puşcaş (chimia), Fiodor Stepanovici Puşcaş (educaţia fizică), Nina Andreevna Postolachi (matematica), Aurelia Leontievna Calaraş (limba franceză), Evghenii Gavrilovici Calaraş (tractorul), Petru Vasilievici Tincu (fizica), Efim Ivanovici Topor (educaţia militară), Larisa Dmitrievna Dubalari (fizica), Vasilii Vladimirovici Postolachi (matematica), Constantin Mihailovici Cobzaru (istoria), s.a.

Mama, 1961

Cu toate că am crescut unul la părinţi,nu am fost deloc răsfăţat, încât să fiu un copil leneş şi alintat. Am avut totdeauna simţul responsabilităţii şi insistenţa de a-mi îndeplini obligaţiunile mele de ajutor părinţilor, de bun elev la şcoală, de coleg şi prieten fidel. Mă străduiam să învăţ bine lecţiile, ca nu cumva să mă fac de ruşine în faţa profesorilor şi colegilor, venind nepregătit la şcoală. Mă mai străduiam să fiu primul printre cei mai buni, nu doar la învăţătură, dar şi în sport, – fără o bună pregătire fizică, pierdeam mult din autoritatea de lider pe care o aveam, mai ales în ochii fetelor, dar şi a băieţilor mai bătăuşi şi „aţoşi". La şcoală se juca baschet, volei, tenis de masă şi fotbal, eu practicându-le pe toate, inclusiv şi cercul de şah, unde aveam succese deosebite (am fost campion, între elevii şcolilor din raion). Nu-mi erau străine nici alte activităţi extraşcolare – cântam în corul şcolii, frecventam cercul

Biserica cu hramul Minunea Arhanghelului Mihail din s. Parcani

dramatic (cond. Nina Constantinovna Arhip), cercul „Tânărul constructor” (cond. Simion Zaharovici Zaveriuha).

A.: – ***Casa de cultură şi nunţile la Parcani.***

N.C.: – În adolescenţă, fiind elev în clasele superioare, mergeam uneori şi pe la clubul satului, pe atunci foarte activ şi plin de tineret. Aproape în fiecare seară rulau diferite filme în limba rusă sovietice, mai rar indiene, italiene, sau franceze. Sâmbăta şi duminica se organizau serate de dansuri cu lăutari locali, mai des, cu muzică la magnetofon. Pentru noi elevii aceste serate erau închise, ele fiind organizate de obicei, de flăcăii satului scăpaţi de armată, care ne interziceau strict să intrăm în sală. Adevărate frumuseţi şi sărbători pentru tot satul erau nunţile tradiţionale moldoveneşti, care începeau sâmbăta sau duminica pe la ora 10 dimineaţa continuând apoi până a doua zi. Lumea din sat, tineri şi adulţi, invitaţi şi neinvitaţi, dansau toată ziua, până seara târziu pe muzica orchestrei lăutăreşti din sat a lui Papil Boldescu. Am fost de câteva ori şi eu pe la nunţile rudelor, vornicel călare pe cal , împodobit cu prosop şi pălărie cu floare, invitând lumea la nuntă, cinstindu-i din garafa cu vin, legată frumos cu o năframă şi strigând conăcării populare!

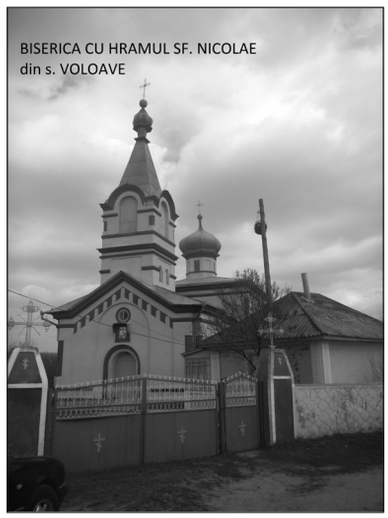
A.: – ***Student la Institutul Agricol din Chişinău.***

N.C.: – Absolvind în vara lui 1976 zece clase şi având note foarte bune, am plecat să susţin examenele de admitere la Institutul Agricol „M.Frunze”

S. Cetulean în excursie la Chşinău, cu copiii comunei.

din Chişinău. Alegerea profesiei de agronom era demult făcută, eu crescând în sânul ei, tata şi mama fiind, mai întâi de toate, agricultori din moşi-strămoşi. Prestigiul unui agronom în satul moldovenesc, în acei ani de culme a dezvoltării socialiste a colhozurilor, era indiscutabil, el fiind de fapt cel mai important om din sat, după preşedintele colhozului, care de obicei avea şi el profesia de agronom. Satul moldovenesc, dar şi republica întreagă, era condusă atunci de agronomi, iar Institutul Agricol era furnizorul cel mai de nădejde al cadrelor pentru toată conducerea RSSM, inclusiv a celei de vârf.

Biserica cu hramul Sfântul Nicolae din s.Voloave

Examanele de admitere le-am susţinut fără nici un fel de probleme şi la 1 septembrie 1976, m-am prezentat la facultate, fiind gata să-mi încep o nouă etapă din viaţă, care urma să se prelungească pe o perioadă de 5 ani. Am avut şi aici profesori buni, cu autoritate deosebită în ştiinţa agricolă a RSSM şi ţin să menţionez doar câţiva din ei: Rectorul Institutului - Gherasim Iacovlevici Rudi; Boris Pavlovici Pukalov (Decan); Victor Dionisovici Podari (Pedologia); N.A. Gheorghiev (fitotehnia), şi alţii. În acea perioadă a anilor 1970, toţi studenţii erau impuşi de situaţia generală a învăţământului sovietic, orientat spre revoluţia tehnico-ştiinţifică în toate domeniile, inclusiv în agricultură, să înveţe la modul cel mai serios. Altefel nici nu se putea, fiindcă studenţii cu nereuşită la învăţătură, sau comportament ce contravenea Codului Moral al

Primăria Parcani: Rândul 1. Serghei Cetulean (primar), Maria Mânăscurtă (contabil şef), Valentina Ghervas (secretar-comună). Rândul 2. Ion Moruz (inginer cadastral), Ludmila Prisacari (perceptor fiscal), Ion Zăbrian (asistent social). 2012.

constructorului comunismului, erau eliminaţi fără nici un fel de indulgenţe, doar dacă nu erau cumva odrasla unui mare şef. Atunci nu exista „sistemul” actual, născut după instalarea democraţiei, de susţinere fictivă a examenelor, plătind profesorului bani. Nici în gând să-i fi dat cuiva în acea perioadă, atât profesorului cât şi studentului, să comercializeze cunoştinţele de specialitate! Eu eram, din fericire, deprins din şcoala din sat, să nu dau niciodată de sminteală pe nimeni: nici părinţii, care aveau încredere-n mine, nici profesorii, respectul cărora îl purtam, dar nici pe sine însumi, străduindu-mă şi aici la Institut, să fiu peste tot printre primii. Studiam cu responsabilitate fiecare obiect de program, frecventând suplimentar grupuri speciale de studii, cum ar fi: „Mecanica”, „Chimia”, „Planificarea”, etc.

Locuiam împreună cu 4 prieteni, colegi de grupă, într-o odaie din căminul studenţesc, alimentându-ne la cantina de acolo, sau pregătind singuri în bucătăria căminului. Bursa lunară studenţească,

Săniuşul comunei Parcani

fiind mică (40 ruble lunar), pentru a ne îndestula toate necesităţile, inclusiv cele de odihnă (cinema, stadion, dansuri, teatru, etc.) şi nedorind să impunem părinţii la cheltuieli suplimentare, mergeam toţi patru împreună, deobicei noaptea, la descărcat vagoane cu diferite mărfuri, mai des cărbune. Deci, erau mici perioade când dispuneam de bani destui. Odată, într-o asemenea situaţie bună, când ne alimentam excelent, mama mi-a adus, fiind în vizită, diferite producte alimentare şi o „învârtită” mare moldovenească pe care, având atunci de toate, am închis-o în dulap, uitând cu desăvârşire de ea. Ne-am amintit-o aproximativ peste o lună, când ni se terminase banii, dar „învârtita” noastră se uscase definitiv, transformându-se într-un frumos „colac de lemn”. Foamea însă, ne-a ajutat să ne descurcăm, sugerându-ne s-o punem la fiert, astfel „colacul de lemn” devenind o caşă gustoasă cu brânză şi cu mac, pe care am consumat-o cu lingurile într-o clipită, fără să lăsăm măcar o fărâmitură.

Paralel cu specialitatea de bază la Înstitut am mai

Întreceri galopante la săniuş

studiat şi disciplina militară căpătând gradul militar de locotenent şi specialitatea militară comandant de pluton automotorizat. Pregătirea militară a continuat, după susţinerea examenelor de stat, la o bază militară din Ucraina, în preajma oraşului Nicolaev, regiunea Odesa, timp de două luni.

La absolvire am fost repartizat, după cum era legea atunci, pentru 3 ani obligatorii, în sovhozul „Abaclia”, satul Abaclia raionul Basarabeasca, în funcţie de agronom pentru protecţia plantelor. Nu am fost însă în stare să mă găsesc acolo mai mult de 2 săptămâni, dat fiind faptul, că în sat se consuma, în toate felurile de mâncare, carne de oi, eu având alergie patologică de pe urma ei... Am fost nevoit să depun o cerere de eliberare,anexând şi un certificat medical care confirma patologia mea, căci nu mai puteam să-mi îndeplinesc obligaţiunile de serviciu, fiiind bolnav şi istovit de alergie şi, spre marea mea satisfacţie, am fost înţeles şi eliberat.

Cu deputatul în Parlamentul RM A.Cimbriciuc. 2012

Am sosit acasă la Parcani, unde în câteva zile mama m-a pus pe picioare, iar autorităţile colhoznice locale, m-au angajat bucuroşi în funcţia de brigadier la tutun, dându-mi în subordine peste 100 de colhoznici-tutunari.

A.: – ***Brigadier la cultivat tutunul în gospodăria agricolă din s. Parcani.***

N.C.: – Eram în 1981 şi aveam 22 de ani,când mi-am început activitatea în satul natal, brigadier în una din cele trei brigăzi de tutun ale sovhozului nostru. Eram primul şi unicul, pe acele vremuri, cu studii în asemenea funcţie şi dacă un brigadier local cu 4 clase primea 137 ruble lunar, eu având studii superioare, primeam 140 ruble. Reiese că studiile mele superioare nu costau mai mult de 3 ruble lunar!

Îmi plăcea să lucrez cu oamenii, şi mă bucuram, când reuşeam să-i ajut cu ceva, în limitele competenţelor mele, bucurându-se fireşte şi ei. După o reorganizare a structurilor gospodăriei au rămas doar două brigăzi de tutun, care îngrijeau aproximativ 120-150 ha. Implementând în procesul cultivării tutunului multe inovaţii şi tehnologii noi, reuşeam să predăm statului câte 350 tone de frunze uscate anual, acesta fiind un rezultat foarte bun. Mai apoi am creat un complex de producere a tutunului, care a dat succese frumoase.

A.: – ***Secretar al organizaţiei comsomoliste din gospodăria agricolă.***

N.C.: – Fiind un tânăr cu studii superioare, plin de energie şi idei, brigadier cu autoritate în sat, tineretul local m-a ales secretar al organizaţiei consomoliste din gospodărie, fapt pe care l-am acceptat cu plăcere. Activitatea de organizator şi animator al vieţii tineretului din sat, o realizam conform planului nostru local, aprobat de comitetul comsomolist raional. Organizam, mai întâi de toate, diferite măsuri culturale şi sportive, la care participa cu bucurie tot tineretul satului. La multe competiţii sportive raionale, echipele noastre aveau rezultate bune şi chiar foarte bune.

A.: – ***Fondator al Gospodăriei Ţărăneşti „Serghei Cetulean”.***

N.C.: – Apoi, pe parcursul anilor, una după alta, au urmat funcţiile de agronom şi agronom-şef al gospodăriei agricole, iar în pragul reorganizării colhoznice, în 1999, am creat Gospodăria Ţărănească ”Serghei Cetulean”, cu 60 ha iniţial-suprafaţă, care până în anul 2003, timp de patru ani, a ajuns la 1600 ha. Experienţa de lucru acumulată în anii de creştere şi consolidare a Gospodăriei Ţărăneşti „Serghei Cetulean”, comunicarea intensă cu oamenii satului, pe care o aveam zilnic, dar şi situaţia deplorabilă a comunei, care se cerea urgent salvată, au generat ideea să mă pregătesc pentru alegerile locale, cu intenţia de a deveni primar. Şi iată în

Gimnaziul Parcani

2007, la propunerea unui grup de săteni, am candidat la funcţia de primar al comunei Parcani, în componenţa căreia intră şi satul Voloave şi am câştigat scrutinul, devenind astfel, primar al ambelor sate. Consider că această funcţie este o mare onoare şi mândrie pentru mine, ca şi pentru orişice cetăţean, ales primar!

A.: – ***Ales primar al comunei Parcani.***

N.C.: – În 2007 primăria Parcani era una din cele mai codaşe în raion, chiar dacă în cele două sate, trăiesc oameni demni de o viaţă mai bună, gospodari din tată-n fiu. Dacă cineva ar fi avut nevoie de o mostră crasă de sărăcie lucie, sau de un exemplu de cheltuire ineficientă a banilor publici,le găsea la Parcani sau Voloave.

Acum, slavă Domnului, datorită eforturilor considerabile depuse de primărie, având totala susţinere a ambelor sate, Parcani şi Voloave, comunitatea locală şi-a revenit din agonie, viaţa a devenit mai veselă şi mai bogată, mai sigură pentru viitor. A fost, sincer vorbind, foarte greu, mai ales la început, situaţia comunei fiind cu adevărat catastrofală, dar eforturile depuse, pentru a schimba spre bine prezentul şi viitorul consătenilor mei, nu au fost zadarnice. Am trait, impreună cu locuitorii satelor comunei mai multe evenimente frumoase şi importante. Aparatul primăriei şi Consiliul local şi-au îndeplinit, şi îşi îndeplinesc în continuare cu cinste funcţiile de serviciu şi, dacă am reuşit şi avem unele succese, meritul este şi al echipei. Doresc să le mulţumesc pentru colaborare şi conlucrare.

A.: – ***Achitarea datoriilor şi gazificarea.***

N.C.: – Dar s-o luăm de la începutul activităţii mele de primar, perioadă pe care o socot cea mai interesantă şi rezultativă din viaţa mea. Am primit primăria în vara lui 2007, cu multe datorii financiare faţă de săteni, de unii agenţi economici, de tinerii specialişti, care de mai multă vreme nu primise indemnizaţiile de stat. Mai întâi de toate, am lichidat, în scurt timp, toate datoriile primăriei faţă de stat şi

faţă de cetăţeni; am selectat priorităţile de dezvoltate ale comunei pentru anii 2007-2011; am constatat, că bugetul local nu este în stare să acopere cheltuielile, care sunt necesare pentru a rezolva unele din nevoile comunei; am studiat multă literatură în domeniul atragerii investiţiilor străine; am început a elabora proiecte şi a atrage asemenea investiţii. La început am elaborat, iar ulterior implementat, proiectele de gazificare a celor două sate – Parcani şi Voloave, începând cu construcţia gazoductului de presiune înaltă şi cel de presiune medie. Mai mult ca atât, în gimnaziile din cele două localităţi, de acum al patrulea an funcţionează cazangeriile pe baza gazelor naturale, şi în consecinţă,condiţiile de studii pentru elevi şi de muncă pentru profesori sunt mult mai confortabile. Copiii au început să înveţe mai bine şi acest fapt, desigur, ne bucură foarte mult.

Am gazificat de asemenea şi grădiniţa de copii din Voloave. Nu voi greşi, dacă voi spune, că actualmente în aceste instituţii există condiţii excelente pentru muncă şi instruire. Mai mult ca atât, satul Voloave dispune de un proiect de gazificare a instituţiilor sociale din teritoriu,iar satul Parcani de un proiect de construcţie a unei reţele de presiune joasă pentru întreg satul. Acest proiect a fost achitat din bugetul local, noi fiind unica primărie din raion, care nu a impus cetăţenii săi la cheltuieli suplimentare. 87 gospodari din Parcani şi 34 din Voloave au comandat proiecte de aprovizionare a caselor sale cu gaze naturale.

A.: – ***Student la Academia de Administrare Publică din Chişinău.***

N.C.: – Pe parcursul activităţilor am simţit că studiile superioare de agronom pe care le aveam nu sunt suficiente pentru a-mi realiza planurile trasate pentru dezvoltarea comunei. Astfel, începând cu septembrie 2007 şi până în 2010, am urmat în fiecare an, cursuri de perfecţionare a cadrelor la Academia de Administrare Publică de pe lângă Preşedintele Republicii Moldova, iar în toamna anului 2010, aflând că Academia îşi redeschide secţia de studii cu frecvenţă redusă, am devenit masterand. Trei ani de studii mi-au adus titlul de Master în Studii Politice, cu specialitatea Administrare Publică. Noile cunoştinţe în domeniul administrării publice, care – mi ajută enorm în activitatea mea, le-am căpătat datorită dascălilor mei de la Academie, cărora le sunt foarte recunăscător: Vasile Marina – rector; Oleg Balan-vice-recor; Tatiana Şaptefraţi- şef departament; Andrei Groza - şef catedră şi conducătorul ştiinţific al tezei de master; Angela Popovici, Victor Popa, Angela Dastic, Orest Tărâţă, Teodor Popescu, Otilia Stamatin, Ana Pascaru, Tudor Deliu, Tatiana Savca, Violeta Tincu, Ion Tipa, Tatiana Manole, Andrei Blanovschi, Feodora Gherman, Ludmila Andrievschi, Nestor Grozavu, Claudia Gonciar, Vlad Canţir, Svetlana Cojocaru, Nicolae Romandaş, Galina Răzlog ş.a.

Consider şi sunt adânc convins, că pentru postura de primar, dacă dorim cu adevărat să creăm nişte condiţii bune şi moderne de trai pentru cetăţeanul nostru,condiţii pe care el le merită cu prisosinţă, trebuie selectate persoane nu doar cu capacităţi de gospodar, dar şi cu cunoştinţe profunde în domeniul administrării publice, cu toate diversele ei componente. Doar astfel vom reuşi să schimbăm radical spre bine şi prosperitate satul nostru moldovenesc.

Reparaţii capitale şi înzestrări ale instituţiilor comunei.

N.C.: – A fost reparată capital sala de sport din satul Parcani; s-a reparat capital şi s-a procurat mobilier nou pentru Gimnaziul Voloave; s-a reparat capital grădiniţa de copii din Voloave; pentru instituţiile preşcolare din ambele sate s-a procurat mobilier, covoare, electrocasnice, lengerie de pat; s-a reparat capital Oficiul medicului de familie din Parcani; primăria a fost dotată cu calculatoare; internetul a devenit accesibil pentru fiecare locuitor din comună ; la Parcani a fost instalată o Staţie performantă de telefonie cu 240 numere; ambele sate au căpătat posibilitatea de a se conecta la televiziunea digitală.

A.: – ***Drumurile şi transportul.***

N.C.: – De mai multă vreme o problemă majoră pentru locuitorii satelor noasre era şi lipsa unei rute stabile de autobuz între sate şi centrul raional. La începutul anului 2008 am reuşit să des-

Cronologie Serghei Cetulean

1965

1968

1970

1971

1975

chid o rută nouă – „Parcani-Voloave-Soroca”, astfel problema fiind scoasă de pe ordinea zilei. Acum ne gândim la dublarea numărului de curse spre Soroca şi la asigurarea unor condiţii mai confortabile pentru călători. Mai mult,am deschis o rută specială pentru copiii comunei, care învaţă în instituţiile de învăţământ din Soroca. N-aş fi înţeles corect probabil, dacă n-aş spune câteva cuvinte şi despre starea drumurilor noastre. Aceasta lasă fără îndoială, ca şi toate drumurile raionului şi republicii,mult de dorit,dar ne ţinem şi noi alături de toţi ceilalţi,şi în măsura posibilităţilor, la timpul cuvenit al anului demarăm reparaţiile.Am reuşit totuşi, în pofida lipsei acute de mijloace, să reparăm capital 3km de drum - acces spre s. Parcani şi drumul din sat spre cimitir. Acum la rând, sunt aceleaşi drumuri din Voloave.

A.: – ***Copiilor şi tinerilor - o deosebită atenţie.***

N.C.: – Se cunosc foarte bine problemele de azi ale copiilor şi tinerilor din spaţiul rural-plecarea părinţilor peste hotare în căutare de câştig, lipsa atenţiei cuvenite a autorităţilor faţă de copii, lipsa de lucru şi a condiţiilor moderne de trai şi odihnă pentru tineret. Pentru mine în calitate de primar, tânăra generaţie a fost, este şi va fi centrul atenţiei mele. Înţeleg foarte bine că, dacă nu le vom crea condiţii adecvate de viaţă, nu le vom dovedi că îi iubim cu adevărat şi avem grijă de dânşii, încă din grădiniţă şi şcoală, tinerii vor lua drumul pribegiei... In acest context avem cu ce ne lăuda, chiar dacă există întotdeauna loc şi pentru mai bine. Am acordat întotdeauna o atenţie deosebită activităţii instituţiilor şcolare şi preşcolare dotându-le, la venirea mea în funcţie, cu calculatoare. Printr-un proiect USAID, gimnaziul Voloave a fost complet mobilat, iar podeaua acoperită cu covoare. Am construit aici şi o cantină şcolară, cu intenţia să alimentăm în ea toţi elevii gimnaziului. Dacă anterior la Anul Nou se ofereau cadouri doar elevilor din clasele primare, în prezent înmânăm cadouri şi dulciuri tuturor elevilor, copiilor de la grădiniţe, celor micuţi care se află acasă la părinţi şi chiar copiilor veniţi din alte localităţi, acasă la sărbători. Pentru asemenea acţiuni importante, legate de susţinerea copiilor noştri, în pofida greutăţilor financiare, ne străduim totuşi să găsim posibilităţi. Pentru prima dată în ultimii douăzeci de ani, am început să organizăm anual excursii pentru copiii comunei în municipiul Chişinău. În ultima excursie au focst atraşi toţi copiii. Clasele I-IV la Soroca şi Cosăuţi, clasele V-IX la Chişinău. În urma implementării unui proiect în cadrul «Terres des Hommes», au avut de beneficiat 20 copii de la Gimnaziul Parcani, împreună cu parinţii şi buneii – aceştia au vizitat Chişinăul într-o excursie suplimentară, separată, unde au facut cunoştinţă cu viorista moldoveancă stabilită în Elvetia, Patricia Copacinschi - unul din susţinătorii proiectului. În comună deseori se organizează diferite spectacole pentru copii. Sportul este de asemenea o ocupaţie, care poate preocupa şi consolida tinerii, de aceea am acordat şi voi acorda atenţia cuvenită modului sănătos de viaţă în comuna noastră. Am reparat terenurile de fotbal din ambele sate,luând sub aripă fotbalul local şi susţinând-ul în măsura posibilităţilor,iar rezultatul nu s-a lăsat prea mult aşteptat- echipa din Parcani,necunoscută în raion până atunci, s-a plasat în campionatul raional din anul 2009 pe onoratul loc IV. Din 2011 avem deja două echipe de fotbal – la Voloave şi la Parcani, iar în acest an, 2012, echipa din Parcani s-a plasat pe locul I în divizia B! In afară de fotbal, tinerii din comună practică şi alte diferite sporturi, participând în competiţii raionale şi chiar naţionale. Cine nu a auzit de exemplu, de Secţia «racheto-modelism», din comuna Parcani, condusă de dl Lazăr Ţigai, discipolii căruia au devenit premianţi la mai multe întreceri republicane? Rachetomodeliştii noştri, fiind binecunoscuţi în toată RM, am organizat la Parcani concurs republican pentru «Cupa Primarului com. Parcani» la rachetomodelism, la care au participat sportivi din toată Moldova.

1979

1977

1979

1981

1985

A.: – ***Bătrânii comunei - în grija primăriei.***

N.C.: – Dacă am vorbit despre copii, voi povesti şi despre bătrânii noştri pentru care am creat un sistem speci-

FAMILIA CETULEAN

1

2

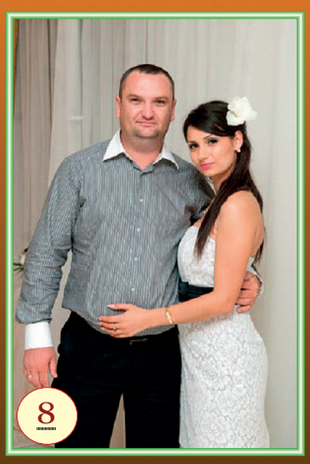

3

4

5

6

7

8

9

1,3 Nepoţelele Beatrice şi Tatiana 2. Soţii Serghei şi Maria Cetulean 4,5. Nepoţeii Cezar şi Sergiu 6. – Nepoţelele Ana – Maria şi Romina 7,8,9. Fiul Igor cu soţia Inga, fiul Olimpiu cu soţia Violeta şi fiul Serghei cu soţia Ala

fic de deservire. Pentru bătrânii singuratici, luaţi la evidenţă conform legii, prin intermediul Agenţiei forţei de muncă din Soroca, angajăm persoane din Parcani şi Voloave, care sub egida lucrătorilor sociali, îndeplinesc lucrările necesare acestor bătrâni: le sapă în grădină, le taie lemne, le aduc apă etc. În consecinţă, toţi rămân satisfăcuţi: şi bătrânii, cărora li se face lucrul pe care nu-l pot face singuri, şi membrii acestor brigăzi locale de ajutor social, care sunt remuneraţi, lucru deloc neglijabil în ziua de azi. E o experienţă unică deocamdată în raion şi nu întâmplător, colaboratorii de la ziarul raional, i-au consacrat o pagină întreagă.

A.: – ***Parcani-400 ani.***

N.C.: – A fi alături de oameni şi la bine şi la rău este de datoria unui conducător, care ţine cu adevarat la comunitate. Pe parcursul acestor ani am fost mereu, în calitate de primar, alături de săteni, împărţind cu ei toate bucuriile şi durerile comunei. Sunt convins că pentru multă lume, sărbătorirea aniversării a 400 ani de la prima atestare documentară a satului Parcani, organizată de primărie, va rămâne de neuitat. M-am străduit să organizez această foarte importantă pentru sat sărbătoare cât se poate mai bine şi memorabil, aşa încât fiecare părcănean să se simtă părtaşul ei nemijlocit, băştinaş adevărat, conştient de semnificaţia evenimentului. Asemenea manifestaţii de amploare, apropie oamenii şi îi fac să se mândrească cu localitatea natală.

A.: – ***Bisericile comunei.***

N.C.: – În 2007, când am fost ales în funcţia de primar, a venit în audienţă la primărie un grup de oameni din satul Voloave cu rugămintea: -„Nu vrem nimic altceva, decât să aducem la bun sfârşit reparaţia bisericii din sat,care a fost începută cu mulţi ani în urmă!”. Cunoşteam, ca şi fiecare om din comună,această veche problemă, ştiind foarte bine că acolo era încă foarte mult de lucru,dar aceasta nu m-a speriat, bizuindu-mă pe sacrul adevăr, că unde este multă dorinţă şi sprijinul celor cointeresaţi, lucrurile au izbândă. Datorită sătenilor cu inimă mare,care au donat cât au putut,sprijinului Consiliului raional Soroca şi a muncii zi de zi,biserica noastră din Voloave a îmbrăcat haină nouă, bucurându-ne cu toţii şi mândrindu-ne, că am făcut un lucru mare. La ziua de astăzi reparaţia încă nu este gata,mai avem încă multe de făcut, căci dorim să facem biserica şi mai frumoasă, pentru că de la Biserică încep schimbările spre bine în tot satul-începând cu drumurile şi terminând cu sufletele oamenilor. Am început să reparăm şi biserica din satul Parcani, cu speranţa să ne reuşească, străduindu-ne ca şi această lucrare să o vedem cât mai curând realizată, pentru a ne bucura în continuare cu toţii .

A.: – ***Ecologie şi economie.***

N.C.: – Împreună cu Consiliul local, Inspecţia ecologică, sub supravegherea Întreprinderii silvice din Soroca, am desfăşurat inventarierea suprafeţelor de pădure şi a fâşiilor forestiere de pe teritoriul primăriei, efectuând totodată şi o curăţare totală şi sanitară a acestor spaţii verzi. Tot materialul forestier adunat în rezultatul acţiunii, a fost împărţit de către Comisia de repartizare a ajutoarelor umanitare, ce activează pe lângă primărie, persoanelor care au nevoie de susţinere. Oricum, toţi locuitorii din sat sunt oamenii noştri şi noi suntem datori să le ajutăm, în măsura posibilităţilor. Mai avem în grijă cele patru iazuri pentru adăpatul animalelor, curăţirea imaşurilor comunei, constructia podurilor, proiectele ce prevăd protecţia solurilor ...

Cu regret, sectorul economic al comunei nu e dezvoltat deocamdată, în măsura cuvenită. Pe teritoriul primăriei activează firma AMG Kernel SRL, care deţine în proprietate 1.100 hectare de pământ. Fiind agronom de specialitate, am constatat cu satisfacţie că specialiştii acestei întreprinderi respectă întocmai tehnologiile moderne de prelucrare a pământului. O parte din proptietarii locali de teren agricol, neavând, posibilitatea să-şi prelucreze singuri cotele, ultimele rămâneau îmburuienite. În această situaţie, la rugămintea mea, a intervenit Victor Guţu, conducătorul gospogăriei agricole susnumite, un gospodar fruntaş din raionul Soroca şi un specialist profesional în domeniul administrării, care a propus proprietarilor să le prelucreze cotele de teren în bază de contract. Nu ştiu ce profit are gospodăria Kernel, dar proprietarii noştri au în fiecare an şi grâu şi floarea soarelui şi impozite achitate, fiind foarte mulţumiţi. Apropo- mărimea suprafeţelor de teren arendate de către AMG Kernel, la solicitarea proprietarilor creşte.

A.: – ***Forţa magică a cuvântului.***

N.C.: – În ultimul timp pe teritoriul comunei s-a ridicat nivelul disciplinii de achitare şi colectare a impozitelor. Astfel, am ajuns să adunăm 98 procente impozite, anterior reuşindu-se colectarea a doar 50-60 procente. Au fost colectate de asemenea şi impozitele-restanţe din anii precedenţi, cu care unii cetăţeni rămaseră datori. Evident, am lucrat mult pentru a lămuri fiecărui locuitor, că a plăti impozitele la stat, e o datorie obligatorie a fiecăruia- legea e lege şi trebuie respectată. Forţa cuvântului este cu adevărat magică, dacă ştii cum să o foloseşti. Oamenii vin acum singuri la timpul cuvenit şi plătesc impozitele fiindcă, în urma lămuririlor noastre ştiu cum sunt utilizaţi banii publici. Deci e foarte important de a aduce la cunoştinţa cetăţenilor totul, ce planifică şi realizează primăria. În acest sens, am instalat două panouri publice, unul la Parcani şi altul la Voloave, unde afişăm materiale despre activitatea zilnică a primăriei, iar în iunie 2010, prin decizia Consiliului local, am fondat ziarul comu-

nei, cu o denumire provizorie „Buletin informativ”, care apare trimestrial.

A.: – ***Proiecte de investiţii pentru dezvoltarea comunei.***

N.C.: – Pe parcursul anilor de conducere a comunei am elaborat în total 37 de proiecte, începând cu cele în valoare de 10 mii de lei şi până la cel de 27 mln. lei. Pentru a elabora şi implementa cu succes un proiect este important să ştii în amănunte ce doreşti să realizezi,cui,când şi în ce mod să te adresezi pentru susţinere, conlucrare şi finanţare. În cadrul proiectelor câştigate în afara ţării, finanţatorii străini pun şi anumite condiţii,una dintre care este aportul nostru financiar la implementarea unui sau altui proiect. Remarc în mod special, că în acest sens, am avut întotdeauna susţinerea Consiliului raional şi personal a preşedintelui raionului, Mircea Martâniuc (2007-2011), acum având susţinerea actualului preşedinte Victor Său.Unul dintre cele mai importante proiecte ale noastre, este şi cel de aprovizionare cu apă potabilă.

A.: – ***Proiectul de aprovizionare cu apă potabilă.***

N.C.: – Cu ajutorul Margaretei Vameş, o consăteancă de a noastră, specialist în elaborarea proiectelor, am elaborat un proiect de aprovizionare cu apă potabilă a locuitorilor din comună. A fost anevoios până să fim înţeleşi şi acceptaţi. Ani la rând am bătut pe la uşile demnitarilor, dovedindu-le că implementarea acestui proiect este absolut necesară pentru cetăţeanul nostru. Am avut şi oaspeţi din diferite ţări ale UE pe această problemă. Vreau să menţionez, că europenii nu-i ajută pe cei care nu întreprind nimic şi stau mereu cu mâna întinsă, ci doar pe cei care fac ceva, dar nu le ajung finanţe pentru o realizare completă, pe cei care se străduiesc, se zbat, caută şi, până la urmă, găsesc. Evident,că nu numai europenii, ci şi organele noastre executive centrale, procedează tot aşa, susţinându-i pe cei, care dau dovadă de iniţiativă şi spirit întreprinzător, pe cei care doresc să realizeze ceva din tot sufletul. Până la urmă proiectul nostru de aprovizionare cu apă potabilă, a fost aprobat de Guvernul RM şi înaintat spre finanţare pentru anii 2013-2014. Sper ca acest proiect să servească ca bază de aprovizionare cu apă a tuturor localităţilor din sud-estul raionului Soroca.

A.: – ***Realizările comunei - rezultate ale competenţei şi conlucrării.***

N.C.: – Toate realizările menţionate se datorează,în primul rând, conlucrării eficiente a primarului cu aparatul primăriei şi Consiliul local, structuri lucrative, majoritatea membrilor cărora, dau dovadă de iniţiativă şi responsabilitate. De multe ori beneficiez de sfaturi utile ce vin de la consilieri şi asta mă bucură şi mă încurajează să muncesc mai bine.Întotdeauna, când apare o idee interesantă, ne sfătuim mai întâi între noi, apoi cu locuitorii satelor, străduindu-ne, dacă este acceptată şi susţinută de majoritate, să o realizăm cât mai repede posibil, în practică. Elaborarea şi Implementarea cu succes a proiectelor utile pentru dezvoltarea de mai departe a comunităţii noastre, este fără îndoială şi un rezultat al cunoştinţelor mele, obţinute la Academia AP.

A.: – ***Alte realizări şi planuri de viitor.***

N.C.: – Am multe planuri de viitor şi sper,cu ajutorul bunului Dumnezeu şi al oamenilor, să le realizez în termenii propuşi. Doresc, în primul rând să atrag cât mai multe investiţii străine în comună, deoarece doar cu forţele proprii este aproape imposibil să realizezi prea multe.

Recent, prin intermediul proiectului” Kheiston America”,am deschis un Centru comunitar de tip familial,ceea ce pentru noi,în afară de impactul benefic al proiectului, înseamnă şi şase locuri noi de muncă; am început reparaţia capitală a Casei de cultură din Parcani; este planificată reparaţia capitală a grădiniţei de copii din Parcani.

Am rezolvat de asemenea vechea problemă a satului Voloave - lipsa în localitate a unui Cămin cultural-astăzi satul are o Casă de Cultură de toată frumuseţea procurată pe banii acumulaţi la bugetul comunei Parcani.

O problemă gravă rămâne a fi aprovizionarea sătenilor cu apă potabilă și canalizare, dat fiind faptul, că doar cinci la sută din apa consumată acum, corespunde cerinţelor. În prezent primăria dispune de proiecte , care prevăd aprovizionarea cu apă potabilă a satelor Parcani şi Voloave.

Nu demult am primit o veste bună de la Primăria Soroca – a fost accepat proiectul finanţat de Uniunea Europeană, în care comuna noastră este parte, care prevede alocarea a 29 milioane de lei, pentru rezolvarea problemelor salubrizării teritoriului.

Avem multe de făcut şi în domeniul ajutorării şi sprijinului persoanelor social vulnerabile, în special a celor bătrâni şi singuratici. Vom continua să acordăm atenţia cuvenită bisericilor din ambele sate, dar şi amenajării celor două cimitire.

MULŢUMIRI. Unde-i unul nu-i putere, unde-s mulţi puterea creşte... Succesele obţinute nu sunt doar meritul primarului, dar şi al consilierilor locali care, pentru munca depusă şi pentru iniţiativele constructive, merită cele mai frumoase cuvinte. Am avut întotdeauna sprijinul şi ajutorul Consiliului raional Soroca şi personal al dlui Mircea Martâniuc, fost preşedinte al raionului şi actualului preşedinte dl Victor Său, pentru care le mulţumesc din toată inima. ■

SERGHEI CETULEAN – PRIMAR

1

2

3

4

5

6

8

7

9

10

11

1. Primar al comunei Parcani (Voloave) 2. Vizita Primei Doamne a RM M. Timofti la Parcani 3. La Consiliul Europei - discuţii oficiale 4. Premierul RM V. Filat oaspete binevenit, Festivalul Mărului 5. Împreună cu T. Pârvu - ambasadorul RM la CE 6. În sala de şedinţe a Consiliului Europei 7. Cu ambasadorul României în RM M. Lazurcă 8. Cu V. Marinuţă -ministru al Apărării RM, coleg de facultate (AAP) 9. La Ziua Independenţei, Soroca 10. La Mormântul lui Ştefan cel Mare, Putna 11. Primăria Parcani, Sărbătoarea Vinului 2008

CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI PARCANI

Legislatura 2007-2011	*Legislatura 2011-2015*
Puşcaş Tudor	Procop Lilia
Perciun Elena	Melnic Vera
Ciumeica Eudochia	Pârlii Vasile
Pârlii Vasile	Ciumeica Eudochia
Moţoc Victor	Mânăscurtă Octavian
Vameş Mina	Zăbrian Andrei
Scânteian Mircea	Zăbrian Galina
Zăbrian Andrei	Zăbrian Macar
Zăbrian Macar	Ganea Iurie
Zăbrian Galina	Purici Boris
Efremov Aurel	Muntean Anatolie

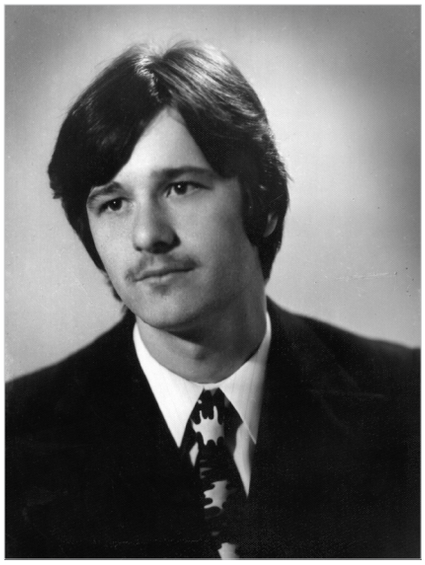
Tableta de vineri

CU CÂT MAI RĂZBOINICI SUNT COMUNIȘTII, CU ATÂT MAI BINE PENTRU NOI

Așa este firea noastră – să facem eroi din acei care mai ieri erau puși la zid, să facem disidenţi din acei care pur și simplu se îngrijesc de propria lor piele, să batem din palme atunci când trebuie să dăm cu piciorul sau să ne bucurăm și să facem exces de zel atunci când trebuie să ne turnăm cenușă pe cap și să ne facem cruce. De parcă am uitat de înţelepciunea populară care spune mai multe lucruri în acest sens, cel mai decent fiind cel cu lupul care oricât de hrănit este tot spre pădure privește. Ultima noastră „ispravă colectivă" este, fără îndoială, euforia pe marginea condamnării comunismului și interzicerea simbolurilor ucigașe, de actualul parlament. Zile întregi sute și mii de politicieni, analiști politici, comentatori și cetăţeni simpli nu s-au sinchisit să „pupe mâna", virtual, celor care, în fond, nu au făcut nimic altceva decât să procedeze la fel cum au făcut-o alţii zeci de ani în urmă. Deprinși cu jumătăţile de măsură, cu trădările, cu metamorfozele de tot felul și cu promovarea politicii struţului, în multe cazuri, am rămas plăcut surprinși de acest „gest curajos" al aleșilor poporului. Nu puţini au fost acei care s-au grăbit să-i elogieze și să-i ridice la rang de eroi naţionali inclusiv și pe acei care au votat așa cum au votat nu de bună voie și nesilit de nimeni, dar urmare a conjuncturii create. Nu vreau să par răutăcios și să torn linguriţa de dohot în butoiul cu miere al celor care cred în maxima „mai bine mai târziu decât niciodată", dar nu este totul chiar atât de roz cum ne pare nouă. Or, chiar unul dintre politicienii de vârf, care este și victimă directă a regimului bolșevic, unul dintre împăciutorii care pretinde, formal, la rolul de „maica Tereza" a politicii mari a recunoscut că a ezitat aproape până în ultimul moment și că și-a dat votul numai din cauza că președintele PCRM Vladimir Voronin și unii colegi de-ai lui se poartă cam brutal în ultima vreme (!!!). Adică noi, acei care am crezut că votul a fost copt (cel puţin în cei 22 de ani de independenţă) și sincer, nu avem decât să ne dăm palme și să ne plângem de milă. Mai cu seamă că domnul cu pricina nu este, foarte probabil, unicul care a procedat astfel. Nu știu de ce sunt convins că printre cei care au condamnat tardiv comunismul sunt și persoane care au făcut acest lucru cu inima sângerândă, iar coșmarurile cu secere și ciocane îi urmăresc în fiecare noapte... Pe de altă parte, rămâne profund neclară starea de spirit în rândul comuniștilor, dispoziţia războinică a lui Vladimir Voronin și a colegilor lui – de parcă s-a terminat mama simbolurilor. Cui îi trebuie plânsetele și văicărelile, dacă acest partid nu are nimic cu crimele predecesorilor și se laudă, pe la toate colţurile, că este o formaţiune cu viziuni contemporane. Dacă este adevărat ceea ce spune liderul PCRM – că, de exemplu, partidul, cu sau fără seceră și ciocan, are mare priză la oameni – de ce atâta zarvă și nervi? Luaţi, domnilor, alt simbol și basta. De altfel, nici nu este nevoie de prea mare imaginaţie, or, de ce am uitat cu toţii că PCRM are nu două simboluri, dar trei. Ce-i drept, cartea care stă de-asupra celorlalte două este mai mică ca dimensiune, dar cum putea fi altfel, dacă dintotdeauna comuniștii au ţinut să-i bată cap în cap pe muncitori, ţărani și intelectuali.

În fine, acest vot al parlamentarilor noștri nu este încă bătut în cuie, fiindcă opoziţia a declarat că se va plânge la Curtea Constituţională și, dacă va fi nevoie, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Adică se pot întâmpla multe, inclusiv situaţia cu condamnarea comunismului poate reveni la anormal. Și totuși... Ceea ce s-a întâmplat denotă faptul că legislatorii moldoveni au nevoie de stimulente, de împingeri din spate. În această ordine de idei, oricât ar fi de straniu și de sărit de pe fix, nouă nu ne rămâne decât să le urăm lui Vladimir Voronin și Grigore Petrenco, dar și unui analist politic care se deghizează, mai nou, în compătimitor să rămână la fel de violenţi fizic și răi la gură. Cine știe – sub astfel de presiuni componentele Alianţei pentru Integrare Europeană vor recurge și la alte fapte eroice. ■

„ÎN 2 ANI DE ZILE AM RIDICAT UN MIC ORĂŞEL – CARTIERUL „FABRIACA DE TRICOTATE”

FIŞIER BIOGRAFIC

1959-1969 – Elev, Şcoala nr. 5, apoi nr. 1 Soroca.
1969-1974 – Student, Institutul Politehnic, f-tea Construcţii Industriale şi Civile, Chişinău.
1974-1996– (succesiv,cu întreruperi) Maistru de şantier; Diriginte de şantier; Şef de şantier; Inginer-şef, Şef - Direcţie Construcţii, Soroca.
1977-1979 – Armata Sovietică.
1979-1980 – Inginer-constructor UUT, Soroca.
1990-1991 – Vice-primar de Soroca.
1996-1998 – Diriginte de şantier, Fabrica „Mavisem”, Soroca.
2000-2004 – Patron al ÎI „Nicolae Ciobanu”, construcţii industriale şi civile.
Din 2004 până în prezent – Patron al SRL „ABC”, Construcţii.

Nicolae CIOBANU

Născut la 2 ianuarie 1952, în satul Bujărăuca, Soroca. Inginer – constructor; Patron al SRL „ABC”, Construcţii.

Obiecte Construite de N. Ciobanu

Blocuri de locuit în cartierele Fabrica de Tricotate şi Soroca Nouă. Alte obiecte: Policlinica Stomatologică – Soroca Nouă; Spitalul Raional şi Maternitatea – Dealul Bujărăucii; Liceul „Constantin Stere” – Soroca Nouă; Grădiniţa nr.17, – Cartierul Stil; Moara, garajul – Mavest (Malamud); „Crobur – Sor” – Fabrica de prelucrare a cerealelor; „MAVISEM” – Fabrica de seminţe sfeclă de zahăr; „Milagre Company” – fabrica de prelucrare a seminţelor de hrişcă; Sediile şi secţiile de producţie ale „Magroselect” şi „Kernel Group” (anii 2000); secţiile de producere ale Fabricii de conserve „Alfa – Nistru” (2003); Banca de Economii (2005 – 2006); ICS „Maritan – Sor” (2007); Dana International (2008); „WeTrade” SRL (2009); „Debut – Sor” (2010); „Speranaţa”SRL (2010 – 2012); „Altair” SRL (2011 – 2012); „WeTrade agro Rogojeni” (2012); „Supraten” (2012), ş.a.

ALMANAH: ***Bujărăuca, plantaţiile de roşii şi luncile nistrene ale copilăriei.***

Nicolae CIOBANU: – În anii copilăriei mele satul Bujărăuca se întindea de la râuleţul Racovăţ, care se varsă în Nistru în preajma Cetăţii Soroca, până hăt peste pământurile pe care azi se găseşte cartierul Soroca Nouă. Casa noastră părintească se găsea pe strada Vatutin (acum Traian), alături de biserica „Sf. Dumirtru” – terenul aparţinându-ne şi astăzi. Tot în părţile cartierului Soroca Nouă, în aşa-zisele „lunci” se găseau grădinile de zarzavaturi şi legume ale colhozului satului - „Avangard”. Pe lângă casa părintească, pe cele 30 sote de pământ, părinţii îngrijeau 4,5 ari de viţă-de-vie, restul sotelor plantându-le cu legume de vânzare, în temei – roşii. Toţi în familie eram

Părinţii Vladimir si Vasilisa Ciobanu. Imagine din 1939

meşteri la pregătit răsadnice de roşii, pe care le saturam cu gunoi, pentru îngrăşare şi căldură, iarna acoperindu-le cu saltele din paie şi ruberoid, ca să nu îngheţe. Strângeam roade bune de diferite soiuri de roşii, prima fiind în luna mai (9 mai – Ziua Biruinţei), apoi continuam să culegem, aproximativ odată în săptămână, până la sfârşitul lui august, câte 30 de lăzi, care făceau o tonă de roşii. Părinţii le transportau apoi, închiriind un camion de la colhoz, pentru vânzare la Otaci ori Movilău, ajungnd uineori, dacă era roadă bună şi până la Kiev. Pentru udatul roşiilor aveam în ogradă lângă poartă un bazin betonat, pe care îl ţineam toată vara plin cu apă din Nistru, adusă cu o autocisternă. Apă de băut aduceam de la „Şipot" – un izvor din valea Nistrului, ţinut în mare curăţenie de către săteni, care mai este şi acum, în preajma vămii Soroca. Mai erau pe atunci pe valea Nistrului, nu departe de „Şipot", două fântâni cu cumpănă cu apă bună şi curată, rămăşiţele cărora se mai văd şi astăzi, ca un simbol al barbarismului nostru. În fiecare familie bujărăuceană creşteau câte 3-5 copii, mahalalele satului vuind până seara târziu de jocurile lor gălăgioase. Râul Nistru, în care ne scăldam şi mic şi mare, avea apa curată şi adâncă, pe el circulând până prin anii 1977-1978 vapoare de pasageri şi şlepuri mari cu diferite mărfuri (lemn, nisip, prundiş, etc.). În fiecare vară Nistrul era curăţat cu agregate speciale, iar în oraşul Soroca funcţiona o Cârmuire a transportului fluvial. Râul era plin cu fel de fel de peşti şi scoici comestibile mai măşcate şi mai mici, acum dispărute complet. Toată lunca Nistrului, care se întindea de-a lungul râului, de la Cetate până la malul Egorenilor, era plină de ierburi mustoase, de crânguri de sălcii şi copaci fructiferi. Fiind copil, mergeam în lunci, împreună cu prietenii, la păscut vacile şi la jocuri fără de sfârşit. Amintirile acelor timpuri mă copleşesc plăcut şi astăzi...

A.: – ***Părinţi, bunei şi vremuri vitrege.***

N.C.: – Tatăl meu, Vladimir (09.10.1916 – 04.04.2000), după colectivizare devenit, asemeni tuturor ţăranilor basarabeni, colhoznic, s-a născut la Bujărăuca în familia lui Mihail şi Ana Ciobanu. Bunelul Mihail, gospodar înstărit cu mult pământ, a avut de suferit de pe urma NKVD-ului bolşevic, fiind bătut până la orbire, apoi ridicat şi dus, murind în drum spre Siberia, la Dnepropetrovsk. Înainte de a fi ridicat în martie 1944 tata, fiind atunci pe front, bunelul a reuşit sa-şi refugieze familia (bunica cu 3 fii şi o fiică – fraţii şi sora tatălui meu) în România, el rămânând să-şi apere „averile" făcute prin muncă, cu speranţa că va reuşi să scape. Dar n-a fost să fie. Procurorul rus Soldatenco îl dădu pe mâna NKVD-ului, lipsindu-l de avere şi mutându-se cu traiul în casa lui, plină cu de toate cele. În Soroca au

Părinţii Tamarei Ciobanu: Semion (în dreapta) şi Maria Cojocari cu unchiul Semion şi mătuşa Liuba (pe scaun). 1954

Nicuşor cu mama si sora Victoria. 1955.

fost multe cazuri de felul acesta, când lingăii comuniştilor, vânzându-şi vecinii, colegii sau prietenii la NCVD, ca să fie duşi în Siberia, se mutau apoi în casele lor rămase cu toate bunurile familiei. Urmaşii lor mai trăiesc şi astăzi în acele case pătimite...

Bunica Ana şi unchii mei, cu care am întreţinut legături în măsura posibilităţilor, ea vizitându-ne de câteva ori la Soroca, au rămas în România, la Bucureşti. Bunica a decedat la vârsta de peste 90 de ani şi este înmormântată în cimitirul Bellu.

Mama mea, Vasilisa (Morari) Ciobanu (01.01.1920 - 13.06.1993), bujărăuceancă, născută în familia lui Iacob şi Paraschiva Morari, de asemenea a fostă colhoznică, dar şi o mare gospodină a casei şi gospodăriei noastre părinteşti, purtându-ne tuturor şi în permanenţă de grijă. Bunelul Iacob se trăgea din Egorenii Sorocii.

Am fost 2 copii la părinţi, crescând împreună cu sora mai mare Victoria (Gâtlan) Ciobanu, născută în anul 1942, fost pedagog la Colegiul de Arte din or. Soroca, acum pensionată.

A.: – ***Soţia, copiii şi nepoţeii.***

N.C.: – Soţia mea, Tamara (Cojocari) Ciobanu, născută la 16.12.1957, de asemenea în Bujărăuca, contabilă (USM, Finanţe şi Credit), este angajată la SRL „ABC – Grup".

Am crescut şi educat 3 copii buni şi iubiţi: fiica mai mare Nicoleta (Hriţcu) Ciobanu, născută la 3 decembrie 1981, contabil-economist (Universitatea „A.I. Cuza", Contabilitate şi Audit, 2006, Iaşi), actriţă de teatru şi cinema (Academia de Arte „G. Enescu", Iaşi, 2005); ginerele Radu Constantin Hriţcu,este originar din Iaşi, specialist în Marketing şi Management (Universitatea „A.I.Cuza", Iaşi). Nepoţia Sofiica, născută la 23 septembrie 2008 şi nepoţelul Luca, născut la 22 septembrie 2011 – toată familia, fiind stabilită la Iaşi.

Fiul mijlociu Nicolae, născut la 31 martie 1984, arhitector (Institutul Politehnic, Chişinău) – este stabilit la Chişinău.

Mezina – Ana-Maria, născută la 10 august 1991, studiază acum la Universitatea Agricolă din Iaşi, f-tea Produse alimentare. Înregistrarea căsătoriei noastre a fost la 27 septembrie 1980, celebrând o mare nuntă la părinţi, pe strada Traian. Primii doi ani am locuit cu părinţii, apoi în 1983 am primit apartament cu 2 camere în căminul de pe strada Koroliov, la Soroca Nouă, unde am locuit până în 1988. În 1989 am primit un apartament cu 3 odăi, în regiunea fabricii de tricotate, unde am locuit până în 2006, când am primit moştenire de la părinţi, casa din strada Arhitect Voiţehovski, unde locuim şi astăzi.

A.: – ***Elev la şcoala sătească Bujărăuca, apoi la şcoala nr.1 Soroca.***

N.C.: – Şcoala de 8 ani Bujărăuca, unde la 1.09.1959 am mers în clasa I, se găsea sus, pe coasta Nistrului, în preajma actualului pansionat „Victoria". Era o cladire veche nu prea mare (mai este şi astăzi), dar care, ca prin minune, se dovedea încăpătoare pentru toţi copiii Bujărăucii (în jurul la 300 de elevi). Mi-au rămas pentru o viaţă amintirile despre acea şcoală gălăgioasă şi dinamică, cu învăţători severi şi înţelepţi, care mai practicau încă, uneori, vechile metode tradiţionale de educaţie eficientă –„ tragerea de urechi" şi „cu rigla la palmă"- metode, care atunci păreau a fi fireşti şi nu deranjau prea mult pe nimeni, cu toate că oficial, erau strict interzise.

Îmi amintesc cu recunoştinţă prima mea învăţătoare, Domnica Ivanovna Badalaşcu, directorul şcolii Vasilii Semionovici Mihalachi (istoric), diriginta Lidia Ulianovna (limba moldovenească), Arcadii Borisovici Nusinovici (fizică şi matematică), Profir Matveievici Slivinschii (limba moldovenească) şi alţii.

Cu toate că eram un băiat destul de neastrâmpărat şi năzbâtios, învăţam foarte bine. Între anii 1963-1967 am frecventat şi şcoala orăşenească de pictură, la profesorul Smorovoz Victor Ivanovici (desenul, sculptura şi compoziţia). În timpul liber de lecţii perfectam gazeta de perete a şcolii, jucam fotbal şi volei în selecţionatele şcolii (am fost la

Soţii Nicolae şi Tamara Ciobanu – miri. 1980

Locotenent în Armata Sovietică

Campionatul republican din or. Tiraspol), cântam în cor şi eram „comsorg”-ul clasei.

După 8 clase absolvite la Bujărăuca doritorii urmau clasele IX-X la şcoala nr.1 din Soroca. Situată atunci în cladirea principală a actualului Colegiu Pedagogic „M. Eminescu”, şcoala nr.1 era una dintre cele mai prestigioase şcoli din RSSM, dispunând de un corp didactic experimentat, cu studii româneşti şi franceze (Iaşi, Bucureşti, Sorbona). La Şcoala nr.1 am continuat să învăţ bine, absolvind X clase în 1969, doar cu note de 4 şi 5. În aceeaşi vară, am susţinut examenele de admitere la facultatea Construcţii Industriale şi Civile, devenind student Institutul Politehnic din Chişinău,

A.: – ***Student la Institutul Politehnic din Chişinău.***

N.C.: – Iniţial am depus actele la facultatea Arhitectură, având absolvită Şcoala de Pictură Soroca, dar nu am reuşit să trec concursul. Atunci, membrul Comisiei de Admitere, vestitul arhitector cu rădăcini sorocene, Valentin Alexandrovici Voiţehovschii, care ţinea mult la soroceni, m-a sfătuit să mai susţin un examen - la matemetică - şi să intru la facultatea Construcţii Industriale şi Civile, unde concursul era mai mic, cu perspectiva de a mă transfera ulterior la Arhitectură. Zis şi făcut, dar pe parcursul studiilor, pătrunzându-mă de valoarea specialităţii de constructor şi de respect faţă de profesorii şi colegii mei de facultate, am hotărât să rămân şi să mă fac inginer constructor, fapt pe care nu l-am regretat niciodată. Doresc să menţionez câţiva pedagogi care m-au format ca personalitate şi specialist: Serghei Ivanovici Rădăuţan – rectorul Institutului, savant cu renume; I. Ciupac – decan (construcţii din beton armat); V. Mursa – (teoria elasticităţii); V. Colcin – (construcţii); I. Abramenco – (fundamente).

Am studiat cu cea mai mare responsabilitate, fiind printre liderii cursului la toate capitolele - studii, sport, activitate artistică (am învăţat să cânt la chitară). Primii doi ani am stat la gazdă, apoi până la absolvire în 1974, la căminul Institutului de pe strada Florilor, cartierul Râşcani. În timpul liber mergeam cu prietenii pe la toate cinematografele chişinăuene („Moscova”, „Patria”, „Biruinţa”, „Flacăra”, etc.), la dansuri la „Veselia” de pe (Prospect Molodioji, vorba de atunci) Bulevardul Tineretului. Vacanţele de vară le petreceam numaidecât acasă la Soroca, ajutând părinţii în îndeletnicirile lor agricole, iar în primele luni de toamnă, mergeam cu tot institutul la strânsul roadelor colhoznice.

În vara lui 1974, absolvind cu un punctaj foarte bun de 4,13 am obţinut dreptul sâ-mi aleg locul de repartizare, revenind la Soroca, la Direcţia de Construcţii nr. 58.

FAMILIA CIOBANU

1

2

3

4

5

6

1. – Cuplul Nicolae şi Tamara Ciobanu 2. – Soţii Ciobanu cu mezina Ana Maria 3. – Nicolae si Tamara Ciobanu împreună cu mama 4. – Cu fiica Ana Maria si nepoţica Sofia 5. – În faţă Nicoleta cu fiul Luca pe braţe alături de bunica; în spate: mama, Tamara cu mezina Ana-Maria 6. – Familia Ciobanu

A.: – ***Începutul carierei de constructor la Soroca, apoi ofiţer înArmata Sovietică***

N.C.: – În perioada anilor 1970-1980 în Soroca, ca peste tot în RSSM şi URSS, se construia foarte mult, atât obiecte industriale şi cu destinaţie publică, cât şi blocuri de locuit cu multe (5-9) etaje. Primul meu şantier de construcţie la Soroca, unde am lucrat în calitate de maistru de şantier (salariu lunar - 135 ruble), încredinţat de şeful Direcţiei Arcadii Aronovici Cosniţer, a fost blocul de locuit cu 100 apartamente (5 etaje) la Soroca Nouă, situat la marginea cartierului, deasupra parcului, de-a lungul râului Nistru. Apoi s-au adăugat alte 2 blocuri de locuit cu 55 şi respectiv 70 apartamente (5 etaje), aici lucrând deja în calitate de diriginte de şantier (salariu - 150 ruble). După 3 ani de lucru, în 1977, am plecat în AS, fiind încadrat, în grad de locotenent (catedra militară a Institutului) în trupele de construcţii militare, în regiunea Zabaikalie, Siberia. Doi ani de armată m-am ocupat cu lucrul meu de specialitate, având libertatea relativă a unui ofiţer sovietic cu reputaţie bună.

A.: – ***Constructor al Cartierului Fabrica de Tricotate, Soroca***

N.C.: – Eram decis să mă reîntorc la Soroca, unde mă aşteptau părinţii, iubita mea Tamara şi locul de muncă bine platit. Soroca era oraşul meu natal, în care aveam perspective bune, atât în viaţa particulară, cât şi în cariera profesională. Revenind în vara lui 1979 în DC-58, fostul şef A.A. Cosniţer fiind decedat, am găsit şef pe Iosif Iuzevici Frumkin, cu care ne cunoşteam foarte bine. În cei 2 ani, cât m-am găsit în AS, în Bujărăuca, fiind demolate câteva zeci de case ţărăneşti (ţăranilor li se asigurase apartamente sau terenuri pentru ridicarea unei case noi, sau compensaţii băneşti), se construise deja blocurile de producţie şi auxiliare ale Fabricii de Tricotate, fiind începută şi construcţia blocurilor de locuit şi de destinaţie socială a noului cartier. Mie, în calitate de diriginte de şantier, iniţial mi s-a încredinţat să construiesc cazangeria noului cartier pe terenul dintre UUT (ZTO) şi Fabrica de Tricotate, care din păcate astăzi nu mai funcţionează. Coşul înalt de 60 metri al cazangeriei, a fost ridicat de o echipă de meşteri din Belorusia, coşari cu tradiţii vechi încă din Rusia ţaristă.

Mai târziu, deja în calitate de şef de sector, apoi de inginer-şef al Direcţiei, am început construcţia celorlalte obiecte ale noului catier, ridicând câte 3-4 blocuri pe an: 3 blocuri cu 9 etaje a câte 72 apartamente fiecare; 2 blocuri cu 5 etaje a câte 70 apartamente fiecare; 4 blocuri cu 5 etaje a câte 60 apartamente; 6 blocuri cu 9 etaje a câte 36 apartamente; 8 blocuri cu 5 etaje a câte 30 apartamente fiecare. Altfel spus, în 2 ani de zile am ridicat un mic orăşel – Cartierul Fabriaca de Tricotate, cu care avem onoarea astăzi să ne mândrim. ■

Cheiul Nistrului. În depărtare cartierul „Fabriaca de Tricotate”

„AM REUŞIT SĂ CREĂM O GOSPODĂRIE AGRICOLĂ BUNĂ ŞI RENTABILĂ, PE CARE CONTINUĂM SĂ O DEZVOLTĂM”

FIŞIER BIOGRAFIC

1981 – 1991 – Elev, şcoala nr. 2, Edineţ
1991 – 1995 – Student, Universitatea Tehnică, facultatea Mecanică, Chişinău.
1995 – 1999 – Specialist- coordonator, Departamentul de produse cerealiere, Ministerul Agriculturii al RM, Chişinău
1999 – 2001 – Manager, Firma ,,Helian – Agro – Trade”, Chişinău
Din 2000 până în prezent – întreprinzător în agricultură, Regina Maria, Soroca
Din 2003 – fondator şi administrator al SRL ,,Milen – Agro – Prim”.

Mihail CRESTIAN

Născut la 29 septembrie 1974 în or. Edineţ.
Inginer – mecanic, director SRL ,,Milen –Agro-Prim”, Soroca

ALMANAH: ***Edineţul – baştina familiei Crestian.***

Mihai CRESTIAN: Edineţul, oraş al copilăriei şi adolscenţei mele, a avut întotdeauna un nume deosebit la nordul Moldovei, avându-se în vedere probabil, mai multe originalităţi ale oraşului: parcul extraordinar de frumos din centrul oraşului, unical în RM de care, fiind elev, ingrijeam împreună cu toată şcoala, parc cu două lacuri pitoreşti, cu estradă de vară pentru spectacole publice, cu terenuri de joc şi sportive pentru copii şi adulţi. Edineţul s-a slăvit cândva şi cu mahalalele compacte de evrei – negustori, moldoveni – miseriaşi şi romi – lăutari – vestiţi în toată Moldova. Este adevărat, că toate aceste frumoase rarităţi le am în memorie doar parţial fiind din amintirile copilăriei mele din anii 1970 – 1980 – mai multe sunt memorizate din povestirile părinţilor mei, acum situaţia în Edineţ fiind cu totul alta.

Tatăl meu Nicolae Crestian, născut la 26 august 1939 în Edineţ, într-o familie de tâmplari vestiţi, a lucrat o viaţă tâmplar la Combinatul raional de deserviri sociale din oraş. Tâmplăria este meseria neamului nostru - tatăl, buneii şi străbuneii practicând-o cu succes şi din asta, fiind gospodari înstăriţi, cu nume bun şi vestit în Edineţ şi împrejurimile lui.

Mama mea, Nina (Beltei) Crestian, născută la 12 aprilie 1942 în satul Bleşteni, Edineţ, într-o familie de ţărani înstăriţi, care au ţinut, la timpul lor, peste 10 hectare de pământ, a lucrat până la pensionare cusătoreasă, la acelaşi Combinat orăşenesc de deserviri sociale din Edineţ. Fratele meu mai mare Ion, născut la 12 februarie 1964, este profesor de muzică la şcoala muzicală din Edineţ.

A.: – ***Soţia şi copiii.***

M.C.: – M-am căsătorit în octombrie 1995 cu Emilia (Cebotari) Crestian, născută la 22 septembrie 1975 în s. Regina Maria, pe plaiu-

Părinţii Nicolae şi Nina Crestian. 1961

rile Sorocene, devenite acum natale şi pentru mine. Soţia a absolvit şi ea, ca şi mine Universitatea Tehnică, Chişinău, făcând f-tea tehnologii alimentare, acum fiindu-mi un ajutor foarte preţios în activitatea SRL „Milen – Agro-Prim".

Copiii noştri – Nicu, născut la 13 septembrie 1996 şi Nina, născută la 24 august 2003, sunt elevi respectiv – liceul teoretic „M. Berezovschii„ clasa X, şi şcoala „Grigore Vieru", clasa III, din or. Chişinău.

A.: – ***Copilărie patriarhală în oraş.***

M.C.: – Casa părintească se găseşte aproape de centrul oraşului, fiind o casă tradiţională moldovenească, cu câţiva ari de pământ lângă ea şi cu toate acareturile corespunzătoare, necesare unui bun gospodar. Părinţii, ca şi majoritatea locuitorilor din Edineţ, trăitori în case la sol, gospodăreau obişnuit,ca la ţară,mai ţinând pe lângă casă şi diferite vietăţi ale unei gospodării rurale- păsări, porci, vaci – de care trebuia fireşte să avem multă grijă, inclusiv noi copiii. Faptul acesta nu ne împiedica însă deloc, să ne simţim şi să ne comportăm ca nişte copii de oraş, întrucât spiritul orăşenesc al „Târgului" Edineţ predomina în viaţa localităţii: minunatul parc orăşenesc, cu toate atracţioanele lui moderne de distracţii, cinematograful, Casa de Cultură, Piaţa, transportul urban, mulţimea de magazine, cafenele cu dulciuri şi îngheţată, întreprinderile industriale, etc. etc. Copil fiind, am avut tangenţe strânse atât cu viaţa rurală, cât şi cu cea urbană a Edineţului. Deci am avut o copilărie pe cât de „rural patriarhală", pe atât de „orăşenească"!

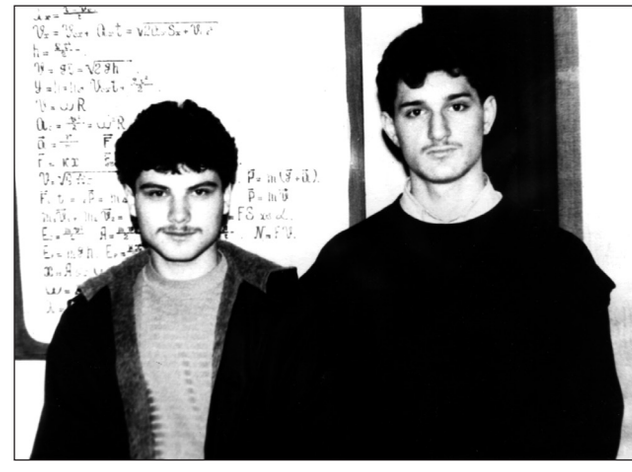
A.: – ***Elev – eminent la şcoala medie nr.2, Edineţ.***

M.C.: – Până în clasa III am învăţat la şcoala nr. 2 orăşenească, care se găsea într-o clădire veche, nu departe de casa noastră, apoi în 1984, când a fost dată în exploatare o nouă clădire, am trecut în şcoala nouă, situată mai departe, spre marginea oraşului. Şcoala nouă era foarte frumoasă spaţioasă şi luminoasă cu cabinete şi laboratoare moderne, echipate cu toate cele necesare pentru studii. Am fost un elev bun şi silitor, în clasele I – IV învăţând pe note de 4 şi 5, iar în clasele V – XI, fiind eminent . Materialele de studii la toate obiectele, le însuşeam cu uşurinţă şi plăcere, preferând totuşi obiectele umanitare (istoria, literatura, geografia, ştiinţele sociale), şi făcându-mi planuri pe viitor, să devin jurist. Mă preocupa mult şi sportul antrenându-mă sistematic în cercurile sportive din şcoală – lupta liberă şi atletica uşoară, participând deseori şi la întreceri sportive raionale.

Şcoala am absolvit-o în 1999 cu diplomă de excelenţă, fiind foarte bine pregătit pentru a-mi continua studiile, şi asta datorită bunilor mei învăţători şi în primul rând: primei mele învăţătoare – Eugenia Vasilievna Scutari; dirigintei – Ana Fedoseevna Martin; directorului şcolii – Mihail Ivanovici Povejuc.

A.: – ***Student la Universitatea Tehnică, Chişinău.***

M.C.: – Părinţii au insistat foarte mult, convingându-mă până la urmă, că trebuie să devin un bun inginer – constructor şi nu un oarecare jurist, după cum doream eu. Insistenţa lor era argumentată de faptul, că în perioada anilor 1980, începutul anilor 1990, în Edineţ funcţiona o mare Uzină constructoare de maşini, specialiştii şi muncitorii căreia, în mare parte venetici de prin toată URSS, erau asiguraţi cu apartamente şi salarii mari, comparativ cu majoritatea băştinaşilor. Părinţii mei, văzând asta, visau să mă vadă inginer de frunte la acea mare uzină, cu o leafă foarte bună şi apartament în centrul Edineţului. Dorinţa lor, reieşind din dragostea mea de bun fiu faţă de dânşii, şi de faptul că profesia de ingener – constructor, pe care urma să o obţin, avea totuşi la Edineţ o perspectivă destul de prestigioasă şi reală, a fost acceptată de mine. Deci am devenit student la Institutul Politehnic, facultatea Mecanică, specialitatea Inginer – constructor, Chişinău. Studiile la facultate mergeau excelent, eu având o bună

M.Crestian (în dreapta) cu colegul de clasă Ruslan Coca, 1989

Părinţii în faţa casei părinteşti din Edineţ. 1983

pregătire generală de pe băncile şcolii. Locuiam la căminul studenţesc, într-o odaie cu încă 4 colegi de curs, în cartierul Râşcani. Ne alimentam la cantină sau pregăteam singuri la bucătăria căminului . Am continuat să fac sport, frecventând secţia orăşenească de lupte marţiale. În timpul liber de studii şi sport preferam să merg deseori la Teatrul de Operă şi Balet, sau la cinematograful Moscova. Mergeam uneori şi la discotecile, care se petreceau la căminul Institutului de Medicină de pe Malina Mică, unde erau mai multe fete decât băieţi, pe când la Politehnică situaţia era inversă.

Cei 4 ani de studenţie frumoşi şi de neuitat m-au schimbat imens dezvoltându-mă mai întâi ca specialist în domeniul ales (profesorii mei preferaţi de la Institut – Fiodor Vrabie – (Maşini şi instrumente); Ion Certan (Rezistenţa materialului), apoi ca personalitate - învăţându-mă comunicabilitatea, colegialitatea, dărnicia, omenia - calităţi absolut necesare unui bun specialist, care îşi doreşte o carieră profesională reuşită.

A.: – ***Specialist-coordonator la Departamentul de Produse cerealiere, al Ministerului Agriculturii al RM.***

M.C.: – La absolvirea Institutului în 1995 am fost liber sa-mi aleg din lista ofertelor venite din toată republica, un loc de muncă. Am hotărât să rămân la Chişinău, alegând Departamentul de Produse cerialiere al Ministerului Agriculturii al RM, în funcţia de specialist – coordonator. Departamentul dirija cu toate întreprinderile RM de colectare şi păstrare a rezervelor cerealiere de Stat - elevatoare, depozite, diferite întreprinderi specializate - 40 la număr, câte 1-4 în fiecare din cele 30 raioane ale republicii, elaborând pentru ele diferite condiţii tehnice, supraveghindu-le şi finanţându-le. Locuiam la o gazdă particulară, soţia Emilia fiind angajată de asemenea la Ministerul Agriculturii. În 1996 s-a născut primul nostru copil, Nicuşor şi salariile noastre fiind în principiu satisfăcătoare, nu aveam prea multe probleme, cu toate că ne sprijineam firește, şi pe ajutorul părinţilor. Timp de câţiva ani, cât am lucrat în capitală, în fiecare sâmbătă plecam la părinţii din Soroca sau Edineţ, duminica revenind la Chişinău.

A.: – ***Fondarea la R. Maria, Soroca, a G.Ţ." Cebotari Leonid"***

M.C.: – După lichidarea în 1999 a Departamentului, am mai lucrat 2 ani în calitate de manager la firma privată „Helio - Agro - Traid", care se ocupa de asemenea cu achiziţionarea cerealelor, apoi am hotărât să ne stabilim în raionul Soroca. Părinţii noştri de la R.Maria, în urma dizolvării gospodăriei socialiste locale şi distribuirii cotelor ţărăneşti de pământ, au devenit fermieri liberi, proprietari ai câtorva cote. Anii serviciului la Chişinău, în cadrul unor structuri legate întrucâtva de procesul administrării agriculturii, mi-au dat o bună experienţă pentru activitatea mea de mai departe în businessul agricol. Deci am hotărât, împreună cu socrii, să îmbinăm experienţa lor de oameni ai gliei, cu experienţa mea de manager în agricultură, deschizând în 2001 la R.Maria Gospodăria Ţărănească „Cebotari Leonid". Am început cu 12 ha, cotele rudelor apropiate, apoi, la trecerea timpului, tot mai mulţi ţărani, văzând gospodărirea noastră bună şi eficientă, au început să ne încredinţeze cotele lor (cota la R.Maria, 2 ha), în bază de contract, care prevede anual pentru fiecare cotă arendată: 500 kg-grâu; 50 kg-mere; 15-20 kg-zahăr; 100 kg-floarea soarelui. Astfel, lucrurile mergând bine, în 2003 am fondat SRL „Milen-Agro-Prim", GŢ „Cebotari Leonid", rămânând în administrarea părinţilor.

A.: – ***Familia Leonid şi Nina Cebotari, din R. Maria.***

M.C.: – Părinţii noştri de la R.Maria, tatăl – Leonid (decedat în 2009), fost energetician şef în sovhozul „Dumbrăveni", iar între anii 2003-2009 primar al comunei R. Maria, şi mama – Nina, contabilă, cofondatoare a G.Ţ. "Cebotari Leonid", sunt o familie de gospodari cu o mare autoritate în sat. Susţinerea lor în iniţierea, deschiderea şi consolidarea businessului nostru agricol este de nepreţuit. În timpul de faţă, mama continuă să conducă cu succes Gospodăria Ţărănească "Cebotari Leonid", având arendate peste 130 ha de pământ cu livadă şi cereale.

A.: – ***Fondator şi administrator al SRL „Milen-Agro-Prim", Soroca.***

M.C.: – Actualmene, firma „Milen-Agro-Prim" SRL dispune de circa 850 ha de pământ arendate, dintre care 100 ha-livezi: 40 ha-livadă bătrână, sădită încă pe vremea colhoznică; 60 ha-livadă tânără, dintre care 40 ha-măr, 6 ha-cireş şi 14 ha-prun. Pe restul pământului de 750 ha, cultivăm grâu, porumb, orz, floarea soarelui, soia. Avem şi legume,în temei roşii şi vinete-de tot vre-o 10 ha. Pe parcursul anilor, muncind în adevăratul sens al cuvântului şi zi şi noapte, am reuşit să creăm o gospodărie bună

FAMILIA CRESTIAN

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1. – Soţii Mihail şi Emilia Crestian 2. – Fiul Nicu (în stânga) cu fiica Ninuţa şi nepoţelul Leonid 3. – Mihail şi Emilia – miri . 4. – Socrii Leonid şi Nina Cebotari cu nepoţelul Nicu 5. – Rodul muncii 6. – În horă cu Nicuşor pe braţe 7. – Nepoţei şi bunei: Leonid şi Nicu 8. – Iată ce peşte avem în iazul gospodăriei noastre 9. – Tort dulce: Nicu, Ninuţa şi Leonid cu buneii

şi rentabilă, pe care continuăm să o dezvoltăm, reieşind din faptul că agricultura astăzi este o pâine destul de grea. Concurenţa importatorilor, dificultăţile de vindere profitabilă a producţiei, lipsa unei tehnici bune şi ieftine, condiţiile naturale imprevizibile din ultimul timp, etc., etc., ne fac probleme destul de serioase, dar şi ne călesc în acelaşi timp. La moment firma dispune de suficientă tehnică agricolă (procurată în credit) - 7-8 tractoare „Belarusi", 3 combine de cereale, diferite agregate speciale, deservite de angajaţii firmei-specialişti mecanizatori. În total în cadrul întreprinderii lucrează permanent 30 angajaţi, în timpul sezoanelor de recoltare angajând sezonieri. Ne străduim în măsura necesităţilor stringente, dar şi a posibilităţilor financiare, să introducem diferite procedee moderne de susţinere a procesului natural de cultivare, cum ar fi, de pildă, irigarea prin picurare, folosirea ştiinţifică a îngrăşămintelor organice şi minerale. Recent, am construit la R.Maria un frigider modern, cu capacitatea de 300 tone, pentru păstrarea legumelor şi fructelor.

A.: – ***Manifestări de caritate, alte preocupări.***

M.C.: – Suntem locuitori fideli şi iubitori ai satului R.Maria, sat pitoresc cu oameni buni, care mi-a devenit natal, pe pământurile şi cu oamenii căruia muncim. Deci avem şi noi, ca şi toţi ceilalţi consăteni ai noştri, nişte obligaţiuni faţă de comunitate: ajutăm cu cât este în puterile noastre biserica locală, primăria comunei, oamenii din sat, angajându-i la lucru în gospodăriile noastre. Nu demult am construit un sector de drum în sat, ş.a.

În timpul liber, din păcate foarte puţin, iubesc mult pescuitul şi sportul, îndeletniciri pe care le practic împreună cu familia şi prietenii. Apropo, acum câtva timp, am arendat un iaz semiuscat în preajma s. Lugovoe, l-am reparat şi restabilit, i-am pus peşte şi acum pescuim acolo periodic, destinaţia lui de bază fiind irigarea câmpurilor din jurul lui. Deci am, după cum bine se vede, diferite preocupări, însă cea mai preferată inimii mele este odihna în sânul familiei noastre, alături de soţie şi copii! ■

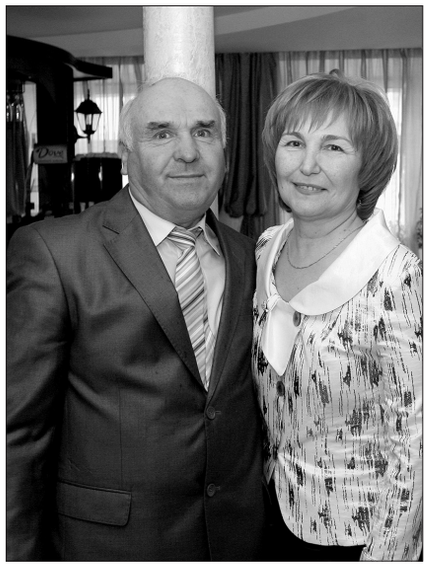
Tableta de vineri

SE CAUTĂ O GENERAŢIE DE SACRIFICIU…

Chiar dacă până la alegerile ordinare parlamentare mai este vreme destulă, clasa noastră politică a început să pedaleze pe temele care, sincer vorbind, ne-au cam ros urechile – care trebuie să fie orientarea externă a Republicii Moldova, care este denumirea corectă a limbii vorbite, ce ne facem cu separatiștii din stânga Nistrului, care articole din Constituţie trebuie revizuite (ori, poate este cazul să schimbăm cu totul cel mai important document de care se ghidează ţara) sau la ce trebuie să ne așteptăm de la cei care fac turism politic. Chiar dacă bărbaţii noştri politici recunosc, pe de-o parte, că Republica Moldova este prea mică și prea bicisnică ca să-și arate, când este vorba de probleme globale, mușchii în faţa coloșilor, pe de altă parte, guvernanţii se umflă în pene și atunci când nu este cazul. Până la urmă însă, nu aceste matrapazlâcuri sunt importante, nu aceste zvâcniri trebuie să ne pună pe gânduri, dar altceva, și anume faptul că republica noastră a fost și rămâne șantajabilă. Și acum 20 de ani (poate mai puţin), și astăzi (indiscutabil, mai mult) rezolvarea majorităţii problemelor noastre este în dependenţă directă de... preţul gazelor ruseşti și de faptul spre care parte a lumii, spre Est ori spre Vest, este îndreptat capul nostru. Timpurile când oamenii noştri, inclusiv politicenii, erau gata să strângă cureaua și să rabde unele neajunsuri sunt doar o amintire frumoasă, or acum pe primul loc sunt sondajele de opinie, în speţă locul ocupat de cutare sau cutare politician. Pentru a se vedea în capul listei multă lume este gata să calce pe propriile orgolii și pe așteptările oamenilor, să uite de ceea ce se numește onoare și verticalitate, și acest lucru nu poate să nu stârnească bănuieli. La urma urmei, oricât ar fi de râvnită și atrăgătoare „treuca" puterii (lucru confirmat la unul din posturile de televiziune de liderul comunist Vladimir Voronin), să te faci astăzi mort în popușoi, să preferi politica struţului, să mergi împotriva propriei conștiinţe și să te răzgândești în chestiuni de maximă rezonanţă când toţi ochii sunt pe tine nu poate să nu aibă consecinţe.

Altfel, majoritatea problemelor care dezbină astăzi societatea și care nu ne permit să ne mișcăm înainte au rezolvare, dar pentru aceasta avem nevoie de ceva foarte important – de o generaţie de politicieni care ar binevoi să se sacrifice în interesul naţional și întru binele celor care vin după noi. În realitate însă tocmai de această generaţie noi nu avem parte și noroc, fiindcă fiecare dintre acei care s-au văzut cu sacii în căruţă doresc dividende, dragoste, stimă și respect acum și aici. Nimeni nu dorește să meargă la niște măsuri nepopulare în numele viitorului, chiar dacă, în multe cazuri, adevărul și dreptatea sunt la suprafaţă... În acest context, mi-am amintit despre spusele unui istorician, specialist în conflictul din Nagorni-Karabah, care afirma că o naţiune, pentru a avea un viitor decent, are nevoie de o generaţie de sacrificiu, de politicieni care spun adevărul, oricât de dureros ar fi acesta, pentru binele și liniștea generaţiilor care vin. Zicea domnia sa că actuala clasă de politicieni trebuie să spună tranșant că Nagorni-Karabah aparţine, din punct de vedere teritorial, Armeniei (chiar dacă din cauza intemperiilor vremii astăzi este în componenţa Azerbaijeanului) și să rezolve conflictul exclusiv pe cale pașnică. A ascunde acest adevăr numai pentru a fi pe placul cuiva sau pentru a aplana, chipurile, conflictul înseamnă egoism și iresponsabilitate. Or, dacă astăzi putem schimba accentele, nimeni nu poate exclude că mâine va apărea o nouă clasă politică care va scoate de la naftalină această chestiune sensibilă. Adică, generaţia de azi, de bună voie, pune rezolvarea problemei pe umerii copiilor și nepoţilor. Pe de altă parte, nefiind istoric de profesie, nu știu cât de asemănătoare sunt conflictele teritoriale din Azerbaijean și Republica Moldova, dar sunt convins că pentru a rezolva problema trebuie să ne gândim mai puţin la stomac și la interesul personal sau de grup și să punem accentul pe interesele naţionale. Oricât de dureros ar fi și oricât de scump ar costa aceasta. ■

„CREDEM CĂ ALĂTURI DE COMPETENȚĂ, ÎN ORICE ACTIVITATE TREBUIE SĂ FIE PREZENTE ATAŞAMENTUL ŞI RESPONSABILITATEA”

Gheorghe GROSU

Născut la 18 octombrie 1947 în s. Sofia, Drochia. Director, Instituţia Publică Tabăra de odihnă pentru copii ,,La Dumbravă”, Soroca, Secretar general, Organizaţia teritorială a PLDM, Soroca, Ziarist

Maria GROSU

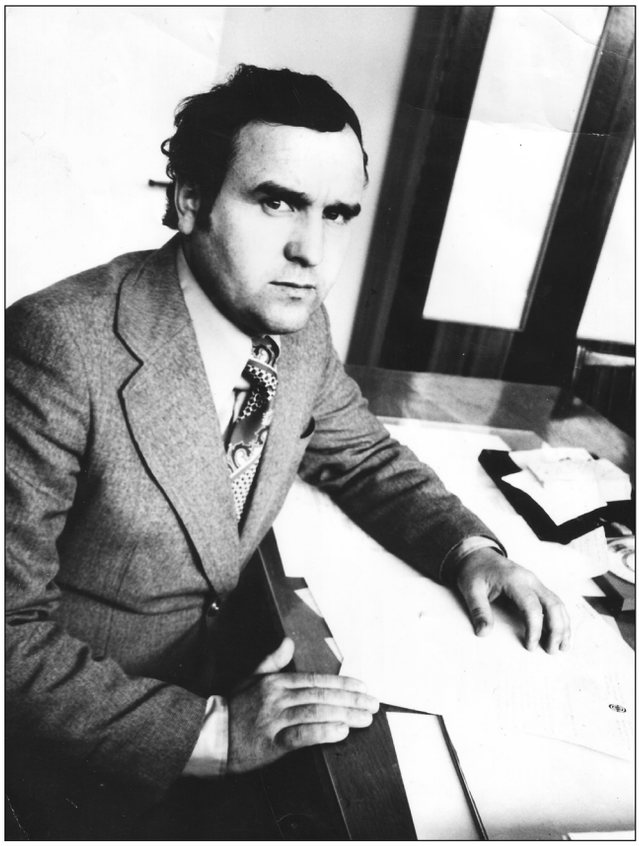
Născută la 27 noiembrie 1950 în s. Recea, Străşeni Peadagog; Specialist relaţii cu publicul, Aparatul Preşedintelui raionului Soroca; Şef, Direcţie audienţă petiţii şi secretariat, Prefectura Judeţului Soroca(2000 - 2003); Specialist principal, Comitetul Executiv raional, Soroca (1989 - 1999); Specialist, relaţii cu publicul Aparatul Preşedintelui raionului Soroca.

FIŞIER BIOGRAFIC

1955 - 1966 – Elev, Şcoala Medie Sofia, Drochia
1966 - 1969 – Serviciul militar în Armata Sovietică
1969 - 1974 – Student, Facultatea Filologie, specialitatea ziaristică, USM,
Chişinău 1974-1975 - Corespondent, ziarul ,,Calea lui Ilici”, Soroca
1975 - 1999 – Redactor responsabil, Redacţia radio, Soroca
2000 - 2004 – Secretar responsabil, ziarul ,,Realitatea”, Soroca
2004 - 2009 – Secretar, Fliliala AMN, Soroca
Din 2009 până azi – Director, Instituţia Publică Tabăra de odihnă pentru copii ,,La Dumbravă”, Soroca
Din 2011 până în prezent – Secretar general, Organizaţia teritorală a PLDM, Soroca

FIŞIER BIOGRAFIC

1958 - 1968 – Elevă, Şcoala Medie Recea, Străşeni
1969 - 1974 – Studentă, facultatea Filologie, USM, Chişinău
1974-1976 – Educatoare , grădiniţa Nr.6, Soroca
1976 - 1978 – Profesor, l.şi lit. româna, gimnaziul nr. 1, Soroca
1978 - 1989 – Metodist , Direcţia Raională Învăţământ, Soroca
1989 - 1999 – Specialist principal, Comitetul Executiv raional, Soroca
1999 - 2000 – Specialist principal, Direcţia audienţă petiţii şi secretariat, Prefectura judeţului Soroca
2000 - 2003 – Şef, Direcţia audienţă petiţii şi secretariat, Prefectura Judeţului Soroca
Din 2007 şi până în prezent – Specialist relaţii cu publicul Aparatul Preşedintelui raionului Soroca

Pe Tabla de Onoare a Comitetului de Stat Radio şi TV.1982

ALMANAH: – ***Satul Sofia şi familia Grosu.***

Gheorghe GROSU: – Satul Sofia este unul dintre cele mai frumoase şi amenajate sate din nordul RM cu vechi tradiţii gospodăreşti şi intelectuale moldoveneşti, sat, care a dat personalităţi marcante republicii – savanţi, scriitori, artişti, oameni de stat, etc. Sofia are o tangenţă destul de largă şi cu Soroca, inclusiv prin câteva personalităţi bine cunoscute sorocenilor, care au contribuit, mai mult sau mai puţin, la dezvoltarea oraşului: A Chişner, I. Şincari, B. Glavan – primari (preşedinţi ai CE oraşenesc Soroca); D. Cojoc – Şef al Direcţiei Raionale Învăţământ Soroca.

Se vede, că această atracţie a sofienilor către Soroca s-a răsfrânt şi asupra mea, dat fiind faptul că iată, deja de aproape 40 de ani ne-am facut, împreună cu familia, soroceni adevăraţi, în Sofia rămânându-mi rădăcinile strămoşeşti: Tatăl meu Vasile (18.08.1923 – 13.02.1996), sa născut în Sofia, în familia lui Iacov şi Zinaida Grosu, gospodar sofian văzut, care a crescut 5 băieţi şi 3 fete. Mama mea Ana (10.08.1925 – 25.02.2005), s-a născut în familia sofienilor Sevastian şi Maria Şincari, de asemenea familie de buni gospodari, care a crescut 2 băieţi şi 4 fete.

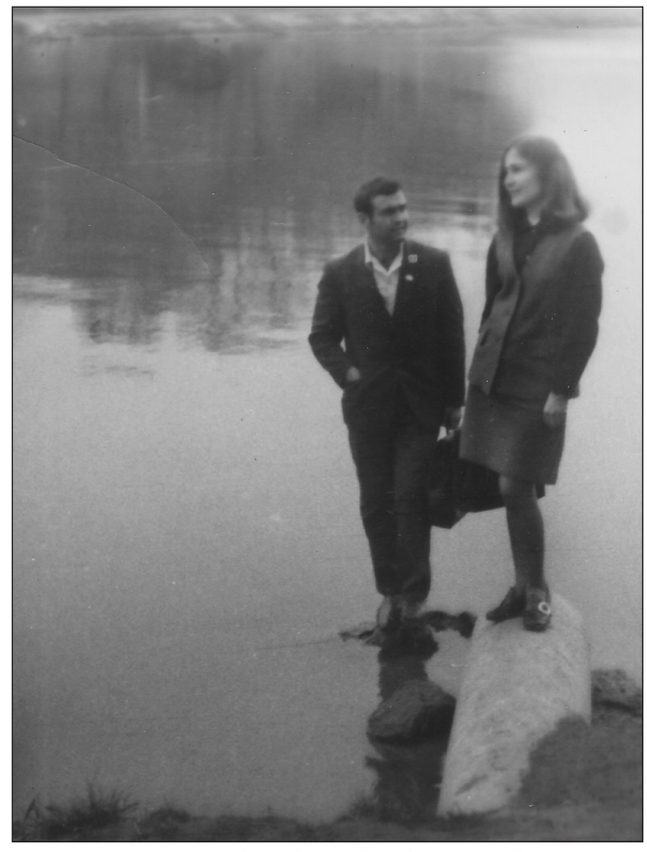
Buneii mei, atât cei paterni cât şi cei materni, au fost ţărani cu pământ şi averi, pe vremurile de până la Razboiul al II-lea Mondial, dar copiii lor – părinţii noştri, n-au mai apucat însă, după instalarea puterii sovietice în 1944, să aibă parte de vre-o moştenire a acelor averi, muncind toată viaţa în colhozul local – tata mecanizator, iar mama colhoznică de rând.

Am crescut împreună cu un frate mai mare şi două surori mai mici: Grigore (1944 – 1969), care din păcate a decedat în floarea vârstei, pe când era student în anul III la Institutul Agricol din Chişinău, otrăvindu-se la gazda unde locuia cu CO2; Lidia Ignatiev (Grosu), născută (n.1951), inginer – tehnolog, stabilită la Chişinău şi Nina Proca (Grosu) (n.1954), tehnolog, administrator al unei ferme de vite cornute mari, Sofia.

A.: – ***Familia Alexei din Recea, Străşeni.***

Maria GROSU: Satul meu natal Recea, sat pitoresc, cu oameni gospodari şi harnici, dornici de frumos, situat în inima Codrilor, la 7 km de Străşeni, cu Şcoală medie cu 3 etaje, cu Casă mare de Cultură, cu două grădiniţe pentru copii, este bine cunoscut în raion, dar şi în întreaga republică, prin vestitul Cor al satului, condus de maestrul Victor Nevoe.

Părinţii mei Alexandru (27.08.1918 – 23.10.1997) şi Parascovia (17.10.1922–26.09.2002) Alexei, ambii născuţi în s. Recea r. Străşeni, au lucrat în colhozul local. Fiind gospodari de educaţie temeinică românească, au reuşit să treacă peste toate greutăţile, care n-au fost puţine, abătute peste acele genera-

Ani frumoşi de studenţie. Lacul comsomolist, Chişinău. 1972

Gheorghe şi Maria – miri, 1973

ţii-război, foamete, colectivizare forţată, sechestrări de avere...

Toţi cei 6 copii ai lor, care am crescut şi am fost educaţi în spiritul bunătăţii şi înţelegerii, am absolvit diferite facultăţi, devenind cu timpul, sprijinul şi mândria părinţilor, dar şi a satului întreg: Gheorghe (10.09.1941 – 27.04.1991), a fost inginer şef al sovhozului local „Recea"; Pavel (n.1948), inginer-electric (Institutul Politehnic, Chişinău), stabilit în s. Chirianca, Străşeni; Galina (n.12.10.1955) economist (USM), stabilită în s. Grebleşti, Străşeni; Tamara (n. 1958), economist, stabilită în s. Recea, Străşeni, Mihai (n.1953), inginer (Institutul Politehnic Chişinău), întreprinzător, stabilit or. Străşeni.

A.: – ***Gheorghiţă-copil, lângă părinţi şi bunei.***

Gh.G.: – Aşa a fost să fie, că de la vârsta de 4 anişori, părinţii m-au încredinţat buneilor materni, care locuiau peste „râpă", nu departe de casa noastră. Acasă, în grija mamei, tata fiind în permanenţă la lucru în colhoz, rămase fratele Grigore, elev în clasa I şi sora nou născută Lidia, pe care îi vizitam numaidecât în fiecare zi. Gospodăria bunelului era ca dintr-o poveste patriarhală, având un car mare cu o pereche de boi albi, vre-o 10-15 oi, iar în preajma casei, între nişte copaci fructiferi, ţinea şi o mică prisacă din câţiva stupi zumzăitori. Bunelul Sevastian a adus acasă şi o capră albă cu cornişe, bună de lapte, procurată de pe undeva dăruidu-mi-o solemn în posesie totală: „asta-i capra ta, Gheorghiţă!" Fiind şi prisăcarul colhozului, bunelul mă lua deseori la prisaca unde era cel mai curat aer şi cele mai mirositoare flori. Luam numaidecât şi capra cu mine, priponind-o să pască alături de prisacă, în preajma iazului şi grădinii colhozului. Era o mare jale pentru mine, când se apucau să sacrifice ieduţii caprei:,

– Bunelule dacă te-ar tăia pe tine, ţi-ar fi bine? – întrebam eu plângând îndurerat. Bunelul însă era de neclintit – ştia el, ce avea de facut!

A.: – ***Elev la şcoala din Sofia.***

Gh.G.: – Şcoala era peste o casă de gospodăria bunelului Sevastian, unde continuam să locuiesc. Asta îmi înlesnea mult, mai ales în clasele primare, frecvenţa şi reuşita şcolară, prin distanţa mică ce o aveam de parcurs zilnic şi printr-un simţământ nelămurit de apropiere, care mă înrudea parcă cu şcoala şi cu învăţătorii, în care aveam o încredere nemărginită: Liubovi Stepanovna Curchin – prima mea învăţătoare şi soţul el Ivan Andreivici Curchin, directorul şcolii; Alexandru Stepanovici Toma – (limba engleză); Gheorghe Dmitrievici Popovici (limba moldovenească); Grigorii Fiodorovici Guzgan (matematica); Chiril Gavrilovici Enache, unchiul meu (Istoria).

Am învăţat foarte bine, pentru că altfel nici nu se putea, şcoala Sofia fiind, prin atitudinea şi profesionalismul profesorilor şi rezultatele excelente ale muncii lor, una dintre cele mai prestigioase în republică. Bunele rezultate şcolare pe care le aveam se datorau în mare măsură şi străduinţelor mele, eu fiind un copil iubitor de muncă. Aveam de undeva şi nişte talente organizatorice, care îmi asigurau respect şi autoritate între colegii mei. În clasele primare eram ales în fruntea organizaţiei pionereşti – „Vojatâi" (conducător), iar în clasele mari, în fruntea comsomoliştilor -„comsorg " (organizator).

Îmi plăcea foarte mult sportul, jucând fotbal şi handbal, fiind şi portar în echipa de fotbal a colhozului nostru „Cotovschii", cu care am câştigat cupa

Familia Grosu, Soroca. 1978.

Familia Grosu, Soroca. 9 mai 1983

raională „Zolotoi colos” (Spicul de aur).

Fiind elev, încercam şi alte îndeletniciri, care mă ispiteau: colaboram cu ziarul „Scânteia” din or. Bălţi, cântam în corul şcolii, jucam în scenete artistice, fiind membru al cercului dramatic din şcoală. Odată cu absolvirea a XI clase 1966, am fost chemat în Armata Sovietică (or. Pulkovo, Leningrad, trupe comunicaţii).

A.: – ***Când aţi descoperit ziaristul din d-stră?***

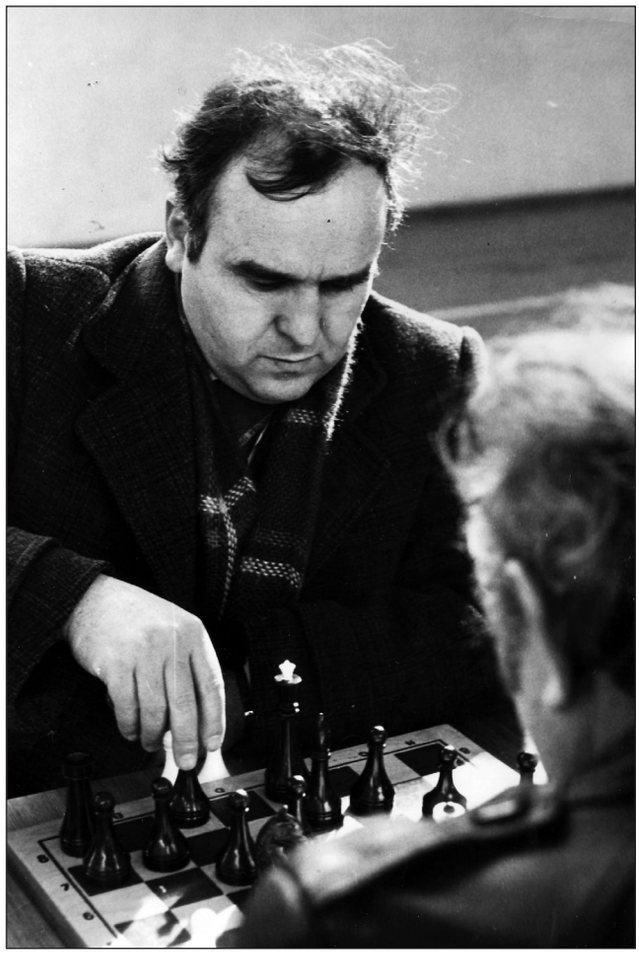
Gh.G.: – Am început să scriu la ziare pe când eram în clasa VI – a. Primul meu articol l-am numit „Angajamentul meu”, în care în mod solemn şi destul de argumentat, mă angajam public să colectez de unul singur, 300 kg de metal uzat, în cadrul campaniei şcolare de colectare a metalului. Articolul l-am trimis la Chişinău la ziarul republican pionieresc „Tânărul leninist” şi, spre marea mea satisfacţie şi mândrie, a fost publicat. Pasiunea deosebită de a citi fel de fel de ziare, mi-a venit de îndată ce am învăţat să citesc, astfel apăru şi dorinţa de a scrie articole şi de a deveni corespondent. În timpul cât am fost elev corespondam cu elevi din toată Uniunea Sovietică, scriind în clasele mai mari şi în limba rusă. Poştaşul satului îmi aducea zilnic, spre mirarea colegilor şi părinţilor mei, câte un teanc întreg de scrisori de prin toată ţara . Când am absolvit şcoala, aveam deja o bună experienţă în scrierea diferitor articole, inclusiv în limba rusă aşa, încât în Armata Sovietică am fost luat să lucrez la redacţia ziarului regional militar – „Ceasovoi Rodinî” (Santinela Patriei), unde timp de 3 ani cât am cătănit, am devenit un adevărat ziarist. Urma doar să-mi oficializez şi să-mi completez experienţa cu studii speciale de jurnalistică, lucru pe care am ţinut să-l realizez cât mai curând. Imediat după demobilizare, în vara anului 1969, am plecat la Universitatea de Stat din Chişinău, fiind admis la facultatea Filologie, specilitatea Ziaristică.

A.: – ***Student la Universitatea de Stat din Moldova.***

Gh.G.: – Fiind student la facultate, unde îmi făceam conştiincios datoria de însuşire fundamentală a programelor de studii, am continuat să scriu la diferite publicaţii colaborând cu ziarul Universităţii, cu ziarul chişinăunean „Chişinăul de Seară”,cu ziarele republicane „Moldova Socialistă”, „Tinerimea Moldovei”, „Cultura”.

Am avut plăcerea să fiu coleg de facultate cu sorocenii I. Spinei, B. Todirel, N. Cutureanu, deveniţi ulterior colegii mei la redacţia gazetei sorocene „Calea lui Ilici”, la acelaşi curs studia şi Raisa Bicec, care a activat apoi mulţi ani, şefă la biblioteca orăşenească Soroca.

Scriam, relatând cele mai importante evenimente despre viaţa tineretului studios, despre muncitori şi întreprinderi, despre alte evenimente, care în acea perioadă erau valoroase şi contribuiau esenţial (asta era obligatoriu!) la procesul educaţiei comuniste a tineretului şi clasei muncitoare. Colaboram de asemenea şi cu Radio Moldova, tratând aceleaşi teme ralizând interviuri şi relatări radiofonice, în diferite emisiuni, atât pentru tineret, cât şi pentru adulţi. Toate aceste colaborări îmi aduceau şi un mic venit bănesc, primind nişte onorarii modeste, care pentru viaţa mea de student, erau foarte binevenite. Timpul liber îl petreceam împreună cu prietenii. Frecventând sistematic cinematograful „Soroc let VLKSM” (40 ani ai Comsomolului Leninist), care se găsea chiar peste strada căminului nostru, alte cinematografe din oraş, seratele de dansuri de la Clubul Universităţii, din preajma Stadionului Republican, teatrele „Luceafărul” şi „A. Puşkin”. Frecventam numaidecât şi toate meciurile importante de fotbal, care se jucau pe stadioanele oraşului. În vacanţele de vară mă găseam de obicei la practici planificate în diferite redacţii ale ziarelor centrale sau raionale. Primele două luni de toamnă, odată cu toată cealaltă studenţime din RSSM şi URSS, ne deplasam în detaşamente a câte 300-500 de studenţi, în diferite gospodării colhoznice din republcă, eu fiind numit deobicei, responsabil de aprovizionarea bucătăriei studenţeşti cu producte alimentare din depozitele gospodăriei, fiind în acelaşi timp şi un bun bucătar, împreună cu Raisa Bicec, la bucătăria taberei noastre. Lucrul studenţesc în colhoz se plătea destul de

Competiţii la şah, Soroca. 1986

bine noi, cei de la bucătărie, câştigând câte 200 – 300 ruble lunar, bani pe atunci destul de mari.

Pe tot parcursul studiilor am continuat în permanenţă să scriu articole, făcând deseori tandem cu prietenul meu Costiuc Alexandru, fiind numiţi de către colegi „cei doi jurnalişti". Spre sfârşitul studiilor mă cunoşteau deja în toate redacţiile chişinăuene, atât în cele ale ziarelor locale şi centrale cât şi în cele ale radioului central .

A.: – ***La izvoarele familiei Gheorghe şi Maria Grosu.***

Gh.G.: – Cu Maria, care era studentă la acelaşi curs cu mine, ne-am cunoscut în septembrie 1969, la anul întâi de studii. Mi-a plăcut la prima vedere, hotărând să-i scriu numaidecât un bileţel şi, fiindcă purta un costum roşu (culoare în vogă în acei ani), am numit-o „Scufiţa Roşie" (Povestea lui Andersen), eu semnând „Lupul". Am continuat s-o asalt cu bileţele, transmise din mână în mână în timpul perechilor comune ale întregului curs, eu străduindu-mă să ocup ultimul rând de mese din auditoriu, aşa încât ea nu putea să ştie cine expediază acele stranii bileţele, cu invitaţii la randevu. Peste un timp taina s-a descoperit, lucrurile luând o întorsătură fericită pentru ambii, căci am inceput să prietenim la modul cel mai serios, prietenie care s-a prelungit timp de 4 ani după care în 1973, ne-am casătorit, jucând nuntă mare la Sofia.

M.G.: – Aveam multe torente comune, unde m-a şi văzut pentru întâia oară. Gicu făcea ziaristica, eu fiind la filologie limba şi literatura română. I-am răspuns după câtva timp la bileţelele pe care mi le trimitea insistent şi de atunci am început să prietenim, prietenia noastră transformându-se treptat, într-o dragoste puternică şi sinceră. După orele de curs mergeam împreună la spectacole, concerte, cinema, la meciuri de fotbal. Nu era un mare amator de a cânta, însă a acceptat să cânte în corul facultăţii, alături de mine. N-am să uit niciodată, cum într-o seară frumoasă cu clar de lună la început de vară, Gicu m-a cerut în căsătorie! Şi iată anul acesta vom sărbători 40 de ani de la nunta noastră!

A.: – ***Copiii aduc fericire.***

M.G.: – Copiii noştri sunt pe bună dreptate, aşa a dorit Dumnezeu, marea noastră fericire – cuminţi, harnici la carte, iubitori şi gingaşi, care au făcut şi fac şi acum tot posibilul, ca să ne simţim o familie cu adevărat fericită.

Fiul nostru Marian, inginer (Universitatea Tehnică Chişinău), stabilit acum peste hotarele RM, împreună cu toată familia – soţia Diana Grosu, originară din Chişinău, ziaristă (USM) şi fiul (nepoţelul nostru) Marius-licean.

Fiica noastră Sorina, licenţiată a două facultăţi (limba şi literatura engleză şi franceză, dreptul – Universitatea din Bucureşti), este stabilită acum în România.

Secretul unei adevărate fericiri, după mine, e să nu-ţi doreşti nimic prea mult, dat fiind sacrul adevăr, că ea vine şi se stabileşte doar acolo unde este trimisă de Providenţă şi nu acolo, unde este chemată prea insistent...

A.: – ***Corespondent la „Calea lui Iliici", apoi redactor la Radio Soroca.***

Gh.G.: – La absolvirea USM am fost repartizaţi împreună cu Maria la Soroca, eu – în calitate de corespondent la ziarul rational „Calea lui Ilici", Maria – la Direcţia raională Învăţământ. În august 1974 m-am prezentat la redacţie. Redactorul şef Sagaidac Gheorghe Artiomovici a fost foarte amabil prezentându-mă noilor mei colegi de lucru: Volco Frehtman; Victoria Oloi; Vladimir Rusnac; Elena Cernova; Grigorii Sacorov; Eugenia Timcenco; Ion Talmaci; Ion Donţieru; Vladimir Şapovalov; Victor Sacarov; Alexei Romanenco; Zinaida Godina. După două luni de lucru în calitate de corespondent am fost numit radio-organizator în cadrul redacţiei ziarului, fiind responsabil să pregătesc şi să difuzez 3 emisiuni la radioul local a câte 15 minute fiecare, pe diferite teme din viaţa oraşului şi raionului – de la cultură şi sport, până la industrie şi agricultură. Toate materialele, după cum se cerea, trebuia să fie

pregătite şi transmise cu iz propagandistic de educaţie comunistă. Emisiunile se realizau prin reţeaua locală de radio, instalată în fiecare apartament din oraş şi în fiecare casă din satele raionului (radiotocica). În noua mea postură de şef al radioului local, lucram împreună cu Nina Laptedulce, Maria Grosu (soţia mea, suplin.) – crainici la microfon; Nina Babenco, Anastasia Bacinscaia, Nina Neculce, Zinaida Vangheli, Nina Cepraga – corespondenţi radio. Redacţia radioului local Soroca dispunea de utilaje de specialitate: 2 magnetofoane simple sovietice „Temp-2"; 2 microfoane; 1 reportofon

A.: – ***Condiţii de trai pentru tinerii specialişti.***

Gh.G.: – Când am venit la Soroca, fiind deja căsătoriţi, primele luni am trăit la unchiul meu Vanea, apoi timp de 7 ani până în1981– la căminul unei organizaţii de construcţii de pe strada Testemiţanu, la Bujărăuca. În 1981 aşteptările şi speranţele noastre de a avea o locuinţă proprie s-au realizat, în calitate de tânăr specialist, primind un apartament de la Comitetul Executiv (primăria) orăşenesc Soroca.

Copiii noştri, care erau deja mărişori (6 şi 4 anişori) s-au bucurat cel mai mult, căci aveau deja un spaţiu propriu, unde puteau să zburde nestingherit!

A.: – ***Direcţia învăţământ, Comitetul Executiv, Prefectura Soroca.***

M.G.: – Au trecut deja aproape 40 de ani de când ne-am stabilit la Soroca, activând în această destul de lungă perioadă în diferite instituţii publice sorocene. După patru ani (1974 –1976 – educatoare la grădiniţa Nr.6), (1976 –1978 – profesor de limba şi literatura romăna la gimnaziul nr. 1), Soroca, în 1978, am fost angajată metodist la Direcţia raională Învăţământ. Pe parcursul anilor de activitate metodică asiduă (1976 –1989),conform planurilor raionale de învăţământ, şefi ai Direcţiei au fost Ion Gâtlan, apoi Andrei Porcescu, iar şefa cabinetultui metodic – Ana Bejan. Colegi de lucru mi-au fost: V.Cojoc, S.Chiorescu, Z.Tcaci, Z.Pastuşenco, E.Cobâlaş R.Pânzari. În următorii zece ani (1989 –1999), având funcţia de specialist principal la Comitetul Executiv raional Soroca, în perioada de instalare şi consolidare a democraţiei şi suveranităţii RM, conducători ai raionului au fost D. Arnaut apoi V.Lupuşor, iar colegi – V.Nicuţă, I.Spătaru, I.Pastuşenco, Z. Ştefârţă, ş.a.

Între 1999 – 2000 am activat specialist principal, apoi din 2000 până în 2003 – şef Direcţie audienţă, petiţii şi secretariat în cadrul Prefecturii judeţului Soroca. Prefect – A.Bejan; colegi: I.Spătaru, M.Buşan, M.Vameş, N.Cutureanu, V.Mutruc, A. Gherega, V. Cobăsneanu.

O perioadă destul de dificilă au fost anii de şomaj 2003–2007, pe care am reuşit totuşi, cu susţinerea celor apropiaţi, să o depăşesc. Din 2007 şi până în prezent activez în calitate de specialist relaţii cu

G.Grosu cu un grup de soroceni la jocurile Olimpice. Moscova 1980

publicul în Aparatul Preşedintelui raionului Soroca. Preşedinţi – Mircea Martâniuc (2007 – 2011), Victor Său – din 2011.

Am activitat întotdeauna cu multă dăruire, statul apreciindu-mi munca la justa ei valoare prin conferirea titlurilor de onoare: Eminent al învăţământului din RM; Consilier de Stat de clasa I, Rangul II. Am avut plăcerea şi satisfacţia să colaborez cu mulţi specialişti minunaţi: bibliotecari ai bibliotecilor şcolare, profesori de limba şi literatura română, primari şi secretari ai Consiliilor locale, consilieri raionali, specialişti ai serviciilor desconcentrate şi decentalizate în teritoriu, etc. Mi-au fost şi îmi rămân prieteni şi colegi, mulţi profesori de valoare, consacraţi limbii şi literaturii române din raion – V. Arvinte – Băxani; V.Toma – Cosăuţi; M.Cujbă– Bulboci; S.Andrieş–Racovăţ; V.Ţurcanu–Schineni; C.Vacarciuc–Ţepilova; M.Guţu–Zastânca.

A.: – ***Director la Tabăra pentru copii „La Dumbravă".***

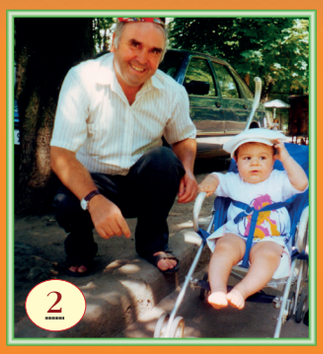
Gh.G.: – In 2009, prin concurs, am devenit director la Instituţia Tabăra de odihnă pentru copii „La Dumbravă", Soroca, care făcea primii paşi, după o întrerupere de mai mulţi ani. În patru ani de zile, de când am intrat în funcţie, am reuşit să asigur condi-

Cu microfonul la datorie. 1979

FAMILIA GROSU

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1. – Soţii Gheorghe şi Maria Grosu 2. – Cu nepoţelul Marius-Iustin 3. – La Sinaia – România 4. – Gheorghe şi Maria – miri 5. – Acasă la Sofia cu mama 6. – Familia Grosu, Soroca 7. – Soţii Gheorghe şi Maria Grosu, Istanbul 8. – În SUA 9. – Tabăra de odihnă pentru copii „La Dumbravă” 10. – La prisacă

ţiile moderne, necesare pentru asemenea Instituţie şi să cuprind cu odihna 5300 de copii. Am creat un nucleu de educatori şi lucrători buni. De asemenea am selectat şi la bucătărie specialişti de înaltă calificare – Elena Pogorevici şi Emilia Gucec. (Mulţi copii invită părinţii să guste bucatele de la Tabără, ca să le pregatească şi acasă tot atât de gustos!) Am o mare satisfacţie atunci, când, graţie străduinţelor noastre, a întregului colectiv de muncă al Taberei „La Dumbravă", copiii fiind mulţumiţi de distracţiile, odihna şi hrana din tabară, se simt cu adevărat odihniţi şi fericiţi. Este un lucru deosebit de responsabil să porţi grija copiilor, dar şi bucuria împlinirii e mare atunci când îi vezi pe toţi zâmbind senini şi recunoscători!

A.: – ***Priorităţi politice.***

Gh.G.: – In anul 1979 am fost impus să aleg – dacă vreau să lucrez redacor, trebuie să devin membru al PCUS. Am fost nevoit să accept, cum accepta de altfel atunci fiecare, care-şi dorea o carieră normală în orice profesie, fără să mai vorbim de cele legate de structurile mass media, care erau totalmente subordonate PCUS şi deoarece nu aveam o altă soluţie pentru a continua să-mi fac profesia preferată. Şapte ani am fost secretarul organizaţiei de partid de la redacţia ziarului raional „Calea lui Ilici", devenit apoi „Realitatea". După dispariţia PCUS nu am aderat la nici un partid până în 2005, când am fost invitat apoi ales, Secretar responsabil la organizaţia teritorială Soroca a AMN „Alianţa Moldova Noastră". In urma fuzionării AMN cu PLDM, am fost ales Secretar General al Organizaţiei teritoriale PLDM Soroca, la propunerea dl.Victor Sau, preşedintele Organizaţiei PLDM Soroca, funcţie pe care o deţin până în prezent. E un lucru interesant dar şi complicat. E destul să menţionez doar, că numai în anii 2011 – 2012 am creat 39 de noi organizaţii primare de partid, pe lângă secţiile de votare, acum având 74 de organizaţii primare în raion. ■

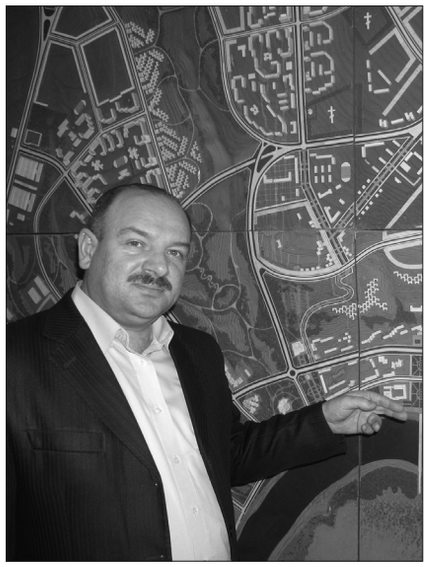
Tableta de vineri

MAREA POLITICĂ MOLDOVENEASCĂ: ÎNTRE SERIOZITATE ŞI „HIHI-HAHA"

Expresiile licenţioase şi îmbrâncelile au devenit un atribut aproape obligatoriu al şedinţelor Parlamentului Republicii Moldova. Dacă mai înainte priveam cu stupoare şi mirare la bătăliile „corp la corp" din legislativele din Ucraina sau Taiwan, astăzi avem show-urile noastre. Timpurile când reglarea de conturi se făcea undeva pe culoare, ca să nu vadă toată lumea (să ne aducem aminte de celebra „altercaţie" non-verbală dintre comunistul Iurie Muntean şi democratul Andrei Popov), a rămas în urmă - astăzi „lupta pentru interesele poporului" se duce la scenă deschisă. Cum era şi de aşteptat, într-o societate în care la modă este bădărănia şi lipsa celor şapte ani de acasă (că n-o să facem comparaţie cu vremurile când aleşii popoarelor purtau papioane, pălării, bastoane şi mănuşi albe) tonul îl dau „cei mai mari prieteni ai omului simplu", adică comuniştii, în speţă liderul lor şi „garda tânără", rea şi colţoasă de mama focului. Câteodată îţi vine să crezi că din arsenalul deputatului ar trebui să facă parte nu numai costumul la trei ace şi servieta, care deosebeşte alesul poporului de altă lume, buletinul de vot şi microfonul, dar şi mănuşile de box, pentru unii, şi aparatele de protecţie a dinţilor, pentru alţii. Îl asculţi, bunăoară, pe dezlănţuitul Vladimir Voronin – fie la şedinţele plenare ale legislativului, la conferinţele de presă, la congresele partidului sau în cadrul unor emisiuni televizate – şi îţi dai seama că profesia de politician, în speţă cea de parlamentar, devine una periculoasă şi nu-i departe timpul când pentru profesarea acestei meserii se va da lapte gratuit. Altfel, cine şi-a asumat rolul de slugă a poporului trebuie să-şi asume şi toate riscurile, inclusiv şi cele de a fi bătut şi batjocorit ca la uşa cortului, deşi... când vine vorba de crema societăţii (cum se consideră, fără îndoială, politicienii noştri) ar fi nevoie de nişică decenţă şi de control al „bazarului". Pe de altă parte, ar trebui să ne mire şi să ne pună în gardă nu numai agresivitatea şi bădărănismul unora, dar şi indiferenţa şi toleranţa altora. Or, cum reacţionează politicienii noştri când sunt făcuţi „psihopaţi", „contrabandişti", „viţei", „bandiţi", „schizofrenici", „bulbuci de doi metri", „operaţi la cap", iar un întreg parlament este etichetat drept „casă de nebuni"? Unii zic că nu se lansează în discuţii şi polemici sterile (!!!), iar alţii se fac surzi şi muţi, lăsând oamenii să-şi dea frâu liber imaginaţiei. Consecinţele acestei nepăsări, acestui interminabil „hi-hi" şi „ha-ha" (de ce să nu stăm strâmb şi să vorbim drept – astfel de „incidente" sunt o adevărată găselniţă pentru ziarişti şi nu numai) niciodată nu se lasă aşteptate – opoziţia parlamentară nici nu are de gând să se liniştească, atacă în continuare şi se comportă aidoma unui copil alintat, căruia i se permite totul. Ultima ei „ispravă", dar, cu siguranţă, nu cea din urmă – hotărârea, la cel mai înalt nivel, de a nu se supune deciziei parlamentare cu privire la utilizarea simbolurilor comuniste, ceea ce ne demonstrează o dată în plus că PCRM activează în continuare după principiul „cea mai bună apărare este atacul".

Printre altele, comportamentul deseori agresiv şi deplasat este propriu nu numai partidelor reprezentate în parlament, dar şi celor din afara legislativului. În această ordine de idei, vezi altercaţiile care au avut loc zilele trecute la Cahul, în special comportamentul aşa-zişilor „patrioţi", care au recunoscut că sunt gata să apere „statalitatea" cu ajutorul pumnilor şi care n-ar strica să-şi schimbe, pentru a corespunde realităţilor, denumirea din „Patrioţii Moldovei" în „Patrioţii Rusiei". Nu vreau să cobesc şi să torn gaz pe foc, dar următoarea temă interminabilă de discuţie şi de contre între diferite pături sociale va fi doritul de unele forţe politice referendum cu privire la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Vamală Rusia-Belarus-Kazahstan. ■

„UN ORAŞ ARE O VIAŢĂ MULT MAI LUNGĂ DECÂT O GENERAŢIE DE OAMENI”

FIŞIER BIOGRAFIC

1974-1982 – Elev, Şcoala de 8 ani, Schineni, Soroca.
1982-1984 – Elev, Şcoala Medie Baxani, Soroca.
1984-1989 – Student, Tehnicumul de Construcţii, specialitatea Arhitectură, Chişinău.
1984-1986 – Armata Sovietică.
1989-1992 – Arhitect, Secţia Arhitectură, Comitetul Executiv orăşenesc Soroca.
1992-1994 – Şef, Secţia Construcţii Capitale, Fabrica de Tricotate, Soroca.
2000-2006 – Student, Universitatea Tehnică de Stat a RM, f-tea Construcţii Industriale şi Civile, specialitatea Inginer-arhitect (f/f), Chişinău
Din 1994 până în prezent – Arhitect-şef al oraşului Soroca.

Grigore GUŢU

Născut la 6 noiembrie 1966 în satul Schineni, Soroca. Arhitect–şef al oraşului Soroca; Membru al Uniunii Arhitecţilor din RM.

Dicţionar

Arhitectura *este ştiinţa şi arta de a proiecta şi construi clădiri şi ansambluri de clădiri, potrivit anumitor proporţii şi reguli, în funcţie de caracterul şi destinaţia construcţiilor. Ştiinţa ei constă în rezolvarea funcţională şi tehnică a clădirilor.*

Arhitectura *este forma cea mai cuprinzătoare de organizare a spaţiului, urmărind rezolvarea echilibrată, armonioasă, a funcţiunilor complexe, multilaterale.*

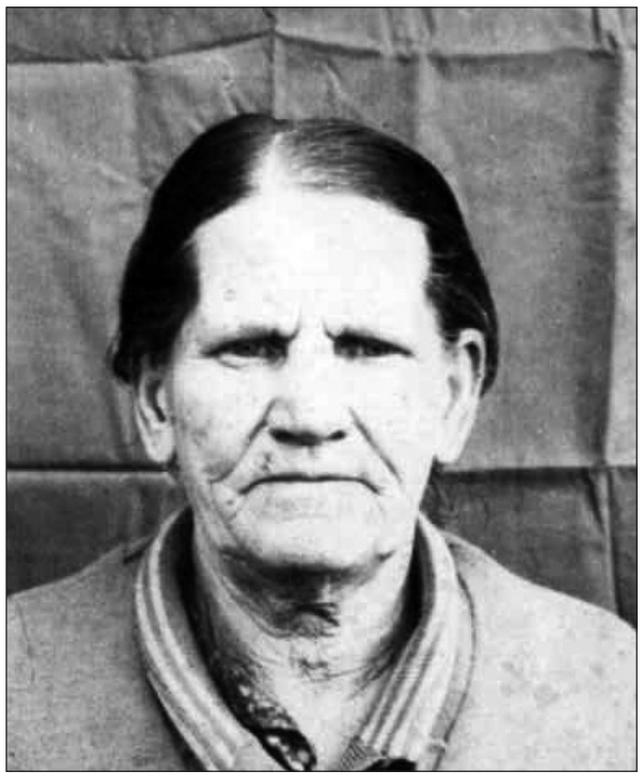
Arhitectul *este o persoană care se ocupă de proiectarea, design-ul şi controlul calităţii unei clădiri. Cuvântul „arhitect” provine din latinescul „architectus”, care derivă din grecescul arkhitekton (arkhi= şef + tekton = constructor).*

În sens larg, arhitectul este persoana care traduce nevoile omului în realitate, prin construcţie. Un arhitect trebuie să cunoască neaparat legile de construcţie şi trebuie să înţeleagă diferitele soluţii propuse de constructor sau de beneficiar, astfel încât să aleagă cea mai bună cale de a realiza clădirea.

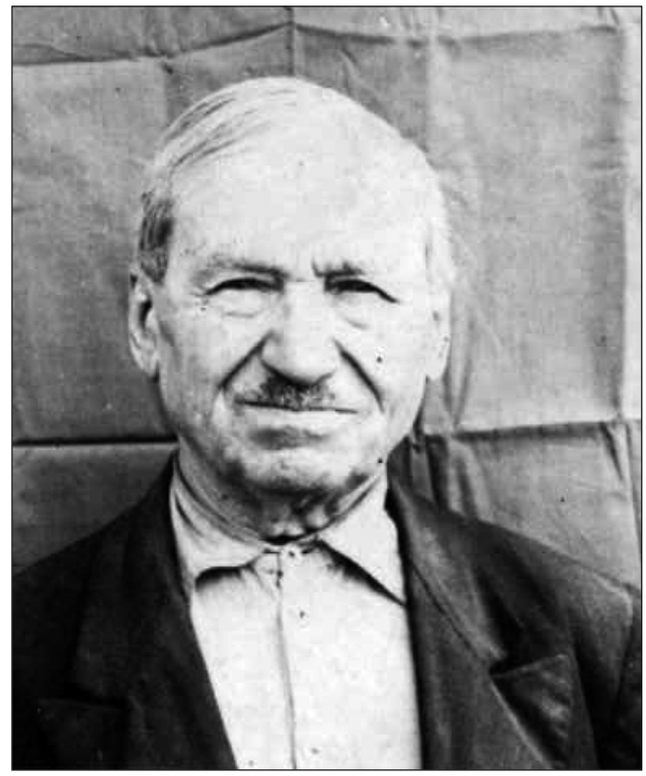
Arhitectul*, dincolo de latura creativă şi imaginativă, trebuie să ţină sub control şi să administreze toate detaliile fără însă a le cunoaşte în mod obligatoriu. Arhitectul trebuie să fie şi un bun manager.*

Urbanismul

Profesia de urbanist se referă la crearea şi organizarea vieţii urbane. Ansamblul regulilor care guvernează naşterea, dezvoltarea şi amenajarea raţională a aglomerărilor urbane.

Bunica Maria Vacari, 1978

Bunelul Vasile Vacari, 1978

ALMANAH: – ***Familia Guţu – gospodari din Schineni.***

Grigore GUŢU: – Am crescut într-o familie de gospodari schineneni, foşti colhoznici, ca şi toată locuitorimea satului, harnici, setoşi de viaţă şi în acelaşi timp, plini de modestie creştinească. Buneii paterni, Ion şi Domnica Guţu, născuţi la Schineni, până la instalarea puterii sovietice au fost ţărani mijlocaşi, gospodari cu nume şi autoritate în sat. Buneii materni, Vasile şi Maria Vacari, de asemenea ţărani înstăriţi şi cu respect în sat născuţi în Schineni şi Şeptilici, au avut şi darul meşteşugului – bunelul, care a trăit 95 de ani, zidea case din temelie până la cheie, fiind şi un bun tâmplar, iar bunica – ţesea covoare moldoveneşti, fiind vestită şi în satele din împrejurimi.

Tatăl meu, Gheorghe Guţu, născut în 21 ianuarie 1942, care a lucrat o viaţă căruţaş în colhozul satului „Calinin", şi mama, Larisa (Vacari) Guţu, născută în 20 februarie 1944 – colhoznică de rând, sunt acum pensionari, având grijă de gospodăria de pe lângă casă, de cotele de pământ, proprietarii cărora au devenit în urma desfiinţării colhozului, şi ducând dorul copiilor şi nepoţilor.

Am crescut alături de sora mai mică Maria (Ungurean) Guţu, născută în 19 mai 1968, acum şef Serviciu Economic la IMPS Spitalul Raional Soroca (a absolvit US „A. Russo", f-tea Contabilitate şi Audit, Bălţi).

Soţia, Elena (Recean) Guţu, născută la 1 ianuarie 1963 în satul Mândâc, Dondușeni, pedagog, este angată la Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu" (întreprinzător?) iar fiul Vadim, născut la 6 februarie 1991, este student anul III, la Universitatea Tehnică, f-tea Arhitectură şi Urbanistică, Chişinău.

A.: – ***Copilărie de poveste.***

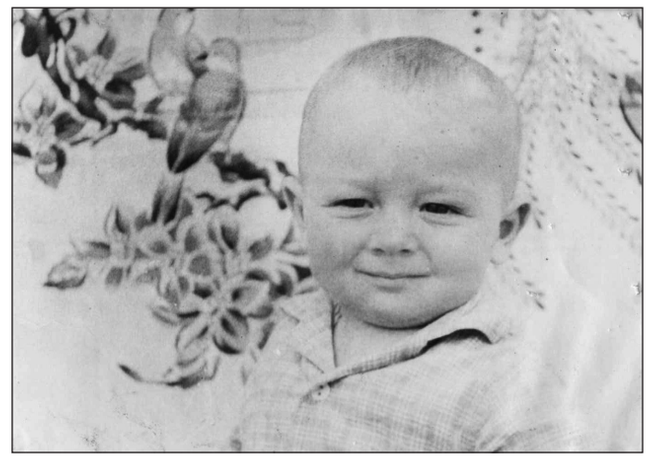
Gr.G.: – De obicei satul natal al copilăriei noastre este pentru fiecare om cel mai frumos sat din lume, adevăr pe care îl spun acum despre Schinenii mei. N-am să uit niciodată primăverile înflorite, verile nesfârşite şi calde, cu toloaca pe care jucam ţurca şi fotbalul, toamnele aurii şi iernele albe cu „patinuarul" mahalei din capătul grădinii lui moş Trofim (un mic iezuţ îngheţat) şi gheaţa mare a iazului satului, unde patinam sau organizam campionate la hochei. N-am să uit nici vizitele, de câteva ori pe săptămână, la buneii noştri, ca să privesc cum lucrează bunelul Vasile cu diferite scule tâmplăreşti, pe care le încercam deseori şi eu, sau să urmăresc încântat, cum ţese la stativile din casă bunica Maria! Iubeam de asemenea să „inspectez", împreună cu bunelul Ion, care avea puşcă, grădina coloznică de legume, paznicul căreia era, sau să înfulec cu mare plăcere, plăcintele de poveste ale bunicii Domnica! Dar eram bun numaidecât şi de ajutor părinţilor-să duc vaca la cireadă, să dau hrană păsărilor, porcilor… – mai cu seamă atunci, când crescusem mai mărişor şi eram deja la vârsta de dus la şcoală…

A.: – ***Elev la şcoala Schineni, apoi Baxani.***

Gr.G.: – Am fost un elev bun chiar din clasa întâi, în care am avut-o învăţătoare pe Evghenia

Buneii Ion şi Domnica Guţu.1978.

Grigoraş, 1968

Victorovna Bârcă. Pe parcursul anilor de şcoală am iubit să inventez şi să elaborez diferite ciudăţenii tehnice, schiţându-le mai întâi minuţios cu rigla şi compasul în creion sau tuş pe hârtie. Prima mea invenţie a fost o sanie cu frână, pe care am pus-o la încercare publică, având un succes recunoscut de toţi la marele săniuş de la marginea satului, unde veneau toţi copiii din Schineni.

Plăcându-mi atât de mult tehnica şi meşteşugul, m-am înscris fireşte membru al cercului şcolar „Mâini dibace" (conducător prof. V. Borş), unde confecţionam felurite lucruri din lemn, carton, metal-jucării, corăbii, avioane, învăţând astfel a mânui diferite mecanisme şi instrumente de tâmplărie. Abonam revista URSS „Iunâi tehnic" (tânărul tehnician), pe care o răsfoiam atent din copertă în copertă, studiind toate proiectele tehnice, care îmi trezeau interesul şi curiozitatea mea de tânăr cercetător. Îmi plăcea mult şi sportul, îndeosebi fotbalul şi tenisul de masă, jucând aproape în fiecare zi după lecţii, dar mai ales în zilele libere de şcoală. Nu mi-a fost străină nici muzica, cântând în corul de copii al şcolii, însă cel mai mult mi-a plăcut să desenez şi să pictez în ulei şi acuarele, conform indicaţiilor din manualele de pictură pe care le studiam. Pânze pentru pictură în ulei şi pensule din păr de cal sau veveriţă îmi confecţionam singur (păr de veveriţă, din care se fac cele mai bune pensule, îmi găsea bunelul Ion, care era vânător).

După 8 clase la Schineni, absolvite doar cu note de 4 şi 5 (sistemul sovietic de notare de 5 puncte), am continuat studiile la Şcoala Medie Baxani, unde am absolvit 10 clase. Cei 3 km până la Baxani, îi parcurgeam zilnic pe jos tur-retur, împreună cu alţi băieţi şi fete din satul nostru, fiindu-ne mai greu doar iarna şi pe vreme rea toamna târziu, sau primăvara devreme. Am fost un elev bun şi la şcoala din Baxani, absolvind 10 clase în 1984 doar cu note bune, şi plecând în acelaşi an la Chişinău, pentru a-mi continua studiile la Tehnicumul (Colegiul) de Construcţii.

A.: – ***Din grupa de studii în Armata Sovietică***

Gr.G.: – Examenele de admitere le-am susţinut cu uşurinţă devenind student la specialitatea Arhitectură. Arhitectura mi-a plăcut încă de pe băncile şcolii, pe când eram membru al cercului şcolar „Mâini dibace".

La începutul anului de studii, grupa noastră de 26 băieţi şi fete, de rând cu toate celelalte grupe din colegiu, am plecat în colhozul Abaclia, Cahul, la culesul strugurilor (acolo am văzut pentru prima dată struguri de câte 1-2 kg fiecare!). Peste puţin timp după întoarcerea din colhoz, în noiembrie 1984, am fost chemat pentru 2 ani în Armata Sovietică, în Kazahstan.

A.: – ***Dinou student la Tehnicumul de Construcţii din Chişinău.***

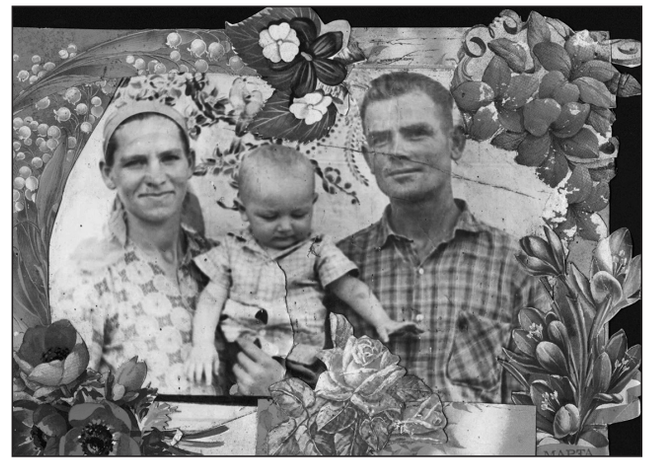
Gr.G.: – După demobilizare m-am reîntors la Tehnicumul de Construcţii din Chişinău, unde mi-am continuat studiile abia începute 2 ani în urmă. Evident, că Armata Sovietică m-a schimbat mult, despărţindu-mă pentru totdeauna de naivităţile co-

Grigore la grădiniţă

Împreună cu sora Maria, 1977

Părinţii Gheorghe şi Larisa Guţu cu fiul Grigoraş. 1967

pilăriei, care la începutul serviciului militar mai persistau în mine, călindu-mă fizic şi moral, făcându-mă, altfel spus, un bărbat adevărat.

Locuiam în căminul studenţesc bine amenajat, dispunând de bucătării şi camere pentru pregătirea lecţiilor la fiecare etaj, de spălătorie şi baie amenajate la subsol. Colegii de grupă m-au ales „staroste" (responsabil) al grupei, studiile mergeau bine, în timpul liber mă ocupam cu sportul în secţiile sportive ale Tehnicumului, mă distram cu prietenii. Învăţam cu interes şi plăcere, reuşind pe parcursul studiilor, să însuşesc fundamental obiectele de specialitate (Arhitectura, Geodezia, Urbanismul).Tema lucrarării (tezei) de Diplomă, pe care am susţinut-o excelent la absolvire, mi-a fost „Restaurarea Mănăstirii Căpriana". Practica de pregătire a lucrării am petrecut-o chiar la Mănăstirea Căpriana! Pe atunci mănăstirea era într-o stare dezastruoasă, fiind pustie şi uitată. Timp de două luni de practică, locuind chiar pe teritoriul ei, într-o încăpere adaptată de noi (eram 6 studenţi practicanţi), am reuşit să reconstruim gardul din piatră, năruit şi devastat, ce înconjura mănăstirea, păstrându-i elementele vechi originale, am schimbat de asemenea, respectând originalul, şi unele acoperişuri ale acareturilor mănăstireşti.

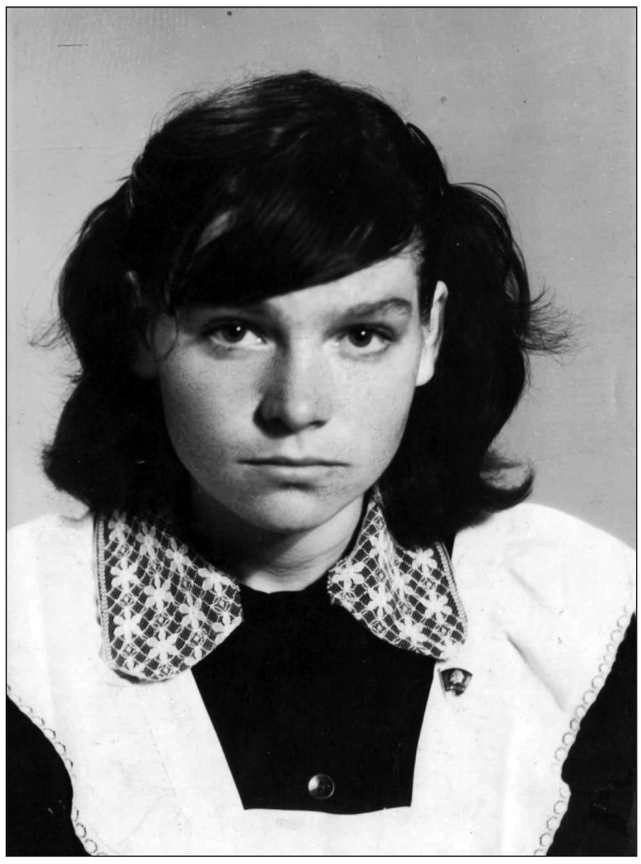
Sunt conştient de faptul, că bazele calităţilor mele profesionale de arhitect, se datorează bunilor mei profesori din Tehnicumul de Construcţii de la Chişinău, cărora le sunt şi astăzi recunoscător, în special profesorului Anatolii Fiodorovici Gărgăun (proiectarea arhitecturală). După absolvire la repartizarea de stat, fiind unul dintre cei mai buni studenţi, mi s-a propus să rămân în Chişinău la „Direcţia Principală de Urbanistică şi Arhitectură", dar am refuzat, alegând Soroca, unde m-am reîntors, deja în calitate de tânăr specialit în vara lui 1989.

A.: – ***Arhitect în Biroul orăşenesc de Arhitectură din Soroca.***

Gr.G.: – Poate cea mai serioasă cauză, că nu am acceptat să rămân în capitală unde evident, mi se deschidea calea unei cariere profesionale deosebite, a fost dorinţa de a fi mai aproape de părinţi. Dar a contat şi faptul, că de la Soroca am avut chemare oficială a Comitetului Executiv al oraşului, împreună cu prietenul-coleg-consătean al meu, de asemenea absolvent-arhitect al Tehnicumului, Gheorghe Tcaci. Conducerea de atunci a oraşului, Preşedintele CE Anatolie Chişner şi Arhitectorul-şef Iurie Croitor, ne-au întâlnit bucuroşi, căci aveau nevoie acută de specialişti în domeniu, cu atât mai mult că noi, eu şi Gheorghe, eram soroceni. M-au numit în funcţia de arhitect la Biroul orăşenesc de Arhitectură, responsabil pentru proiecte de diferite clădiri, blocuri de locuit până la 3 etaje, staţii ale transportului urban, anexe, acareturi, mobilă casnică (mese, scaune, dulapuri, etc.), diferite reconstrucţii. În cadrul acelui Birou orăşenesc de Arhitectură activau 8 specialişti: Sauşev Oleg Victorovici – şeful Biroului; Liviu Cuţescu, Gheorghe Tcaci, Grigore Guţu – arhitecţi; Victor Snițchi – topograf; Mihail Costin – inginer; Marina Calimenco şi Tatiana Mardari – tehnicieni. De lucru era destul, salariul lunar variind între 100-140 ruble, pe atunci asta fiind o leafă medie.

Elev la şcoala din Baxani, 1984

Sora Maria.1984.

În perioada acelor ani (1989-1991), RSSM deveni Republică Independentă. Relaţiile economice s-au liberalizat şi atunci Biroul nostru, la începutul anului 1991, trecu la autogestiune. Situaţia economică se mai ţinea încă favorabilă şi comenzile de lucru pentru birou erau destul de numeroase, încât câştigul crescuse până la 500-600 ruble lunar. Din păcate însă, deja peste un an în 1992, economia RM prăbuşindu-se complet, Biroul a rămas lipsit de comenzi şi eu am fost nevoit să-l abandonez, angajându-mă în funcţia de Şef, Secţia Construcţii Capitale la Fabrica de Tricotate din Soroca,

A.: – ***Şef Secţie Construcţii Capitale la Fabrica de articole tricotate, Soroca.***

Gr.G.: – Fabrica de articole tricotate (director E. Martâniuc) din Soroca, întreprindere de însemnătate unională (URSS), cu toate că URSS nu mai exista, mai continua să funcţioneze plenar, în baza vechilor relaţii de parteneriat cu unele ex-republici ale URSS. Secţia Construcţii Capitale, şef al căreia am fost angajat, dispunea de vreo 80 de muncitori şi specialişti (zidari, sudori, betonişti, tâmplari, zugravi, tencuitori, etc.) în frunte cu Mihail Gâtlan – şef de şantier. Evident, că în perioada anilor de după 1992, construcţii capitale nu se mai iniţiau, inclusiv de fabrică, Secţia noastră ocupându-se doar de reparaţiile capitale şi curente în cadrul fabricii.

Situaţia economică a RM se înrăutăţea din an în an, odată cu asta rostogolindu-se spre faliment şi toate întreprinderile industriale din republică, inclusiv fabrica soroceană de tricotate. În primăvara anului 1994, primarul de Soroca A. Chişner m-a invitat să preiau funcţia de arhitect-şef al oraşului în locul lui Anatolie Podborschi, care iniţiase un business particular. Am acceptat doar peste 4 luni, cântărind bine prezentul şi viitorul vag al Secţiei de Construcţii Capitale a fabricii unde lucram şi convingându-mă că nu are perspective de ameliorare a situaţiei critice în care se găsea. La 1 septembrie 1994 am plecat din funcţie, preluând postul de arhitect-şef al oraşului Soroca, funcţie pe care o deţin şi astăzi.

A.: – ***Arhitect-şef al oraşului Soroca.***

Gr.G.: – Au trecut 18 ani de activitate, perioadă în care oraşul şi primăria lui, în cadrul căreia muncesc, au reuşit, uneori cu foarte mari dificultăţi, să depăşească crizele acute prin care a trecut şi întreaga republică. Am activat în această perioadă împreună cu următoarii primari ai oraşului şi adjuncţii lor pentru construcţii şi gospodărie: A. Chişner, A. Ilieş – (1994-1995); I. Trofimov, P. Dubneac – (1995-1999); A. Prisacari, I. Spinei, apoi M. Popovschi (1999-2003); M. Popovschi, S. Nastas (2003-2007); V. Său,I. Spinei (2007-2011), acum primar fiind E. Bodnarenco, iar adjunct M. Grabciuc.

Cu sora Maria, Chişinău, 1987.

FAMILIA GUTU

1

2

5

3

4

6

8

7

9

10

1. – Soţii Grigore şi Elena Guţu 2,6 – Grigore în copilărie şi adolescenţă 3,8. – Fiul Vadim 4. – Împreună cu I. Pascal (al doilea din stânga) autorul monumentului Lumânarea Recunoştinţei . 5. – Grigoraş împreună cu părinţii 7. – Arhitectorul Grigore Guţu 9,10. – Elena şi Grigore Guţu

LUCRĂRI ARHITECTURALE DE GRIGORE GUȚU

1

2

3

4

5

6

7

8

9

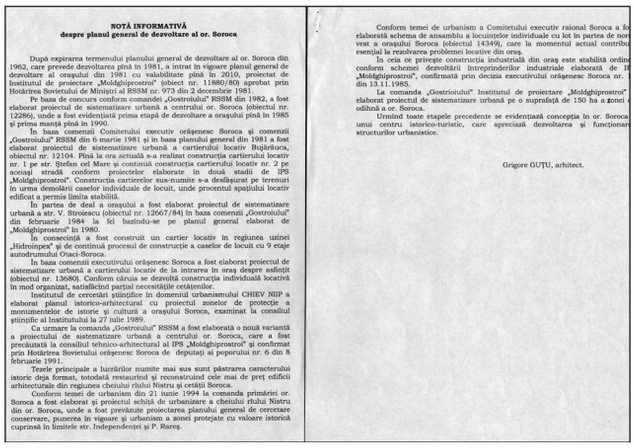

10

1. – Centru Comercial 2. – Aleea clasicilor, 3. – Casă individuală de locuit 4. – Interior design 5. – Casă de locuit 6 – Monument în memoria sinistraţilor, Soroca 7. – Casă de locuit 8. – Terasă de vară 9. – Pansionatul „Victoria” Soroca 10. – Faţadă, birou

Probleme au fost foarte multe, arhitectul oraşului având în permanenţă de lucru.

A.: – ***Care este imaginea arhitecturală a oraşului Soroca ?***

Gr.G.: – Dacă m-aş referi la construcţiile din oraşul Soroca, aş menţiona, cu mare regret, că foarte puţine clădiri sau complexe arhitecturale sorocene, dau un impact,o impresie vizual-emoţională plăcută. În oraş nu s-a cristalizat un concept arhitectoral postbelic. Unul din motive poate fi considerat şi lipsa unei legislaţii mai dure în domeniu – mă refer la lipsa sancţiunilor pentru demolarea clădirilor de patrimoniu; intervenţiile neautorizate în construcţii; nerespectarea formelor şi coloristicii construcţiilor. M-aş putea referi la un şir de clădiri sorocene de patrimoniu, care au suferit modificări nejustificate: clădirea unde este amplasată Arhiva raională, clădirea fostului corp didactic (anii 1930) (azi teatrul „V. Apostol” şi biblioteca „Basarabia”), clădirea fostei

NOTĂ INFORMATIVĂ
despre planul general de dezvoltare al or. Soroca

După expirarea termenului planului general de dezvoltare al or. Soroca din 1962, care prevede dezvoltarea până în 1981, a intrat în vigoare planul general de dezvoltare al oraşului din 1981 cu valabilitate până în 2010, proiectat de Institutul de proiectare „Moldghiprostroi" (obiect nr. 11880/80) aprobat prin Hotărîrea Sovietului de Miniştri al RSSM nr. 973 din 2 decembrie 1981.

Pe baza de concurs confirm comandat „Gostroiului" RSSM din 1982, a fost elaborat proiectul de sistematizare urbană a centrului or. Soroca (obiectul nr. 12286), unde a fost evidenţiată prima etapă de dezvoltare a oraşului până în 1985 şi prima maşă până în 1990.

În baza comenzii Comitetului executiv orăşenesc Soroca şi comenzii „Gostroiului" RSSM din 6 martie 1981 şi în baza planului general din 1981 a fost elaborat proiectul de sistematizare urbană a cartierului locativ Bujăruca, obiectul nr. 12104. Pînă la ora actuală s-a realizat construcţia cartierului locativ nr. 1 pe str. Ştefan cel Mare şi continuă construcţia cartierului locativ nr. 2 pe aceiaşi stradă conform proiectelor elaborate în două stadii de IPS „Moldghiprostroi". Construcţia cartierelor sus-numite s-a desfăşurat pe teremuri în urma demolării caselor individuale de locuit, unde procentul spaţiului locativ edificat a permis limita stabilită.

În partea de deal a oraşului a fost elaborat proiectul de sistematizare urbană a str. V. Stroiescu (obiectul nr. 12667/84) în baza comenzii „Gostroiului" din februarie 1984 la fel bazându-se pe planul general elaborat de „Moldghiprostroi" în 1980.

În consecinţă a fost construit un cartier locativ în regiunea uzinei „Hidroinpex" şi de continuă procesul de construcţie a caselor de locuit cu 9 etaje ausodrumului Otaci-Soroca.

În baza comenzii executivului orăşenesc Soroca a fost elaborat proiectul de sistematizare urbană a cartierului locativ de la intrarea în oraş despre aeroport (obiectul nr. 13680). Conform cărora se dezvoltă construcţia individuală locativă în mod organizat, satisfăcînd parţial necesităţile cetăţenilor.

Institutul de cercetări ştiinţifice în domeniul urbanismului CHIEV NIIP a elaborat planul istorico-arhitectural cu proiectul zonelor de protecţie a monumentelor de istorie şi cultură a oraşului Soroca, examinat la consiliul ştiinţific al Institutului la 27 iulie 1989.

Ca urmare la comanda „Gostroiului" RSSM a fost elaborată o nouă variantă a proiectului de sistematizare urbană a centrului or. Soroca, care a fost precăutată la consiliul tehnico-arhitectural al IPS „Moldghiprostroi" şi confirmat prin Hotărîrea Sovietului orăşenesc Soroca de deputaţi ai poporului nr. 6 din 8 februarie 1991.

Tezele principale a lucrărilor numite mai sus sunt păstrarea caracterului istoric deja format, totodată restaurîrii şi reconstruirii celr mai de preţ edificii arhitecturale din regiunea cheilui rîului Nistru şi cetăţii Soroca.

Conform temei de urbanism din 21 iunie 1994 la comanda primăriei or. Soroca a fost elaborat şi proiectul schiţă de urbanizare a cheilui rîului Nistru din or. Soroca, unde a fost prevăzute proiectarea planului general de cercetare conservare, punerea în vigoare şi urbanism a zonei protejate cu valoare istorică cuprinsă în limitele str. Independenţei şi P. Rareş.

Conform temei de urbanism a Comitetului executiv raional Soroca a fo elaborată schema de ansamblu a locuinţelor individuale cu lot în partea de nor vest a oraşului Soroca (obiectul 14349), care la momentul actual contribu esenţial la rezolvarea problemei locative din oraş.

În ceia ce priveşte construcţia industrială din oraş este stabilită ordine conform schemei dezvoltării întreprinderilor industriale elaborată de IP „Moldghiprostroi", confirmată prin decizia executivului orăşenesc Soroca nr. din 13.11.1985.

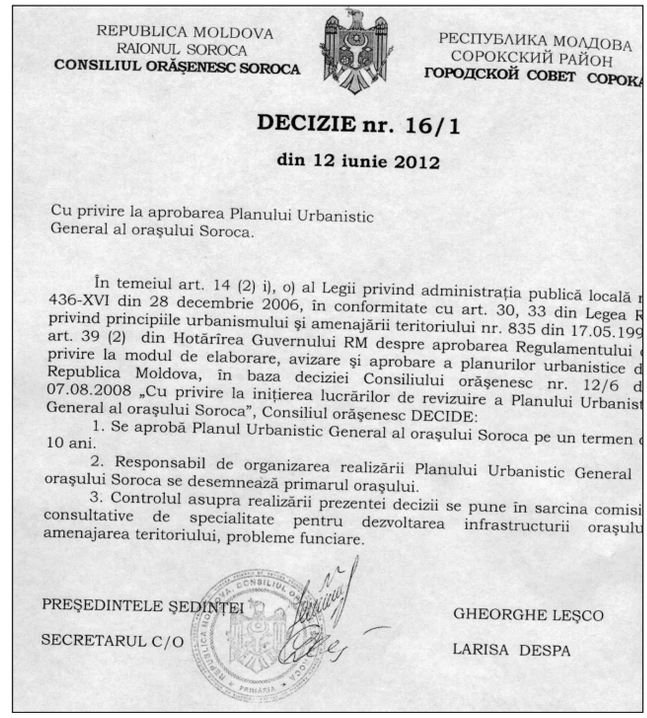
La comanda „Gostroiului" Institutul de proiectare „Moldghiprostroi" elaborat proiectul de sistematizare urbană pe o suprafaţă de 150 ha a zonei odihnă a or. Soroca.

Urmînd toate etapele precedente se evidenţiază concepţia în or. Soroca unui centru istorico-turistic, care apreciază dezvoltarea şi funcţionar structurilor urbanistice.

Grigore GUŢU, arhitect.

Planul General de dezvoltare Soroca. 1981

Farmacii centrale (astăzi aparţinând Muzeului de etnografie din Soroca). Un şir de case de pe str. Independenţei şi de pe alte străzi ale oraşului, au fost lipsite, în mod conştient sau inconştient de diverse elemente decorative, de cornişele de cărămidă, în favoarea materialelor moderne, utilizate neadecvat. Aşadar, constatăm că ansamblurile arhitecturale în urbea noastră se întâlnesc răzleţ, mai mult acolo, unde nu s-a abuzat cu noile constricţii. Vreau să remarc un detaliu FOARTE IMPORTANT: la fiecare etapă de dezvoltare a oraşului persoanele cu funcţii de răspundere în organele administrative au investit mult în lucrări de construcţie şi amenajare, dar aproape niciodată nu au solicitat acordul Consiliului urbanistic al oraşului, nu au respectat opinia specialiştilor în domeniu! Anume aceasta a dus la fragmentizarea arhitecturală a oraşului, iar investiţiile n-au creat imaginea cuvenită a unui oraş cu Cetate medievală. Apropo, nu pot să nu remarc faptul, că am asistat la discuţii fundamentate pe criterii

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL SOROCA
CONSILIUL ORĂŞENESC SOROCA

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СОРОКСКИЙ РАЙОН
ГОРОДСКОЙ СОВЕТ СОРОКА

DECIZIE nr. 16/1

din 12 iunie 2012

Cu privire la aprobarea Planului Urbanistic
General al oraşului Soroca.

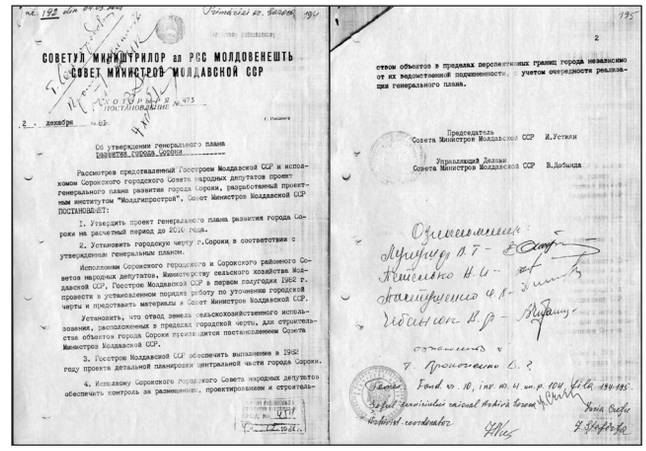
În temeiul art. 14 (2) i), o) al Legii privind administraţia publică locală r
436-XVI din 28 decembrie 2006, în conformitate cu art. 30, 33 din Legea R
privind principiile urbanismului şi amenajării teritoriului nr. 835 din 17.05.199
art. 39 (2) din Hotărîrea Guvernului RM despre aprobarea Regulamentului
privire la modul de elaborare, avizare şi aprobare a planurilor urbanistice d
Republica Moldova, în baza deciziei Consiliului orăşenesc nr. 12/6 d
07.08.2008 „Cu privire la iniţierea lucrărilor de revizuire a Planului Urbanist
General al oraşului Soroca", Consiliul orăşenesc DECIDE:

1. Se aprobă Planul Urbanistic General al oraşului Soroca pe un termen
10 ani.
2. Responsabil de organizarea realizării Planului Urbanistic General
oraşului Soroca se desemnează primarul oraşului.
3. Controlul asupra realizării prezentei decizii se pune în sarcina comisi
consultative de specialitate pentru dezvoltarea infrastructurii oraşulu
amenajarea teritoriului, probleme funciare.

PREŞEDINTELE ŞEDINŢEI — GHEORGHE LEŞCO

SECRETARUL C/O — LARISA DESPA

Aprobarea Planului Urbanistic Soroca 2012-2022

СОВЕТУЛ МИНИСТРИЛОР ал РСС МОЛДОВЕНЕШТЬ
СОВЕТ МИНИСТРОВ МОЛДАВСКОЙ ССР

Со утверждении генерального плана
развития города Сороки

Рассмотрев представленный Госстроем Молдавской ССР и исполкомом Сорокского городского Совета народных депутатов проект генерального плана развития города Сороки, разработанный проектным институтом "Молгипрострой", Совет Министров Молдавской ССР ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить проект генерального плана развития города Сороки на расчетный период до 2010 года.

2. Установить городскую черту г.Сороки в соответствии с утвержденным генеральным планом.

Исполкомам Сорокского городского и Сорокского районного Советов народных депутатов, Министерству сельского хозяйства Молдавской ССР, Госстрою Молдавской ССР в первом полугодии 1982 г. провести в установленном порядке работу по уточнению городской черты и представить материалы в Совет Министров Молдавской ССР.

Установить, что отвод земель сельскохозяйственного использования, расположенных в пределах городской черты, для строительства объектов города Сороки производится постановлением Совета Министров Молдавской ССР.

3. Госстрою Молдавской ССР обеспечить выполнение в 1982 году проекта детальной планировки центральной части города Сороки.

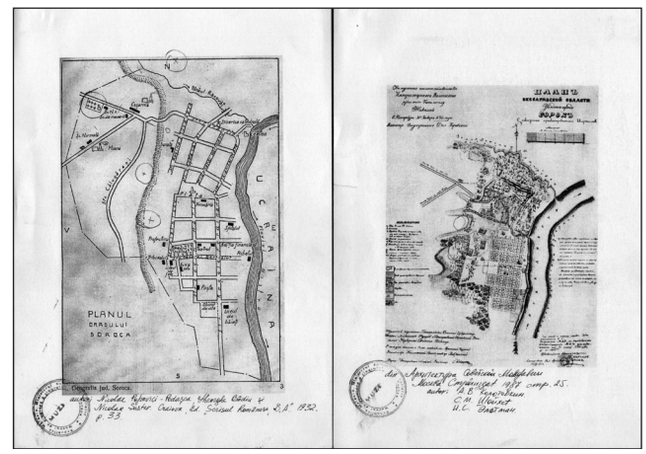
4. Исполкому Сорокского городского Совета народных депутатов обеспечить контроль за размещением, проектированием и строительством объектов в пределах перспективных границ города независимо от их ведомственной подчиненности, с учетом очередности реализации генерального плана.

Председатель
Совета Министров Молдавской ССР И.Устяну

Управляющий Делами
Совета Министров Молдавской ССР В.Добында

Fond 10, inv. nr. 4, u.p. 104, fila 190-195

Hotărârea SM al RSSM
de aprobare a Planului General Soroca. 1981

1932 ***1981***

Plan Genaral Soroca.

ştiinţifice din domeniul arhitecturii şi urbanismului abia acum, în cadrul grupului de lucru, care realizează proiectul de restaurare a Cetăţii Soroca – „Bijuterii medievale”. Într-o astfel de atmosferă trebuie să fie discutate toate proiectele de construcţie, reconstrucţie şi amenajare a terenurilor şi spaţiilor de odihnă şi agrement. Urmaşii noştri, din păcate, îşi vor exprima regretul şi nu admiraţia, vis-à-vis de investiţiile noastre materiale, financiare şi intelectuale de azi în proiectele de urbanizare, dacă nu vom ţine cont de un adevăr incontestabil: un oraş are o viaţă mult mai lungă decât o generaţie de oameni şi investiţiile la acest capitol trebuie să reziste în timp. Şi-apoi azi, când a devenit atât de dificil de obţinut mijloace financiare pentru investiţii în construcţii capitale, o realizare cu respectarea tuturor rigorilor unei urbe, ar putea înscrie numele realizatorului printre personalităţile marcante sorocene, care au creat imaginea istorică civilizată a oraşului nostru – cum ar fi familia Aleinicov. ■

Tableta de vineri

VA PUTEA NICOLAE TIMOFTE SĂ PĂSTREZE „ȘI OAIA ÎNTREAGĂ, ȘI LUPUL SĂTUL”?

De o săptămână Republica Moldova are președinte. De o săptămână domnul Nicolae Timofte este cap de afiș și oaspete mult așteptat în multiplele studiouri de televiziune, deși, după primele observaţii, Domnia sa nu prea agreează lumina reflectoarelor și insistenţa (uneori soră cu obrăznicia) ziariștilor. Este și natural să fie tocmai așa, or toată lumea dorește să afle cine este și ce intenţionează să facă pentru ţară și popor cel de-al patrulea președinte. Zicând “toată lumea” nu exagerez cu nimic – bunăoară, într-un microbuz din Soroca, după cum ne-a relatat un cititor al “Observatorului”, a avut loc o altercaţie dintre doi pasageri, unul dintre care îl lăuda pe președintele proaspăt ales, iar altul se frăsuia că nici măcar nu a auzit de el (și bine că nu a auzit, fiindcă aceasta înseamnă că nu a fost certat cu legea) și că nu crede că cineva poate veni la putere pentru a face bine cuiva, nu doar pentru a se căpătui personal. Astfel, nu știu cum consideră alţii, dar se pare că trebuie să fii peste măsură de exigent și de chiţibușar ca să-i găsești domnului Timofte vreun cusur sau vreo pată neagră în bogata-i biografie. Modestia și cumsecădenia Dumisale nu numai că te copleșesc, dar te fac să nu crezi că poate exista așa ceva în marea politică moldovenească plină de rechini hapsâni și de vipere viclene. Asta pe de-o parte, fiindcă pe de altă parte, astăzi, ca și în cântecul despre femeia care nu trebuie să fie chiar atât de frumoasă, ar trebui să fii mai dur și mai categoric în vorbe și în acţiuni. Deși președintele a promis că va fi al tuturor, indiferent de categoria socială și de multiplele preferinţe, tare mă tem că se vor găsi persoane care îl vor împinge din urmă să întreprindă unii pași ce nu sunt în concordanţă cu viziunile, inclusiv morale, ale Dumisale, care vor încerca să îndrepte acţiunile președintelui în albia acţiunilor convenabile lor. Posibil să greșesc, poate așa prevede protocolul și alte proceduri conjuncturale, poate aceasta a fost și dorinţa domnului Timofte (deși, sincer, nu cred, fiindcă se vedea cu ochiul liber încordarea lui în vorbe și în mișcări), dar mi se pare că s-a exagerat niţel cu reflectarea vizitei președintelui la baștină – forfota și vânzoleala din jurul unui eveniment cu vădită tentă intimă (or, cum poate fi catalogată întâlnirea dintre mamă și fiu, indiferent dacă acesta este președinte sau un simplu tractorist?) ne-a amintit de unele măsuri organizatorice numite în popor „pocazuhă”. Și dacă aceste scăpări nevinovate (dacă eu am dreptate – bine, iar dacă nu am dreptate să am iertare) ce ţin de sfera extrapoliticului pot fi reparate oricând, apoi când vine vorba de politica mare datele problemei se schimbă. Bunăoară, domnului președinte îi va fi greu să fie pe placul tuturor, în special și în primul rând în ceea ce privește politica externă, inclusiv relaţiile cu vecinii mai apropiaţi și mai îndepărtaţi. Pe de-o parte, el va trebui să promoveze Programul Alianţei pentru Integrare Europeană (pe care, după cum a accentuat în repetate rânduri, îl susţine în totalitate), să nu dezamăgească prin gesturi și acţiuni niciuna din părţile componente ale AIE care sunt destul de eterogene, chiar dacă trag la același car. Pe de altă parte, domnul Timofte va trebui să ţină mereu în minte „doleanţele” grupului Dodon, care, în condiţiile acestei lumi nebune, trecătoare uneori cu tancul prin viaţa și sorţile oamenilor, vor fi greu de onorat după principiul „și oaia întreagă, și lupul sătul”. Voi aminti aici doar două din aceste „doleanţe”: aflarea în continuare a Republicii Moldova în Comunitatea Statelor Independente și cochetarea în același timp cu Uniunea Europeană și cu așa-zisa Uniune Vamală euro-asiatică – cum va demonstra domnul președinte utilitatea CSI pentru republică în general și pentru fiecare dintre noi în particular și cum va justifica corectitudinea aflării noastre în două bărci deodată? De altfel, în această ordine de idei bucură faptul că domnul Timofte și-a anunţat prima vizită la Bruxelless...

De o săptămâna Republica Moldova are președinte, un termen prea mic pentru a sesiza primele schimbări într-o parte sau alta. Acei care au crezut că îndată după investirea domnului Nicolae Timofte se vor rezolva de la sine problemele acumulate cu anii, se vor mări pensiile, salariile sau bursele mai au de așteptat, mai cu seamă că aceste majorări, precum și alte îmbunătăţiri din „pachetul social”, nu intră doar în competenţa directă a președintelui. Să avem niţică răbdare și să ne conformăm unor reguli nescrise care spun că orice șef poate fi „scos la tablă” numai după 100 de zile de aflare în funcţie. Acum este cel mai important că președintele nostru a intrat în marea familie a președinţilor europeni, iar faptul că doar comuniștii nu recunosc legitimitatea domnului Timofte răspunde la întrebarea: cine nu dorește liniște și pace în Republica Moldova? ■

„AM FĂCUT TOT POSIBILUL ŞI AM REUŞIT ÎNTR-O OARECARE MĂSURĂ, POSIBILĂ ÎN RM, SĂ AMELIOREZ SITUAŢIA SOCIAL-ECONOMICĂ ŞI SOCIAL – CULTURALĂ DIN RAION”

Mircea MARTÂNIUC

Născut la 3 august 1948 în satul Mereşeuca, Ocniţa. Preşedinte al Raionului Soroca (2007-2011); Contabil-economist; Magistru în administrare publică; Consilier în Consiliile orăşenesc şi raional Soroca.

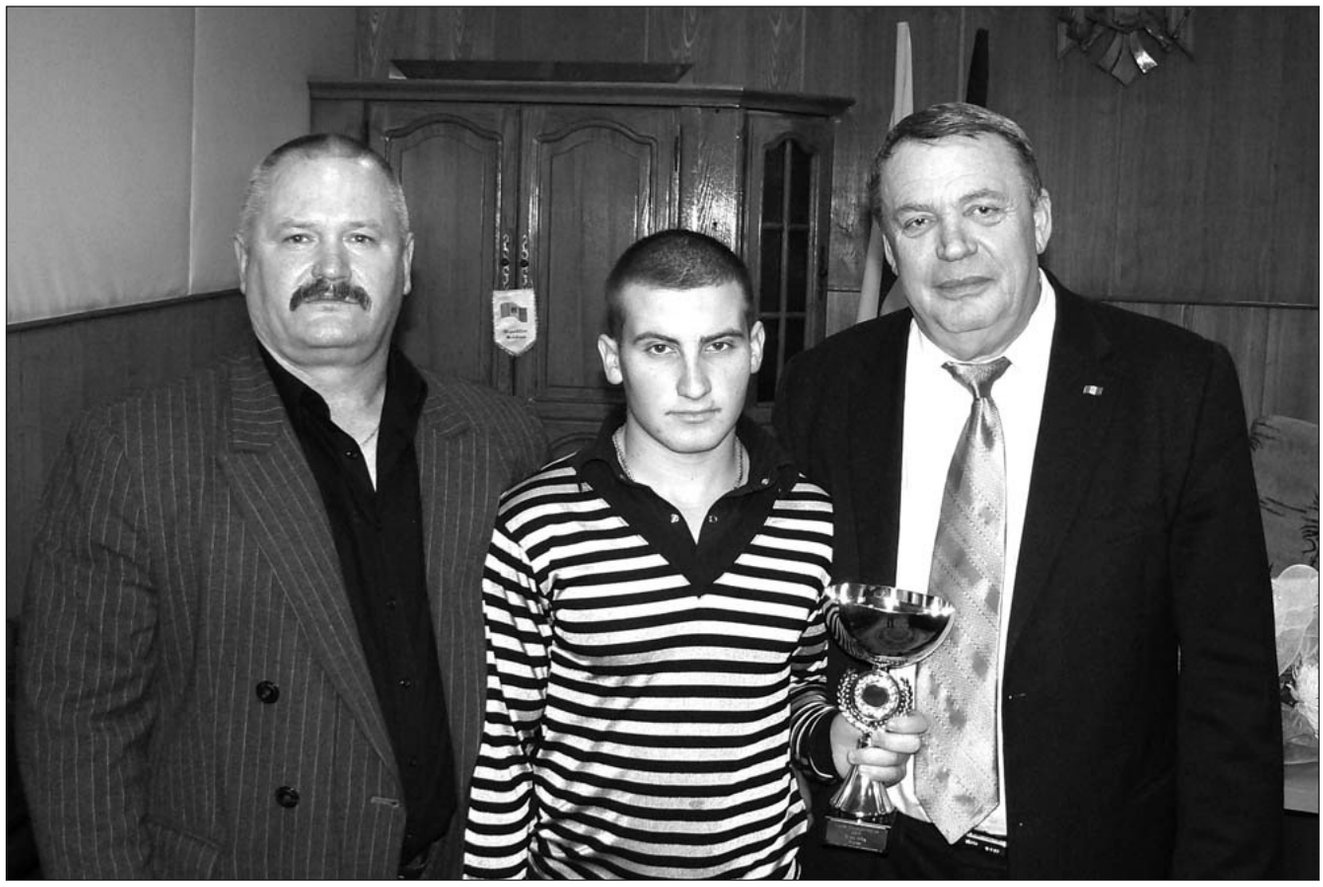
FIŞIER BIOGRAFIC

1955-1966 – Elev, şcoala medie Mereşeuca – 8 clase, Verejeni – 11 clase, Ocniţa.
1966-1970 – Student, facultatea ingineri – economişti, Institutul Politehnic „S. Lazo”, Chişinău.
1970-1977 –(succesiv) Inspector Superior, şef Secţie Venituri, şef adjunct al Secţiei Financiare, Comitetul Executiv Raional Criuleni.
1973-1975 – Serviciul în Armata Sovietică.
1977-1981 – Şef Secţie Financiară, Comitetul Executiv Raional Cantemir.
1981-1998 – Şef Secţie Financiară,apoi şef Direcţie Economică Financiară, vice – preşedinte al CER, Soroca.
1998-1999 – Şef adjunct al filialei „Molagroindbanc” Soroca.
1999-2003 – Vice-preşedinte al Consiliului judeţean Soroca.
2003-2007 – Director al filialei „Moldagrosnab”, Soroca.
2007-2011 – Preşedinte al Raionului Soroca.
Din 2011 – pensionat

ALMANAH: – *Părinţii şi buneii.*

Mircea MARTÂNIUC: – Tata, Spiridon Martâniuc (1916 – 1982), cu 4 clase româneşti, a fost intendent în colhoz, având responsabilitatea să aprovizioneze gospodăria satului cu toate cele necesare, de la tehnica mare agricolă şi de transport, până la cele mai mici obiecte de cancelarie pentru birourile Cârmuirii colhozului, iar mama, Alexandra (1921-2009) a lucrat colhoznică de rând, la normele de tutun. În familie am crescut 6 fraţi: Grigore, (n.1941), pensionar, stabilit loc. Frunze, Ocniţa; Mihail, (n.1941), pensionar, stabilit la Mereşeuca; Nicolae (1950 –1964); Vladimir (n.1954) şi Gheorghe (n.1961), ambii plecaţi la lucru în S.Petersburg.

Bunelul Toader a fost unterofiţer în armata ţaristă, intendent, responsabil de aprovizionarea cu producte alimentare a regimentului. După demobilizare, în vremurile de mari tulburări şi dezmembrare totală a armatelor ruseşti în 1917, s-a pomenit stăpân pe un mare lot de scumbrie ostăşească din vânzarea căreia, îşi procură 5 ha de pământ la Mereşeuca. S-a căsătorit apoi cu Catinca, fata preotului din sat, cu care au crescut şi educat 11 copii, unul dintre care a fost tatăl meu – Spiridon. Familia numeroasă a buneilor Toader şi Catinca a înmulţit averea, procurând chiar şi o batoză (maşină de treierat) germană. Dar toată gospodăria s-a spulberat, odată cu intrarea Armatei

Împreună cu tânărul sorocean multiplu Campion la triatlon forţă Tudor Moraru şi Antrenorul Emerit Oleg Gresev. 2009

Roşii în 1940, iar în 1948, bunelul cu familia a fost ridicat şi dus la Habarovsk în Siberia, de unde nu a mai avut soarta să revină acasă, murind într-un tragic accident rutier în 1955. Acolo era şi fiul său Ion, care a tăiat un smoc din părul bunelului şi l-a adus acasă la Mereşeuca. Tatăl meu ne povestea: „Iată cum i-a fost să moară, prin străinătăţi, că n-a vrut să se ascundă în 1948, când ridicau şi duceau în Siberia pe cei mai buni gospodari ai satului.” – „De ce să mă ascund?” – zicea el – „Nu mă tem de nimeni, căci am muncit şi agonisit pentru copii mei, o viaţă”. Bunica Catinca, care a decedat în 1963 şi unchiul Ion – fratele lui tata – s-au reîntors, povestindu-ne câte au avut de tras, fără nici o vină.

Buneii de pe mama, Pavel şi Anica Ciumac, nu au fost ridicaţi, dar au avut o soartă nu mai puţin tragică. Bunelul a murit de cancer la spital la Chişinău în 1952, tatăl meu înmormântându-l acolo în cimitirul orăşenesc, pentru că nu a putut găsi bani pentru a-l aduce la Mereşeuca. Astăzi nu se mai ştie pe unde este mormântul lui.

A.: – ***Copilărie în colhoz.***

M.M.: – În anii pe când eram un puşti, dar deja conştient de cele ce se întâmplau în jurul meu, colhozul satului era o gospodărie bine aşezată şi consolidată. Locuitorii satului erau membri ai colhozului cu carnete de trudozile, fiind obligaţi să iasă la lucru zilnic, fiecare la locul său. Tatăl meu a lucrat o vreme la cariera din satul vecin (3 km) Volcineţ apoi, numit „zavhoz” (intendent) în colhozul nostru, mergea zilnic la serviciu, fiind reponsabil de aprovizionarea satului cu toate cele necesare.

Mama a fost colhoznică de rând şi avea norme de tutun, sfeclă, floarea soarelui, porumb, îngrijind de ele de la prăşit, până la recoltare. De lucru era mult şi copiii satului erau luaţi de ajutor la diferite lucrări: la plivit, rărit, la „razborca” sfeclei de zahăr, la strâns şi pănuşit tutunul, etc. Mai aveam grijă şi de vietăţile de pe lângă casa noastră – o vacă, 2 capre, găini, raţe, gâşte... Părinţii ne cruţau totuşi, făcându-ne timp şi pentru joacă. O plăcere deosebită îmi făcea să-mi vizitez bunelul Pavel (Ciumac) la legumăria sa de 2 citire (36 ari), de lângă iaz. Eram micuţ încă, să fi avut vreo 4-5 anişori şi bunelul mă urca să mă „cătăi” pe un căluţ orb, care învârtea cuminte la „chirat”, un agregat de pompat apa din iaz, pentru udatul grădinii.

A.: – ***Elev la şcoala din Mereşeuca.***

M.M.: – Când am mers la şcoală, tata mi-a cumpărat de la Movilău o uniformă şcolărească albastră, uimitor de frumoasă, cu chipiu ca la Lenin, cu care mă fuduleam nemaipomenit, iar copiii mă numeau invidios, nu ştiu dece, „austriacul”. Am iubit de la bun început şcoala, având peste tot note de 5. Erau fireşte şi mici probleme, fiindu-mi foarte greu, de exemplu, să pronunţ clar şi corect prenumele lui

Cu preşedintele interimar al RM, M.Ghimpu, Soroca 2009

Stalin, pe atunci încă „sfânt” – Iosif Visarionovici – fapt pentru care prima mea învăţătoare, nana mea de botez, Eleonora Deomidovna Bairac-Martâniuc, îmi da cu rigla peste palmă. Îmi mai amintesc şi acum cu căldură de Liulica Vladimir Ivanovici – directorul şcolii; Bairac Gheorghe Ivanovici – (şef studii, fizica, matematica); Bairac Tamara Ivanovna – (limba franceză); Cibotari Stanislav Ivanovici (chimia).

După absolvirea a celor 8 clase a şcolii din Mereşeuca tata a insistat să merg la Şcoala Profesională (GPTU) din Târnova, Donduşeni, să mă fac tractorist.

A.: – ***Şcoala medie Verejeni şi troleibuzele din Chişinău!***

M.M.: – Erau depuse deja actele la ŞP din Târnova, când Stelian Stepanovici Lisnic, tânăr profesor de chimie şi prietenul meu de sport (baschet fotbal, volei), din şcoala Mereşeuca, a reuşit să-l convingă pe tata, să-mi permită să continui studiile (clasele 9-11) la Şcoala Medie Verejeni, sat la 5 km de Mereşeuca, spre care făceam zilnic naveta pe jos, sau cu bicicleta. Fiind în cl. X-a, împreună cu încă 3 prieteni-colegi, citind într-un ziar un anunţ de admitere la o şcoală de şoferi pentru troleibuz din Chişinău, am hotărât să ne încercăm norocul, devenind şoferi de troleibuz la Chişinău! Ştiam că părinţii nu ne vor lăsa, mai întâi pentru că aveau pentru noi cu totul alte planuri, apoi pentru că era iarnă şi un ger de crăpau pietrele. Am hotărât totuşi să plecăm fără ştirea părinţilor, luând toţi 4 drumul cu trenul spre Otaci unde mai întâi ne-am făcut la „ZAGS” (Oficiul Stării Civile) duplicate ale metricilor de naştere, depunând cereri de pierdere ale celor originale. Prietenul care-mi îndeplinea ancheta, mi-a schimbat involuntar prenumele Miron, care eram oficial, în Mircea – cum mă numea tot satul, astfel rămânând şi astăzi. Spre fericirea noastră, citind încă odată anunţul din ziar, înainte de a ne îmbarca în tren spre Chişinău, ne-am dumerit, că la şcoala de troleibuze erau admişi doar cei cu domiciliu în Chişinău sau în suburbiile lui. Cuprins de tristeţe că nu voi putea deveni şofer de troleibuz, m-am întors acasă la Mereşeuca, continuându-mi cu mult succes studiile la şcoala medie Verejeni.

A.: – ***Institutul Politehnic, Chişinău.***

M.M.: – După absolvirea a XI clase am convenit, împreună cu tata, să încerc la Institutul Politehnic, Facultatea de Mecanică şi în iulie 1966 am zburat cu avionul (45 minute de zbor cu „cucuruznic”- cul – 5 ruble biletul) din Otaci spre Chişinău La facultatea Mecanică era un concurs extraordinar – 22 candidaţi pe loc de studii! Şansele mele erau destul de modeste şi atunci când s-a anunţat că la Facultatea Economie sunt doar câte 8 candidaţi pe un loc, mi-am mutat imediat actele. Reuşind examenele de admitere la Economie, am devenit student al Institutului Politehnic, specialitatea Contabil-economist. Ai mei s-au bucurat mult, căci ar fi fost o mare ruşine în sat, unde mă cunoşteau ca pe un băiat dezgheţat şi eminent, din familie bună de gospodari, să nu fi reuşit să intru la Institut (în acel an am devenit student doar eu – unicul din tot satul!).

M-au cazat la căminul din strada Frunze, centrul oraşului. În grupa mea de 26 tineri şi tinere, mulţi dintre băieţi fiind cu armata făcută, m-au ales starostе (responsabil). Curatorul grupei noastre, Ludmila Ivanovna Lunchevici, rudă cu vestitulul muzicant Serghei Lunchevici, o femeie foarte cumsecade şi blândă, ne susţinea în toate, noi fiind băieţi de la ţară şi având fireşte nevoie de sfaturile ei valoroase – de la modalităţile de a duce corect un conspect, până la modul în care trebuie să ne îmbrăcăm la 4 ace! Învăţam cu uşurinţă, fiind printre primii în grupă şi la curs. La examenele sesiunilor intram întotdeauna ultimul, ajutându-mi cu sfaturi colegii şi asigurând astfel, în calitate de şef de grupă, prezentarea la examene a întregii grupe. Obiectele de specialitate se predau în limba rusă, în română (moldovenească) citindu-ni-se doar istoria PCUS, comunismul ştiinţific. Învăţam şi conspectam toate lucrările lui V.I. Lenin, K. Marx, F. Engels. Asta nu ne deranja deloc şi ne străduiam cu toţii să urmăm

Împreună cu noii Cetăţenii de Onoare ai raionului Soroca proaspăt investiţi: de la stânga, în rândul întâi: V.Lupuşor, N.Branişte, H.Sochircă, M.Martâniuc (preşedinte al raionului Soroca), A.Florea, P.Cebotari. 2010

învăţăturilor comuniste, crezând sincer în dogmele sistemului. Profesorii şi conducerea institutului aveau o atitudine părintească faţă de noi şi asta mă face să-mi amintesc cu recunoştinţă de unii din ei: Rădăuţan Serghei Ivanovici (Rector); Mocanu Ivan Ivanovici (Decan, Finanţele URSS); Jurahovschii Piotr Ivanovici (Analiza financiară a întreprinderilor); Storojinschii Ivan Ivanovici (Comunismul ştiinţific). În timpul vacanţelor de vară lucram în detaşamente studenţeşti de construcţii în Kazahstan sau alte periferii îndepărtate ale URSS, câştigând astfel bani destul de buni (peste 1000 de ruble în 2 luni de vară!). Deci, puteam să-mi permit pe parcursul anului haine şi încălţăminte de import, pe atunci un lux accesibil nu pentru fiecare!

A.: – ***Inspector superior la Secţia Finanţe a CER Criuleni.***

M.M.: – Am fost un student silitor şi am absolvit foarte bine, având şansa să rămân la lucru în Chişinău, dar s-a întâmplat cu totul altfel. La repartizare, fiind deja căsătorit, doream un loc de lucru cu apartament şi am refuzat Tehnicumul Industrial din Chişinău (profesor de tehnică de calcul), preferând Criulenii, în funcţie de Inspector superior pe buget în Secţia Finanţe a Comitetului Executiv Raional, unde mi s-a promis apartament cu 2 odăi, în termen de 1 lună şi loc de muncă pentru soţia Ecaterina, care urma să absolvească Institutul Politehnic peste un an.

La Criuleni m-au cazat provizoriu la hotel. Sâmbăta şi duminica plecam la Chişinău, unde aveam împreună cu Ecaterina o cameră la subsolul căminului din strada Florilor. De lucru aveam foarte mult – elaboram de unul singur bugetul raional pentru anul 1971, dat fiind faptul că în Secţia Financiară Criuleni doar eu şi economistul superior (colega mea de Institut), aveam studii superioare corespunzătoare. Trecuse deja o lună, dar apartamentul promis nu mi se da. Evident, că eram supărat şi am hotărât să-i las şi să plec, dar au reuşit totuşi să mă reîntoarcă, la insistenţa Ministerului de Finanţe şi atunci am intrat cu pretenţii pentru apartamentul promis, la Primul Secretar al CR PCUS, Criuleni. Abia după această vizită mi-au dat un apartament cu 2 camere.

Peste un an, a sosit soţia mea Ecaterina în funcţia de Economist superior pe buget, eu fiind avansat Şef al Inspecţiei Veniturilor de Stat, adjunct al şefului Secţiei Financiare Criuleni.

Înmânarea legitimaţiei de Cetăţean de Onoare al r. Soroca Stareţului Mănăstirii Cosăuţi Arhimandrit Ieronim Palii. 2008

După 3 ani, acolo la Criuleni, la 2 iulie 1973, s-a născut primul nostru copil – fiica Oxana. În aceeaşi lună, am fost chemat pentru 2 ani, ofiţer în Armata Sovietică.

A.: – ***Ofiţer – economist în Armata Sovietică, Orientul Îndepărtat.***

M.M.: – La naşterea fiicei am umplut maternitatea raională cu trandafiri, aduşi de la florăria raională din Oniţcani. Eram foarte fericit şi nu-mi ardea deloc atunci să plec în armată. Mai mult nici autorităţile raionale, nici Ministerul Finanţelor, fiind cointeresaţi să rămân la Criuleni, nu doreau asta, încercând să mă absolvească, dar nu le-a reuşit. Deci am plecat cu trenul la Vladivostok, la dispoziţia Conducerii Flotei Militare Maritime a Orientului Îndepărtat. Am fost numit Şef al Serviciului Finanţe (funcţie de colonel, cu salariu de 1200 ruble lunar) al Bazei Militar-Maritime în localitatea Nahodka, la 3 km de localitatea Kuzimino.

Aveam deci un serviciu militar în cadrul specialităţii mele şi posibilitatea de a-mi chema soţia, împreună cu copilul, având şi nişte condiţii satisfăcătoare de trai. Acolo, la Nahodka, s-a născut al doilea nostru copil – fiul Oleg. După un timp, dat fiind faptul că Orientul Îndepărtat nu este Moldova noastră de rai, Ecaterina hotărâ să se reîntoarcă la Criuleni.

A.: – ***Şef al Secţiei Raionale Finanţe, Cantemir.***

M.M.: – După AS am revenit la Criuleni, unde mă aştepta Ecaterina cu cei 2 copii ai noştri. Autorităţile locale m-au primit cu bucurie, numindumă Şef al Inspectoratului Raional Fiscal, adjunct al Şefului Secţiei Finanţe. Timp de 2 ani, până în primăvara anului 1977, am avut diferite oferte de lucru, inclusiv la Centrul de Calcul Chişinău, dar autorităţile criulenene şi Ministerul de Finanţe al RSSM nu-mi permiteau nicidecum să plec. La formarea în 1977 a noilor raioane ale RSSM, Kutuzov (Ialoveni) şi Cantemir, am fost chemat la Ministerul Finanţelor şi numit Şef al Secţiei Raionale Finanţe, Cantemir. Noul centru raional, unde am venit fără familie, s-a dovedit a fi o mică localitate cu doar 1397 locuitori, fără structurile şi spaţiile necesare pentru o administrare raională eficientă. Nu erau nici cadrele necesare pentru crearea Secţiei Financiare. Iniţial, pe contul raional au fost transferate 500 mii ruble, pe care urma să le administrez, în vederea înfiripării noilor structuri administrative.

Locuiam la micul hotel local. Spaţiu pentru Secţie nu aveam, lucrând într-o odaie în Casa de Cultură. Timp de jumătate de an am reuşit totuşi să angajez cele 18 unităţi de personal ale Secţiei şi am continuat să lucrăm, finanţând proiectele raionale. În acelaşi an, în luna aprilie 1977, la Cantemir a sosit şi Ecaterina, aşezându-ne cu traiul într-o odaie a unui apartament cu 2 odăi, alta fiind foarte umedă, inutilizabilă pentru trai. Soţia a fost numită în funcţia de Preşedinte al Comisiei de Planificare, Cantemir. Primul buget raional, elaborat de noi pentru anul 1978, a constituit 3 milioane 175 mii ruble.

Ca la orice început de cale, probleme erau foarte multe, iar lipsa unor condiţii elementare de lucru şi de trai, lipsa cadrelor calificate, stopa procesul de dezvoltare a raionului. Conducerea RSSM acorda noului raion o atenţie şi o susţinere deosebită şi eu, într-o perioadă de 4,5ani am reuşit să construiesc 2 clădiri – pentru Secţia Finanţe şi Secţia Asigurări de Stat şi să pun baza finanţării tuturor structurilor contabil-financiare din raion. Doream totuşi, să mă transfer cu lucrul şi cu traiul mai la nord, mai aproape de părinţi, încercând de câteva ori pe la Ministerul de Finanţe, dar de obicei mi se riposta: „Cito, Martâniuc, hrenovo tam? Nado rabotati poka, a potom posmotrim!”. În decembrie 1981 am plecat din nou la Minister cu speranţa că voi fi transferat de la Cantemir, lucru care, spre marea noastră satisfacţie, s-a realizat! Din mai multe raioane, care mi s-au propus, am ales Soroca, ea fiind un centru economic mai stabil şi mai bogat, comparativ cu alte raioane. Mi s-a propus şi Ocniţa – raionul meu de baştină, dar am refuzat, temându-mă de numeroasele rude care urmau să mă asalte în noua mea funcţie de şef al finanţelor raionale.

A.: – ***Şef al Secţiei Raionale Finanţe, Soroca.***

M.M.: – La 11 decembrie 1981 am sosit la Soroca, în calitate de nou Şef al Secţiei raionale Finanţe, înlocuind-o pe Prilipco Vera Antonovna, care se pensionase. Preşedinte al CE raional era Dmitrii Nicolaevici Arnaut, iar al CE orăşenesc – Anatolii Ivanovici Chişner. În cadrul Secţiei activau 27 angajaţi printre care: Ludmila Vasilievna Beregulenco – (adjunctul meu); Ludmila Condratievna Sobuţcaia – (contabul-şef); Valerii Gheorghevici Creţu – (Inspector Superior, Impozite); Lora Nicolaevna Ţurcanu (Lisnic) – (Inspector Superior, State); Valentina Fiodorovna Nazar – (Inspector Superior, Buget).

Temporar (sosisem fără familie), am locuit la hotelul „Nistru” din centrul oraşului, iar peste 2 luni, în februarie 1982, am primit apartament cu 3 odăi în cartierul Soroca Nouă, unde în aprilie sosi şi soţia cu copiii.

Soroca era un raion bogat, cu o structură economică funcţională, cu o situaţie financiară bună. Bugetul raionului se forma exclusiv din sursele locale şi constituia pentru anul 1982 – 7 milioane ruble. Activitatea Secţiei se desfăşura bine fapt, care în perioada sovietică era apreciat şi menţionat în cadrul întrecerilor socialiste. Secţia noastră s-a plasat pe primul loc în URSS (1985) la compartimentul „Îndeplinirea bugetului”, cu înmânarea drapelului roşu transmisibil unional (Perehodeaşcee crasnoe znamea). Câţiva ani la rând am deţinut acelaşi drapel şi întâietatea în RSSM. Situaţia s-a schimbat radical odată cu trecerea RM la economia de piaţă (1989-1991), când veniturile locale, care odată cu prăbuşirea economiei s-au micşorat catastrofal, au fost centralizate. Începând cu anii 1991 şi practic până astăzi, finanţele raionale au intrat în criză şi ţin, în cea mai mare măsură, de centru. Între 1999-2003 am deţinut funcţia de vicepreşedinte al Consiliului Judeţean Soroca, situaţia economico-financiară în RM, deci şi în raion, începând parcă puţin câte puţin să se amelioreze, dar odată cu venirea comuniştilor la putere în 2001 lucrurile au luat din nou o întorsătură nefavorabilă şi în 2003 am plecat din funcţie.

A.: – ***În 1988 v-aţi adresat către conducerea RSSM cu iniţiativa de descentralizare a bugetelor săteşti. Ce prevedea acest proiect şi care a fost soarta lui?***

M.M.: – Lărgirea drepturilor administraţiilor publice locale de nivelul I, fostele soviete săteşti, era permanent în cerinţa funcţionarilor locali. Finanţările sovietelor săteşti se efectuau prin contabilitatea centralizată a bugetului raionului în care lucrau 7 persoane; paralel funcţiona contabilitatea centralizată a Secţiei raionale de Învăţământ unde lucrau peste 60 de contabili. O situaţie analogică era şi în Secţiile raionale Cultură şi Ocrotirea sănătăţii, care finanţau organizaţiile ramurale în teritoriile săteşti. Preşedinţii Sovietelor săteşti erau ca nişte supuşi la dispoziţia şefilor, care trebuiau să aplice ştampila aprobând diferite documente financiare, de conţinutul şi valoarea cărora, habar nu aveau. Era caraghios să-i vezi „smirno” în birourile conducătorilor colhozurilor şi sovhozurilor de pe atunci!

Înţelegând seriozitatea acestei probleme, m-am adresat preşedintelui CE Raional D. N. Arnaut, cu propunerea de a încerca descentralizarea finanţelor în raion, convingându-l să accepte proiectul meu, după care am expediat împreună o adresare către Sovietul Miniştrilor al RSSM. Peste puţin timp Biroul Sovietului de Miniştri a organizat o şedinţă specială la care am fost ascultat cu propuneri în detalii despre posibilitatea descentralizării, metodele şi rezultatele, care se aşteptau, principalul accent fiind pus pe necesitatea finanţării tuturor organizaţiilor bugetare în teritoriile administrative subordonate din bugetele locale şi formarea bazei de

FAMILIA MARTÂNIUC

2

3

1

6

4

5

7

1. – Soţii Mircea şi Ecaterina Martâniuc 2,3,6 – M. Martâniuc – Preşedinte al raionului Soroca 4. – M. Martăniuc la 60 ani, felicitări din partea fiului Oleg 5. – Familia Martâniuc. De la stânga: jos-fiica Oxana, Mircea şi Ecaterina cu nepoţica Sofia, ginerele Cornel. Sus – fiul Oleg cu soţia Ludmila şi fiii Petrică şi Maxim, în faţă – nepoţica Sănduţa 7. – Cu fiica Oxana

venituri din teritorii. După această şedinţă, care s-a încununat cu o Hotărâre de Guvern despre lansarea la 1 iulie 1988 a experimentului „Descentralizarea Sovietelor Săteşti în Raionul Soroca”, şeful Direcţiei Finanţe a Sovietului de Miniştri al RSSM, Dobândă, îmi spuse: „Martâniuc! Să ştii, că dacă experimentul acesta va avea succes, noi vom fi pe cai, iar dacă nu va merge, vei răspunde de unul singur!”

În aceeaşi vară proiectul a fost publicat şi în jurnalul unional „Finansî URSS” după care peste 40 de delegaţii din diferite colţuri ale RSSM şi URSS au venit la Soroca să ia cunoştinţă de experiment.

În rezultat, drepturile dar şi responsabilităţile preşedinţilor Sovietelor săteşti au crescut, fapt demonstrat prin următoarele cifre: de la 15 – 20 mii ruble a unui fost buget al Sovietului sătesc – la 200 – 300 mii ruble a noului buget, format în noile condiţii, schimbându-se şi calitatea relaţiilor dintre conducătorii satului. Îmi amintesc un caz: Preşedintele Sovietului sătesc Bulboci, Semion Danii, mă întâlneşte, îmi spune: „Mircea Spiridonovici ştii, pentru prima dată am chemat la volanta Sovietului sătesc directorul sovhozului, Petru Donţu şi a venit!” Asta era ieşit din comun, deoarece până la experiment nu directorii veneau la Soviet, ci invers, preşedinţii Sovietului la cârmuire! Au apărut firește şi multe probleme: asigurarea Sovietelor cu contabili calificaţi, instruirea corespunzătoare a preşedinţilor, formarea relaţiilor financiare între agenţii economici şi bugetele locale, interesul comun de dezvoltare a localităţilor, etc. Dar experimentul a reuşit şi metodologia formării bugetelor locale a devenit peste 2-3 ani bază, folosindu-se şi până-n prezent. Pe parcurs a crescut şi nivelul intelectual şi profesional al primarilor şi funcţionarilor primăriilor.

Dorinţa nemărginită a centrului de a distribui finanţele de sus ne-a adus iarăşi la centralizarea veniturilor, care în prezent se întorc în bugetele locale prin subvenţii şi subsidii, fapt ce aduce evident şi la centralizarea cheltuielilor bugetare – acţiuni ce se realizează în prezent (centralizarea finanţelor învăţământului, ocrotirii sănătăţii) şi se manipulează ca reforme!

A.: ***– În 2007 aţi fost ales Preşedinte al raionului Soroca.***

M.M.: – Am făcut tot posibilul şi am reuşit într-o oarecare măsură, posibilă în RM, să ameliorez situaţia social – economică şi social – culturală din raion, fapt despre care v-am relatat amănunţit în Almanahul „Soroca” – 2011. Apropo, Almanahul a fost de asemenea o iniţiativă bună, pe care am susţinut-o efectiv, în calitate de Preşedinte al raionului! ■

Tableta de vineri

NĂLUCA ALEGERILOR ANTICIPATE DIN NOU LA ORDINEA ZILEI

Săptămâna aceasta nu a limpezit în mare măsură apele din marea învolburată a politicii moldovenești, deși declaraţiile și replicile factorilor politici au dat o pâine de mâncat ziariștilor și analiștilor politici. Or, chiar dacă nu există prea multe motive pentru a afirma ceva cu certitudine, câte ceva se conturează – bunăoară, și cei mai înflăcărați adepți (autori) ai referendumului constituțional și-au exprimat, deschis sau voalat, opinia că acest exercițiu democratic ar putea fi amânat pentru vremuri mai bune și mai liniștite. (De altfel, de ce ne temem atât de tare de referendum, dacă în Elveția, de exemplu, acestea au loc aproape în fiecare lună). Nu sunt un naiv, care crede că această schimbare, observată și cu ochiul liber, de macaz este un rezultat al marșurilor de protest organizate de Iurie Roșca și Compania, al promisiunilor comuniștilor de a seconda, începând cu ziua de mâine, acțiunile protestatarilor din așa-zisul Comitet de salvare a Constituției și democrației sau un efect al epistolei trimise de liderul comunist Vladimir Voronin președintelui interimar Marian Lupu, – aceste acțiuni mi se par prea minore în comparație cu sarcinile majore care stau astăzi în fața guvernării. Probabil (aș vrea să cred că este tocmai așa și nu și-a băgat Michiduță coada și aici), meritul cel mare aparține societății civile care, prin reprezentanții săi cei mai instruiți, a fost convingătoare în relațiile cu clasa politică. Pe de altă parte, acei care au promovat și promovează în continuare ideea referendumului nu au motive, în caz de eșuare a tentativei, să-și toarne cenușă pe cap – se mai întâmplă la moldoveni ca, în scopuri nobile, limba s-o ia înainte. Mai cu seamă că domnul Mihai Ghimpu, politicianul care nu demult zicea că fără o revizuire a Constituției va fi imposibil de evitat astfel de situații de impas, s-a conformat cu starea de spirit din societate și pare să fie gata să cedeze „întru binele tuturor”, chiar dacă și cu prețul destrămării Alianței pentru Integrare Europeană (AIE). Altă vorbă că acest „bine” s-ar putea lăsa așteptat încă multă vreme, iar pesimismul liderului liberal în ceea ce privește existența celor 62 de voturi, care ar permite alegerea președintelui, este mai mult decât justificat. Nu știu cum înțelegeți Dumneavoastră lucrurile, dar eu așa și nu-mi dau seama (deși am unele bănuieli) care este rolul grupului Dodon, ale cui interese apără, de ce urăște așa de mult alianța „in-corpore” și ce-și dorește, la urma urmei, de la această activitate politică. Nu de alta, dar am putea sacrifica referendumul în folosul nu știu cărei alte idei, cea mai bună dintre care ar fi alegerea președintelui de actualul legislativ, iar cea mai rea – alegerile anticipate care ar diviza și mai mult societatea și așa dezbinată.

Și încă ceva. Săptămâna aceasta a mai avut loc un eveniment, poate mai puțin sesizat la periferie, dar foarte important pentru cei din centru. Am în vedere rocada care a avut loc în Consiliul municipal. Plecarea celor doi consilieri PCRM la Partidul Socialiștilor nu mai este o simplă trecere dintr-o barcă în alta, ci încă un precedent periculos pentru comuniști. Oricât de rea ar fi actuala guvernare și oricât de unită și consolidată ar fi opoziția, anume aceasta din urmă își „pierde pe drum colegii”. Oricare ar fi justificările – chipurile, pleacă cei mai slabi de fire, nu trebuie să uităm și înțelepciunea populară, care spune că „de la o femeie bună bărbatul nu pleacă”. . . ■

„MOLDOVA ARE NEVOIE URGENT DE UN NOU MODEL DE DEZVOLTARE, DE O NOUĂ POLITICĂ ECONOMICĂ”

Alexandru OLEINIC

Născut la 8 decembrie 1959 în oraşul Cupcini, Edineţ. Deputat în Parlamentul RM (2001-2005; 2005-2009); Ministru al Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor (2009-2011); Cavaler al Ordinului de Onoare a RM (2009); Copreşedinte-coordonator al Partidului Popular din R. Moldova (PPRM).

FIŞIER BIOGRAFIC

1966-1976 – Elev, şcoala medie Cupcini, Edineţ.
1976-1981 – Student, Institutul Politehnic, f-tea Mecanică, specialitatea inginer-mecanic, Chişinău.
1981-1996 – Maistru,Şef secţie, Maistru de sector,Vicedirector, Director General (consecutiv),uzina „Monolit”, Soroca.
1985-1990 – Student USM, f-tea Economie (f/f), Chişinău.
1996-1999 – Director general al uzinei de tractoare „Tracom” SA, Chişinău.
1999-2000 – Director General al Departamentului Administrării Proprietăţi de Stat şi Privatizarii, Chişinău.
2000-2001 –Director General, Agenţia Naţională pentru Atragerea Investiţiilor, Chişinău.
2001-2009 – Deputat în Parlamentul RM, Chişinău.
2009-2011 – Ministru al Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor, Chişinău.
Din 2011 până în prezent – Copreşedinte-coordonator al Partidului Popular din Moldova.

ACTIVITATEA POLITICĂ

1998 – Candidat la funcţia de deputat în Parlamentul RM, pe lista Blocului Electoral „Alianţa Civică Furnica”, unul din fondatorii căreia a fost. Blocul nu a trecut pragul electoral de 4% (a acumulat doar 3,2%).
2001 – Ales deputat în Parlamentul RM pe listele „Alianţei Braghiş”. Membru al Comisiei parlamentare pentru politică economică, buget şi finanţe.
2003 – Devine membru şi unul din liderii Alianţei „Moldova Noastră”, membru al Consiliului Republican al AMN.
2005 – Ales deputat în Parlamentul RM pe listele Blocului Electoral „Moldova Democrată”. Membru al Comisiei parlamentare pentru protecţia socială, sănătate şi familie.
2011 – Fondează şi înregistrează (18.04.2011) Partidul Popular din RM (PPRM).
2012 – Ales Copreşedinte-coordonator al PPRM la Congresul II al partidului (17.11.2012)

ALMANAH: – ***Povestiţi vă rog despre familia Oleinic.***

Alexandru OLEINIC: – M-am născut în orăşelul Cupcini de sub Edineţ într-o familie de gospodari – colhoznici, descendenţi ai unor ţărani înstăriţi.

Tatăl meu, Mihail Oleinic, născut la 27 septembrie 1934, unul din cei 8 copii ai lui Tudor şi Olga Oleinic, în tinereţe, timp de trei ani, a lucrat la „ridicarea ţelinei” în Kazahstan, a fost apoi mecanizator în gospodăria agricolă din Cupcini, iar din 1959 până la pensie a lucrat muncitor la Fabrica de zahăr din Cupcini.

Alexandru Oleinic, Director General al Departamentului Administrării Proprietăţi de Stat şi Privatizarii, Chişinău. 1999

Mama, Eudochia (Grădinari) Oleinic,născută la 4 aprilie 1936 în satul Aluniş, Râşcani, în familia lui Nicolae şi Vasâlca Grădinari,care au crescut 6 copii, a lucrat o viaţă, contabilă în sistemul „Moldcoop"din Cupcini. Am crescut împreună cu fratele mai mic, multregretatul Dumitru Oleinic (1966-2000), inginer, absolvent al Institutului Politehnic din Chişinău,decedat în floarea vârstei.

Soţia mea Valentina (Palamarciuc) Oleinic, s-a născut la 1 Martie 1963 în satul Bujărăuca, astăzi parte componentă a oraşului Soroca, în familia lui Ion şi Polina Palamarciuc, muncitori la fabrica de confecţii din Soroca. Valentina este economist şi în timpul de faţă activează în calitate de consultant într-o Companie de Consulting aici, la Chişinău.

Fiica noastră, Elena, născută la 4 octombrie 1985, a studiat economia la Unuversitatea din Londra, tot acolo, la Şcoala Economică, făcând şi masteratul. Având oferte prestigioase pentru a activa la Londra, în Franţa sau Germania, s-a reîntors totuşi acasă lângă noi, fapt care ne-a bucurat foarte mult. Reîntoarcerea Elenei în RM a fost decizia ei pur personală, asta fiind o ocazie de satisfacţie pentru familia noastră, întrucât prea puţini specialişti, absolvenţi ai asemenea instituţii global-prestigioase, revin acasă! Înţelegem cât de greu i-a fost fiicei noastre să se readapteze în societatea moldovenească atât de specială şi controversată, dar a reuşit, asta fiind o trăsătură forte a caracterului ei, cu care de asemenea ne mândrim, fiindcă ţara are nevoie de specialişti de înaltă calificare. Alctualmente Elena activează în cadrul Băncii Naţionale a RM.

Familia mi-a fost întotdeauna o cetate, asemenea celei de la Soroca, în care mă simt sigur şi confortabil sufleteşte. Din păcate, a avut de suferit şi ea alături de mine, pe parcursul celor 8 ani (2001-2009) de atacuri şi învinuiri comuniste, cu toate că m-am străduit să-mi ţin apropiaţii la distanţă de problemele mele de sorginte politică. Familia m-a susţinut mult şi atunci, când chiar şi o parte din colegii şi prietenii mei erau gata să creadă acuzărilor calomnioase. Durabilitatea unei familii se verifică şi prin înfruntarea unor asemenea încercări dureroase, prin care am trecut noi. Slavă Domnului, le-am depăşit!

A.: – ***D-stră aţi fost unicul, dintre cei 297 delegaţi la Congresul IX extraordinar al AMN din 9 aprilie 2011, care aţi votat împotriva fuzionarii cu PLDM. De ce?***

A.O.: – Discuţiile şi negocierile legate de o posibilă fuzionare cu PLDM au început imediat după alegerile parlamentare din noiembrie 2010, când AMN nu a accedat în Parlament. Se vorbea doar despre PLDM, ca fiind un partid cu o doctrină şi scopuri similare AMN, dar şi ca o formaţiune în stare de a face opoziţie reală Partidului Comuniştilor din RM.

Discuţiile şi dezbaterile pe această temă în Consiliul republican al AMN au arătat că fuziunea se va

produce oricum, deci în principiu am fost nevoit să mă conformez majorităţii, dar la Congresul de fuziune m-am abţinut să votez această tristă apunere a Soarelui AMN.

După părerea mea, AMN mai avea încă şanse reale să-şi revină, dacă participa în alegerile locale din 5 iunie 2011, presupunere care s-a şi confirmat – foştii AMN – işti plasaţi pe listele unor partide mici, au accedat masiv în consiliile locale! Deci eu am avut drepatate atunci, când am pus la îndoială corectitudinea lichidării formaţiunii.

La timpul său, AMN a avut o echipă profesionistă şi puternică, fiind o continuare a Alianţei civice pentru reforme „Furnica", unul dintre fondatorii căreia am fost. Îmi amintesc cum în 2003 am reuşit să unim 14 partide, inclusiv liberale, fondând astfel AMN, care până în 2007 a fost practic unicul partid de opoziţie reală comuniştilor (PCRM)! AMN a luptat solitar între 2001-2007 cu dictatura comunistă, câştigând în alegerile locale din 2007 în 2/3 din raioanele RM. Şi încă ceva – deputaţii AMN în Parlament, fiind o echipă bine consolidată, au făcut faţă şi marii ispite în campania „pentru un vot de aur" (votul trădării) (mai 2009)" atunci când comuniştilor nu le ajungea un vot pentru a-şi continua guvernarea dictatorială. Am fost într-adevăr o echipă puternică şi unită, ca parte componentă a Alianţei pentru Integrare Europeană (AIE-I).

A.: – ***Cum s-a ajuns la destrămarea unei asemenea puternice echipe ca AMN?***

A.O.: – În perioada pe când deţineam funcţia de Ministru al Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor, în guvernul Filat-I (toamna lui 2009), împotriva noastră (AMN) s-a declanşat o luptă deschisă chiar în interiorul AIE. Atunci s-au iscat cele mai mari probleme în Guvern şi Parlament, legate de neînţelegerile între componentele AIE. Tot în acea perioadă, politica internă din AMN a luat în opinia mea, o cale greşită, care putea fi calificată ca dictatorială. A urmat apoi Congresul cu scandal al AMN din decembrie 2009, la care partidul s-a scindat în două tabere a candidaţilor la preşedenţia partidului: S. Urechean şi V. Untilă. Au mai urmat apoi, pe parcursul anului 2010, încă o serie de greşeli politice comise de conducerea partidului deja scindat, care au dus la pierderea masivă a electoratului, AMN lunecând de la 29% în 2005, la 2% în alegerile parlamentare anticipate din noiembrie 2010!

Dacă conducerea de vârf a AMN ar fi priceput la timp că trebuie să cedeze cârma şi destinul partidului unei echipe tinere necompromise, lucru despre care se vorbea în toată republica, cu siguranţă că astăzi AMN ar fi fost parte componentă a AIE-II, iar participarea ei la guvernare nu ar fi permis ajungerea RM la situaţia gravă şi plină de incertitudini în care se găseşte astăzi.

Alexandru Oleinic, Ministru al TIC din RM la întrunirea cu omologii săi dim CSI. Minsk, Belarus

Deci procesul de destrămare vertiginoasă a partidului, începută în 2009, s-a transformat practic în unul de fuzionare necontrolată, Congresul IX Extraordinar din aprilie 2011 al AMN, a avut doar misiunea de a oficializa această „destrămare-fuzionare" şi de a bate capacul pe sicriul AMN-ului.

După această mult regretabilă lichidare „de sus" a formaţiunii majoritatea membrilor, mai ales a celor din provincie, au rămas în afara politicii. Chiar a doua zi după Congresul de fuzionare mulţi dintre ei mi s-au adresat personal sau la telefon cu propuneri de a întreprinde ceva, pentru a ne putea relansa în politică. Astfel a apărut ideea creării unei noi formaţiuni politice în RM.

A.: – ***Este vorba despre Partidul Popular din Republica Moldova?***

A.O.: – Desigur. PPRM a fost iniţiat şi înregistrat de câteva grupări de tineret („Tinerii democraţi"; „Tinerii pentru Moldova"; „Forţa Moldovei"), susţinute la cererea lor, de către grupul nostru de foşti lideri ai AMN. Partidul o fost înregistrat oficial la 18 aprilie, preşedinte fiind ales Ian Lisnevschi, unul dintre liderii tinerilor iniţiatori.

De la bun început (2011) s-a lucrat bine în teritoriu pentru a crea şi consolida organizaţiile locale raionale, în mare majoritate din foştii membri ai AMN, oameni cu experienţă politică şi dorinţă de a activa în echipa noastră nou fondată.

La Congresul din noiembrie 2012 au fost prezenţi 350 delegaţi, reprezentanţi a 5500 membri, din 29 organizaţii teritoriale, inclusiv Chişinău, Bălţi, UTA Găgăuzia. Congresul a adoptat programul şi statutul, a ales Consiliul politic Naţional al PPRM, Comisia de Cenzori, Curtea de Etică şi Arbitraj şi 4 Copreşedinţi – Valeriu Cosarciuc (Ex-ministru al Agriculturii, fost lider al AMN); Angela Cebotari şi Vasile Guţu – lideri din teritorii şi eu subsemnatul, în calitate de Copreşedinte-coordonator.

A.: – ***Acum când în RM există peste 35 de formaţiuni politice cu un larg spectru doctrinar, de la extrema stângă până la cea dreaptă, mai era***

oare nevoie de încă un partid? Ce propune noua formaţiune politică a dumneavoastră?

A.O.: – Realitatea social-politică şi economică din RM, cu toate partidele existente, din păcate nu face decât să provoace profunde dezamăgiri în rândurile electoratului, inclusiv a celor care au votat masiv partidele AIE şi Comuniştii (PCRM). Marea majoritate a lungului şir de partide extraparlamentare, care apar pe arena politică doar în perioadele electorale, vor rămâne şi în continuare, ca şi până acum, în umbră. Actuală rămâne necesitatea unor forţe politice proaspete, dar şi cu suficientă experienţă de activitate.

Suntem un partid modern cu mult tineret, creat de tineret, cu vector european şi cu lideri experimentaţi. Vom îmbina valorile liberalismului clasic cu creştin-democraţia europeană şi conservatismul tradiţional, direcţionându-ne activitatea spre edificarea unui stat de drept suveran şi democrat, cu o economie bine dezvoltată fără sărăcie şi cu o societate moldovenească consolidată într-o naţiune civică unită!

A.: – ***Cine este lider al organizaţiei teritoriale a PPRM la Soroca?***

A.O.: – La Conferinţa de constituire a organizaţiei teritoriale Soroca a PPRM în luna mai 2012 am participat personal. Cei peste 60 de delegaţi, reprezentanţi ai tuturor localităţilor raionului, printre care mulţi tineri, l-au ales în fruntea organizaţiei pe Andrei Moroz – un politician sorocean cu experienţă, fost membru al AMN. Sorocenii au fost întotdeauna activi în procesul politic din ţară. Sunt convins, că organizaţia teritorială Soroca a PPRM va pune umărul şi va contribui considerabil la rezolvarea problemelor social-politice şi economice cu care se confruntă sorocenii.

A.: – ***Aţi menţionat mai devreme faptul, că RM bate pasul pe loc, altfel spus, politicile guvernărilor RM care s-au perindat după 1991, au fost ineficiente, unele dintre ele chiar distructive. Ce se întâmplă, în această ordine de idei, cu guvernarea actuală a RM?***

Alexandru Oleinic. Deputat în Palementul RM

Alexandru Oleinic. Semnături pentru democraţie şi prosperitate în RM

A.O.: – Nu-mi asum responsabilitatea să dau o apreciere analitică guvernelor RM, dar îmi permit totuşi şă afirm, că primele schimbări radicale cu adevărat democratice şi reformatoare, după dominaţia totalitară a PCUS, apoi a umbrei lui consistente – Partidului Agrar din RM (guvernul A. Sangheli), s-au produs în timpul scurtei guvernări a tinerilor reformatori democraţi, în frunte cu primministrul Ion Sturza (1999). Doar aceştia au iniţiat reforme în legislatură şi economie, care au creat condiţii reale pentru dezvoltarea business-ului privat, acţiuni, pentru care au şi fost răsturnaţi de forţe politice obscure. Din păcate guvernările care au urmat (Braghiş – PSD; Tarlev, Greceanâi – PCRM), nu au continuat calea aleasă de guvernul Sturza, dimpotrivă, ele ne-au aruncat din nou în braţele totalitarismului comunist!

Venirea la putere în 2009 a forţelor democratice, constituirea Alianţei pentru Integrare Europeană şi a guvernului Filat-I, a fost firească o mare victorie asupra totalitarismului lui Voronin, dar după cum se ştie, cu o anumită insuficienţă de mandate pentru alegerea Preşedintelui RM, fapt care a dus la noi alegeri parlamentare anticipate, pe parcursul anilor 2009 şi 2010. Asta a împiedicat mult guvernarea Filat să purceadă activ şi nestingherit la reformarea radicală a ţării. Abia la începutul anului 2012, printr-un concurs favorabil de circumstanţe în politica RM, s-a reuşit alegerea Preşedintelui Republicii Moldova, astfel fiind depăşită una dintre crizele politice de bază, care stopau formal mergerea noastră înainte.

Din păcate mai avem şi până astăzi piese neterminate – revizia Constituţiei, revizia structurii fundamentale a Puterii de Stat, reformarea justiţiei şi a sectoarelor economice şi sociale, eradicarea corupţiei şi sărăciei. Noi mai continuăm, din păcate,

să rămânem o ţară de consumatori; populaţia aptă de muncă mai continuă să plece peste hotare, inclusiv absolvenţii instituţiilor medii de specialitate şi superioare de învăţământ, pentru instruirea cărora statul cheltuie sume considerabile de bani; întreprinderile mari industriale şi prelucrătoare nu funcţionează; sectorul agrar se sufocă, nefiind competitiv în pieţele externe.

A.: – ***Aceste realităţi nu sunt deloc îmbucurătoare şi de fapt argumentează statutul nostru de cea mai săracă ţară din Europa. Cum vedeţi ieşirea din această criză fără de sfârşit?***

A.O.: – Toate ţările ex-sovietice şi ex-socialiste din Europa au trecut inevitabil prin crizele grele ale perioadei de tranziţie dintr-un sistem politico-economic în altul, dar toate au reuşit să le depăşească în mai puţin de 10 ani. Majoritatea acestor ţări sunt astăzi parte componentă a Uniunii Europene, avantual avansat în baza căruia am putea dezvolta domeniul tehnico-ştiinţific, inclusiv în agricultură. Astfel ar apărea şansa de a deveni competitivi în producerea mărfurior ecologic curate, pentru piaţa internaţională.

Deci, Moldova are nevoie urgent de un nou model de dezvoltare, de o nouă politică economică, pentru a reuşi să iasă din groapa social-economică în care se găseşte şi să se integreze real în UE.

A.: – ***Aţi deţinut trei mandate consecutive de deputat în Parlamentul RM...?***

A.O.: – Pe parcursul acestor mandate am fost în opoziţie fracţiunii majoritare comuniste (PCRM). În perioada primului mandat am deţinut funcţia de membru al Comisiei Parlamentare pentru Economie, Buget şi Finanţe, iar în a doua perioadă – membru al Comisiei Parlamentare pentru Protecţia socială, Sănătate şi Familie. În toţi acei 8 ani de dic-

Alexandru Oleinic. Mesaj pentru tineretul PPRM. 2011

sând şi prosperând din punct de vedere social-politic şi economic, pe când noi ne mai bălăcim încă în noroiul zilei de ieri, fără a vedea, din păcate, lumina din capătul tunelului!

Ca lider al PPRM, cred că mai întâi este nevoie să cristalizăm prin lege constituţională RM, ca o republică parlamentară clasică europeană, cu un sistem electoral mixt, în care 50% deputaţi să fie aleşi pe liste de partid, iar alte 50%, în circumscripţii uninominale. Asta ar fi necesar pentru promovarea la conducere a celor mai bune şi competente persoane şi pentru asigurarea reprezentării în legislativ a fiecărui raion al RM.

Republica Moldova, neavând resurse naturale bogate, dispune în schimb de un potenţial intelectatură personală a liderului comunist Vladimir Voronin, ales preşedinte al RM în 2001, toate propunerile opoziţiei de conlucrare activă şi constructivă în conducerea ţării, (personal, am ieşit cu peste 30 de iniţiative legislative) erau ignorate total.

A.: – ***Cum s-a reuşit a doua alegere a lui V. Voronin în funcţia de Preşedinte al RM în 2005, când comuniştii (PCRM) aveau doar 56 mandate din cele 61 necesare pentru alegerea preşedintelui, conform Constituţiei RM?***

A.O.: – La 4 aprilie 2005 fracţiunile parlamentare ale PPCD (Iu. Roşca), PD (D. Diacov) şi PSL (O. Serebrian), care de comun acord cu AMN, erau în opoziţie parlamentară comuniştilor (PCRM), au votat, spre marea noastră surprindere şi ruşine, realegerea liderului comuist V. Voronin, pentru al doilea mandat de preşedinte al RM! Deci, după 4

aprilie 2005 în opoziţie reală faţă de politica destructivă şi populistă a PCRM am rămas doar noi – 23 deputaţi AMN! Este evident, că în cei 4 ani (2005-2009) care au urmat până la alegerile parlamentare următoare, nu am reuşit decât să criticăm dur în Parlament politicile stagnante anti-democratice ale majorităţii parlamentare.

Perioada de 8 ani a conducerii totalitare de sorginte comunistă a RM a fost o mare pierdere pentru şansa noastră de dezvoltare reală a ţării. Această conducere nu a dus societatea către o activitate de muncă asiduă şi conştientă în baza unor noi reforme de dezvoltare economică liberă şi reală, ci a luat calea comunistă tradiţională: „Vom reveni la preţurile sovietice de ruble şi copeici"; „Vom crea milioane de locuri de muncă"; „Vom deschide calea spre bogăţiile naturale şi piaţa de desfacere a Rusiei" – promisiuni pe care, din păcate, V. Voronin nu a reuşit să le realizeze în cei 8 ani de dominaţie. Dimpotrivă, a dus ţara de râpă, distrugând puţinele realizări democratice, dobândite prin eforturi colosale până la 2001 (finanţe, economie, agricultură, reforme, societate) şi transformând R. Moldova într-o ţară de consumatori.

Fiind deputat în Parlamentul RM, am urmărit şi analizat în permanenţă activităţile legislative şi executive ale conducerii de vârf comuniste. Si pot să declar cu certitudine, că aceşti ani au fost o perioadă de stagnare totală în dezvoltarea statului: deficitul bugetului a atins cota de 10 miliarde lei; din ţară au plecat pentru a-şi câştiga întreţinerea familiilor peste 1 milion de oameni apţi de muncă fizică şi intelectuală; au fost ratate nenumărate posibilităţi de investiţii străine colosale şi de asemenea, perioadele de remitenţă economică în economiile europene afectate de criză, care puteau fi folosite în ameliorarea economiei RM. Mai mult, atunci când majoritatea ţărilor europene luau măsuri pentru protejarea sistemelor financiare şi a sectorului real al economiei, V. Voronin înşela cetăţenii RM, precum că noi nu suntem şi nu vom fi afectaţi de nici un fel de criză, ci dimpotrivă, vom beneficia de pe urma crizei din UE.

A.: – ***Se ştie că în perioada conducerii lui Voronin v-aţi confruntat personal cu mari probleme legate de unele investigaţii ale Curţii de Conturi a RM, privind activitatea D-stră în fruntea uzinelor „Monolit" (Soroca) şi „Tracom" (Chişinău), în anii 1990.***

A.O.: – Aceste cu adevărat mari neplăceri pentru mine şi pentru familia mea au început odată cu venirea la putere a PCRM. Eu, fiindu-le în opoziţie radicală deschisă, în calitate de deputat în Parlament, am fost în permanenţă atacat de ei. Deci, se căuta insistent o modalitate sigură de a mă scoate de pe rol. Una dintre aceste modalităţi a fost şi iniţiativa unui grup de deputaţi comunişti de a comanda Curţii de Conturi a RM, pe atunci controlată, ca şi toate celelalte structuri de stat, de PCRM, o „investigaţie" a activităţii mele anterioare în diferite funcţii de răspundere pe care le-am deţinut.

Era lesne de înţeles, care urmau să fie rezultatele „investigaţiilor" – aşa şi s-a întâmplat – am fost invinuit nefondat, în mod public, de „păcate grele". Tot acest spectacol nu a fost decât o răfuială politică crasă, iniţiată şi regizată de PCRM pentru declaraţiile şi activităţile mele anticomuniste. Adevărul nu au permis totuşi impostorilor mei să-şi realizeze planurile denigratoare. Acum ştie toată lumea, că acele rapoarte ale Curţii de Conturi au fost socotite ulterior inconsistente.

A.: – ***Între anii 2009 şi 2011 aţi deţinut portofoliul de Ministru al Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor în guvernul Filat-I. Ce aţi reuşit să realizaţi în cei 2 ani de funcţie ministerială?***

A.O.: – Acum, când în lumea modernă în toate sferele vieţii omeneşti domină tehnologiile avansate, Ministerul pe care l-am condus, eficacitatea activităţii lui, au cu siguranţă o însemnătate strategică colosală pentru statul nostru. După efectuarea unei totalizări a rezultatelor proiectelor încheiate anterior şi a celor în desfăşurare, iniţiate de precedenta conducere, am elaborat un plan de activitate, în baza căruia am continuat să implementăm vechile proiecte şi să iniţiem altele noi – toate pentru înlesnirea accesului populaţiei republicii, atât urbane cât şi rurale, la noile (pentru RM) tehnologii: Serviciul Universal; Televiziunea digitală; Internetul de bandă largă, Wi-Fi; continuarea implementării proiectului „Moldova Electronică". Pe parcursul anului 2010 am reuşit să elaborăm proiectul „Strategia de Dezvoltare „Moldova Electronică" v.2.0., „Centrul de guvernare electronică", pe care l-am prezentat la Minsk Belorusia, în cadrul unei întâlniri de lucru a reprezentanţilor CSI. Am început eliberarea paşapoartelor biometrice. Am creat serviciul de poştă electronică în cadrul Poştei Moldovei.

Prioritățile de bază în activitatea mea de Ministru al TIC au mai ţinut de: definitivarea Strategiei Tehnologiei Informaţionale şi în transformarea arealului TIC în unul economic consolidat, eficient şi competitiv; atragerea investiţiilor în domeniu; stimularea şi diversificarea ofertei industriilor TIC.

Cred că în cei 2 ani de activitate în calitate de Ministru al TIC am reuşit să dau un ritm stabil de implementare eficientă a tuturor proiectelor planificate.

A.: – ***Care a fost cauza abandonării anticipate de către d-stră a Ministerului TIC?***

A.O.: – După alegerile anticipate din 28 noiembrie 2010 AMN nu a mai trecut pragul electoral, astfel prezenţa ei în AIE – încheindu-se. Deci cei 4

ALEXANDRU OLEINIC

1

2

3

5

4

6

7

1,2,4,6. – Alexandru Oleinic, deputat în Parlamentul RM 3. – Elena Oleinic – fiica lui A. Oleinic 5. – A. Oleinic împreună cu P. Lucinschi, Preşedinte al RM (primul din dreapta) şi I. Ciubuc, Prim Ministru al RM (primul din stânga) 7. – A. Oleinic ctitor al bisericii din or. Cupcini, Edineţ

minştri ai Alianţei „Moldova Noastră” (A. Oleinic – Ministru al Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor; V. Cosarciuc – Ministru al Agriculturii şi Alimentaţiei; L. Bujor – Ministru al Educaţiei; V. Osipov – Vice-prim-ministru) nu au mai intrat în guvernul Filat – II.

A.: – ***Rezultatele politicii AIE.***

A.O.: – Din păcate până azi Alianţa pentru Integrare Europeană nu a reuşit să reformeze cardinal ţara. Toate câte se petrec acum în urma politicilor AIE dau impresia că ne-am reîntors în anul 2000: continuăm să mai căutăm „căi” de dezvoltare; nu avem un model economic clar de dezvoltare, specific condiţiilor noastre geopolitice şi de resuse; nu avem încă o bază juridică adecvată; corupţia ne-a pătruns fundamental din creştet şi până-n tălpi. Cel mai groaznic însă este faptul indiferenţei aleşilor faţă de alegători – poporul pierde încrederea în orice structuri de stat şi politice şi nu mai crede în viitor! Lumea continuă să plece din ţară la cote îngrozitoare! „Luptele” din interiorul AIE surpă optimismul poporului şi democraţia, pregătind astfel terenul pentru revenirea la putere a comuniştilor.

Sunt fără îndoială şi unele realizări ale guvernării AIE: libertatea cuvântului şi mass-media; unele avansări în politica externă... dispoziţia generală însă, de dezamăgire şi neîncredere totală în politicile oficiale ale statului, sărăcia şi incertitudinea…

A.: – ***Cum vedeţi rezolvarea problemei Transnistriei?***

A.O.: – Sunt convins că şansele noastre de a integra Tiraspolul (PMR) în RM pe cale politică au fost ratate demult, pe parcursul celor peste 20 de ani de negocieri sterile, care ar putea fi perpetuate la nesfârşit fără nici un rezultat acceptabil pentru ambele părţi. Există, după părerea mea, doar o singură soluţie pozitivă şi reală – soluţie cu caracter economic. Doar devenind o Moldovă prosperă, avansată din punct de vedere economic şi social, poate apărea şansa reintegrării benevole, populare („de jos”) a Transnistriei cu noi! ■

Tableta de vineri

PENTRU A CÂTA OARĂ, SFÂRŞITUL LUMII SE AMÂNĂ…

Când scriu aceste rânduri nu știu dacă a fost sau nu a fost sfârșitul lumii (dacă e să credem unor surse, probabil interesate în vânzarea chibriturilor și lumânărilor, “apocalipsa” ar putea avea loc chiar în noaptea aceasta), dar, fiind optimist din fire, cred că după vineri va veni sâmbăta, după sâmbătă – duminica ș.a.m.d. și nu avem motive să ne ascundem prin beciuri și subsoluri. Asta pe de-o parte, fiindcă pe de altă parte, “sfârșitul” poartă un caracter strict individual și acest “proces” nu s-a oprit și nu se va opri vreodată. Poate doar că, în ultima vreme, “sfârșitul” capătă și caracter de nimicire în masă – să nu uităm câte inundaţii, cutremure de pământ, furtuni apocaliptice și chiar omucideri au avut loc în ultima vreme!... Un lucru care va avea loc cu certitudine, peste doar câteva zile, este sfârșitul anului calendaristic 2012, care nici pe departe nu a fost unul liniștit și dătător de speranţă. Ba din contra, pe toate dimensiunile am avut parte de “îngroșarea glumei”, de oameni rău-intenţionaţi, de promisiuni neonorate, de fapte și acţiuni reprobabile. În domeniul politicului (or, într-o ţară săracă ca a noastră nu economia este pe primul loc), în afară de incertitudine am avut parte de ceva nou și “extravagant” – am în vedere îmbrâncelile și chiar pumneala din legislativ. S-a creat impresia că unii politicieni chiar au crezut în sfârșitul lumii și au decis, măcar în așa mod, să rămână în memoria posterităţii. Aproape apocaliptic a fost acest an pentru PCRM care a pierdut, aproape ca pe bandă rulantă, o mulţime de personaje mai mult decât emblematice. Componentele Alianţei pentru Integrare Europeană au continuat să se hârâie între ele dând de înţeles că nimeni nu a anulat înţelepciunea populară despre “dinţii care sunt mai aproape decât părinţii”, iar unica pată albă în politica moldovenească a fost activitatea pe exterior – pentru prima dată putem spune cu certitudine că visul european nu mai este o utopie, ci o realitate. În economie lucrurile mai mult au stagnat, iar dacă pe undeva s-au înregistrat și ceva plusuri, apoi acestea mai mult sunt cu… semnul minus (indiferent cu ce an faci comparaţia, cu 1913 sau cu 1990), ca să nu mai amintim o dată despre conflictele cu investitorii din afară. În agricultură am avut parte de o secetă aproape fără precedent, dar și aici nu au fost lipsă paradoxurile – în pofida greutăţilor unii lideri agricoli, ca prin foc, și-au îngroșat totuși conturile proprii. Pe tărâm social la fel fără schimbări spectaculoase – aceeași strângere de curea, aceleași salarii mizere, aceleași pensii de râsul găinilor, aceleași compensaţii la condiţii aberante. Chiar dacă toate aceste probleme au o explicaţie – criza mondială – deseori s-a cam exagerat.

În fine, după ziua de mâine nu vom mai avea motive să ne ascundem inactivitatea, indiferenţa, indisciplina și iresponsabilitatea în spatele brașoavelor gen “sfârșitul lumii”. Gata cu sperietorile și cu poveștile de tristă faimă. Ba mai mult, nu vom putea face acest lucru în următorii 1000 de ani, deoarece calendarele și “atotștiutorii” spun că vremea apocalipsei se amână. Pe de altă parte, pentru o generaţie este prea mult să trăiască ca pe ace, or noi cu Dumneavoastră am (re)trăit nu mai puţin de 12 “sfârșituri” – 01.01.2001; 02.02.2002; 03.03.2003; 04.04.2004; 05.05.2005; 06.06.2006; 07.07.2007; 08.08.2008; 09.09.2009; 10.10.2010; 11.11.2011; 12(21).12.2012, nemaivorbind de celelalte, “intermediare”, cum ar fi zăpada abundentă din ultimele zile… ■

„ASTĂZI SOROCA DISPUNE DE UN CORP CALIFICAT ŞI DESTUL DE MARE DE AVOCAŢI”

FIŞIER BIOGRAFIC

1964-1974 – Elev, Şcoala Medie Cociulia, Cantemir.
1974-1975 – Muncitor la construcţii, Chişinău.
1975-1977 – Armata Sovietică, Azerbaijan.
1977-1978 – Lăcătuş, Fabrica de Uleiuri tehnice, s. Vişniovca, Cantemir.
1978-1982 – Student, Institutul Juridic „F. Dzerjinskii”, Harkov, Ucraina.
1982-1986 – Ajutor de procuror, Procuratura raională Comrat.
1986-1989 – Procuror adjunct, Procuratura interraională Soroca.
1989 – Fondează Cooperativa de Asistenţă Juridică „Garant”, Soroca.
Din 1996 – Membru al Uniunii Avocaţilor din RM.
1996-2010 – Şef, Biroul de Avocaţi „Boris Onică”, Soroca.
Din 2010 până în prezent – Şef Cabinetul de Avocaţi „Boris Onică”, Soroca.

Boris ONICĂ

Născut la 2 mai 1957 în satul Cociulia, Cantemir
Şef, Cabinetul de Avocaţi „Boris Onică”, Soroca.
Jurist, avocat, membru al Uniunii Avocaţilor din RM

ALMANAH: – ***Povestea familiei Onică de la Cociulia...***

Boris ONICĂ: – Povestea familiei noastre numeroase şi unite, în sânul căreia am crescut şi am fost educat, s-a întipărit pentru toată viaţa în memoria şi sufletul meu, alături de amintirile frumoase despre satul natal Cociulia, sat din sudul Moldovei, legenda căruia e înrudită cu Domnitorul Ştefan cel Mare.

Legenda spune că trecând peste acele locuri împădurite cu oastea sa, Domnitorul poposi la un izvor, care mai este şi astăzi, numit de sătenii noştri cu două nume – „Cişmea” sau „Tulumba”. După popas, încălecând, Domnitorul lovi în cal ca să pornească şi animalul surprins, smunci cu putere în lături, încât căciula domnească de pe capul călăreţului, căzu în izvor. Ştefan cel Mare văzând în asta un semn al Celui de Sus, zise: „De acum în colo, aceste locuri Căciula se vor chema!”. De atunci, conform legendei, s-a şi înfiripat satul Cociulia, ajungând să fie astăzi mare, împrăştiat pe cele două pante line şi întinse ale pârâiaşului ce curge prin mijlocul lui, părând o carte deschisă, veche şi înţeleaptă.

Părinţii mei, oameni gospodari şi văzuţi în sat, au lucrat o viaţă în colhozul local „Patria”, crescându-şi şi educându-şi cu mare dragoste cei 10 copii, doi dintre care au decedat de mici.

Tata, Dumitru Onică (22.04.1927 – 26.03.1996), din neam de preoţi, a fost contabil, iar mama Feodosia (Catan) Onică născută la 8 august 1929, din ţărani mijlocaşi, o femeie blândă şi inteligentă, a lucrat colhoznică de rând.

Toţi fraţii şi surorile mele care suntem am reuşit, în mare parte datorită grijii şi insistenţei părinţilor, mai cu seamă a tatălui, să facem

Mama soacră Maria şi mama Feodora, 2007

De la stânga la dreapta. La jubileul de 50 ani a lui Boris: fiica mezină Doina, fiica Olesea, Boris jubiliarul, prietenul de studenție Chiriac Valeriu și soția lui Tamara, fiica jubiliarului Rodica, soția Valentina, familia Ghenadie și Tamara Grecu.

studii speciale şi să ne manifestăm destul de reuşit fiecare în domeniul său: Vasile (n. 05.07.1951) – contabil, stabilit la Cociulia, şef Secţie Economie a Consiliului Raional Cantemir, fost director al sovhozului „Patria" Cociulia; Valerian (08.01.1953 – 13.11.1995) – fost biolog (USM, Chişinău); Lavrentia (Ţurcan) (n. 18.09.1955) – agronom, Colegiul Agricol Râşcani, fermier liber (creşterea oilor) stabilită Cociulia; Claudia (n. 11.03.1959) – agronom (Colegiul Agricol Bender), actualmente stabilită cu toată familia în Austria; Niura (Boeştean) (n. 02.02.1963) – contabil, stabilită la Soroca, contabil-casier Banca de Economii; Alexei (n. 16.11.1967) – economist (Universitatea Agrară, Chişinău), fermier Cociulia; Maria (n. 16.07.1970) – profesor limbi străine (US A. Russo, Bălţi), stabilită la Viena.

A.: – ***Povestea familiei Onică de la Soroca.***

B.O.: – Am convingerea că am reuşit, ambii fiind norocoşi probabil, împreună cu Valentina – soţia mea, pe parcursul celor 32 de ani de căsnicie, să fondăm în 1982 şi să consolidăm o familie bună, exact aşa cum ne-am visat-o în tinereţe. Valentina (Rusu) Onică este născută la 14 septembrie 1961 în s. Scăieni, Donduşeni. A absolvit USM, facultatea Drept, Chişinău, acum fiind angajată de mai multă vreme, în Asistenţa Socială (locţiitorul şefului, Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei (DASPF)), Soroca.

Fiica noastră mai mare, OleseaVlas, născută la 26 noiembrie 1983 în or. Comrat, stomatolog (USMF „N. Testemiţanu") este stabilită împreună cu familia – soţul Vasile – chirurg stomatolog şi fiica lor (dulcea noastră nepoţică) Amelia (n. 11.09.2012), la Chişinău.

Mijlocia, Rodica, născută la 11 martie 1989, este studentă la Universitatea din New York, facultatea drept, SUA.

Şi mezina – Doiniţa, născută la 19 februarie 1996, este elevă în clasa XI la LT „C. Stere", Soroca.

Pe Valentina, soţia mea, am întâlnit-o în toamna lui 1981, pe când eram student în anul IV la Institutul Juridic din Harkov, în spălătoria studenţească a căminului unde locuiam. Intrasem ca de obicei să-mi spăl nişte rufe şi văd alături, spălând sârguincios, o fetiţă zveltă şi frumoasă pe care nu o observasem până atunci. La întrebarea mea cine este, mi-a răspuns sinchisită de tot, că e studentă la anul I, se numeşte Valentina Rusu şi este din Moldova. M-am gândit atunci, că Providenţa a trimis-o din Scăienii Donduşenilor tocmai la Harkov, pentru a o întâlni cu mine! Am început să prietenim, după fiecare randevu convingându-mă tot mai mult, că Providenţa a avut perfectă dreptate şi în vara anului următor, la 1 iulie 1982, ne-am căsătorit. În aceeaşi vară Valentina s-a transferat de la institutul din Harkov la USM Chişinău, facultatea Drept, secţia f/f şi a sosit la Comrat petru a fi alături de mine, angajându-se la Direcţia Asistenţă Socială locală. Locuiam într-un apartament cu 2 camere a unui bloc cu trei etaje (Hruşciovka), aparţinând procuraturii, fără nici un fel de comodităţi (nici apă, nici gaz, nici canalizare, nici încălzire!). Eu, lucrând la procuratură, aveam un câştig lunar satisfăcător – în calitate de stagiar – 90 rub.; ajutor de procuror – 130 rub.; locuţiitor al procurorului – 190 rub.

Fiind transferat la Soroca, am locuit mai întâi, de unul singur (familia rămase la Comrat), timp de 4 luni, într-un cămin al Şcolii Cooperatiste din Dealul Sorocii, apoi la sosirea familiei, într-o odaie la căminul Fabricii de Tricotate, iar după 6 ani, în 1988,am primit apartament de la CE orăşenesc cu două odăi la etajul 6, într-un bloc cu 9 etaje, în acelaşi cartier, în preajma Fabricii de Tricotate.

Visul nostru era însă să ne construim casa noastră la sol, vis care a început să se realizeze în 1997, pe un teren din apropierea Spitalului Raional din Dealul Bujărăucii, acordat de Primăria oraşului.

Timp de 3 ani (1997-2000) am ridicat casa, aşa

cum ne-am dorit-o – frumoasă, comodă, modernă, luminoasă. Abia atunci în 2000, am vândut apartamentul, pentru a reuşi realizarea lucrărilor de finisare a noii noastre case. Toate lucrările de tâmplărie (uşile, ferestrele, podelele, etc.) au fost executate, cu mare măiestrie, în calitate de cadou părintesc familiei noastre, de către socrul meu Dumitru Rusu – tatăl Valentinei.

În acelaşi an 2000 ne-am mutat cu toată familia în casă nouă!. Grijile noii noastre gospodării le-am împărţit cu soţia, conform tradiţiilor noastre strămoşeşti – „Jupâneasa ţine casa, iar jupânul ţine drumul!”. De la sudul Moldovei, baştina mea, am adus, şi am sădit pe parcela de lângă casă câteva soiuri de viţă de vie, făcând toamna şi nişte vinuri bune, de calitate; am sădit o livăduţă de pomi fructiferi (piersici, prăsazi, caişi, vişinari); am făcut o fântână. Îmi place mult de asemenea, să mă ocup cu creşterea păsărilor decorative (fazani, găinuşi, păuni) – cu alte cuvinte am grijă de toată gospodăria din exteriorul casei, iar Valentina, de toate celelalte, ce ţin de interiorul ei.

A.: – ***Copilărie de aur.***

B.O.: – Am fost un băiat năzbâtios, dar cu ascultare de părinţi şi harnic la lucru, alături de mama, fraţii şi surorile mele. Toată partea noastră de sat, împărţit în două de pârâiaşul ce îl intersectează, muncea din greu pe ogoarele întinse ale colhozului şi la tutunărit, majoritatea familiilor având câte 7-11 copii, pe când cealaltă parte, locuită mai mult de funcţionarii şi intelectualitatea satului, inclusiv livădarii colhozului – „aristocraţia colhoznică” a Cociuliei, care nu-şi permitea mai mult de 4-5 copii, era antrenată în lucrări mai puţin grele şi „colbăite”.

Împreună cu prietenul de copilărie Ion Boiştean. 1968

B. Onică, sergent în AS

Noi deci, familia numeroasă a funcţionarului-contabil D. Onică, munceam alături de cea mai mare parte a satului, pe ogoarele colhozului, mama având şi normă de tutun. Mai aveam în grija noastră un cal, o vacă, 15 oi, câţiva porci, păsări, cu care ne isprăveam însă destul de uşor, găsind întotdeauna timp şi pentru joacă şi pentru şcoală.

Tata, lucrând contabil şi fiind invalid, avea de la colhoz brişcă cu un cal, de care îngrijeam cu toată familia. Mai întâi, ţin minte, a fost un cal mare, bătrân şi leneş pe pare îl porneam să tragă brişca, sunându-i la ureche cu un lănţişor metalic... Apoi o iapă tânără, care timp de vreo 6-7 ani a avut 3 mânzi de care îngrijeam timp de un an, apoi îi predam colhozului. Caii pe care i-am avut îi păşteam laolaltă cu vitele noastre pe imaşurile satului, la „Bodean” sau la „Buzdugan”, sub Codrii Tigheciului...Am avut cu adevărat o copilărie de aur!

A.: – ***Elev la şcoala Cociulia.***

B.O.: – Educaţia copiilor în familia noastră era

Împreună cu părinții Dumitru și Feodora Onică și surioarele Maria și Niura. 1977

temeinic realizată de tata, mama având grija noastră mai pământească – să ne hrănească, să ne poarte curaţi, să ne mai pună la treabă prin gospodărie şi să ne apere uneori de insistenţele prea dure ale tatălui în „culmile educaţionale” mai fierbinţi. Odată la 3 luni, pe neaşteptate fără să ne preîntâmpine, tata venea numaidecât la şcoală, de obicei într-o zi climateric nefavorabilă, când îl aşteptam mai puţin, (ploaie, ger, furtună, etc.), asistând câte o lecţie la fiecare dintre noi (eram câte 3-5 elevi din familie), cel mai surprins fiind primul, lecţia căruia o asista! Pleca apoi la lucru, noi ştiind că seara vor avea loc „analizele” de rigoare ale lecţiilor asistate şi a reuşitei noastre în general – el la masa de „examinator”, noi - trecând câte unul în faţa lui şi prezentând agenda şcolară (zilnicul) la control. Întotdeauna la aceste examene severe asista numaidecât, ca un avocat al nostru, mama. Tata era, nu doar pentru noi, dar şi pentru tot satul, un om deosebit – sever, dar în acelaşi timp blând şi glumeţ, plin de sfaturi şi vorbe înţelepte. Scopul lui suprem era să ne vadă pe toţi copiii lui cu studii, pregătiţi pentru viaţă – vis care s-a şi realizat, în mare parte datorită şi bunilor noştri învăţători de la şcoala Cociulia: Domnica Mihailovna Avram – prima mea învăţătoare; Petru Gheorghevici Dănilă – directorul şcolii, primul om din Cociulia absolvent al USM (fizica); Vera Ivanovna Putregai – diriginta (cl. 5-10), chimia; Melania Lucovna Didilică – metamatica; Gheorghe Fiodorovici (matematica) şi Zinaida Fiodorovna Lavric (limba moldovenească). Recuoştinţa mea pentru ei este nemărginită!

A.: – ***Absolvirea şcolii, Institutul Agricol şi Armata Sovietică.***

B.O.: – În fiecare dintre cele patru clase I din şcoală învăţau câte 30 de copii, situaţia schimbându-se doar după clasa VIII-a, când o bună parte plecau la studii medii speciale sau la lucru în colhoz. Atunci din cele patru clase paralele rămâneau doar trei.

Majoritatea elevilor (generaţia noastră) erau silitori şi învăţau foarte bine – 70 % din absolvenţi continuându-şi studiile în diferite instituţii superioare de învăţământ din republică şi din URSS. În şcoală se practica de asemenea, pe larg şi sportul, un mare amator al căruia eram şi eu, mai ales fotbalul.

În 1974, absolvind cu note de 4 şi 5 zece clase, am plecat în aceeaşi vară, cu acordul şi susţinerea tatălui, să-mi încerc norocul la Institutul Agricol din Chişinău, dar din păcate, sau poate din fericire, nu am reuşit, concursul fiind foarte mare. Am rămas totuşi acolo, la Chişinău, să mai câştig nişte bani, de care avea mare nevoie familia noastră numeroasă, angajându-mă muncitor la o direcţie de construcţii unde am lucrat până-n toamna lui 1975, când m-au chemat pentru 2 ani în Armata Sovietică (Azerbaijan, radist-telegrafist).

A.: – ***Student la Institutul Juridic Unional „F.Dzerjinschii” din Harkov.***

B.O.: – După demobilizare, în noiembrie 1977, reîntorcându-mă la baştină, plin de puteri şi planuri de viitor, m-am angajat vremelnic lăcătuş la fabrica de uleiuri tehnice din satul vecin Vişniovca. Fiind decis încă din AS să studiez dreptul, m-am adresat procurorului I. F. Mâţu de la Procuratura Cantemir, destăinuindu-mă că doresc să lucrez în organele procuraturii. D-lui mă sfătui să merg la studii în Ucraina, la Institutul Juridic Unional „F. Dzerjinskii” din Harkov, trimiţându-mă oficial la Procuratura Generală din Chişinău, unde se făceau testările pentru acest Institut. În urma testărilor am fost selectaţi o grupă de 45 tineri dintre care doar 15, în urma examenelor de admitere, am fost admişi. Astfel am devenit student la o instituţie de învăţământ juridic de prestigiu unional. În Institut învăţau reprezentanţi a peste 40 de naţionalităţi de pe întin-

B. Onică, procuror

Valentina şi Boris Onică cu socrii Dumitru şi Maria Rusu.

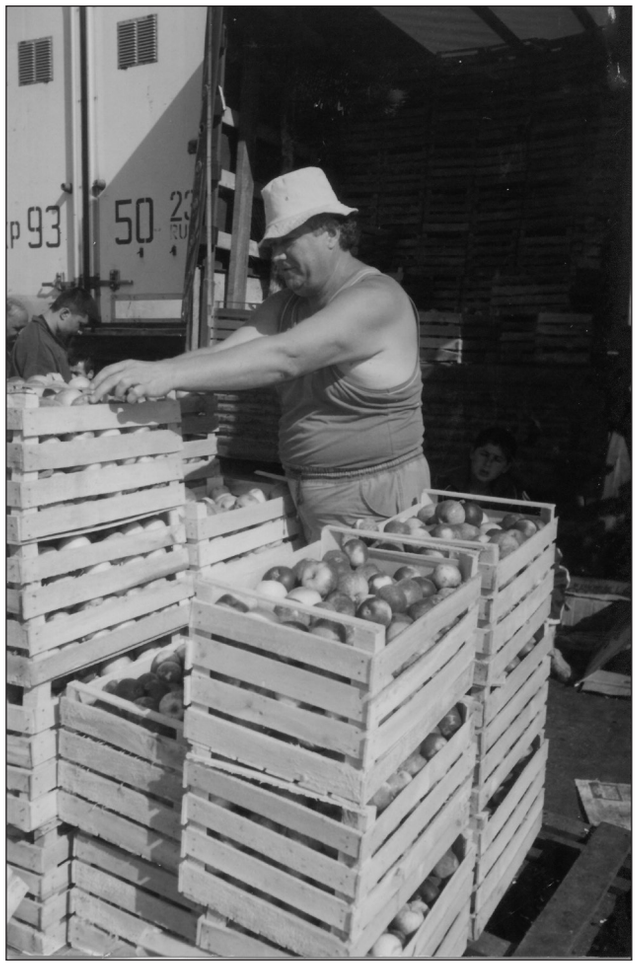

Boris şi Valentina – miri, cu nănaşii Petre şi Ana Stelea. 1982

surile URSS, la cursul nostru fiind 14 moldoveni.

Locuiam în căminul studenţesc, situat la marginea oraşului, într-o odaie „internaţională", împreună cu un iakut, un ucrainean şi un găgăuz - băieţi de trebă, cu care ne-am făcut prieteni buni, cu care mai ţin şi astăzi legături. Ne alimentam împreună, pregătind pe rând la bucătăria căminului din producte procurate la piaţă.

Învăţam cu sârguinţă şi plăcere, având şi nişte profesori – specialişti cu renume unional şi chiar mondial. Procesul de studii în Institut, era pus la punct excelent.

Fructe pentru familie

A.: – ***Ajutor, apoi locţiitor al procurorului, Procuratura Comrat.***

B.O.: – După absolvire ne-au adunat la Procuratura Generală a RM şi ne-au propus să alegem din lista procuraturilor raionale prezentate, una în care am dori să activăm. M-am decis să plec la Comrat, mai aproape de părinţi – astfel din 1982, devenind conform regulamentului, stagiar pentru un an de zile la Procuratura Raională locală. Peste 7 luni de stagiere am fost atestat anticipat şi numit în funcţia de ajutor de procuror, funcţie pe care am deţinut-o timp de 2 ani, până în 1984. Apoi, timp de încă 2 ani am activat în calitate de locţiitor al procurorului raionului, până la 26 iunie 1986, când prin decizia Procurorului General al RSSM – I. Ceban, am fost transferat la Procuratura Interraională Soroca. Câteva cuvinte despre Procurorul General (1970-1987) I. Ceban. Procuratura RSSM în perioada conducerii d-sale era un organ de stat cu obligaţiuni şi împuterniciri strict delimitate, cu o autoritate incontestabilă, în activitatea căreia nu îndrăznea să se amestece atât organele superioare de stat, cât şi cele de partid ale PCUS, autoritate pe care din păcate nu o are Procuratura actuală a RM! Acea situaţie stabilă, susţinută de I.Ceban, s-a schimbat odată cu venirea în postura de Procuror General al RSSM, în 1987 a lui N. Demidenco (perioada1987-1990) – perioadă în care Procuratura RSSM a început să-şi piardă poziţiile una după alta, ca autoritate în stat până atunci neclintită.

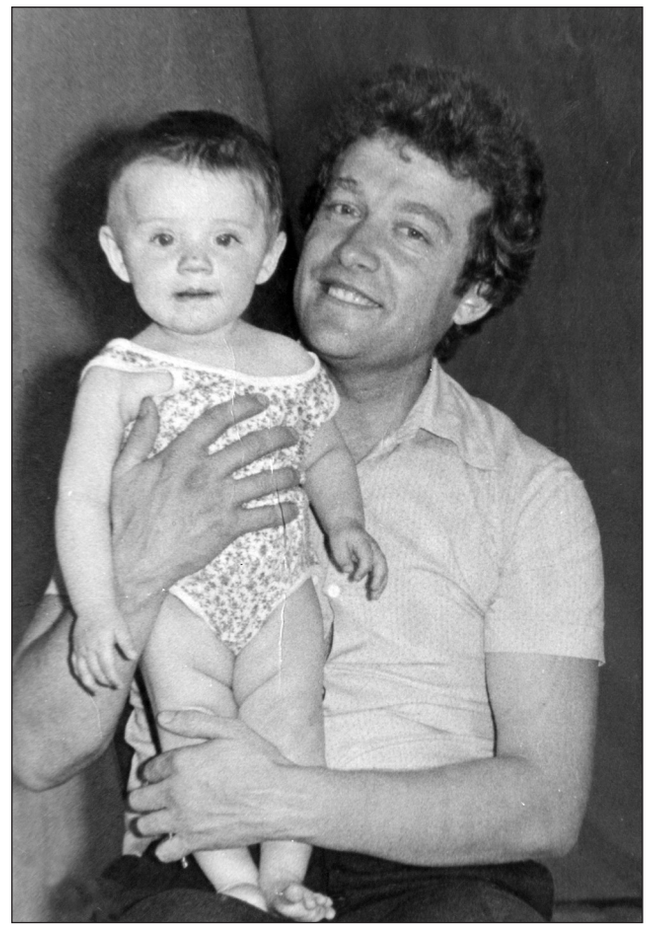
A.: – ***Procuratura interraională Soroca.***

B.O.: – La Soroca am fost transferat, în legătură cu finisarea de către mine a unui dosar penal şi punerea la dubă a unei rude apropiate a primului secretar Comrat a PCUS, fapt pe atunci ieşit din comun, după care ar fi fost un mare risc pentru mine şi familia mea, să mai rămân acolo.

În fruntea Procuraturii Interraionale Soroca se găsea atunci Ivan Iustinovici Zastavneţchii (ulterior

Soţii Boris şi Valentina Onică. 2007

Bucuria cea mare – fiica Olesea. 1984

avansat în funcţia de locţiitor al Procurorului General al RM). Dintre noii mei colegi din Procuratura Soroca aş menţiona: I. Diacov – anchetator superior; A. Olşanschi – anchetator; E. Sibirschii – ajutor de procuror; O. Comarscaia – ajutor de procuror.

Procurorul interraional I. Zastavneţchii reuşea să menţină autoritatea procuraturii la cote înalte, ţinând la distanţă, asemenea lui I. Ceban, CR Soroca al PCUS (prim-secretar I. Popov), dar asta a durat până la plecarea d-lui din funcţie. Odată cu venirea noului Procuror raional Soroca – Boris Glavan în 1988, Procuratura a început să ştirbească treptat din autoritate.

A.: – ***Abandonarea silită a organelor Procuraturii.***

B.O.: – În 1989 Procurorul General al RSSM – N. Demidenco mi-a propus (am fost chemat în biroul său) funcţia de Procuror raional la Râbniţa sau Vulcăneşti, eu însă am preferat să-i cer această funcţie, care la acel moment era liberă, în Procuratura Soroca. Demidenco mi-a refuzat categoric, declarându-mi şi un ultimatum cu trei variante: aleg Râbniţa, aleg Vulcăneşti, plecarea silită din organele de procuratură!

Nu mai eram dispus să-mi schimb din nou locul de trai, s-o iau din nou de la început, să-mi port familia pe drumuri, atunci când la Soroca aveam un apartament cu două odăi în care ne creşteau doi copii... Eram deja mult deprinşi şi cu acest oraş, în sânul căruia ne făceam planuri de viitor. Deci, am ales să plec din procuratură, rămânând astfel la Soroca. Am regretat mult faptul abandonării silite a procuraturii – aveam studii speciale de procuratură la Harkov şi lucram cu plăcere şi competenţă profesională. Pe parcursul celor 3 ani (1986-1989) de activitate în Procuratura Interraională Soroca am colaborat mult cu întreprinderile orăşeneşti şi gospodăriile agricole din raion, cu Secţiile orăşenească şi raională de Miliţie, cu multă lume simplă şi bună, situaţia criminogenă în raion fiind pe atunci mult mai redusă decât în perioadele următoare (un omor în 2-3 ani; acum 5-9 omoruri pe an!). Am mai colaborat şi cu Judecătoria Soroca (Preş. V. Soficiuc), dosarele examinându-se în termeni rezonabili, fără tergiversări. Colaboratorii Procuraturii trăiau modest şi transparent, bucurându-se de respectul şi credibilitatea populaţiei – lucruri care din păcate au dispărut împreună cu acele timpuri.

A.: – ***Fondator al Cooperativei de asistenţă juridică „Garant", Soroca.***

B.O.: – Abandonând Procuratura, n-am lăsat însă profesia mea de jurist şi timpurile fiind atunci în toiul Perestroicii lui Gorbaciov (1989), când era în plină dezlănţuire epidemia deschiderii coo-

FAMILIA ONICĂ

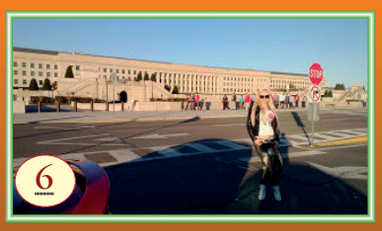

1. – Avocatul Boris Onică 2. – De la stânga: fiica Olesea, ginerele Vasile cu Amelia, Boris, mama soacră Maria, soţia Valentina. 3. Buneii Boris şi Valentina la botezul nepoţelei Amelia 4. – Fiicile Olesea şi Doina 5. – După doi ani de despărţire, împreună cu fiica Rodica revenită din SUA 6. – Fiica Rodica. SUA 7. – Fiicile Rodica şi Doina

perativelor de tot soiul, împreună cu juristul de la Sovhoz-Tehnicumul Soroca, Valeriu Mazniuc, şi juristul CE orăşenesc Soroca – Vladimir Cojocari, am deschis în aprilie 1989 cooperativa de acordare a asistenţei juridice „Garant". Cooperativa noastră, în mod iminent se posta în rol de concurent Consultaţiei Juridice Raionale de Stat (şef Moloşag Vasile), care activa de mai multă vreme, prestând aceleaşi servicii pe care le anunţasem şi noi. Concurenţa nou apărută, era de fapt un beneficiu pentru toţi, atât pentru concurenţi, care se străduiau să-şi facă nume bun prin calitatea serviciilor prestate, cât şi pentru clientelă, care avea acum posibilitatea de a cere servicii de calitate, având acum libertatea alegerii, între Consultaţia de Stat şi Cooperativa noastră. Concurenţa ne mobiliza, ne disciplina, ne dezvolta profesionalismul.

„Garant"-ul l-am închis după 4 ani de activitate, în 1993, noi (eu şi V. Mazniuc) transferându-ne, după o înţelegere dificilă cu Colegiul Avocaţilor din RM, o structură foarte închisă în care era aproape imposibil să te angajezi, la Consultaţia Juridică Raională de Stat Soroca. V. Cojocari a fost numit şef la noua structură „Camera de Înregistrari de Stat" Soroca.

A.: – ***Biroul particular de Avocaţi „B. Onică", Soroca.***

B.O.: – Deci, din 1993, timp de 3 ani, până în 1996, am continuat, deja în cadrul Consultaţiei de Stat, prestarea serviciilor de avocat în instanţă. Procese (cazuri civile) aveam zilnic: restabiliri în funcţie; partajarea averii; încasarea prejudiciilor în urma accidentelor, etc. Cazurile erau judecate de judecătorii: E. Secrieru, V. Soficiuc, Gh. Crudu, A. Todiraşcu. În procesele de judecată a dosarelor penale în calitate de acuzatori de stat se postau procurorii: N. Musteaţă, E. Sibirschii, E. Belous, L. Zaharia.

În 1996 s-a modificat legea cu privire la avocatură – avocaţii erau obligaţi să deschidă pentru practica individuală, Birouri particulare de avocaţi sau Asociaţii de avocaţi, dacă doreau să se asocieze doi, sau mai mulţi avocaţi.

Având deja în proprietate sediul fostei cooperative „Garant", am hotărât împreună cu V. Mazniuc, să deschidem 2 birouri individuale – „B. Onică" şi „V. Mazniuc", plasându-ne în cele două încăperi ale sediului nostru din strada Independenţei 69, colţ cu strada I. Creangă.

A.: – ***Litigii legate de privatizarea din RM.***

B.O.: – În urma lichidării colhozurilor şi sovhozurilor în perioada anilor de după 1992-1993, când privatizarea pământurilor agricole intrase în etapa de finalizare (cote de teren şi valorice), au apărut litigii absolut noi pentru jurisprudenţa noastră. Aceste litigii erau legate de noua formă de proprietate asupra pământului – privată. Se iscau neînţelegeri mai ales la împărţirea cotelor valorice, atunci când, spre exemplu, câtorva ţărani, foşti colhoznici, le revenea o unitate de avere comună (tractor, combină, imobil, etc.), care nu putea fi împărţită în mai multe părţi. În urma acestor privatizări a cotelor valorice, majoritatea ţăranilor inclusiv pensionarii s-au ales, până la urmă, doar cu o „hârtie-titlu" de proprietate, în realitate ne beneficiind de nimic.

De cotele valorice au beneficiat doar 15-20 % din ţăranii împroprietăriţi, în temei foştii conducători agricoli, rudele şi apropiaţii lor. În cadrul oraşului, de cotele valorice, împărţite orăşenilor prin aşa numitele bonuri patrimoniale a beneficiat doar o mână de oameni iniţiaţi în ale privatizării şi legaţi între ei în structuri ilegale centralizate. Timp de câţiva ani s-a „prihvatizat"(furat) tot ce era de privatizat, această „Prihvatizare" în RM, calificându-se de către majoritatea cetăţenilor drept o mare înşelăciune totală, înşelăciune care stă acum la baza dezvoltării (sau nedezvoltării!) economiei statului.

Litigiile legate de privatizare, fiind foarte multe, s-au extins pe o perioadă de vre-o 15 ani, până aproximativ în 2010, astăzi practic lipsind. Evident că cei rămaşi cu pricinile nerezolvate, trecând prin calvarul marii înşelăciuni şi-au pierdut practic orice speranţă de izbândă.

A.: – ***Corpul de Avocaţi soroceni la 2012.***

B.O.: – Modificarea Legii cu privire la avocatură din 2010 n-a adus în esenţă nimic nou, decât obligativitatea schimbării denumirii de Birou individual de Avocaţi, în Cabinet de Avocaţi. În perioada de după 2010 până astăzi în Soroca activează o parte uniţi în Asociaţia de Avocaţi „Temis"(Femida), o parte activând în Cabinete individuale, avocaţii: V. Artemii, V. Moloşag, V. Mazniuc, B. Onică, N. Musteaţă, N. Dorogan, E. Belous, M. Belous, I. Gagiu, Iu. Ursu, Ig. Grosu, D. Ţurcanu, V. Ciuhrii, L. Diaconu, N. Olşanschi, T. Cazacu; şi stagierii: D. Belous, A. Cebotari, Ig. Craveţ. ■

TATA ÎMI REPETA DESEORI – „OMENIE, OMENIE ŞI IAR OMENIE, PENTRU CĂ TOATE LUCRURILE BUNE SE FAC CU OAMENII!”.

FIŞIER BIOGRAFIC

1958 -1966 – Elevă, Şcolile de 8 ani Hârtop (I-V) şi Văscăuţi (VI-VIII), Floreşti.
1966 -1970 – Studentă, Şcoala Pedagogică, specialitatea învăţător clase primare, Orhei.
1970 -1974 – Studentă, Institutul Pedagogic „A. Russo”, f-tea pedagogie şi psihologie, Bălţi.
1974 -1978 – Profesor psihologie şi pedagogie, Şcoala Pedagogică „B. Glavan”, Soroca.
1978 -1986 – Secretar al Organizaţiei Comsomoliste, profesor pedagogie şi psihologie, Şcoala Pedagogică „B. Glavan”, Soroca.
1986 -1987 – Preşedinte al Comitetului Sindical, profesor psihologie şi pedagogie, Şcoala Pedagogică „B. Glavan”, Soroca.
1987 -1989 – Profesor psihologie şi pedagogie, Şcoala Pedagogică „B. Glavan”, Soroca.
1989 -1996 – Şef Secţie Educaţie Preşcolară, profesor psihologie şi pedagogie, Şcoala Pedagogică „B. Glavan”, Soroca.
Din 1996 până în prezent – Director, Colegiul Pedagogic „M. Eminescu”, profesor psihologie şi pedagogie, Soroca.

Valentina PLETNIUC

Născută la 29 septembrie 1950 în satul Văscăuţi, Floreşti. Director, Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu” Pedagog, grad didactic superior; grad managerial II; Eminent al Învăţământului Public.

ALMANAH: – ***Părinţii David şi Marina Nacu – gospodari văscăuţeni.***

Valentina PLETNIUC: – Am avut nişte părinţi deosebiţi. Tatăl meu, David Nacu (1929-2012), văscăuţan dintr-o familie de ţărani mijlocaşi cu patru copii a fost un om ager şi plin de înţelepciune, cu şapte clase româneşti, comunicabil, cu o energie inepuizabilă, vânător, şofer. Sătenii îl numeau „David – gospodarul satului”, punând accent pe prima vocală. A lucrat şofer la fabrica de spirt din satul Hârtop, apoi şofer pe autobuzul satului, cumulând în acelaşi timp şi funcţia de „zagatoviteli” (achizitor) pentru Văscăuţi şi satele din împrejurimi, colectând pentru stat diferite produse alimentare ţărăneşti. Prima maşină personală („Volga – 21”) în Văscăuţi şi-a procurat-o tatăl meu! Disciplinat, onest, responsabil, el avea autoritate în faţa mulţimii de oameni, care îl cunoşteau şi respectau.

Mama mea, Marina (Crivoi) Nacu (1931-2009), născută şi ea în Văscăuţi într-o familie de ţărani mijlocaşi cu 7 copii, o fire inteligentă şi liniştită, care îl susţinea în toate pe tata, a fost o mămică şi o gospodină extraordinară, lucrând o viaţă bucătăreasă la şcoala sătească.

Casa noastră, construită pe locul ales şi procurat de tata, chiar în centrul satului, din pragul căreia se deschidea peisajul Văscăuţilor, având în preajmă şcoala, biserica, magazinul, cimitirul şi pădurea sa-

David şi Marina Nacu, 1982

tului, era întotdeauna deschisă pentru toţi. Părinţii erau dispuşi să ajute cu ce puteau, sau să dea un sfat înţelept tuturor care veneau la „David – gospodarul satului”, după susţinere. La înmormântările părinţilor mei a venit să-şi ia rămas bun de la ei tot Văscăuţul şi multă lume de prin satele învecinate...

A.: – ***Copilărie harnică, alături de fraţii Tudor şi Ion.***

V.P.: – Am crescut împreună cu doi fraţi mai mici – Tudor (n. 22.04.1956), devenit pădurar la Văscăuţi, şi Ion (n. 06.04.1958), şofer, acum intendent la Colegiul Pedagogic „M. Eminescu”. Fiind mai mare, aveam firește grijă de ei în permanenţă, dat fiind că ambii părinţi se găseau zilnic la serviciu. Amintirea despre copilăria mea, pe cât de liberă pe atât de supusă firii disciplinate şi gospodăreşti a părinţilor, în deosebi a tatălui, mi-a rămas pentru totdeauna în memorie ca o poveste frumoasă, bine şi interesant ticluită. Până la şcoală, dar şi în timpul ei, eram educată să fiu gospodina casei alături de mama, având grijă de toate – păsări, vacă, porcine, de curăţenia şi ordinea în casă şi în ogradă, de pregătit bucate, de cusut, brodat şi firește de învăţat bine lecţiile! Atunci când frăţiorii au mai crescut, obligaţiunile mele s-au împărţit între toţi trei, asta eliberându-mi mai mult timp pentru şcoală şi prietene. Îmi amintesc cu mare dragoste de bunica, o femeie energică şi petrecăreaţă, calităţi pe care le-a moştenit de la ea şi tata, de tabloul celei mai importante sărbători a familiei noastre – Duminica Mare – ziua în care s-a născut tata şi de obiceiul „sfânt” al bunicii, de a chiui odată puternic, de se auzea în tot satul, înainte de a ne aşeza cu toţii la masa de sărbătoare!

A.: – ***Familia Pletniuc.***

V.P.: – M-am căsătorit pe când eram studentă la Institutul Pedagogic „A. Russo” din oraşul Bălţi, în primăvara anului 1973. Înregistrându-ne oficial la 14 aprilie, în plină dezlegare de primăvară a naturii, am jucat două nunţi frumoase, tradiţionale moldoveneşti – una la Şapte Bani şi alta la Văscăuţi.Soţul, Alexandru Pletniuc, născut la 11 decembrie 1949 în satul Şapte Bani, Râşcani, pedagog, absolvent al aceluiaşi Institut „A.Russo”, f-tea Fizică şi Matematică, este actualmente angajat la vama Soroca.

Am crescut şi educat 2 copii aducători de bucurii: Fiul Igor (n. 17.10.1975), economist (Academia de Studii Economice din Bucureşti (1998)), stabilit la Bucureşti, împreună cu familia – soţia Diana (Şalaru) Pletniuc, originară din Hăsnăşeni, Teleneşti, specialist în relaţii internaţionale (Universitatea din Oradea, România) şi fiul lor (nepoţelul nostru) Cristian-Alexandru (n. 09.03.2011); Fiica Carolina

Valentina cu părinţii, fiica Carolina (în cărucior) şi nepoţeii: Jenel, Inga, Ionel, Marinel şi Igor, 1988

(n. 24.11.1987), avocat licenţiat de Bucureşti (Universitatea Juridică Bucureşti, Institutul Naţional de Avocatură Bucureşti), Master în Drept, este de asemenea stabilită la Bucureşti.

A.: – ***Elevă la şcoala primară Hârtop, apoi la cea de 8 ani, Văscăuţi.***

V.P.: – La 1 septembrie 1958 am mers în clasa I la şcoala primară din satul Hârtop, unde locuiam atunci cu toată familia, tata lucrând şofer la fabrica locală de spirt. Caracterul tatălui, care deja se înfiripase în mine de-a binelea, mă plasa fără echivoc, printre cei mai buni elevi, reuşind în toate, atât la învăţătură, cât şi în relaţiile cu colegii şi învăţătorii – ele fiind prieteneşti şi corespunzător, pline de respect.

Nu-i vorbă, se iscau şi diferite mici probleme, atât cu colegii (îmi copiau din caiete!), cât şi cu unii profesori. Pe marginea drumului spre şcoală îmi alesesem un copac mai frumos, din ramurile căruia se deschidea panorama satului şi venind de la lecţii, aproape zilnic mă instalam comod sus, pe una din ramurile lui, pregătindu-mi acolo temele pentru acasă, inclusiv caligrafia, care în condiţiile copacului, lăsa mult de dorit. Deci, aveam probleme cu scrisul şi învăţătoarea, care fără să bănuiască la ce „masă" scriu, deseori îmi enunţa supărată: „Cărturăria porneşte de la un scris frumos şi corect!".

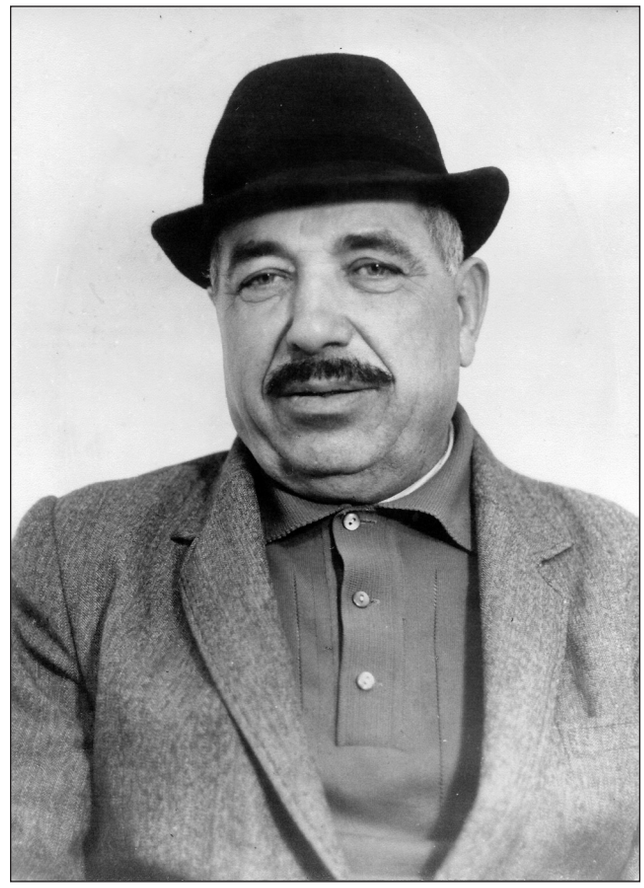
Începând cu clasa VI, m-am transferat la şcoala din Văscăuţi odată cu trecerea familiei noastre cu traiul în casa nouă de acolo, construită de tata.

Şcoala de 8 ani Văscăuţi, găsindu-se într-o clădire veche, dar încă într-o stare bună, avea o reputaţie excelentă în raion, în mare măsură datorită directorilor Nicolae Galaicu (tatăl poetului Galaicu-Păun), apoi Vladimir Soroceanu – ambii foarte severi, însă corecţi şi obiectivi. În aceeaşi măsură şcoala era vestită şi prin absolvenţii ei bine şcoliţi.

Am fost şi eu unul dintre cei mai buni absolvenţi ai anului 1966, fapt care mi-a înlesnit mult intrarea în acelaşi an, şi studiile de mai departe, în Şcoala Pedagogică din Orhei, la Secţia Învăţători clase primare.

A.: – ***Studentă la Şcoala Pedagogică din Orhei.***

V.P.: – Ştiam încă de pe băncile şcolii, fiind motivată de tata, că îmi voi continua studiile – „Vei merge numaidecât la facultate!" – îmi repeta el, controlându-mi sistematic zilnicile (agendele şcolare), pe când eram elevă. Clasele IX-X urma să le frecventez la Târgu-Vertiujeni, însă eu, împreună cu trei fete, colegele mele de clasă, am hotărât să procedăm altfel – să „ieşim" mai repede în largul ţării, mai aproape de Chişinău, pentru asta alegând în calitate de propulsor, Şcoala Pedagogică din Orhei. A fost pentru prima dată, când am încălcat cuvântul tatălui! Supărarea părinţilor a trecut însă repede, ei apucându-se grijuliu de protecţia mea morală şi materială, vizitându-mă aproape în fiecare săptămână la gazda din Orhei, unde stam în chirie, împreună cu fetele cu care venisem din sat, aprovizionându-mă din plin cu provizii şi lăsându-mi sfaturi valoroase pentru orice situaţie din viaţa mea de studentă şi fată tânără, inclusiv şi pentru faptul că trebuie să fiu fruntaşă la învăţătură. Nu aveam nevoie de mari eforturi pentru ca să fiu aşa, cum mă doreau părinţii. Învăţam bine, fiind aleasă şi *starostă* de grupă, pentru că eram de fapt lider în toate manifestaţiile şcolare şi extraşcolare (brigăzi mobile de agitaţie, manifestaţii cultural-artistice şi sportive, etc.), iniţiate şi realizate nu doar în cadrul grupei, ci şi în toată şcoala. O influenţă deosebită în formarea mea civică, a calităţilor mele de lider-organizator şi pedagogice, au avut-o: directorul Şcolii Pedagogice – Ivan Petrovici Mazur – un om distins în toate – exterior, comportament, inteligenţă, profesionalism; Elena Mihailovna Crasovscaia (matematica); Marcel Borisovici Bolduma (limba franceză). Şcoala Pedagogică din Orhei am absolvit-o cu note bune şi foarte bune şi cu o reputaţie excelentă, îndreptăţind astfel aşteptările părinţilor şi asigurându-mi direcţia pedagogică de mai dreparte – Institutul Pedagogic „A. Russo", f-tea Pedagogie şi Psihologie din or. Bălţi.

Tatăl David Nacu – gospodarul satului. Văscăuţi, 1980

A.: – ***Studentă la Institutul Pedagogic „A. Russo" din Bălţi.***

V.P.: – Datorită bunei pregătiri profesionale, obţinute la Şcoala Pedagogică din Orhei, studiile în Institut le-am făcut cu uşurinţă, reuşind să mă manifest, conform caracterului meu, deja cristalizat, în toate domeniile vieţii studenţeşti. Locuiam la cămin, fiind aprovizionată în continuare de părinţi cu producte şi toate cele necesare. Astfel, partea material-alimentară fiindu-mi asigurată fundamental, eram liberă să mă implic efectiv în activităţi extracurs: sindicale, comsomoliste, artistic-culturale (frecventam teatrul „V.Alecsandri" (mergeam să-l privim pe M. Volontir!), etc.

Şi la Institutul din Bălţi am avut noroc de profesori minunaţi, primul fiind rectorul Ivan Gavrilovici Borşevici (istoric) – un mare patriot şi profesionist, ulterior devenit cunoscut om politic al RM; Carl Zaharovici Rabinovici (ne aproviziona cu cărţi româneşti, pe atunci interzise) (istoria pedagogiei).

După 4 ani de studii, maturizată şi căsătorită deja, absolvind Institutul cu Diplomă de excelenţă, am fost repartizată, împreună cu colega mea Ionela (Bătrâncea) Frunză, conform chemării nominale oficiale, la Şcoala Pedagogică „Boris Glavan" (azi Colegiul Pedagogic „M. Eminescu") din or. Soroca.

A.: – ***Profesor, pedagogie şi psihologie, la Şcoala Pedagogică „B. Glavan" din Soroca.***

Valentina (prima din dreapta) şi Alexandru Pletniuc, împreună cu3 colege. Institutul pedagogic „A. Russo". Bălţi, 1974

V.P.: – Şcoala Pedagogică „B. Glavan" ne era deja cunoscută, dat fiind faptul că aici ne-am petrecut, împreună cu Ionela, timp de două luni ale ultimului an de studii, practica de absolvire. Direcţia Şcolii Pedagogice avea o atitudine foarte serioasă faţă de angajarea tinerilor specialişti-profesori, studiindu-i şi selectându-i minuţios.

Noi am fost selectate în baza rezultatelor practicii de absolvire.

La sosirea noastră, am fost primite de către directorul şcolii Vasilii Dmitrievici Harabagiu, sub conducerea căruia am lucrat timp de 17 ani (1974-1991), pedagog-biolog cu literă mare, administrator talentat de o inteligenţă şi cumsecădenie profunde. V. D. Harabagiu timp de 22 ani, cât a deţinut funcţia de director, a fost sprijinul şi călăuza de bază a şcolii. Întotdeauna liniştit şi organizat, avea încredere totalmente în corpul administrativ al instituţiei, conducându-l în mod diplomatic, astfel, toate structurile şcolii funcţionând perfect! Lecţia, pentru pedagogul V. D. Harabagiu, era un lucru sfânt, pe care nimeni şi niciodată nu îndrăznea să o întrerupă!

Deci la 1 septembrie 1974 mi-am început activitatea pedagogică, care urma să se prelungească pe parcursul a circa 40 de ani, până în ziua de astăzi, în calitate de profesor de psihologie şi pedagogie la Secţia Învăţământ Preşcolar. Atunci în şcoală funcţionau 3 secţii: Învăţământ pimar; Educaţie preşcolară şi Instruire muzicală.

În perioada anilor 1970 începutul anilor 1980 în şcoală studiau 2500 elevi, 500 dintre care la Secţia fără frecvenţă, sub egida a 130 pedagogi calificaţi. La examenele de admitere se prezentau absolvenţi nu doar din RSSM, ci şi din alte părţi ale URSS, mai cu seamă din Ucraina şi Rusia, instituţia dispunând şi de grupe cu limba rusă de predare. În fiecare an la examenele de admitere se creau concursuri mari de câte 7-8 candidaţi pe loc de studii la secţiile preşcolară şi învăţământ primar, şi câte 3-4 la secţia instruire muzicală. Contingentul de elevi admişi era deci bine selectat şi stabil, profesorii dispunând astfel de suficiente ore tarifare, iar procesul de studii, desfăşurându-se ritmic şi rezultativ.

A.: – ***Secretar al comsomolului, apoi preşedinte al sindicatului Şcolii Pedagogice „B.Glavan".***

V.P.: – Marea majoritate a tineretului sovietic studios, inclusiv a celui din RSSM, a anilor 1970-1980, erau membri ai Uniunii Comsomolului Leninist, organizaţia comsomolistă a şcolii noastre numărând peste 1200 membri. Activitatea ei de până la mine, condusă de secretarul Sârghi Nina Nicolaevna (profesor la Secţia Muzicală), era apreciată la cel mai înalt nivel, plasându-se pe locul I în RSSM (sistemul învăţământului mediu de specialitate). În 1978, Nina Nicolaevna eliberându-se din funcţia de secretar, am fost invitată la CR al Comsomolului şi

în urma unei discuţii sincere, am acceptat să preiau această fincţie de Secretar (leafă lunară – 90 rub.) al Organizaţiei Comsomoliste a Şcolii Pedagogice „Boris Glavan”, cu păstrarea unui anumit număr de ore pedagogice la psihologie şi pedagogie. A urmat apoi o perioadă de 8 ani (1978-1986) de activitate organizatorică comsomolistă intensivă şi rezultativă, fiindcă îmi plăcea să lucrez cu tineretul şcolii noastre – un contingent setos de cunoştinţe şi activităţi, plin de vigoare, entuziasm şi talent. În activitatea mea organizatorică colaboram, firește, şi cu Comitetul Raional Soroca al Comsomolului: Prim-secretar – Nina Stratulat (după d-ei veni Valeriu Antoniu); Sercretar II – Andrei Moroz; Şef secţie organizatorică – Iurie Creţu; Şef secţie evidenţă – Lidia Frolova. Prin intermediul lor aveam tangenţe şi cu CR Soroca al PCUS: Prim-secretar – Leonid Crigănuţa (apoi A. Miron); Secretar II – V. Surelu (un om liniştit şi inteligent); Secretar III – Maria Vapirovscaia (o fire aţoasă şi ambiţioasă). Am cunoscut mai aproape în acea perioadă şi conducerea de stat a oraşului şi raionului: Preşedinte al CE orăşenesc – A. Prisacari (pedagog, Şcoala nr. 3) (apoi Anatolie Chişner); Preşedinte al CE raional – D. Arnaut.

În 1986 am părăsit funcţia de Secretar al Organizaţiei Comsomoliste, preluând de la Ivan Mihailovici Osadciuc (profesor de chimie, ulterior şef de studii, în şcoala noastră), Organizaţia Sindicală a Şcolii, care era asemenea celei cosomoliste, una dintre cele mai apreciate, plasându-se pe locul III în URSS, în întrecerile socialiste între instituţiile de învăţământ similare. În calitate de Preşedinte al Comitetului Sindical, am activat cu aceeaşi energie şi succes, timp de un an de zile, continuând în acelaşi timp, să predau psihologia şi pedagogia. Iar din 1987, eliberându-mă din această funcţie, au urmat doi ani (1987-1989) de linişte relativă în activităţile mele organizatorice, în care m-am consacrat totalmente activităţii pedagogice, după care, timp de 7 ani (1989-1996) am condus Secţia Educaţie Preşcolară.

A.: – ***Şef, Secţie Educaţie Preşcolară.***

V.P.: – După 1989 timpurile, dar şi regulile de activitate în toate domeniile vieţii sociale, inclusiv în învăţământ, au început să se schimbe radical, reformându-se – proces care din păcate, nu a luat sfârşit nici astăzi.

Pe fundalul înrăutăţirii situaţiei economice a republicii, a început reducerea considerabilă, din an în an, a admiterii şi deci a scăderii numărului orelor de studii. În luna mai 1991, prin decizie ministerială a fost schimbat statutul şi numele instituţiei – Şcoala Pedagogică „B. Glavan” fiind reformată în Şcoală Normală cu durata studiilor de 5 ani. Primul examen de Bacalaureat la Soroca, de asemenea o

Valentina Nacu – absolventă, Şcoala pedagogică. Orhei, 1970

noutate pentru noi (250 elevi absolvenţi liceali), a fost realizat în instituţia noastră, eu fiind numită Preşedinte al Centrului de Bacalaureat Soroca. În principiu însă obiectivele generale de studii, atât ale profesorilor, cât şi ale elevilor noştri, rămâneau aceleaşi – predarea şi însuşirea calitativă a materialului programelor şcolare, aşa încât absolvenţii noştri, să posede o înaltă calificare profesională.

A.: – ***Director al Colegiului Pedagogic „M. Eminescu” din Soroca.***

V.P.: – În martie 1996 Ministerul Învăţământului (Ministru P. Gaugaş), în urma cererii directorului Şcolii Normale – d-lui Iurie Tăbârţă, de a fi eliberat din funcţie, a iniţiat un Concurs pentru ocuparea funcţiei rămase vacante. Calea îmi era, cu siguranţă, prescrisă şi deci, fără nici o ezitare, m-am înscris în lista pretendenţilor, alături de profesorii noştri V. Golobciuc şi I. Osadciuc. Concursul a avut loc în incinta şcolii, în prezenţa Vice-ministrului V. Andronache, a Şefului Direcţiei Învăţământ mediu de Specialitate şi a Reprezentantului Sindicatelor republicane. Conform regulamentului concursului, fiecare candidat a pregătit câte un program de activitate în calitate de director, pe care l-a prezentat verbal în faţa Comisiei sus numite (la 08.04.1996)

FAMILIA PLETNIUC

1

2

3

4

5

1. – Valentina Pletniuc 2. – Împreună cu fiica Carolina 3. – Alexandru şi Valentina Pletniuc, împreună cu fiul Igor, nora Diana şi nepoţelul Cristian-Alexandru 4. – Familii prietene: Pletniuc, Creţu, Moroz, Eremiţa, Taran 5. – Valentina Pletniuc – omagiată la 50 ani de la naştere Colegiul „M.Eminescu”

şi a colectivului şcolii, apoi s-a purces la votare (vot secret). În urma numărării buletinelor de vot, eu am acumulat 2/3 din voturi. Noua funcţie de director mi-a plasat în faţă o mulţime de diverse probleme ale şcolii, pe care urma să le rezolv, numaidecât!

A.: – ***Priorităţi în activitate.***

V.P.: – Pentru mine prioritatea de bază şi pe parcursul celor 16 ani de activitate şi în noua mea funcţie, a fost calitatea studiilor, responsabilitatea şi disciplina muncii în instituţie.

Din iulie 1998 Şcoala Normală a fost reformată în Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu" cu durata de studii de 4 ani.

Evident că nu puteam nicidecum să ridic calitatea predării şi însuşirii programelor curriculare, fără să asigur corpului didactic şi contingentului de elevi condiţii adecvate de lucru, studii, şi de trai în căminul colegiului. Trebuia să acţionez concomitent în ambele direcţii – să repar capital sistemul de încălzire, demult ieşit din uz, căminul studenţesc cu 5 etaje, blocurile de studii (interior-exterior), să procur mobilier pentru sălile de studii şi birourile administrative, să amenajez o sală de calculatoare, etc., şi în acelaşi timp, să perseverez disciplina muncii, asigurarea salariilor, asigurarea calităţii predării şi evaluării.

A.: – ***Preferinţe politice, morale şi religioase.***

V.P.: – Ca fiecare om inteligent, care îşi iubeşte ţara, nu am fost niciodată străină politicii. Dacă facem abstracţie de perioada sovietică, în care din 1979 timp de 10 ani am fost membru al PCUS, pe care l-am părăsit prin cerere în 1989, pot afirma că am susţinut întotdeauna forţele democratice de dreapta. În 1997 m-am înscris în Partidul Renaşterii şi Concilierii din Moldova (PRCM), creat şi condus de primul Preşedinte al RM Mircea Snegur, eu fondând şi conducând structura acestui partid la Soroca. Din 2003, când printr-o serie de fuziuni a PRCM cu alte formaţiuni politice a fost creată Alianţa „Moldova Noastră", am devenit în mod automat membru al AMN, până la fuziunea ei cu Partidul Liberal Democrat din Moldova în noiembrie 2011. Acum nu sunt membru a nici unui partid, dar susţin politica proeuropeană a Alianţei pentru Integrare Europeană, fiind convinsă că doar în cadrul UE (copiii mei sunt stabiliţi în România) vom reuşi să devenim o ţară cu adevărat democratică şi prosperă.

Am moştenit firea bunilor mei părinţi de a iubi viaţa, oamenii şi natura, de a fi fidelă în permanenţă principiilor de viaţă şi activitate pe care mi le-am propus, de a fi fidelă familiei mele, prietenilor mei de o viaţă, memoriei părinţilor şi strămoşilor mei. Nu mă tem deloc de patetism, el fiind o valoare umană de nepreţuit a vieţii noastre atunci, când este sincer – iar eu am fost întotdeauna sinceră. Nu am confundat niciodată „slujba" cu „drujba" (serviciul cu prietenia), prietenii mei mai vechi şi mai noi, ştiu şi preţuesc această calitate a mea; nu am promis niciodată nimic, ştiind că nu voi fi în stare să îndeplinesc; nu mi-am ignorat niciodată duşmanii invidioşi, ei rânduindu-mi de fapt activitatea şi ferindu-mă de greşeli. Tata îmi repeta deseori – „Omenie, omenie şi iar omenie, pentru că toate lucrurile bune se fac cu oamenii!". Eu sunt datoare faţă de oameni şi nu invers. E o mare satisfacţie pentru mine, dar şi pentru toţi ceilalţi angajaţi ai Colegiului Pedagogic „M. Eminescu" faptul, că suntem un colectiv unit, săritor la nevoie, inteligent şi erudit.

Am fost educată de mică să port dragoste faţă de credinţă şi biserică, părinţii şi buneii mei fiind oameni credincioşi şi enoriaşi fideli ai bisericii satului. Tata se lua frate de cruce cu toţi preoţii creştini-ortodocşi pe care îi cunoştea.

În zilele sărbătorilor creştine şi de duminică, frecventez mai multe biserici din Soroca – „Sfântul Dumitru", „Sfânta Cuvioasa Parascheva", „Sfinţii Martiri Brâncoveni", „Adormirea Maicii Domnului"... Sunt liniştită şi nu mă tem de ziua cea de mâine, mai am foarte mult de lucru şi ştiu că voi reuşi. Oamenii care mă cunosc, au încredere în mine şi asta mă face fericită! ■

„CU AJUTORUL OAMENILOR BUNI, AM REUŞIT SĂ REALIZEZ LUCRURI BUNE ŞI STRINGENT NECESARE COMUNITĂŢII”

FIŞIER BIOGRAFIC

1981-1990 – Elev, Şcoala de 9 ani Ţepilova, Soroca.
1990-1992 – Student, Tehnicumul Agricol, spec. Horticultură, Camenca.
1992-1994 – Student, Colegiul Agricol, spec. Horticultură, Ţaul, Donduşeni.
1994-1999 – Student, F-tea Horticultură, Universitatea Agricolă de Stat, Chişinău.
1999-2001 – Întreprinzător în agricultură, Ocolina, Soroca.
2001-2003 – Specialist pentru încorporare şi recrutare, Ocolina, Soroca.
2003-2007, 2007-2011 – Primar de Ocolina.
Din 2011 până în prezent – Şef Direcţie Agricultură şi Alimentaţie, Consiliul raional Soroca.

Serghei SLUTU

Născut la 4 noiembrie 1975 în satul Ţepilova, Soroca. Şef Direcţie Agricultură şi Alimentaţie, Consiliul raional Soroca; Agronom-horticultor.

ALMANAH: – ***Părinţii şi buneii.***

Serhei SLUTU: – Strămoşii noştri pe linia tatălui au fost ţărani ţepiloveni cu avere şi pământ, urmăşii cărora, până la urmă, după cum venise vremurile, au dat tot ce au moştenit colhozului local, ei devenind, de voie de nevoie, proletari ai agriculturii sovietice – colhoznici, „făcători de trudozile”. Buneii mei, Ştefan şi Maria (Ceban) Slutu, au avut circa 28-30 hectare de pământ bun, arabil: sub Ţepilova 7-8 hectare şi partea bunicii la „bolata” sub s. Lugovoe, pământuri confiscate în 1944-1947 de către noile autorităţi sovietice. Tatăl meu, Andrei Slutu, născut la 19.07.1941, n-a mai apucat să moştenească nimic din averile muncite ale buneilor, el crescând şi maturizându-se deja în altă stare de lucruri – socialistă. Una din părţile bune ale acelui socialism, şi asta a fost cu bună seamă o realizare colosală a lui, era posibilitatea copiilor de ţărani colhoznici de a învăţa gratis la şcoala sătească apoi, la dorinţă, să facă studii medii speciale sau superioare, de asemenea pe gratis. Tata a absolvit facultatea Serviciu Veterinar a Institutului de Medicină din oraşul Harkov, Ucraina, unde cunoscu şi se căsători cu o frumoasă ucraineană, Nina Miroşnic – scumpa noastră mamă. Mama, Nina (Miroşnic) Slutu, născută la 1 ianuarie 1948, în satul Dovjek, r. Zolocev, reg. Harkov, Ucraina, este asistentă medicală (Tehnicumul de Medicină, Harkov). După căsătorie părinţii s-au stabilit cu familia în Ţepilova, unde au lucrat ambii până la pensie – tata – medic veterinar, iar mama – asistentă medicală, având respectul şi dragostea întregului sat. Au crescut şi educat 4 copii – 2 băieţi şi 2 fete: sora mai mare Valentina (n.13.08.1969), merceolog, stabilită în Spania; fratele mai mare, Vladimir (n. 24.02.1973), economist (ASEM, Chişinău), stabilit la Chişinău; subsemnatul, mijlociul – sunt sorocean; mezina Victoria (8.05.1982), pedagog-psiholog (USM, Chişinău), stabilită în Canada.

Serghei Slutu (în centru), împreună cu părinţii – Andrei şi Nina Slutu, fratele mai mare Vladimir şi surioara Victoria, 1985

A.: – ***Soţia şi copiii.***

S.S.: – M-am căsătorit odată cu absolvirea universităţii, în septembrie 1999. Cu viitoarea mea soţie Marina Doschinescu (Slutu), ne-am întâlnit în septembrie 1997, pe când ambii eram studenţi la Universitatea Agrară (ea în anul I, eu în anul III), la un simpozion ştiinţific, Marina participând cu un referat în limba franceză. Am prietenit timp de 2 ani, apoi ne-am căsătorit, eu fiind deja absolvent, iar Marina studentă în anul IV, căsătoria înregistrând-o la primăria Ocolina. Am jucat 2 nunţi frumoase: la Ţepilova – 4 septembrie şi la Ţaul – 23 octombrie 1999. Marina este născută la 4 februarie 1976 în satul Ţaul, Donduşeni. Absolventă a Universităţii Agrare, f-tea Horticultură în limba franceză şi a Universităţii Tiraspolene din Chişinău, f-tea Biologie şi Geografie, activează acum la Colegiul Tehnic Agricol din Soroca în calitate de profesor, ştiinţe agricole. Creştem şi educăm cu multă dragoste 2 fetiţe minunate – fiicele noastre dragi: Tatiana (n. 9.10.2000) şi Anastasia (n. 28.05.2005), ambele eleve la LT „C. Stere” din Soroca.

A.: – ***Serghei copil Grădiniţa din Ţepilova.***

S.S.: – Copilăria generaţiei noastre n-a cunoscut, din fericire, marile dificultăţi ale vieţii, de care au avut parte părinţii şi buneii noştri – război, sărăcie, foame, viloenţă socială – noi bucurându-ne din plin de mici copi, de roadele muncii lor colhoznice-grădiniţă, şcoală, activităţi extraşcolare, odihnă... Mai ţin minte şi astăzi prima mea educatoare, Lidia Ceban, directoarea Zinaida Cozmovna Lozan şi dădaca tanti Vera de la grădiniţa sătească de copii, femei care m-au dădăcit şi educat de la vârsta de 8 luni. Grădiniţa o frecventam zilnic, în afară de sâmbătă şi duminică, când părinţii nu erau la serviciu. Era bine acolo, la grădiniţă – ne hrăneau sitematic, ne culcau la amiază, ne organizau jocuri şi lecţii de pregătire pentru şcoală...

A.: – ***Frumuseţile copilăriei şcolare.***

S.S.: – Apoi a urmat şcoala din sat, despre care mi-au rămas doar amintiri bune, nostalgice – prima mea învăţătoare Elena Minovna Bujor; directorul şcolii Feodosie Iacovlevici Morari; Vera Pavlovna Eftodii (biologia şi chimia); Valentina Nicolaevna Morari (matematica şi geometria); Nina Luchinicina Slutu (limba rusă); Ivan Iacovlevici Slutu (desenul liniar) – oameni şi profesori extraordinari. Crescut mai mărişor, fiind deja în clasa a II-a, părinţii îmi încredinţau meseria clasică a tuturor copiilor de ţăran, să merg cu alţi băieţi din mahala la păscut vacile familiei, supravegheaţi de bunelul meu, Ştefan. Ieşeam pe imaşurile satului la „Hârtop”, „Pini”, „Valea Seliştei”, „Hranilişte”, „Planul popii” sau „Odaia”. Pentru a supraveghea mai bine

vitele, după cum ne făceam noi copiii socoteală, trebuia să ne construim numaidecât un „post" special sus, în ramurile unei sălcii de pe imaş – o colibă cu „podea" şi „acoperiş", care ne mai păzea deseori de soare şi de ploi. La timpul cuvenit, când pe câmpurile din preajmă da în ţintă porumbul, ne ospătam în jurul unui ruguşor bine potrivit cu porumb copt, dulce şi gustos. Apoi bine sătui ne avântam la alergat unii după alţii pe imaş, speriind stoluri de potârnichi fricoase şi gălăgioase.Toamna târziu, după căderea brumei, gustam şi din porumbrelele albastre devenite moi şi dulci. Verile, după strânsul grâului, adunam pe mirişti, trimişi de părinţi, pleava din urma combinei – hrană de iarnă pentru vitele noastre. Ajutam părinţii, având din asta o plăcere dublă copilărească – mă simţeam ajutorul lor, dar în acelaşi timp şi „gospodar", cu drepturi egale în familie, lucru acceptat şi salutat de către părinţi. Chiar dacă nu reuşeam, fiind prea ocupat de grijile gospodăriei, să frecventez orele suplimentare şcolare de „meditaţii", care nu erau obligatorii, fiind destinate pregătirii, împreună cu pedagogul, a lecţiilor pentru a doua zi. Învăţătura îmi mergea foarte bine, având doar note de 4 şi 5.Tata, dorindu-mă în viitor un bun gospodar, mă mai lua şi „la fân", atât la cosit iarba, cât şi la celelalte operaţii – „întorsul", „înşiratul"; „încărcatul", „scârtuitul". Mirosul specific, doborâtor de plăcut al fânului, îl mai am în mine şi acum. Mergeam numaidecât şi la strânsul sotelor familiei, care se găseau în preajma satului, deobicei plantate cu porumb, pe care îl seceram cu secerile, făcându-l apoi snopi pe care-i adunam în glugi rotunde.La şcoală reuşeam la toate obiectele, fiind bine dirijat de părinţi, mai implicându-mă şi în activităţi extraşcolare cum ar fi participările la olimpiadele raionale şi republicane (biologia, matematica, geografia), devenind deseori laureat. În clasele 4-8, purtând cravată roşie, am fost pionier-gornist, fiind apoi şi purtătorul drapelului organizaţiei pionereşti a şcolii! (o mare onoare pionierească!). Îmi plăcea mult sportul, practicând mai ales fotbalul, iar în fiecare vară, dacă insistau părinţii, mergeam la odihnă în taberele pioniereşti raionale (Vasilcău şi Stoicani), unde era totul foarte bine organizat. Astfel, despre şcoala Ţepilova, pe care am absolvit-o excelent în 1990, mi-au rămas doar amintiri luminoase, ca o primă etapă, poate cea mai esenţială în formarea mea ca caracter şi personalitate.

A.: – ***Student la Tehnicumul Agricol din Camenca.***

S.S.: – Părinţii m-au dorit întotdeauna specialist în agricultură, reuşind să mă convingă să mă dezic de visul meu de a-l urma pe tata, devenind doctor veterinar. M-au îndemnat să merg la Tehnicumul Agricol din Camenca (atunci Şcoală de prestigiu în RSSM) de peste Nistru, la specialitatea Horticultură, care în alte asemenea şcoli din republică, lipsea. Tehnicumul din Camenca, situat într-un complex de clădiri moderne pentru acea vreme, era într-adevăr o instituţie bine organizată, asigurată atât cu programe, echipament necesar de studii, laboratoare speciale, tehnică agricolă, manuale, terenuri agricole, cât şi cu un corp didactic puternic. Voi menţiona profesoara mea –Victoria Petrovna Morari (diriginte, Horticultura) – care avea un renume republican, ca specialist în horticultură. Predarea se făcea în limba moldovenească, conspectând totuşi din manuale ruseşti, fiindcă manualele în limba română lipseau. Studiile mergeau bine, locuiam la căminul studenţesc, fiind câte 2 băieţi în odaie, ne alimentam la cantina studenţească. Aveam o bursă de 27 ruble lunar, mă ocupam mult cu sportul, fiind pe primul loc în tehnicum la proba „lupte libere", iar în fiecare lună, plecam acasă, la Ţepilova. Timp de 2 ani, 1990 -1992, cât am învăţat la Camenca, în interiorul tehnicumului nu se simţeau absolut nici un fel de probleme, legate de situaţia politică complicată din RSSM, URSS, şi conflictul cu Tiraspolul (aşa numita Republică Transnistreană). În afara tehnicumului însă, în oraşul Camenca, criza politică se declanşa luând amploare. De la un timp, pentru noi studenţii din dreapta Nistrului (din Basarabia), deveni periculos să ieşim în oraş – un coleg de al nostru a fost bătut de elementele huliganice separatiste, elemente care ne numeau „români", folosind neapărat şi sudălmi obraznice şi jignitoare pur ruseşti. Situaţia noastră se agrava vertiginos odată cu cea politică a conflictului Moscova-Tiraspol-Chişinău şi deci, la un moment, am fost nevoiţi să întreprindem ceva pentru a ne transfera cu studiile peste Nistru, în RM. Am organizat o delegaţie de studenţi basarabeni şi fără ştirea direcţiei Tehnicumului am plecat la Ministerul Agriculturii din Chişinău, unde am cerut să fim transferaţi la Tehnicumul de Viticultură din Stăuceni, de sub Chişinău. Era deja luna septembrie 1992 şi la Tehnicumul din Stăuceni nu mai erau, din păcate, locuri de studii. Ni s-a propus Tehnicumul din satul Ţaul, Donduşeni, pe care l-am acceptat.

A.: – ***Transferarea nevoită la Tehnicumul Agricol din satul Ţaul, Donduşeni.***

S.S.: – La Tehnicumul din Ţaul noi, 14 colegi transferaţi,care eram dintr-o grupă de Horticultură, am fost uniţi cu alţi 18 tehnologi, transferaţi deasemenea din Camenca, formând astfel o singură grupă din foşti studenţi ai Tehnicumului din Camenca. Grupa a fost constituită după ce de la Chişinău fusese trimişi specialişti în horticultură,dat fiind faptul, că la Ţaul asemenea specialişti lipseau. În perioada septembrie-octombrie 1992 din Tehnicumul din Camenca s-au transferat peste Nistru în RM, din cauza situaţiei politice (mergea războiul de pe Nis-

tru cu cazacii şi Armata a 14-ea rusească), 7 grupe a câte 24-28 studenţi, din diferite cursuri şi de la diferite specialităţi.La Ţaul am continuat în aceleaşi ritmuri, să-mi fac datoria de student, frecventând şi studiind, conspectând şi însuşind programele de specializare cu cea mai mare responsabilitate posibilă pentru un tânăr de 17 ani, iubitor nu doar de a învăţa, dar şi de a face sport, de odihnă,de peripeţii şi de o simplă libertate adolescentină. O impresie deosebită mi-a lăsat-o vestitul parc din Ţaul, unde deseori ne plimbam. Am continuat de asemenea să mă antrenez cu lupta liberă şi judo, în 1993 plasându-mă pe locul I – regiunea Nord, iar în 1994, locul II juniori – RM, Chişinău. Practica de absolvire am petrecut-o la Colegiul Agricol din Soroca, examenele de stat susţinându-le la nivel de 8,6 puncte. În aceeaşi vară a anului 1994, după absolvire, am devenit student la facultatea Horticultură a Universităţii Agrare de Stat din Chişinău.

A.: – ***Universitatea Agrară de Stat din Chişinău.***

S.S.: – La UAS (Rector Cimpoieş Gheorghe Decan V. Bunu; Şef Catedră V. Babuc) am rămas fidel aceloraşi trei principii şi deprinderi studenţeşti, pe care mi le formasem şi de care m-am condus la Camenca şi Ţaul – Studii, Sport şi Odihnă raţională – toate, cu drepturi egale de a mă forma în continuare ca specialist şi personalitate. Am fost ales starostă (responsabil) în grupa mea de 27 studenţi horticultori. Reuşeam destul de uşor la toate disciplinele, având o bază bună de pregătire la Camenca şi Ţaul. Am practicat la Speia, Anenii-Noi, iar practica de absolvire am petrecut-o la Peresecina, Orhei, tema lucrării de Diplomă fiindu-mi „Cultivarea pomilor fructiferi în formă superintensivă pe port-altoi pitic". Am continuat şi la Chişinău să mă antrenez în secţiile orăşeneşti de lupte marţiale, iar în cadrul Universităţii, am practicat în continuare lupta liberă şi judo. Locuiam la căminul studenţesc împreună cu 4 băieţi buni într-o odaie, cu care mai ţin strânse legături de prietenie şi astăzi: Valentin Tataru, Valeriu Caldare, Oleg Izman, Ruslan Croitoru. Împreună cu ei am vizitat toate cinematografele şi teatrele din Chişinău, discotecile studenţeşti de la „Medicină" şi „Ion Creangă".

Şi iată-mă, în sfârşit după 4 ani de studii la colegiile din Camenca şi Ţaul şi după încă 5 ani universitari, proaspăt agronom-horticultor, specialist de înaltă calificare în agricultură, aşa cum au dorit să mă vadă părinţii – sosit la baştină, la casa părintească.

A.: – ***Agronom - horticultor, întreprinzător agricol, alături de părinţi.***

S.S.: – Am arendat împreună cu părinţii 14 hectare de pământ bun, imaş arabil în „Camca", pe care am pus 8 ha de legume (morcov, sfeclă roşie, ceapă, vinete, roşii, bostani, cartofi, castravaţi, cohlondră, harbuji, zemoşi, bob năut, fasole). Ulterior am reuşit să cumpărăm acest lot de pământ, lucrurile mergând în principiu bine, roadele fiind satisfăcătoare. Am continuat să cultivăm şi să vindem aceste culturi până în 2003, când am dat în arendă 8 ha din cele 14 ha pe care le deţineam ca proprietate privată, cultivând pe cele 6 ha rămase, aceleaşi legume. În acelaşi an, 2003, am fost ales primar de Ocolina (Ţepilova) pe listele AMN.

Serghei Slutu – primar de Ocolina (Ţepilova). 2008

A.: – ***Primar de Ocolina.***

S.S.: – Am deţinut 2 mandate de primar al comunei Ocolina (2003-2007; 2007-2011;) avându-i ca secretari pe V. Coliban, apoi A. Eftodii, ambele foarte exigente şi competente. Problemele primăriei Ocolina au fost destule, nu mai puţine, dar nici mai multe decât în alte primării din raion, fiind de obicei legate de criza economică şi financiară, de vechea mentalitate sovietică de consumatori colhoznici, a ţăranilor noştri. Una dintre problemele mai importante şi vitale cu care a trebuit să mă confrunt a fost haosul din procesul de repartizare a cotelor de teren (la Ocolina 1,82 ha.; la Ţepilova 1,82 ha), şi a celor valorice. La venirea mea în funcţia de primar baza cotelor valorice nu mai exista: toate fermele de vite; brigăzile de tractoare, combine, autocamioane; complexele de uscare a tutunului; făţările; depozitele; magazinele săteşti şi multe alte bunuri comune – totul era distrus până în temelii şi furat „nu se ştie de cine". Deficitul bugetului primăriei constituia în 2003, 78 mii de lei. În clădirea primăriei ploua, acoperişul fiind spart, grădiniţele comunei, insuficient finanţate, funcţionau doar câte 4 ore pe zi, în ele fiind frig-lipsea mobilierul, rechizitele educative. În comună era instalat un dezastru total.

A.: – ***Aţi ameliorat situaţia? Cum?***

S.S.: – Reieşind din situaţia pe care am găsit-o, iniţial mi-a fost foarte greu, dar treptat, cu ajutorul oamenilor buni, am reuşit să stopez dezastrul şi să realizez lucruri bune şi stringent necesare comunei.

FAMILIA SLUTU

1.– Soţii Serghei şi Marina Slutu cu fiicele Tatiana şi Anastasia 2. – Fiicile iubite 3. – Serghei şi Marina

Voi relata pe scurt cele mai importante, în opinia mea, dintre ele:

Am reparat drumul Ocolina-Selişte (1,5 km), deteriorat de săpăturile pentru conducta de gaz; Am irigat pentru a salva s.Ţepilova de puhoaie de apă şi de glod mare în timpul ploilor.

Am repartizat după Titlu de proprietar, în perioada 2003-2005, 85% din terenurile agricole. Am consolidat situaţia în agricultura particulară cu arendaşii. Bugetul Primăriei pentru anul 2004 s-a format fără deficit, cetăţenii s-au consolidat şi m-au susţinut. La reparaţia drumurulor au contribuit şi locuitorii comunei, APL şi Magistrala Nistru (M.Moldovan). A contribuit şi deputatul RM A.Cimbriciuc cu 70.000 lei pentru aprovizionarea comunei cu apă potabilă (proiectul este acum în prag de implementare), Anatolie Tonconog, întreprinzător din Chişinău, băştinaş din Ocolina cu 10.000 lei, pentru repararea drumurilor. Am reparat capital Gimnaziile şi Grădiniţele Ţepilova şi Ocolina, Căminele de Cultură (schimbarea podelelor, acoperişurilor, uşilor).Am adus gazul în ambele sate, instalând în fiecare mahala puncte de distribuire. Am gazificat ambele Gimnazii (Ocolina, Ţepilova), instalând noi sisteme de încălzire şi cazangerii pentru gaz. Am adus Internetul rapid (cablu subteran, fibrooptica) în ambele sate. Am contribuit la stabilirea graficului circulaţiei microbuselor (orele 6 -17, zilnic) între Soroca şi satele comunei. Am stopat mutilarea şi tăierea pădurii (650 ha.) Ocolina. Am consolidat comunitatea şi structurile de conducere ale comunei prin introducerea unui stil democratic de relaţii în serviciu. Regret foarte mult că n-am reuşit să realizez două lucruri foarte importante-construcţia unei gunoişti autorizate şi reparaţia drumurilor interioare ale comunei. Am rămas recunoscător şi le mulţumesc oamenilor din Comuna Ocolina (Ţepilova), Consiliului raional (Preşedinte M.Martâniuc), tuturor celor care m-au susţinut în activităţile Primăriei pentru binele oamenilor comunei. ■

Tableta de vineri

POLITICA MARE CA UNITATE DE MĂSURĂ…

Aminteam, cu altă ocazie, zicerea unui clasic care afirma că o societate bolnavă are câteva „elemente" specifice: unu – haite de câini vagabonzi care devin o sperietoare pentru cei din jur, doi – o multitudine de secte religioase care tind, cu orice preţ, să cucerească sufletele oamenilor aflaţi în dificultate și trei – apariţia pe piaţa politică a o mulţime de partide care râvnesc să-și atragă de partea sa voturile oamenilor. Spuneam asta vreo cinci-șase ani în urmă, sperând că trecerea timpului o să schimbe „proporţiile", dar... n-a fost să fie. Or, și câinii, și sectele, și partidele sunt mai prezente și azi ca niciodată în viaţa noastră, fiindcă sănătatea societăţii moldovenești lasă mult de dorit. Și dacă problema câinilor și a sectelor se poate rezolva, fie de la sine, fie prin intervenţia autorităţilor, cu politica lucrurile stau mai anapoda – orice politician mai „răsăriţel", orice „martir" sau „nebăgat în seamă" jinduiește să-și tragă propriul partid. Noţiunile clasice de dreapta sau stânga politică aproape că nu se respectă, ca să nu zic că s-au șters cu totul. În politică, la fel ca în fotbal (mai ţineţi minte, dragi tovarăși ieșiţi din oul comunismului, cum vreo 30-40 de ani în urmă era ceva din domeniul fantasticului ca un jucător de la „Dinamo" să treacă la „Spartac" sau invers) schimbările au loc aproape caleidoscopic, cameleonii ignorând fără nici o rușine orice reguli și orice morală. Adică, dacă în politica moldovenească se întâmplă lucruri stranii de tot nu este cazul să facem trimitere la stele sau horoscoape, dar la înșiși protagoniștii acestor fenomene regretabile. Bunăoară, fiind naiv din fire, credeam că cutare sau cutare politician slujește altei cauze decât celei afișate la începutul carierei sale politice din motive strict conjuncturale, ca să nu zic „în interes naţional" – chipurile, pentru a trece podul este cazul să faci coaliţie chiar și cu dracul. Pe naiba, naivitatea mea s-a dovedit a fi fără „acoperire", or, părăsind corabia unui partid, mai mulţi politicieni nu se afiliază unei formaţiuni diametral opuse precedentei ca principii și valori, dar o apucă pe una din cele două căi – ori își creează propriul partid și sucește și mai mult minţile oamenilor, ori merge la contact cu acei care îi apreciază calităţile de „martir" și de promotor al ideilor revoluţionare. De exemplu, acei care s-au bucurat atunci când PCRM a fost părăsit de mai multe „personalităţi marcante" nu au motive să-și frece palmele, fiindcă nici una (!) din aceste personalităţi nu s-a dezis de trecutul „glorios", ba din contra – au continuat să facă ceea ce știu mai bine, numai că în alte ipostaze și în alte proporţii. Dacă nu mă credeţi, ascultaţi ce spun astăzi Marian Lupu sau Vadim Mișin, Igor Dodon sau Victor Stepaniuc, Andrei Stratan sau Valeriu Ostalep, Vladimir Ţurcanu sau Valentin Guznac și o să vedeţi cât adevăr conţine înţelepciunea populară despre lupul care-și schimbă părul, dar nu și năravul. Mai există și alte categorii de politicieni – să zicem, ambasadorii Oleg Serebrian și Igor Clipii (îmi spune și mie cineva care au fost principiile și valorile care au apropiat atât de mult, la momentul oportun, fostul PSL de actualul PD?), acei care s-au văzut cu sacii în căruţă, chiar dacă pentru aceasta au fost nevoiţi să dezamăgească o bună parte din electorat. Ca să nu mai amintesc de cazul Duracov-Dubrovschi, care a făcut un „salt" demn de cartea recordurilor, și de aceea că în prezent „cameleonismul" ca maladie a societăţii noastre este foarte răspândit, cu multă părere de rău, nu numai la centru, dar și în provincie.

În fine, nu mă consideraţi răutăcios sau invidios – chipurile, bat câmpiile fiindcă nu pot fi la fel de ingenios și la fel de abil în atingerea scopurilor ca alţii – măcar și din simplul motiv că fiecare doarme precum își așterne. De exemplu, de ce aș fi supărat sau invidios pe Mișin și Tarlev care, făcându-și propriul partid, au dovedit că sunt pe cât de naivi, pe atât de „curajoși", care se pun în poară cu acel din mâna căruia au ciugulit atâta amar de vreme. În astfel de cazuri nu invidia sau ranchiuna ar trebui să predomine, ci simpla urare rusească – flag im v ruki... ■

„M-AM STRĂDUIT ÎNTOTDEAUNA ŞI PRETUTINDENI, MAI ÎNTÂI DE TOATE, SĂ FIU UN BUN OM CU OAMENII”

Dumitru ZGARDAN

Născut la 9 august 1957 în satul Redi-Cereşnovăţ, Soroca. Şef al Direcţiei Generale a Camerei Teritoriale de Asigurări Sociale, Soroca, consilier în Consiliul raional Soroca.

FIŞIER BIOGRAFIC

1964-1972 – Elev, Şcoala de 8 ani, Redi-Cereşnovăţ, Soroca.
1972-1976 – Student, Tehnicumul Agricol, specialitatea agronom, Ţaul, Donduşeni.
1976-1978 – Agronom,(succesiv) Sovhozul „Tehnicum”, Soroca; Colhozurile Dubna, Parcani.
1978-1980 – Instructor tineret, colhozul „Serghei Lazo”, Redi-Cereşnovăţ.
1980-1982 – Preşedinte, Comitetul Sindical al colhozului „Serghei Lazo”, Redi-Cereşnovăţ.
1982-1990 – Inspector venituri, Secţia raională Finanţe, Soroca.
1990-1992 – Student, Coleguiul Financiar-bancar, specialitatea Impozite şi impozitare (f/f), Chişinău.
1990-1999 – Inspector principal, Inspectoratul Fiscal Raional Soroca.
1999-2002 – Şef, Secţia urmărirea plăţilor, Inspectoratul Judeţean, Soroca.
2002-2004 – Student, facultatea Drept, Universitatea de Criminologie (f/f), Soroca.
2005-2007 – Student, Facultatea Economie şi Drept, Institutul Nistrean de Economie şi Drept (f/f), Bălţi.
2003-2007 – Şef, Secţia „Impozitarea persoanelor fizice”, Inspectoratul Fiscal Raional Soroca.
2007-2010 – Inspector principal, Inspectoratul Fiscal Raional Soroca.
Din 2010 – Şef, Direcţia Generală CTAS, Soroca.

ALMANAH: – *Cum se tălmăceşte Redi Cereşnovăţ şi care este povestea scurtă a familiei d-stră?*

Dumitru ZGARDAN: Foarte simplu şi frumos! Redi înseamnă livezi de cireşi pe râuleţul Şnovăţ ,care şerpuieşte prin sat, cândva fiind mai murmurător şi mai curat, azi mai molcom şi mai împovărat de gunoaie! Deci, Redi –Cereşnovăţ este un sat împânzit cu livezi de cireşi prin curţile ţăranilor, care-s (vorba satului!), „înflorite primăvara şi dulci vara!”. Am alergat şi eu, copil fiind, prin văile satului, jucându-mă printre sălciile şi cireşarii pârâului Şnovăţ, sclipitor încă şi plin de viaţă în anii 1960-1970. Părinţii şi strămoşii mei, născuţi în acest paradis de cireşi, au fost din generaţie în generaţie ţărani cu pământ şi nume bun în sat, dar odată cu venirea colecti-

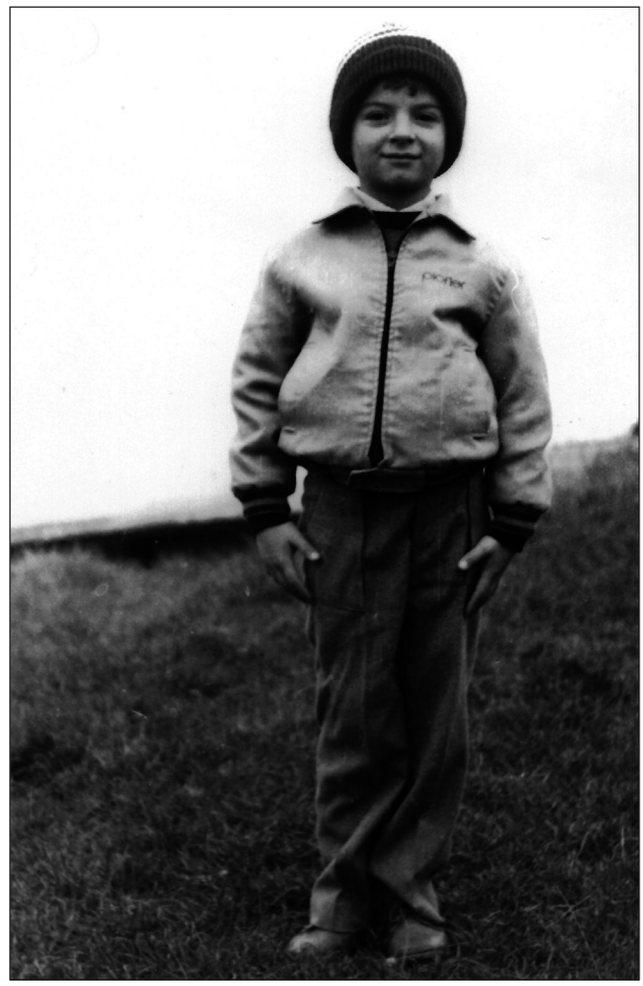

Părinţii Ion şi Elena Zgardan, 1963

vizării, au rămas doar cu numele cel bun, pmânturile fiind date, de voie – de nevoie, în colhoz. Tatăl meu, Ion Zgardan (1920-2000), a fost căruţaş în colhoz, iar mama – Elena (Mihalcean) Zgardan (1920-1993) – colhoznică de rând în colhozul local „S. Lazo”. Au muncit ţinându-şi cu destoinicie obârşia, crescându-ne şi educându-ne pe noi, copiii şi urmaşii lor: Fratele mai mare, Andrei (n.1943), şofer. Sora mai mare, Maria Pânzaru (n.1946), asistent medical, stabilită în satul Ţepilova (acum plecată la lucru în Grecia); Teodor (1948-1997), fost şofer la Redi-Cerşnovăţ; şi eu subsemnatul, Dumitru Zgardan, stabilit la Soroca. Familia actuală am fondat-o la 16 octombrie 1982, împreună cu Svetlana (Răilean) Zgardan, născută la 21 februarie 1963 în s. Redi-Cereşnovăţ, tehnician-dentist, la Spitalul Raional Soroca. Ne-am cunoscut la nunta unor rude, în vara lui 1982 şi peste câteva luni, la16 octombrie 1982, am jucat nunta în Casa de Cultură din sat. Nunta a fost cu adevărat tradiţională moldovenească, ca la Redi: cu vornicei şi druşte, cu colaci şi prosoape, cu conăcari şi lăutari. Soţia Svetlana, fiind angajată atunci la Policlinica Stomatologică din Chişinău, a continuat să facă naveta sistematic,” încolo - încoace” cu autobuzul şi doar în aprilie 1983, după 5 luni de căsătorie, a reuşit să se transfere la Stomatologia din Soroca. Eu eram deja angajatul Secţiei raionale Finanţe, dar fără loc de trai în oraş. Deci, până în noiembrie 1984, când am procurat o jumătate de casă la sol în Dealul Sorocii, în apropierea uzinei „Hidropribor”, am locuit cu soţia la Rădi, circulând zilnic între sat şi oraş. Peste un an casa noastră, conform planului de dezvoltare a oraşului, a fost demolată, noi primind un apartament cu 2 odăi într-un bloc de locuit cu 5 etaje, în acelaşi raion al uzinei. La acea vreme eram deja o familie din 3 persoane. Fiul nostru Marat, născut la 19 august 1983, actualmente medic dentist (Universitatea de Medicină „Carol Davila”, Bucureşti. a. 2000), este angajat în calitate de chirurg-implantolog la Clinica „Doctor Vereanu”, din Bucureşti.

A.: – ***Copilăria şi Rediul...***

D.Z.: – Părinţii au reuşit să ne asigure o copilărie îndestulată, aşa cum se putea şi se cerea în perioadele de după anii 1960. Până la aceşti ani, mai ales imediat după Războiul al II-lea Mondial, au suportat foametea, colectivizarea forţată, ridicările în Siberia, care au afectat mult viaţa ţăranilor moldoveni, inclusiv copilăria acelor generaţii. Dar după

Fiul Marat, 1988

Familia Zgardan de la stânga: jos-mătuşa Elena, tatăl Ion, Matiuşa (Dumitru), fratele Teodor cu fiica Svetlana, mama Elena. Sus: cumnatul Nicolae, sora Maria, fratele Andrei cu prietena sa, 1968

consolidarea colhozurilor, viaţa satului a luat totuşi un ritm obişnuit de muncă, care asigura familiilor colhoznicilor un anumit nivel de trai îndestulat. Copilăria mea (anii 1960-1970) n-a mai ştiut deja de lipsurile vremurilor anterioare, fiind lipsită de griji şi neajunsuri majore în alimentaţie, îmbrăcăminte, grădiniţe, şcoli, etc. Toate frumuseţile naturii satului nostru se găseau în subordinea copiilor mahalalelor, care de dimineaţă până seara la apusul soarelui, se jucau gălăgios, nu totdeauna fără încălcări ale disciplinei prescrise de părinţi, făcând să vuiască satul de vocile şi strigătele lor zglobii! La un moment dat, să fi avut vreo 5-6 anişori, părinţii care mergeau zilnic la lucru, au încercat să mă aranjeze la grădiniţa din sat, lucru care nu mi-a plăcut deloc, asta ştirbindu-mi din libertatea cu care eram deprins în mahala. În aceeaşi zi, împreună cu prietenul Vladimir Zgardan, am „evadat" din acea grădiniţă nesuferită, ascunzându-mă într-un „sunduc" din podul casei bunicii... N-au mai încercat apoi, după ce m-au găsit, să mă ducă din nou acolo. Am rămas în continuare să fiu mai mult pe lângă bunica paternă, părinţii fiind veşnic ocupaţi cu lucrul în colhoz.

Toţi copiii satului, de când e lumea, sunt membri cu obligaţiuni aparte în gospodăria părintească. Noi ţineam pe lângă casă, slavă Domnului, o vie bună, o livadă de cireşi şi alţi pomi roditori, o grădină cu cartofi şi alte legume, un lan cu porumb, o vacă, oi, păsări... Vacile erau date de gospodari, în fiecare zi la cireada care păştea pe imaşurile satului - la „Dealul Volovenilor" sau la „Ţarină". În anii 1970, după cum declarau autorităţile sovietice locale, satul nostru era cu adevărat, dinamic şi bogat, forfotind de vitărit, oi, porci, păsări (găini, raţe, gâşte, curci, etc.), şi toate acestea în gospodăriile particulare ale ţăranilor. Era bogat de asemenea şi colhozul satului, având practic toate cele necesare unei gospodării agricole puternice: tractoare, combine, camioane, altă tehnică agricolă; masive cultivate de grâu, porumb, tutun, sfeclă de zahăr; ferme de vite mari cornute, oi, porcine, păsări; două iazuri mari cu peşti; grădină de legume; livadă de pomi fructiferi; punct mediacal, Casă de Cultură, grădiniţă şi şcoală, biserică.

A.: – ***Elev la şcoala din sat.***

D.Z.: – Şcoala a fost pentru mine, chiar din clasa I, ca un sfânt ritual, în care eram dator să îndeplinesc totul cu stricteţe şi în acelaşi timp, cu dragoste şi străduinţă. Sunt firesc, mult recunoscător învăţătorilor de la şcoala noastră sătească – elita intelectuală a satului, care a instruit şi educat multe generaţii de cereşnovăţeni. Pentru mine, prima mea învăţătoare, Claudia Grigorievna Ţarălungă, Maria Iustinovna Popa; Gheorghe Antonovici Răileanu (director); Ilarion Mihailovici Ţarălungă (diriginte); Efimia Andreevna Răilean (matematica); Gus-

Soţii Dumitru şi Svetlana Zgardan, împreună cu fiul Marat, 1985

ta Davâdovna Iosilevici (geografia), – vor rămâne pentru totdeauna un fericit exemplu de atitudine şi demnitate pedagogică a acelor timpuri. Fiind un elev nu doar silitor la învăţătură şi ascultător, dar şi plin de energie şi diferite aptitudini şi talente, eram în permanenţă implicat în diferite manifestaţii şcolare: serbări, concursuri, victorine, cercuri artistice şi sportive (corul, cercul de dansuri, tenis de masă, fotbal, etc.). Un mare eveniment al satului a fost deschiderea în 1970, pe când eram elev în clasa a VI-ea, a Casei de Cultură din Redi-Cereşnovăţ – la acea vreme cea mai modernă, mare şi frumoasă din raion. La deschiderea solemnă a asistat Ministrul de Interne al URSS (Moscova), Deputatul nostru în Sovietul suprem al URSS, N. Şciolokov, în persoană!

A.: – ***Tehnicumul Agricol din Ţaul.***

D.Z.: – După 8 clase, pe care le-am absolvit foarte bine în 1972, fiind puternic mai ales în ştiinţele exacte (matematica, fizica, geometria), fără să stau prea mult pe gânduri, am plecat şi am fost admis la Tehnicumul (Colegiul) Agricol din satul Ţaul, Donduşeni. Tehnicumul acesta era bine cunoscut satului nostru, acolo învăţând mai mulţi tineri de la noi, specialişti în agricultură, reîntorşi apoi la lucru în colhozul nostru. Eram, firește, încă un copil de 14 ani, dar înţelegeam destul de bine ce înseamnă să devii agronom, specialist de frunte în colhozul şi satul natal – o mare bucurie şi mândrie pentru toţi ai mei! Specialitatea de agronom pentru gospodăria sătească a RSSM se pregătea atunci într-o largă reţea de şcoli medii de specializare,după care se putea urma Institutul Agricol „M.Frunze” din Chişinău. Agronomii erau pe atunci în mare vogă la sat şi concursurile de admitere în şcolile de specializare erau foarte mari. Eu însă, nu am avut probleme cu admiterea, fiind bursier cu „îndrepatare” la Tehnicum, din partea colhozului nostru, care îmi plătea învăţătura. Deci după absolvire eram obligat să mă reîntorc la muncă în sat. La Ţaul am locuit la cămin, alimentându-mă la cantina studenţească şi primind o bursă lunară de 30 de ruble şi 50 copeici, 24,8 dintre care, le plăteam pentru alimentare. Dirigintele grupei noastre de 25 băieţi şi fete, Gheorghe Nicolaevici Caliniuc, ne ţinea din strâns, aşa că nu ne mai rămânea decât să învăţăm şi să învăţăm doar bine! Am amintiri impresionante şi până astăzi, după atâţia ani de zile, despre minunatul Parc din Ţaul, în care m-am plimbat, dar am petrecut şi lecţii practice la botanică.! Tehnicumul l-am absolvit, conform atitudinii mele serioase faţă de studii şi insistenţelor perseverente ale dirigintelui - excelent.

A.: – ***Tânăr specialist-tutunar în Ţepilova, Dubna, apoi Parcani.***

D.Z.: – Fiind bursierul colhozului „S.Lazo”, m-am reîntors, după cum cerea contractul, la Redi-Cereşnovăţ, dar locuri vacante în colhoz, pentru noul specialist care devenisem, nu s-au găsit. Deci am avut libertatea să-mi caut de lucru în altă parte şi iată-mă ajutor de brigadier la Brigada de tutun a Sovhoz-Tehnicumului din Soroca, pământurile căruia se întindeau în temei, pe moşiile Zastânca, Ocolina şi Ţepilova. Aveam sub responsabilitate 30 ha de tutun lângă Ţepilova, sat în care locuia familia surorii mele mai mari Maria, ea cazându-mă provizoriu în casa ei. Am lucrat acolo având un salariu lunar de 96,8 ruble, conducând o brigadă de 30-40 colhoznici sub conducerea directorului de atunci a Sovhoz-Tehnicumului A. Doba, până în decembrie 1976, transferându-mă apoi la Dubna (Colhozul „Kotovskii”), în funcţie de agronom şi şef al Complexului de prelucrare a tutunului. Aici aveam în subordine 90 colhoznici tutunari, cu care am reuşit să predăm în acel an către stat 200 tone de tutun uscat. Stam la o gazdă din Dubna, aveam lunar câte 150 ruble, lucram cinstit şi cu elan sub conducerea şi îndrumarea lui A. Florea – agronom-şef şi a lui I. Leco- preşedintele colhozului. După Dubna drumul carierei mele agricole a ajuns la Parcani, unde am fost transferat în calitate de şef al Complexului de prelucrare a tutunului, subordonat Fabricii de Tutun din Floreşti, având în subordine circa 100 de muncitori şi locuind acasă la Redi-Cereşnovăţ, împreună cu părinţii.

De la stânga: Dumitru, părinţii Elena şi Ion, bunicul Trofim Răileanu, soţia Svetlana, 1984

A.: – ***În fruntea tineretului comsomolist din Redi.***

D.Z.: – Fiind un băiat de 21 de ani, tânăr, energic şi plin de iniţiativă, citit şi cu studii speciale, văzut şi apreciat în sat, în 1978 am fost propus şi ales în fruntea tineretului colhoznic din colhozul nostru „S.Lazo” – un salariu de Instructor pentru sport şi jumătate de salriu de conducător al organizaţiei comsomoliste („comsorg”) a colhozului, care număra peste 100 de tineri. Îmi dam bine seama că acel tineret sătesc, apropiat mie, avea nevoie de mine, autoritar şi cu trecere peste tot cum eram, şi am acceptat să las Complexul de tutun, în favoarea noilor propuneri. În octombrie acelaşi an am fost recomandat şi primit în rândurile PCUS, asta fiind o condiţie obligatorie pentru a-mi continua cariera. Secretarul raional al Comsomolului, Nina Vasilievna Stratulat, era foarte bucuroasă de mine, având şi ea nevoie de cadre bune pe teren, pentru o activitate cât mai eficientă cu tineretul colhoznic. Lucrul nou îmi plăcea şi întrucât finanţarea din colhoz a activităţilor mele era bună, totul mergea strună. Am consolidat ceea ce funcţiona până la alegerea mea şi am creat ceea ce nu exista, ajungând astfel la o situaţie excelentă în organizaţia comsomolistă care mi-a fost încredinţată. Am fondat echipe sportive de fotbal, volei, atletică uşoară, luptă liberă, trântă naţională – cu care organizam diferite întreceri sistematice locale şi raionale (luptătorul nostru din Redi-Cereşnovăţ, V. Gâncu, lua în permanenţă berbecul raional!). Aveam de asemenea cercuri artistice funcţionale – corul mare al colhozului, cu peste 100 de participanţi, ansamblul vocal-instrumental, asigurat cu instrumente muzicale. În Casa de Cultură petreceam serate de dansuri, concerte ale artiştilor locali şi invitaţi, lecţii tematice. Organizam de asemenea întreceri socialiste de muncă între tinerii satului. Deci eram în văzul tuturor, succesele noastre fiind cunoscute de toţi, fapt care mi-a mişcat cariera de orgnizator la o treaptă mai înaltă.

A.: – ***Lider al Sindicatului colhozului natal „S.Lazo”.***

D.Z.: – În anul 1980 am fost ales Preşedinte remunerat al Comitetului Sindical al colhozului nostru „S. Lazo” cu leafa de 170 ruble lunar, sub conducerea Preşedintelui Consiliului Raional al Sindicatelor raionale din Agricultură – Bevza Fiodor Nicolaevici. Mi-a rămas intactă părerea, că sindicatele sovietice, cel puţin cele care funcţionau în colhozurile noastre, erau într-adevăr nişte structuri de susţinere şi ajutorare reală a colhoznicilor de rând: mecanizatorii se alimentau pe gratis în brigăzi sau în câmp; fermele erau amenajate atât pentru muncă, cât şi pentru odihnă (odăi speciale cu biblioteci, televizoare, radiou, ziare, reviste, etc.); funcţionau cantine colhoznice şi muncitoreşti cu alimentaţie bună la un preţ simbolic de copeici;

FAMILIA ZGARDAN

1. – Soţii Dumitru şi Svetlana Zgardan 2. – Mirii Dumitru şi Svetlana alături de părinţi – Ion şi Elena Zgardan 3. – Împreună cu fiul Marat 4. – Nuntă moldovenească, Dumitru şi Svetlana – nuni 5. – Fiul Marat

se asigura transport la locurile de muncă; se eliberau foi de tratament (câte 50 pe an), conform unor liste transparente; se organiza odihna copiilor, la preţ simbolic sau gratis, în taberele pioniereşti din teritoriul raionului, a RSSM şi chiar a URSS; era asigurată îngrijirea medicală a populaţiei; din banii sindicatelor se procurau utilaje sportive şi artistice. Toate acestea se efectuau într-un mod absolut transparent, sub ochii şi înţelegerea consătenilor mei, fapt pentru care mă respectau şi mă susţineau! După doi ani de activitate rodnică pe tărâmul sindical (1980-1982), m-am angajat inspector la Secţia raională Finanţe Soroca, în cadrul căreia am activat timp de 8 ani, până în 1990,când am fost invitat la Inspectoratul Fiscal Soroca

A.: – ***Inspector-revizor superior la Finanţele raionale Soroca.***

D.Z.: – Şef la Secţia raională Finanţe îmi era M.Martâniuc, care peste ani, în 2007, a devenit Preşedinte al raionului Soroca. Lucram împreună cu încă 17 colegi, eu având funcţia de inspector-revizor superior la Direcţia venituri, sectorul meu fiind satele: Stoicani, Dubna, Sl.Cremene, Vasilcău, Racovăţ, Volovița. În primăriile sectorului, unde aveam câte un responsabil local (perceptor fiscal), mă deplasam conform unui grafic de vizite, pentru a asigura achitarea la timp şi corectă, a impozitelor: pe terenul aferent casei de locuit; pe venituri din salariile sovhozenilor (în sovhozuri ţăranii aveau leafă lunară), a angajaţilor instituţiilor de stat (selpouri, spitale, şcoli speciale, etc.); de la antreprenori (muzicanţi, croitori, tâmplari, fierari, etc.). În societatea sovietică, era impusă o disciplină riguroasă în toate domeniile, legate de obligaţiunile cetăţeneşti, inclusiv fiscale-deci probleme în procesul achitării impozitelor, practic nu existau.

A.: – ***Inspector principal la Inspectoratul Fiscal Soroca.***

D.Z.: – În 1990 a fost fondat Inspectoratul fiscal raional, în cadrul căruia am fost transferat din Secţia raională Finanţe în calitate de inspector principal. Inspectoratul Fiscal urma să ducă responsabilitatea asupra achitării tuturor impozitelor către Stat, iar – Secţia Raională Finanţe rămânea responsabă pentru elaborarea, distribuirea şi îndeplinirea bugetului.

Inspectoratul Fiscal era o structură absolut nouă pentru noi, întrucât în sistemul financiar sovietic el lipsea şi acum, odată cu apariţia noilor relaţii economice-relaţiile economice de piaţă, apăruse necesitatea de a fi fondat. Evident, că la început de cale apăreau o mulţime de probleme, legate atât de vechea mentalitate comunistă a populaţiei, cât şi de pregătirea profesională insuficientă a colaboratorilor Inspectoratului Fiscal. (Eu am fost nevoit să fac tudii speciale la Colegiul Financiar Chişinău, impozite şi impozitare). Pe parcursul anilor, pe măsura acumulării colective a experienţei profesionale de către cadrele Inspectoratului, lucrurile s-au aşezat într-un sistem bine pus la punct, astfel problemele perioadei incipiente dispărând treptat.

În cei 18 ani (1990-2008) de lucru în cadrul Înspectoratului am avut următorii şefi: Mihail Gâtlan (1990-1995); Alexandru Lisnic (1995-2000); Ion Morari (2000-2010). Colegi de lucru: E.Grebănoş-şef secţie; N.Dumitraş-contabil şef; A.Cebanciuc, C.Bulgari, L.Grigoraş, L.Grosu, P.Ursachi –inspectori fiscali principali.

A.: – ***Politică şi partide.***

D.Z.: – În rândurile PCUS am fost primit, după cum am menţionat mai sus, odată cu alegerea mea în 1978, în funcţia de conducător al organizaţiei comsomoliste a colhozului „S Lazo” din Redi-Cereşnoveţ, asta fiind o condiţie indiscutabilă în dezvoltarea carierei cadrelor de conducere în orice domeniu al vieţii social economice şi culturale a RSSM şi URSS. Odată cu prăbuşirea PCUS, am aderat cu toată lumea de bună credinţă la Mişcarea de Eliberare Naţională din RSSM, încadrându-mă apoi în Partidul Forţelor Democratice (PFD) condus de Valeriu Matei, la Soroca Preşedinte al Filialei PFD fiind Ana Bejan. Am fost întotdeauna adeptul dreptei politice. După dizolvarea PFD am rămas fidel idealurilor democratice şi la fondarea Filialei sorocene a Mişcării „Acţiunea Europeană” în frunte cu Ana Bejan, am aderat la MAE, membrul căreia am fost până în 2009, când am aderat la PLDM, membru al căruia sunt şi acum.usţin fireşte, politica de integrare europeană a Alianţei PLDM, PL şi PD (AIE).

A.: – ***Alte preocupaţii.***

D.Z.: – M-am străduit întotdeauna şi pretutindeni, mai întâi de toate, să fiu un bun om cu oamenii, apoi toate celelalte. Sunt un vânător pasionat, deţinător a două arme de vânătoare, fiind şi în postul de Preşedinte al Societăţii vânătorilor şi pescarilor din raionul Soroca. În timpul sezoanelor de vânătoare pe teritoriul raionului se pot vâna animale şi păsări ce au mai supravieţuit în condiţiile moderne de industrializare şi distrugere intensivă a naturii– mistreţi, vulpi, iepuri, fazani, raţe şi porumbei sălbatici. Sunt de asemenea un mare amator al florilor decorative de cameră şi care cresc sub cerul liber, cultivând şi îngrijind pe terenul de lângă casa noastră şi în biroul meu de serviciu diferite flori. Mai am onoarea, întrucât sunt un creştin ortodox evlavios, să deţin funcţia de epitrop al noii biserici a Mitropoliei Basarabiei din Soroca cu hramul „Sf. Martiri Brâncoveni”. ■